ONOPRECHTE GOEDMENENDEN

juliaan van acker

augustus 2022

„Maar waartoe kan dan wel de godloochening geschapen zijn? Ook zij heeft een kans opgeheven te worden en wel in de hulpvaardige daad. Want als iemand bij je komt en hulp van je vraagt, dan is het niet aan jou hem met vrome woorden aan te raden: 'Heb vertrouwen en wentel je nood op God', maar dan moet je handelen alsof er geen God was, en op de hele wereld maar een die deze mens helpen kan: jij alleen".
Rabbi Mosje Loeb van Sassow in Martin Buber: *Chassidische vertellingen*.

„In Davos zitten de nazaten van diegenen die rijk geworden zijn dankzij de slavernij. Nu is de globalisering, de multiculturele samenleving en de Europese Unie hun verdienmodel".
Mijn tweet van woensdag 10 augustus 2022.

Inhoud

PROLOOG

INLEIDING

§1 **Europa kan de mensheid moreel vooruit helpen**

1.1 Het EU-imperialisme tegen soevereine staten

1.2 De Europese Unie leidt rechtstreeks naar fascisme

1.3 Groene dictatuur ligt in het verschiet

1.4 Stem op een christen en Europa wordt great again

1.5 Joden en moslims zijn krachtig, Europa verzwakt

1.6 Het wordt nooit wat met de EU

1.7 Geweldloos verzet tegen de EU is mogelijk en noodzakelijk

1.8 Europese verkiezingen zijn nergens voor nodig

1.9 Europa is een principe van instabiliteit geworden

1.10 Genderpolitiek ondermijnt de stabiliteit en de veiligheid

1.11 Brand in de Notre-Dame ijkpunt voor de aftakeling van de Europese beschaving

1.12 Vrede dankzij een Europese Confederatie met Rusland

1.13 Europa kan de bakermat zijn van een nieuw kapitalisme

1.14 Als realistisch beleid uitblijft wordt Europa het nieuwe Midden-Oosten

1.15 Europa wordt het nieuwe Midden-Oosten en Rusland zal zegevieren

1.16 Waarom zijn we in Europa onze eigen vijanden geworden?

1.17 Rusland zal de Europese beschaving redden

1.18 De toekomst van Europa ligt in Rusland

1.19 De EU creëert een Europa dat een gevaarlijke illusie is

1.20 Het voortbestaan van de Europese beschaving wordt op spel gezet

1.21 De Europese Unie heeft niet het recht God te noemen in de Grondwet

1.22 Op democratische wijze van Europa het nieuwe Midden-Oosten maken

1.23 Europa moet zich uitroepen als een joods-christelijke beschaving

1.24 De libanonisering van Europa

1.25 De Tweede Koude Oorlog

1.26 Met een staatsman is er geen eindeloze kabinetsformatie

1.27 De Europese Unie leidt ons naar de hel

1.28 De EU-regeringsleiders voeren Europa de duisternis in

1.29 Wat wil Poetin?

1.30 Autocraten als wegbereiders van de toekomst

1.31 De heilige Zelensky en Poetin de satan

1.32 Het failliet van buitenlandse interventies

1.33 Een wereldregering als deus ex machina

1.34 De fatale vergissing van Zelensky

§2 **Islam is vrede en jihad tegelijkertijd**

2.1. De anti-Israël lobby is heilloos antisemitisme

2.2 Gratis geld naar Marokko en Turkije

2.3 Bij nog meer moslims, meer botsingen

2.4 Haat van moslims tegen het Westen wordt gevoed door onze politici

2.5 Islamisme, antisemitisme en populisme zijn explosief mengsel

2.6 De islam en de moslims verdienen ons respect

2.7 In Europa zullen de moslims nooit een meerderheid worden

2.8 Antisemitisme: de haat is nu gericht op Israël

2.9 Het begint met de hoofddoek totdat de sharia-wetgeving is ingevoerd

2.10 Jodenhaat als gevolg van Europees immigratiebeleid

2.11 Meer, meer, meer goede en minder, minder, minder criminele Marokkanen

2.12 Europa is een mooie trofee voor moslimextremisten

2.13 Ofwel verliest het Westen de oorlog, ofwel verliest zij haar identiteit

2.14 Het machteloze Westen tegenover een imperialistische islam

2.15 De rechtvaardiging van islamitisch terrorisme

2.16 Moorden in naam van Allah

2.17 Koranverbrandingen in Zweden

2.18 Als het christendom verdwijnt komt de islam in de plaats

2.19 Éric Zemmour en de redding van Europa

§3 **Anti-kolonialisme en anti-racisme kunnen de echte oplossing belemmeren**

3.1 Al zestig jaar ellende in donker Afrika

3.2 Het Europees Parlement ziet het kwaad niet dat Afrika teistert

3.3 Immigratie brengt veel ellende, emigratie ook

3.4 Racisme waar we ons zorgen over moeten maken heet anti-racisme

3.5 De onnoemelijke wreedheid in zwart Afrika

3.6 Black Lives Matter zaait haat en verdeeldheid

3.7 Noord-Afrikanen en het verdriet van de multiculturele samenleving

3.8 Paal en perk stellen aan de heksenjacht tegen blanken

3.9 Black Lives Matter: niet in Afrika

3.10 Haat zaaien door anti-racisten leidt nergens toe

3.11 De perversiteit van de macht in niet-westerse landen

3.12 Einde van de multiculturele samenleving is in zicht

3.13 Schending van mensenrechten uit naastenliefde

§4 **Maatschappelijke problemen die onze samenleving verzieken**

4.1 Negentig procent van de criminelen recidiveert

4.2 De God van het digitale tijdperk heeft ons flink in zijn greep

4.3 Het verwoestend effect van sociale media op pubers

4.4 Ambtenarij en management volgens Voltaire

4.5 De verborgen totalitaire macht der bureaucratie

4.6 Een puntensysteem voor criminelen

4.7 Sterven kost te veel geld

4.8 Hervorming justitieapparaat kan criminaliteit met 20 procent doen dalen

4.9 Dehumanisering van arbeid: de beste werknemer is een robot

4.10 Graaiers bij banken en multinationals maken onze samenleving ziek

4.11 Digitale marketing is indoctrinatie

4.12 Dank zij Artificiële Intelligentie intelligenter handelen

4.13 Artificiële intelligentie kan de mensheid redden

4.14 Politieke en levensbeschouwelijke overtuigingen zijn te simpel

4.15 Voortdurende problemen in de jeugdzorg en het onderwijs

4.16 De psychisch gezonde burger is een gehoorzame burger

4.17 Crèches houden kinderen dom

4.18 Hete zomers

4.19 Hoe als volwassene volwassen worden?

4.20 Oorlogsherdenkingen kunnen het best worden afgeschaft

§5 **Normen en waarden in een dolgedraaide maatschappij**

5.1 #MeToo en de Amerikaanse hysterie

5.2 Met de vrouwenemancipatie begon de ellende

5.3 Vrouwenemancipatie: een mannenzaak

5.4 Een vrouwenquotum van 30 procent is bijna te veel

5.5 Twitterland kleuterland

5.6 Transgender en geslachtsverandering

5.7 Spermadonatie is een misdaad tegen de menselijkheid

5.8 Noa Pothoven: het wegredeneren van euthanasie

5.9 Het mannelijke is noodzakelijk om als beschaving te overleven

5.10 De intolerantie van minderheden

5.11 Het neurotisch wegkijken van babyboomers

5.12 Homoseksualiteit heeft de goddelijke goedkeuring

5.13 Vrouwenemancipatie stuwt de westerse beschaving voort

5.14 Vrouwenemancipatie maakt jonge moeders ongelukkig

5.15 Alleen het traditionele gezin is normaal

5.16 Gender-ideologie is een gevaarlijk virus

5.17 Feodalisme terug van weggeweest

5.18 Terug naar de Hof van Eden

5.19 Linkse intolerantie wetenschappelijk bevestigd

5.20 Verduistering door het lege en anonieme ’men’

5. 21 Homo’s gaan naar de hel

§6 **Goed rentmeesterschap over de planeet is een ethische prioriteit**

6.1 De spirituele oorzaak van de ecologische ramp

6.2 Klimaatverandering is een metafysisch probleem

6.3 Klimaatmaatregelen en indoctrinatie van de massa

6.4 Gemiste kans om KLM én Schiphol op te doeken

6.5 Windmolenparken: immoreel gebruik van techniek

6.6 Heksen die de klimaatcrisis en andere zonden beteugelen

§7 **De lessen van de covid-19 pandemie**

7.1 De corona-epidemie en overheidshysterie

7.2 De coronapandemie is een bijbelse gebeurtenis

7.3 De coronapandemie is een stress test en een test case

7.4 De betekenis en het doel van de coronapandemie

7.5 De coronacrisisindustrie

7.6 Wereld zal na coronapandemie niet zomaar veranderen

7.7 De pandemie is geen oorlog, maar een gesel

7.8 Complottheorieën als vaccin voor simpele geesten

7.9 De coronapandemie is een ramp door eigen schuld

7.10 Het pedagogisch falen van het virtueel onderwijs

7.11 Vakbonden verhinderen kwaliteitsverbetering onderwijs

7.12 Psychotherapie bij corona-angst

7.13 Alle nieuws is fake news, ook over covid-19

7.14 Covid-19-vrijheidsbeperking door te veel hysterische wijven

7.15 Falend Covid-19 beleid in Europese Unie

7.16 De seksuele frustraties van coronawappies en klimaatontkenners

7.17 Het post-morele tijdperk

7.18 Naast een pandemie is er ook een infodemie

7.19 Asielinstroom verhoogt risico op nieuwe covid-19 varianten

7.20 Een laboratorium-virus verdwijnt niet spontaan

7.21 Anti-vaxxers en klimaatontkenners zijn pseudo-intellectuelen

§8 **Globalisering, multiculturaliteit en de nationale identiteit**

8.1 De woede van links drijft de burger in de armen van rechts

8.2 Schaf diplomatieke onschendbaarheid af

8.3 Een ideologie van haat maakt elk vergelijk onmogelijk

8.4 Deugmensen leiden ons naar een goelag van wrok

8.5 Polarisatie is de kogel die van links komt

8.6 Polarisatie spreidt het bedje voor populisten

8.7 Stemmen voor of tegen het vaderland

8.8 Het politiek correcte denken verduistert de geesten

8.9 De arbeidersklasse is verraden door de eigen socialistische partijen

8.10 China vormt een grote bedreiging voor de wereldvrede

8.11 Het basisinkomen als hoeksteen van de samenleving

8.12 De totalitaire trekjes van het socialisme

8.13 Europese socialisten zijn de nuttige idioten van het kapitalisme

8.14 Hippe, vrolijke politici en grote maatschappelijke problemen

8.15 Dankzij de parlementaire democratie gaan we er allemaal aan

8.16 Een superkrachtig antwoord op de destructie van onze beschaving

8.17 Hoe in een democratie ons bevrijden?

8.18 Moraal ontbreekt in de politiek en de economie

8.19 Het leven van de gewone man wordt door de politiek verwoest

8.20 Populisme is gunstig voor de politieke agenda

8.21 Het positieve verhaal van rechts

8.22 Radicalisering van links is een goede zaak

8.23 De vuile handen van het Corps Diplomatique

8.24 Wie dubbele nationaliteit heeft is een inwoner, geen burger

8.25 De leugen van de multiculturele samenleving

8.26 Volksopstanden veroorzaakt door oeroude mythen

8.27 Zestien miljoen immigranten zijn welkom

8.28 Meer immigratie hier, meer ellende daar

8.29 Wokeness is gevaarlijker dan u denkt

8.30 Onze tijd vergt moreel leiderschap

8.31 De opkomst van sterke politieke leiders

8.32 De crises van deze tijd en falende regeringen

§9 **Religie voor volwassenen**

9.1 Digitale theologie voor ongelovigen

9.2 Het misverstand van de scheiding tussen Kerk en Staat

9.3 Een keerpunt in het denken over het universum is in zicht

9.4 De herhaling van de chaos van de Toren van Babel

9.5 De religie voor volwassenen volgens Levinas

9.6 Wie van Kerstmis een Winterfeest maakt, lijdt aan een neurose

9.7 Ons leven in het perspectief van de Oneindige

9.8 Het traditionele gezin waarborgt het voortbestaan van de mensheid

9.9 De onmisbare rol van religie voor de toekomst van de mensheid

9.10 Het ontbreekt aan een hogere morele instantie

9.11 Het joods-christelijk fundament van Europa

NASCHRIFT en CONCLUSIES

Profetie

Het spirituele tijdperk

Proloog

Om misverstanden te voorkomen geef ik meteen de hoofdstellingen van dit boek:

1. Er is geen enkele reden voor racisme of discriminatie. Over alle rassen en etnische groepen zijn de intelligentie en talenten gelijk verdeeld. Als er verschillen zijn dan is dit een gevolg van politieke, religieuze, economische en sociale omstandigheden. Overal ter wereld is de overgrote meerderheid van goede wil, rechtvaardig en solidair.
2. De Derde Wereld zal pas tot bloei komen als iedereen in zijn eigen land blijft en de geëmigreerden terugkeren om hun land op te bouwen en het erfgoed van hun voorouders toegewijd te vervolmaken. De welvarende landen dragen bij zodat niemand hoeft honger te lijden, er goede gezondheidszorg is voor allen en alle kinderen, meisjes en jongens, op uitstekende scholen de kans krijgen hun talenten te ontplooien.
3. In de 21ste eeuw staan we voor grote uitdagingen: de gevolgen van de klimaatverandering, pandemieën, uitputting van grondstoffen, vergrijzing, …. Soevereine staten waar verbondenheid heerst en vaderlandsliefde, zullen het meest weerbaar zijn. Europa zal een voorbeeld zijn voor de wereld als het een confederatie van soevereine staten wordt.
4. Menselijk geluk is afhankelijk van verbondenheid tussen mensen die om elkaar geven, onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk. Het fundament wordt gelegd in het gezin dat de hoeksteen is van de samenleving. De onvoorwaardelijke en daarom onverbrekelijke trouw van de ouders voor elkaar en de onbaatzuchtige, nooit onderbroken zorg van beide ouders voor hun kinderen vormen samen de meest zinvolle en hoogste opdracht van de mens. Een herwaardering van het moederschap en vaderschap kan de wereld in deze eeuw menselijker maken.
5. De politiek, de economie, het onderwijs en de zorgsector moeten een afspiegeling zijn van deze onvoorwaardelijke en onbaatzuchtige zorg voor elkaar. Politiek is daarom geen strijd tussen tegenstanders, maar een gezamenlijk project om vrede, welzijn en welvaart te creëren. Economie is bedoeld om de armoede en de miserie uit de wereld te helpen. Maatschappelijke instellingen zorgen voor gelijke kansen voor iedereen.

Deze stellingen vormen de rode draad in dit boek. Ik hoop dat het voor velen een inspiratiebron is.

Inleiding

De Italiaanse mystica Catharina van Siëna (1347-1380) trok toen ze pas 29 jaar oud was naar de paus in Avignon om hem duidelijk te maken dat zijn plaats in Rome was. Franse kardinalen hadden dit steeds verhinderd. Zij wist de paus te overhalen om zijn hof weer naar Rome te verplaatsen. Ook spelde Catharina de les aan andere hooggeplaatste figuren en vorsten. Als ze haar zin niet kreeg schreeuwde ze 'Voglio', wat betekent 'Ik wil het' en dan gaf men toe. De morele autoriteit van Catharina van Siëna was gebaseerd op haar innerlijke overtuiging en een leven van bezinning en spiritualiteit. In de woelige tijd waarin zij leefde kon zij als enkeling en als jonge vrouw de toenmalige wereldpolitiek beïnvloeden.

We leven nu ook in woelige tijden. Ook nu komt het erop aan dat er individuen opstaan die onomwonden hun mening geven over wat er in de wereld gaande is. Het individu is altijd verantwoordelijk. Catharina nam haar verantwoordelijkheid op en hartstochtelijk, vol passie kwam ze op voor wat zij als waarheid zag.

Dit sluit goed aan bij de negentiende eeuwse Deense filosoof Soren Kierkegaard die wijst op de verantwoordelijkheid van de enkeling, op zijn geweten tegenover 'de verwarrende, schreeuwerige eisen van de tijd'[1]. Volgens Kierkegaard is de werkelijkheid de innerlijkheid. Tegen alle wetenschappelijke kennis in moet het individu zijn subjectief gevoel laten spreken: 'De gewonnen schat aan wetenschappelijke kennis mag het bestaan niet verstoren' en verder: 'In de existentie bestaan alleen afzonderlijke mensen. In de existentie staat het denken niet hoger, maar het is nevengeschikt aan de fantasie en het gevoel'. In plaats 'van op te gaan in de generatie' komt het erop aan een afzonderlijk existerend mens te worden, want in onze tijd 'heerst een losgeslagen verachting van de afzonderlijke mensen, verachting voor het mens-zijn'.

In dit boek geef ik over belangrijke ontwikkelingen van onze tijd mijn persoonlijke bezinning. Niet opdat anderen mijn 'waarheid' moeten aanvaarden, maar om de lezer aan te zetten na te denken over wat hij zelf aanvoelt bij de hedendaagse gebeurtenissen. Zodat er voldoende enkelingen zijn die met passie en hartstochtelijk opkomen voor de waarheid.

Sinds de Tweede Wereldoorlog hebben de opeenvolgende regeringen Europa tot een zielloze beschaving gemaakt. Europa heeft haar roeping verloren. Materialisme, winstbejag en overdreven individualisme hebben geleid tot een samenleving waar het elk voor zich is. Over zingeving en

---

[1] Kierkegaard, S. (1846). *Afsluitend onwetenschappelijk naschrift* (Nederlandse vertaling, 2021). Eindhoven: Uitgeverij Damon.

spiritualiteit wordt niet meer nagedacht, alsof we tevreden zijn met een leeg bestaan zonder diepere dimensie. Een Europeaan heeft geen vaderland meer. Hij kan evengoed vervangen worden door een niet-Europeaan. Verbondenheid is teloor gegaan. Er is weinig overgebleven van het buurt- en dorpsleven. Tradities zijn verdwenen. Vrijwel niets lijkt nog de moeite waard om te bewaren en te verdedigen.

Niettemin wordt in dit boek uitgegaan van een positieve instelling. De vraag is hoe we uit het moeras kunnen komen. Dit gaat om het moeras van de multiculturele samenleving en van het dogma van de economische groei. De eeuwenoude wijsheid uit het verhaal van de Toren van Babel zegt dat de multiculturele samenleving leidt tot de chaos van burgeroorlogen en raciale spanningen. Het dogma van de economische groei leidt tot een uitputting van de aarde en een vernietiging van het leefmilieu voor mensen, dieren en planten. ’In den beginne’, in het Hebreeuws ’Bereshit’, werd gezegd over de de aarde en de wateren ’dat het goed was’, over de levende wezens in de wateren, het gevogelte en de dieren ’dat het goed was’, over de mens dat alles aan hem was toevertrouwd en dat dit alles ’zeer goed’ was. Waar hebben we het recht vandaan gehaald om dat goede naar de vernieling te helpen?

In dit boek wordt gezocht naar alternatieven om de wereld weer leefbaar te houden voor al wat er op leeft, zowel in fysiek als in psychisch opzicht. De ethiek is hierbij onmisbaar. Dit wil zeggen dat elk individu, elke etnische groep en elk volk zich verantwoordelijk moet gedragen voor de leefomgeving die de voorouders hebben gekoesterd en liefgehad.

De geschiedenis zal hard over de regeringsleiders van de afgelopen vijftig jaar oordelen omdat ze onze beschaving tot op de rand van de afgrond hebben gebracht en in het slechtste geval vernietigd. Deze regeringsleiders hebben op veel fronten hun verantwoordelijkheid niet opgenomen. De bijbelse plagen die in de 21ste eeuw escaleren hebben we op onszelf afgeroepen. Pandemieën, de klimaatverandering, de massa-immigratie, het verstikken van de fundamentele waarden van onze beschaving door de meer dan honderd miljoen moslims die zichzelf aan ons hebben opgedrongen met waarden die incompatibel zijn met de onze[2] en de deconstructie van het gezin en van de verbondenheid binnen een soeverein land, zullen het leven in Europa tot een hel maken. Wij hebben onze voorbeeldfunctie verloren, zodat over de rest van de wereld de tentakels van het kwaad zich

---

[2] Deze opmerking kan meteen als racistisch of discriminerend gezien worden. Ik houd me aan de feiten: volgelingen van deze religie moorden al meer dan duizend jaar en tot de dag van vandaag christenen uit. Die religie is dan wel een religie van de vrede in gebieden waar moslims wonen die dezelfde strekking aanhangen. Een hallucinante beschrijving van het lot van christenen in het huidige Midden-Oosten, waaronder de Gaza-strook, is te vinden in Di Giovanni, J. (2021). *Vanishing: Faith, loss, and the twilight of Christianity in the land of the prophets*. New York: PublicAffairs.

ongehinderd kunnen verspreiden. Huichelarij van congressen, conferenties en verdragen werpt een rookgordijn op om toch niet de verantwoordelijkheid te moeten opnemen.

Dit boek is geschreven om te redden wat er nog te redden valt. Als een ultieme poging om zoveel mogelijk mensen te motiveren zich verantwoordelijk te gedragen. Hoe kunnen we ons bevrijden van de dictatuur van de Europese Unie? Hoe kunnen we de immigranten bewegen om in solidaire samenwerking met ons vrede, welzijn en welvaart in de islamitische landen en in zwart Afrika te realiseren, waar nog een geweldig onontgonnen potentieel aan menselijk talent aanwezig is? Hoe herstellen we de normen en waarden in een dolgedraaide maatschappij? Welke lessen trekken we uit bovengenoemde plagen en wat valt ons te doen? Kan alleen een God ons nog redden zoals Heidegger beweerde en kunnen we nog luisteren naar de stem van de Ander, waarin volgens Levinas God tot ons spreekt en een appel doet om niet ons ego als centrum van ons bestaan te zien, maar de Ander? Willen we een zinvol leven leiden of raken we verloren in een virtuele game als slaven van artificiële intelligentie en algoritmen?

Elke multiculturele samenleving zal eindigen als Libanon. We zien nu reeds dat in onze multiculturele samenleving de zorgzaamheid voor elkaar afneemt, er is minder verbondenheid en de mensen voelen zich minder verantwoordelijk voor elkaar. Vandaar de toename van fraude. Velen hebben lak aan regels van beschaafd gedrag. Radicalisering bij links en bij rechts neemt toe. Dit zijn de eerste tekenen van een ontwikkeling naar een libanonisering van Europa. De meerderheid van de mensen in alle etnische groepen is nog steeds zorgzaam, solidair en verantwoordelijk, maar in tijden van grote spanningen kan het tij keren.

In de 21ste eeuw komen uitdagingen op ons af die zullen leiden tot nog meer polarisatie in de samenleving. Tot de bom barst. De gevolgen van de klimaatverandering, de massa-immigratie, pandemieën die het maatschappelijk leven grondig verstoren, tekorten in grondstoffen, religies en ideologieën die vijandbeelden creëren en andere nog onvoorspelbare ontwikkelingen zullen elke burger treffen. De koopkracht zal dalen, er ontstaat een enorme krapte in de woningmarkt, de staatsschuld stapelt zich op zodat in elementaire maatschappelijke voorzieningen drastisch gesnoeid moet worden, de ongelijkheid in de samenleving groeit exponentieel, de zorg wordt onbetaalbaar, het gezin als hoeksteen van de samenleving die het voortbestaan van de mensheid verzekert brokkelt af, steeds meer mensen verliezen hierdoor de hoop en raken gestoord zodat het uiteindelijk elk voor zich wordt en de ene mens een wolf is voor de anderen.

De verschrikkingen van de vorige eeuw zullen zich in de 21ste eeuw in veelvoud herhalen. Kan dit tij nog gekeerd worden? Dit boek is vooral bedoeld voor één lezer: de staatsman die de mensen

weer hoop zal geven en hen zal behoeden voor het ergste. Een staatsman die de realiteit durft onder ogen te zien. Een staatsman die het aandurft de noodzakelijke maatregelen te nemen.

Wat is de realiteit? Wat speelt zich voor onze ogen af? Met welke maatregelen kunnen we het tij keren? In dit boek worden de grote maatschappelijke thema's die het lot van de mensheid in de 21ste eeuw zullen bepalen, een voor een besproken. Ik hoop hiermee de lezer te confronteren en aan het denken te zetten. Hier worden geen definitieve oplossingen aangereikt. Het gaat eerder om de durf ontwikkelingen die de meesten verdringen te observeren en te analyseren. Verdringing leidt meestal tot psychosociale stoornissen. De bewustwording die ik met dit boek wil stimuleren zal uiteindelijk helend werken.

In diverse thema's die in de volgende hoofdstukken aan de orde komen worden suggesties gedaan om van de wereld één groot 'netwerk van solidariteit' te maken. Die staatsman zal niet zozeer de problemen kunnen oplossen. Hij zal de welvaart van voorheen niet kunnen herstellen. Hij zal de gevolgen van de klimaatverandering niet kunnen tegenhouden. Hij zal geen profeet zijn en ook geen nieuwe Marx. De staatsman die van de 21ste eeuw de beste eeuw ooit zal maken, ondanks alle tegenspoed die de wereld treft, zal de mensheid inspireren om solidair te zijn met elkaar. Hij zal op elk van ons een appel doen om waar mogelijk onze verantwoordelijkheid op te nemen, zodat we de moed niet opgeven. Deze staatsman zal in de barre tijden die op ons afkomen het leven van elke burger een nieuwe zin geven: ondanks alle leed en alle tekorten zullen we weten dat we er zijn voor elkaar, dat de ene mens geeft om de ander, onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk. Voor hem is het een onweerlegbare waarheid dat de overgrote meerderheid van de mensen, van gelijk welk ras of etnische groep, van goede wil is, de welvaart rechtvaardig wil verdelen, vrede wil stichten onder de mensen, hard werkt voor zijn gezin, zorg draagt voor wie hem dierbaar is en respectvol omgaat met de natuur en het cultureel erfgoed. Het gaat erom dat de kleine groep van vijf procent gedragsgestoorden, asocialen of egoïsten niet de kans krijgt de massa op te zwepen of de macht in handen te krijgen. We moeten verhinderen dat een criminele bende de leiding heeft over een land. Het lijkt mij niet verstandig vertrouwen te hebben in de traditionele politiek om de geweldige uitdagingen in deze 21ste eeuw aan te kunnen. Evenzeer is het naïef de hoop te vestigen op een populist. Het is ronduit gevaarlijk als extreem-links, extreem-rechts of extreem-groen de kans krijgen de macht te grijpen.

Er is veel onzekerheid over de gevolgen van de pandemie, van de klimaatverandering en van de massa-immigratie. In hoeverre zijn de actuele economische modellen houdbaar? Hoe kunnen we terroristische aanslagen voorkomen? Zal de wapenwedloop niet uit de hand lopen of escaleren in oorlogen, eventueel ten gevolge van een menselijke fout? Hoe lang is de toenemende kloof tussen

arme en rijke landen en tussen arm en rijk aanvaardbaar? Is het nu werkelijk onmogelijk de honger definitief uit de wereld te helpen? Hoe lang zal de middenklasse nog accepteren dat hun welvaart meer en meer vermindert? Welk perspectief hebben toekomstige gepensioneerden? Is er een ethiek denkbaar die alle mensen verbindt en solidariteit bevordert? Nu minder en minder mensen kiezen voor het traditionele gezin, wordt de hoeksteen van de samenleving niet onderuit gehaald? Op al deze vragen is het moeilijk een sluitend antwoord te geven.

Wel is duidelijk dat die vragen wijzen op ontwikkelingen die in deze 21ste eeuw grote gevolgen kunnen hebben voor de mensheid en het leven op aarde. Als we zouden overweldigd worden door levensbedreigende ontwikkelingen, als onze veiligheid in het gedrang komt of als we moeten vrezen voor ondraaglijke tekorten, komen biologische krachten los die niet te beheersen zijn. Als angst overheerst komen primitieve instincten naar boven en zijn mensen tot alles in staat. Dan wordt algauw een zondebok gevonden. In de jaren dertig van de vorige eeuw was dit het geval, met de bekende gevolgen. Ook de meest beschaafde landen zijn er niet immuun voor. Racisme, discriminatie en etnische zuiveringen worden dan 'vanzelfsprekend'. Wat nu nog ondenkbaar is, kan bij grote spanningen van de ene op de andere dag realiteit worden.

In dit boek wordt gezocht naar een alternatief, uitgaande van het bovengenoemde axioma dat de meeste mensen van goede wil zijn. Veel van de hierboven geciteerde problemen zijn gedeeltelijk of volledig het gevolg van de traditionele politiek. Om te voorkomen dat destructieve bewegingen zullen leiden tot een strijd van allen tegen allen, wordt in negen hoofdstukken een analyse gemaakt van thema's waarover in de samenleving grote onenigheid bestaat. Paradoxaal genoeg zal duidelijk worden dat wat de bron is van de Westerse, in het bijzonder de Europese beschaving, de mogelijkheid biedt om van de 21ste eeuw de beste eeuw ooit te maken, ondanks alle dreigingen en rampspoed.

Ik hoop met dit boek duidelijk te maken dat ondanks alle mogelijke kritiek op de Europese beschaving en alle grove fouten die in verleden werden gemaakt, Europa een positieve boodschap heeft voor de mensheid. Dat is precies datgene waarom honderden miljoenen mensen het liefst naar Europa willen komen. Het in dit boek geschetste alternatief is in wezen niets nieuw. Het gaat om wat de mens menselijk maakt, bereshit (בְּרֵאשִׁית).

§1 *Europa kan de mensheid moreel vooruit helpen*

1.1. Het EU-imperialisme tegen soevereine staten

De geallieerden hebben de oorlog verklaard aan nazi-Duitsland om te verhinderen dat een Duizendjarig Rijk zou ontstaan met Berlijn als machtscentrum en om de Europese landen hun vrijheid en soevereiniteit terug te geven. Hieruit zou geconcludeerd kunnen worden dat we nu opnieuw de strijd moeten aangaan, in dit geval tegen de Europese Unie. Deze strijd zou gaan tegen het EU-imperium met Brussel als machtscentrum, zodat de Europese landen weer vrij en soeverein kunnen beslissen over hun eigen beleid.

De voortekenen van deze strijd zijn gunstig: zie de Brexit, het verzet van Italië tegen de budgettaire oekazen van Brussel en de opstandigheid van Oost-Europese landen omwille van het rampzalig en uitzichtloos immigratiebeleid van de EU. Aangezien de voorvechters van de EU geen geweld gebruiken om hun imperium af te dwingen, – alleen economische en juridische machtsmiddelen worden ingezet -, moet geprobeerd worden geweldloos de EU verder te ontmantelen.

Hoe is het mogelijk dat destijds een wereldoorlog werd ontketend om de landen hun soevereiniteit en vrijheid terug te geven, terwijl enkele decennia later de politieke machthebbers een einde willen maken aan de soevereiniteit en vrijheid van de Europese landen? De verklaring ligt in de grove denkfout die de bedenkers van de EU en de machthebbers hebben gemaakt. Zij gingen er namelijk van uit dat nationalisme de oorzaak was van twee wereldoorlogen en van de holocaust. Dat nooit meer, hoopten ze. Hieronder wil ik proberen die denkfout recht te trekken en een alternatief te beschrijven.

Nog niet zo lang geleden werd nationalisme als een groot goed gezien, als iets dat getuigt van ruimdenkendheid en generositeit. Woodrow Wilson, Franklin Roosevelt en Winston Churchill promootten onafhankelijkheid en het recht op zelfbeschikking van alle landen in de wereld. Reagan en Thatcher werden verwelkomd als de 'nieuwe nationalisten'. Gandhi in India en Ben-Gurion in Israël waren nationalisten in hart en nieren. Erdogan is in het Midden-Oosten de nieuwe ster aan het nationalistisch firmament, die zijn volk zijn trots teruggeeft. Trump maakte '*America great again*' en stelde onomwonden '*America First*'. Alleen in ons arme Europa blijven we steken in een kansloze illusie.

De Israëlische filosoof Yoram Hazony stelt in zijn boek '*The virtue of nationalism'* [3]dat nationalisme in feite zo oud is als de mensheid en niet iets dat pas in de 19de eeuw is ontstaan. In de bijbelse traditie bestaat de wereld uit landen en volkeren en elk land dat zichzelf regeert, te midden van andere landen die ook zichzelf regeren, is de beste waarborg voor een rechtvaardige wereld. Beter dan in het geval waar een imperium haar visie aan anderen oplegt. Deze bijbelse wijsheid

---

[3] Hazony, Y. (2018). *The virtue of nationalism.* New York: Basic Books.

heeft een grote invloed gehad op het christendom en vooral op het protestantisme. Tijdens de Reformatie werd de grondslag gelegd voor de moderne, nationale staat. In de *King James Bible* worden de termen 'natie' en 'volk' meer dan duizend keer genoemd. Het Plakkaat van Verlatinghe in de Nederlanden en de Engelse Reformatie onder Hendrik VIII betekenden een verzet tegen het Heilige Roomse Rijk. In de 17de eeuw waren er Lutherse, Calvinistische en Katholieke landen die met elkaar in competitie stonden, maar elkaars legitimiteit erkenden. In Nederland brak de Gouden Eeuw aan. In die tijd was er volgens Hazony al een conflict tussen het nationalisme en het imperialisme. Nationalisme ziet hij als een principieel politiek standpunt dat de wereld ziet als het best geregeerd als het bestaat uit onafhankelijke naties die elk hun eigen constitutie, rechtspraak en religie kunnen bepalen volgens hun eigen inzichten. Imperialisme is elke poging om de wereld te zien als het best geregeerd door een enkele regering met een enkele wetgeving.

Het is juist de competitie tussen landen en de verdeling van de macht die volgens Hazony voorwaarden zijn voor vooruitgang en innovatie. De competitie tussen de Europese landen en met de VS bracht veel goede dingen teweeg, zoals meer vrouwen in de regering, acceptatie van homo's en tolerantie ten aanzien van minderheden. De enige manier om vrijheden te waarborgen is te voorkomen dat iemand of een institutie te veel macht krijgt, zodat zij hun wil aan anderen kunnen opleggen. Een fout die het Europees Hof van Justitie als een hedendaagse Inquisitie voortdurend maakt.

Imperia zijn gedoemd te mislukken: het Romeinse Keizerrijk, het Oostenrijk-Hongaars Keizerrijk, de British Empire, de Sovjetunie en Bush' droom van een *Pax Americana* zijn allemaal op chaos en uitsterven uitgelopen. De centrale planeconomie van de Sovjetunie is een klassiek voorbeeld van hoe een centrale geleide macht fatale gevolgen kan hebben voor het volk. Vreemd genoeg streeft de EU naar een centraal geleide economie. In de landbouw heeft dit geleid tot rampzalige toestanden, waardoor om de andere dag een Franse boer zelfmoord pleegt. De wetenschap en het onderwijs illustreren evenzeer hoe een centraal geleid beleid de kans vermindert dat creatieve individuen pionierswerk kunnen verrichten of zich ten volle engageren zonder regels en beperkingen die anderen opleggen.

Er is echter nog een ander zeer gevaarlijk aspect van het imperialisme. Imperialisme betekent namelijk intolerantie voor wie niet gehoorzaamt aan de universele wetten van het imperium. Het is van de gekke dat een minister van financiën in Italië, voorgedragen door een democratisch gekozen regering, door Brussel werd afgekeurd. Duitsers weten blijkbaar beter dan Italianen wat goed is voor hun land. Dit gebrek aan tolerantie binnen het Europees Imperium komt het sterkst tot uiting in

de dwang tot politiek correct denken. Wie nu een verkeerd woord zegt, kan zijn carrière verder vergeten. Dit is het directe gevolg van de imperialistische mindset waarbij het officiële standpunt, – dit is het standpunt van wie de macht heeft -, bepaalt wat waardevol of juist is. De arrogantie van EU-technocraten spreekt in dit verband boekdelen.

De nationale staat biedt de meeste kans om mensen te motiveren zich verantwoordelijk te gedragen. Nationalisme betekent in de eerste plaats verbondenheid met een gemeenschap zoals met de familie, de groep en de natie. De loyaliteit tussen de leden van die groepen is van levensbelang. Die gemeenschap bepaalt ook onze identiteit. Nationalisme betekent cohesie of samenhorigheid van mensen die hun culturele erfenis koesteren en willen overdragen op volgende generaties. Door de eenzijdige nadruk op economische belangen binnen het Europees Imperium worden deze essentiële waarden als het ware aan de kant geschoven. We zouden kunnen zeggen dat globalisering alleen economische motieven als grondslag heeft, maar is het niet juist de eindeloze economische groei die leidt tot vernietiging van al het mooie en gezonde op onze planeet? Als deze stelling correct is, dan kan alleen nationalistische verbondenheid de mensheid redden.

Bij deze nationalistische verbondenheid gaat het niet alleen om onze individuele behoeften en verlangens. We willen ook vrijheid voor onze familie, voor de groep waar we bij horen en voor het land waarvan we houden. Die loyaliteit is het fundament van alle maatschappelijke instellingen, iets waar bepaalde groepen immigranten lak aan hebben. Is dit niet het beste wapen tegen de hebzucht en het onverantwoordelijk gedrag ten aanzien van de natuur die door het liberalisme van het hedendaags imperialistisch denken worden aangewakkerd? Is het niet dank zij het imperialisme dat de graaiers hun gang kunnen gaan? Het nationalisme zou wel eens de solidariteit met de medemensen beter kunnen stimuleren. In de barre tijden die voor ons liggen, gezien de klimaatverandering, zal nationalisme meer dan ooit noodzakelijk zijn om de uitdagingen van de 21ste eeuw aan te kunnen.

Nationalisme verhindert niet dat een land of een volk bezorgd kan zijn voor andere landen en volkeren. We moeten een verschil maken tussen een bezorgde natie die wil dat het lot van mensen elders verbetert en een Unie die imperialistisch denkt en een economisch of een politiek beleid aan anderen wil opleggen. Ik vrees dat het imperialisme van de EU leidt tot meer intolerantie en tot haat tegenover wie zich verzet.

Nationalisme zet mensen aan hun eigen verantwoordelijkheid op te nemen en zorg te dragen voor het welzijn van anderen. Als we ons land, onze cultuur en onze tradities koesteren, hebben we de innerlijke kracht om grootse en edelmoedige daden te stellen.

1.2 De Europese Unie leidt rechtstreeks naar fascisme

Dat de Europese immigratiepolitiek een catastrofe is, staat boven alle twijfel verheven. Van dit falende beleid is Brexit het gevolg, alsook het opgeflakkerde nationalisme in Italië, Hongarije, Oostenrijk en Polen. In andere Europese landen is extreem-rechts in opkomst.

De redactie van The Economist deed enkele jaren geleden een aantal interessante voorstellen voor een verantwoord immigratiebeleid. Hoe correct en doeltreffend die voorstellen ook kunnen zijn, ik meen dat precies door de aard van de EU die voorstellen nooit gerealiseerd kunnen worden. Dan blijft er slechts één oplossing mogelijk: een nieuw fascisme! Ik haast mij erbij te zeggen zo'n ontwikkeling afschuwelijk te vinden. De enorme fout die na de Eerste Wereldoorlog in Versailles werd gemaakt, waardoor nazi-Duitsland mogelijk werd, krijgt nu een vervolg wegens het gebrek aan leiderschap en durf binnen de EU.

Neem bijvoorbeeld het voorstel in The Economist om immigranten extra belasting te laten betalen, dus boven de belasting die de gewone burgers moeten betalen. Immigranten hebben niets bijgedragen aan de opbouw van de sociale voorzieningen en de infrastructuur. Daarom lijkt die extra belasting verantwoord en zou gebruikt kunnen worden om bijvoorbeeld tekorten in de gezondheidszorg aan te vullen of om de pensioenen te verhogen. Deze maatregel zou de goodwill van de bevolking ten aanzien van de immigranten verbeteren. Extra belasting voor immigranten? Vergeet het maar. GroenLinks, antifa en weet ik veel zullen zich daar hevig tegen verzetten. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zal een oekaze uitvaardigen. De gevestigde politici durven het niet aan zo'n maatregel voor te stellen.

De sterk toegenomen afwijzing van immigranten door de Europese bevolking heeft vier oorzaken: het gevoel dat de regeringen de controle over de immigratie hebben verloren, de vrees dat immigranten de sociale voorzieningen onbetaalbaar maken, dat zij banen inpikken van de lokale bevolking en dat hun cultuur niet past bij de onze.

De eerste oorzaak, controle verwerven over de immigratie, is in het huidige politieke klimaat niet aan te pakken. De burgers krijgen er stilaan de buik van vol als politici roepen dat de grenzen dicht moeten. Ik denk dat eerst de Middellandse Zee leeggepompt moet worden, dan kunnen we het gat vullen met prikkeldraad en mijnenvelden aanleggen. Met andere woorden: aan de eerste oorzaak kan weinig of niets worden gedaan. De politici die beweren van wel, kletsen uit hun nek en maken zich bij de gewone burgers meer en meer belachelijk.

Over het onbetaalbaar maken van de sociale voorzieningen werd hierboven gewezen op de oplossing die The Economist voorstelt. Dit is ook niet op te lossen.

De derde oorzaak van een mogelijke hetze tegen immigranten is dat zij onze banen inpikken. Aangezien velen geen of slechts een beperkte opleiding hebben genoten, zou dit argument slechts gelden voor ongeschoold werk. Daar is ten gevolge van de automatisering steeds minder behoefte aan. Het zijn vooral laaggeschoolden die het slachtoffer zijn van de immigratie. Precies die groep die zich makkelijk laat verleiden door fascisten. In The Economist wordt voorgesteld het onderwijs en de gezondheidszorg onmiddellijk open te stellen voor immigranten, maar ze uit te sluiten van andere sociale voorzieningen zoals werkloosheidsuitkeringen. Het hoeft niet gezegd dat de krachten die nu werkzaam zijn binnen Europa zo'n voorstel onhaalbaar maken.

Tenslotte is het de cultuur van de meeste immigranten die niet in te passen is in de onze. Ook hier durven politici het nauwelijks aan de noodzakelijke eisen te stellen. Zie de chaotische reguleringen binnen de Europese Unie betreffende de hoofddoek of de boerka en de onmacht om de invloed van salafisten in te dijken in dorpen en wijken in de steden waar de islamisten de wet stellen.

De conclusie is helaas dat op alle terreinen betreffende de immigratie het beleid van de EU één grote flop is. Dat heeft dramatische gevolgen en uiteindelijk zal de bom barsten. Als ik zeg dat de EU rechtstreeks leidt naar het fascisme, dan wil ik daarmee mijn grote zorg aangeven voor onze toekomst. Als pedagoog weet ik dat als in de opvoeding autoriteit ontbreekt, het kind daar de dupe van is. Door gebrek aan gezag binnen de EU worden we straks allemaal de dupe, immigranten incluis.

1.3 Groene dictatuur ligt in het verschiet

De bekende econome en lid van het World Economic Forum, de Zambiaanse Dambisa Moyo vroeg in een interview met de Chinese president Xi Jinping wat hem 's nachts wakker hield. Hij antwoordde dat het tekort aan natuurlijke grondstoffen, zoals water en landbouwgrond, hem het meest zorgen baart. Negentig procent van de wereldbevolking leeft in de opkomende markten en hen wordt beloofd een levensstijl zoals de Amerikanen. Veertig procent leeft in gebieden waar onvoldoende water is of waar de landbouwgrond onvoldoende is om alle mensen te voeden. Xi Jinping gelooft wel dat er uiteindelijk een oplossing gevonden zal worden, maar de overgangsfase, alsook de manier om het doel te bereiken zit vol gevaren.

In het Westen maken we ons zorgen over de opkomst van de islam en in iets mindere mate over de destructie en de vervuiling van de natuur en de klimaatverandering. De strijd van Geert Wilders is een strijd voor het behoud van de Europese beschaving. Europa is het nieuwe Midden-Oosten aan het worden door de toenemende invloed van de islam op onze samenleving. Dit proces is des te gevaarlijker omdat het zo geleidelijk verloopt. Wie dit gevaar ontkent, is een gevaarlijke gek. Wie mijn eerdere publicaties zorgvuldig heeft gelezen, weet dat ik pleit voor een alliantie tussen Europa en de islamitische landen, nadat deze laatste door de teruggekeerde moslims heropgebouwd zijn met solidaire hulp vanuit ons continent. Deze alliantie zal garant staan voor meer ethiek in de wereldpolitiek en -economie.

We hebben een Wilders nodig die even resoluut opkomt voor het behoud van de natuur. Dat de natuur op een vreselijke wijze wordt vernietigd is een feit. Wie dit ontkent, is een gevaarlijke gek. Ook dit proces verloopt geleidelijk, zodat we ons stapje voor stapje aanpassen, totdat er een point of no return komt.

Kunnen de Groenen een dergelijke Wilders leveren? Als Geert Wilders opkomt voor de Europese beschaving, dan baseert hij zich, bewust of onbewust, op het joods-christelijk fundament van Europa, dat met de Verlichting door de humanisten werd overgenomen. Het gaat om waarden als individuele verantwoordelijkheid, vrijheid, broederlijkheid en gelijkwaardigheid van alle mensen. De Groenen hanteren eerder een nihilistisch wereldbeeld, of liever: het zijn heidenen die de natuur tot hun afgod hebben gemaakt.

De groene beweging staat niet zover van de ecologische beweging die midden de negentiende eeuw in Duitsland ontstond en werd overgenomen door de nationaal-socialisten. Het is merkwaardig dat meerdere hedendaagse ecologisten ook antisemitisch zijn. Dit laatste kunnen we verklaren doordat de joden een transcendente betekenis geven aan de natuur en er dus geen intrinsieke waarde aan hechten. Als de natuur, net als de heimat of het geworteld zijn aan de grond, tot afgod wordt, dan is de weg vrij naar het uitroeien van al wie een bedreiging voor de natuur vormt. De Groenen sacraliseren de natuur en al wie deze afgod niet respecteert, pleegt heiligschennis. Een groene dictatuur ligt in het verschiet.

De oplossing ligt in het geven van een waarde aan de natuur die de natuur als zodanig overstijgt (lees: die transcendent is aan de natuur). Weinigen weten nog dat respect voor de natuur een joods-christelijk fundament heeft. Zowel de bijbel als andere joodse heilige boeken staan vol aanbevelingen om zorgzaam met de natuur en met dieren om te gaan. In Numeri, hoofdstuk 35, bijvoorbeeld wordt aanbevolen rond elke stad een strook bos en weilanden van 2000 el (1,4 km) breed te reserveren. Dieren doen lijden dehumaniseert de mens. In Exodus, hoofdstuk 23, wordt

bevolen een ezel die te zwaar beladen is, te verlossen van zijn last. Elders staat dat een jong niet gedood mag worden als het moederdier toekijkt en dat een fruitboom niet gekapt mag worden. Het Hooglied staat vol analogieën die verwijzen naar de pracht van fauna en flora.
We kunnen stellen dat de zorg voor de natuur en het welzijn van de dieren een joods-christelijke erfenis is. In de middeleeuwen werd het gebied waar abdijen werden gevestigd zo ecologisch mogelijk ontgonnen. Ook nu nog zien we bijvoorbeeld dat de trappistenabdij van Orval speciale maatregelen heeft genomen om vervuiling van het grondwater door de brouwerij resoluut tegen te gaan. De bossen waar deze abdij middenin ligt, worden door de monniken met zorg onderhouden, er is een kruidentuin met medicinale planten, de monniken zijn vegetariërs en de abdij is quasi volledig zelfvoorzienend voor het levensonderhoud. De abdij staat voor een andere manier van leven die wellicht de enige oplossing is voor de ecologische ramp die op ons afkomt.
Het zijn niet alleen abdijen die het voorbeeld hebben gegeven. De Franse filosoof en vrijdenker Voltaire (1694-1778) heeft precies hetzelfde gedaan op zijn landgoed in Ferney. Hij legde akkers en wijngaarden aan, begon een imkerij, een kruidentuin en bezorgde op die manier werk aan de plaatselijke bevolking. Het gehele dorp kwam tot bloei. Tot op de dag van vandaag is men hem dankbaar gebleven en de naam van het dorp is gewijzigd in Ferney-Voltaire.
In het heidendom wordt de mens gezien als een dier dat spreekt of een dier dat denkt. In het judaïsme en het christendom wordt de mens gezien als een wezen dat zich zorgen maakt over de Ander. Het gaat mij hier niet om al of niet geloven in God of om aanhanger te zijn van een religie. Het gaat om de aanname dat de mens een roeping heeft, namelijk om zich verantwoordelijk te gedragen (de gelovige zegt dat die roeping ingegeven is door God). Zich verantwoordelijk gedragen is ook zorg dragen voor een gezonde omgeving, voor duurzame ontwikkeling en voor goed rentmeesterschap over de planeet Aarde met haar flora en fauna, waar de toekomstige generaties op zullen leven. De natuur vernietigen is de menselijke waardigheid vernietigen en een grof gebrek aan verantwoordelijkheidszin.
Het kapitalisme heeft slechts een economisch fundament. Dat is een korte termijn denken dat voornamelijk gebaseerd is op het maken van snelle winst. Het kapitalisme is ongevoelig voor elk ander argument, zeker voor zo iets als de menselijke waardigheid en een roeping om zich verantwoordelijk te gedragen. De gigantische vervuiling door de industrie die al meer dan honderd jaar duurt, spreekt voor zichzelf.
De groene beweging heeft een heidens fundament waarbij de natuur tot afgod is gemaakt. De natuur krijgt de almacht en de mens moet er onderdanig aan zijn. Hier missen we de innerlijke kracht om als individuen onze verantwoordelijkheid op te nemen.

De oplossing die Xi Jinping verwacht zal slechts vreedzaam gerealiseerd worden als de burgers massaal hun individuele verantwoordelijkheid opnemen. Maar in welke beschaving krijgt *het individu* die opdracht? Daar waar het joods-christelijk fundament de mensen inspireert. Het lot van de wereld hangt af van Europa dat haar fundament koestert en zich niet homeopathisch laat verdunnen.

1.4 Stem op een christen en Europa wordt great again

Frankrijk is het schoolvoorbeeld van een land dat door de secularisatie haar macht op het wereldtoneel is kwijtgeraakt. De VS daarentegen, waar de christelijke ethiek in de grondwet verankerd is, is de grootste wereldmacht ooit geworden en is in zekere zin de belangrijkste filantropische instelling ter wereld. Ik heb dit laatste zelf ervaren toen ik in Congo werkzaam was. Tijdens de rebellie kreeg de bevolking op grote schaal voedselhulp en medische zorg dank zij de Amerikanen. Tot in de verste uithoeken van dit immense land werd via de rivieren die hulp geleverd, in gebieden waar de bevolking vrijwel niets weet over de Verenigde Staten. Het goddeloze Sovjetblok daarentegen stuurde slechts wapens en stookte de mensen tegen elkaar op. Ook in deze tijd zijn honderden miljoenen doodarme mensen afhankelijk van Amerikaanse hulp, terwijl andere landen vooral geïnteresseerd zijn in uitbuiting van de bevolking en het stoken van oorlog tegen het Westen.

In de islamitische wereld zien we eveneens een strijd tussen de islam en de secularisatie. Als Erdogan in zijn opzet slaagt en voldoende weerstand kan bieden tegen de duivelse krachten van de globalisatie, zal het prachtige land Turkije met zijn dynamische bevolking het begin inluiden van een nieuw Ottomaans Rijk, waar de islamitische ethiek de grondslag van vormt. Een ander voorbeeld is Israël dat zich als joodse staat heeft uitgeroepen. Het judaïsme bood en biedt dit land het bindend fundament om als klein land formidabele prestaties te leveren op wetenschappelijk, technologisch, economisch en cultureel gebied.

De secularisatie ontneemt een land 'het gemeenschappelijk verhaal' dat volgens Yuval N. Harari[4] de mensen met elkaar verbindt en solidariteit mogelijk maakt. Eendracht maakt macht: dit basisprincipe van elke menswaardige samenleving wordt door de secularisatie kapot gemaakt. Dat gebeurt in alle maatschappelijke geledingen. Ik heb gestudeerd aan een katholieke universiteit en aan een universiteit die vrijzinnig en rechtuit antiklerikaal was. In deze laatste heb ik voor het eerst

---

[4] Harari, Y. (2015). *Homo sapiens: A brief history of humankind*. New York: Harper Perennial.

mensen ontmoet die anderen bewust kwaad willen doen. Ik heb gewerkt aan de Vrije Universiteit Amsterdam, toen het nog een echt protestants bolwerk was en later in Havanna aan de Waal, waar de katholieke identiteit ondertussen was verpatst. Werken aan de VU was een verademing en ik heb er levenslange, trouwe vrienden aan overgehouden. Op mijn latere werkplek woedde een meedogenloze strijd om elke kruimel.

Op grotere schaal worden we nu in Europa geteisterd door een Europese Unie die het vertikte God in de grondwet te noemen en er nadien niet in geslaagd is een grondwet, die voor elk land of unie fundamenteel is, te doen goedkeuren. Daardoor mist de EU het gemeenschappelijk verhaal en is gedoemd tot een marginale rol op het wereldtoneel. Wat overblijft is een beleid dat louter op economische belangen is gebaseerd en onderworpen is aan het nihilisme van de globalisatie. Nihilisme omdat zingeving ontbreekt.

Het gaat er niet om zomaar 'een gemeenschappelijk verhaal' te doen goedkeuren. Volgens Harari maakt het niet zoveel uit welk verhaal het is. Dit laatste is aanvechtbaar. Als we kijken naar de wereldgeschiedenis van de afgelopen duizend jaar, dan was Europa tussen het jaar 1000 en 1968 een overwegend christelijk continent. Meer dan 90 procent van de bevolking noemde zich christen. In deze periode werd het toppunt van beschaving bereikt op gebied van cultuur en wetenschap. Toen in de 19de eeuw globaliserende krachten onder invloed van het grootkapitaal steeds meer macht kregen, ging het fout. Dit bereikte haar dieptepunt in twee wereldoorlogen en het goddeloze nationaal-socialisme. Het nationaal-socialisme wilde ook het jodendom uitroeien en daarmee de bakermat van onze beschaving.

De conclusie hieruit is dat om Europa haar kracht terug te geven, de bijbelse ethiek ons opnieuw moet inspireren. Politiek wordt dan geen strijd tussen tegenstanders, maar een gemeenschappelijk project om vrede en welzijn te brengen. Economie is dan geen competitiestrijd meer, maar een gezamenlijk project om armoede en miserie uit de wereld te helpen. Opvoeding en onderwijs zijn dan niet meer louter bedoeld om aan de consumptiemaatschappij maximaal deel te kunnen nemen, maar het eerste en voornaamste doel is dat het kind een goed mens wordt.

Hoe kunnen we de bijbelse of joodse en christelijke ethiek terug haar plaats geven als fundament van Europa? Eerst en vooral moet een strijd gevoerd worden tegen ondermijnende krachten. Ik geef hiervan enkele voorbeelden, bij wijze van illustratie. Daar is ten eerste de hetze tegen de Katholieke Kerk. Slechts een fractie van de priesters heeft zich bezondigd aan pedofilie, terwijl nu het beeld is ontstaan van een verdorven en hypocriete instelling. Daar is ten tweede de #meToo beweging die alle mannen verdacht maakt, terwijl slechts een miniem percentage van de mannen vrouwen op een ongewenste manier intimideert. Dan is er de anti-Israëllobby die een moderne en verdoken vorm

van antisemitisme is, terwijl dit land het hele Midden-Oosten tot bloei zou kunnen brengen en een voorbeeld kan zijn voor kleine Europese landen.
Om tegen deze en andere ondermijnende krachten weerwerk te geven, moeten we de strijd aangaan tegen de secularisatie op alle maatschappelijke terreinen. Dit is een strijd tussen God en de Satan, die door de mensen beslecht moet worden. De Satan heeft al meerdere overwinningen behaald. Ik geef hieronder een paar voorbeelden van.
Het goddelijk gebod om niet te scheiden, wordt nu op grote schaal met de voeten getreden. De kinderen zijn daar de dupe van, krijgen het slechte voorbeeld en vaak wordt een van de partners tot diep in haar ziel gekwetst. Terwijl precies het christendom heeft begrepen wat de ware liefde is: onvoorwaardelijk en onbaatzuchtig. Bij deze liefde kan per definitie nooit een argument gevonden worden om de ander te laten vallen. Het gaat er hier niet om dat scheiden verboden moet worden; integendeel het moet zo makkelijk mogelijk gemaakt worden. Waar het om gaat is dat als een man en een vrouw elkaar levenslang trouw zijn, zij een voorbeeld zijn van de enige, ware liefde.
Een tweede gebod is uw vader en moeder te eren. We zien echter dat veel bejaarden simpelweg aan hun lot worden overgelaten en in eenzaamheid verkommeren, Op grote schaal moeten zij hun toevlucht nemen tot euthanasie.
Als laatste voorbeeld wil ik geven het gebod tegen laster en kwaadsprekerij. De sociale media staan er helaas vol van, op een schaal die tot nog toe ongekend was. Als pedagoog zie ik hier een rol voor het onderwijs, waar kinderen door het voorbeeld van de volwassenen geïnspireerd worden om zich ethisch te gedragen. Scholen voor christelijke kinderen van praktiserende ouders zouden hier een pioniersrol kunnen vervullen.
Hoe kunnen we de strijd tegen de secularisatie winnen? Normaliter worden mensen pas gemobiliseerd als de dreigingen escaleren. Dit zou bijvoorbeeld het geval zijn als bij de massa het inzicht doordringt dat de globalisatie het voortbestaan van menselijk leven op de planeet Aarde op het spel zet. Maar moeten we het zover laten komen? We hebben stoottroepen nodig, verzetsstrijders die de aanval openen op alle krachten die de joods-christelijke ethiek ondermijnen. Een hoopvol teken is dat de boeken van Harari miljoenen mensen aanspreken. We zijn gevoelig voor een gemeenschappelijk verhaal. Wat ons verhaal hier in Europa is, is voor iedereen duidelijk. Onze ethiek lag aan de basis van onze prachtige verwezenlijkingen en maakte Europa tot een voorbeeld voor de gehele wereld. Vijftig jaar na mei 1968 hebben we een nieuwe opstand nodig: een terugkeer naar de bron, tegen het nihilisme van mei 1968 in. Voor al wie gelooft in ons Europees gemeenschappelijk verhaal: kies, als eerste stap naar deze revolutie, bij elke verkiezing

consequent voor die politici die publiekelijk uitkomen voor hun christelijke overtuiging en er ook naar leven. Dan wordt Europa great again.

1.5 Joden en moslims zijn krachtig, Europa verzwakt

Er zijn twee soorten gelukkige mensen. De eerste soort heeft haar wetten zelf gemaakt. De tweede soort gehoorzaamt wetten waarvan geloofd wordt dat ze door God of Allah aan de mensheid zijn gegeven. Ze worden helaas ongelukkig als de twee soorten elkaar te vuur en te zwaard bestrijden. In een land waar ze met elkaar samenleven is van samen-leven nauwelijks sprake. De ene groep zou, als de nood het hoogst is, de andere groep het liefst uitroeien.
Beide soorten hebben aan de ene kant gelijk en aan de andere kant hebben ze het volledig mis. De mensen die hun wetten zelf hebben opgesteld, zijn mensen die echt vrij zijn. Ze gehoorzamen weliswaar de wetten, of ze proberen het althans, maar ze weten dat ze die wetten in volle vrijheid hebben goedgekeurd. Die wetten kunnen altijd veranderd worden. Het probleem is echter dat ze geen grond hebben om de keuze voor een of andere wet op te baseren. Willen ze een grond hebben, waar komt die dan vandaan?
Bovendien zijn mensen nogal dom. Ze kunnen zich vergissen en maken dus wetten waarvan achteraf blijkt dat ze niet goed werken. Er zijn ook enorme meningsverschillen tussen verschillende partijen zodat de wetgeving het resultaat is van heel wat ruzies waarbij de machtigste of de sluwste het vaak wint. Wetten moeten voortdurend bijgesteld worden. Uiteindelijk bevatten alle wetboeken en de circulaires die erbij horen samen tienduizenden pagina's. Geen mens die daar wijs uit raakt.
De tweede soort, de mensen die geloven dat hun wetten van God of Allah zijn gegeven, hebben het ook niet makkelijk. Het voordeel is dat ze absolute zekerheid hebben over de waarheid van hun wetten. God is namelijk alwetend, eeuwig en onveranderlijk. Het nadeel is dat binnen hun kringen er altijd onenigheid is over wat God of Allah nu precies bedoeld heeft. Ook hier wordt gezocht naar consensus, die echter nooit bereikt wordt. Eeuwige ruzies zijn er het gevolg van. Bovendien is het voor mensen erg gevaarlijk te denken dat zij Gods of Allah's wil moeten vervullen. De stap naar het ombrengen van diegenen die de Wetten overtreden of aan hun laars lappen is makkelijk genomen.
Deze twee groepen kwamen tegenover elkaar te staan in het begin van de Westerse beschaving. Het universum van de Griekse Logos kwam in aanraking met het universum van het joodse monotheïsme. Dit is de diepste bron van het antisemitisme. De autonome Rede stond tegenover de heteronomie van het Geloof. Zijn Rede en Geloof met elkaar te combineren?

Met de Rede proberen we de werkelijkheid te doorgronden. De waarheid dat zijn de wetmatigheden van de wereld, de natuurwetenschappelijke wetten of, in de terminologie van Heidegger, de wetten van het Zijn. Het Geloof daarentegen zoekt de waarheid niet in de wereld, maar in datgene wat de wereld of het Zijn transcendeert. De waarheid komt hier van buiten de wereld, wat rationeel gezien onzin is.

Dit verschil betekent een radicaal onderscheid in identiteit. De westerse rationele mens zoekt de grond van zijn identiteit in de wereld. Hij is geworteld in de wereld. De jood heeft geen wereldse identiteit. Hij heeft geen *heimat*. Hij zoekt zijn identiteit in het Woord van God. Zijn identiteit dat zijn de geboden en de rituelen.

De jodenhaat heeft in dit verschil haar oorzaak. De westerse mens kan niet accepteren dat er mensen zijn op zijn grondgebied die fundamenteel van hem verschillen en die nota bene verkondigen dat zij door God zijn uitverkoren. Fundamenteel omdat de jood niet de grond van zijn bestaan zoekt in de wereld en dus ook niet in het Vaderland, maar in de Wet van God. De jood is overal thuis en in westerse ogen daarom nergens. De jood is dan een vreemd lichaam dat uiteindelijk volledig uitgeroeid moet worden. In het nazisme was het doel een nieuwe mens te creëren en een zuiver ras, bevrijd van alle vreemde elementen.

Het christendom is een zeer krachtige beweging geweest die bijna tweeduizend jaar de dominante kracht was in het Westen. Dat komt omdat het christendom het Geloof en de Rede verenigde. De Griekse filosofie werd met het monotheïsme verenigd. Het individu bleef vrij en autonoom, maar dan wel vrij om uit zichzelf te gehoorzamen aan de geboden. Het begrip ‘Zonde’ werd centraal om te bevestigen dat de mens zelf verantwoordelijk is voor zijn daden.

Het jodendom en de islam houden vast aan een transcendente grond van hun moraal. Vandaar dat het krachtige bewegingen blijven. De jodenhaat bij de moslims werd in zekere zin vanaf de kruistochten geactiveerd door het Westen, maar in de Koran worden de joden gezien als ’lieden van het Schrift’ die het woord van Allah hebben vervalst. Het zionisme is een aberratie van het jodendom omdat hier het socialisme en het nationalisme, die in de 19de eeuw in Europa ontstonden, werden overgenomen.

De Rede heeft het christendom uiteindelijk de das omgedaan. Aangezien de Rede geen grond heeft, komt een proces van ontbinding op gang. De ontkerkelijking van Europa betekent dat Europa van haar wortels werd ontdaan. Afsterven is daarom onvermijdelijk.

Is hier nog een uitweg mogelijk? Marx zei dat het aan spiritualiteit ontbreekt. We leven in een wereld zonder geest. Volgens Heidegger kan alleen een God nog ons redden. Volgens deze filosoof

is een echt volk een volk dat haar God ontmoet. Hoe moeten we dit interpreteren? Het gaat erom dat we onze grond, de wortels van onze beschaving, niet zoeken in het Zijn. Het Zijn biedt geen houvast. Alle Zijn berust op een afgrond.
Waar moeten we onze grond, ons houvast dan wel zoeken? Het gaat in elk geval niet om een politieke of economische omwenteling om uit het verval van onze beschaving te komen. Een spirituele mutatie is noodzakelijk. Er moet een nieuwe geest ontstaan. Die nieuwe geest is niet te programmeren omdat de Rede hierin machteloos staat. Het is iets wat de mensen overkomt. Bij de joden ontstond een nieuwe geest op de berg Sinaï. Voor het christendom was het Paulus op weg naar Damascus die verlicht werd door een nieuwe geest. Wanneer en hoe een nieuwe geest ons zal overkomen is vooralsnog onduidelijk. We moeten leren zien in de duisternis, die helaas ook een catastrofaal einde kan zijn.
Ik waag een gok: Europa zal herrijzen als ze voor honderd procent achter Israël staat en voor honderd procent meewerkt aan de opbouw van een Islamitisch Rijk van Turkije tot Marokko. Dan wordt Jeruzalem het spirituele centrum van de wereld. Wenen het centrum van de Europese beschaving en Mekka van de islamitische wereld. In deze visie vindt Europa haar wortels terug: solidariteit omwille van de liefde voor de medemens, onafhankelijk van ras, afkomst, religie of ideologie. Was en is de wet van de naastenliefde niet de grondslag die het christendom aan de Europese beschaving heeft geboden?

1.6 Het wordt nooit wat met de EU

Een cynische joodse witz gaat als volgt: John en Gershom ontmoeten elkaar en worden meteen dikke vrienden, ondanks het feit dat Gershom geen woord Engels spreekt. Gershom is na drie maanden die taal machtig. Nu kunnen ze elkaar eindelijk begrijpen. De consequentie is echter dat ze beginnen ruzie te maken. Na een tijdje gaan ze als vijanden uit elkaar.
Wat John en Gershom meemaken is een herhaling van de mythe van de Toren van Babel. Het streven naar één taal, één rijk, één regering, één wetgeving eindigde in chaos.
Hoe kunnen we deze ontwikkeling verklaren? Normaal gezien zou de eenheid van taal, regering en wet moeten leiden tot vrede en harmonie. Bovendien is het één geworden volk samen sterk en kan krachtig optreden tegen andere grootmachten. Als dit op microniveau tussen personen niet lijkt te lukken, hoe zou het dan wel slagen op macroniveau, zoals de Europese Unie poogt te realiseren?

De voorstanders van het Europese project hebben de beste bedoelingen, behalve diegenen die al dromen van grote winsten. Zij maken echter een grote denkfout, waarbij het vrijwel onmogelijk is zich ervan bewust te worden.

Waarom zoeken we naar eenheid? De al of niet diep verdrongen motivatie is het verwerven van macht. De veronderstelling dat eenwording leidt tot vrede en harmonie is daarom een denkfout. Als het gaat om de macht, dan moet er strijd gevoerd worden tegen diegenen die zich tegen die eenheid verzetten. Het tenenkrommend dédain van de EU-lieden tegenover Brexit en de verkettering van Hongarije zijn er voorbeelden van. Verder valt niet te ontkennen dat in vrijwel alle Europese landen het populisme op de loer ligt. Ook dat wordt vanuit de EU met alle macht bestreden, desnoods door de fundamenten van de Europese beschaving, zoals de vrijheid van meningsuiting, aan banden te leggen. Dit kan leiden tot een burgeroorlog.

Als het inderdaad om macht gaat, dan zal daar ook gebruik van gemaakt worden om de natuurlijke bronnen zoals grondstoffen te bemachtigen. Een strijd met rivaliserende grootmachten ligt voor de hand. 'Eenheid maakt macht' was de kreet toen België werd opgericht en warempel, Congo, een land dat tachtig maal groter is, viel in Belgische handen. Op Europees niveau wordt de eenwording als noodzakelijk geacht om één front te vormen tegenover de andere grootmachten. Ook geen streven dat vredelievend lijkt.

De exegese van het verhaal van de Toren van Babel zegt nog iets meer. Het gaat niet alleen om de macht, maar het is ook een kwestie van hoogmoed. Dit is een van de hoofdzonden, maar die connotatie wil ik hier vermijden. Hoogmoed lijkt mij ook geen goede basis om vrede te stichten. Hoogmoed en rivaliseren gaan meestal samen. Die hoogmoed wordt zichtbaar gemaakt, net als ten tijde van Babel, met reusachtige gebouwen. In Brussel, in Frankfurt en in Straatsburg rijzen de hoge kantoorgebouwen als fallussen ten hemel. Vreemd dat de #MeToo beweging niet in verzet komt tegen al dat mannelijk machogedrag. Veel vrouwen zitten in die fallussen te werken, dat is de omgekeerde wereld!

Vanuit deze analyse, waarbij ik put uit duizendjarige wijsheid, kan ik een advies geven aan de EU-adepten. Vrede en harmonie zijn uiteraard zeer lovenswaardige doelen. Om de bovenstaande denkfouten – namelijk dat vrede en harmonie bereikt kan worden via macht en hoogmoed – te vermijden moeten we eerst en vooral nagaan wat de absolute voorwaarden zijn voor vrede en harmonie tussen mensen. Ik begin terug op microniveau om een en ander zo goed mogelijk te verduidelijken. In een goed huwelijk is de relatie gebaseerd op respect voor de verschillen. De Ander blijft een Ander. Eisen dat de Ander aan jezelf gelijk wordt, dezelfde meningen heeft en dezelfde voorkeuren, maakt elke relatie kapot. Ik zie de Ander niet als in een spiegel, dus mezelf,

maar door een venster, waar zij of hij werkelijk de Ander blijft. Vandaar dat de Ander met een hoofdletter wordt geschreven, uit respect voor zijn alteriteit.
Mijn advies is om Europa niet op te bouwen vanuit de drang naar macht en vol hoogmoed. Om vrede te bereiken moet elk Europees land in haar eigenheid erkend en gerespecteerd worden. Niet ieder land moet in hetzelfde keurslijf gedwongen worden. Dit wil zeggen dat van een Europese Unie geen sprake kan zijn. Slechts een confederatie kan de vrede in dit werelddeel waarborgen. Een van de belangrijkste taken van deze confederatie zal zijn de landen te beschermen tegen de ondermijning van de nationale identiteit door een imperialistische religie, de islam. Om oorlog met de islam te vermijden, zal de Europese Confederatie de moslims die massaal terugkeren naar de landen van herkomst, krachtig ondersteunen in de opbouw van een hoog ontwikkeld islamitisch rijk.
Tot slot: hoogmoed past niet in de Europese beschaving, die gebaseerd is op een joods-christelijk fundament. De Europese Confederatie moet de landen stimuleren tot solidariteit tussen arm en rijk en met de mensen die in nood verkeren of veel zorg nodig hebben. Politiek moet, zoals eerder al gezegd, gezien worden niet als een strijd tussen tegenstanders, maar als een gezamenlijk project om vrede en welzijn te brengen. Economie op Europese grondslag is niet bedoeld om de hebzucht van weinigen te bevredigen, maar als een gezamenlijk project om de miserie en de armoede te bestrijden. Als aan deze voorwaarden is voldaan, wordt de Europese Confederatie een grootmacht die voor de rest van de wereld een voorbeeld is voor een meer humane wereldorde.

1.7 Geweldloos verzet tegen de EU is mogelijk en noodzakelijk

De Europese beschaving loopt groot gevaar. Miljoenen illegale immigranten, meestal met geen of een gebrekkige opleiding, overspoelen het continent. Tientallen miljoenen immigranten of hun nakomelingen hebben een dubbele nationaliteit en kunnen of willen zich niet integreren. Integendeel, zij dringen hun normen en waarden aan ons op. Een kleine minderheid van hen is fanatiek en schuwt geen terroristische aanslagen, waardoor Europa het nieuwe Midden-Oosten aan het worden is.
De Europese Unie staat hier machteloos tegenover, ziet het probleem niet of veronderstelt dat uiteindelijk de immigranten zich zullen aanpassen en een noodzakelijke bijdrage zullen leveren aan onze welvaart. De politiek is echter slechts een rookgordijn waarachter een kleine groep opereert en haar lobbyisten inzet in het hoofdkwartier van de Europese Unie. Dat zijn de mensen die over de

echte macht beschikken, ongelooflijk vermogend zijn en steeds rijker worden. Die groep heeft slechts één God, de Mammon, en slechts één doel, zoveel mogelijk winst maken.
Een burgeroorlog tegen deze krachten is niet te winnen. Zeker niet rechtstreeks. Zij beheersen de mainstream media, verwerven meer en meer controle over internet, kunnen de politie en het leger inzetten, en ze zijn er zelfs in geslaagd de partizanen van socialistische en groene partijen en academici in te zetten als nuttige idioten. Wie meedoet, krijgt subsidie. Wie zich verzet, kan rekenen op verdachtmaking, laster en broodroof.
Desondanks is een burgeroorlog of liever verzet noodzakelijk. Geweld is hierbij uitgesloten. Ten eerste omdat dit indruist tegen de humanistische en christelijke waarden waarop de Europese beschaving is gefundeerd. Ten tweede omdat we ten koste van alles moeten voorkomen dat de verschrikkingen van de vorige eeuw zich herhalen. We kunnen de machtigen echter raken in hun achilleshiel: het geld.
Vandaar een oproep om zo weinig mogelijk geld te besteden. Koop alleen nog het hoogstnoodzakelijke en dan het liefst lokale producten. Eet geen vlees meer of hoogstens één keer in de week. Stop met reizen en beperk het gebruik van de auto tot een minimum. Op die manier worden de economische activiteiten nagenoeg stilgelegd. De Europese Unie zal over geen geld meer beschikken om haar plannen uit te voeren, om de immigranten op te vangen en om de werklozen een uitkering te verschaffen.
Deze oproep kan zich als een vuurtje verspreiden. Als elke lezer twee mensen uitnodigt hier ook gevolg aan te geven en eveneens elk twee mensen te benaderen, dan zijn na 26 keer twee in 26ste macht of 134.217.728 Europeanen bereikt.
Natuurlijk zal deze actie vreselijke maatschappelijke gevolgen hebben. Bij een sterk gereduceerde economische groei zal de werkloosheid enorm stijgen. Armoede zal toenemen en velen zullen moeten leven van giften in natura. De machtigen zullen moord en brand schreeuwen. De mainstream media zullen apocalyptische voorspellingen doen.
Die gevolgen moeten we afwegen tegen wat de huidige politiek aanricht in Derde Wereldlanden en tegen de onstuitbare ecologische destructie. De illegalen behoren meestal tot de middenklasse en hebben nog enige opleiding genoten. Op die manier verdwijnt de middenklasse in die landen en wordt de ellende van de achterblijvers almaar groter.
Deze niet gewelddadige ’burgeroorlog’ zullen we echter winnen. Om de strijd vol te houden moet iedere burger solidair zijn met familieleden en vrienden, zodat niemand honger hoeft te lijden of niet kan voorzien in andere basisbehoeften. Hierdoor zal een groot gevoel van verbondenheid ontstaan, alsook het besef dat een eendrachtig volk altijd zal overwinnen.

Deze actie houden we vol totdat Europa opnieuw het continent is voor de Europeanen die een beschaving, een ethiek en een geschiedenis van minstens vijf generaties terug, met elkaar delen. De immigranten zullen terugkeren naar de landen van herkomst om daar hun verantwoordelijkheid op te nemen voor de heropbouw of de opbouw van die landen. Een sterk en verenigd Europa zal vanuit haar waarden solidair zijn met de terugkerende immigranten.

Er zal een nieuwe economie ontstaan, met respect voor de planeet Aarde en voor alles wat er op leeft. Een bijkomend effect van dit geweldloos verzet zal zijn dat we opnieuw gezonde lucht kunnen inademen en dat we beter kunnen omgaan met de gevolgen van de klimaatverandering of die gevolgen alsnog beperken. Het is niet via internationale verdragen dat de klimaatcrisis beteugeld zal worden want China, India en straks ook Afrika willen onze westerse luxe. Op enige oplossing zal komen van de burgers die de industrie zullen dwingen tot stopzetten van de productie van nutteloze producten. Een minder materialistische levensstijl zal worden vervangen door spiritualiteit en zingeving. De mens zal gelukkiger worden.

1.8 Europese verkiezingen zijn nergens voor nodig

'*De criminele neigingen van het democratisch Europa'*[5] is de provocerende titel van een essay van de 78-jarige Franse filosoof Jean-Claude Milner. Hij schreef nog een vervolg hierop: '*Considérations sur l'Europe'*[6]. Op basis van de studie van deze boeken, vroeg ik me af waar we Europa eigenlijk voor nodig hebben. Om die vraag te beantwoorden, wordt eerst aangegeven waarvoor we Europa niet nodig hebben:

- We hebben Europa niet nodig om de rechten van de mens te waarborgen. Dat kunnen de natiestaten even goed. Vooral in West-Europa is dit dik in orde
- Ook voor de economie en de financiën is Europa niet nodig. Er kunnen tussen de lidstaten goede overeenkomsten worden gemaakt en technocraten van de ECB kunnen dit best uitwerken en verder onder controle houden
- Voor defensie is Europa evenmin nodig. De beste legers zijn gebaseerd op vaderlandsliefde en de Europese landen kunnen afspraken maken voor een gemeenschappelijk defensiebeleid.

---

[5] Milner, J.-C. (2003). *Les penchants criminels de l'Europe démocratique.* Paris, Editions Verdier.

[6] Milner, J.-C. (2019) *Considérations sur l'Europe*. Paris: Les Éditions du Cerf.

Toch kan Europa een onmisbare rol spelen, niet wat betreft de rechten van het individu, maar wat betreft de macht van het individu. Wat betekent dit? Dit staat in verband met het fundament van de Europese beschaving: de vrijheid van denken, handelen en geloven. Die vrijheid is voorwaarde voor creativiteit en eigen initiatief. Het individu moet daarom machtig genoeg zijn om weerstand te kunnen bieden tegen alles wat die vrijheid van denken, handelen en geloven belemmert of verhindert. Dat kan zijn het gezin, de groep waartoe men behoort, de lokale autoriteiten, de regering, de overheidsinstanties, religieuze instellingen, multinationals, oppermachtige lobbygroepen en, indien dit het geval is, populisten, dictators en despoten.

Volgens Milner ligt de toekomst van Europa in het zich verzetten tegen de tendens om de macht aan het individu te ontzeggen. Europa kan de autoriteit zijn die staat boven alle collectiviteiten of *führers* die de macht van het individu kunnen dwarsbomen. Europa kan bemiddelen tussen die collectiviteiten en het individu. Kortom, Europa moet het individu beschermen. Dit zal het best lukken als Europa de natiestaten ziet als geallieerden, die hun burgers helpen weerstand te bieden tegen elke vorm van onderwerping door de groepen waartoe ze behoren of door individuen die de massa's weten te manipuleren. Wat Milner hier zegt stemt tot nadenken over de maatregelen die worden opgelegd aan de burgers tijdens de coronapandemie. Deze maatregelen kunnen best nuttig en noodzakelijk zijn, maar uiteindelijk moet de individuele vrijheid kunnen worden teruggewonnen.

Milner stelt vast dat het grootste probleem van deze tijd gaat over het lot van het individu. Helaas maakt Europa voortdurend de verkeerde keuzes, waardoor de vrees bestaat dat Europa zal ophouden te bestaan. Brexit is daar een bewijs van, alsook Italië dat een anti-Europese koers vaart, om niet te spreken van de landen van het vroegere Oostblok, die na bijna vijftig jaar overheersing door de Sovjetunie, niet weten hoe met democratie om te gaan. Populisme moeten we niet zien als een oorzaak van de problemen, maar als een gevolg van de problemen die Europa niet weet op te lossen.

Het gaat om oude problemen zoals de zwakte van het staatsapparaat, het onevenwicht tussen Noord-Europa en Zuid-Europa, de afstand tussen de politieke partijen en de samenleving, de invloed van de Kerk en van de maffia. Daar zijn ondertussen nieuwe problemen bijgekomen, zoals de massa-immigratie, de instabiliteit die de nieuwe lidstaten van de Europese Unie veroorzaken en de pandemie die als een bijbelse plaag onder ons woedt.

Democratie wordt ten onrechte gezien als dè oplossing van alle zojuist genoemde problemen. Democratie heeft echter ook 'criminele neigingen', bijvoorbeeld als de meerderheid de vrijheid en de macht van minderheden en van het individu beperkt. Er is een administratieve jungle ontstaan waar anonieme ambtenaren zich gedragen als koningen. Europa heeft daar nog een aantal

instellingen aan toegevoegd, heeft de macht herverdeeld ten koste van de natiestaten, maar is er niet in geslaagd het statuut van het individu te veranderen. Binnen Europa lijkt de macht van het individu opgelost te worden ten gevolge van allerlei instanties waartegen het individu machteloos staat.

Het falen van Europa wat betreft de macht van het individu wordt het best geïllustreerd door het lot van de joden. Al sinds de 18de eeuw worden de joden als een probleem gezien, de zogenaamde *Judenfrage*, dat vraagt om een oplossing, de *Endlösung*. De joden werden uit islamitische landen verdreven en velen vestigden zich in Europa, met name in Frankrijk. Nu zijn de joden daar hun leven niet meer zeker. Daarbovenop is er de anti-Israël-lobby, die een nieuwe uiting is van het antisemitisme. Europa speelt geen rol in het Midden-Oosten en zou daarom medeplichtig kunnen zijn aan de verdwijning of het verzwakken van de staat Israël (Europa als '*der Stellvertreter*'). Dit laatste zal niets oplossen, want jodenvervolging is in het Midden-Oosten, net zoals in Europa, een onuitroeibare kwaal.

Het gaat niet alleen om de joden. Meer in het algemeen kan worden gesteld dat elke Europeaan, als individu, zijn lot in eigen handen moet kunnen houden. Is dit niet de diepste wens van de gele hesjes en van de Brexiteers? Elke burger moet in volle vrijheid de macht hebben te denken, te zeggen en te doen wat hij wil, met uitzondering van het gebruiken van geweld om anderen te verhinderen te denken, te zeggen en te doen wat zij willen. Hoe kan Europa hierbij helpen?

Milner maakt niet concreet hoe Europa de macht van het individu kan verdedigen en versterken. Ik doe een poging aan de hand van een analogie. Stel dat Europa een soort Habsburgs Rijk wordt met aan het hoofd een keizer. De keizer delegeert zoveel mogelijk macht aan de lidstaten, zodat hij zich kan beperken tot de hoofdzaak, namelijk het lot van de individuen binnen zijn rijk. Die keizer treedt op als een koning Salomon, waar een hoer die haar kind kwijt is geraakt, om hulp kan komen vragen. Met wijsheid wordt een oordeel geveld. Het in de samenleving meest verachte individu, krijgt in dit schitterende bijbelse verhaal de kans tot bij die grote en oppermachtige koning te geraken.

Ik pleit voor een Europese confederatie van natiestaten met aan het hoofd een kleine groep, bij voorkeur gevestigd in Wenen, omdat deze stad centraal ligt in Europa. Voor de Europese verkiezingen zou elk land haar beste, meest inspirerende en wijze leider kunnen voorstellen. De Europese burgers kunnen hun voorkeur geven op een lijst die voor heel Europa geldt. Wie het meest stemmen haalt, wordt de leider van de groep. Het stemgewicht van de anderen wordt bepaald door het aantal voorkeurstemmen.

Die kleine groep wijze vrouwen en mannen evalueert voortdurend de politieke, economische, sociale en culturele situatie van de lidstaten. Ze trekken door heel Europa om voeling te houden met de bevolking. De wijze waarop concrete verzoeken van individuele burgers door die groep worden behandeld, dienen als voorbeeld voor elke natie om het beleid aan te toetsen en bij te stellen. Hun adviezen hebben kracht van wet. Via de sociale media maakt deze leidinggevende groep haar adviezen en evaluaties bekend aan de gehele bevolking. Bij dringende kwesties, rampen of andere ingrijpende gebeurtenissen is het deze groep die oproept tot solidariteit, die de mensen geruststelt en concrete richtlijnen uitvaardigt.

Het gaat hier om het principe en niet of mijn voorstel af of niet realistisch is. Europese verkiezingen zullen er slechts toe doen als de burgers kunnen kiezen voor mensen op wie ze kunnen rekenen en wie ze om hun wijsheid vertrouwen. Als de leiding van de Europese Confederatie soberheid betracht, zal zij een ethisch voorbeeld zijn die, gezien de uitdagingen van deze eeuw, meer dan noodzakelijk is. Als deze leiding zich laat leiden door wijsheid en ethiek en niet door macht of winstbejag, zal zij automatisch respect afdwingen en mensen inspireren.

1.9 Europa is een principe van instabiliteit geworden

De rol van Europa op het internationaal politiek toneel wordt het best geïllustreerd door het immigratiebeleid. De landen die beslissen over oorlog en vrede in het Midden-Oosten (Rusland, de VS, Iran) nemen nauwelijks immigranten uit die regio op. De landen die opgeroepen worden immigranten op te nemen, voornamelijk Europese landen, hebben geen enkele beslissings-bevoegdheid in het Midden-Oosten.

In feite is er geen Europese immigratiepolitiek. Er wordt niets beslist. Europa beperkt zich tot het administratief beheer van de gevolgen, zonder de oorzaken te kunnen wegnemen, noch militair, noch politiek. Er is slechts een immigratiebeleid van elk afzonderlijk land. Elk land staat onverschillig tegenover de door de EU opgelegde quota's en sommige landen trekken zich niets aan van de fundamentele rechten van vluchtelingen. Een argument is dat Europa niet de armoede van de hele wereld op zich kan nemen.

De zwakte van Europa als speler op het wereldtoneel vloeit voort uit het fantasme van eeuwige en universele vrede, die de eerste oprichters van de Europese Unie wilden bereiken na de Tweede Wereldoorlog. 'Dat nooit meer' kwam er op neer dat de geschiedenis werd vergeten. De verzoening van Frankrijk en Duitsland is gebaseerd op het verdringen van een geschiedenis van eeuwige rivaliteit.

Deze verdringing leidt tot heel wat hypocrisie bij de politici. Achter hun mooie woorden is er een continue strijd om de eigen landsbelangen, bijvoorbeeld over de vestigingsplaatsen van Europese instellingen. Bovendien kan Duitsland niet blijven opdraaien voor de landbouwsubsidies voor Franse boeren, vooral sinds Oost-Europese landen zich bij de EU hebben gevoegd. In die landen is er sinds de middeleeuwen niet veel veranderd op landbouwgebied. Een Duitse politica heeft al eens laten weten dat de gekte van de tweede locatie van het Europees Parlement in Straatsburg moet ophouden en dat Frankrijk haar zetel in de Veiligheidsraad beter kan doorgeven aan Europa. De Fransen waren *not amused*.

Het fantasme van de universele vrede is vergelijkbaar met de jihad van de moslims, die de vrede van de islam aan de gehele wereld willen opleggen. Dat streven botst per definitie met economische belangen van individuele landen. De enige doctrine die nu nog lijkt te gelden is die van de zelfverrijking. Dit geldt zowel voor landen, als voor individuen. Vandaar dat vrijwel niemand eraan denkt soberder te gaan leven om de klimaatproblemen alsnog tegen te gaan.

Men zegt dat Europa niet met één stem spreekt, maar in feite spreekt Europa helemaal niet. De schijnheilige verdringing van de rivaliteit tussen de landen en het gebrek aan visie, behalve dan die van zelfverrijking, maken het onmogelijk gezag te verkrijgen op het wereldtoneel. Dat was in feite al zichtbaar vanaf het begin van de Europese eenwording. De Gaulle en Jean Monnet, een van de oprichters van de Europese Unie, waren het vrijwel over alles oneens.

Nog steeds wordt het onderscheid tussen een federatie en een confederatie onder tafel gehouden. De Gaulle dacht aan een Europa van natiestaten van de Atlantische Oceaan tot aan de Oeral. Hij wilde dat Europa zich kon afzetten tegen de VS en de Sovjetunie. De strijd tussen de voorstanders van een federaal Europa en een Europa van natiestaten is nog steeds gaande. Hierdoor is Europa een principe van instabiliteit geworden.

Een andere factor die Europa krachteloos maakt is dat een verenigd Europa ingaat tegen de wens van het volk. Alle revoluties sinds de 19de eeuw waren gebaseerd op het principe van de eigen nationaliteit. Een verenigd Europa wordt beleefd als een imperium dat zich ongelimiteerd bemoeit met de nationale staat. De revoluties waren erop gericht zich hiervan te bevrijden. De massa's werden gemobiliseerd rond het idee van de natie, met een gemeenschappelijke taal en gemeenschappelijke gebruiken. De identiteit van de natie mocht niet in vraag worden gesteld. Onafhankelijkheid en autonomie waren en zijn de belangrijkste waarden.

Het Pools, Hongaars en Baltisch nationalisme dat nu weer hoogtij viert, kan worden begrepen vanuit hun verzet tegen het imperialisme. Deze volkeren hebben verschrikkelijk geleden onder het Sovjetimperium. De EU is voor hen een nieuwe, imperialistische bureaucratie en demagogen spelen

hierop in. Het wantrouwen tegen dit imperialisme wordt echter niet geaccepteerd door de EU-bonzen.

Europa zal volgens Milner[7] moeten steunen op de natiestaten om te kunnen overleven. Europa is als verlamd tegenover deze werkelijkheid van de geschiedenis. Men zegt dat de nationale identiteit niet bestaat. Daar zijn argumenten voor aan te voeren, maar het gaat in tegen de overtuigingen van het volk. Het Verdrag van Maastricht heeft de opvatting over de nationale soevereiniteit verder verduisterd, met als gevolg nog grotere verdeeldheid. Het volk heeft haar legitieme macht verloren, in het voordeel van een oligarchie van notabelen. Hier rook het populisme een kans, zodat 'Maastricht' beschouwd kan worden als de prikkel om een nieuw nationalisme aan te wakkeren. Maastricht heeft de doos van Pandora geopend.

Dat Europa politiek gezien internationaal zo pover staat, wordt het best geïllustreerd door haar relatie met de Verenigde Staten. De VS beschouwen de EU als een grap. Obama was hier heel cynisch over. Deze president had geen interesse in de EU en stond onverschillig tegenover het Midden-Oosten. Obama dacht, want Trump luidop zei. Obama was echter een begenadigd spreker en bovendien zwart, zodat de Europese leiders niet wilden zien wat werkelijk aan de hand was. Trump duwde hen met de neus op de feiten.

Op het terrein van de internationale politiek heeft Europa vooralsnog de boot gemist. Er is een nieuw systeem ontstaan in de internationale relaties, nu gebaseerd op de natiestaat van een nieuw type, dank zij de moderne transportmiddelen sterk gericht op de wereld vanuit de eigen economische belangen. De VS en China zijn daar het voorbeeld van. Rusland is nog een natiestaat van het oude type. Europa gaat tegen deze stroom in, droomt van een wereld die één is geworden onder één regering en ziet niet wat onder het volk werkelijk leeft.

Voor de Europese verkiezingen is het van belang dat personen aan de macht komen die voeling hebben met de bevolking. We kunnen best onze stem niet geven aan een partij, maar aan personen die gekend zijn als wijze en ervaren mensen. Is dit niet mogelijk omdat de kandidaten onvoldoende of helemaal niet gekend zijn of omdat ze allen zo kleurloos zijn, dan kan het best gekozen worden voor een partij die de EU wil afbreken of men blijft op de verkiezingsdag gewoon thuis.

1.10 Genderpolitiek ondermijnt de stabiliteit en de veiligheid

[7] 0.c. voetnoten 3 en 4

In deze saaie tijden kan men verlangen naar oorlog. Er heerst een vermoeidheid wat vrede betreft. Als de oorlog eenmaal is uitgebroken, weten de slachtoffers en de verliezers beter. Als een granaatscherf de helft van jouw gelaat wegslaat, als je jarenlang dwangarbeid moet doen in een Siberisch kamp of als jouw kinderen levend verbrand worden tijdens een bombardement, slaat dit verlangen radicaal om. Dan blijft schaamte, wroeging en schuldgevoel over.

Het is dus zaak om bij volgende Europese verkiezingen zijn stem uit de brengen op niet al te oorlogszuchtige volksvertegenwoordigers. Evenmin op lieden die agressie van andere landen kunnen uitlokken. En ook niet op diegenen die te laks zijn om zich voor te bereiden op mogelijk vijandige landen of op terroristische groeperingen die steeds gevaarlijker wapens in handen krijgen. Op welke kandidaten moeten we dan wel stemmen? Zou het misschien mooi zijn als iedereen stemt op uitgesproken christelijke partijen? Daar zitten heel brave mensen. Probleem is dat ze vaak te naïef zijn, vergevingsgezind en zo goedhartig dat ze de kwade bedoelingen van anderen niet zien of schromelijk onderschatten. In de wereldpolitiek speelt macht een alles overheersende rol. Machiavelli zou in onze tijden een onschuldige kleuter lijken.

Partijen die geleid worden door populisten hebben het nadeel dat ze de samenleving polariseren. Een populist kan echter ook de vinger op de zere plek leggen en het land waarschuwen voor reële gevaren. De andere partijen, links en in het middenveld, richten zich op het grote publiek. Dat komt erop neer dat alleen de korte termijn telt en de koopkracht. Dat gaat goed, zolang de dreiging van buitenaf of van binnenuit niet explodeert. De politici die tot nu toe Europese landen hebben geleid, zijn keurige mensen met een hart voor de zaak. In barre tijden zullen we keiharde bikkels nodig hebben, die lak hebben aan politiek correcte onzin en juridisch getouwtrek. Weg polder, liever een fort.

Een advies voor een bepaalde partij heeft, omwille van het bovenstaande, weinig zin. Het voorstel om voor personen te stemmen in plaats van op partijen, lijkt hier het meest aangewezen. De Europese Confederatie kan trouwens het best geleid worden door persoonlijkheden die boven de partijpolitiek staan.

We kunnen het slachtoffer worden van een burgeroorlog, van terroristische aanslagen met een grote impact en in het minst waarschijnlijke geval, van een grootmacht die de oorlog verklaart aan Europa. We moeten daarom onderscheid maken tussen gevaren die Europa van binnenuit bedreigen en gevaren van buitenaf. Van binnenuit worden we bedreigd door de polarisatie in de samenleving, door groepen die een samenleving binnen de samenleving vormen en vijandig staan tegenover de autochtone bevolking en door de ongecontroleerde immigratie van ongewenste en illegale vreemdelingen. Van buitenaf wordt Europa bedreigd door de toenemende invloed van China op

economisch gebied, de spanningen in het Midden-Oosten die kunnen overwaaien naar ons continent, Rusland die zich geviseerd voelt door de Navo, de financiering vanuit de Golfstaten van terrorisme en extremisme en door de ideologie van de Rechten van de Mens waarover andere culturen grondig van mening verschillen.

Paradoxaal in de discussie over vrede is dat het streven naar vrede, tot oorlog kan leiden. Politici hebben het vaak over ‘de oorlog tegen het terrorisme’. De islam heeft tot doel de eeuwige vrede, die alleen bereikt kan worden als iedereen moslim is. Daarvoor is een heilige oorlog noodzakelijk. Toen na de Tweede Wereldoorlog de eerste pogingen werden ondernomen om Europa te verenigen, was het doel van de oprichters de eeuwige vrede, want ‘dat nooit meer!’.

In het Europese project staan de mensenrechten voorop. Milner (o.c.) zegt hierover dat zodra men in politieke zin denkt over mensenrechten, dit tot verdeeldheid leidt. De politieke antwoorden over de mensenrechten kunnen namelijk verschillen. De Verklaring van de Universele Rechten van de Mens kan worden uitgelegd als Europees imperialisme. Hoe die rechten in China en in islamitische landen met de voeten worden getreden of anders worden geïnterpreteerd, is er het bewijs van. Het voortdurend bekritiseren van deze landen vanuit Europa, kan daarom een omgekeerd effect hebben en eventueel leiden tot gewelddadige reacties.

Europa kan geen eiland van vrede zijn, omringd door landen waar oorlog is. Europa speelt echter geen rol in de internationale politiek. Europa kan veel beslissen, maar niet over oorlog en vrede. Europa kan geen initiatief nemen zoals de VS en Rusland. De Navo heeft tot nog toe een stabiliserende rol gespeeld, maar grote veranderingen zijn gaande. Op het wereldtoneel zijn de tectonische platen van de internationale politiek aan het verschuiven. De rivaliteit tussen de grootmachten neemt toe. Rusland probeert de status quo te verstoren. De bevolking van China is vier keer groter dan die van de VS en eist haar plaats op in de wereldpolitiek. Omwille van China zullen de VS de aandacht meer en meer focussen op Azië, ten koste van Europa. Europa komt er alleen voor te staan en wordt tegelijkertijd machtelozer.

Verder is er geen gemeenschappelijk Europees front ten aanzien van het islamitisch terrorisme en het probleem van de vluchtelingen. Duitsland houdt zich verre van militair ingrijpen en laat het over aan Frankrijk. Militaire interventies in het buitenland worden geprezen, in zoverre we in Europa rustig verder kunnen leven en onze militairen niet sneuvelen. Hypocrisie is hier niet ver te zoeken.

Alles samen genomen ziet het er somber uit. Europa is machteloos. We worden bedreigd van binnenuit. In de wereldpolitiek woedt een continue strijd om de macht. Europa dat ooit zo machtig was en de halve wereld in bezit had genomen, heeft geen stem meer op het wereldtoneel. We zijn trots als ons land in de Veiligheidsraad een zetel heeft, maar we zitten er voor spek en bonen bij. We

mogen het echter hierbij niet laten zitten. Ons bestaan en dat van onze kinderen staan op het spel. Ik beperk mij hier tot twee voorstellen om de plaats van Europa in de wereld veilig te stellen.
Het eerste voorstel kan in deze context misschien vreemd lijken. Ik meen namelijk dat het voor de macht een grondvoorwaarde is dat Europa stabiliteit en eendracht kent. Deze voorwaarde wordt ondermijnd van onder af, namelijk door het vervagen van de sekseverschillen en door de aftakeling van het gezin (dat ondanks alle gedoe over gender dè hoeksteen van een stabiele samenleving blijft). Dit kunnen we bestrijden door de rol van mannen en vrouwen duidelijk te onderscheiden en alle prioriteit te geven aan de versteviging van het gezin, waar een moeder en een vader samen hun kinderen opvoeden. Dan weten zij in elk geval waarom ze moeten vechten om de vrede in Europa te bewaren. Deze mensen zullen het grondig eens zijn met een versterking van de defensie.
Daarentegen brengt het slappe gedoe van homolesbietransbitjes Europa in groot gevaar en ze zorgen niet voor het voortbestaan van de mensheid. Homo's en dergelijke moeten met alle respect en gelijkwaardig worden behandeld, maar het zijn wel de gezinnen die de toekomst van de samenleving veilig stellen. Niet voor niets staat op de eerste pagina van de Bijbel: 'Weest vruchtbaar en wordt talrijk'. Je hoeft niet gelovig te zijn om de betekenis van deze duizendjarige wijsheid te begrijpen. Door het gezinsleven te versterken zou Europa de VS kunnen voorbijstreven, omdat in de VS de gekte van de genderideologie harder toeslaat.
Het tweede voorstel gaat over de veiligheid van de burgers. Dit begint in de samenleving en is afhankelijk van de verbondenheid die mensen met elkaar voelen. Verbondenheid is gebaseerd op gedeelde normen en waarden, op verwantschap en op een gedeelde geschiedenis. Ik ben ervan overtuigd dat er pas perspectief zal zijn op algehele wereldvrede, als iedereen terugkeert naar de landen waar de voorouders hebben geleefd, om daar hun verantwoordelijkheid op te nemen. Verantwoordelijkheid die begint in het gezin.
Voor de Europese verkiezingen kunnen we best stemmen voor mensen die de gezinspolitiek als het fundament zien van de samenleving. Voor mensen die benadrukken dat voor elke vrouw en man het de belangrijkste opdracht is een gezin te stichten, trouw te zijn in hun relatie, zodat ze de kinderen de nodige stabiliteit en veiligheid in de opvoeding geven. Die veiligheid is het begin van veiligheid in de wereld. Kandidaten die zelf een stabiel gezin hebben gesticht, zijn daarom de meest aangewezen personen om politieke macht uit te oefenen.
Bij deze voorstellen is een Europese Confederatie van nationale staten de beste bestuursvorm voor ons continent. Een confederatie berust op onderling vertrouwen en dat vertrouwen komt tot stand bij mensen die elkaar hebben leren te vertrouwen. In het gezin.

1.11 *Brand in de Notre-Dame als ijkpunt voor aftakeling van Europese beschaving*

‘De hele wereld deelt in het verdriet’, kopte CNN na de brand in de Notre-Dame te Parijs. Ze vergaten erbij te melden dat toen de eerste beelden van die brand verspreid werden, op de sociale media onder Franse allochtone jongeren gejuich opsteeg. Een soort herhaling van wat gebeurde na 9/11. Wat de mainstream media ook vergaten te melden is dat deze brand de zoveelste is in een reeks van branden in Franse kerken. In maart van hetzelfde jaar was dit nog het geval in de kerk van St.-Denis en in de St.-Sulpice.

Over de oorzaak van de brand van de Notre-Dame is weinig bekend. Allerlei geruchten doen uiteraard de ronde. De vraag is of de oorzaak ooit bekend of bekendgemaakt zal worden. Velen zullen denken dat God het goddeloze Frankrijk hiermee heeft gestraft, precies op de eerste dag van de Paasweek (of moet ik zeggen Lenteweek?).

Als we over de oorzaak nog niets kunnen zeggen, dan is het wel mogelijk iets te zeggen over hoe die brand vermeden kon worden. Het ligt voor de hand dat de arbeiders uitermate voorzichtig moeten zijn met hun gereedschap en bij het verlaten van de werf alles goed moeten controleren. De werfleider moet een extra inspectieronde doen en het eerste uur na het vertrek van de arbeiders de werf extra in de gaten houden. De aannemer moet ervoor zorgen dat de hele nacht door er bewaking is, vooral omdat het hier gaat om een gebouw van onschatbare waarde en een icoon van de Europese cultuur. De burgemeester moet de brandweer opdracht geven om elke dag na te gaan of de aannemer zich aan de afspraken houdt.

Ik vergelijk dit met een voorbeeld uit mijn eigen loopbaan. Als inspecteur van jeugdgevangenissen kwam ik eens ’s avonds laat op inspectie. Ik vroeg aan de nachtwaker mij zo snel mogelijk naar de verste afdeling te brengen. Met zijn grote sleutelbos had hij wel drie kwartier nodig om die afdeling te bereiken. In geval van brand zou dit een ramp zijn. Toen zorgde ik ervoor dat er één algemene sleutel kwam voor alle deuren. Een simpele maatregel, maar waarom had niemand daar niet eerder aan gedacht?

Al de bovengenoemde maatregelen zijn blijkbaar niet genomen of niet zorgvuldig in acht genomen. De volgende vraag is waarom de arbeiders, de werfleiders, de aannemer en de autoriteiten er niet alles aan hebben gedaan om extreem voorzichtig te zijn? Of liever: wanneer zijn alle betrokkenen zo gemotiveerd om niets aan het toeval over te laten? Hierop is het antwoord dat deze motivatie alles te maken heeft met trots, met verbondenheid, met zich verantwoordelijk te voelen voor de erfenis van onze voorouders en misschien ook wel met respect voor de religieuze gevoelens van de

miljoenen mensen die ons zijn voorgegaan en van diegenen voor wie de Notre-Dame een geliefde plek is voor bezinning en gebed.
De Notre-Dame is niet zoals een kasteel in Disneyland. Als zo'n kasteel afbrandt, zal niemand er om rouwen. Het is zo weer opgebouwd. Maar onze wereld is door het massatoerisme als geheel een Disneyland geworden. Welke toerist denkt nog aan de oorspronkelijke betekenis van een kathedraal? De medewerkers van Disneyland zullen wellicht goed waken over de veiligheid van de bezoekers, maar met de gebouwen zelf hebben ze geen enkele binding. Dat laatste is nu het geval met ons patrimonium. Het ontbreekt aan trots, aan verbondenheid, aan verantwoordelijkheidsgevoel. Dit wordt nog het best geïllustreerd door de fictieve monumenten die op de eurobiljetten staan afgebeeld. De EU-commissie drukt nu haar medeleven uit met de Fransen, maar zouden ze de moed hebben om de Notre-Dame op de nieuwe 50-eurobiljetten af te beelden? De brand van de Notre-Dame kunnen we zien als een ijkpunt voor de aftakeling van de Europese beschaving. Het is niet meer ons Europa. De Fransen mogen geen Fransen meer zijn. President Macron zegt dat de Fransen nu samen de kathedraal weer moeten opbouwen, maar zijn politiek ondermijnt juist het gevoel Fransman te zijn. Alle grenzen moeten open. Iedereen is welkom. Dat alles in naam van de portemonnee, want wat is de Europese Unie meer dan een economische macht? Het is niet alleen de Notre-Dame die vernietigd wordt. De vervuilde lucht door het autoverkeer in de steden, tast alle monumenten aan. Niemand voelt zich daarvoor verantwoordelijk. De hebzucht en het consumentisme tasten alles aan, ook de ziel van de Europeaan.
De oplossing voor het gebrek aan verbondenheid en verantwoordelijkheidsgevoel ligt in het patriotisme. Elk land moet een eenheid vormen van mensen die een cultuur, een geschiedenis en, – ik durf ook te beweren-, een religie met elkaar delen. Dus geen multiculturele samenleving, geen Europese Unie, maar een Europese Confederatie van landen die hun eigenheid, hun tradities en hun geloof koesteren.

1.12 *Vrede dankzij een Europese Confederatie met Rusland*

Het is te simpel om vrede te definiëren als de afwezigheid van oorlog. Om de vraag te beantwoorden hoe oorlog voorkomen kan worden is een meer operationele definitie van vrede nuttiger. Vrede is niet alleen de afwezigheid van oorlog, maar ook van de dreiging van een oorlog, van een grote kans op oorlog en van de dringende noodzaak om zich op oorlog voor te bereiden. Toen de Berlijnse Muur viel en de Koude Oorlog beëindigd werd, brak zo'n periode van vrede aan

die ongeveer 25 jaar duurde, van 1989 tot 2014. Hier kwam brutaal een einde aan met de Russische inval in de Krim.

Deze gouden periode van vrede gold niet voor alle landen. In Syrië en in Centraal Afrika zijn veel doden gevallen tijdens burgeroorlogen en door militia's, maar het ging niet om oorlogen tussen machtige legers met gebruik van massavernietigingswapens. Het waren geen oorlogen tussen landen, alhoewel Rusland en Iran zich wel degelijk bemoeien met de conflicten in het Midden-Oosten. De vrede werd hier en daar verstoord door terroristische aanslagen.

Waarom was het gedurende 25 jaar relatief gezien zo rustig? Volgens de Amerikaanse hoogleraar politicologie Michael Mandelbaum in '*The rise and fall of peace on earth'*[8] had deze periode van vrede drie oorzaken: ten eerste waren de Verenigde Staten toen de enige grootmacht; ten tweede waren de landen die een grote rol speelden in de internationale politiek economisch van elkaar afhankelijk, mede dank zij de wederkerige investeringen; ten derde leek de democratie het 'einde van de geschiedenis' en daarom het doel dat alle volkeren wilden nastreven. Het is van belang hierbij op te merken dat uit deze drie oorzaken van vrede geen wet van Meden en Perzen volgt. In de internationale politiek bestaan geen harde wetten, zoals in de fysica. Er is niets dat absolute garantie kan geven op vrede. Mandelbaum werd, op basis van zijn vele publicaties waarin hij op scherpe wijze de internationale politiek doorlicht, door het tijdschrift *Foreign Policy* geplaatst in het rijtje van honderd invloedrijkste personen.

Democratie speelt een sleutelrol in het behoud van vrede. In onze westerse beschaving betekent democratie politieke vrijheid, religieuze vrijheid en economische vrijheid. Politieke vrijheid houdt in dat het volk een zekere controle heeft over de leiders en dat hun macht binnen de perken blijft. Het volk wint het minst bij oorlog en verliest het meest, vandaar dat in een democratie oorlog slechts een laatste optie is. Religieuze vrijheid geeft ieder burger het recht volgens zijn persoonlijk geweten al of niet te geloven en iedereen die het wil kan de religieuze voorschriften en geboden naleven. Economische vrijheid gaat voornamelijk over privé eigendom. Binnen een democratie worden politieke, religieuze en economische spanningen, tegenstellingen of conflicten op vreedzame wijze opgelost. De vrijheid van meningsuiting is hiertoe een belangrijke, faciliterende factor. Er is meer tolerantie, meer respect voor minderheden en voor de onafhankelijkheid van andere landen. Er is meer bereidheid tot het sluiten van compromissen.

Democratie is een mechanisme om conflicten vreedzaam op te lossen en om om te gaan met politieke verschillen. In een democratie is het beleid transparanter, in tegenstelling tot regimes die

---

[8] Mandelbaum, M. (2019). *The rise and fall of peace on earth*. New York: Oxford University Press.

tot een verrassingsaanval kunnen overgaan. Hierdoor is er meer vertrouwen tussen de landen. Dit is echter geen absolute garantie tegen oorlog, want er zijn pseudo-democratieën met weinig vrijheid voor de burgers.

We leven helaas opnieuw in een periode waarin het behoud van vrede niet meer zo vanzelfsprekend is. In Europa is er de oorlog van Rusland tegen Oekraïne. In het Midden-Oosten wil Iran haar invloed uitbreiden en de mogelijkheid is aanwezig dat dit land over nucleaire wapens beschikt of zal beschikken. In Oost-Azië bouwt China militaire bases in de *West Pacific*. Het gaat om drie landen die dictatoriaal of in het geval van Rusland nogal absolutistisch worden geleid. Rusland en Iran staan er economisch zwak voor, waardoor de leiders moeilijk aan de verleiding kunnen weerstaan om de aandacht van hun bevolking af te leiden door een strijdlustig buitenlands beleid te voeren. Wat China betreft is er niet zoveel reden tot bezorgdheid. De economische groei is weliswaar gezakt, maar de binnenlandse vraag is in dit immense land groot genoeg om een ineenstorting van de economie te verhinderen. Bovendien heeft China in een oorlog te veel te verliezen op economisch vlak. Bij nieuwe ontwikkelingen zou de bezorgdheid kunnen toenemen.

Tijdens de Koude Oorlog werd de relatie met de Sovjetunie redelijk stabiel gehouden, dankzij verdragen over bewapening. Deze wapenverdragen hadden ook na de val van de Berlijnse muur kunnen bijdragen aan een vreedzame relatie met het Westen, totdat Rusland voldoende economische groei zou kennen en een democratie had opgebouwd. Het Westen hield zich, onder impuls van de VS, echter niet aan die verdragen zodat Rusland met de rug tegen de muur kwam te staan. Het komt de Amerikaanse kapitalisten niet goed uit dat een Europa van de Noordzee tot de Oeral een wereldmacht zou worden.

Als we de redenering van Mandelbaum volgen zou de vrede de komende jaren bewaard kunnen blijven indien Rusland, China en Iran democratieën zouden worden. Hij zegt zelf dat dit een illusie is. Democratie kan in elk geval niet van buitenaf worden opgelegd. Het moet door het volk zelf tot stand komen. Het enige wat het Westen kan doen is tegen agressieve neigingen of handelingen van die landen zoveel mogelijk weerstand bieden, het dictatoriaal gezag verzwakken en zelf bewijzen wat de enorme voordelen zijn van een democratische staatsvorm.

Persoonlijk stel ik mij de vraag waarom Europa op het wereldtoneel nauwelijks een rol speelt. Is Europa nog in staat de vrede in de wereld te helpen behouden? Hebben we hierin geen verantwoordelijkheid meer te dragen en waarom is het zover gekomen? Mijn stelling is dat als Europa internationaal te weinig macht en invloed meer heeft dat de kans op behoud van de vrede in deze eeuw minimaal is. Europa is namelijk het continent waar de mensen zich nog redelijk houden aan de (door het christendom geïnspireerde) ethiek; een ethiek die aan de basis ligt van de

mensenrechten, van de vrijheid van het individu en van de democratie. Vandaar dat het van groot belang is de oorzaken van het falen van Europa in de internationale politiek bloot te leggen en de schuldigen hiervan aan te wijzen.
Macht en invloed zijn afhankelijk van onder andere het bevolkingsaantal, de economische activiteiten, het leger en van leiderschap. Europa en Rusland samen tellen 760 miljoen inwoners. Samen zouden ze een machtig blok kunnen vormen. Economisch is Europa een grootmacht. Rusland heeft een groot leger en de andere Europese landen zouden op redelijk korte termijn hun legers kunnen versterken. Rusland heeft een sterke leider, maar de rest van Europa is als zodanig erg verdeeld.
Als Europa, met inbegrip van Rusland, een confederatie van nationale staten zou worden, waarin goede afspraken worden gemaakt voor een gemeenschappelijke defensie en economische samenwerking, dan kan de 21ste eeuw de beste eeuw ooit worden. Een gouden tijdperk dat veel langer duurt dan 25 jaar. Dan zijn we krachtig genoeg om de dictators in de wereld een halt toe te roepen, kunnen we het internationaal terrorisme ten felste bestrijden, zullen we de gevolgen van de klimaatverandering beter aankunnen en zullen we bij een economische recessie de nodige solidariteit kunnen opbrengen om daar bovenop te komen.
Het bovenstaande maakt duidelijk wat Europa belemmert een rol te spelen in het behoud van de wereldvrede. Dat is in de eerste plaats de Europese Unie die het grootste deel van Europa, dat is Rusland, de rug toekeert. Dat zijn de Verenigde Staten die toenadering tot Rusland verhinderen. Dat is het gebrek aan beleid om de massa-immigratie en de aanwezigheid van miljoenen mensen die vijandig staan tegenover onze ethiek tegen te gaan. Hierdoor wordt de sociale cohesie in onze landen kapot gemaakt. Andere oorzaken zijn de onvruchtbare strijd tussen links en rechts en de ondermijning van de democratische vrijheden onder de dictatuur van het politiek-correcte denken. Het zijn niet zozeer de populisten die Europa krachteloos houden, maar politici met een tunnelvisie die na de Koude Oorlog de kans niet hebben gegrepen om het Europa van Victor Hugo en Dostojevski te verenigen. Vandaar het dringend advies om waar mogelijk de banden met Rusland aan te halen. De treinverbindingen zijn goed, de cruises leggen aan in St.-Petersburg, zodat elke burger aan de politici het voorbeeld kan geven en het is er nog veilig ook.

1.13 *Europa kan de bakermat zijn van een nieuw kapitalisme*

Kapitalisme is een van de grootste uitvindingen van de mensheid, want het bracht ongehoorde voorspoed, innovatie en creativiteit. Deze stelling is het uitgangspunt van Rebecca Henderson, een uit Engeland afkomstige hoogleraar Economie aan de Harvard Business School. In plaats van het kapitalisme af te wijzen, is het beter het heruit te vinden. In haar boek '*Reimagining capitalism in a world on fire*'[9] geeft ze toe dat het kapitalisme zeer ernstige problemen heeft veroorzaakt. Puur gerichtheid op geld verdienen was catastrofaal voor het milieu. Doordat de rijkdom die het kapitalisme voorbracht vooral gaat naar een zeer beperkte groep, raakt de samenleving gedestabiliseerd. Slechts één procent van de wereldbevolking heeft enorm geprofiteerd van de economische groei van de afgelopen halve eeuw. Voor 55 procent van de wereldbevolking heeft het kapitalisme niet gewerkt. Het verschil tussen rijk en arm neemt almaar toe. Niettemin moet worden erkend dat honderden miljoenen mensen, dank zij het kapitalisme ontsnapt zijn uit extreme armoede. In vijftig jaar tijd is de totale geldwaarde van de in de wereld geproduceerde goederen en diensten (*Gross Domestic Product of GDP*) vervijfvoudigd, terwijl in dezelfde periode de wereldbevolking is verdrievoudigd.

Volgens Henderson staat onomstotelijk vast dat meer aandacht voor het welzijn van de werknemers, meer respect voor hen en een hoger loon, leiden tot hogere productiviteit. Bovendien hecht de nieuwe generatie jonge investeerders veel belang aan milieuvriendelijke productie en aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de ondernemingen. Om die redenen is het van belang het traditionele kapitalisme te veranderen in een kapitalisme dat gericht is op een betere wereld, dit wil zeggen meer aandacht voor het milieu, voor sociale rechtvaardigheid en voor instellingen die echt democratisch werken. Bij dit nieuwe kapitalisme gaat het niet meer louter om de dividenden van de aandeelhouders. De productie en de winsten moeten ook de belangen van de werknemers, de toeleveringsbedrijven, de consumenten en de samenleving als geheel dienen. Henderson noemt bedrijven die deze hogere doelstellingen nastreven: '*Purpose driven companies*'. Deze nieuwe focus leidt tot significante verbeteringen in de productie èn in de innovatie, waardoor de toekomst van deze bedrijven voor de langere termijn is verzekerd. Is dit niet het geval dan kunnen we nog veel meer sociale onrust en vernietiging van het milieu verwachten.

Heruitvinden van het kapitalisme betekent bijvoorbeeld ook dat de reële kosten van de productie in rekening worden gebracht. De productie van elektriciteit met fossiele brandstoffen kost 5 dollarcent per kwh, maar daar komt ten minste 10 cent bij als we alle kosten, onder andere voor het klimaat en

---

[9] Henderson, R. (2021). *Reimagining capitalism in a world on fire*. New York: PublicAffairs.

de gevolgen voor de gezondheid, in rekening brengen. Nu betalen we drie keer te weinig en we schuiven het door naar toekomstige generaties.
Is er een kans dat de bedrijven op grote schaal zich zullen transformeren zodat een nieuw soort kapitalisme ontstaat? Henderson zegt dat zij niet optimistisch is, maar hoopvol. Mensen zijn erg goed in het oplossen van problemen, we werken heel hard en er zijn veel actiegroepen die de bedrijven dwingen tot verandering. Maar ingrijpende verandering is afhankelijk van de samenwerking tussen regeringen en het bedrijfsleven om zich samen te engageren voor een nieuw businessmodel. Privé initiatief is hier beslist onvoldoende. Dit betekent niet dat een totalitair systeem beter in staat zou zijn de economische activiteiten menselijker, socialer en verantwoordelijker te maken. Henderson gelooft absoluut in de kracht van een democratie die transparant is, groot belang hecht aan persvrijheid, vakbonden toelaat en waar voldoende burgerzin is. Er is volgens haar geen garantie dat het zal lukken, maar zeker is dat een eenzijdige focus op geld verdienen leidt tot de vernietiging van onze planeet. Al die sombere geluiden van de laatste decennia maken er ons niet vrolijker op. Hoe kunnen we ons gedrag verantwoorden tegenover onze kinderen en kleinkinderen? De meeste volwassen zijn zich hier terdege van bewust en willen af van die somberheid, daarom blijft Rebecca Henderson hoopvol.
Persoonlijk ben ik noch optimistisch, noch hoopvol, maar realistisch. Van totalitaire regimes als Rusland en China valt weinig te verwachten. In landen als India en de Afrikaanse landen is er een kleine groep machthebbers die zwemt in het geld en zijn privilegies niet zal opgeven. We hebben het hier over tweederde van de wereldbevolking, waarvan we een nieuwe koers niet kunnen verwachten en waarmee we samen naar de verdoemenis gaan als er geen radicale verandering optreedt.
Bovendien beschikken de totalitaire leiders en de machthebbers in de laatstgenoemden landen over de militaire middelen om de bevolking in bedwang te houden. Dat een lilliputlandje als Nederland milieumaatregelen treft is aandoenlijk, maar volstrekt nutteloos, zelfs niet als voorbeeld want de economische gevolgen kunnen voor ons zo ernstig zijn dat dit een argument zal zijn voor onze grote broers om alles bij het oude te laten. *Après nous, le déluge*.
De enige realistische oplossing die ik voor me zie ligt in een sterk Europa dat een nieuwe wereldmacht wordt. Maar wanneer is Europa sterk? De EU is nu juist een toonbeeld van besluiteloosheid en onmacht. Een sterk Europa is een Europa dat uitgebreid is met Rusland en Israël in een confederatie. Rusland heeft de militaire macht om de noodzakelijke maatregelen af te dwingen. Israël is het laboratorium voor innovatie en creativiteit. De Europese landen die nu tot de EU behoren kunnen de democratie in de gehele confederatie bewaken. Komt een dergelijke

confederatie tot stand, dan is er een reden om hoopvol en optimistisch te zijn, want de dreigingen waarmee we nu te maken hebben en die nog op ons afkomen, zullen de Europese landen in de armen van Rusland drijven.
Ik werd eens diep getroffen door een live uitzending van de inwijding van een enorme Russisch-Orthodoxe kathedraal op een militair domein in de buurt van Moskou. Dit ging gepaard met indrukwekkend militair vertoon. Hier is een reusachtig land dat zijn christelijke wortels niet heeft verloochend. Dat kan voor Europa de ultieme redding betekenen.

1.14 *Als realistisch beleid uitblijft wordt Europa het nieuwe Midden-Oosten*

Er is een merkwaardig verschil tussen het politieke landschap van Nederland en België. Een analyse hiervan kan voor beide landen en voor Europa in het algemeen, nuttig zijn. In België is er namelijk een politieke partij, het Vlaams Belang, die door andere partijen wordt uitgekotst. De volksvertegenwoordigers van die partij worden verafschuwd, misprezen en als melaatsen behandeld.
Dit leidt soms tot kolderieke en kinderachtige taferelen, zoals bij de installatie van de nieuwe Kamerleden. Tijdens die ceremonie mag traditiegetrouw het jongste kamerlid naast de voorzitter komen zitten. Dat was toevallig Dries van Langenhove van het Vlaams Belang. Om dit te voorkomen, leidde de voorzitter de ceremonie vanaf zijn bank in het halfrond. De Groene Partijen zijn het felst in het demoniseren van het Vlaams Belang. Vooral de Franstalige media doen hier driftig aan mee, schilderen vrijwel alle Vlamingen af als nazi's en als het Vlaams Belang een verkiezingsoverwinning behaalt, heeft men het over een 'zwarte zondag'.
In Nederland hebben we de Centrumpartij gehad, maar die stelde nauwelijks iets voor en is een zachte dood gestorven. Met een partij als de PVV blijft men on speaking terms en die partij mocht ooit eens meedoen met de regering.
Waarom spat in het ene land de haat eruit, terwijl in het andere land men met respect voor elkaar blijft voort polderen? Om dit te begrijpen kan best een onderscheid worden gemaakt tussen boosheid en verachting. Politici mogen best boos zijn op elkaar, maar wie boos is heeft in elk geval geluisterd naar de argumenten van de tegenstander. Zonder zich ingeleefd te hebben in het standpunt van de ander, zou men niet boos geworden zijn. Boosheid is in zekere zin ook een oproep om van standpunt te veranderen. Kortom, boosheid is een vorm van sociaal contact, met zowel een negatieve als een positieve kant.

Verachting daarentegen is louter negatief. Hier laat men de ander weten dat hij minderwaardig is en dat het daarom niet de moeite is om naar hem te luisteren. Er is geen enkele bekommernis voor de ander. Verachting houdt elk compromis tegen en leidt tot een levenslange breuk. In de VS bijvoorbeeld is een op de zes Amerikanen gestopt met praten met een familielid of met een goede vriend ten gevolge van meningsverschillen bij de presidentsverkiezingen van 2016. Dat is geen gevolg van boosheid op elkaar, maar van verachting.

We moeten ons grote zorgen maken als verachting het politieke landschap begint te kleuren. Gelukkig beschikken de burgers in Europa niet over vuurwapens. In de VS kan de toenemende verachting tussen '*liberals*' en conservatieven leiden tot de meest bloedige burgeroorlog die de mensheid ooit heeft gekend. In België is het politieke klimaat vergiftigd en de 810.177 kiezers van het Vlaams Belang worden voortdurend geschoffeerd.

In Nederland proberen de partijen die aan de macht zijn zo goed als het kan tegemoet te komen aan de verzuchtingen van het volk. Dit betekent dat één van de problemen die voor beide volkeren de hoogste prioriteit hebben in de Belgische politiek wordt genegeerd, maar in Nederland toch de nodige aandacht krijgt. Ik heb het hier natuurlijk over de massa-immigratie van moslims die een ideologie aanhangen die haaks staat op de westerse normen en waarden. Een ideologie waarbij de verachting van 'de anderen' dagelijks wordt gepredikt en van kleins af wordt ingeprent.

Nederland staat in haar positie vrij alleen. Europa wordt geteisterd door een gebrek aan beleid ten aanzien van de islam en de massa-immigratie. In Frankrijk wordt het Rassemblement National van Marine Le Pen evenzeer geminacht als het Vlaams Belang in België. In Duitsland heerst een panische angst voor een terugkeer naar de donkere jaren dertig. Dit betekent dat noch in België, noch in Frankrijk en Duitsland gezocht wordt naar een oplossing voor het reële gevaar dat de islam voor Europa betekent.

Als een verstandig en realistisch beleid uitblijft wordt Europa binnen afzienbare tijd het nieuwe Midden-Oosten. Nu al zijn er in Frankrijk moslimenclaves waar de sharia-wet heerst en waar de politie niet meer durft te komen. Radicale moslims en overlastgevende illegalen uit Noord-Afrika hebben in Duitsland vrij spel. De situatie in het Brusselse Molenbeek is over de gehele wereld bekend.

In Nederland valt het tot nog toe best mee. Er zijn geen no go-zones. Immigratie en integratie staan hoog op de agenda. Dat komt wellicht doordat hier beter wordt geluisterd naar de tegenstanders van de immigratie. Wat ook een rol speelt is dat de Nederlandse politici beschikken over een grote pot geld, waarmee mensen zoet gehouden kunnen worden. Met de vrijwel volledige stopzetting van de

aardgaswinning komt hier echter een einde aan. Nederland doet nog even voort met geld verkwisten omdat de politici dit al decennia lang gewend zijn, maar ooit komt de rekening.

Het Nederlands beleid zal op den duur weinig uithalen en de ontwikkeling naar toestanden zoals in het Midden-Oosten niet kunnen verhinderen. Het ontbreekt binnen Europa aan een verstandig beleid ten aanzien van het islamitisch gevaar. De laatste staatsmannen die Europa heeft gekend, Churchill en De Gaulle, hebben in de felste bewoordingen gewaarschuwd voor het geweld dat inherent is aan de islam. Wie dit laatste ontkent, liegt gewoon. Onder deze staatsmannen, die uit ervaring wisten waarover ze praatten, zou gezinshereniging nooit hebben plaatsgevonden. We kunnen slechts hopen dat de voorspelling van generaal De Gaulle uitkomt. Hij zei namelijk dat in Europa het christendom uiteindelijk zal zegevieren omdat de waarden waar het christendom voor staat, de beste zijn die de mensheid ooit heeft gekend.

Dit laatste brengt mij tot de conclusie dat in het christendom geen plaats is voor verachting: 'Bemint uw vijanden'. Dit gebod is ook de titel van een boek van de president van het American Enterprise Institute, Arthur Brooks: '*Love your enemies: How decent people can save America from the culture of contempt'*[10]. Hij houdt een krachtig pleidooi om respectvoller met politieke tegenstanders om te gaan. Negen op de tien Amerikanen zijn het toxische politieke klimaat in de VS beu. Verachting is de slechtste strategie om mensen van iets te overtuigen. We laten ons het best overtuigen door mensen met wie we ons verbonden voelen.

Brooks geeft hier een concreet advies: praat met de tegenstander over zijn gezin, zijn hobbies, zijn gezondheid, want op die manier bewijs je dat je bekommerd bent om zijn welzijn. Als we over die persoonlijke dingen praten, ontdekken we dat de ander ook het beste wil voor zijn landgenoten.

Brooks benadrukt dat het niet moet gaan om het bereiken van overeenstemming: 'Meningsverschillen bieden de sleutel tot excellente resultaten en voor vooruitgang' en 'Het gaat ook niet om tolerantie of om beschaafd gedrag, maar om de keuze hoe we zullen handelen'.

We kunnen best een onderscheid maken tussen de ideeën die we verachtelijk vinden en de mensen die ze hebben. Die mensen willen ook goed zorgen voor hun gezin, willen goed werken, willen een goede collega zijn, willen de positie van de armen verbeteren, enzovoort.

Mijn advies is dat de Nederlandse politici hun overlegmodel met de anti-immigratiepartijen volhouden en dat in Europa dit voorbeeld wordt gevolgd. Respect voor de anderen hoeft niet te betekenen dat men het met hen eens is. Respect biedt een betere kans om ten eerste onverantwoorde

---

[10] Brooks, A. (2019). *Love your enemies: How decent people can save America from the culture of contempt.* New York: HarperLuxe.

immigratie een halt toe te roepen en om, ten tweede, een solidaire alliantie aan te gaan met de landen van herkomst waar de moslims onder elkaar in vrede en welzijn kunnen leven.

1.15 Europa wordt het nieuwe Midden-Oosten en Rusland zal zegevieren

De toekomst van de westerse beschaving hangt niet in de eerste plaats af van de NAVO die ons moet verdedigen tegen vijandelijke mogendheden, maar eerder van wat zich in onze geesten voordoet. In een geruchtmakend interview in *The Economist*[11] zei de Franse president Macron dat Europa uitermate fragiel is en zich bevindt aan de rand van de afgrond. Europa wordt te zeer gezien als een markt en niet als een gemeenschap. Volgens Macron moet Europa meer een politiek project worden, als een gemeenschap die wordt gekenmerkt door solidariteit en gelijkgestemdheid in het politieke denken. Het lijkt mij dat de oplossingen die Macron voorstelt, het omgekeerde effect kunnen hebben. Hieronder bespreek ik de kernthema's van dit interview en trek daaruit een aantal conclusies.

Waarom is Europa zo fragiel geworden? Dat heeft volgens Macron meerdere oorzaken. Ten eerste speelt Europa geen rol van betekenis in de polarisatie tussen Amerika en China. Naast het autoritaire Chinese regime zijn er ook in de buurlanden van Europa – Rusland en Turkije – autoritaire leiders aan de macht. De onrust in het Midden-Oosten is onheilspellend en binnen Europa is er de dreiging van een religieuze ideologie. Er is tenslotte ook een interne crisis in Europa door het opkomend nationalisme en populisme, de verarming van de middenklasse, door de tegenstellingen tussen de landen van Noord-Europa en die van het zuiden of tussen West-Europa en de landen die behoorden tot het Oostblok. Europa wordt steeds moeilijker om te regeren. Dat zien we ook in de binnenlandse politiek van meerdere Europese landen, waar coalitieregeringen vrij machteloos zijn of waar opstanden, zoals die van de Gele Hesjes of van de boeren, nauwelijks in de hand kunnen worden gehouden.

Hoe komt het, vraagt de Franse president zich af, dat wij in de jaren 90 zo zelfzeker waren – het einde van de geschiedenis leek gerealiseerd met de overwinning van de westerse, democratische waarden – en we nu zitten in een puinhoop? De democratie zit in een diepe crisis. De enen zoeken de oplossing in meer isolationisme en protectionisme, anderen verlangen naar een meer autoritair regime.

---

[11] The Economist, November 9, 2019.

De oplossingen die Macron voorstelt zijn voorspelbaar, maar weinig vertrouwenwekkend. Volgens hem moet Europa soeverein worden. Dat kan door een sterk Europees leger op te bouwen want de NAVO is hersendood, door de nadruk op technologische ontwikkeling en door zelf te investeren in plaats van al ons spaargeld te beleggen in Amerikaanse staatsobligaties. Europa moet niet dezelfde politiek voeren als Rusland, waar immigratie wordt verhinderd door een orthodox conservatief beleid. De *realpolitiek* vereist echter dat Europa een partnership aangaat met Rusland.
Het venijn ligt in Macron's visie over de Russische politiek. De vergrijzing zal Rusland fataal worden doordat immigratie wordt verhinderd. Dit lijkt logisch, maar mijn persoonlijke overtuiging is dat massa-immigratie uiteindelijk de westerse beschaving de das zal omdoen. Ieder weldenkend mens weet dat de economische groei niet is vol te houden, maar niemand trekt daaruit de politieke consequenties. Het nieuwe economisch model dat er ooit zal moeten komen, zal in landen die de massa-immigratie hebben toegestaan leiden tot vreselijke armoede en werkloosheid. Europa is nu al op weg het nieuwe Midden-Oosten te worden en dan zal er niets meer te redden zijn. Rusland en landen zoals Japan en China zullen hieraan ontsnappen en uiteindelijk zegevieren.
Macron heeft gelijk als hij zegt dat Europa meer een gemeenschap moet worden, gebaseerd op solidariteit. Wat hij voorstelt zal die solidariteit echter ondermijnen. Europa heeft behoefte aan een nieuwe geest of liever: de waarden waarop de Europese beschaving op gefundeerd is, moeten opnieuw met alle kracht worden verdedigd. Eerst moeten we ons goed realiseren wat onze waarden de afgelopen decennia zo diepgaand heeft beschadigd.
Ik neem als voorbeelden de allerbelangrijkste waarden van vrije meningsuiting, kritisch denken en zich voor anderen verantwoordelijk voelen. De eerste twee waarden die aan de basis liggen van de democratie, hebben we aan Rome te danken en de laatste waarde aan Jeruzalem. Het christendom is ontstaan in een imperium waar het Romeins recht gold, met als gevolg dat de christenen hebben geleerd 'aan de keizer te geven wat aan de keizer toekomt en aan God wat God toekomt'. De scheiding van Kerk en Staat werd hier geboren. In de islamitische wereld is dat absoluut niet het geval. Alleen de goddelijk wet is legitiem en door mensen gemaakte wetten zijn haram. Zolang de islamitische landen geen macht hadden, had Europa daar geen last van. Nu bijna honderd miljoen moslims zich in Europa hebben gevestigd, hebben we het paard van Troje binnengehaald. De goddeloze westerlingen die hun eigen wetten aan de moslims willen opleggen moeten worden gestraft en dat zullen ze weten!
Een andere oorzaak van de ondermijning van westerse waarden ligt vreemd genoeg in de zogenaamde Rechten van de Mens. Vrijheid van meningsuiting, vrijheid van religie en gelijke rechten voor alle mensen leggen de staat de verplichting op die rechten te bewaken. Ten koste

waarvan? Er mag bijvoorbeeld niet gediscrimineerd worden, want dat zou ten koste gaan van de gelijkheid van alle mensen. Discriminatie is een misdrijf geworden en de lijst van mogelijke vormen van discriminatie wordt steeds langer: discriminatie op grond van sekse, ras, identiteit, religie, seksuele geaardheid, en de rest zal volgen. Er wordt hier een sociale orde opgedrongen die de soevereiniteit van het individu aantast. Wie zich niet gedraagt conform die sociale orde is een homofoob, een islamofoob of wordt een andere vorm van haat en afkeer toegedicht. Niemand is nog veilig in deze krankzinnig geworden wereld. De enigen die wel gediscrimineerd mogen worden zijn blanke conservatieven met rechtse denkbeelden.

De Rechten van de Mens tasten ook de vrije meningsuiting aan want zodra iemand zich beledigd of gediscrimineerd voelt, kan hij een klacht indienen. Het gevolg hiervan is dat velen zichzelf censureren. Dat geldt niet alleen voor de MSM, maar helaas ook voor de universiteiten. Volgens de Britse filosoof Roger Scruton zijn het juist de universiteiten die een bastion van de vrije meningsuiting en van het kritisch denken zouden moeten zijn. Wee echter de hoogleraar die over gender, homoseksualiteit of de islam iets durft te zeggen dat niet strookt met de door de respectievelijke lobby's opgelegde doctrine. De 'Rechten van de Mens'-doctrine heeft volgens Scruton geleid tot een cultuur van intimidatie en zelfcensuur. Zonder dat we het beseffen leven we meer en meer in een totalitair regime. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft de plaats van de Inquisitie ingenomen.

Met dit laatste kom ik tot de kern van mijn betoog. In Europa moet een nieuwe geest gaan waaien. De fout die Macron, de meeste andere Europese regeringsleiders en de technocraten in Brussel maken is te denken dat de vrije markteconomie de sleutel biedt voor de oplossing van de hedendaagse problemen. De massa-immigratie moet vanuit deze optiek de gevolgen van de vergrijzing oplossen en investeren door de staat in grote infrastructurele werken zal de economische groei stimuleren.

Traditionele economische wetmatigheden gelden echter steeds minder. Onze planeet raakt uitgeput, het klimaat verandert en door nieuwe technologieën worden miljarden mensen economisch gezien nutteloos. We moeten durven te denken buiten de platgetreden paden. Het lijkt paradoxaal, maar dit zal pas lukken als we de traditionele waarden van de Europese beschaving nieuw leven in blazen. We moeten als Europeanen onze soevereiniteit koesteren en dat kan alleen in vrije en onafhankelijke landen, met burgers die zelf in volle vrijheid kunnen bepalen hoe en met wie ze willen leven. In dat Europa is er geen plaats voor de islamitische ideologie.

Onze wetten moeten noch van God, noch van een anonieme autoriteit aan ons worden opgelegd. Net zoals de *Common Law* in Engeland moet de wetgevende macht bij de burgers zelf liggen, met

een wetgeving die bottom-up tot stand komt. Maar het essentiële is dat we de ethiek, die we te danken hebben aan het christendom, respecteren: dit betekent dat elk individu verantwoordelijk is voor zijn medemensen, ook voor de toekomstige generaties. De huidige economie is een afgodendienst voor de Mammon. De nieuwe economie moet een dienst zijn voor de mensheid. Macron is niet alleen een investeringsbankier geweest, maar heeft ook filosofie gestudeerd. In plaats van een president voor de rijken, kan hij beter de filosoof van het volk worden. Een filosoof die verwoordt wat het volk wil en daarmee de politiek inspireert.

1.16 *Waarom zijn we in Europa onze eigen vijanden geworden?*

Sommige schrijvers hebben een vooruitziende blik. In zijn roman *Journal d'un curé de campagne*, verschenen in 1936, schreef Georges Bernanos het volgende in een passage over het leger: 'Het leger is zinloos geworden als de volkeren elkaar overrompelen; zie de Afrikaanse stammen: wel honderdmiljoen mannen. In de toekomst zullen de beste doders, doden zonder risico te lopen. De eerste de beste smeerlap die ingenieur is, zal vanuit een warme plek met zijn pantoffels aan, omringd door gespecialiseerde arbeiders, slechts een knop hoeven in te drukken om een hele stad uit te roeien; daarna gaat hij in allerijl naar huis, om niet te laat te zijn voor de lunch' en 'Zonder christendom is er in het Westen geen plaats voor het vaderland en voor de soldaat'.
We worden in het Westen inderdaad overrompeld en nog meer dan honderdmiljoen Afrikanen staan klaar om de oversteek te wagen. Met drones is geen enkele plek nog veilig. Het christendom is vervangen: door wat? Door de wet van de sterkste? Door de Mammon? Door de god van de consumptie? Wie houdt van Europa? Wie ziet Europa als het vaderland? En soldaten: de NAVO is hersendood. Bernanos heeft het 90 jaar geleden goed gezien.
De Franse schrijver Eric Zemmour[12] en de Engelse schrijver Douglas Murray[13] hebben het beiden over de zelfmoord van respectievelijk Frankrijk en Europa. Zullen zij ook gelijk krijgen of is Europa al bezig een langzame dood te sterven? Het antwoord hierop is vrij duidelijk, maar het is het laatste wat de politici en de *main stream media* zullen toegeven. De mensen die nu leven zullen tegen de tijd dat ze sterven leven in een Europa dat Europa niet meer is. Zij zullen de plek verloren hebben waar ze zich thuis voelden.

---

[12] Zemmour, E. (2014). *Le suicide Français*. Paris: Albin Michel.

[13] Murray, D. (2017). *The strange death of Europe : Immigration, identity, Islam*. London: Bloomsbury.

Landgenoten die nu leven in een buurt waar immigranten de meerderheid uitmaken, zullen dit niet ontkennen. Voor Londen geldt met zekerheid dat het geen Engelse stad meer is, maar de politicus die zoiets durft te zeggen wordt gevierendeeld. De feiten, de waarheid mag niet meer gezegd worden. Zoals we de dood in onze samenleving gecamoufleerd hebben, zo wordt ook het stervende Europa klinisch weggemoffeld.

Nu zou gezegd kunnen worden: *so what*? De wereld is er voor iedereen. Grenzen zijn overbodig. Zouden we dan misschien ook het gezin kunnen afschaffen? En de intimiteit van de eigen woning? Buiten Europa zijn er geen landen die de grenzen openstellen. In de VS, Canada en Australië wordt streng geselecteerd. In China en Japan komen nauwelijks immigranten binnen. In de islamitische landen stelt zich het probleem niet omdat niemand in dat paradijs wil leven. In Turkije leven miljoenen vluchtelingen en ze kunnen daar tijdelijk blijven zolang de EU miljarden dokt. In Europa werden en worden tientallen miljoenen immigranten zonder enige kwalificatie zomaar toegelaten of ze zijn illegaal en men laat ze zomaar lopen. Als dat geen zelfmoord is.

Zijn grenzen de oorzaak van oorlog of is vrede niet mogelijk zonder duidelijke grenzen tussen de landen? Godsdienstoorlogen gingen niet over grenzen. Oorlogen tussen landen zijn er geweest, maar komen nu niet of nauwelijks meer voor. Het lijkt er eerder op dat we in Europa oorlog voeren tegen onszelf: de vijand dat zijn wij, want wij blanke Europeanen zijn racistisch, seksistisch, homofoob, islamofoob. Wij zijn schuldig, want zie het kolonialisme, de holocaust en de industrialisatie die de planeet op de rand van de vernietiging heeft gebracht. Tegen die vijand strijden de voornamelijk blanke social justice warriors en de voornamelijk roomblanke groenen.

Er woedt tegelijkertijd een continue propaganda-oorlog. Geen dag gaat voorbij zonder dat we er op gewezen worden welk onrecht vrouwen wordt aangedaan (met als laatste topic de ongelijke lonen), hoe moeilijk homo's en transgenders het hebben, hoe racistisch we zijn of hoe intolerant tegenover nieuwkomers. Elke multinational, elke regering, elk bestuursorgaan en elke instelling doen hun uiterste best om vanuit dat ingeprente schuldgevoel de moraal zo hoog mogelijk te houden. Diversiteit is het sleutelbegrip. We mogen het niet meer hebben over bemanning. Het moet zijn bemensing. Het onderscheid tussen mannen en vrouwen moet worden verstopt, want kwetsend voor diegenen die noch mossel noch vis zijn. De etnische achtergrond van criminelen wordt verzwegen, alhoewel dit met de social media steeds moeilijker wordt. Feiten moeten worden genegeerd, want kwetsend voor een kleine minderheid.

Om aan deze algemene gekte te ontkomen moeten we vreemd genoeg eerst en vooral de feiten onder ogen durven zien. Dat is vreemd omdat we nu al eeuwenlang de Verlichting kennen. Zal het huidige tijdperk in de toekomst misschien de Verduistering heten? Ten tweede moeten we ons

blijven afvragen waar het beter is of wanneer het beter was. Waar hebben bijvoorbeeld vrouwen het beter dan in Europa? (antwoord: nergens). Waar hebben homo's meer rechten dan in Europa? (antwoord: nergens). Waar wordt beter gewaakt over de rechten van asielzoekers dan in Europa? (antwoord: nergens). Was het vroeger beter? Willen vrouwen terug naar de mentaliteit van de jaren vijftig? (antwoord: zeker niet). Voor homo's geldt beslist hetzelfde. Alleen over het lot van de zwarten in Afrika toen en nu zullen ze misschien zelf zeggen dat ze het in het koloniale tijdperk beter hadden (let op: eerst aan hen vragen).

Misschien toch deze anekdote: op de laatste dag dat we in Congo waren kwamen de oudsten van het dorp afscheid nemen. Eén van hen legde zijn hand op de arm van mijn vrouw en vroeg: 'Wanneer komen de Belgen terug?'. Mijn vrouw gaf geen antwoord. Enkele jaren later brak in dat gebied, de Kivu, een burgeroorlog uit met ongekende en onbeschrijflijke wreedheden. Dit is na meer dan vijftig jaar nog niet gestopt.

Kortom, waar is de vijand? Waarom zijn we in Europa onze eigen vijanden geworden? Wat is er in hemelsnaam gebeurd dat het zover kon komen? Wij, ook de vrouwen, de homo's, de Marokkanen die in de jaren zeventig zich hier gevestigd hebben, hebben het nooit zo goed gehad. Asielzoekers uit Kosovo, Irak, Iran, Afghanistan en uit andere landen krijgen zoveel uitkering dat ze met de regelmaat van de klok op vakantie kunnen gaan naar de landen van herkomst. Douglas Murray (o.c.) komt tot het besluit dat in Europa iedereen de kans heeft te genieten van het goede leven, een leven lang, en hij vraagt zich vertwijfeld af: 'Waarom die cultuur van haat, van bitterheid, van vijandschap tegenover onszelf?'

Mijn persoonlijke visie is dat die zelfhaat en die oorlog tegen onszelf een gevolg is van het socialisme. Het socialisme heeft de Sovjetunie zeventig jaar bittere ellende en onmenselijkheid gebracht en veertig jaar lang in de landen van Oost-Europa. De arbeiders eisten hun deel van de koek op. In die zin is het socialisme het kapitalisme van de arbeider, met dezelfde hebzucht als prioriteit. In naam van de gerechtigheid en de gelijkheid kreeg het eigenbelang voorrang. Door het christendom te bestrijden wilde men komaf maken met de ethiek van offervaardigheid en soberheid. Jaloersheid, hebzucht, consumentisme en materialisme kwamen in de plaats en daarmee de haat tegen onze traditionele cultuur.

Het socialistische experiment in het oostblok is mislukt, want overwonnen door een andere ideologie van de hebzucht. Nu is het de beurt aan Europa. In naam van de democratische vrijheid werd de ethiek van het christendom door de linkse kerk weggehoond. In naam van de vrijheid van het individu werden grenzen vervaagd, niet alleen tussen de landen, maar ook tussen man en vrouw en tussen de Europeanen die een eeuwenlange geschiedenis van Verlichting met zich meedragen en

immigranten die vasthouden aan een religie die haat tegen de Verlichtingsidealen aanwakkert. Er is geen gemeenschappelijk vaderland om voor te strijden en daarom is er ook geen plaats meer voor de soldaat. Bernanos heeft weeral gelijk.
We leven in een Orwelliaanse wereld. In naam van verheven idealen wordt precies het omgekeerde bereikt. Om deze gekte te doorbreken hebben we een staatsman nodig die politici en gezagsdragers dwingt de ethiek waarop de Europese beschaving steunt met hand en tand te verdedigen. Politieke partijen kunnen het best worden opgeheven. Het onderscheid tussen links en rechts is overbodig en contraproductief. We kunnen beter samenwerken, want de tijd dringt.
Economie is eveneens een gezamenlijk project, in dit geval om de welvaart eerlijk te verdelen. Winst is niet bestemd voor een klein groepje aandeelhouders, maar voor het algemeen welzijn. De rijken hoeven niet nog rijker te worden, maar het zijn de armen die minder arm moeten worden.
Als de, zeg maar, christelijk gefundeerde ethiek de politiek en de economie zou bepalen komt er een einde aan het onrecht in de wereld. Helaas, aangezien Europa stervende is, komt hier niets van terecht.
Toch heb ik hoop: een zondvloed komt op ons af en de toren van Babel die de EU is geworden, zal worden afgebroken. Dit zal ons dwingen de huidige politiek en economie een andere wending te geven om het voortbestaan van de mensheid zeker te stellen. Dan zal blijken dat Europa en zijn christelijk ethisch fundament onmisbaar zijn voor een humanisering van de wereld.

1.17 *Rusland zal de Europese beschaving redden*

De Europese Unie streeft naar politieke, economische, sociale en culturele eenheid. Dit is tot mislukken gedoemd. De twee belangrijkste oorzaken zijn het gebrek aan identiteit en het ontbreken van militaire macht. De identiteit die wordt voorgespiegeld heeft geen fundament. Het gaat om de universele rechten van de mens. Die zijn gekaapt door activisten die strijden voor gendergelijkheid en de rechten van minderheden en de LGHBT-groep. Deze activisten staan vijandig tegenover het gezin en het christelijk fundament van de Europese beschaving. De universele rechten van de mens is een religie zonder fundament. Wie het luidst schreeuwt, bepaalt wat we moeten geloven. Pedofielen en incestplegers hebben vooralsnog hun rechten niet opgeëist, zodat deze minderheidsgroepen nog steeds worden gediscrimineerd. Er is een Europees Hof voor de Rechten van de Mens, net alsof de morele gedragsregels bij meerderheid van stemmen bepaald kunnen worden. Moraal is een kwestie van juridische spitsvondigheden en bureaucratie geworden. Dit Europa inspireert niemand en van enig charisma kan geen sprake zijn.

Verder ontbreekt het aan militaire macht om de politieke, economische, sociale en culturele doelen en verwezenlijkingen veilig te stellen. Europa wordt overrompeld door lieden die vijandig staan tegenover onze beschaving. China is een wereldmacht geworden die haar wil aan het opdringen is. Europa importeert de conflicten en problemen van het Midden-Oosten en Afrika. Een van de grootste bedreigingen van onze beschaving is de massa-immigratie. Dit zou opgelost worden indien Europa zo'n sterke militaire macht wordt dat in wij in het Midden-Oosten en in zwart Afrika kunnen ingrijpen om daar de vrede te realiseren en een einde te maken aan de corruptie en de onderdrukking. In dat geval zou de loze kreet van 'het beschermen van onze buitengrenzen' vervangen worden door daadkrachtig beleid en kunnen de illegalen linea recta teruggestuurd worden. Helaas beschikken we niet over deze militaire macht.

De Zuid-Europese legers stellen niets voor. De Grieken, Italianen en Spanjaarden hebben niet de mentaliteit om de confrontatie hard aan te gaan. De laffe en vernederende terugtrekking van Spaanse militairen uit Afghanistan na de terroristische aanslag in Barcelona is er het bewijs van. Duitsland zal Europa evenmin verdedigen wegens het schuldgevoel over de twee wereldoorlogen dat het heeft ontketend. Kleine landen zoals Denemarken en Nederland doen braaf wat grote broer Duitsland zegt. Het Verenigd Koninkrijk heeft wel een paraat leger, maar heeft zich wijselijk teruggetrokken uit het zinkend schip dat de Europese Unie heet. Blijft over Frankrijk, maar dat land is net een tachtigjarige burgeroorlog begonnen.

Dit gebrek aan een krachtdadig leger betekent dat Europa een enorm risico loopt. De Navo is vleugellam, vooral omdat de VS zich meer en meer concentreert op de binnenlandse politiek en de handen vol heeft aan de confrontatie met China. Amerika heeft geen belangstelling meer voor het Midden-Oosten want de VS is er niet meer afhankelijk van voor de energievoorziening. In de '*shithole countries*' van Afrika zal Amerika de komende honderd jaar niet investeren. Omdat het onderwijs daar zo slecht is, is er geen perspectief voor economische ontwikkeling. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat geen enkel land zoveel doneert aan charitatieve instellingen die ook in Afrika werkzaam zijn. Dit is te danken aan de christelijke moraal die in de VS gelukkig nog steeds een groot deel van de bevolking inspireert.

Of we het nu leuk vinden of niet, de Europese beschaving zal slechts beschermd kunnen worden indien we beschikken over een sterke militaire macht. Rusland kan dit bieden. Er zijn meerdere scenario's mogelijk waarvan hieronder twee kort worden besproken.

In een eerste scenario overweldigt het Russische leger het Europese continent. Is er enige weerstand, dan wordt een atoombom gegooid op een willekeurige Europese stad. Destijds hebben de Amerikanen met succes deze strategie toegepast. Twee atoombommen waren voldoende om

Japan op de knieën te krijgen. Dank zij een verstandig politiek beleid van de VS werd Japan daarna een van de meest welvarende en vredige landen ter wereld.
In een tweede scenario zoekt extreem-rechts toenadering tot Rusland. Extreem-rechts zal namelijk ooit de meerderheid halen. Dit is een logische ontwikkeling gezien de gevolgen van de massa-immigratie. Het onderwijs, beginnend in de grote steden, gaat naar de knoppen. De welvaartsstaat en de gezondheidszorg worden onbetaalbaar. Immigranten concentreren zich in getto's, van waaruit de oorspronkelijke bewoners zijn weggejaagd. Hun territorium verdedigen ze met hand en tand zodat in deze *no go-zones* de politie zich niet meer waagt. De populatie van deze getto's radicaliseert meer en meer. Zodra voldoende landen door extreem-rechts geregeerd worden, zal de hulp van het Russische leger worden ingeroepen om orde op zaken te stellen.
De Baltische staten en de landen van Oost-Europa die geleden hebben onder de sovjetdictatuur zullen uiteraard huiverig staan tegenover de toenadering met Rusland. Het argument hiervoor is echter weggevallen. De communistische ideologie is verworpen. De Russische leiders hebben de Russisch-Orthodoxe Kerk weer een centrale plaats gegeven in de nationale identiteit. De rechtse krachten in Europa zullen de christelijk ethiek van onze beschaving weer de plaats geven die haar toekomt. Het christelijk onderwijs wordt uitsluitend bestemd voor kinderen van ouders die praktiserend lid zijn van een kerk. In dit onderwijsnet wordt de elite gevormd die later de christelijke ethiek zal bewaken in de politiek, de economie en het sociaal beleid. Het gezin staat hierbij centraal. Traditionele westerse waarden die aan de basis liggen van de hoogtepunten van onze beschaving zullen de met Rusland uitgebreide Europese Confederatie schragen. Te denken valt aan het huwelijk tussen man en vrouw die een gezin stichten, de familiebanden, het samenwonen van mensen die een geschiedenis, een cultuur en christelijke waarden delen.
Zodra er vrede is in het Midden-Oosten en zwart Afrika kunnen alle immigranten terugkeren naar de landen van herkomst om daar, met solidaire steun vanuit de door het christendom geïnspireerde Europese Confederatie, een tijdperk van vrede, welzijn en welvaart te starten. Criminele illegalen en terroristen zullen in Siberische werkkampen verwelkomd worden.

1.18 *De toekomst van Europa ligt in Rusland*

In tijden van oorlog is het nagenoeg onmogelijk een objectief beeld te verkrijgen van de tegenstander. Gelukkig is daar het Britse weekblad *The Economist*, want het kapitalistisch lezerspubliek houdt niet van flauwe kul als idealisme, sentimenten en ideologieën. The Economist beschrijft gewoon hoe de vork in de steel zit, zodat de lezers hun beleggings- en

investeringsstrategie kunnen aanpassen. In het nummer van 25 maart 2022 werd geprobeerd inzicht te krijgen in het wereldbeeld van de Russische president Poetin, voor zoverre dit mogelijk is bij deze teruggetrokken, enigmatische oud-KGB'er. In dit hoofdstuk wil ik op basis hiervan bij wijze van gedachte-experiment een toekomstbeeld schetsen voor Europa. Dat hierbij allerlei heilige huisjes worden ingetrapt is een gevolg van de vrijheid die noodzakelijk is voor elk experiment. Deze schets is slechts bedoeld om de lezer te stimuleren zijn eigen standpunt nog beter te onderbouwen of eventueel bij te stellen.

In een recente toespraak in een stadion in Moskou citeerde Poetin *Fyodor Ushakov* die zei dat 'de stormen van de oorlog leiden tot de glorie van Rusland'. Ushakov was een 18de eeuwse diep-christelijke admiraal die nooit een zeeslag heeft verloren en de Krim heroverde op de Turken. Hij werd in 2020 door de Russisch-Orthodoxe kerk zalig verklaard en is de patroonheilige van de met kernwapens uitgeruste bombardementsvliegtuigen. De patriarch van de Russisch-Orthodoxe kerk, Kirill, noemde het presidentschap van Poetin 'een mirakel van God'. Poetin zal Rusland beschermen tegen de verschrikkingen van gay pride en andere vormen van westerse decadentie. Rusland moet een Slavische beschaving blijven, gekenmerkt door een gedeelde etniciteit, religie en geschiedenis.

De heilige oorlog van Poetin

Essentieel is dat in de geest van Poetin een heilige oorlog wordt gevoerd. Dit maakt de huidige oorlogssituatie dubbel gevaarlijk. Het gaat om de redding van de beschaving en van de erfenis die door de vorige generaties met liefde in een geest van opoffering werd opgebouwd. Dit streven is voor het Westen zo gevaarlijk vooral omdat door de ontkerkelijking en de multiculturele samenleving de grondvesten van onze beschaving zijn ondermijnd. Wat onze voorouders hebben gerealiseerd wordt meer en meer in een ongunstig daglicht gesteld. Over onze eigen etniciteit, het blanke ras, mag men niet trots zijn want white supremacy. Deze ondermijning kan leiden tot weerloosheid en gebrek aan strijdlust.

Het is voorstelbaar dat nogal wat Europeanen voor Europa hetzelfde willen als wat Poetin met Rusland beoogt. Deze droom wordt echter in de kiem gesmoord doordat de westerse politici en media alles in het werk stellen om Poetin als een corrupte, stelende en meedogenloze maffiabaas af te schilderen. Of die demonisering van Poetin op waarheid berust kan ik niet beoordelen, alhoewel ik mij afvraag wat het verschil zou kunnen zijn tussen Russische oligarchen en de superrijken in het Westen. Het lijkt er op dat Poetin, na een lange periode waarin hij een teruggetrokken leven leidde, bekeerd is en zichzelf nu ziet als de mogelijke redder van moedertje Rusland, die de zegen heeft van de patriarch. Als hij niet al te gek doet nu de invasie in Oekraïne niet aan de verwachtingen

voldoet en erin slaagt in het Westen velen te overtuigen van zijn heilige opdracht, kunnen er vreemde dingen gaan gebeuren.

Een heilige alliantie met Rusland

Zo vreemd is het niet. Vóór de invasie van Oekraïne hebben rechtse politici in meerdere Europese landen geflirt met Poetin. In hem zagen ze een mogelijke bondgenoot om de Europese beschaving te redden, althans voor wat zij zagen als redding. Ook zijn de rechtse partijen geneigd om het christendom te zien als de belangrijkste pijler van de Europese beschaving. De Franse presidentskandidaat Eric Zemmour en zijn compagnon Marion Maréchal zeiden dit onomwonden. Stel nu dat de omstandigheden zo dramatisch worden dat een meerderheid van de Europeanen smacht naar de redding, dan ligt een ’Heilige Alliantie’ met Rusland voor de hand.

Ik wil geen doemdenker zijn, maar met één voorbeeld is objectief aan te tonen dat een drama op wereldschaal zich aan het voltrekken is. Volgens het laatste IPCC-rapport wordt de volgende jaren beslist of de gevolgen van de klimaatverandering, die nu al zeer ernstig zijn in sommige delen van de wereld, tot een wereldramp zullen leiden. Vooral met de oorlog in Oekraïne, de onzekerheid over de energievoorziening en de kolossale wapenwedloop, komt vrijwel niets terecht van de gemaakte klimaatafspraken, zelfs de kolen worden weer als oplossing gezien. Na elk akkoord in een recent verleden is de CO-2 uitstoot trouwens vermeerderd en dat zal nu zelfs in versnelling gaan. Het is dus te laat.

Corona, de oorlog in Oekraïne, straks nieuwe natuurrampen met mogelijke voedseltekorten, industrieën die moeten worden stilgelegd en een dramatische daling van de koopkracht: allemaal ingrediënten voor revolutionaire tijden. Hier ligt de kans voor een ziener die zich opwerpt als de redder van het vaderland. Poetin heeft gezegd de ziel van het Russische volk te willen redden en de orthodoxe kerk een centrale plaats te willen geven in de staat. De dramatische tijden waarin we leven kan mensen tot bezinning brengen, waardoor er ruimte komt voor meer spiritualiteit.

Een confederatie van de Noordzee tot Vladivostok

Indien er een Heilige Alliantie als een confederatie van soevereine landen tussen de Noordzee en Vladivostok tot stand komt, ontstaat een nieuwe wereldmacht die de christelijke ethiek als inspiratiebron heeft. Dit zal tot gevolg hebben minder materialisme, wat het meest efficiënte wapen is tegen de klimaatverandering, en meer (christelijke) solidariteit. Deze wereldmacht zal een nieuwe wereldorde mogelijk maken waar de moslims de solidaire medewerking krijgen om in de islamitische landen vrede, welzijn en welvaart mogelijk te maken en waar ook het enorme en onontgonnen menselijk potentieel in zwart Afrika optimale kansen krijgt. In de huidige wereldorde leiden de migratiestromen van miljoenen tot geen oplossing in de landen van herkomst en tot een

ontwrichting van de gastlanden met woningnood en onbetaalbaar geworden sociale voorzieningen. In de nieuwe wereldorde wordt de wereld één groot netwerk van solidariteit tussen soevereine landen die elk hun identiteit, hun tradities en religie koesteren.
Zou de oorlog in Oekraïne toch nog tot iets goed kunnen leiden?
Zie Jesaja, 65:17-21 „*Want zie, Ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde; aan wat vroeger was, zal niet gedacht worden, het zal niemand in de zin komen. Maar gij zult u verblijden en juichen voor eeuwig over hetgeen Ik schep, want zie, Ik schep Jeruzalem tot jubel en zijn volk tot blijdschap. En Ik zal juichen over Jeruzalem en Mij verblijden over mijn volk. En daarin zal niet meer gehoord worden het geluid van geween of van geschreeuw. Daar zal niet langer een zuigeling zijn, die slechts weinige dagen leeft, noch een grijsaard, die zijn dagen niet voleindigt, want de jongeling zal als honderdjarige sterven, zelfs de zondaar zal eerst als honderdjarige door de vloek getroffen worden. Zij zullen huizen bouwen en die bewonen, wijngaarden planten en de vrucht daarvan eten*".

1.19 *De EU creëert een Europa dat een gevaarlijke illusie is*

'Stay home' om besmetting door covid-19 te voorkomen betekent in wezen dat het gezin de plek is waar het veilig is. Blijven we in het gezin, dan wordt het gevaar in de buitenwereld geweerd. In het gezin blijven is van belang voor de gehele samenleving. Het is zelfs een kwestie van leven en dood. Treffender kan niet worden gezegd dat bij de coronapandemie het gezin de hoeksteen is van de samenleving.
Hetzelfde kan worden gezegd over het land waar we wonen. De grenzen werden gesloten. We ervaren dat we alleen op onszelf kunnen rekenen. De soevereine staat is het fundament waarop een solidaire samenleving steunt. We moeten vreemdelingen weren, hen desnoods in quarantaine plaatsen om een dodelijk virus de toegang tot ons land te ontzeggen.
Een andere les die we bij deze pandemie kunnen trekken is dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen diegenen die de maatschappij draaiende houden en diegenen die leven van het werk van anderen. Tot de eerste groep behoren boeren, bakkers, vakkenvullers, conducteurs, vrachtwagenchauffeurs, caissières in de supermarkten, enzovoorts. We zijn afhankelijk van deze mensen, terwijl we speculanten bijvoorbeeld kunnen missen als kiespijn. Mensen die exorbitante salarissen en bonussen opstrijken, zijn, als het er op aan komt, overbodig. Ik hoop dat in een nabije toekomst er in eigen land voldoende mensen zijn om de noodzakelijke beroepen uit te oefenen, zodat we minder afhankelijk zijn van andere landen of van immigranten. Het is vooral aan het EU-

beleid te wijten dat we zo afhankelijk zijn geworden van immigranten. Het is niet Brexit die leidde tot chaos in het Verenigde Koninkrijk, maar de Europese politiek die de soevereiniteit van de landen dwarsboomde.

Deze lessen pleiten voor een bottom up-visie op de samenleving. Hiermee wordt voorkomen dat een mens- en wereldbeeld wordt opgelegd dat afwijkt van de echte wereld van de gewone vrouw of man. De Franse filosoof Levinas had kritiek op het willen beheersen van de werkelijkheid via het begrijpen ervan. Het gevaar is namelijk dat onze voorstellingen van de mens en de wereld de plaats innemen van de echte wereld. De mens schept een eigen wereld op grond van begrippen en schema's die hij zich daarvan heeft gevormd. Onze voorstellingen zijn echter vaak illusies. Een voorbeeld hiervan zijn intellectuelen die zich socialist noemen en een wereld willen creëren waar de gewone arbeider van gruwt. De multiculturele samenleving is er het trieste gevolg van.

In tijden van crisis, zoals bij de coronapandemie, worden deze illusies doorgeprikt. De echte wereld dringt zich op. De menselijke maat is teruggekeerd. Er is hierdoor een kans dat de wereld menselijker wordt, beter bewoonbaar, ecologischer. Als we na de pandemie onze illusies niet laten varen, begaan we een kapitale vergissing. Doorgaan op de oude voet leidt onherroepelijk tot een door de mens veroorzaakte apocalyps.

De chaos die de pandemie heeft veroorzaakt, is een herhaling van een bijbelse geschiedenis. In het verhaal van de Toren van Babel lezen we dat de volkeren zich wilden verenigen onder één regering: zie het streven van de Europese Unie. Vereniging kwam echter neer op uniformering: zie de regelgeving van bovenaf en de troosteloze winkelstraten die in alle steden op elkaar lijken. De mensen werden gezien als manipuleerbare objecten: zie de invloed van de massamedia en de technologisch geperfectioneerde controle die de overheid op de burgers uitoefent. Er ontstond een kuddegeest: zie de dwang van het politiek correcte denken. De massale urbanisatie in Babel leidde tot een gevoel van macht, maar het liep verkeerd af: zie in onze tijd hoe de globalisering en de opeenhoping van de mensen in steden de snelle verspreiding van het virus mogelijk hebben gemaakt.

De Toren van Babel eindigde in chaos en alle volkeren keerden terug naar de landen van herkomst. De oplossing van de verwarring van Babel ligt bij de individuen die in hun eigen netwerk en hun eigen land initiatieven nemen om zich verantwoordelijk te gedragen. De solidariteit die hiervoor noodzakelijk is wordt gedragen door mensen die een cultuur, een eeuwenlange geschiedenis en gemeenschappelijke normen en waarden met elkaar delen.

Er komt wellicht een enorme economische chaos op ons af. Miljoenen mensen zullen hun baan verliezen. Experts voorspellen een nieuwe opflakkering van het virus. Misschien zal dit jaren

aanslepen. Dan zal er niets anders opzitten dan uiterst drastische maatregelen te nemen. De dromen van de deugmensen zullen als zeepbellen uiteenspatten.
De solidariteit die bij en na deze crisis meer dan ooit noodzakelijk is, zal ontbreken mede door de spanningen en tegenstellingen die inherent zijn aan de multiculturele samenleving. In ontwikkelingslanden wordt de toestand nog hopelozer. Het volk zal zich nog feller verzetten tegen de toestroom van immigranten. Het zal meer dan ooit duidelijk worden dat de Europese Unie een Europa wil creëren dat een gevaarlijke illusie is. De tijd is rijp om de soevereine staten te herstellen binnen een confederatie en om de terugkeer naar de landen van herkomst op gang te brengen.
Het eindresultaat van dit nieuwe mens- en wereldbeeld zou kunnen zijn dat de solidariteit die begint binnen het gezin en zich binnen elk soeverein land uitbreidt, ons de kracht zal geven solidair te zijn met de rest van de wereld. Het einde van de multiculturele samenleving in Europa zou wel eens kunnen betekenen dat in het Midden-Oosten en zwart Afrika er eindelijk vrede, welzijn en welvaart tot stand komt. In dit geval zal de coronapandemie een noodzakelijk kwaad geweest zijn om van de 21ste eeuw de beste eeuw ooit te maken. Volgens bijbelexegeten is het verkeerd de pandemie te zien als een straf van God. Het is eerder een goddelijke waarschuwing om de natuurlijke orde en de harmonie tussen mens en natuur te herstellen.

1.20 H*et voortbestaan van de Europese beschaving wordt op spel gezet*

Als clinicus verwachten radeloze ouders van mij duidelijke richtlijnen voor de aanpak van hun kleine etter of hondsbrutale puber. Als wetenschapper weet ik ’helaas' te veel over mijn vakgebied om zekerheid te hebben over wat werkt of niet zal werken. Hoe meer je weet over een bepaald onderwerp, hoe meer je beseft hoe weinig je weet. Een regeringsleider heeft het nog veel moeilijker. Hij moet beslissingen nemen die voor de toekomst van de gehele bevolking beslissend kunnen zijn. Hij mag geen blijk geven van enige twijfel, want dan staan de leden van de oppositie als aasgieren klaar en het zal hem stemmen kosten. Er worden tonnen besteed om politici te trainen in een zelfzekere houding, in het geven van kwinkslagen op het juiste moment en om zodra een camera in het vizier is, de lippen samen te trekken tot een glimlach die optimisme uitstraalt. Het komt wel goed.
Een optie die vaak wordt gebruikt is gewoon wegkijken. Soms is dit de enige mogelijkheid, bijvoorbeeld bij de gevolgen van de massa-immigratie van moslims in combinatie met de 164 oproepen tot geweld in de Koran. Dat met wegkijken hiermee het voortbestaan van de Europese beschaving op het spel staat is binnen de Europese Unie blijkbaar een zorg voor later. Paus

Benedictus heeft ooit heel genuanceerd een Byzantijnse keizer geciteerd, die wees op het geweld waarmee de islam werd opgelegd. De gehele wereldpers viel over hem heen, terwijl ieder mens met een IQ van boven de 65 weet dat de islam overal met geweld werd en wordt opgedrongen. In Libanon, ooit de parel van het Midden-Oosten, weten ze wel beter. We zouden wat in Libanon is gebeurd kunnen beschouwen als een wetenschappelijk experiment, om te zien wat er volgt als moslims de macht in handen krijgen. Europa wacht een mooie toekomst.

Een andere optie is zich verschuilen achter de wetenschap. Van belang is wetenschappers te kiezen die zich politiek correct gedragen en de machthebbers naar de mond praten. In de universiteiten en de wetenschappelijke instituten liggen zulke wetenschappers voor het opscheppen. Subsidies lonken en er moet brood op de plank komen.

Tijdens de coronapandemie speelden wetenschappers een beslissende rol in het regeringsbeleid. In principe zou dit de beste strategie moeten zijn. Doch de pandemie en de genomen maatregelen hebben gevolgen op allerlei terreinen, waarbij er vaak veel onzekerheid is over de effecten op de langere termijn. Het gaat om een zeer complexe zaak, waarover onder wetenschappers veel onenigheid bestaat. Als later zou blijken dat de drastische lockdown in veel gevallen overbodig was of meer schade heeft teweeggebracht dan helemaal niets doen, zal de regering de prijs moeten betalen. Het huidige beleid kan echter ook goed uitpakken, zodat de politici de gunst van de kiezers behouden.

In een lezing voor studenten van de universiteit van Oxford waarschuwde de Engelse filosoof Roger Scruton voor een politiek waarin de staat alle risico's voor de burgers probeert weg te nemen. De staat neemt alle verantwoordelijkheid op zich, als een soort universele verzekeringsmaatschappij voor de gehele bevolking. Dit gaat ten koste van de individuele vrijheid en verhindert de creativiteit van het privé initiatief. Dit was het geval tijdens de coronapandemie. De burgers werden als kleuters behandeld. Honderdduizenden zaten thuis te kniezen, met behoud van hun salaris. We hebben maanden verloren om nieuwe economische, culturele en sociale initiatieven te nemen.

Is er een derde strategie mogelijk, naast het wegkijken of het zich verschuilen achter de wetenschap? De onzekerheid teweeggebracht door mijn vakkennis los ik als clinicus op door de ouders te leren zelf oplossingen te bedenken, die aangepast zijn aan hun specifieke situatie en die ze telkens kunnen bijstellen. Op die manier ontstaat een samenwerkingsrelatie en de ouders weten dat ze altijd op mij kunnen rekenen indien het mis zou gaan. Voor de politiek kunnen we hieruit een derde strategie afleiden. Bij deze strategie worden de burgers mede verantwoordelijk gemaakt bij de uitvoering van het beleid. Laat hen bijvoorbeeld bij referenda kiezen tussen mogelijke opties. Dit heeft het voordeel dat de burgers zich meer betrokken zullen voelen bij het beleid. Privé initiatief

zal bloeien als nooit tevoren. Er zal samenwerking zijn en dialoog met de beleidsvoerders. Bij een dramatische economische recessie zal deze samenwerking de basis zijn voor solidariteit tussen de sociale klassen.
Referenda of het betrekken van de burgers bij het beleid hebben beslist ook nadelen. Maar moeten we angst hebben voor de burgers? Zijn de burgers niet mondig genoeg om zich bijvoorbeeld tegen populistische naïveteit te wapenen? Het land dat zijn toch de burgers en hebben die dan geen recht van spreken? Neem het voorbeeld van de multiculturele samenleving die is opgedrongen aan de burgers. Het is overduidelijk dat de machthebbers wegkijken bij de gevolgen van de massa-immigratie. De burgers dragen daar dag in, dag uit de gevolgen van. Als geen rekening wordt gehouden met wat de overgrote meerderheid van de bevolking wil, kan de radeloosheid toenemen en wordt niet meer rationeel nagedacht. Dan zal uiteindelijk een populist met radicale ideeën het vertrouwen van de burgers winnen. Dat kan een van de door de wetenschappers niet voorziene gevolgen zijn van de met de lockdown gepaarde economische recessie zijn.

1.21 *De Europese Unie heeft niet het recht God te noemen in de Grondwet*

Hier gaat het over een wezenlijk verschil tussen de ten dode opgeschreven Europese Unie en de toekomstige Europese Confederatie. Het gaat erom dat de EU God helemaal niet mag noemen als er ooit een grondwet zou komen. Dat verdient die Unie helemaal niet. Straks zal duidelijk worden waarom.
Ik heb het niet over de God die de meesten zich voorstellen. Het gaat hier niet over het begrip God dat in de westerse filosofische traditie gebruikelijk is. Ik heb het zelfs niet over de God waarvan het bestaan door de atheïsten wordt ontkend. Dit laatste is trouwens nogal paradoxaal: om het bestaan van God te ontkennen moet je eerst een idee hebben van God, anders is het ontkennen niet veel meer dan raaskallen.
Over welke God heb ik het dan wel en waarom zou het belangrijk zijn die God in de grondwet te noemen? Ik heb het hier over een God waarvan het bestaan nooit bewezen kan worden. Een godsbewijs door mensen bedacht zou betekenen dat God een fenomeen is in het Zijn. Als mensen kunnen we slechts bewijzen wat bestaat in het Zijn. Dit vergt enige toelichting.
In een artikel in een wetenschappelijk tijdschrift werd gewag gemaakt van een parallel universum waar de tijd achteruit zou gaan. Dat kunnen we ons niet voorstellen, maar het is een aantrekkelijke gedachte. Het begrijp ‘Tijd’ kunnen we heel moeilijk vatten, alhoewel we elke seconde in de tijd

leven. Hetzelfde geldt voor het begrip ‘Zijn‘ .’Zijn’ dat is bestaan. Alle bestaande dingen ‘zijn’. Maar wat dat ‘Zijn’ nu werkelijk betekent is nauwelijks voor te stellen, alhoewel we zelf elke seconde ‘zijn’. Met de dood houdt ons ‘zijn’ op. Bij het nadenken over het begrip ‘Zijn’ gaan we sprongsgewijs van ‘Zijn’ als werkwoord naar ‘Zijn’ als zelfstandig naamwoord en omgekeerd.
Zoals er een universum zou zijn, naast en buiten het universum waarin we zijn, en waar de tijd achteruit zou gaan, kan er dan ook een universum zijn anders-dan-Zijn? Is er naast of boven het Zijn een anders-dan-Zijn? Dat noemen we het transcendente. Hier heb ik het over de God die zich buiten het Zijn bevindt. We kunnen dit vrij paradoxaal formuleren als ‘een God die niet bestaat’; hiermee wordt bedoeld dat Hij niet aanwezig is in het Zijn. Dit laatste sluit niet uit dat God ergens is buiten-het-Zijn of in het anders-dan-Zijn, in een parallel universum. Een analogie kan dit verduidelijken: de vissen in het water kennen het vuur niet; dit betekent niet dat het vuur niet bestaat. Toegepast op bovenstaande: de mensen in het ‘Zijn’ kennen God niet; dit betekent niet dat God zich niet in een anders-dan-Zijn bevindt.
Die God buiten het ons bekende ‘Zijn’ is wat ik hier bedoel. Omdat Hij anders-dan-Zijn is, kunnen we Hem nooit kennen. God is niet van deze wereld, alhoewel de meeste gelovigen een ‘werelds’ beeld van Hem hebben. We kunnen nooit een bewijs van zijn bestaan verkrijgen, want God bestaat niet in het Zijn, maar wel in het anders-dan-Zijn en dat laatste is een voor ons onvoorstelbaar en ongrijpbaar universum. God is volstrekt en absoluut anders. God is geen verschijnsel in het Zijn.
Hoe zijn mensen dan ooit gekomen op het idee van God? Gelovigen zeggen dat God zich heeft geopenbaard. Het kan eenvoudiger geformuleerd worden zonder te verwijzen naar een religie. Ik beantwoord die vraag via een omweg. We hebben namelijk normen en waarden of een ethiek van geboden, zoals zijn naasten liefhebben, zijn ouders eren, niet stelen en bedriegen, niet liegen of lasteren, enzovoorts. De ethische geboden hebben we niet zelf gekozen. Zij zijn niet het product van democratische verkiezingen. Met andere woorden: onze normen en waarden komen van ’elders’. Hier komen we op het idee van God. Dat ’elders’ is het anders-dan-Zijn. De geboden zijn als een spoor van God in ons universum; een spoor is een afwezige aanwezigheid.
Die ethiek komt het sterkst tot uiting in de ontmoeting met een ander mens. Van die ander gaat een appel uit om mij ethisch tegenover hem te gedragen, om de normen en waarden te respecteren. God spreekt mij toe via de Ander. Je hoeft dus helemaal niet te zeggen ‘Ik geloof in God’. Het gaat er hierom dat je gehoor geeft aan dat appel om goed te zijn voor een ander mens. De idee van God komt dan vanzelf op, want waarom zou ik gehoorzamen aan de ethiek? Alleen een Hogere Macht kan dat gezag hebben.

Wat nu wezenlijk is in mijn betoog over God is dat door te gehoorzamen aan de ethische geboden we de totaliteit van het Zijn doorbreken. De ethiek komt namelijk vanuit het anders-dan-Zijn of vanuit het transcendente. Bovendien kan ik die gehoorzaamheid nooit stoppen. Ik kan nooit zeggen dat ik nu goed genoeg geweest ben. Met andere woorden: de ethiek is een 'oneindige' opdracht. Als ik gehoor geef aan het appel dat van de naaste uitgaat, raak ik aan het oneindige, nader ik tot God. Als ik het oneindige nader, doorbreek ik de totaliteit van het Zijn waarin ik besta. Ik nader een ander universum.

Om toch nog eens een religieus jargon te gebruiken: we verdienen de hemel, – dit staat voor het zojuist genoemde andere universum -, na de dood niet zozeer als we in ons bestaan op aarde ons houden aan de geboden, maar we raken aan de hemel (dit is het anders-dan-Zijn) in ons bestaan hier op aarde als we de geboden onderhouden. In de liefde voor de naaste maken we al een beetje deel uit aan dat anders-dan-Zijn; we leven als het ware in de hemel op aarde.

Willen we de totaliteit van het Zijn doorbreken en binnentreden in het anders-dan-Zijn, dan moeten we ons ethisch gedragen. Dat is de wezenlijke betekenis van religie. De God die hier wordt gepresenteerd is een garantie tegen de totaliserende tendenzen van de religies. Het is geen God op mensenmaat. Het is geen God die oproept tot geweld. Het is geen God in wiens naam het kwaad van het terrorisme kan geschieden. God en ethiek vallen samen.

Geen vrede zonder joden en christenen

Het judaïsme en het christendom zijn de enige religies waar de rede en het geloof samengaan. De rede verhindert dat de religie afglijdt naar magie of naar een geweldsideologie. Het geloof bevrijdt ons uit de totaliteit van het Zijn. Dat is de reden waarom de mensen in landen met joods-christelijke wortels de naasten liefhebben ongeacht hun afkomst, ras of geloof. In geen enkel land dat oorspronkelijk nooit christelijk is geweest, hebben vrouwen en homo's meer vrijheden en rechten, is er ook voor dissidenten vrijheid van meningsuiting, worden gevangenen humaan behandeld, is er meer zorg voor de zwakkeren in de samenleving. Dank zij dit geloof wordt de *struggle for life* in het Zijn doorbroken en bevrijden we ons van de wetmatigheden die de natuur dwingend oplegt. Biologisch gezien bevinden we ons binnen het totalitair systeem van instincten en driften. Door het geloof kunnen we ons hieruit bevrijden.

Al diegenen, journalisten, politici en invloedrijke bekende personen die de ontkerkelijking hebben mogelijk gemaakt door het christendom aan te vallen, te belasteren of belachelijk te maken, zijn landverraders of zij collaboreren met de vijanden van de Europese beschaving. Vóór de ontkerkelijking was er meer goedheid onder de mensen en meer onbaatzuchtige liefde. De talloze

priesters, dominees, kloosterlingen, nonnen en diaconessen gaven hiervan het voorbeeld. Toen ik in een antiklerikaal milieu terechtkwam heb ik voor het eerst mensen heb ontmoet die bewust kwaad wilden berokkenen aan medemensen. Dat was voor mij een grote shock, omdat in het christelijk milieu waar ik opgroeide zoiets ondenkbaar was. Even ondenkbaar was wat nu frequent gebeurt: het beroven van hoogbejaarde mensen en gehandicapten in een rolstoel.
Zo kom ik tot mijn laatste punt: waarom mag God niet genoemd worden in de grondwet van de Europese Unie, en wel in die van een Europese Confederatie? De Europese Unie is een constructie die van bovenaf is opgelegd. Het is niet uit de burgers zelf ontstaan. Vandaar dat slechts weinigen er zich mee verbonden voelen. In zekere zin is het een totalitair systeem, mensenwerk dat niet verder reikt dan het Zijn. Ik heb eerder opgemerkt dat God niet bestaat binnen het Zijn. Daarom kan en mag de Europese Unie God niet noemen in de grondwet, moest die ooit van de grond komen. Het feit dat er nog altijd geen grondwet is, volgt juist uit het feit dat er geen hogere waarden zijn, maar slechts waarden die door de mensen zelf zijn bedacht en door het Europees Hof van Justitie op totalitaire wijze worden bewaakt. In de EU heerst de hoogmoed om zelf de ethiek te bepalen met verloochening van het joods-christelijk fundament van de Europese beschaving. Aangezien deze ethiek mensenwerk is, blijft het vatbaar is voor onenigheid en kan er nooit overeenstemming ontstaan over een gemeenschappelijke grondwet.
Een confederatie is samengesteld uit landen die hun eigen identiteit behouden en samenwerken op gebieden waar dat nodig en nuttig is, zoals bij defensie en op economisch gebied. In een soeverein land wonen mensen die zich met elkaar verbonden weten door een gedeelde geschiedenis van eeuwen ver, door gemeenschappelijke normen en waarden, – dit is door een ethiek die de mensen niet zelf hebben verzonnen -, maar die komt van buiten het Zijn.
Ik durf te concluderen dat de geldverslindende Europese Unie, in de totalitaire trekjes die ze begint te tonen, het Kwaad vertegenwoordigt. Een Europese Confederatie van soevereine staten zal de mensen die zich met elkaar verbonden voelen, tot de Liefde inspireren. Alle reden dus om in de grondwet van de Confederatie de grote God van Liefde te noemen. Het gesteggel destijds rond de Grondwet bewijst dat binnen Europa er nog voldoende krachten zijn om het Kwaad te bestrijden.

1.22 *Op democratische wijze van Europa het nieuwe Midden-Oosten maken*

De belangrijkste voorspelling van Karl Marx is nooit uitgekomen, in geen enkel land. Volgens Marx zou de werkende klasse in opstand komen, de productiemiddelen in eigen hand nemen en het kapitalisme definitief uit de wereld helpen. Wat bleek? Dankzij het kapitalisme steeg de welvaart.

De werkende klasse is tevreden en stemt voor wie hen het meest aanspreekt of voor een of andere intellectuele salonsocialist die uiteindelijk de pluche zal inruilen voor een vetbetaalde zetel in een Raad van Bestuur.

Voor wie de bestaande orde wil omverwerpen is het klassieke marxisme geen handig strijdmiddel. Twee strategieën zijn aan te bevelen. Ten eerste moeten we de mensen angst aanjagen. In de jaren ’70 vorige eeuw werd voorspeld dat er onvoldoende voedsel zou zijn voor de toenemende wereldbevolking. In de jaren ’80 vorige eeuw dreigde een nucleaire apocalyps. In de jaren ’90 vorige eeuw bleek de ozonlaag aangetast en sinds het jaar 2000 proberen we de lethargie van de massa te doorbreken met de dreiging van de klimaatverandering en gelukkig, althans voor diegenen die de wereld willen verbeteren, kwam daar de coronapandemie bij.

Een tweede strategie is het zaaien van tweedracht. Zoals gezegd is het opzetten van de werkende klasse tegen de kapitalisten niet gelukt. We moeten het dus over een andere boeg gooien, het liefst op meerdere terreinen. Een handige truc is zwart en blank tegen elkaar opzetten. Andere tegenstellingen die aangewakkerd kunnen worden zijn tussen de superrijken en Jan Modaal, tussen heteroseksuelen en leden van de LGTBI-groep, tussen MeToo-dames en heren met losse handjes, tussen autochtonen en allochtonen, illegalen of legale immigranten. Deze strategie is populair, gezien de veelheid van door de media aangewakkerde controverses en de talloze actievoerders die de straat opgaan met opruiende spandoeken.

Als we succes oogsten met deze twee strategieën en de gehele westerse samenleving een puinhoop wordt, moeten we weten welk doel we willen bereiken. In het licht van de controverses die nu heersen en die succesvol tot tweedracht leiden moeten we eerst en vooral de drie fundamenten van de westerse beschaving ondermijnen. Dat zijn het gezin, de joods-christelijke moraal en het kapitaal. Dat lijkt aardig te lukken. Heel veel volwassenen gaan geen traditioneel huwelijk meer aan of hebben te weinig kinderen om de bevolking stabiel te houden. Met de vergrijzing sterven we langzaam uit. De joods-christelijke moraal is sinds de jaren ’60 vorige eeuw gedeconstrueerd en de islam komt in de plaats. Het kapitaal kreeg met de coronapandemie een definitieve klap, want duizenden miljarden euro’s en dollars werden in de digitale ruimte gepompt zonder iets van waarde als onderpand.

Wat moet er nu in de plaats komen? Het gaat hier om het verbeteren van de wereld. Duidelijk is dat de westerse beschaving moet vervangen worden door een beschaving die niet zo zwaar erfelijk belast is. Wij en onze voorouders hebben de erfzonde begaan (slavenhandel, kolonialisme, kapitalisme) en daarom moeten we worden verjaagd. Al wat blank is, moet worden afgewezen.

Neem bijvoorbeeld de in het Westen algemene verontwaardiging over de afschuwelijke dood van George Floyd. Zowel links als rechts zijn hier verbijsterd over. Volgens de Amerikaanse politiek commentator Dinesh D'Souza, bekend van zijn boek '*The United States of Socialism'*[14], was dit een gelegenheid voor nationale en internationale eenheid. Dat mocht dus niet, anders komt de tweede strategie in het gedrang.

Het werd een hetze tegen al wat blank is. Standbeelden van mannen die voor de westerse beschaving van groot belang zijn geweest werden vernield. Zelfs Churchill, Abraham Lincoln en de Onbekende Soldaat moesten eraan geloven. De apotheose en absolute vernedering van de blanken waren de blanke meisjes die de voeten kusten van de afstammelingen van zwarte slaven. Ook de politie moet weg, zodat de revolutie ongeremd kan doorgaan.

Het doel van de revolutie om die vervloekte westerse beschaving definitief te vernietigen ligt binnen handbereik. Er moet nog één hobbel worden genomen, namelijk de blanken een minderheid laten worden in hun eigen beschaving. Dat is al aardig gelukt door het immigratiebeleid van de gezinshereniging. Alleen toegang geven aan goed opgeleide immigranten, die bijna per definitie de westerse waarden aanhangen, biedt geen oplossing. Met de gezinshereniging komt bij elke niet-westerse immigrant de gehele clan mee met hun tradities en leefregels. Dat is mooi meegenomen. Nog beter is het om op te komen voor illegalen en uitgeprocedeerden, want het aantal van hen loopt in de westerse landen in de tientallen miljoenen. Amsterdam speelt hier een voortrekkersrol: in een groot pand in een sjieke buurt werden 500 uitgeprocedeerden gehuisvest. Die stad kan ongestoord de wet overtreden.

Straks kussen de buurvrouwtjes de voeten van die nieuwkomers. Nog even geduld en dan hebben de niet-blanken de absolute meerderheid en kan op democratische wijze van Europa het Nieuwe Midden-Oosten gemaakt worden.

1.23 *Europa moet zich uitroepen als een joods-christelijke beschaving*

Weerstand tegen het politiek-correcte denken is een absurditeit. Het ontgaat velen dat 'correct' synoniem is voor 'juist' of voor 'waar'. Waarom zouden ware politieke inzichten verworpen moeten worden? Dat kan alleen door diegenen die voor waar aannemen dat de inzichten van politieke

---

[14] D'Souza, D. (2020). *United States of Socialism: Who's behind it. Why it's evil. How to stop it*. New York: All Points Book.

tegenstanders onwaar zijn. Zo komen we in een vicieuze cirkel waarin voor- en tegenstanders weerstand bieden tegen elkaars politiek-correcte denken.
Een politicus moet minstens zeventig jaar oud zijn om tot inzicht te komen dat zijn meest dierbare politieke overtuigingen op los zand berusten. Vanaf dit moment kan hij zich, voor zijn zielenrust, beter terugtrekken. Biden en Trump behoren tot die club bejaarden en ambiëren niettemin de machtigste politieke functie. Hier rijst de vraag op of in de Verenigde Staten er meer ruimte is voor wijsheid. Speelt de invloed van de religie in het maatschappelijk leven daar een rol in?
Hier wil ik ingaan op een veel gevaarlijker vorm van dwang op ons denken. Vrijwel niemand zal dit gevaar willen erkennen, maar ik doe een poging. Meer dan in de VS zijn we in Europa gedwongen rationeel te denken. Er wordt gedacht dat het alternatief van rationeel denken irrationeel of magisch denken is. Dit is een te beperkte visie. Er is een werkelijkheid die we met onze menselijke ratio niet kunnen vatten. We kunnen er alleen al of niet open voor staan. De religies hebben het over een door God geopenbaarde waarheid. In meer filosofische zin gaat het over wijsheid die in oeroude schriften is terug te vinden. De dwang om rationeel te denken maakt het onacceptabel om te geloven in geopenbaarde waarheden of in wijsheid die duizenden jaren geleden werden verkondigd. Dit zal uiteindelijk leiden tot een door de mens veroorzaakte Apocalyps. Ik verduidelijk dit hieronder met als voorbeeld de coronapandemie.
God is dood. Dat is duidelijk, maar het vergt enige toelichting: God is dood in onze gedachten. God is dood in een puur rationele wereld. De God van magisch denkende mensen is dood en dat is maar goed ook. Voor God is geen plaats meer en daarom trekt God zich terug, met alle gevolgen van dien. Het ontbreekt hierdoor meer en meer aan wijsheid die we met ons menselijk verstand niet kunnen vatten. Dank zij ons verstand hebben we welvaart gebracht en tegelijkertijd gaat de planeet Aarde naar de knoppen. Nu zitten we met de gevolgen van de klimaatverandering, een gigantische luchtvervuiling, een verwoesting van de natuur en de landschappen en een wereldwijde pandemie die we niet onder controle krijgen. Zijn dit bijbelse plagen?
De plagen in de Bijbel zijn van een andere orde. Die vonden plaats in een tijd dat God nog leefde en tot de mensen sprak. Hij kondigde de plagen aan omdat de mensen zich niet hielden aan Zijn geboden. Zoals gezegd is God nu 'dood', dus praat Hij niet meer met ons en zal Hij geen plagen afkondigen. De hedendaagse plagen worden door de mens zelf veroorzaakt. Het is onzinnig om te zeggen dat God oorzaak is van deze plagen. Covid-19 leidde tot een wereldwijde pandemie ten gevolge van menselijk falen. De tweede golf werd veroorzaakt door een gebrek aan verantwoordelijkheid door voornamelijk jongere mensen.

‘Gij zult niet doden’ is een goddelijk gebod, maar dat wordt niet zo gezien. Hierdoor verliest dit gebod aan kracht. Het overtreden van de regels om de coronavirus niet verder te verspreiden, is een schending van dit gebod. Deze situatie is vergelijkbaar met de weerstand tegen het politiek-correcte denken. Ook hier is het *bon ton* de waarheid die van elders komt, te negeren of te verdringen in het onbewuste. De dood hebben we trouwens uit ons leven verdrongen, maar dat we dood gaan blijft nog steeds een correcte aanname.

Covid-19 wordt wellicht in een nabije toekomst overwonnen. Wat zal blijven is het gevoel van onze kwetsbaarheid. Angst en wanhoop zullen telkens weer oprijzen, want wat staat ons in deze eeuw nog te wachten? De remedie tegen de angst en de wanhoop is het vertrouwen in elkaar en in onze leiders. De ultieme vraag is hoe vertrouwen tot stand komt? We hebben vertrouwen in mensen waarmee we ons verbonden voelen. Niet de Rede zal de mensen met elkaar verbinden, wel de wijsheid die we met z’n allen delen.

De Europese beschaving is gefundeerd op de wijsheid van de Tien Geboden en van de Bergrede. Dank zij deze wijsheid gaan we op menselijke wijze met elkaar om en zijn we goede rentmeesters over de planeet Aarde, met het oog op het welzijn van de toekomstige generaties. Als we echt een door de mensen veroorzaakte Apocalyps willen vermijden, als we willen voorkomen dat de gevolgen van de klimaatverandering zullen leiden tot een oorlog van allen tegen allen, als we solidair willen blijven ondanks een rampzalige economische recessie, dan moet er een Europese leider opstaan die een grondwet invoert waarin Europa als een joods-christelijke beschaving wordt uitgeroepen (zoals het eeuwenlang is geweest).

De Rede en het atheïsme bieden geen hoop in bange tijden. Verbondenheid rondom een gemeenschappelijke moraal zal de kracht vormen van Europa. Nu zitten we gevangen in het politiek- en economisch-correcte keurslijf van de vrije markt-economie en het consumentisme. Het wordt de hoogste tijd terug open te staan voor het perspectief van de Oneindige.

Voor wie zich verder wil verdiepen in deze materie kan ik het volgende boek aanbevelen van John Lennox, emeritus hoogleraar Wiskunde aan de Universiteit van Oxford: ’*Where is God in a coronavirus world?’*[15]. Wiskundigen zijn vertrouwd met het begrip ‘oneindig’ en weten dat met hun ratio dit niet is te vatten.

1.24 *De libanonisering van Europa*

---

[15] Lennox, J. (2020). *Where is God in a coronavirus world?* Epsom: The Good Book Company.

Toen in Parijs het proces liep rond de aanslagen op de redactie van *Charlie Hebdo* en op de joodse supermarkt Hyper Cacher, waarbij in totaal zeventien doden vielen, werd in een discussie tussen de Franse filosoof Alain Finkielkraut en Haïm Korsia, opperrabbijn van Frankrijk, er op gewezen dat het hier een aanval betrof op Frankrijk en op de joden. De caissière die de aanslag in de supermarkt overleefde vertelde voor de rechtbank dat de moslimterrorist die haar neerschoot riep dat hij haar doodde omdat ze Franse was en joodse. De Franse politici zijn hier heel duidelijk over: wie de joden vervolgt, vervolgt de gehele republiek.

De strijd voor de waarden van de republiek wordt echter heel moeilijk. Elk jaar komen er naar schatting 400.000 nieuwe immigranten bij in Frankrijk. Terwijl de vorige groep alles behalve geïntegreerd is, komt er elk jaar al een volgende bij. Het land kan voor hen geen hoop creëren en dat is juist een van de belangrijkste oorzaken van de haat die bij sommigen groeit tegen de autochtone bevolking. De terroristen zelf zijn meestal geboren en getogen in Europa. In zekere zin zijn ze het product van ons onderwijs, van alle voorzieningen die werden geboden om hen kansen te geven. Integratie zat er bij deze moslims echter niet in en ze leven binnen het land in hun eigen wereldje. Om de terreur, het separatisme in de banlieues en het antisemitisme tegen te gaan is volgens de bovengenoemde personaliteiten *fermeté* en *éducation* nodig: een harde aanpak gecombineerd met opvoeding. Dat lijkt echter bij een harde kern niet te lukken, zodat het risico op nieuwe aanslagen eerder toeneemt dan afneemt. De voortdurende massa-immigratie uit niet-westerse landen maakt een oplossing onmogelijk.

Finkielkraut en Korsia menen dat het voor de islam belangrijk is af te zien van de Oemma en te starten met een kritische studie van de Koran. De Oemma is de wereldwijde islamitische gemeenschap; extremistische moslims zien de Oemma als een wereldwijd kalifaat waar de islam zowel wereldlijke als religieuze macht heeft en de sharia wordt ingevoerd. Dit botst uiteraard met de *laïcité* in Frankrijk die geen verwerping is van de religie, maar een strikte scheiding betekent tussen kerk en staat. Alle religieuze uitingen in het publieke domein zijn verboden. *Laïcité* is niet antireligieus en ziet religie als iets strikt privé.

De opeenvolgende aanslagen kunnen betekenen dat in Frankrijk een nieuw Midden-Oosten ontstaat. Zodra iets wordt toegegeven aan de moslims komen er nieuwe eisen. Een eindeloze en uitzichtloze strijd is er het gevolg van. We zien bijvoorbeeld hoe in het Midden-Oosten alle vredesverdragen tot nog toe mislukt zijn. Zodra de Israëliërs iets toegaven namen de extremisten het over. Toen Israël Gaza verliet, kwam Hamas.

In Libanon kwam Hezbollah. Op de middelbare school leerde ik dat Libanon een van de mooiste landen in de wereld was, de parel van het Midden-Oosten, een welvarende democratie. In Congo

leerde ik een groepje Libanezen kennen die door de Unesco waren uitgezonden. Toen ik hen zei wat ik over hun land had gehoord, kregen ze van ontroering de tranen in de ogen. Helaas is na een massale invasie van moslims, die uit Jordanië werden weggejaagd, Libanon verworden tot een hel. Dit staat ons te wachten in Europa met de massa-immigratie in het Midden-Oosten. Dat is een absolute zekerheid die aanhangers van de socialistische en groene partijen helaas niet onder ogen willen zien. De oplossing die ik voorstel om de libanonisering van Europa te voorkomen, voor zover het al niet te laat is, is een massale terugkeer van de moslims naar de landen van herkomst. Daarbij krijgen ze vanuit onze christelijke solidariteit alle mogelijke steun om in het Midden-Oosten vrede, welzijn en welvaart te brengen..

Israël zal Cisjordanië nooit verlaten om een libanonisering van Israël te voorkomen. In het laatste vredesverdrag tussen Israël en enkele Golfstaten werden de Palestijnen vergeten. Dit is te begrijpen omdat van de Palestijnse leiders niets constructief valt te verwachten.

Betekent dit nu dat Frankrijk en Europa in het algemeen de grenzen moeten sluiten? De geschiedenis leert dat een rijk dat zich van de rest van de wereld afsluit vervalt. Een open rijk is productief en heeft veel creatieve kracht. Dit laatste zien we vooral in de Verenigde Staten. Het lijkt er echter op dat een open grenzen-beleid onhoudbaar is geworden. In de VS is een burgeroorlog aan de gang. Het is niet meer het land van de sociale mobiliteit. In Europa is er een aangroeiende massa van vooral allochtone jongeren zonder toekomstperspectief. Het Westen kan de massa immigranten geen hoop bieden op een betere toekomst.

In plaats van een open grenzen-beleid waarbij er een massale instroom is van gelukzoekers moet er een open grenzen-beleid zijn waarin Europa of het Westen in het algemeen naar de rest van de wereld is gericht. Dus in plaats van openheid om iedereen zomaar binnen te laten, openheid om actief de rest van de wereld betere kansen te bieden. Dit laatste gebeurt uiteraard, bijvoorbeeld als in het Westen nieuwe medicijnen worden ontwikkeld, kan de gehele wereld hiervan profiteren. Op dezelfde manier kan iedereen die het wil vanuit een ontwikkelingslanden online-cursussen van westerse onderwijsinstellingen gratis volgen.

Wat ik bedoel met een ander open grenzen-beleid illustreer ik als volgt. In zijn gezin heeft de mens privacy. Hij laat niemand binnen die hij niet wenst. In de beslotenheid van het gezin doet men de kracht op om in de buitenwereld zijn verantwoordelijkheid op te nemen. Op dezelfde manier moet een land een veilig thuis zijn voor de autochtone bevolking. Zo'n land biedt de kracht om verantwoordelijkheid op te nemen voor andere volkeren die getroffen worden door rampspoed of andere tegenslagen. Een soeverein land is het best in staat om met andere landen constructieve afspraken te maken op politiek, economische en cultureel domein in het voordeel van alle partijen.

Nu zien we echter dat zonder dat het aan de bevolking ooit werd gevraagd, elk land overstelpt wordt met een massa ongewenste vreemdelingen. De Europese Unie kan daardoor de veiligheid van de burgers niet meer garanderen en verliest daardoor haar bestaansrecht. Voor elk slachtoffer van een aanslag moeten de Europese leiders verantwoordelijk worden gesteld. Tijdens bovengemeld proces werd in Parijs een nieuwe aanslag gepleegd door een Pakistaan. Wat doet die Pakistaan in Europa? Wie heeft hem binnengelaten?
We lijken te vergeten dat Europa gefundeerd is op de joods-christelijke ethiek. Dit wil zeggen dat miljoenen Europeanen best bereid zijn om in Pakistan, in Afghanistan, in Noord-Afrika en in zwart Afrika voor de mensen daar betere kansen te creëren. Om dit mogelijk te maken moeten we zelf eerst een veilig thuis hebben. Wat of wie belemmert ons om alle gelukzoekers op het vliegtuig te plaatsen, desnoods met militaire middelen de landen van herkomst te dwingen hen terug op te nemen, dus een einde te maken aan de mensonterende toestanden op Griekse eilanden, zodat we eindelijk als Europeanen de juiste solidaire hulp kunnen bieden aan ontwikkelingslanden?
Dit laatste kan worden gefinancierd met het geld dat nu besteed wordt aan immigranten, de miljarden die aan Turkije worden betaald om vluchtelingen zelf op te vangen en de kosten van de asielprocedures.

1.25 De Tweede Koude Oorlog

Het zal niemand ontgaan zijn dat de verhoudingen tussen de Verenigde Staten en China gespannen zijn. Volgens Kissinger staan we aan het begin van een nieuwe Koude Oorlog. Dit proces begon al voor de pandemie. De pandemie heeft de verhoudingen op scherp gezet. Het coronavirus ontstond in China. Het kon zich razendsnel over de wereld verspreiden omdat China de informatie over het virus eerst verborgen hield. China stelt zich steeds agressiever op. De westerse democratieën en India zijn zich goed bewust van de ware aard van het regime van Xi Jinping.
De vergelijking met de eerste Koude Oorlog tussen het Westen en de Sovjet-Unie gaat niet helemaal op. In die tijd had de VS een geweldig overwicht op het communistisch regime en de Sovjet-Unie werd economisch steeds zwakker, ondermeer door de niet vol te houden wapenwedloop. China daarentegen is een sterke economische en militaire macht. Niettemin heeft China twee zwakke punten: de vergrijzing van de bevolking en een politiek systeem dat de catastrofe van covid-19 heeft mogelijk gemaakt.
Tijdens de eerste Koude Oorlog kon de VS de Sovjet-Unie in een wurggreep houden. We kunnen ons afvragen of dezelfde strategie kan werken in de nieuwe Koude Oorlog. De VS of het Westen in

het algemeen is verzwakt. De regeringen zijn minder competent, zoals wordt bewezen door de twijfelende aanpak van de pandemie en de afgang in Afghanistan. Er heerst een identiteitscrisis. Een economische recessie kan na de huidige opleving toch toeslaan. De massa-immigratie wordt onhoudbaar en hier bewijst de Europese Unie hoe haar machteloosheid en besluiteloosheid ons rechtstreeks kan leiden naar een burgeroorlog. De fundamenten van onze westerse beschaving worden meer en meer ondermijnd door de woke ideologie en de eenzijdige negatieve benadering van onze geschiedenis. De islam wint steeds meer terrein en de sharia is al informeel van kracht in sommige wijken van de grote steden.

Het grootste gevaar voor het Westen ligt vooral in de afbraak van het vrije denken en de vrije meningsuiting. Het onderwijs en zelfs de universiteiten zijn overgenomen door een linkse ideologie van zelfhaat en deconstructie van de waarden die de kracht van onze beschaving vormen. Aangezien de elite in de universiteiten wordt gevormd, ontbreekt het meer en meer aan leidinggevenden die mensen weten te begeesteren. Onze sterkste punten tijdens de eerste Koude Oorlog, de vrijheid van denken en openheid voor innovatie en creativiteit, verliest hierdoor aan kracht. De Franse filosoof Alain Finkielkraut waarschuwde in Le Figaro van 9 september 2021 tegen de dwang van concepten, ideologieën, abstracties en systemen. We moeten blijven oog hebben voor de menselijke pluraliteit en de poëzie van het bestaan, als bloemen van beschaving op de vuilnisbelt van de leugens en het fanatisme. Finkielkraut stelt het neofeminisme en de ecologische beweging gelijk aan het Terreurbewind van 1793 tot 1794 dat volgde na de Verklaring van de Rechten van de Mens in 1789. We kunnen die vergelijking met de Terreurbeweging uitbreiden naar de gehele woke-cultuur.

De Britse historicus Niall Ferguson, in zijn boek '*Doom: The politics of catastrophe*'[16], is pessimistisch over de afloop. Volgens hem is het zeer moeilijk om het politieke klimaat van binnenuit te veranderen. De ervaring is dat als de Faculteiten Sociale Wetenschappen eenmaal zijn overgenomen door de 'woke Left' het onmogelijk is dit terug te winnen, want al diegenen die maar enigszins afwijken van de linkse ideologie worden systematisch gediscrimineerd. De oplossing ligt volgens Ferguson in het creëren van nieuwe instellingen. Dat moet volgens Ferguson snel gebeuren, niet omdat het Einde der Tijden nabij is, maar omdat onze vrijheid op het spel staat.

Persoonlijk trek ik hieruit de conclusie dat we in het Westen begonnen zijn met een Koude Oorlog tegen onszelf. Willen we die oorlog winnen dan moeten de echte democraten weer voor onze westerse waarden opkomen. Het onderwijs kan hier een voortrekkersrol spelen. Ik denk dat het

---

[16] Ferguson. N. (2021). *Doom: The politics of catastrophe*. New York: Penguin Press.

pleidooi van Ferguson voor nieuwe instellingen correct is. Eerst en vooral kan worden gedacht aan een nieuw onderwijsnet voor respectievelijk en uitsluitend voor praktiserende christenen en voor humanisten, alsook een nieuwe universiteit voor sociale wetenschappen waar de waarden van onze beschaving worden overgedragen. Hier wordt de elite gevormd die aan Europa weer kracht zal geven, zodat Europa niet alleen zichzelf zal terugvinden, maar ook in het Midden-Oosten en in zwart Afrika voor de bevolking vrijheid en een rechtvaardig beleid mogelijk zal maken. Dat de Europese landen over sterke legers moeten beschikken is een ethische plicht geworden om op te kunnen komen voor de volkeren die nu uitzichtloos onder corrupte en tirannieke regeringen leven. Wegens het verleden staat Duitsland hier huiverig tegenover, maar op een gegeven moment is het verdedigen van de vrijheid en het recht een morele noodzaak geworden.
Wat de media betreft hoeven we geen nieuwe instellingen. De mainstream media zijn ten dode opgeschreven en tv-kanalen hebben slechts lager geplaatste zoogdieren als publiek. De sociale media bieden voldoende kans voor de nieuwe elite om het volk op te voeden. Wat linkse strijders ’louche websites’ noemen, zoals Geenstijl, bieden met veel humor een kritische blik op de hypocrisie en de domheid van de ’woke Left’. Ironie kan voor hen de doodsteek zijn.
Ondanks alles laat Niall Ferguson ook een minder pessimistisch geluid horen. Wat hij zegt formuleer ik hier tot slot in aangepaste vorm. Het gevaar ligt in de critical race theory, de woke- en cancel-ideologie en een overwicht van al het negatieve van lang geleden zoals het slavernijverleden. Het is een goede zaak dat alle kanten van onze geschiedenis worden belicht, maar dan wel in het perspectief van de enorme verwezenlijkingen van de Europese beschaving waardoor de gehele bevolking van het Midden-Oosten en van zwart Afrika het liefst bij ons wil komen wonen. De strijd tegen al wat onze beschaving ondermijnt vereist moedige intellectuelen, politici en journalisten die een tegengeluid laten horen. De reden waarom we deze Koude Oorlog tegen onszelf en tegen China kunnen winnen is dat de tegenstanders voor onvrijheid kiezen, terwijl wij als trotse Europeanen strijden voor onze en andermans individuele vrijheid.

1.26 Met een staatsman is er geen eindeloze kabinetsformatie

Een Arabische man, vader van drie zonen, bezat 17 kamelen. In zijn testament stond dat de helft daarvan bestemd was voor zijn oudste zoon, een derde voor de tweede en een negende voor de jongste zoon. Toen hij stierf ontstond er een probleem want 17 kan niet worden gedeeld door 2, niet door 3 en ook niet door 9. Om ruzie te voorkomen zochten ze het advies bij een oude, wijze vrouw. Die dacht lang en diep na en zei toen het volgende: ’Ik heb één kameel, koop die kameel, dan

hebben jullie 18 kamelen; 18:2 = 9, 18:3=6 en 18:9=2. Samen hebben de drie zonen dan 9+6+2= 17 kamelen. Dan heb je dus één kameel over. Verkoop die dan aan mij'.
De moraal van dit verhaal is dat schijnbaar onoplosbare problemen die eindeloze ruzies zouden kunnen veroorzaken, op een simpele wijze opgelost kunnen worden dank zij bedachtzaamheid, wijsheid en veel levenservaring. Bovendien kost die oplossing niks. Dat zou een mooie les kunnen zijn voor de politiek om grote maatschappelijke problemen aan te pakken.
In de Tweede Kamer wordt vaak oeverloos gebakkeleid over kwesties waar men het onmogelijk over eens geraakt, terwijl de oplossing voor de hand ligt. Die oplossing wordt niet gezien omdat bedachtzame, wijze en ervaren politici ofwel ontbreken, ofwel wordt hun stem niet gehoord in de kakofonie van jonge, onervaren snaken die door de partijleiding op een verkiesbare plaats werden gezet omdat hun kop vaak op het tv-scherm is te zien (in België is elke miss België een potentiële kandidaat). Ook zijn er politici die zich zo fanatiek ingraven in een kwestie dat ze door de bomen het bos niet meer zien.
De gehele maatschappij lijdt aan dit euvel. In de universiteiten liggen tonnen papieren verslagen van vergaderingen waar oeverloos werd gezwetst over zaken die niks hebben bijgedragen aan de kwaliteit van het onderwijs en het onderzoek. Nu zijn het terabytes die de universiteiten tot ambtenarenparadijsjes maken. Andere maatschappelijke instellingen dobberen eveneens op een oceaan van nutteloze informatie en discussies. Denk bijvoorbeeld aan het gezwalk in het coronabeleid, waardoor een legioen aan idioten waanzinnige complottheorieën kan verspreiden, aan de al decennia lang aanslepende ellende op de woningmarkt of aan het onvermogen van jeugdzorg en de scholen om te ontkomen aan het juk van de bureaucratie.
Om hier een eind aan te maken zou een systeem bedacht moeten worden waar snel bedachtzame en wijze besluiten genomen kunnen worden. Sommigen zullen meteen denken aan een autoritair systeem, maar dat is noch wijs, noch bedachtzaam. Autoritair wordt vaak verward met gezaghebbend. We hebben leiders nodig die gezag uitstralen en wiens gezag wordt aanvaard. De leiders moeten bijvoorbeeld in het politiek systeem hun gezag daadwerkelijk kunnen uitoefenen zonder te verzinken in oeverloze vergaderingen en discussies die geen zoden aan de dijk zetten. Generaal De Gaulle is een goed voorbeeld van een wijze staatsman die in de Vijfde Republiek zijn stempel kon drukken op het beleid. Een staatsman als De Gaulle zou nooit toegelaten hebben dat Europa wordt overspoeld door niet-westerse immigranten. In Nederland zou de socialistische staatsman Willem Drees beslist verhinderd hebben dat de arbeiders het thuisgevoel in hun wijken zouden kwijtraken. Deze sociaal-democratische voorman heeft na zijn politieke carrière zijn zakken niet gevuld als lid van Raden van Commissarissen. Hadden we de afgelopen vijftig jaar maar

dergelijke wijze en integere staatsmannen gehad! Dan zouden zelfs de ontwikkelingslanden er wellicht beter aan toe zijn dan nu het geval is want staatsmannen hadden een constructieve samenwerking tot stand gebracht tussen Europa, het Midden-Oosten en zwart Afrika.
Als regeringsleiders hele nachten door moeten vergaderen om tot besluiten te komen, dan is dit een teken aan de wand. Een teken dat het aan wijsheid en bedachtzaamheid ontbreekt. In die nachtelijke bijeenkomsten zijn het de vergadertijgers die meestal het gelijk aan hun zijde krijgen, terwijl de anderen uit moedeloosheid opgeven. Een gezaghebbend staatsman ligt elke dag om elf uur in bed, weet bij het opstaan welk besluit zij of hij moet nemen en tegen de middag ligt het beleidsvoornemen vast.
De meesten, ook politici, zijn het erover eens dat het politieke systeem grondig moet veranderen. De eindeloze kabinetsformaties zijn er een bewijs van. De tijd dringt om een besluitvaardig politiek systeem in te richten. De problemen waar we nu mee te maken hebben en die nog op ons af zullen komen worden meer en meer een kwestie van al of niet overleven. Bij de status quo komt er een libanonisering van Europa, een drastische verarming van de middenklasse, het uiteenspatten van een onbetaalbare gezondheidszorg, problemen in de energievoorziening, een verdere vernietiging van ons leefmilieu, enzovoorts. Wat belemmert ons eigenlijk om wijze, bedachtzame en ervaren vrouwen en mannen leidinggevende posities te geven in de politiek?
Ik aarzel om hier suggesties te doen. Een staatsman (V/M) moet uit het volk komen en zal met haar of zijn charisma de bevolking meekrijgen om een nieuwe staatsstructuur vorm te geven. Deze staatsman zal de mensen inspireren om zich verantwoordelijk te gedragen, onder andere om het milieu geen verdere schade toe te brengen. Misschien moeten er verkiezingen georganiseerd worden op basis van een lijst van personen (bijvoorbeeld aangeduid door maatschappelijke bewegingen en actiegroepen) en niet op basis van partijen. Maar eerst moet die ene kameel gekocht worden.

1.27 De Europese Unie leidt ons naar de hel

Massa-immigratie en corona escaleren omdat wij onze soevereiniteit hebben verloren
De Katholieke Kerk was gedurende eeuwen een criminele organisatie. De bul ’In Coena Domini’ van paus Urbanus V uit het jaar 1363 gaf een vrijbrief voor vervolging, diefstal op grote schaal, afpersing, foltering en moord. Paus Alexander VI die incest pleegde met zijn bastaarddochter, vermoordde door vergiftiging al zijn rivalen. In Avignon werd een graaf valselijk van ketterij

beschuldigd en ter dood veroordeeld zodat zijn eigendommen toevielen aan de kerk. Zijn weduwe en kinderen kregen niets en raakten tot de bedelstaf.
Deze uitspattingen golden niet voor de miljoenen priesters, monniken en kloosterzusters die de christelijke leer van naastenliefde, zelfopoffering en onthechting in praktijk brachten.
Met dit voorbeeld uit de geschiedenis wil ik aantonen dat in naam van de meest verheven principes en idealen een kleine groep schurken en machtigen terreur kan uitoefenen op alle volkeren van een continent. De Italiaanse maffia die over het westelijk halfrond haar tentakels uitspreidt heeft wellicht de Kerk van Rome als voorbeeld genomen. De mooiste religie en de meest idealistische ideologie kunnen verworden tot een tirannie en kunnen mensen met kwade bedoelingen inspireren.
De duistere tijden waar de Katholieke Kerk Europa in de tang hield, werden doorbroken door moedige verlichtingsdenkers die geleidelijk aan de scheiding van Kerk en Staat en de democratie hebben mogelijk gemaakt. Nu zijn we terug bij af. Duistere tijden breken aan zoals uit twee ontwikkelingen blijkt. Ten eerste is er een oncontroleerbare massa-immigratie van illegalen, van mensen die hier niets te zoeken hebben, die geen kans maken op asiel en ook van potentiële terroristen. Ten tweede is er een blijkbaar onbeheersbare pandemie en deskundigen zijn er nagenoeg zeker van dat in deze eeuw nieuwe pandemieën zullen volgen.
Mijn stelling is dat de Europese Unie ons niet in staat stelt onze veiligheid te verzekeren. Elke democratie spat uiteen als de veiligheid van de burgers in het geding komt. In Brussel weet men geen antwoord op de massa-immigratie. Hierdoor gebeuren er ook drama's zoals de verdrinkingsdood van tientallen asielzoekers in het Kanaal bij Calais. De Europese landen zeggen dat er geen oplossing is. Het Europees Hof van Justitie en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens verhinderen elke poging om een einde te maken aan de immigratie van mensen die onze wetten door hun komst overtreden. In naam van verheven idealen wordt hier een wanbeleid gevoerd.
De oplossing voor de massa-immigratie ligt nochtans voor de hand. Er wordt met een land in het Midden-Oosten een overeenkomst gesloten om daar een groot opvangcentrum te bouwen waar alle immigranten direct naar toe gebracht worden. Is een overeenkomst niet mogelijk, dan moeten we daar een gebied militair bezetten. Dit zou een zeer humane oplossing zijn, want dan stopt de illegale immigratie onmiddellijk, zullen er geen drama's meer zijn, wordt mensen geen valse hoop gegeven en zijn we van een hoop gedonder en nutteloos besteed geld verlost.
Voor de coronapandemie is er ook een oplossing, die echter door het wegvallen van onze soevereiniteit wordt verhinderd. Een voorbeeld van goed beleid biedt Puerto Rico, een territorium van de Verenigde Staten. Op 15 november was de positiviteitsgraad in Puerto Rico 5 tot 7.9 procent,

net boven het percentage dat de WHO beschouwd als de maat om het virus als onder controle te beschouwen. Strenge regels werden er in een vroeg stadium ingevoerd. Wie de regels overtrad mocht kiezen tussen een boete van 5000 dollar of een gevangenisstraf van zes maanden. De regels werden niet verlicht toen in de VS de lockdown werd opgegeven. Vreemdelingen kwamen niet binnen, ook niet met een vaccinatiebewijs. Een voordeel was uiteraard dat Puerto Rico een eiland was.

Indien elk Europees land de soevereiniteit niet verloren zou hebben, zou een beleid zoals in Puerto Rico mogelijk geweest zijn. Nu werd de verantwoordelijkheid doorgeschoven naar de EU, maar er kwam geen antwoord. In deze tijden is besluiteloosheid en een bureaucratie waar de verantwoordelijkheid altijd kan worden doorgeschoven, een ramp.

Het ontbreekt in Europa aan moedige politici die een nieuwe Verlichting zouden kunnen brengen. Destijds gaf Bolkestein een eerste aanzet toen hij het vreemdelingenbeleid in vraag stelde. Daarna bleef het stil en wie toch op het gevaar wees verspeelde zijn kans op een politieke rol van betekenis. Nu het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie is vertrokken (en na enkele jaren van strubbeling wellicht een mooie toekomst tegemoet gaat) zou Duitsland een rol van betekenis kunnen spelen. Helaas komt er nu in Duitsland een nagenoeg linkse regering die beslist zal verzaken aan haar taak om Europa te redden. Stel dat Duitsland een machtig leger zou opbouwen, niet om een blitzkrieg te voeren tot aan Madrid, maar om ten eerste onze grenzen te beschermen. Ten tweede zou dat leger een gebied in het Midden-Oosten tijdelijk kunnen bezetten en ten derde zouden dit leger de tirannen in het Midden-Oosten kunnen afzetten zodat de miljoenen vredelievende, rechtvaardige en talentvolle moslims in een land kunnen wonen waar vrede, welzijn en welvaart heerst. Churchill en De Gaulle zouden deze rol van Duitsland toejuichen. Nu doet men in Brussel, alleen al bij de gedachte, in zijn broek.

1.28 *De EU-regeringsleiders voeren Europa de duisternis in*

Het volgende citaat uit 1953 van een van de grootste filosofen die de mensheid heeft gekend, Martin Heidegger, is meer dan ooit actueel: ’Dit Europa, in heilloze verblinding steeds op het punt zichzelf om te brengen, bevindt zich thans in de grote tang tussen Rusland enerzijds en Amerika anderzijds. Rusland en Amerika zijn beide metafysisch gezien hetzelfde: dezelfde troosteloze razernij van ontketende techniek en van de grenzeloze organisatie van de gemiddelde mens’.

In de daarop volgende zin geeft Heidegger een precies beeld van wat vijftig jaar later met internet werkelijkheid is geworden: ’Als de uiterste uithoek van de aardbol technisch veroverd en

economisch exploitabel is geworden, als elk willekeurig voorval op elke willekeurige plaats en op elk willekeurig tijdstip naar believen snel toegankelijk is geworden, als men een aanslag op een koning in Frankrijk en een symfonisch concert in Tokyo tegelijkertijd kan „beleven", als tijd nog slechts snelheid, ogenblikkelijkheid en gelijktijdigheid is en de tijd als geschiedenis uit al het bestaan van alle volken is verdwenen, als de bokser doorgaat voor de grote man van een volk, als de miljoenenaantallen van massabijeenkomsten een triomf zijn - dan, ja dan hangt nog altijd als een fantoom boven al dat gespook de vraag: waartoe? - waarheen? en wat dan?'.

Waar het hier om gaat is dat als we de fundamentele vragen naar de zin van al onze activiteiten niet meer weten te beantwoorden en die fundamentele vragen niet eens stellen, dan is het verval in zicht. Als we niet weten waar we vandaan komen, wat de grond is van onze (Europese) geschiedenis en beschaving en niet meer weten wat ons doel is, dan staat dit volgens Heidegger gelijk aan: 'de verduistering van de wereld, de vlucht van de goden, de verwoesting van de aarde, de massificatie van de mens, de van haat doortrokken argwaan tegen al wat creatief is en vrij, de voorrang van het middelmatige'.

De gevolgen van deze verduistering, die we een verduistering van de geest van de mensen kunnen noemen, zijn navenant: de mateloze consumptie, het alles verwoestende en uitputtende principe van de eindeloze economische groei, het stellen van kwantiteit boven kwaliteit, de uniformiteit die zich over de gehele wereld uitstrekt, de groeiende radeloosheid en onzekerheid, het afwijzen van al het geestelijke als iets dat leugenachtig is en rationeel verwerpelijk.

Het is dus van het grootste belang dat wij als Europeanen weer onze plaats weten in de geschiedenis, dat we onze oorsprong en verleden niet verwaarlozen en dat we de vraag blijven stellen naar de lotsbestemming van het Avondland.

Die vraag naar de lotsbestemming van Europa wordt niet met onze intelligentie opgelost. De rede laat ons hier in de steek. Onze wetenschap en onze cultuur zijn al lang losgekomen van de vraag naar de zin ervan. Waar het nu om gaat is welke geestelijke kracht de mensen in wezen leidt, welke geestelijke kracht volmacht geeft aan ons handelen en wat de grond is waarop ons handelen op politiek, economische en sociaal vlak berust.

Het antwoord op de vraag naar de geestelijke kracht die de lotsbestemming van Europa bepaalt is een zaak waaraan iedereen moet bijdragen. Het gaat er vooral om dat de vraag voortdurend wordt gesteld. Het moet een vraag zijn die leeft in het onderwijs, in de politiek, in de economie en bij al onze sociale activiteiten.

Persoonlijk laat ik mij bij het zoeken naar een antwoord op deze vraag leiden door de Franse filosoof Emmanuel Levinas. Hij stelt het begrip verantwoordelijkheid centraal. Volgens Levinas is het de Ander die mij oproept tot verantwoordelijkheid. Het komt er op neer dat ik goed ben voor mijn onmiddellijke naaste, voor de mensen ver weg en voor de toekomstige generaties die zullen moeten leven op de planeet die we voor hen achterlaten. Maar we moeten ook goed zijn tegenover het Andere: dat is de natuur en alles wat leeft.
Als de geestelijke kracht die ons moet leiden de verantwoordelijkheid is, hoe moeten we ons dan gedragen? Als we hier geen concrete gevolgen aan verbinden, komt er nooit een reveil van het Avondland. In deze tijd van massale destructie van de planeet en van toenemende agressie moeten we in Europa het voorbeeld geven van soberheid, respect voor mens en dier en goed rentmeesterschap over de planeet Aarde. Maar moeten we er niet tegelijkertijd voor zorgen dat we onze identiteit verdedigen: Europa dat zijn alle mensen met Europese voorouders. Alleen dat Europa kan haar verantwoordelijkheid opnemen voor de wereld!
De EU-leiders voeren Europa de duisternis in. Dat komt omdat zij de grond negeren waarop de lotsbestemming van ons continent berust. Zij stellen de vraag niet naar wat Europa tot Europa maakt: haar geschiedenis, haar cultuur, de Verlichting, de ethiek met haar joods-christelijk fundament en de verbondenheid van de mensen die dit alles met elkaar delen. Doordat de EU-leiders de massa-immigratie toestaan en geen gezag uitoefenen op basis van onze fundamenten, wordt Europa ondermijnt. De EU leidt het Avondland naar de ondergang.

1.29 *Wat wil Poetin?*

Weinigen in het Westen hebben zo'n grondig inzicht in de Russische geest als Stephen Kotkin, hoogleraar Geschiedenis aan de Princeton University. Als geen ander heeft hij Russische archieven doorploegd met als resultaat, onder andere, een zeer lijvige biografie van Joseph Stalin, waarvan het derde deel in 2024 zal verschijnen. In een interview op het Hoover Institute, een denktank aan de Stanford University, trok hij op de vraag 'Wat wil Poetin?' een lijn vanaf het Verdrag van Versailles in 1919 tot de hedendaagse situatie rondom Oekraïne.
In de Eerste Wereldoorlog verloor Rusland tegen Duitsland, brak de Russische revolutie uit en iedereen dacht dat dit het einde was van het Russische imperium. In het Verdrag van Versailles werd de Sovjet Unie buitengesloten en het territorium van dit vroegere imperium

werd gereduceerd. Polen en de Baltische staten werden onafhankelijke landen. Een deel van Oekraïne werd door Polen ingelijfd. Stalin wilde het oude imperium herstellen en stimuleerde de industrialisatie van Rusland, zodat een machtig leger kon worden opgebouwd. Met de Tweede Wereldoorlog had Stalin zijn doel bereikt en het Sovjet imperium was groter en machtiger dan ooit.
Met het einde van de Koude Oorlog viel dit imperium weeral uiteen. De Verenigde Staten verklaarde zich de overwinnaar. Rusland mocht als het kleine broertje meedoen in de vaart der volkeren, want men veronderstelde dat Rusland de liberale democratie zou omarmen. De Europese Unie breidde zich uit naar het oosten. Het Russische territorium verminderde nog meer dan na 1919. Rusland kwam echter terug en toen Poetin aan de macht kwam was het zijn roeping het oude Russische imperium te herstellen. Poetin is geen massamoordenaar zoals Stalin. Er wordt wel af en toe een dissident om zeep geholpen, maar de hoofdzaak blijft eerherstel voor het Russische volk. De Russen zijn trots op hun land dat volgens hen een speciale roeping heeft. Zoals Stalin bouwde Poetin een machtig leger op waarmee hij nu kan proberen vroeger grondgebied te heroveren. De invasie van de Krim, waarvan Sebastopol een haven is die in 1783 door de Russische tsarina Catharina de Grote werd gesticht, en van de Donbas in Oekraïne was het begin van dit streven.
Stephen Kotkin benadrukt dat Poetin een echte Rus is, nationalistisch in hart en nieren en sterk bewust van de roeping van Rusland om het reusachtige Euraziatische rijk te domineren. Poetin is geen Hitler. Hij wil dat aan de rechtmatige eisen van het Russische volk wordt voldaan en het liefst zonder bloedvergieten. Hitler daarentegen wilde, ondanks het akkoord met Chamberlain in München, absoluut een oorlog ontketenen en bovendien de joden uitroeien. Poetin voert de druk voortdurend op om concessies te bekomen zonder een oorlog te moeten voeren. De volgende weken zal duidelijk worden of hij zijn doel kan bereiken.
Persoonlijk wil ik hier de kanttekening aan toevoegen dat de Europese Unie niet de rol kan spelen die het zou moeten spelen. Er staat zeer veel op het spel. Willen we een nieuwe grote oorlog op ons grondgebied? Zullen de Amerikanen weeral een groot gedeelte van het Europese culturele erfgoed platbombarderen, zogenaamd in naam van het goede doel? De Europese Unie is economisch nog steeds een grootmacht, maar politiek gezien is het op het wereldtoneel een sufferdje. Dit laatste is het gevolg van de ideologische leegte binnen de

Europese Unie. De Europeanen voelen zich niet verbonden binnen die unie. Door allerlei nihilistische actiegroepen worden de Europeanen opgezadeld met een schuldgevoel. Europa heeft haar roeping verloren en dat is voornamelijk de schuld van de EU-constructie, een bureaucratie van technocraten en ongekozen machthebbers die een aanfluiting is van de ware democratie.
De Europese beschaving heeft de wereld zoveel te bieden dat we in actie *moeten* komen. Het kan een kwestie zijn van leven of dood. De Europese landen moeten eerst en vooral hun soevereiniteit herstellen en samen een confederatie vormen. Soevereine landen hebben de toekomst want slechts in een soeverein land voelen de mensen zich met elkaar verbonden en zijn ze bereid tot grote solidariteit. Om de soevereiniteit te behouden zijn we uit vaderlandsliefde bereid te strijden.
Ten tweede moet Rusland uitgenodigd worden om lid te worden van de nieuwe Europese Confederatie en dus ook van de Navo. Binnen een confederatie zal er geen behoefte zijn om de Baltische staten en Oekraïne in te lijven, want we maken allen deel uit van een nieuw imperium. Deze confederatie zal een nieuwe wereldmacht zijn die een beslissende rol zal kunnen spelen bij de enorme uitdagingen die in deze 21ste eeuw op ons afkomen.
Ten derde moeten de Europese burgers zo snel mogelijk de straat opkomen om hun solidariteit met het Russische volk te betuigen, want niemand wil oorlog en we hebben een gemeenschappelijke roeping om de ethiek in de internationale politiek terug een plek te geven.

1.30 *Autocraten als wegbereiders van de toekomst*

In deze tijd komen in alle continenten autocraten aan de macht, met als sprekende voorbeelden Poetin, Xi Jinping, Bolsonaro, Al-Sisi en Orban. Dit is geen toeval. We bevinden ons in een overgangsperiode naar een nieuwe wereldorde. De opkomst van autocraten is een reactie op mondiale ontwikkelingen die gaande zijn, met name de globalisering en het ontstaan van multiculturele samenlevingen. Er is een strijd gaande tussen democratische leiders met in hun kielzog de mainstream media en diegenen die opkomen voor de identiteit van hun volk, voor soevereiniteit van het land, voor de eigen nationaliteit en cultuur. In eerste instantie is er een overgangsfase in een zeer risicovolle en dreigende politieke realiteit, met als extreme voorbeelden

de invasie van Oekraïne, met alle wreedheden en zinloze destructie van dien, en de onderdrukking van miljoenen Oeigoeren in China.

Hier wil ik eerst en vooral de opkomst van autocraten verder toelichten om daarna een mogelijk toekomstscenario te schetsen. Zal om de mensheid voor het ergste te behoeden een charismatische leider opstaan die miljarden mensen kan inspireren voor een radicaal andere levenswijze, zoals joden en christenen geloven dat er een Messias zal komen die het Koninkrijk Gods op aarde zal vestigen? Zijn de huidige autocraten de wegbereiders van betere tijden?

De Venezolaanse journalist, Moisés Naim, gepromoveerd in Harvard, eerder hoogleraar economie, minister van Handel en Industrie en directeur bij de Wereldbank, analyseert in zijn zojuist verschenen boek '*The revenge of power: How autocrats are reinventing politics for the 21st century*'[17] de opkomst van autocraten. Hij heeft het over 3P autocraten. De P's staan voor populisme, polarisatie en 'post truth'; drie strategieën waarmee autocraten alles in het werk stellen om macht te verwerven en te behouden.

Populisme is een 'verdeel en heers'-strategie waarbij de autocraat zegt het volk te willen beschermen tegen een vreselijke elite of tegen een vermeende vijand. Hij doet zich voor als de charismatische, eventueel door God gezonden leider die het recht zal herstellen. De komst van Poetin wordt binnen de Russisch-Orthodoxe kerk als het 'mirakel van God' beschouwd. Geen dominee haalt het in zijn hoofd om dit van een democratisch gekozen leider als Mark Rutte te zeggen.

Een pseudo wetgeving, een pseudo parlement en pseudo verkiezingen

Met polarisatie worden de zaken op scherp gezet. Het gaat om een ideologische strijd en om de bescherming van de eigen identiteit en de essentie van de cultuur. Met 'post truth' bedoelt Naim gewoonweg het liegen en het dubbelzinnig, verhullend beleid dat door een autocraat wordt gevoerd, waarbij gebruik gemaakt wordt van 'pseudo wetgeving' met rechters die meeheulen met de machthebber, een 'pseudo parlement' dat alle initiatieven van de autocraat goedkeurt en 'pseudo verkiezingen' om de schijn van democratie op te houden.

De typische autocraat wil revanche nemen tegen economische, politieke en sociale machten die de integriteit van het eigen land aantasten. Het gaat om wraak tegen de economische uitbuiting door een internationaal opererende elite, om verzet tegen de massa-immigratie of wat sommigen noemen de 'omvolking', tegen de globalisering die de werkgelegenheid van het eigen volk aantast en tegen actiegroepen die de eigen cultuur ondermijnen. Autocraten richten zich vooral tot diegenen die

---

[17] Naim, M. (2022). *The revenge of power: How autocrats are reinventing politics for the 21st century.* New York: St. Martin's Press.

ontgoocheld zijn, de misnoegden die van een leider verwachten dat hij hun problemen werkelijk oplost. Volgens Moisés Naim kunnen de hedendaagse autocraten inspelen op de mening van velen dat politici allemaal incompetente profiteurs zijn, of op het gebrek aan vertrouwen in de gevestigde macht. Autocraten steunen elkaar in deze strijd. Ze wisselen ervaringen uit en kijken hoe de anderen handelen. Zij feliciteren elkaar bij de gemanipuleerde verkiezingen. Er is een soort mondiale broederschap tussen de 3P autocraten.

Hoe kan de democratie winnen tegen de kracht van autocraten, vraagt Naim zich af. Volgens deze auteur is democratie de enige weg om vrijheid te waarborgen, ondanks alle tekortkomingen van democratieën. Hij wijst naar zijn eigen land Venezuela, waar veel problemen waren, maar waar de democratie werkte. Er was een zekere voorspoed en voldoende voedsel in de supermarkten. Met de dictatuur van Maduro is een catastrofe ontstaan. Naim vergeet erbij te melden dat 200 families nagenoeg alle rijkdom van het land bezaten onder de vorige democratische regeringen.

Hoe komt het dat overal in de wereld autocraten hun kans kunnen grijpen? Volgens Naim wordt een machtswissel in deze eeuw vooral veroorzaakt door (1) de klimaatverandering die massa-immigratie op gang brengt, want sommige gebieden worden onleefbaar en sommige eilanden en schiereilanden verdwijnen simpelweg, (2) de pandemieën die de economie en de sociale voorzieningen ontwrichten en (3) artificiële intelligentie waardoor het dagelijks leven meer en meer beheerst wordt door onbegrijpelijke en ongrijpbare algoritmen. AI en automatisering veranderen de arbeidsmarkt grondig, terwijl velen er zich niet zomaar aan kunnen aanpassen.

Rekening houden met de politieke realiteit

De democratie kan volgens Naim winnen als rekening wordt gehouden met de politieke realiteit, zoals de grote verschillen tussen rijk en arm, de gevolgen van de klimaatverandering en hoe we die efficiënt kunnen aanpakken en de impact van de maatregelen tijdens een pandemie op het wel en wee van de burgers. Het probleem van democraten is dat ze geen sterk, de massa aansprekend verhaal hebben. Autocraten kunnen miljoenen met hun verhaal begeesteren en alle middelen zijn goed, tot de meest flagrante leugens toe, om hun doel te bereiken. Ze komen er vreemd genoeg makkelijk mee weg. Een voorbeeld hiervan is Donald Trump die ooit zei dat als hij iemand zou doodschieten in de Fifth Avenue, geen haan zou kraaien.

In veel gevallen gaat de overgang naar een autocratie in kleine, geleidelijke stappen. Het puntensysteem in China is daar een voorbeeld van. Dit systeem is gebaseerd op waargenomen gedrag en opinies. Wie veel punten behaalt kan gebruik maken van openbare en andere diensten. Xi Jinping gebruikt als argument de strijd tegen corruptie; dat is zijn sterk verhaal, maar de strijd dient ook om rivalen uit te schakelen. In Europa zaten we tijdens de pandemie ook min of meer in een

autocratie met het vaccinatiebewijs als puntensysteem dat recht geeft op bepaalde privileges. We moeten daarom alert zijn op maatregelen die na de pandemie doorgaan en overdreven controle over de burgers wettigen.

Een democratie kan de problemen van deze eeuw niet oplossen

Ik meen, in tegenstelling tot Moisés Naim, dat het niet zal gaan om een overwinning van de democratie. Een democratie zal de gigantische problemen waarmee we in deze eeuw te maken hebben niet kunnen oplossen. Dat autocraten aan de macht komen is in zekere zin een logische ontwikkeling omdat grondige veranderingen in het beleid noodzakelijk zijn, desnoods tegen de wil van de meerderheid in. Het sterke verhaal dat we nu nodig hebben is, naar mijn persoonlijke overtuiging, een moderne versie van de 'Toren van Babel' zoals uitgelegd door joodse exegeten. In dit verhaal ging het ook over globalisering en een multiculturele samenleving die uitmondden in chaos. In Babel hadden de mensen de harmonie met de natuur verloren. De massa werd eenvormig. De mensen werden gezien als objecten zoals nu bij een beleid gebaseerd op algoritmen. Het onpersoonlijke, het anonieme en het neutrale beheersten het dagelijks leven. Relaties werden machtsrelaties. De mens in Babel was bij uitstek eenzaam, ondanks de massa waarin hij zich bevond. In de eenvormige samenleving was geen plaats voor individualiteit. Toen Babel uiteenviel ging elk volk terug naar het eigen land, werden de bindingen hersteld en de intimiteit van het gezin kwam terug op de voorgrond als hoeksteen van de samenleving.

Het kernthema van het verhaal voor de 21ste eeuw zal gaan over de verantwoordelijkheid van elk individu en van elk volk. De verdere opwarming van de aarde kan slechts worden verhinderd als ieder van ons zijn koopgedrag radicaal wijzigt, door het materialisme te beperken zodat de industriële productie gereduceerd wordt tot het hoogst noodzakelijke. De miserie in de Derde Wereld zal slechts worden opgelost en de massa-immigratie beëindigd als elk volk de verantwoordelijkheid opneemt voor het eigen land. De dictatuur van algoritmen zal geen vat hebben op ons als we in ons leven de nadruk leggen op onze intieme relaties in het gezin en op het samenzijn met mensen die onze normen en waarden delen.

Wees een individu

Besluitend: de leider die de ellende aangericht door autocraten zal overwinnen, zal zich richten tot de individuen in de massa en hen inspireren voor verantwoordelijk gedrag in de gewone dagelijkse omgang, te beginnen bij de mensen met wie zij zich verbonden weten, met name in het gezin waar de essentiële waarden worden doorgegeven. Dit sluit goed aan bij wat Kierkegaard in 1846 schreef

in zijn '*Afsluitend onwetenschappelijk naschrift*'[18], waarvan vorig jaar een prachtige vertaling in het Nederlands verscheen. Het gaat er volgens Kierkegaard niet om steeds objectiever te worden, maar om een subject te worden: de beslissing ligt bij de enkeling. Volgens deze Deense filosoof richt het christendom zich tot de enkeling. Christendom is een zaak van de geest, van de subjectiviteit en van de innerlijkheid. Het gaat om de innerlijkheid van de ethische eis om het goede te doen. Het is vrij zijn van elk geweld en is puur persoonlijk van aard tegen elk systeem, ideologie of religie die de werkelijkheid geweld aandoet. In de subjectiviteit is de waarheid van het christendom te vinden. Objectief gezien is de waarheid in het geheel niet voorhanden. Anders geformuleerd: we moeten ons bevrijden van het geloof in een ideologie, van de hypes die op ons afkomen en van de kunstmatige behoeften die worden gecreëerd, om subjectief te kiezen voor wat echt zin heeft in ons leven. Alleen de enkeling kan dit bepalen.De slogan voor de nieuwe tijd wordt misschien 'Wees een individu', wat neerkomt op: laat je niet meeslepen door propaganda, laat je niet ophitsen door sociale media, geef geen gehoor aan een oproep om oorlog te voeren of een aanslag te plegen, maar luister gewoon naar de innerlijke stem van jouw geweten.
Is het sterke verhaal waarmee Europa de mensheid kan behoeden voor de apocalyps misschien te vinden in het christendom omdat dat geloof geen kwestie is van objectieve criteria of opgelegde dictaten, maar van een puur persoonlijke, subjectieve keuze?

1.31 *De heilige Zelensky en Poetin de satan*[19]

Het eerste slachtoffer van een oorlog is de waarheid. Het is verontrustend hoe alle media hetzelfde geluid laten horen als het gaat om de oorlog in Oekraïne. Poetin is slecht. Biden is goed. Zelensky staat op het punt genomineerd te worden voor zaligverklaring. Een afwijkend geluid laten horen zou hevig verzet uitlokken, want de verschrikkingen van de oorlog en de waanzin van de beslissing om een soeverein land als Oekraïne binnen te vallen, maken elke nuancering onmogelijk. Dit laatste is te begrijpen, maar het brengt ons niet dichter bij een oplossing.
In het licht van dit eenzijdig beeld over de partijen die in conflict zijn en de eenzijdige nadruk op het leed en de destructie die worden veroorzaakt, kunnen we van de politici ook geen constructief beleid verwachten. In een emotionele opwelling vragen de twee dames die Zweden en Finland leiden om lidmaatschap van de Navo, net zoals Merkel destijds in een emotionele opwelling na de

---

[18] Kierkegaard, S. (1846). *Afsluitend onwetenschappelijk naschrift* (Nederlandse vertaling, 2021). Eindhoven: Uitgeverij Damon.

[19] geschreven op vrijdag 15 april 2022 (Goede Vrijdag)

catastrofe in Fukushima besloot alle kerncentrales in Duitsland te sluiten. Von der Leyen ging naar Kiev met een vragenlijstje, die Zelensky beloofde binnen een week braafjes in te vullen zodat zijn land spoedig tot de familie van beschaafde landen kan toetreden. Vrouwen in de politiek dat vraagt om kinderachtig gedoe, emotionele reacties en een gebrek aan logica voor een langetermijnplanning. Dat is de reden waarom de drie voormelde dames olie op het vuur gooien, wat het Westen in een zeer risicovolle situatie heeft gebracht. De feminisering van de politiek kan catastrofale gevolgen hebben voor de vrije wereld.

Om die reden is het goed eens te luisteren naar een Amerikaan die aan alles zijn voeten veegt en onomwonden zijn mening zegt. Een mening die gefundeerd is op zijn eigen oorlogservaringen als Vietnamveteraan en op twaalf interviews met Poetin over een periode van twee jaar. Het gaat om Oliver Stone, een filmregisseur die vooral bekend staat om zijn documentaires over Kennedy, Castro, Bush en in 2017 over de Russische president.

In een interview met Michael Shermer van The Skeptics Society, een Amerikaanse vereniging die irrationeel denken bestrijdt, maakt Stone een historische schets van het beleid van de VS ten aanzien van Rusland. In 1962 had de VS 17 keer meer nucleaire wapens dan Rusland. Gevreesd werd dat Rusland tegen 1970 de achterstand zou inhalen. Om die reden stelden invloedrijke Amerikaanse politici, waaronder Dulles, Secretary of State onder president Eisenhower, voor om de Sovjetunie met atoomwapens met een first strike te vernietigen. President Kennedy ging hier tegenin en ondertekende met Chroesjtsjov een verdrag om het kernwapenarsenaal te beperken. Dat idee van een first strike is altijd blijven voortleven. Het plaatsen van antiballistic systemen in Polen heeft de angst van Rusland voor zo'n 'preventieve' aanval eerder aangewakkerd.

In 1991 werd de kans verkeken om Rusland deel te laten nemen aan de Pax Americana. Rusland zou volgens Oliver Stone een zeer belangrijke partner geweest zijn, bijvoorbeeld om de gevolgen van de klimaatverandering te leren beheersen. Rusland beschikt namelijk over kerncentrales die hun eigen afvalstoffen verwerken. Met de oorlog in Oekraïne wordt nu meer dan ooit gebruik gemaakt van fossiele brandstoffen want president Biden geeft nu voorrang aan regime change in Rusland. Stone is boos omdat de opeenvolgende Amerikaanse regeringen niet geleerd hebben van de oorlogservaringen. Na de Tweede Wereldoorlog heeft de VS al zeven oorlogen verloren. Telkens geprobeerd wordt om via regime change een pro-westerse regeringsleider in het zadel te helpen, wordt het van kwaad tot erger. In Indonesië bijvoorbeeld kwam met hulp van de Amerikanen, Soeharto aan de macht die gedurende dertig jaar als een door en door corrupte tiran kon doorgaan. In Chili kwam Pinochet aan de macht, in Iran de Shah die zijn tegenstanders liet folteren. Andere

interventies in Latijns-Amerika liepen ook uit op een mislukking met trieste gevolgen voor de bevolking.
Na 1991 hadden de Amerikanen in feite geen vijanden meer, behalve de terroristen, maar zoveel stellen die niet voor. Bovendien werkte Rusland samen met de VS om het islamitisch terrorisme in Afghanistan te bestrijden. Het idee dat de VS de morele plicht heeft om volkeren die leven onder een dictatuur te helpen is onhoudbaar. Volgens Stone zijn er elk jaar 53 crisissituaties in de wereld. Elk jaar is er een nieuwe Zelensky die martelaar is en om wapens vraagt. Hebben we wel de juiste informatie over wat er in al die landen gebeurt? Wie houdt nu nog rekening met de realiteit? Al die mensen die zeggen dat Rusland hard moet worden aangepakt: hebben zij oorlogservaring, waarop baseren zij hun mening? Kennen zij de geschiedenis van Rusland? Weten zij dat er ook diplomatieke oplossingen mogelijk zijn, dat er verdragen gesloten kunnen worden? Wat is de positie van Poetin? Hoe komen we tot een evenwichtig beleid? Om op deze vragen een goed antwoord te vinden moeten we boven alles blijven praten met de vijand.
Op de vraag hoe we tot een einde van de oorlog in Oekraïne kunnen komen en tot een verzoening tussen Biden en Poetin, iets wat nu onmogelijk lijkt gezien de uitspraken van de Amerikaanse president, zegt Stone dat eerst en vooral de neutrale positie van Oekraïne hersteld moet worden. Oekraïne is altijd een neutraal land geweest. Dit is niet in het belang van de Amerikaanse neoconservatieven, want zij willen dat Oekraïne pro-westers wordt. Er moet iemand komen die gematigder is dan Zelensky. Ten tweede moet de Navo niet meer streven naar een regime change in Rusland en zich terugtrekken tot de grenzen die door James Baker en George Bush werden afgesproken met Gorbatsjov. Dit laatste wordt ontkend door de neoconservatieven of ze beweren dat elk onafhankelijk land zelf mag beslissen of ze willen toetreden of niet.
Meer landen toevoegen aan de Navo biedt geen voordelen. We moeten af van de idee dat Rusland Europa zal overvallen. Dat is een overblijfsel van de Tweede Wereldoorlog. Toen werd de Navo opgericht en het Oostblok reageerde met het Warschau-pact, terwijl de Sovjetunie nota bene tijdens de oorlog een van de geallieerden was. Toen begon de Koude Oorlog. In 1955 hield Chroesjtsjov een belangrijke rede waarin hij sprak over de misdaden van Stalin en pleitte voor een meer humane politiek. Hongarije begreep dit verkeerd en begon aan een liberalisering. Chroesjtsjov moest reageren want anders zouden de hardliners tegen hem in opstand komen. Vandaar de inval in Hongarije waarbij een beperkt aantal doden viel. Het aantal doden ten gevolge van het Amerikaanse imperialisme in de eerder genoemde landen was gigantisch. Kortom, we moeten af van de idee dat Amerika goed is en Rusland slecht. Een meer genuanceerd beeld is een voorwaarde om vrede te bereiken.

Net zoals Oliver Stone wil ik ook geen blad voor de mond nemen. We staan op de drempel van een catastrofe. Prachtige steden als Odessa en Kiev dreigen te worden vernietigd. Het voortbestaan van de Europese beschaving staat op het spel. Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben de Amerikanen het Duitse erfgoed compleet verwoest, veel erger dan wat de Taliban in Afghanistan hebben aangericht. Nu kan door een heilloze Amerikaanse buitenlandse politiek de rest van Europa in een kernoorlog of ten gevolge van raketaanvallen worden verwoest. Om deze dringende reden moet een einde komen aan de feminisering van de Europese politiek en moet Europa een eigen koers varen, los van de VS.

Wat die eigen koers moet zijn ligt voor de hand. Oekraïne blijft een neutraal land. De Donbas krijgt een autonome status. De Krim hoort bij Rusland. De Nato trekt zich terug tot de grenzen van vóór 1991. Dit wordt in een conferentie voorgelegd aan Rusland en er wordt onderhandeld totdat er een alliantie ontstaat tussen de landen tussen de Noordzee en de Beringzee. Maar eerst moet een Europese staatsman de macht krijgen om een krachtig beleid uit te voeren. Vergis je niet, het gaat om leven of dood en er is geen seconde te verliezen.

1.32 *Het failliet van westerse buitenlandse interventies*

Klassieke werken uit lang vervlogen tijden bieden soms een verfrissend inzicht in actuele gebeurtenissen. In ’De l’esprit des lois’ uit 1748 van Montesquieu lezen we bijvoorbeeld dat een land dat een ander land verovert er beter aan doet de zeden en gewoonten van het volk te respecteren, want het volk hecht groter belang aan hun zeden en gewoonten dan aan hun wetten. Montesquieu verwijst naar de Fransen die negen keer werden weggejaagd uit Italië omdat ze de Italiaanse vrouwen niet met rust lieten. #MeToo avant la lettre.

De presidenten van de Verenigde Staten hadden deze les van Montesquieu beter ter harte genomen bij hun interventies in andere landen. De afgelopen honderd jaar heeft de VS dertig keer een staatshoofd van een ander land afgezet en de gevolgen waren meestal catastrofaal. In zijn boek ’*Catastrophic success: Why foreign-imposed regime change goes wrong*’[20] legt de Amerikaanse politicoloog Alexander Downes uit waarom de buitenlandse interventies van de VS zo vaak leidden tot precies het tegenovergestelde van wat werd gehoopt.

Het gaat bij de besproken dertig gevallen niet om kolonisatie en ook niet om bezetting door een vreemde mogendheid. Het doel van de interventie is ’regime change’ en meestal ook vervanging

---

[20] Downes, A. (2021). *Catastrophic success: Why foreign-imposed regime change goes wrong*. Ithaca: Cornell University Press

van het staatshoofd. Dit kan fout gaan als (1) dat land door de invasie sterk wordt verzwakt en de nieuwe leider niet in staat is dit te herstellen; (2) het nieuwe staatshoofd toch niet lijkt te doen wat de VS voor ogen hadden of (3) als na enige tijd een breuk ontstaat tussen de nieuwe leiding en de VS omwille van binnenlandse politieke belangen.

Het leger van het land waar de interventie plaatsvindt, kan uiteenvallen en zich verspreiden over het land, vaak in afgelegen gebieden. Van daaruit kan een guerrillaoorlog worden gevoerd. Bij dit soort interventies moet er ook rekening mee gehouden worden dat het interveniërende land niet de enige actor is. Ook het volk speelt een rol, zoals Montesquieu al zei. De leider kan tussen twee tegengestelde actoren komen te staan. Hij kan vervreemd raken van het volk of hij komt in botsing met de interveniërende macht. De kans bestaat dat een burgeroorlog ontstaat. De VS had ook de les kunnen trekken uit het gebeuren in Mexico in 1862. Toen de president van dat land de schulden niet meer wilde afbetalen wilde Frankrijk een marionnettenregering vestigen en stelde de Oostenrijker Maximiliaan van Habsburg aan tot keizer. Er ontstond een burgeroorlog tussen conservatieven en liberalen en de keizer werd vijf jaar later gefusilleerd. De president die toen aan de macht kwam ontpopte zich als een dictator. De Fransen waren toen al vertrokken.

Drie types van ’regime change’ zijn mogelijk: (1) er wordt een nieuwe leider geïnstalleerd zonder dat nieuwe instituties worden gecreëerd; (2) naast de nieuwe leider worden ook nieuwe staatsinstellingen opgebouwd (nation building) of (3) een vorig staatshoofd krijgt opnieuw de macht. Meestal wordt voor de eerste optie gekozen omdat dit het goedkoopst is, met als gevolg dat de nieuwe leider ondersteunende instituties mist, wat vaak een slecht resultaat heeft.

De algemene conclusie van Downes is dat de buitenlandse interventies van de VS meestal hebben geleid tot burgeroorlogen en tot conflicten tussen de landen en de VS. De gebeurtenissen in Irak en Afghanistan maken dit al te duidelijk. Downes geeft daarom de voorkeur aan diplomatieke oplossingen en interventies voor te behouden voor uitzonderlijke omstandigheden en als de voorwaarden voor een succesvolle afloop min of meer aanwezig zijn.

Persoonlijk denk ik dat hier lessen uit getrokken kunnen worden voor het buitenlands beleid in het algemeen, gebaseerd op Montesquieu’s gedachte dat we eerst en vooral de zeden en gewoonten van andere volkeren moeten respecteren. Hier wil ik nog aan toevoegen dat het beter is de aandacht te richten op het beste wat elk land te bieden heeft. Hierbij baseer ik mij op mijn psychotherapeutische praktijk: bij mensen die door hun omgeving scherp worden veroordeeld, wordt zelden of nooit een goed resultaat bereikt door straffen en uitsluiting. Zoek je echter precies bij deze mensen wat hun kwaliteiten zijn en wat zij te bieden hebben, kan er een kentering ontstaan, zodat zij op hun beurt

worden gestimuleerd zich positief tegenover anderen op te stellen. Dit therapeutisch principe wil ik tot slot toepassen op drie actuele voorbeelden.
Polen krijgt, al of niet terecht, het verwijt een discriminerend beleid te voeren tegenover LHBT'ers. Nog niet zolang geleden was bij ons homoseksualiteit een misdrijf. Dank zij een geweldloze en geduldige campagne van het COC is de mentaliteit drastisch veranderd en hebben LHBT'ers nu gelijke rechten. In de grote multiculturele steden zijn ze helaas minder veilig dan in de tijd toen homoseksualiteit nog een misdrijf was, maar dit even terzijde. Polen moet nu ook de tijd hebben en het is aan de LHBT'ers in dat land de taak om via geweldloze en geduldige actie stilaan de mentaliteit te veranderen. Wij hoeven ons daarmee niet te bemoeien, want dat zou die verandering eerder vertragen.
Een tweede voorbeeld is China. In dat land zijn de afgelopen twee decennia tweehonderd miljoen mensen uit de extreme armoede gehaald. Er is een schitterende infrastructuur gebouwd. China presteert op cultureel, sportief, wetenschappelijk, technologisch en economisch gebied op topniveau. Wij moeten stoppen met steeds weer opnieuw kritiek te hebben over de schendingen van de mensenrechten. Dat is een zaak die de Chinezen zelf moeten aanpakken, voor zoverre het al of niet strookt met hun zeden en gebruiken.
Ten derde is de situatie rondom Oekraïne een voorbeeld van hoe het Westen onbedoeld de kiem heeft gelegd voor een internationaal conflict. De Oekraïners en de Russen zijn altijd broedervolkeren geweest, maar doordat westerse landen zich gingen bemoeien met het binnenlands beleid van Oekraïne, werd een wig gedreven tussen de Russisch gezinden en diegenen die aansluiting zochten bij de Europese Unie. Op het Krim-schiereiland en in het Donetsbekken grepen de Russisch gezinden de macht, waarna (en dus niet ervoor) Rusland de Krim annexeerde en nu dus ook een deel van het Donetsbekken. Rusland doet gewoon wat een meerderheid van de bevolking in die regio wil, terwijl de westerse mogendheden vanuit hun ideologie de strijd verder aanwakkeren, wat zoals hierboven aangetoond altijd tot een catastrofe leidt.
Besluitend kan worden gesteld dat westerse landen zich beter niet bemoeien met mensenrechten in andere landen. Het gaat erom dat zakelijke contracten en verdragen worden gesloten voor economische, wetenschappelijke en culturele samenwerking waarbij elk land het beste wat het te bieden heeft kan inzetten. Als we in de westerse landen zelf het voorbeeld geven van hoe wij op een menselijke manier met elkaar omgaan, zullen we andere landen wellicht beter inspireren dan met een repressieve en kritische politiek.

1.33 De wereldregering als deus ex machina

Het lijkt logisch dat mondiale problemen zoals de klimaatverandering, pandemieën of de uit de hand gelopen bewapeningswedloop het best aangepakt worden door een soort wereldregering of door een Verenigde Naties met meer bevoegdheden en waar het vetorecht is afgeschaft. Dit is het uitgangspunt van het boek van Augusto Lopez-Claros e.a.: '*Global Governance and the Emergence of Global Institutions for the 21st Century*'[21]. In dit hoofdstuk wil ik de stelling verdedigen dat een wereldregering de situatie nog erger zou maken en dat een machtiger VN tot algemene chaos zal leiden.

De econoom Lopez-Claros heeft onder andere gewerkt voor de Wereldbank en voor het World Economic Forum. Hij vergelijkt de huidige situatie in de Verenigde Naties met een bus die een steile, gevaarlijke bergweg afdaalt terwijl enkele passagiers vechten om de plaats op de chauffeursstoel. De VN die in 1945 werd opgericht werkt niet meer bij de huidige mondiale problemen zoals klimaatverandering, pandemieën, de onrechtvaardige verdeling van de rijkdom, de wapenwedloop die in een versnelling is geraakt en de oorlog in de Oekraïne die de voedselvoorziening in de Derde Wereld in gevaar brengt.

De afspraken die in internationaal verband worden gemaakt zijn te vrijblijvend. Een sterk voorbeeld hiervan zijn de klimaatakkoorden van Parijs in 2015. De jaren daarna is de CO2-uitstoot fors toegenomen. Sancties op het niet naleven van de afspraken zijn er niet.

De Europese Unie als goed voorbeeld

Lopez-Claros wijst, als een goed voorbeeld, naar de Europese Unie waar een begin is gemaakt met het opheffen van de nationale soevereiniteit. Er is een Europees Parlement dat Europees recht maakt, een Europese Centrale Bank en een Europees Hof van Justitie. Dit leidt tot een redelijk succesvolle samenwerking. Internationale instellingen zouden op dezelfde manier versterkt moeten worden. Het probleem is echter dat de 27 lidstaten van de EU democratieën zijn, terwijl in de VN er meerdere autocratieën vertegenwoordigd zijn. Deze landen zullen geen democratieën worden en daar zullen de mensenrechten niet spoedig gerespecteerd worden; misschien op de lange termijn. De huidige mondiale problemen kunnen niet wachten. Komt er geen samenwerking tot stand dan zal ieder land, democratisch of niet, de negatieve gevolgen ervan ondervinden.

Klimaatverandering is een probleem dat het meest geschikt is om mondiale samenwerking op gang te brengen. Het kent geen grenzen. Alle landen ondervinden de gevolgen ervan. Wetenschappers waarschuwen dat de tijd dringt en dat we geen twintig of dertig jaar kunnen wachten. Probleem is

---

[21] Lopez-Claros, A. e.a. (2020).*Global Governance and the Emergence of Global Institutions for the 21st Century*. New York: Cambridge University Press.

dat China en India eerst dezelfde welvaart willen creëren als het Westen om dan pas aan een status quo te werken. We beschikken echter niet over de resources om elk Chinees gezin twee auto's te geven en hetzelfde consumptieniveau.

Een andere politieke visie op het begrip veiligheid

Een pandemie brengt ook internationale samenwerking op gang. Het gaat hier om basale veiligheid, want het is een kwestie van leven of dood. Dit vereist een andere politieke visie op het begrip veiligheid. Wie over atoomwapens beschikt zal daarom niet beter een pandemie bestrijden. Die wapens hebben hier geen enkel nut. Veiligheid wordt in dit geval bevorderd door een efficiënte gezondheidszorg. Veiligheid in het algemeen wordt eveneens gewaarborgd door goed onderwijs, vooral ook voor vrouwen, zodat de jongeren de vaardigheden leren en de kennis opdoen om complexe problemen te helpen oplossen.

Op nationaal niveau hebben we instellingen die onze welvaart, welzijn en vrede bevorderen. Daarmee zijn we tweehonderd jaar geleden begonnen. Nu moeten we volgens Lopez-Claros de volgende stap nemen naar instellingen die op internationaal niveau in staat zijn welvaart, welzijn en vrede op mondiale schaal te bevorderen.

Dit laatste voorstel lijkt heel aannemelijk. Nationalisme is uit de tijd want landsgrenzen houden de klimaatverandering of een pandemie niet tegen. Mijn twijfel over dit voorstel is gebaseerd op (1) de vraag wie zal die internationale instellingen leiden en wie zal er werkzaam zijn en (2) hoe motiveer je de gehele wereldbevolking om solidair mee te werken aan de oplossing van de eerder genoemde mondiale problemen.

De EU die door Lopez-Claros als goed voorbeeld wordt genoemd heeft in elk geval geen echte leider. Men kiest als voorzitters kleurloze figuren die geen weerwerk bieden tegen regeringsleiders van de grote landen. Het Europees Parlement bestaat voornamelijk uit totaal onbekende volksvertegenwoordigers die daar zitten omdat ze in het eigen land uitgerangeerd of weggepromoveerd zijn. De Europese Commissie is een logge administratie waar lobbyisten de plak zwaaien, wat betekent dat economische belangen doorslaggevend zijn. Een treffend voorbeeld is het Europees beleid inzake de massa-immigratie; dit heeft geleid tot de totale chaos waarbij zelfs de veiligheid en de bestaanszekerheid van de autochtone bevolking in het gedrang komen. Als hetzelfde zou gelden voor de voorgestelde internationale organisaties valt niet veel te verwachten wat betreft daadkrachtig optreden en wordt een wereldregering geen deus ex machina die ons in de 21ste eeuw zal redden van de ondergang.

De VN is evenmin een goed voorbeeld van deskundigheid en daadkracht. De vertegenwoordigers zitten daar omdat ze vriend zijn, familie of clangenoot van een machtige regeringsleider. Corrupte

tirannen laten zich daar vertegenwoordigen door leden van hun eigen maffiabende. Zowel in de EU als bij de VN geldt dat afgevaardigden van arme landen een salaris verdienen dat immoreel is ten aanzien van hun landgenoten. Kortom, als we onze toekomst laten afhangen van internationale organisaties moeten we vrezen dat corruptie en onbekwaamheid de hele wereld naar de verdoemenis helpen.

Mijn tweede vraag betreft de mondiale solidariteit. Dit is een ethische kwestie. Het moreel besef om zich verantwoordelijk te gedragen is ver te zoeken. De afgelopen weken zijn mensen als gekken beginnen te reizen, alsof niemand ooit iets heeft gehoord van klimaatverandering. De vliegvelden in westerse landen kunnen de toeloop niet meer aan. Om ons comfort, onze consumptie en de productie op peil te houden worden land en zee volgestouwd met windmolens. Er is een tekort aan leerkrachten en aan zorgpersoneel omdat makkelijker banen aantrekkelijker en beter betaald zijn. Dit zijn slechts enkele tekenen die bewijzen dat solidariteit ver is te zoeken, dat overdracht van normen en waarden geen prioriteit heeft en men lak heeft aan goed rentmeesterschap over de natuur.

Wat brengt solidariteit dan wel op gang? Ik vrees dat de situatie eerst volledig uit de hand moet lopen. De chaos moet compleet worden. Bij grote rampen zien we hoe solidair de mensen kunnen zijn. Het is alsof een ramp van ongekende omvang een mens terug tot bezinning brengt: hier moet ik iets doen, die andere mensen die in gevaar of in grote nood verkeren moeten gered worden, ik wil zelfs mijn eigen leven daarvoor wagen. Het hoopvolle is dat de meeste mensen zich in die situaties voor anderen willen opofferen, onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk.

De Europese ethiek in eer herstellen

Kunnen we nu al iets doen om die onbaatzuchtige en onvoorwaardelijke solidariteit op gang te brengen, zodat de mensen nu eens niet meer uitsluitend aan hun eigen behoeftenbevrediging denken? Hierop is geen simpel antwoord te geven. Duidelijk is dat iemand met groot gezag een gehele bevolking kan meetrekken (ten goede of helaas ook ten kwade). Gezag wordt verdiend door zelf het voorbeeld te geven zodat de mensen worden geïnspireerd om dit voorbeeld na te volgen, eerst in het eigen gezin, bij de mensen met wie men verbonden is, in het land waar men een ethiek met elkaar deelt en van daar uit zal solidariteit met andere landen mogelijk worden. Een hecht gezin, verbondenheid met anderen, nationalisme om andere landen beter te kunnen dienen vormen de basis voor mondiale solidariteit.

Laten we eerlijk toegeven dat de opofferingsgezindheid, de onbaatzuchtigheid en de onvoorwaardelijkheid van de naastenliefde de kern uitmaken van de christelijke ethiek. Een ethiek die, in tegenstelling tot andere religies en ideologieën, ook geldt voor wie geen clangenoot, geen

geloofsgenoot en geen partijgenoot is en zelfs geldt voor de vijand. Om die reden biedt een Europa van christelijke landen de enige kans om de wereldbevolking te behoeden voor een door de mens veroorzaakte apocalyps. Welk Europees land neemt hier het voortouw zodat andere landen zullen volgen? Welke ware leider durft het aan het fundament van onze Europese beschaving in eer te herstellen en daarvoor de juiste maatregelen te nemen?

1.34 *De fatale vergissing van Zelensky*

In de Verenigde Staten worden tien keer meer moorden gepleegd dan in andere westerse en niet-westerse landen. Toch is het in sommige gebieden redelijk veilig, namelijk in wijken en dorpen waar veel quakers wonen. Quakers hebben geen wapens in huis. Een grootschalige ontwapening van de Amerikaanse burgers is de voor de hand liggende maatregel om het aantal moorden drastisch te beperken, alsook de schietincidenten op scholen en in supermarkten. Dit voorstel is echter onhaalbaar omdat het zo stoer klinkt vrouw en kind met vuurwapens te verdedigen tegen snoodaards en omdat het wapenbezit verankerd is in de grondwet. Ontwapening zal slechts mogelijk zijn in een nieuw tijdperk waar de mensen volwassener zijn geworden en als er een nieuwe geest waait over de samenleving.

Geweldloos verzet is effectiever

De vraag die ik hier wil onderzoeken is of de geweldloosheid van quakers ook een oplossing zou zijn voor conflicten in het algemeen en voor Oekraïne in het bijzonder. Bijvoorbeeld als het volk een dictator wil afzetten, buitenlandse bezetters wil wegjagen of de regio waarin ze wonen wil afscheiden van het land. Uit onderzoek blijkt dat bij deze conflicten gewelddadig verzet vanuit de bevolking slechts in zeven procent van de gevallen tot succes leidt. Verder is de gangbare opinie dat bij geweldloos verzet de effectiviteit nog lager is.

Als goede wetenschappers namen de Amerikaanse politicologen Chenoweth and Stephan niet zomaar aan dat deze laatste aanname correct is. Hun boek ”*Why civil resistance works: The strategic logic of nonviolent conflict*”[22] is gebaseerd op een studie van 320 conflicten tussen 1900 en 2006 waarover aan experten werd gevraagd, op basis van een aantal criteria, in hoeverre verzet tot het gewenste resultaat leidde. Zij toonden aan dat geweldloos verzet tweemaal effectiever is dan gewelddadig verzet. Geweldloos verzet wordt gedefineerd als acties van niet gewapende burgers die verschillende strategieën gebruiken om hun doel te bereiken. Deze acties kunnen variëren van

---

[22] Chenoweth, E. & Stephan, M. (2012).*Why civil resistance works: The strategic logic of nonviolent conflict*. New York: Colombia University Press.

boycot, staking, demonstreren of gewoon wegblijven. Deze burgers worden meestal vanuit een organisatie samengebracht. Het geweldloos verzet kan van lange duur zijn en in verschillende fasen evolueren.

Het relatief succes van geweldloos verzet heeft meerdere oorzaken: bij geweldloze actie doen meer burgers mee en zij kunnen het langer volhouden; de acties zijn zeer goed zichtbaar; de macht van de heersende klasse wordt ondermijnd als bijvoorbeeld de steun wegvalt van het bedrijfsleven, de ambtenaren, de media, de politie of het leger. Als de regering zeer hard repressief optreedt is er weliswaar 90 procent kans dat het verzet mislukt, maar bij succes is van geweldloos verzet twee keer vaker sprake dan van gewelddadig verzet. In het eerste geval is er meer morele verontwaardiging bij het publiek.

Bij gewelddadig verzet krijgen de burgers in 35 procent van de gevallen financiële en militaire steun vanuit het buitenland. Bij geweldloos verzet is dit slechts 10 procent. Die steun aan gewelddadig verzet verhoogt de kans op succes met 15 procent. Steun aan geweldloos verzet heeft geen effect. In dit laatste geval kan de steun het verzet ondermijnen als de leiders er rijker van worden of als men geen sympathie heeft voor het land dat steun biedt.

Chenoweth en Stephan onderzochten ook de verschillen in langere termijn effecten. De algemene trend is dat gewelddadig verzet tegen een dictator leidt tot een nieuwe dictatuur en dat geweldloos verzet meer kans biedt op een democratisering. Het gewelddadig verzet van de sovjets tegen het tsarenrijk mondde uit in het stalinisme. Het geweldloos verzet van Mahatma Gandhi tegen de Britse koloniale heersers maakte van India de grootste democratie in de wereld.

De Praagse Lente

Wat zeggen deze bevindingen over de oorlog in Oekraïne? We kunnen die situatie vergelijken met Tsjechoslowakije onder Dubcek. In 1968 vielen de Russen dit land binnen om te voorkomen dat de ’Praagse Lente’ zou resulteren in een democratie naar westers model. Dubcek wist dat hij zou verliezen en vermoord zou worden door de Russen. Om de schade te beperken gaf hij het leger het bevel zich terug te trekken in de kazernes zodat een militair conflict werd vermeden. Tot zijn verbazing bood het volk op massale wijze weerstand op geweldloze wijze. De moraal onder de Russische troepen werd ondermijnd. Er kwamen onderhandelingen en Dubcek kon aanblijven op voorwaarde dat hij minder vrijheid toeliet. Dit was een voorbereiding op de echte, eveneens geweldloze revolutie twintig jaar later.

De Oekraïense Winter

Opvallend is dat de Oekraïeners in 2004 en 2014 telkens met geweldloos verzet dictatoriale leiders konden afzetten. Ook na de inval in de Donbas en in de Krim gaf de meerderheid van het volk de

voorkeur aan geweldloos verzet. Zelensky koos echter voor gewapend verzet. Dit levert voor deze oud-acteur veel spektakel op, maar wel ten koste van het leven van tienduizenden jonge mannen, duizenden burgerslachtoffers, een enorme destructie van het land en een economische klap die Oekraïne de volgende tien of twintig jaar niet te boven zal komen. De Oekraïense winter lijkt niet veel goeds te brengen. Zelensky kreeg de steun van de Verenigde Staten (lees: de wapenlobby) en de EU als gehoorzame lijfeigene trapte er ook in. Als we de geschiedenis goed begrijpen dan zal in Oekraïne, ook als Zelensky zijn doel bereikt, een nieuwe dictatuur volgen.

Hoe anders zou het geweest zijn indien Zelensky deze fatale vergissing niet had gemaakt en gehandeld had zoals Dubcek destijds in Tsjechoslowakije. Er zou geen bloedvergieten geweest zijn. Geen bombardementen. Er zou wellicht massaal geweldloos verzet ontstaan zijn. De al lage moraal van de Russische troepen zou een dieptepunt bereikt hebben. Een vijandbeeld met intense haat tussen twee broedervolkeren die meerdere generaties zal duren, zou vermeden zijn.

Helaas hebben de westerse politici niets van de geschiedenis geleerd. Indien Duitsland een soeverein land geweest zou zijn dat zelf het buitenlands beleid kan bepalen, zouden de Duitsers wellicht Zelensky onder druk gezet hebben om te kiezen voor geweldloos verzet. De economische belangen zijn voor Duitsland enorm groot. Voor veel landen geldt dat de armoede zal toenemen ten gevolge van de inflatie en we gaan een koude winter tegemoet. Ook is er de kans dat Rusland zo gefrustreerd raakt dat de oorlog in Oekraïne zich kan uitbreiden tot heel Europa. Als deze apocalyptische ramp zich voordoet, dan zijn de VS en de Europese Unie daar mede verantwoordelijk voor.

Ook geweldloos verzet van de boeren?

We kunnen ons afvragen of geweldloos verzet ook aan te bevelen is voor de boeren die zich verzetten tegen de stikstofplannen. Dit is uiteraard van een andere orde dan de hierboven aangehaalde conflicthaarden want in ons land is er geen dictator (volgens sommige twitteraars is dit wel het geval, maar aan dit afvoerputje voor gefrustreerden wil ik niet teveel aandacht besteden). Veel burgers staan achter de boeren waardoor de kans op succes van geweldloze acties verhoogd wordt. Ludieke acties zullen de samenhorigheid versterken. Ons land kent een eeuwenlange geschiedenis van solidariteit en samenwerking. We staan aan de top van de wereld wat innovatie en creativiteit betreft. Onder deze voorwaarden zullen we er zeker in slagen om samen met de boeren, op een vreedzame wijze, een oplossing te vinden voor een mooie toekomst voor de landbouw.

Zou dit ook geen beter alternatief zijn voor de acties in verband met de klimaatverandering in plaats van het niet constructieve verzet van Extinction Rebellion?

§2 *Islam is vrede en jihad tegelijkertijd*

2.1 *De anti-Israël lobby is heilloos antisemitisme*

Als kind hoorde ik vaak volwassenen zeggen: 'Dat is een echte jood'. Daarmee werd een handelaar bedoeld die woekerprijzen vroeg. In de godsdienstlessen vernam ik dat het joodse volk had gekozen voor invrijheidstelling van de moordenaar Barabbas, in plaats van de zachtmoedige Jezus van Nazareth. Dat heeft niet geleid tot antisemitisme. Dankzij de Verlichting leerde ik kritisch na te denken en ontdekte ik geen enkele reden voor jodenhaat. Integendeel, als wetenschapper kwam ik er achter dat onder diegenen die mij sterk hebben beïnvloed er veel joden waren. Op cultureel gebied hebben zij enorm veel bijgedragen aan een meer beschaafde wereld. Later kwam ik te weten dat in mijn geboortestad er slechts één joodse familie woonde. Ook werd mij spoedig duidelijk dat de echte schurken de nazi's waren, die in staat waren tot de meest afschuwelijke misdaad uit de menselijke geschiedenis. Nog verbazingwekkender was dat in andere Europese landen er veel mensen waren die met dit ongedierte mee heulden.

Nu duikt er een nieuw soort antisemitisme op, onder de noemer van de anti-Israël lobby. Op facebook of in columns in de mainstream media wordt, eventueel onder het motto 'uit liefde voor Israël' (gekker kan je het niet bedenken), fel van leer getrokken tegen de Israëlische (lees: joodse) politiek. De bezetting van de Westelijke Jordaanoever of het uitroepen van de Joodse natiestaat, worden gezien als apartheidspolitiek die even fel bestreden moet worden als destijds in Zuid-Afrika. Dat het einde van de apartheidspolitiek er uiteindelijk toe lijkt te leiden dat Zuid-Afrika een *shithole country* wordt, houden we even terzijde.

Nu zijn er natuurlijk nogal wat argumenten te bedenken om de Israëlische politiek te veroordelen. Evengoed kan begrip opgebracht worden voor een volk dat door meer dan honderdmiljoen vijandig gezinde mensen wordt omringd. Ik wil me hier niet begeven in het mijnenveld van argumenten pro- en contra. Het lijkt verstandiger te zoeken naar wat een oplossing kan bieden. De eerste stap die in bij deze strategie moet worden genomen is het definiëren van het na te streven doel.

Wat zou het doel kunnen zijn? Israël is een democratie – waar gevestigde politici bij wangedrag een gevangenisstraf kunnen oplopen – en presteert excellent op economisch, technologisch, wetenschappelijk en cultureel gebied. Het zou fantastisch zijn als de omringende landen dit niveau ook bereiken. Dit doel wordt in elk geval niet bereikt met haat zaaien. Hoe dan wel?

In het Midden-Oosten is geld zat, vooral door de olierijkdom. Helaas wordt dit voornamelijk verpatst aan de decadente levensstijl van een kleine groep en aan nutteloze prestigeprojecten. Om bovenstaand doel te bereiken zou enorm geïnvesteerd moeten worden in onderwijs. Als alle kinderen, jongens en meisjes, in de islamitische landen van Libanon tot Marokko, excellent onderwijs zouden krijgen, dan zouden zij hun talenten eindelijk eens goed kunnen ontplooien. Mag ik een suggestie geven: de goed opgeleide moslims in Europa zouden hieraan kunnen bijdragen, zoals de missionarissen en zusters destijds in Afrika.

Een tweede middel, naast de geldpot, om het doel van vrede, welzijn en welvaart in die landen te bereiken is samenwerking. Wat de joden in het dorre gebied van het Midden-Oosten hebben bereikt, kunnen de Arabieren en Berbers evengoed, mits zij geen energie en tijd verliezen aan heilloze strijd. Indien de landen van het Midden-Oosten op constructieve wijze zouden samenwerken met Israël, dan wacht het gehele Midden-Oosten een schitterende toekomst.

Mijn conclusie is echter dat van bovenstaande absoluut niets terecht zal komen. De anti-Israël lobby houdt de haat in stand. De oliepotentaten behouden met hun immense rijkdom de macht in handen. De islam zal, zolang er geen Verlichting komt – wat helaas een contradictio in terminis is – altijd de oproepen van de Koran volgen, namelijk dat de joden gedood moeten worden.

2.2 *Gratis geld naar Marokko en Turkije*

Twee Kamervragen:

1. Mijnheer de minister, kunt u mij zeggen hoeveel weduwen van overleden gepensioneerden, in Marokko en Turkije een nabestaandenpensioen krijgen vanuit ons land? Gaat het bij hen om een eerste, een tweede of een derde huwelijk? Ook krijg ik graag precieze statistieken over de leeftijd van deze weduwen.
2. Mijnheer de minister, kunt u mij zeggen hoeveel Marokkaanse en Turkse gezinnen die in ons land wonen kinderbijslag krijgen terwijl de vader zich voor het grootste gedeelte van het jaar in het land van herkomst bevindt? Wat is het totale bedrag hiervan?

Deze vragen rezen op bij twee voorbeelden uit de praktijk, waarvan ik vrees dat ze op grote schaal voorkomen. Het eerste voorbeeld gaat over een gepensioneerde Turkse man, die teruggekeerd is naar zijn land. Hij heeft minder dan tien jaar in de mijnen gewerkt en heeft daarna 25 jaar geleefd van een werklozenuitkering. Toen zijn vrouw stierf toen hij bijna tachtig jaar oud was, hertrouwde hij binnen de kortste keren met een vrouw van vijfendertig. Die brave man wil nu in feite van die

vrouw af, want zijn pensioen glipt uit zijn handen en komt terecht bij de broers van deze vrouw. Het huwelijk was trouwens min of meer afgedwongen. Scheiden is geen optie, want dan wordt hij vermoord. Na zijn dood zal deze jonge dame, en dus vooral haar broers, gedurende heel veel jaren genieten van een leuk nabestaandenpensioentje. Dit verhaal werd mij nota bene verteld door de zoon van deze Turk. Deze zoon heeft een bloeiend bedrijf, werkt keihard en vindt het vreselijk dat zijn belastinggeld verpatst wordt aan dit soort praktijken. Hij zei mij ook dat in Turkije er een hele industrie is opgebouwd om dit allemaal te regelen.
Het tweede voorbeeld komt uit mijn klinische praktijk. Een Marokkaans gezin met 13 kinderen werd aangemeld omdat meerdere kinderen waren betrapt op winkeldiefstallen. De vader is teruggekeerd naar Marokko en leidt daar, dank zij de kinderbijslag en zijn uitkering, een luxeleventje. De moeder krijgt, conform de wet, de kinderbijslag op een eigen rekening, maar als de vader haar bankkaart heeft, kan ze er niet bij. De moeder heeft nauwelijks geld en stuurt haar kinderen op pad om voedingswaren te stelen. Het spreekt vanzelf dat je hier als hulpverlener weinig verandering in kunt aanbrengen zo lang er geen brood op de plank komt. Zodra de kinderen wat ouder zijn, kunnen zij hun moeder verwennen met de inkomsten van de drugshandel. Die moeder zegt dan heel terecht dat het heel lieve jongens zijn.
De mensen uit deze twee voorbeelden hebben niets onwettigs gedaan. Het morele aspect, het goed fatsoen en het zelfrespect worden uiteraard wel met de voeten getreden. De grootste schuld ligt echter bij politici die geen paal en perk stellen aan dit soort praktijken door de wet aan te passen, alsook bij ambtenaren die het zover hebben laten komen en de instanties niet hebben ingelicht.
Er is echter een bijkomend probleem. Dit soort verhalen circuleren onder de bevolking. Als de minister straks de kamervragen beantwoordt, staan de kranten er vol van en via de sociale media wordt olie op het vuur gegooid. De hardwerkende Turken en Marokkanen worden hier uiteindelijk de dupe van. De meeste Turken en Marokkanen zijn hard werkenden mensen die het beste voorhebben met hun medemensen en een belangrijke bijdrage leveren aan onze economie. Domme mensen betwijfelen dit omdat ze verblind worden door de verhalen van de profiteurs, die slechts een minderheid vormen. Racisme ligt niet in de genen van de mensen, maar wordt in de hand gewerkt door een falend politiek beleid. Ik zou hier durven beweren dat bij racisme niet moet gewezen worden naar extreem-rechts, maar dat racisme vooral een gevolg is van de laksheid van politici en van de overheid. Een les waar mijn geliefde PVDA misschien iets van kan leren.

De conclusie is dat volledige openheid absoluut noodzakelijk is om spanningen onder de bevolking te voorkomen. Als clinicus weet ik dat preventie de beste methode is om problemen te voorkomen.

Bij gebrek aan preventie moet in een te laat stadium behandeld worden. Dan is het erg lastig om goede resultaten te bereiken. Helaas holt de politiek meestal achter de feiten aan.
Wantoestanden niet laten doorsudderen door stelselmatig en direct openheid van zaken te geven, maakt preventief optreden mogelijk. Die openheid moet samengaan met de noodzakelijke aanpassingen van de wet en met de nodige voorzieningen om misbruiken te voorkomen. In de huidige situatie worden mensen verwend met gratis geld. Ze leren dat het zonder inspanning kan. Zo worden ze jarenlang in een afhankelijkheidspositie gehouden en komen deze gezinnen nooit uit de vicieuze cirkel van achterstand, criminaliteit en mislukte opleiding.
Als we op Europese schaal zouden berekenen hoeveel gratis geld op deze manier naar Marokko, Turkije en andere landen gaat, komen we wellicht uit op een gigantisch bedrag. Geld dat besteed zou kunnen worden aan extra schoolbegeleiding voor kinderen uit achterstandswijken of aan betere pensioenen voor de armste ouderen onder ons.

2.3 *Bij nog meer moslims, meer botsingen*

Islamitische zelfmoordterroristen offeren hun eigen lichaam en dat van onschuldige anderen op, omdat ze geloven dat hun god dit van hen verlangt. Het gaat om een religieus offer. Vandaar dat veel terroristische aanslagen worden gepleegd met een mes: zoals een offerlam de keel wordt overgesneden, zo werden ook die bejaarde priester in Frankrijk, de leerkracht Samuel Paty en vele anderen vermoord.
De bloedige en meedogenloze oorlog tegen het Westen is begonnen onder invloed van het Japanse Rode Leger en de Moslimbroederschap. In de jaren zeventig ontstond in Japan een zeer gewelddadige beweging die een communistische revolutie wilde ontketenen. In de Japanse traditie leeft binnen de krijgscultuur het idee van opoffering en een mysticisme dat voortkomt uit het Boeddhisme. Enkele leden trokken naar Libanon om contact te zoeken met de Palestijnen. Vanuit Libanon werd op 30 mei 1972 op het vliegveld Lod bij Tel Aviv een aanslag gepleegd door drie Japanners, waarbij 26 doden vielen. In de Moslimbroederschap werd ’de liefde voor het leven’ van het soefisme, vervangen door ’de liefde voor de dood’, vanuit de idee dat opoffering de wortel is van de politieke islam. Die radicale islam werd door de sjiieten in Iran overgenomen, onder andere door Khomeini. Die zochten contact met de Hezbollah en in 1983 werden de eerste aanslagen gepleegd tegen Amerikanen en Fransen die in Libanon waren gelegerd. Vervolgens werd deze tactiek overgenomen door Hamas en Al Qaida.

De god van de terroristen is niet de God van de Bijbel. Om dit goed te begrijpen is het verhaal van Abraham en Isaac verhelderend. In eerste instantie hoorde Abraham de stem van God die hem vroeg zijn zoon Isaac te offeren. Abraham gehoorzaamde die stem, maar op het laatste moment werd die oproep ingetrokken en heeft Abraham een ram in plaats van zijn zoon geofferd. Dit was een cruciaal moment en de geboorte van het monotheïsme. De God van joden en christenen is geen God meer die geniet van mensenoffers, maar een verborgen God van de geboden. Bij de joden staat de studie van de Wet centraal. Bij christenen gaat het vooral om het in praktijk brengen van het gebod van naastenliefde. Voor moslims is Allah de alomtegenwoordige heerser waaraan de mensen zich moeten onderwerpen. Vandaar dat zij voortdurend roepen 'Als Allah het wil' en zo schuiven zij hun persoonlijke verantwoordelijkheid van zich af.

Betekent dit nu dat Allah in de koran oproept tot geweld? Dit wordt op twee manieren ontkend. In de eerste plaats door de moslims zelf. Zij zeggen dat er geen vijandigheid is tegenover 'de anderen'. Dat geweld staat niet in de koran. Diegenen die aanslagen plegen zijn verward. Het zijn psychopaten. Met hen hebben we niets te maken. Als er een zekere agressie is tegenover joden bijvoorbeeld, dan is dit een gevolg van de spanningen in het Midden-Oosten of het is te wijten aan moslims die komen uit Noord-Afrika en die nogal wat vooroordelen hebben over joden. De oplossing hiervan is een kwestie van tijd en opvoeding.

Deze ontkenning door de moslims is een manier om hun identiteit te beschermen. Als je met anderen samenleeft, kan je moeilijk wijzen op wat er in de koran staat over 'de anderen'. Als er vreselijke aanslagen worden gepleegd, dan zijn er complottheorieën om dit te verklaren. Die aanslagen zijn het werk van de Mossad of van de CIA.

De tweede ontkenning is die van het establishment. De agressie van moslims tegenover de anderen is een gevolg van discriminatie of van een gebrek aan integratie. Het komt vooral voor onder jongeren. We moeten hen helpen volwassen te worden. Er worden deradicaliseringsprogramma's georganiseerd. Alle mensen zijn gelijk. Er is vrijheid van godsdienst. We moeten de moslims accepteren in hun anders-zijn. Deze ontkenning is de dominante ideologie van het Westen en is in zekere zin pervers: de werkelijke reden van deze ontkenning is het niet willen verstoren van de marktwerking. Alle consumenten, arbeidskrachten en potentiële kiezers zijn van belang.

Wat staat er nu werkelijk in de koran? Hier kan niemand om heen: de woede tegen de 'lieden van de Schrift', daarmee wordt bedoeld de joden, is intrinsiek aan de koran. De goddelijke boodschap werd door de anderen overgenomen en vervalst. Vandaar een constante woede. De islam presenteert zich als een volmaakte religie. Als men zich onderwerpt, de gebeden doet en de geboden respecteert, dan

is Allah tevreden. De islam heeft steeds meer terrein veroverd. Daar werd de woede vertaald in een minderwaardig statuut voor 'de anderen', de zogenaamde dhimmi, waar bescherming werd geboden tegen betaling.

Sinds enkele decennia heeft de islamitische identiteit zich gevestigd in het territorium van 'de anderen'. Zolang de moslims gering in aantal waren gaf dit geen problemen. Zodra de dichtheid een zekere grens overschrijdt, ontstaan botsingen. De machthebbers en in hun kielzog de mainstream media zagen en zien dit niet aankomen of liever: ze wilden en willen dit niet zien aankomen.

De gevestigde politici van de traditionele partijen hebben de status, de macht en ze weten dat de rechterlijke macht achter hen staat. Deze politici hebben oogkleppen op, verblind als ze zijn door wat Daniel Sibony[23] in zijn boek 'Un amour radical' noemt het totalitair humanisme. Ze leven onder de dictatuur van de mensenrechten, waardoor het gevaar van de islam voor een democratische samenleving niet wordt onderkend. Sibony, hoogleraar wiskunde en psychoanalyticus, is een merkwaardig man: jood, opgegroeid in Marokko en heeft Arabisch als moedertaal. Volgens hem is het fanatisme en radicalisme van de moslims niet zomaar een kwestie van individuen die de weg kwijtraken. In de identiteit van de moslims is het geweld tegen anderen ingebakken. Elke moslim die terugkeert naar de wortels van de islam, kan tot geweld overgaan. Vandaar dat terroristen vaak in de maanden die voorafgaan aan hun misdrijf vreedzaam en heel gewoon zijn, tot het moment waarop zij zich laten inspireren door de diepe boodschap van de koran. Dan moorden ze uit liefde voor hun identiteit: dit is wat Sibony noemt '*Un amour radical*'. Een moslim kan zich heel goed vinden bij joden, christenen of ongelovigen en een goede buurman zijn, maar op een gegeven moment meent hij de weg van Allah te moeten volgen en gaat hij over tot daden van extreem geweld. Terrorismebestrijding staat hier vrijwel machteloos tegenover, want deze individuen kunnen overal en op elk moment opduiken en toeslaan.

In zijn boek stelt Sibony voor dat niet alleen antisemitisme en racisme bij wet moeten worden verboden, maar ook oproepen, in naam van de religie, om anderen te vervloeken en te haten. De rechtspraak zal op die manier de moslims helpen zich te integreren, net zoals het verbod op de hoofddoek moslima's helpt zich van die dwang te bevrijden. Om de lieve vrede te bewaren, treedt men helaas niet op. De psychoanalyticus Sibony verklaart dit als een soort doodsdrift van de westerse mens. De democratie staat op het spel en omwille van de democratie wordt niet opgetreden.

---

[23] Sibony, D. (2018). *Un amour radical: Croyance et identité*. Paris: Odile Jacob.

Persoonlijk denk ik niet dat een aangepaste wetgeving voldoende zal zijn om catastrofes te voorkomen. Als naast de dreiging die van de islam uitgaat ook nog eens andere donkere wolken opdoemen, zoals de gevolgen van de klimaatverandering, de gigantische en toenemende schuldenlast van de landen, de massa-immigratie vanuit Afrika, een herhaling van pandemieën en een economische recessie, dan zullen de spanningen zodanig oplopen dat de verschrikkingen van de vorige eeuw in veelvoud herhaald zullen worden. Ik beschuldig nu reeds de huidige politici van laksheid. Willen zij echt verantwoordelijk zijn voor alle doden die zullen vallen en voor de vernietiging van ons erfgoed? Beseffen onze politici dat ze medeplichtig zijn aan het ontstaan van een nieuw Midden-Oosten, hier in ons eigen Europa?
Wat kan hier het juiste politieke antwoord op zijn? In elk geval niet door haat met haat te beantwoorden. Om die reden moeten we ons zo ver mogelijk houden van extreem-rechts. Mijn voorstel, dat ik in meerdere boeken al heb verwoord, ligt in de opbouw van een islamitisch rijk van Turkije tot Marokko, waar de teruggekeerde moslims zich thuis kunnen voelen, waar ze in vrede, welzijn en welvaart kunnen leven en waar de islam op een vredige wijze in praktijk gebracht kan worden omdat er geen voortdurende confrontatie is met diegenen die door de islam als vijanden van Allah en zijn Profeet worden beschouwd. Als links, rechts, progressief, conservatief, antifascisten en nationalisten met elkaar samenwerken, kunnen we de kracht vinden om de moslims solidair bij te staan in de opbouw van de landen van herkomst. Dit beleid is zowel voor moslims, als voor Europeanen de meest vruchtbare.
De Dalai Lama heeft gezegd dat Europa voor de Europeanen is. Oosterse wijsheid drukt de rationele westerse mens met de neus op de voor de hand liggende feiten.

2.4 *Haat van moslims tegen het Westen wordt gevoed door onze politici*

Een boek dat in Frankrijk is verschenen heeft mij diep geschokt. De onderzoeksjournalist Marc Weitzmann, zoekt in zijn boek '*Un temps pour haïr*'[24] (eerder gepubliceerd in de VS onder de titel 'Hate: The Rising Tide of Anti-Semitism in France'), naar een verklaring van de haat van de moslims tegen het Westen. Frankrijk is daar het voornaamste slachtoffer van en de Algerijnen zijn het fanatiekst in hun haat. Ik had over Algerijnen een vrij negatief beeld, als een volk dat ongemeen wreed kan zijn, laf en niet voor rede of voor compromissen vatbaar. Op mijn netvlies staat nog steeds het beeld van een Franse boer, een kolonist, waarvan de armen en de benen waren afgehakt.

---

[24] Weitzmann, M. (2018). *Un temps pour haïr*. Paris: Grasset.

Dat speelde zich af tijdens de Algerijnse onafhankelijkheidsoorlog. Die foto stond in een weekblad en die boer keek hulpeloos en treurig in de camera.
Weitzmann beschrijft een hele geschiedenis van ongekende wreedheden. Dat begon midden 19de eeuw toen de Fransen zich de landbouwgronden toe-eigenden en wreed optraden tegen wie zich verzette. Toen Algerije onafhankelijk werd, gaven de machthebbers die gronden niet terug aan het volk. Ze namen het zelf in bezit en lieten het volk in armoede verkommeren. In Marokko gebeurde trouwens hetzelfde met de boerderijen van de Franse kolonisten. Toen een islamitische partij in de jaren negentig de Algerijnse verkiezingen dreigde de winnen, greep het leger in. Toen begon een bloedige burgeroorlog met ongekende wreedheden. Vooral vrouwen werden geviseerd. Er vielen 300.000 slachtoffers. Hele dorpen werden uitgemoord. Baby's werden met het hoofd tegen een muur geslingerd. Vrouwen werden verkracht en daarna vermoord. Wie geen sluier droeg, kreeg zoutzuur in het gelaat gegooid. Dit beestachtige gedrag gaat nog steeds door en Algerijnen zijn vaak de wreedste beulen tijdens terroristische aanslagen.
Het boek van Weitzmann heeft mijn kijk op de Algerijnen niettemin grondig veranderd. De gewone mensen zijn de voornaamste slachtoffers van al dat geweld, dat al meer dan honderd jaar duurt. Het aantal slachtoffers van terrorisme in het Westen valt in het niets tegenover de aantallen in Algerije. Dat geldt overigens voor meerdere islamitische landen. Wij in het Westen hebben niet het recht misprijzend te kijken naar moslims of hen te discrimineren. Wij hebben de plicht de volkeren in de islamitische landen te beschermen tegen de wrede en onmenselijke terreur die een kleine groep fanatici en corrupte machthebbers op hen uitoefent. Het minste dat we kunnen doen is de niet-democratisch gekozen leiders volstrekt af te wijzen en hen geen spreekrecht in internationale organisaties te gunnen. Elke handelsdelegatie die naar die landen trekt, is medeplichtig aan volkerenmoord.
Een van de belangrijkste oorzaken van de haat van de moslims tegen het Westen is dat onze politici en zakenlieden samenspannen met hun tirannen. Internationale organisaties, zoals de VN, vormen het platform waar westerse diplomaten samenheulen met de vertegenwoordigers en clangenoten van de tirannen. Waartoe dat kan leiden werd weeral eens bevestigd door de zaak Khashoggi.
De oplossing ligt voor de hand. De Arabische lente zou bijvoorbeeld geslaagd zijn indien de Europese moslims massaal hun geloofsgenoten hadden bijgestaan. Dit zou een meer constructieve oplossing geweest zijn dan de moordpartijen van jihadisten in Syrië. In de toekomst zal het lot van de moslims in de landen van herkomst verbeteren indien Europa met die landen een vriendschapsverdrag sluit, gebaseerd op een rechtvaardige verdeling van de welvaart.

2.5 *Islamisme, antisemitisme en populisme zijn explosief mengsel*

Is er een verband tussen islamisme, antisemitisme en populisme? Dit zijn drie bewegingen die waarschijnlijk de geschiedenis van de 21ste eeuw zullen bepalen. De conflicten die hiermee gepaard gaan kunnen worden bespoedigd en verhevigd door de gevolgen van de klimaatverandering, door de massa-immigratie vanuit Afrika en door de informatietechnologie die de arbeidsmarkt grondig kan verstoren en de middenklasse kan laten verpauperen. Hier wil ik deze bewegingen kort analyseren en aangeven wat we kunnen verwachten, om tot slot een mogelijke oplossing voor te stellen.

Islamisme of de politieke vorm van de islam die neigt naar fundamentalisme verspreidt zich steeds verder over Europa, vooral onder de jongere generaties. Islamisten zien de democratie als een westerse, duivelse uitvinding. Scheiding van kerk en staat is daarom uit den boze. Uit een Franse studie blijkt dat 32 procent van de jonge moslims de religie ziet als een absolute waarde. Ongeveer 1 miljoen moslims geven hun geloof voorrang op de wet van de republiek.

Ongeveer 7 procent van de Europeanen is antisemitisch, maar bij inwoners van Turkse of Marokkaanse afkomst is dit 49 procent. Antisemitische aanslagen zijn in België en Frankrijk bijna dagelijkse kost. Joodse ouders voelen zich gedwongen hun kinderen uit openbare scholen te halen en onder te brengen in joodse scholen. De aanslagen worden echter verzwegen door de media, tenzij het gaat om zeer ernstige feiten, zoals de joodse jonge man Ilin Halima die drie weken lang werd gefolterd of de 85-jarige joodse Mireille Knoll die door een buurjongen de keel werd overgesneden. De daders worden stelselmatig als verward of psychiatrisch gestoord gelabeld. Dit komt omdat we in het Westen geen raad weten met ”takiyya”. Takiyya betekent dat men mag liegen over zijn geloof om zijn leven te redden. Vandaar dat er een groot verschil kan zijn tussen wat een moslim publiekelijk zegt en wat hij privé doet. Dit wordt door moslims volkomen normaal gevonden als een kwestie van gezond verstand. Men kan dus tegelijkertijd het ene en het andere zijn. Een niet onbelangrijk aantal moslims doet alsof ze gematigd zijn en de wet respecteren, maar in het echt zijn ze orthodox en potentiële terroristen. Omdat wij in het Westen dit onderscheid niet kunnen maken, noemen we onverklaarbaar gedrag, gezien ze altijd zo ’normaal’ waren, psychotisch.

Het populisme is een welbekend fenomeen. In meerdere Europese landen zijn populistische partijen aan de winnende hand. In verkiezingen kozen bijvoorbeeld in Hongarije 44,9 procent, in Polen 37,6 procent, in Oostenrijk 26, procent, in Frankrijk 24,3 procent (13,2 procent voor extreem-rechts en 11 procent voor extreem-links) en in Nederland 13,1 procent van de kiezers voor populistische partijen.

Voor Nederland geldt het iets minder, maar de drie bewegingen hebben als gemeenschappelijke noemer de strijd tegen het liberalisme, het postmodernisme en het kosmopolitisme. Het gaat om verzet tegen het moderne heidendom waar de gelijkheid van de seksen wordt gepromoot, het homo-huwelijk, de vrije keuze van het geslacht, nieuwe technieken voor de voortplanting. Hier wordt het individu als volstrekt autonoom beschouwd. Hij is zijn eigen autoriteit. Dit gaat uiteraard in tegen de fundamenten van de islam en het christendom. Via de wetenschap en de techniek spelen we zelf voor God. Die individuele vrijheid heeft, volgens de tegenstanders, geleid tot een spirituele leegte en een decadente moraal.

De joden worden in het bijzonder geviseerd omdat ze zich niet willen vermengen met de andere bevolkingsgroepen. Ze zijn overal aanwezig, maar ze zijn niet gebonden aan een plaats en daarom bij uitstek kosmopolitisch. Antisemitisme is geen racisme en ook geen haat tegen de ander, maar haat tegen de ongrijpbare aanwezigheid. Bovendien is scepticisme, een kritische geest en het persoonlijk interpreteren van teksten eigen aan de joodse cultuur. Om die reden staat in de koran dat de joden de Schriften hebben vervalst. De anti-Israëllobby kan worden gezien als een verdoken vorm van antisemitisme.

De drie bewegingen zoeken de veiligheid van de tradities en de zekerheid van fundamentele waarden. De eigen identiteit wordt gekoesterd en prioriteit wordt gegeven aan verbondenheid binnen de groep of binnen de natie-staat. Grenzen moeten ons beveiligen tegen de vijanden van onze cultuur. Kosmopolitisme moet in economisch opzicht worden bestreden door de belangen van het eigen land en de eigen werknemers voorop te stellen.

De strijd tegen het hebzuchtig liberalisme, de leegte van het postmodernisme en van het kosmopolitisme die nu al gaande is, zal escaleren zodra bijvoorbeeld Europa haar 9/11 zal kennen, als de middenklasse een strijd zal moeten leveren om het hoofd boven water te houden of als de massa-immigratie tot een kookpunt van volkswoede zal leiden. De Europese democratieën zullen dit gevaar niet aankunnen, wegens de besluiteloosheid van de regeringsleiders en de afstand tussen de Europese Unie en de gewone burger. Als de veiligheid in het gedrang komt, moeten de burgers niet rekenen op politici bij wie de moed ontbreekt om doortastend op te treden.

Om die reden moeten we naar andere scenario's zoeken. Een mogelijk plan, dat ik persoonlijk liever niet gerealiseerd zie tenzij er geen alternatief is, is een staatsgreep door de politie en het leger op Europese schaal. Staatsgevaarlijke individuen worden, in overleg met de Russen, overgebracht naar strafkampen in Siberië. Een Noord-Afrikaans land wordt tijdelijk bezet om daarheen alle illegalen over te brengen. Daar krijgen ze een broodtrommeltje mee voor onderweg naar huis en verder moeten ze het zelf uitzoeken. Die bezetting zal niet lang hoeven te duren. Zodra die maatregel

bekend raakt, stopt de immigratiestroom. Dat zal heel veel immigranten en hun kinderen van een verdrinkingsdood redde.
Uiteindelijk zal de democratie in Europa terugkeren. Sinds de Grieken weten we hoe waardevol deze staatsvorm is. De fundamentele waarden van de Europese beschaving worden alleen binnen een democratie gewaarborgd. Maar eerst moeten we de uitwassen van de postmoderne tijd en van het fanatisme uitroeien. Zachte heelmeesters maken stinkende wonden. Voltaire heeft ons al in 1764 gewaarschuwd: ’Men kent de menselijke geest niet goed als wordt vergeten dat ten gevolge van fanatisme het volk tot alles in staat is’.
Toch maar een staatsgreep om deze ellende te voorkomen?

2.6 *De islam en de moslims verdienen ons respect*

Een atheïst, een agnost en een christen delen in Europa belangrijke waarden en normen. Een van de belangrijkste pijlers van de Europese beschaving is joods-christelijk. Van het judaïsme leerden we op gelijkwaardige voet in discussie te treden met God. Abraham sprak tot God als tot een vriend en toen Sodom en Gomorra zouden vallen had hij kritiek op God. Hier werd de basis gelegd voor het kritisch denken en de vrije meningsuiting. Het christendom leerde de mensen schuldbewust te zijn en vergiffenis te schenken. Hierdoor leerden we anderen niet te veroordelen zonder eerst naar onszelf te kijken.
“Wie zonder zonde is werpe de eerste steen’. De vergevingsgezindheid die de mensen door het christendom werd ingeprent, was er oorzaak van dat mensen niet definitief werden afgeschreven, dat haat geen kans kon krijgen en dat na de straf een crimineel altijd met een nieuwe lei kon beginnen om een beter leven op te bouwen. Uiteraard werden deze humane principes niet altijd nagevolgd, maar de wijze waarop we met elkaar in Europa omgaan bewijst hoe diep het judaïsme en het christendom in de geesten van de mensen is doorgedrongen. Ook de meest fervente atheïst en antiklerikaal zal erkennen dat deze waarden onze Europese identiteit bepalen.
De islam kent geen schuldbewustzijn en geen vergeving. De islam beveelt onderwerping aan Allah en duldt geen kritiek. Dit hoeven we de islam niet te verwijten. De meer dan één miljard mensen die voor dat geloof kiezen of in die traditie zijn geboren en geïndoctrineerd, hebben evenveel recht als wij om hun eigen waarden te koesteren. De islam en de moslims verdienen ons respect. Als we vanuit het Westen kunnen bijdragen aan de kwaliteit van hun leven, dan moeten we onze solidariteit waarmaken. Maar de zojuist genoemde kenmerken van de islam, – geen schuldbewustzijn, geen vergeving en geen kritische geest -, maken de islam volstrekt incompatibel met de westerse

beschaving. Dat de politici die hier de macht hebben dit niet (willen) inzien, leidt onherroepelijk tot de grootste catastrofe in de menselijke geschiedenis.
Met een persoonlijke ervaring kan ik aantonen hoe de identiteit van de moslims voortdurend tot botsingen leidt met de autochtone bevolking. In mijn werk met jonge criminelen had ik meestal ook gesprekken met de ouders. Voor een vader van een jonge Marokkaan die een zwaar misdrijf had gepleegd was het onmogelijk te erkennen dat zijn zoon de fout was ingegaan. Ook al waren er camerabeelden beschikbaar en waren er betrouwbare getuigen. Hij bleef, net als zijn zoon trouwens, hardnekkig ontkennen. Het was altijd de schuld van anderen of de politie zocht met opzet precies zijn zoon. Als de zoon schuld zou bekennen, dan maakt hij zijn vader te schande. Als de vader zou erkennen dat zijn zoon een crimineel is, maakt hij de gehele Marokkaanse gemeenschap te schande. Deze mentaliteit van tot het uiterste volgehouden ontkenningen wekt in de samenleving enorme wrevel en weerstand op.
Als hulpverlener hield ik rekening met die mentaliteit van moslims. Het is de taak van de rechter om te oordelen en we mogen hopen dat de rechter zich niets aantrekt van alle ontkenningen en gewoon op een objectieve manier vonnist. Als hulpverlener had ik het met de vader en de zoon niet over de schuldvraag. Mijn taak was om na het uitzitten van zijn straf er zorg voor te dragen dat de zoon niet in herhaling zou vallen. Dat lukt als er meer toezicht is en als die jongen alsnog de school kan afmaken of werk vindt. De vader wist natuurlijk donders goed dat zijn zoon een crimineel was en dat ik dat ook wist, maar hij werd niet gedwongen dit tegenover mij te erkennen. De vader was wel bereid mee te werken aan meer toezicht en zijn zoon te motiveren om zijn opleiding af te maken of werk te zoeken. Daarmee was mijn doel bereikt, meestal met goed resultaat.
Deze strategie die ik als orthopedagoog heb ontwikkeld en aan honderden studenten heb meegegeven, kan echter niet op grote schaal worden toegepast. De naar schatting 500 jihadisten in Nederland en de miljoenen geradicaliseerde moslims in Europa hebben zo'n diepe haat tegen het Westen dat toezicht, mede door het grote aantal, onmogelijk is en door hen niet zal worden aanvaard. Motiveren voor een opleiding of voor werk zal misschien tijdelijk lukken, maar het appel om een Heilige Oorlog te voeren zal door hun haatimams steeds opnieuw worden aangewakkerd, want de islam is een imperialistische religie. De oplossing moet daarom op supranationale schaal worden gezocht.
Mijn voorstel is, en daar kunnen links en rechts het over eens zijn, eerst en vooral er zorg voor te dragen dat in de islamitische landen voorspoed komt en goede voorzieningen zijn voor het welzijn van de bevolking, ook voor de allerarmsten. Dit kan het best door een massale terugkeer van de Europese moslims naar de landen van herkomst. De goed opgeleiden kunnen bijdragen aan de

opbouw van die landen, met solidaire steun vanuit Europa. Dit kan eventueel in de vorm van een Marshall-plan voor het Midden-Oosten.

Met dit voorstel kunnen mijn orthopedagogische principes op macro-niveau worden toegepast. We hebben respect voor de eigenheid van de islam en we zoeken samen naar de beste en meest haalbare oplossing. Die ligt in een massale terugkeer en in de opbouw van de islamitische landen.

Ik ben echter niet naïef. De jonge criminelen, – diegenen die voortdurend recidiveren en bij wie het crimineel gedrag nooit stopt als er geen toezicht is -, moeten langdurig gevolgd worden en bij elke nieuwe misstap moet streng worden opgetreden. Op macro-niveau vertaald betekent dit dat een ingrijpende maatregel noodzakelijk is om het gevaar van de islam voor onze beschaving in de kiem te smoren. De Europese politici die de macht in handen hebben verdringen dit immense gevaar. Ze zijn niet in staat de massa-immigratie stop te zetten, waardoor er voortdurend een nieuwe aanwas is van lieden die onze beschaving haten en onze vrouwen en bejaarde ouders een gevoel van onveiligheid geven.

De Europese beschaving staat op het spel. Een vreselijke burgeroorlog loert om de hoek. De politici falen en hier geldt de waarschuwing van Éric Zemmour in *Le Figaro*: 'Qui sème la faiblesse récolte la violence ('wie de zwakheid zaait oogst het geweld')'.

Om bloedvergieten te voorkomen zullen we de politie en het leger moeten mobiliseren om de burgers echt te beschermen en de infiltratie van de vijanden van onze beschaving radicaal te stoppen. Aangezien de toestand met name in Frankrijk escaleert en de politie daar dagelijks aan de lijve ondervindt wat er werkelijk gaande is, mogen we verwachten dat vanuit dit land Europa haar kracht zal terugvinden.

2.7 *In Europa zullen de moslims nooit een meerderheid worden*

In tegenstelling tot het rapport van de Verenigde Naties en in tegenstelling tot wat velen denken is er geen demografische explosie te verwachten in deze eeuw. De Canadese onderzoekers Bricker en Ibbitson hebben in hun boek '*Empty Planet: The shock of global population decline'*[25] talloze recente demografische studies samengevat die bewijzen dat in vrijwel alle landen de bevolking daalt naar een geboortecijfer dat lager ligt dan 2.1 kinderen per vrouw (dit cijfer is het aantal dat nodig is om de bevolking constant te houden). Deze daling van het geboortecijfer gaat gestaag door.

---

[25] Bricker, D. & Ibbitson, J. (2020). *Empty planet: The shock of global population decline*. New York: Broadway Books.

Dat geldt ook voor Afrika, voor het Midden-Oosten, voor India en zelfs voor etnische minderheden in westerse landen. Ook moslims in Europa hebben steeds minder kinderen.
De twee belangrijkste oorzaken van deze vermindering is de urbanisatie en de betere opleiding van vrouwen. Door de urbanisatie, wat betekent dat steeds meer mensen wegtrekken uit het platteland om in de grote steden te gaan wonden, is het hebben van veel kinderen niet meer nodig. Op het platteland waren kinderen een welkome hulp bij de landbouw en de veeteelt. In de stad kosten kinderen veel geld. Aangezien in Afrika miljoenen mensen naar de steden trekken, daalt ook daar het geboortecijfer.
Vrouwen die naar school gaan trouwen later. Ze leren over anticonceptie en komen meer op voor hun eigen rechten. In India bijvoorbeeld trouwen vrouwen meestal nog vrij jong, rond de leeftijd van twintig jaar, maar vijf jaar later laten ze zich steriliseren.
Aangezien de immigranten steeds minder kinderen krijgen, zullen ze steeds een minderheid blijven. Het is dus niet zo dat in Europa de moslims ooit een meerderheid zullen worden. Dat kan tijdelijk zo zijn in de steden, maar hun aantal zal stabiliseren en dat is in feite al sinds een aantal jaren het geval.
De afname van de bevolking heeft dramatische gevolgen voor de economie. Er zijn steeds minder jonge mensen. Ouderen leven langer. Er ontstaat in meerdere takken van het bedrijfsleven een tekort aan arbeidskrachten. De geschiedenis leert dat landen die de poort wijd openzetten voor immigranten, hun economische en politieke macht daardoor zeer versterken. Dit geldt althans voor het traditionele economisch model, waar economische groei de kern van uitmaakt. Die immigratie kan echter niet eindeloos doorgaan, want dat gaat ten koste van de landen van waaruit de mensen emigreren. Vreemd genoeg zien bovenvermelde onderzoekers dit over het hoofd.
De afname van de bevolking betekent onherroepelijk een vermindering van de welvaart. Hoe minder arbeidskrachten, hoe minder consumptie en hoe minder economische groei. Als een land veel immigranten opneemt dan gaat dit ten koste van de arbeidskrachten in een ander land. Turkije en Marokko bijvoorbeeld zullen er alle belang bij hebben dat hun landgenoten uit Europa terugkeren. Landen als China en Japan die nog nooit immigranten hebben opgenomen, krijgen het extra moeilijk. We kunnen ons afvragen hoe deze landen zullen reageren als de economische activiteiten noodgedwongen zullen afnemen en de ouderenzorg een groot deel van het budget zal opslorpen. Japan is nu al het land met de hoogste staatsschuld. Aangezien de Verenigde Staten nog altijd, ondanks het gesteggel rond de Mexicaanse grens en het opkomend isolationisme, heel veel immigranten opnemen – zo'n één miljoen per jaar -, zal dit land de volgende honderd jaar nog zeker de grootste supermacht blijven.

Politici in alle continenten slagen er niet in het geboortecijfer te doen stijgen. Maatregelen zoals betere kinderopvang en hogere kinderbijslag hebben geen effect op het geboortecijfer en deze maatregelen zijn trouwens zeer duur.

Mijns inziens ligt de enige oplossing in de keuze voor een ander economisch model. Dit zal echter een drastische politieke ingreep vergen. De mensen zullen een onderscheid moeten leren te maken tussen armoede en soberheid. Soberheid wil zeggen dat elk land probeert in de mate van het mogelijke zelfvoorzienend te zijn, zodat de voedselvoorziening voor de bevolking in elk geval gewaarborgd zal blijven. Kleinschalige en gediversifieerde land- en tuinbouwbedrijven rondom elke stad kunnen hiervoor een oplossing bieden. De zorgsector zal bijgestaan moeten worden door 'netwerken van solidariteit', waar vrijwilligers en gepensioneerden aan meewerken. Ook zullen jongeren min of meer gestimuleerd moeten worden bepaalde studierichtingen te volgen, zodat ze beroepen aanleren die noodzakelijk zijn voor het goed functioneren van de maatschappij. Een numerus clausus moet gelden voor studies zonder toekomstperspectief zoals kunstonderwijs, psychologie, logopedie, enzovoorts. Aantrekkelijke, niet terug te betalen beurzen worden bestemd voor diegenen die kiezen voor beroepsonderwijs en andere voor de economie noodzakelijke specialisaties. Heel wat nutteloze beroepen en instellingen die gebakken lucht verkopen kunnen worden opgedoekt.

Links en rechts kunnen het erover eens zijn dat heel wat spanningen met de moslims binnen Europa zullen verdwijnen, indien in de islamitische landen er vrede, welzijn en welvaart zou heersen. Emigratie naar Europa zou dan niet meer noodzakelijk zijn. Maar er is meer: de vrede, het welzijn en de welvaart in de islamitische landen kan in deze 21ste eeuw slechts gerealiseerd worden als de moslims terugkeren naar de landen van herkomst. Binnenkort schreeuwen Turkije en Marokko om de massale terugkeer van immigranten om de economische groei in stand te kunnen houden. Dat geldt ook voor de landen van zwart Afrika.

De demografische ontwikkelingen die nu gaande zijn betekenen dat de politiek hier ernstig rekening moet mee houden. Politici moeten durven de consequenties hieruit te trekken. Het immigratie- en vluchtelingenbeleid zal herzien moeten worden, want het huidige beleid zal leiden tot nog meer armoede in de Derde Wereld en het houdt aldaar de ontwikkeling tegen. Er moet gezocht worden naar een beleid waar allen voordeel bij hebben. Voor Europa zal gelden dat een nauwe samenwerking met de islamitische landen rondom de Middellandse Zee de beste waarborg kan zijn om de uitdagingen waar we nu voor staan, aan te kunnen.

2.8 *Antisemitisme: de haat is nu gericht op Israël*

Antisemitisme is een triest en een interessant fenomeen. Triest omdat antisemitisme het slechtste in de mens oproept. Interessant omdat de verklaring ervan ons kan helpen het slechtste te voorkomen zodat de mens zich moreel hoogstaand leert te gedragen.

Toen het christendom aan de Germaanse barbaren met geweld werd opgelegd moesten zij hun gewoonten en heidens gedrag opgeven. In de plaats kwamen normen en waarden die bij velen onder ons nog steeds als uitermate vervelend worden ervaren. Denk bijvoorbeeld aan de plicht zich voor anderen op te offeren, om niet te scheiden wat God heeft verbonden, om de vijand lief te hebben of aan het allerergste: rijkdommen verkopen om uit te delen aan de armen. Het heidendom was veel leuker. Gelukkig is Europa nu ontkerkelijkt en kunnen we weeral volop genieten van het leven.

De moslims zijn nog niet zo ver. Ook bij hen werd de islam met geweld opgelegd. De Berbers bijvoorbeeld waren oorspronkelijk christenen die door de Arabieren werden overweldigd. Augustinus, een van de belangrijkste christelijke kerkvaders, was een Berber.

De islam verbiedt van alles en nog wat. Geen alcohol, niet dansen, vrouwen moeten zich verstoppen in een boerka, voorhuwelijkse betrekkingen worden met de zweep bestraft, de clitoris wordt afgesneden want vrouwen mogen niet genieten en aangezien twijfel aan de goddelijke waarheid volstrekt uit den boze is, wordt kritisch denken in de kiem gesmoord. Vandaar dat moslims met een mengsel van afgrijzen en afgunst kijken naar de goddeloze westerse mensen, die zo goed weten te genieten van het leven.

Er is echter een keerzijde aan deze medaille. Daar heeft Sigmund Freud ons op gewezen. Het christendom is als het Super Ego dat het Es of het driftleven heeft onderdrukt. Dat roept om wraak. Aangezien het christendom zo machtig was, werden de wraakgevoelens geprojecteerd op de joden. Want het judaïsme heeft het christendom gebaard. De joden werden niet vervolgd omdat ze Jezus hebben gedood, maar omdat ze Jezus, een joodse man, aan de wereld hebben gegeven. Antisemitisme is in deze zin een herhaling van de kruisiging van Christus, maar nu door de westerse heidenen.

Dezelfde projectie geldt voor de moslims die bovendien door de verzen in de Koran worden opgeroepen de joden te doden. De profeet Mohammed had dit goed gezien, want op die manier kon het verzet tegen zijn leer worden geprojecteerd op de joden.

Antisemitisme is een vorm van wraak tegen de joden omdat zij de geboden van de ene, ware God in de wereld van het heidendom hebben gebracht. Zij zijn de moraalridders die het heerlijke leventje van de heidenen vergallen. Het heidendom is nooit verdwenen. Het christendom ging steeds samen

met heidense gebruiken. Sinds de jaren zestig van de vorige eeuw is het heidendom in volle kracht teruggekeerd. Maar helaas: daar is nog steeds de dreiging van de joden met hun ene, ware God. Hitler en zijn trawanten die een heidens Duizendjarig Rijk wilden stichten, wilden tot in de eeuwigheid af van de joden. Complete uitroeiing was daarom geboden.
Hitler heeft gelukkig gefaald, het joodse volk heeft zich weten te herpakken en het heeft een eigen staat gesticht. Vandaar dat nieuwe pogingen worden ondernomen om dit volk te verdelgen. De haat is nu gericht op de staat Israël. Hamas en Iran bijvoorbeeld willen de totale vernietiging van Israël. Maar ook de boycot van Israëlische producten of de hetze in de VN tegen dit land, moeten in dit kader worden gezien. Er valt weliswaar iets te zeggen tegen de bezetting van Palestijnse gebieden of tegen het uitroepen van Israël als een joodse staat, maar dit valt in het niets tegenover de onderdrukking van miljoenen mensen en het martelen van tegenstanders in islamitische landen, of tegenover het terroriseren van moslims in het Verre Oosten.
Moesten andere landen door een buurland met raketten worden bestookt, dan zou dat buurland per direct platgebombardeerd worden. Israël heeft blijkbaar een hogere morele standaard en doet haar uiterste best om geen burgerslachtoffers te maken. Als er gewonden vallen onder de Palestijnen dan kunnen zij op de beste zorgen rekenen in Israëlische ziekenhuizen. Dit moreel hoogstaand gedrag van de joden wekt enorme woede op. Ook dat moet worden gewroken. De verdediging door Israël van hun grondgebied en hun burgers, is een welkome aanleiding om die wraak te botvieren.
Welke lessen kunnen we uit bovenstaande verklaringen trekken? Het is vrij simpel: kiezen we voor het heidendom of voor morele normen die samengaan met het monotheïsme? Ik maak me echter geen illusie. Het gaat hier om krachten die vanuit het diepe onbewuste de mensen dwingen tot bevrediging van hun driften. Tegen diepgewortelde haat, die al duizenden jaren van generatie op generatie wordt doorgegeven, valt weinig uit te richten. Het gevaar is niet denkbeeldig dat westerse heidenen al te blij zijn met het antisemitisme van de moslims.
Joden verwachten om die reden de Messias en de christenen wachten op een terugkeer op aarde van Christus. Zelfs de grootste filosoof van de 20ste eeuw, Martin Heidegger, kwam ondanks zijn heidense filosofie tot de conclusie dat alleen een God de wereld kan redden. God, de Messias of Christus moeten de mensheid redden uit de zondeval. Maar nu we vrijwel allemaal terug heidenen zijn geworden, moeten we zelf die messiaanse opdracht op ons nemen.
Waarom zouden we moeten kiezen voor de ethiek van het monotheïsme? Een paar voorbeelden kunnen verduidelijken wie voor die ethiek kiest: dat is de Europeaan die zorgt voor een rechtvaardige verdeling van de welvaart in zijn land of die in tijden van economische recessie de armen niet aan hun lot overlaat; dat is de Europese moslim die terugkeert naar zijn land van

herkomst om met zijn kennis en ervaring mee te helpen aan de opbouw van zijn land; dat is de joodse kolonist die werkgelegenheid creëert voor Palestijnen en zijn expertise inzet om Palestina tot een land van melk en honing te maken. Deze Europeaan, deze moslim en deze jood zijn elk een messias van de nieuwe tijd.
Om licht te zien in de duisternis die door het zo fel opduikende antisemitisme over Europa hangt, beroep ik mij op mijn vijftigjarige therapeutische ervaring met ernstig gedragsgestoorde en gewelddadige criminelen. Het enige wat helpt om hen op het juiste pad te houden, is hen te omringen met mensen die om hen geven. Als er een gevoel van verbondenheid ontstaat, waarbij ze zich gerespecteerd weten en een kans krijgen om op een normale manier hun brood te verdienen (lees: een gewaardeerde bijdrage te leveren aan de samenleving), dan vervalt de reden om anderen te haten. Dit is een uiterst moeilijke opgave in een tijdperk van uit de hand gelopen individualisme. Maar toch, er zijn genoeg mensen van goede wil die niet zo dom zijn te denken dat alleen meedogenloze repressie een oplossing biedt.
Mijn hoop is dat er verbondenheid ontstaat tussen de Europeanen, de moslims en de joden. Dit kan niet van bovenaf worden opgelegd. Concrete initiatieven vanuit de burgers zelf om solidair samen te werken, kunnen zich als een olievlek verspreiden. Dit lukt het best binnen een confederatie van nationale staten, want de nationale staat is een voorwaarde voor verbondenheid van de burgers. Dus geen multiculturele samenleving, want dat geeft een vrijbrief voor gettovorming en haat over en weer. Europeanen en moslims moeten in de eerste plaats zorgen voor een rechtvaardig beleid in eigen land en de opbouw van hun eigen landen. Daarna kan een alliantie ontstaan tussen de Europese Confederatie, de islamitische landen en Israël om samen een derde wereldmacht te worden. Een wereldmacht die de ethiek in de internationale politiek hoog houdt.

2.9 *Het begint met de hoofddoek totdat de sharia-wetgeving is ingevoerd*

Een literair hoogtepunt van de 20ste eeuw was de roman *La Peste* van de Franse schrijver en filosoof Albert Camus. Het is het fictieve verhaal van een pestepidemie die uitbreekt in de Algerijnse stad Oran. Het begint met een paar dode ratten, dan enkele tientallen totdat uiteindelijk duizenden dode ratten op straat en in de huizen liggen. Daarna breekt de pest uit. Eerst een paar doden, dan tientallen en na korte tijd duizenden per week. De overheid is er niet op voorbereid, ziet niet de ernst van de bedreiging en besteedt haar energie aan het bijhouden van statistieken. De mensen weigeren eerst te geloven dat de pest is uitgebroken. Uiteindelijk ondergaat het volk gelaten haar lot en creëert hiermee haar eigen gevangenis.

Camus zet hier de mens neer die machteloos staat tegenover onbekende dreigingen. Sommigen doen wat ze kunnen om hun medemensen te helpen. Enkelen zien een kans om eraan te verdienen. De lokale media zijn er blind voor en de informatie wordt gemanipuleerd. Als er bijvoorbeeld 800 doden per week vallen geeft men vanaf dan alleen nog het aantal doden per dag, want dat lijkt wat minder dramatisch.

In *La Peste* is het absurde overal aanwezig. De administratie is absurd door maatregelen die niet passen bij wat er werkelijk gaande is. Het ziende blind zijn van de mensen is even absurd. Camus zegt hierover: ’Het kwaad in de wereld wordt vrijwel altijd veroorzaakt door onwetendheid’. Absurd is ook de neiging om de eigen verantwoordelijkheid op te lossen in abstracte beschouwingen. Het enig mogelijke antwoord op deze absurditeiten is individuele actie, namelijk een gevecht tegen het lijden van de medemensen. Toonbeelden hiervan bij Camus zijn de hoofdfiguur die arts is en een groepje vrijwilligers die de pestlijders bijstaan en de doden begraven. De mens wordt pas mens als hij de lessen trekt uit de epidemie, zijn lot niet lijdzaam ondergaat en in zijn acties toont dat hij menselijk kan zijn. De arts zegt dat hij geen held en geen heilige wil zijn; het enige wat hem interesseert is mens te zijn.

La Peste verscheen in 1947. Algauw werd dit verhaal gezien als een allegorie van de bezetting van Frankrijk door nazi-Duitsland. Ook hier was de overheid niet voorbereid op de dreiging. De Fransen ondergingen lijdzaam hun lot. Er was wat verzet en de collaborerende Vichy-regering handelde even absurd als de overheid in de roman van Camus.

Bij het herlezen van deze roman drong bij mij meer en meer het besef door dat La Peste als een allegorie kan worden gezien van de dreiging die uitgaat van de massa-immigratie van lieden die zich niet kunnen en willen integreren in de Europese samenleving. Deze lieden houden er tegenstrijdige en zelfs ons vijandige normen en waarden op na. Het begint met een hoofddoek, daarna wordt beetje bij beetje een deel van de sharia-wetgeving ingevoerd, totdat uiteindelijk de volledige onderwerping zal volgen. De politici en een meerderheid van de bevolking zien het gevaar niet aankomen.

Twee reacties zijn mogelijk op de dreigingen die op ons afkomen. De eerste is, wat Emmanuel Levinas noemt, ‘de kleine goedheid’. Overal en altijd zijn er mensen die zonder na te denken over oorzaken en zonder onheilsvoorspellingen te maken, gewoon in het hier en nu hun verantwoordelijkheid opnemen, net zoals de vrijwiligers in La Peste die de zieken bijstaan. Zij engageren zich om het goede te doen voor hun medemensen. Zelfs in de afgrijselijkste omstandigheden, zoals in de vernietigingskampen van de nazi’s, waren er mensen die in kleine dingen heldhaftig anderen hielpen. Over deze reactie hoeven we ons geen zorgen te maken. De

kleine goedheid komt overal voor, onafhankelijk van ras, etniciteit of geloof. Camus zegt hierover: ’Bij de mensen zijn er meer dingen om te bewonderen, dan dingen om te misprijzen’. Deze eerste reactie is typisch voor mensen van GroenLinks, voor brave christenen en ook veel moslims, waarvoor hulde.

De tweede reactie is alles kort en klein slaan om op te komen voor de eigen belangen. Zoiets als de Gele Hesjes, maar dan in veelvoud. Er is een gewelddadige revolutie nodig voor het eigen bestaansrecht, vooral als het gaat om al of niet overleven. Bij deze revolutie wordt altijd een zondebok gevonden. Om te weten wie dat zal zijn, hoeft men slechts de reacties te lezen op Twitter en Facebook. Dit is de reactie van mensen die door populisten worden opgezweept.

Er is echter nog een derde weg. Hiervoor is een staatsman nodig die een heel volk weet te inspireren. Churchill en De Gaulle waren de laatste staatsmannen die Europa heeft gekend. De politici na hen kunnen we vergelijken met de overheid in La Peste, die zich beperkte tot wat absurde maatregelen. Churchill en De Gaulle zouden nooit de massa-immigratie van moslims hebben toegestaan. Zij wisten al te goed dat dit gelijk staat met het importeren van fanatisme. Europa zou dan het nieuwe Midden-Oosten worden. Dat begint er nu helaas op te lijken. Het begint met een paar doden, dan enkele tientallen totdat over enkele jaren we, net als in Oran, door de niet meer te bevatten ellende ons lot lijdzaam zullen ondergaan.

Een van de merkwaardigste zinnen in La Peste is de volgende: ’In de geschiedenis komt er altijd een moment waarop diegene die zegt dat 2+2=4 wordt veroordeeld tot de doodstraf’. Pim Fortuyn en Theo van Gogh zijn al gevallen, Geert Wilders loopt het risico en anderen zullen volgen.

We staan nu voor een tweespalt. Ofwel aanvaarden we dat 2+2=4, ik bedoel dat de islam en het fanatisme onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Ofwel leggen we ons neer bij de dreiging die ons ongewild is komen te overvallen en wordt Europa het nieuwe Midden-Oosten. In het eerste geval kan slechts een staatsman Europa redden. Deze staatsman zal onomwonden zeggen dat er voor moslims geen plaats is in Europa, maar tegelijkertijd zal hij alle krachten bundelen om vrede, welzijn en welvaart in de islamitische landen rondom de Middellandse Zee te realiseren. Het gaat hier noch om racisme, noch om discriminatie, maar om de bescherming van moslims en Europeanen zodat ze in vrede kunnen leven, elk in hun eigen huis.

Zolang in Europa zo geen staatsman naar voren komt, is de hoop in onze politici ijdel. Volgens Camus is het ergste wat een mens kan overkomen, niet meer te kunnen hopen. Overal rijzen moskeeën op in Europa, zelfs een gigantische moskee in Rome. Het lijkt al te laat.

2.10 *Jodenhaat als gevolg van Europees immigratiebeleid*

De Shoah markeert voor eeuwig de Europese geschiedenis. Ondertussen is de jodenhaat terug van weggeweest, met dank aan het Europese immigratiebeleid. Van waar die diepgewortelde jodenhaat? Hier wil ik een tweede keer proberen een antwoord te geven, vanuit de vraag wat de jood zodanig kenmerkt dat hij haat opwekt bij niet-joden. Daarna ga ik in op enkele aspecten van dit antisemitisme en op de manier waarop jodenhaat bij moslims, bij extreem-rechts en binnen de Europese Unie ons dichter bij een door de mens veroorzaakte Apocalyps brengt.

Het begint al in de Bijbel waar geschreven staat dat het joodse volk door God werd uitverkozen. God heeft met hen een verbond gesloten, wat betekent dat het joodse volk altijd zal blijven bestaan en overwinnen. Het verhaal van het joodse volk begint met de bevrijding uit de slavernij in Egypte en de vestiging in het door God beloofde land.

Als we kijken naar de geschiedenis van het joodse volk dan is er een opeenvolging van onderdrukking en vervolging. Toch weet het joodse volk telkens er weer bovenop te komen en het behoudt al duizenden jaren zijn identiteit. Draagt het joodse volk misschien het geheim van het leven en is dit een bewijs van een verbond met God? De psychoanalyse die door de jood Sigmund Freud werd bedacht, licht de sluier van dit geheim al een beetje op. De levensdrang van de mens ligt in de driften die vanuit ons diepste onbewuste de energie leveren voor ons voelen, denken en handelen in ons bewuste leven. De psychoanalyse helpt om ons te bevrijden van de trauma's ten gevolge van de onderdrukking van het driftleven, zodat ze niet ons hele leven of ons lot blijvend bepalen. Freud geeft hiermee aan hoe de mens de verschrikkingen uit zijn verleden kan overwinnen. De psychoanalyse is een door en door joodse leer als antwoord op alle diep verdrongen trauma's die het joodse volk heeft moeten ondergaan.

Er is echter meer. Het joodse volk bracht ook een ethiek in de wereld. De Tien Geboden leggen de grenzen vast tussen goed en kwaad. Hier schiet de psychoanalyse te kort. Het principe van de driftenergie verklaart niet waarom we de keuze zouden moeten maken tussen goed en kwaad. De keuze voor het leven en de wil om het lijden en de vervolging te overwinnen kan zowel leiden tot een strijd tegen de anderen om *zelf* te overleven, als tot een engagement voor anderen opdat *zij* kunnen overleven. Waar die keuze vandaan komt wordt toegelicht door de joodse filosoof Emmanuel Levinas. Deze filosoof maakte weliswaar een scherpe scheiding tussen zijn filosofisch werk en zijn studie van de Talmoed, maar de filosofische vragen die hij stelt zijn geïnspireerd door bijbelse verhalen.

Volgens Levinas is het in de ontmoeting met de Ander dat ik het appèl hoor om hem niet te doden en, wat op hetzelfde neerkomt, het goede voor hem te doen of mijn verantwoordelijkheid voor hem op te nemen. ‘Doden’ wordt hier niet alleen letterlijk, maar ook figuurlijk bedoeld. Iemand negeren is in zekere zin hem een beetje doden, hem dood wensen. Alvorens iemand te kunnen negeren, moet je hem eerst hebben gezien. In die zin is negeren een bewust proces om de ander uit jouw wereld te bannen.

De kernvraag is waar dit appel om het goede te doen vandaan komt. Volgens Levinas komen we bij dit verzoek op het idee van God. De God in de filosofie van Levinas is niet de God die de atheïsten verwerpen of hebben dood verklaard. Levinas maakt een onderscheid tussen een ‘economische’ God en de afwezige God. De economische God werd door de mensen verzonnen, als een soort hulp om hun zorgen en lijden te helpen overwinnen; of als een God die de kracht geeft om de strijd te winnen. Die strijd wordt dan een Heilige Oorlog genoemd. ‘*Gott mit uns*‘ en ‘*Allahu Akbar*‘. Die God bestaat inderdaad niet. Het is daarom interessant om aan een atheïst de vraag te stellen in welke God hij niet gelooft.

De afwezige God is voor de mens niet te begrijpen. Hij laat slechts een spoor na. Dit spoor zien we volgens Levinas via de Ander die op mij een appèl om goed te zijn voor hem. God spreekt via de Ander mij toe. In dezelfde zin zouden we de gehele schepping kunnen begrijpen als een spoor van een transcendente macht die een appel op mij doet om de schepping goed te beheren, niet als een bezitter maar als een heerser die ervoor zorg draagt.. Het begrip ‘spoor’ is raadselachtig, want een spoor is de aanwezigheid van een afwezigheid.

We beginnen slechts te bestaan als we er zijn voor de Ander: ‘Kijk, hier ben ik’ of ’Hineni’ in het Hebreeuws. Hier geef ik antwoord op het appèl van de Ander. Ik ben verantwoordelijk voor alles en voor allen, hoe de Ander zich ook gedraagt en ondanks mijn wens om van deze ondraaglijke last af te komen. Deze openheid naar de Ander betekent een bevrijding uit de geslotenheid in mijzelf. Dit moeten we stellen tegenover de mens die volledig ik-gericht is en de Ander negeert of hem dienstbaar maakt aan het eigenbelang. Deze mens is de gevangene van zijn ik. Deze mens hoort moedwillig het appel van de Ander niet. Dat is het begin van alle kwaad in de wereld.

Nagenoeg de gehele familie van Levinas werd vermoord door de nazi’s, die hierbij konden rekenen op de enthousiaste medewerking van de Litouwers. Niettemin heeft Levinas daarna zijn filosofie opgebouwd vanuit het gebod ‘Gij zult niet doden’. Bij Levinas is er geen woord van haat. Dit is uitzonderlijk en getuigt van een bovenmenselijke, volmaakte ethiek. Deze joodse boodschap is cruciaal voor onze tijd. Sociale media lopen over van de haatberichten. De hatelijkheden tussen de Democraten en de Republikeinen in de VS zijn een slecht voorbeeld voor de gehele wereld. De haat

van de islamisten leidt tot ongehoorde wreedheden. Is de stem van Levinas die van een roepende in de woestijn?

Als bovenstaande argumentatie wordt gevolgd, dan wordt duidelijker waarom antisemitisme de gehele geschiedenis door heeft gewoed en telkens weer opduikt. Het judaïsme doet namelijk een appèl op de mens om zijn driftenergie te gebruiken om het goede te doen of om zich verantwoordelijk te gedragen. Dit zou bijvoorbeeld verklaren waarom joden, in vergelijking met alle andere volkeren, veel meer hebben bijgedragen aan de wetenschap en de cultuur.

Er zijn dus twee oorzaken van antisemitisme. Ten eerste de kanalisering van het driftleven en ten tweede jaloezie. Kanalisering van het driftleven betekent dat we onze agressie moeten beheersen, dat de seksuele lusten in dienst moeten staan van onze liefdesrelatie met de Ander en dat onze lustbevrediging in het algemeen niet ten koste mag gaan van het welzijn van anderen. Deze beperkingen worden in onze consumptiemaatschappij nauwelijks nog aanvaard. Economische groei ten koste van alles is een vorm van agressie. Wie niet beantwoordt aan onze egocentrische behoeften, laten we vallen. Goed rentmeesterschap over de planeet aarde met het oog op het welzijn van toekomstige generaties wordt schromelijk verwaarloosd.

Jaloezie als tweede oorzaak van antisemitisme volgt uit wat het joodse volk heeft gepresteerd. Het meest frappante voorbeeld is de staat Israël: in een regio vol haat, geweld, stammenoorlogen en religieus fanatisme is er een klein paradijs waar democratie heerst, waar topprestaties worden geleverd op wetenschappelijk, technologisch en cultureel gebied, waar de mens geniet van de vruchten van de aarde en waar de mensen hun tradities koesteren.

De moslims haten de joden uit jaloezie. Moslims worden door de islam onderworpen en hebben nooit geleerd kritisch na te denken. Daarom dragen de moslims nauwelijks iets bij aan de wetenschap en de cultuur. De joden integendeel leren van kleins af teksten op persoonlijke wijze kritisch te interpreteren, wat de intellectuele ontwikkeling krachtig bevordert. Vandaar hun topprestaties. De vergelijking tussen de puinhoop in het Midden-Oosten en de pracht van Israël spreekt boekdelen.

Extreem-rechts haat de joden omdat het judaïsme de liefde voor de vreemdeling predikt. Het goede doen voor de Ander kent geen grenzen en beperkingen. Ieder mens is de Ander, onafhankelijk van zijn afkomst of etnische achtergrond. Is de houding van de joden tegenover de Palestijnen misschien een bewijs van het tegendeel? Is in dit verband de politiek van Israël extreem-rechts? Het gaat puur om zelfverdediging tegenover een volk dat de jodenhaat nooit zal opgeven en waarmee om die reden helaas geen verdragen zijn te sluiten. Moest de jodenhaat worden opgegeven, wat ondenkbaar is, dan zou het gehele Midden-Oosten dezelfde bloei kennen als Israël. We kunnen er

zeker van zijn dat de joden, gezien hun ethiek, al te graag zouden willen samenwerken met de Palestijnen en meehelpen aan de opbouw van hun land. De haat die van één kant komt en in de Koran wordt geproclameerd is helaas onuitroeibaar.
De Europese Unie zal nooit toegeven dat jodenhaat haar politiek inspireert. Kijken we echter naar de feiten dan zien we wat anders: wie miljoenen potentiële jodenhaters op zijn grondgebied toelaat weet donders goed dat dit tot gevolg zal hebben dat alle joden moeten vluchten. Dat is na 1956 ook al gebeurd vanuit de islamitische landen. Dat komt de EU trouwens goed uit, want ondanks de mooie woorden over de moraal en de vrijheid komt uiteindelijk het gehele beleid van de EU neer op economische groei en maximale winst maken. Verantwoordelijkheid voor de toekomstige generaties delft hier het onderspit.
Door de waanzinnige economische productie met alles wat daarmee samenhangt, zoals transport en luchtvervuiling, zijn we onszelf aan het uitroken. De burgers zijn bang geworden wegens de klimaatverandering, de luchtvervuiling. de pandemie en het uitsterven van planten en dieren. Die angst is terecht, want de door de mens veroorzaakte Apocalyps is in gang gezet. Indien de Europese Unie de ethiek van het judaïsme (en het christendom) als fundament zou nemen, moet het tot nu toe gevoerde beleid radicaal gewijzigd worden. Dan zouden we goede rentmeesters zijn over de planeet aarde. Dan zouden we nooit toelaten dat één procent van de bevolking de helft van alle bezit voor zich opeist. Die radicale wijziging is echter ondenkbaar, gezien de grote belangen. We kunnen ons zelfs afvragen of de hetze tegen de katholieke kerk in de mean stream media niet hetzelfde doel heeft als het antisemitisme, namelijk de afwijzing van een moraal die het goede doen voor de Ander absolute prioriteit geeft op het eigenbelang.
Wat zal het uiteindelijke resultaat zijn van het steeds erger wordend antisemitisme? Daar kan ik zelf geen antwoord op geven. Er kan hier wel gewezen worden op een aloude voorspelling die zegt dat als alle joden zijn teruggekeerd naar het Beloofde Land, het einde der tijden is aangebroken. Dan zullen de joden bevrijd zijn en wij zullen ons in de duisternis bevinden, samen met de moslims.

2.11 *Meer, meer, meer goede en minder, minder, minder criminele Marokkanen*

Als een allochtoon, een illegaal of een asielzoeker een misdrijf pleegt, dan horen we op de sociale media kreten zoals ‘Opsluiten en de sleutel weggooien’, ‘Naar een werkkamp in Siberië’ of ‘Met het eerste vliegtuig deporteren’. In een democratische rechtsstaat is dit niet mogelijk. We kunnen slechts hopen dat de rechters streng optreden en dat de regering een doortastend immigratie- en terugkeerbeleid voert.

Hier wil ik de vraag beantwoorden hoe voorkomen kan worden dat criminelen in herhaling vallen. Als een jonge Marokkaan die een ernstig delict heeft gepleegd, na het uitzitten van de gevangenisstraf, een eerzame burger wordt die in de gevangenis een opleiding tot loodgieter heeft gevolgd en de volgende veertig jaar zijn steentje zal bijdragen aan de economie en aan het betaalbaar houden van onze pensioenen, dan kunnen we blijven stemmen op een traditionele partij. De meesten zullen hier geen snars van geloven.

Het probleem is dat men vaker slechter uit de gevangenis komt dan voorheen. Gevangenissen zijn ook broedplaatsen voor jihadisten. Recidive na een gevangenisstraf is ontzettend hoog: 60 procent pleegt binnen een jaar opnieuw een misdrijf.

Er is een oplossing om recidivisme te voorkomen. Eerst moeten we weten wat de oorzaken zijn van een criminele carrière en waarom zovelen in herhaling vallen. In een Marokkaans gezin dat bij mij in behandeling was had de oudste zoon een HBO-opleiding gevolgd en op zijn werk had hij al promotie gemaakt. De twee jongste zonen waren onverbeterlijke delinquenten die de hele wijk onveilig maakten. Dat de ene wel een crimineel wordt en anderen niet heeft alles te maken met wie men in zijn leven ontmoet. Een leerkracht kan het verschil maken. Bijvoorbeeld als hij een leerling bewust maakt van zijn talenten en hem aanmoedigt. Een succesvolle opleiding en het vinden van werk zijn de belangrijkste buffers tegen crimineel gedrag. Wordt een jongere op school belachelijk gemaakt en de grond ingeboord, dan vindt hij op straat rolmodellen die zonder opleiding snel en veel geld verdienen. De stap naar lidmaatschap van een bende is dan gauw gezet.

Iedere jongere maakt wel eens fouten. Wie heeft in zijn jeugdjaren nooit een (winkel)diefstal gepleegd? De manier waarop de samenleving hierop reageert kan het verschil maken tussen wie niet meer in zichzelf gelooft en wie het zelfvertrouwen terug kan vinden, tussen wie uit frustratie zich verder afreageert en wie zijn lesje heeft geleerd. Jongeren die in buurten wonen met veel criminaliteit en die door de politie en waakzame burgers, met hun smartphonecamera in de hand, extra in de gaten worden gehouden komen makkelijker terecht in de vicieuze cirkel van de ene mislukking naar een andere. Diegenen die in de fout gaan, voelen zich door iedereen uitgekotst. Ook binnen hun eigen etnische groep, want de meerderheid pleegt geen delicten.

Hetzelfde ontwikkelingsproces zien we bij jihadisten. Het gaat vaak om gefrustreerde jongeren die iemand ontmoeten die hen een heldenstatus voorspiegelt. Er moet een strijd gevoerd worden in naam van Allah en dan zal alles goed komen. Hierbij speelt internet een belangrijke rol. Via de sociale media wordt een ideologie verspreid die haat en verdeeldheid zaait.

De oplossing ligt in een samenleving die het contact met die jongeren niet verliest. Criminaliteit en fanatisme zijn voornamelijk een zaak van jonge mannen tussen de 18 en 24 jaar. Neem bijvoorbeeld

de deradicaliseringsprogramma's in of buiten de gevangenissen. Die zijn vrijwel altijd tot mislukken gedoemd. Dat komt omdat deze programma's geen alternatief bieden voor een betere integratie in de samenleving. Na de detentie komen ze terug in een omgeving die hen eerder heeft verworpen. Niemand zit op hen te wachten. Daardoor worden ze gedwongen terug contact te zoeken met diegenen die een strijd voeren tegen het Westen.

Hetzelfde geldt voor de mislukte integratie van jongeren met een niet-westerse achtergrond. Zij voelen zich niet thuis in onze maatschappij. Ze krijgen veel signalen dat ze niet gewenst zijn. Integratie wordt gedefinieerd als aanpassing aan onze normen en waarden, tot aan de kledingvoorschriften toe. Vanuit een Europees gezichtspunt is dit begrijpelijk. In de Verenigde Staten zien ze dit totaal anders. De tijd zal uitwijzen welk beleid leidt tot de hel en welk tot een hoger beschavingsniveau. Persoonlijk pleit ik voor een Europa dat zijn identiteit behoudt en waar geen plaats is voor wie onze joods-christelijke ethiek niet omarmt. Die ethiek is namelijk de beste die de mensheid ooit heeft gekend en ligt aan de basis van de Universele Rechten van de Mens. Dat is de reden waarom Europa nog steeds een baken van hoop is voor de gehele wereld. Dat moet zo blijven, in het belang van de wereldvrede.

Waar het voorlopig om gaat is hoe te voorkomen dat een minderheid de samenleving met haar terreur ondermijnt. Bovenstaande analyse leert dat een oplossing afhankelijk is van personen en instituties die het contact met deze jongeren niet verliezen. Recidive wordt voorkomen als ouders, leerkrachten, werkgevers en andere gezaghebbende of invloedrijke personen deze jongeren nooit laten vallen. Als zij bereid zijn telkens nieuwe kansen te bieden en de mogelijkheden creëren om te slagen.

In de eerste plaats moeten de ouders waakzaam zijn. Ze moeten weten met wie hun kinderen contact hebben en onder welke invloeden ze komen te staan. Het is hun taak als opvoeders om dit met hun kinderen te bespreken en zelf een voorbeeld te zijn van verdraagzaamheid en naastenliefde. Daarnaast hebben de scholen een belangrijke taak, omdat alle jongeren daar komen. Een concreet voorstel is dat er een vak 'Verstandig omgaan met sociale media' op het curriculum wordt gezet. In dit vak leert men alle boodschappen in de media, ook die van de meanstream media, kritisch te bekijken. Het doel van dit vak is dat duidelijk wordt dat zowel extreem-links als extreem-rechts op onverantwoorde wijze polariseren. In een open discussie met de leerlingen wordt onderzocht wat racistisch of fundamentalistisch is en welke houding het meest aan onze ethische criteria voldoet. Op die manier staat de meerderheid sterker tegenover een minderheid die het samenleven verpest.

Als je naar Marokko gaat dan ontmoet je in dit prachtige land voornamelijk vriendelijke en gastvrije mensen (dit geldt trouwens ook voor Turkije dat niet voor niets een van de meest populaire

vakantiebestemmingen is). In eigen land heb ik de beste ervaringen met de Marokkanen en Turken die ik persoonlijk heb leren kennen. Bij hen voel ik me soms beter thuis dan bij een stijve Hollander die zo akelig recht voor z'n raap is. Er is geen twijfel mogelijk: er zijn meer, meer, meer goede Marokkanen.

2.12 *Europa is een mooie trofee voor moslimextremisten*

In de jaren zestig van de vorige eeuw raakte ik in Congo bevriend met een paar Libanezen. Zij werkten daar voor de Unesco. Toen ik hen vertelde dat ik op de middelbare school had geleerd dat Libanon een van de mooiste landen van de wereld is, kregen zij de tranen in de ogen. Nu is Libanon een kapot geschoten land, vol onderlinge haat en corruptie. Veel christenen zijn het land ontvlucht. Extremistische moslims hebben deze hel gecreëerd.
Andere landen in het Midden Oosten kenden hetzelfde lot. Ik vrees dat we er rekening mee moeten houden dat de huidige generaties een beëindiging van al deze ellende niet zullen meemaken. De volgende honderd jaar zal de haat en de terreur blijven voortwoekeren.
Nochtans ben ik er zeker van dat de overgrote meerderheid van de moslims niets liever wil dat hun landen ook tot de mooiste van de wereld behoren, dat er voor alle kinderen goede scholen zijn, dat de ziekenzorg op punt staat, dat er sociale voorzieningen zijn, dat de politie waakt over de veiligheid van de burgers en dat de regering zorgt voor een rechtvaardige verdeling van de welvaart. Helaas kan een kleine groep extremisten of corrupte politici die landen in een wurggreep houden. Zodra een gematigd politicus te veel invloed krijgt wordt hij vermoord.
Dit laatste wordt steeds opnieuw herhaald. Wie streeft naar verbroedering, riskeert zijn leven. In 1961 werd in Algerije de beroemde zanger Cheikh Raymond door islamisten vermoord. Cheikh Raymond was een Algerijnse jood, die ook onder moslims zeer geliefd was en in zijn liederen zijn liefde voor Algerije vertolkte. Dat mocht dus niet, zeker niet door een jood. Na die moord kwam de exodus van de joden uit Algerije op gang. Een van hen was Enrico Macias, nu een populaire zanger in Frankrijk, die als jongen samen met Cheikh Raymond had opgetreden. De Algerijnse president wilde verzoening en nodigde Macias een paar keer uit voor een optreden in Algerije. Dit werd telkens op het laatste nippertje afgezegd, omdat er te veel dreiging kwam vanuit islamistische hoek.
We zouden de vergelijking kunnen trekken met nazi-Duitsland. Ook daar kon een relatief kleine groep het land in zijn wurggreep houden. Achteraf gezien is het makkelijk het Duitse volk te verwijten geen verzet te hebben gepleegd. De joodse schrijver Georges-Arthur Goldschmidt, in zijn

autobiografie '*La traversée des fleuves'*[26], heeft precies beschreven waarom verzet vrijwel onmogelijk was. De Duitse vrienden van zijn vader, die de hoogste rechter van Hamburg was, moesten hem laten vallen anders riskeerden ze vervolging, verlies van hun baan en vooral veel intimidatie. De nazi's konden slechts worden overwonnen dank zij een gigantische gezamenlijke inspanning van Rusland en Amerika, gevolgd door een jarenlange bezetting.

Is dit laatste misschien de enige oplossing om de moslims in het Midden-Oosten ook in de mooiste landen van de wereld te laten leven? Hoe evident die oplossing moge zijn, er zal nog eindeloos veel bloed moeten vloeien vooraleer de huidige politici deze wijsheid in praktijk zullen brengen. Europa mocht toentertijd gered worden. Waarom geldt dit niet voor de moslimwereld?

Duitsland was een christelijk land en behoorde cultureel en wetenschappelijk tot de wereldtop. Toch konden de nazi's met hun terreur aan de macht komen. In de Verenigde Staten zaaien blanke supremacisten af en toe terreur, maar de democratie is daar hopelijk sterk genoeg om hen zo krachtig mogelijk te blijven bestrijden.

In Europa wordt de democratie uitgehold door een gebrek aan identiteit. De Europese landen hebben het christendom uitgekotst en we zijn nederig veramerikaniseert (waar is de trots van de Europese universiteiten gebleven?). Nu is Europa een mooie en misschien makkelijke trofee voor moslimextremisten.

Als vijf procent van de moslims extremistisch is, dan zitten we in Europa met bijna drie miljoen moslims die de wreedste terreur niet schuwen. Met eenvoudig te produceren chemische wapens voor massadestructie kan een kleine groep makkelijk een angstpsychose veroorzaken.

De miljarden verslindende veiligheidsmaatregelen rondom vliegvelden, kerstmarkten, joodse scholen en andere gelegenheden of evenementen bewijzen hoezeer de moslimextremisten ons reeds in hun greep hebben gekregen. Het getreiter met de boerka en de oprichting door fundamentalisten van islamitische scholen staan voor de intimidatie die islamisten als wapen gebruiken.

Uiteindelijk zal blijken dat geen enkele politiemacht drie miljoen niets ontziende potentiële terroristen in bedwang kan houden. Niet alleen de overige 95 procent moslims die van goede wil is, zal daarvan de dupe zijn, maar heel Europa wordt een duizendjarig Duivelsrijk.

---

[26] Goldschmidt, G.-A. (2016). *La traversée des fleuves: Autobiographie*. Paris: Le Seuil.

2.13 *Ofwel verliest het Westen de oorlog, ofwel verliest zij haar identiteit*

De Verlichting heeft de scheiding tussen kerk en staat gebracht. Dat was een groot goed omdat hierdoor de godsdienstoorlogen werden stopgezet. Volgens sommige historici werd tijdens die oorlogen de helft van de bevolking van Duitsland uitgeroeid. De Vrede van Westfalen (1648) bracht een einde aan die verschrikkingen. Elk voordeel heeft echter zijn nadeel. De Verlichting creëerde de seculiere staat, het materialisme en het kapitalisme. Niets was er om deze ontwikkeling af te remmen, zodat we nu te maken hebben met een planeet die aan het uitsterven is en onleefbaar dreigt te worden.

Een ander probleem is dat de Verlichting slechts in het Westen heeft plaatsgevonden. In een groot deel van de wereld is er geen sprake van een scheiding tussen kerk en staat. Religie speelt daar nog steeds de hoofdrol. Met de massa-immigratie is in het Westen een bevolkingsgroep ontstaan die zich tot doel stelt Gods wil op aarde te vestigen. Dit gevaar wordt door de gevestigde macht niet gezien, omdat zij zich niet kunnen voorstellen dat nu nog een godsdienstoorlog wordt gevoerd. Volgens de Amerikaanse miljardair en activist Peter Thiel in zijn essay '*The Straussian Moment*'[27] hebben de terroristen en de islam de religie teruggebracht in een continent dat zich geen zorgen meer maakte over godsdienstoorlogen. Om die reden wordt voortdurend ontkent dat het gaat om een strijd tegen de islam. Terroristen en fundamentalistische moslims benadrukken daarentegen dat het gaat om een strijd tegen het decadente Westen. Vanuit het westerse gedachtengoed is een oorlogsverklaring tegen de islam ondenkbaar. Men denkt dat het hier slechts gaat om een handjevol psychopaten. We worden zenuwachtig bij de gedachte dat het zou gaan om een breed gedragen strijd.

Onder moslims heerst een religieuze en politieke opvatting van de realiteit. De strijd tegen het Westen is daarom belangrijker dan de kwestie van leven en dood. Allah zal na de dood oordelen over hoe een moslim zich in deze strijd heeft gedragen. In radicale tegenstelling tot deze opvatting wordt in de westerse samenleving het leven op aarde meer gewaardeerd dan de dood en wat daarna komt. Hieruit volgt de neiging om de confrontatie te vermijden. De vijand wordt genegeerd en volgens Thiel zal de vijand daarom winnen. Voor moslims is het afschuwelijk om ons zo te zien genieten van het leven en alles te doen wat Allah heeft verboden.

Dit fundamenteel verschil in levensopvatting tussen moslims en de westerse verlichte mens leidt tot een onoplosbaar dilemma. Indien we de strijd zouden aangaan met dezelfde wreedheid als waarmee

---

[27] Thiel, P. (2019). *The Straussian Moment*. Evernote.com

de moslims ons willen bestrijden, dan verliezen we wat het moderne Westen onderscheid van de islam. Ofwel verliest het Westen de oorlog, ofwel verliest zij haar identiteit.
Hoe kunnen we ons bevrijden uit dit dilemma? Een herwaardering van de verlichtingsidealen ligt voor de hand. Het Westen heeft echter het geloof in zichzelf verloren. Onze beschaving wordt gereduceerd tot entertainment. We amuseren ons tot we erbij neervallen. Netflix, citytrips, games, sportevenementen en de soap rondom Bekende Nederlanders vullen elke minuut van de dag. We delen lief en leed tot de dood ons scheidt, maar de liefde is amusement, leed is de treurigheid in Star Wars en de dood wordt weggemoffeld.
Ligt de oplossing in een terugkeer naar de christelijke traditie, omdat daar de wortels van onze beschaving liggen? Dit is onmogelijk. Religie is ook entertainment geworden. Tijdens een bijeenkomst van *Evangelicals for Trump* in Miami, hield president Trump een toespraak. Dat begon met een gebed waarbij enkele voorgangers achtereenvolgens aan het woord kwamen. We weten dat die voorgangers multimiljonair zijn. Het ging er vrij hysterisch aan toe, een paar vrouwen hielden de president stevig vast en streelden zijn arm. Trump zelf stond er beteuterd bij. Het publiek genoot van het spektakel en joelde bij elke kreet van '*America is great*' en '*God bless America*'.
Gelukkig zijn er in het Westen voldoende bewegingen en actiegroepen die de van oorsprong christelijke waarden, meestal onbewust, verdedigen. De strijd om de mensenrechten, om respect voor het individu, voor gelijkwaardigheid van alle mensen ongeacht hun ras of geloof, tegen elke vorm van onrecht, tegen de doodstraf of voor de bescherming van de schepping en voor een rechtvaardiger verdeling van de welvaart is de ware toepassing van evangelische waarden. Of de actievoerders dat nu al of niet doen in naam van de religie doet er niet toe. Wat echter ontbreekt is politiek staatsmanschap om deze waarden te verdedigen tegen elke ondermijning ervan. Staatsmanschap, zoals destijds bij Churchill en De Gaulle, is in deze tijd ver te zoeken. Er is dringend behoefte aan Europese leiders met een visie en die van daaruit de oplossing niet uitsluitend zoeken in economische en technologische interventies. We kunnen de massa-immigratie bijvoorbeeld niet tegengaan met een geldstroom naar het zuiden en met ontwikkelingshulp. Dat geld komt terug naar Zwitserse bankrekeningen en de ontwikkelingshulp heeft nauwelijks geleid tot een economische verbetering voor het gewone volk. Ook het onderwijs en de ziekenzorg, die in die landen tijdens de koloniale periode al redelijk georganiseerd was, zijn er niet op verbeterd.
Een soort Vrede van Westfalen waarbij de huidige politiek wereldwijd wordt afgewezen, biedt evenmin een oplossing. Politiek zou dan vervangen worden door een wereldomvattende economische en technologische organisatie, zoals de handelsverdragen en de informatietechnologie al laten zien. Dit leidt tot een artificiële wereld met een religie van de commercie en de techniek,

een geloof in de onbeperkte macht van de mens over de natuur en onbeperkte mogelijkheden tot verandering en voor geluk. Dit is de wereld van de Antichrist. De Antichrist vervalst de wereld tot een herschepping waar de natuur onderworpen is aan de mens om aan al zijn behoeften te voldoen. De Antichrist plant alles, voorziet alles, brengt veiligheid, comfort en zorg. Hierdoor verdwijnt de menselijkheid van de mens.

De menselijke mens daarentegen geeft prioriteit aan het ethisch appel om het goede voor de medemensen te doen, boven het bevredigen van zijn eigen behoeften.

De staatsman die Europa kan redden van de ondergang zal de (op het christendom gefundeerde) ethiek terugbrengen in de politiek en de economie. Dit betekent dat er geen plaats is voor een bevolkingsgroep die de Europese ethiek ondermijnt met daaraan tegengestelde waarden en normen. Dit betekent echter ook dat deze staatsman er alles zal aan doen om die bevolkingsgroep bij te staan bij de opbouw van hun eigen beschaving. Voltaire zou hebben gezegd: ’Ik ben het niet eens met wat u zegt, maar ik zal het recht om het te zeggen tot de dood toe verdedigen’, nu zou gezegd kunnen worden tot de moslims: ’Ik ben het niet eens met uw religie, maar ik zal het recht om een eigen beschaving op te bouwen tot de dood toe verdedigen’, met als concreet voorbeeld: ’U bouwt hier geen moskeeën, maar wij zullen er alles aan doen om u solidair te ondersteunen bij de opbouw van uw landen’.

2.14 *Het machteloze Westen tegenover een imperialistische islam*

Velen leggen de oorzaak van de ondergang van het Romeinse Rijk bij de inval van de barbaren. Het is beter de vraag te stellen waarom de barbaren dit rijk konden binnenvallen en Rome veroveren. Waarom was er geen weerstand? Hoe kon het dat één van de imperia die het langst heeft geduurd, namelijk duizend jaar, zo makkelijk veroverd kon worden? De ondergang van het Romeinse Rijk verliep zeer snel met ongehoorde gevolgen. Op het hoogtepunt, in het jaar 70 voor Christus, had Rome één miljoen inwoners. Niet lang na de plundering door de barbaren was Rome niet veel meer dan een dorp met 17.000 inwoners.

Volgens de Amerikaan Lawrence Reed[28], een econoom en historicus die als journalist gedurende 25 jaar de gehele wereld heeft doorkruist, is de ondergang van het Romeinse Rijk het gevolg van drie factoren. Deze geschiedenis is een les voor onze tijd en zou best van toepassing kunnen zijn op de ondergang van de westerse beschaving. Om die reden ga ik hier wat dieper op in. Op het eind wordt

---

[28] Reed, L.W. (2015). *Are we Rome?* Atlanta, Georgia: Foundation for Economic Education.

een voorstel geformuleerd om de strijd die volgt uit de onverenigbaarheid van onze Europese waarden en de islam te vervangen door een vorm van samenwerking. Dit laatste biedt een kans om de ondergang te vermijden.

Opvallend is dat Reed de oorzaak van het einde van het Romeinse Rijk niet ziet in invallen van buitenaf, maar door een verval van binnenuit. Ten eerste was er een verval van de moraal dat leidde tot een klassenstrijd, oorlogen die veel geld kostten en hoge belastingen. Een tweede oorzaak was het despotisme waarin de oorspronkelijke republiek was uitgemond. De Romeinen hadden nochtans de republiek gesticht om te voorkomen dat de macht bij één man was geconcentreerd. De macht werd verdeeld. Er waren instellingen, zoals de senaat, – die nog steeds het voorbeeld zijn voor onze tijd -, en waarvan de leden benoemd werden voor een bepaalde tijd. Er was in de republiek respect voor het individu, voor het particuliere eigendom en er was relatieve vrijheid. De economie bloeide. Met de machtsovername door een despoot werd de absolute macht geclaimd. Alle macht ging naar de centrale regering en de verantwoordelijkheid van het individu, het gezin en de samenleving verschoof naar de staat. Hoe groter de regering werd, hoe corrupter zij werd. Wie de macht heeft trekt zijn vrienden aan om de macht te verdelen. Lobbyisten krijgen vrij spel. Het gevolg hiervan was een slecht management onder slechte leiders. Bekwame mensen die iedereen graag aan de leiding zou willen zien haken af omdat ze aan deze smerige politiek niet willen meewerken. Als laatste oorzaak ziet Reed de wetgeving die meer en meer gericht was op het bevoordelen van individuen en bepaalde groepen. Uiteindelijk ontstond een monsterlijke dictatuur waarin er geen vrije meningsuiting meer was. Ook toen was er de dwang van het politiek correcte denken.

De laatste eeuw van het Romeinse Rijk werd gekenmerkt door (1) geldverslindende oorlogen; (2) een welvaartsstaat die onbetaalbaar was geworden, alle zorg werd verwacht van de Staat ten koste van de individuele verantwoordelijkheid en (3) politici die kost wat kost de macht in handen wilden houden en om die reden anderen omkochten. Hierdoor ontstond grote ongelijkheid tussen arm en rijk en tussen diegenen die de macht in handen hadden en de rest van de bevolking.

Deze laatste drie factoren vertonen een opvallende gelijkenis met wat nu gaande is in de westerse samenleving. Triljoenen worden besteed aan bewapening en aan oorlogvoeren; de welvaartsstaat is eveneens onbetaalbaar geworden en de voorzieningen kunnen de vraag naar zorg niet meer aan; de kloof tussen arm en rijk en tussen de elite in Brussel of in de hoofdsteden en de rest van de bevolking is dieper dan ooit te voren. De macht wordt meer en meer geconcentreerd. De wetgeving wordt in sterke mate beïnvloed door lobbyisten van oppermachtige multinationals. Na hun politiek mandaat kunnen politici rekenen op een lucratieve baan in het bedrijfsleven. Rechters hebben een te grote invloed op de politiek. Het Europees Hof van de Rechten van de Mens opereert als een soort

inquisitie die mensen dwingt tot politiek correct handelen. Kortom, onze tijd vertoont zulke grote gelijkenissen met de laatste eeuw van het Romeinse Rijk, dat we hieruit wel de les moeten trekken dat het verval van de westerse beschaving onvermijdelijk is.
Zo ontstond in Europa een situatie waarbij de islam vrij spel kreeg. Deze imperialistische religie vindt geen weerstand in een Europese Unie en in landen zonder leiders die de bevolking weten te inspireren voor de christelijke of humanistische moraal. Willen we de ondergang van het Avondland voorkomen dan zullen we een radicaal andere koers moeten varen.
We staan voor een tweespalt. Ofwel wordt de 21ste eeuw de eeuw van de door de mensen veroorzaakte apocalyps, ofwel wordt dit de eeuw van de spiritualiteit waarin de ethiek de politiek en de economie zal bepalen. Dit laatste zal lukken als de Europeanen en de moslims de handen ineen slaan. Aan de ene kant kan een Europese confederatie van natiestaten de voorwaarden creëren van een door de christelijk-humanistische ethiek geïnspireerde politiek. Aan de andere kant kunnen de moslims massaal terugkeren naar de landen van herkomst en zich verenigen binnen een Groot Islamitisch Kalifaat in het Midden-Oosten. Als dit is gerealiseerd kan een alliantie van Europa en het kalifaat een doorslaggevende factor worden in de wereldpolitiek. Dan staat de mensheid sterker tegenover de uitdagingen van deze eeuw ten gevolge van de klimaatverandering en van zich herhalende pandemieën. Ook zal deze alliantie zwart Afrika een betere toekomst kunnen bieden, want daar ligt een enorm onontgonnen menselijk potentieel. Welke staatsman maakt Europeanen en moslims bewust van deze hoopvolle optie?

2.15 *De rechtvaardiging van islamitisch terrorisme*

De Nederlandse rechtsfilosoof Paul Cliteur beschouwt het boek *'Vrees en Beven'* van de Deense filosoof Søren Kierkegaard als het gevaarlijkste boek uit de geschiedenis van de wijsbegeerte, vermits het een 'legitimatie van religieus gemotiveerd terrorisme en fundamentalisme' biedt. Hier wil ik aantonen dat deze interpretatie niet gerechtvaardigd is. Daarna wordt dieper ingegaan op de vraag waarom sommige mensen in naam van God andere mensen haten, verafschuwen, discrimineren en in het ergste geval martelen en vermoorden.
Het centrale thema van 'Vrees en Beven' is het verhaal van Abraham die van God het bevel krijgt zijn zoon Isaak te offeren op de berg Moria. Abraham stelt God geen vragen hierover, klaagt niet, zegt het aan niemand en gaat samen met zijn zoon op weg, in volle gehoorzaamheid aan het goddelijke gebod.

De rationele westerse mens stelt zich wellicht de vraag waarom je zo'n oude geschiedenis, die misschien wel verzonnen is, weer zou oprakelen. Dit zou echter een ontkenning zijn van essentiële vragen die de mensen zich al duizenden jaren stellen, zoals in dit geval de vraag of er iets is dat hoger staat dan de mens en eisen stelt waaraan we moeten gehoorzamen. De mens die absoluut vasthoudt aan de rede zal het bestaan van 'iets hogers' ontkennen. Deze mens aanbidt de rede. De gelovige denkt dat God het 'iets hogere' is.

Wat men gelooft doet hier niet ter zake. Het gaat nu om de vraag wat mensen ertoe kan bewegen om te moorden in naam van God, omdat God dat verwacht. Dat deze vraag nog steeds actueel is, blijkt uit de oproepen in de Koran om joden, ongelovigen en afvalligen te doden. Er zijn moslims die aan deze oproepen van Allah gehoor willen geven. Alle reden dus om te onderzoeken hoe deze onzin weerlegd kan worden. Het boek van Kierkegaard biedt hierop een antwoord, ondanks dat Cliteur daar anders over denkt.

Eerst en vooral is duidelijk dat Isaak uiteindelijk niet wordt gedood. God grijpt op het laatste moment in. Verder benadrukt Kierkegaard dat Abraham geloofde dat hij Isaak zou terugkrijgen, zelfs indien hij zijn enige zoon daadwerkelijk met een mes de keel had overgesneden. Hij gelooft dit krachtens het absurde en deze paradox is niet te begrijpen.

De paradox die in 'Vrees en Beven' voortdurend aan de orde is betreft aan de ene kant het geloof van Abraham dat God liefde is en aan de andere kant zijn absolute plicht om te gehoorzamen aan de bevelen van God. Cruciaal hierbij is dat die gehoorzaamheid aan God prioriteit heeft op de ethische verplichting om niet te doden. Bij een oppervlakkige beschouwing, – dit is bij het over het hoofd zien van de zojuist genoemde paradox -, lijkt dit op een legitimatie van terreur en moord (op voorwaarde natuurlijk dat God dit echt van ons verlangt in bepaalde omstandigheden).

Kierkegaard toont aan dat het bijbels verhaal van Abraham geweld niet legitimeert. Het gaat om God die Abraham op de proef stelt. Abraham zal met 'vrees en beven' gehoor geven aan de opdracht van God, ondanks dat hij tegen zijn ethisch gevoel moet ingaan. Hierdoor bewijst Abraham dat hij boven de ethiek staat, in die zin dat hij niet de slaaf is van de ethiek maar volledig persoonlijk verantwoordelijk is voor zijn keuzen, zodat hij zelf kan bepalen welke persoon hij is. Dit is de boodschap die het existentialisme later heeft opgepikt.

Bij moslims gaat het niet om een paradox. Allah is net als zijn profeet een krijgsheer die geen tegenstand duldt. Allah roept daarom op tot het doden van wie zich niet onderwerpt aan de islam. Islam betekent letterlijk onderwerping. De joden zijn de ergste vijanden, want die hebben de heilige schriften vervalst. De onderwerping betekent ook dat de islam tegelijkertijd de religie van de vrede

en van het geweld is. Vrede heerst in landen waar iedereen moslim is. Geweld moet doorgaan tot dat ideaal is bereikt, vandaar dat het huidige Europa het nieuwe Midden-Oosten aan het worden is. Christenen hebben een persoonlijke relatie met God. Dat wordt op prachtige wijze verwoord in het hier besproken bijbelse verhaal. Wat mij persoonlijk het meest treft in Genesis is dat Abraham en God beschreven worden als vrienden. Abraham zegt 'jij' tegen God en niet 'U'. Dit is iets ongelooflijks, want de mens wordt hier gelijkgesteld aan de schepper van het universum. In de Bijbel lezen we vaak dat profeten en anderen in discussie gaan met God en God geeft hen vaak nog gelijk ook. Bij Allah is zoiets ondenkbaar. Om die reden is Allah onvergelijkbaar met de God van de christenen.

Nu zou gezegd kunnen worden dat christenen, ten tijde van de inquisitie, ook tegenstanders hebben gemarteld en op de brandstapel gezet. Het christendom heeft deze akelige periode echter overwonnen. De scheiding van kerk en staat heeft hierin een beslissende rol gespeeld. Het gevaar blijft altijd aanwezig dat in naam van het geloof, nu in de vorm van ideologieën zoals het marxisme en het socialisme, de haat tegen tegenstanders wordt gelegitimeerd. Het marxisme leidde tot de goelags. De idealen van het hedendaagse socialisme legitimeren op dwingende wijze het politiek correcte denken en de verdwazing van de genderideologie. En wat te denken van de vrijheidsbeperking die de regering oplegt tijdens deze corona-pandemie? Hier zijn de experts de schriftgeleerden die de waarheid in pacht lijken te hebben en een dictatuur van een politiestaat legitimeren.

De betekenis van Kierkegaard ligt in zijn visie dat geloof de paradox is waarin de enkeling hoger staat dan het universele. De enkeling staat in relatie tot het absolute. Dit is een privé-relatie die niet gerechtvaardigd wordt door een beroep te doen op het universele. Hier ligt de sleutel om ons te bevrijden van de dictatuur van eender welke ideologie, zelfs van de Universele Rechten van de Mens. 'Vrees en Beven' leert ons dat we ons niet kunnen verschuilen achter eender welke ideologie of achter de ons toegekende rechten, maar dat ieder van ons als enkeling zich verantwoordelijk moet gedragen.

Als Abraham het bevel van God kritiekloos opvolgt is dat een puur persoonlijke beslissing. Abraham handelt in totale afzondering. Als hij vertrekt naar de berg Moria zegt hij aan niemand iets over het doel van zijn reis. Hij zal zijn zoon opofferen, maar zijn vast geloof zegt hem dat hij zijn zoon zal terugkrijgen. We hebben God nodig om boven de universele wetmatigheden te staan; dit is om waarlijk vrij te zijn. In eigentijdse bewoordingen: als enkeling heeft de mens niet alleen de universele mensenrechten, maar hij heeft de vrijheid om te doen wat het absolute hem beveelt.

Gelukkig is de God van de joden en de christenen de God van liefde. Deze God zal uiteindelijk nooit geweld en doodslag legitimeren.

De God die krijgsheer is of Allah volgens de moslims, gunt de mensen die vrijheid niet. Om die reden is een moslim nooit een enkeling, maar een lid van de Oema die hem oproept tot de jihad. Een moslim zegt wel honderd keer per dag: 'Het is de wil van Allah'. Een moslim heeft geen eigen wil, net zoals een goed gedisciplineerde soldaat. Moslims zijn strijders voor het geloof. Het is de Koran die het terrorisme en het fundamentalisme legitimeert.

Het tragische is dat onze regeringsleiders binnen de EU in de ontkenningsfase blijven steken. Nochtans weten ze al te goed dat de islam niet te verenigen is met onze westerse beschaving. De regeringsleiders zullen door onze kinderen en kleinkinderen worden vervloekt, omdat ze van Europa het nieuwe Midden-Oosten hebben gemaakt, met alle haat, geweld en onderdrukking van dien.

De christelijke kerken roepen hun gelovigen op via klokgelui. Liefde hoeft geen woorden. Moskeeën schallen de verzen van de Koran via luidsprekers op minaretten. Haat heeft woorden nodig.

2.16 *Moorden in naam van Allah*

In 2016, tijdens de Paasdagen, wenste een Pakistaanse kruidenier in de Schotse stad Glasgow op Facebook zijn christelijke klanten een gelukkig paasfeest. Een paar dagen later werd hij door een geloofsgenoot op straat doodgestoken. Deze moordenaar deed precies wat een islamitisch theoloog uit de 14de eeuw, Ibn Taymiyya, had aanbevolen: moslims die met Pasen gekleurde eieren uitwisselen met christenen moeten worden gedood. Ibn Taymiyya wordt door salafisten en jihadisten vaak als referentie genoemd voor hun daden. De moordenaar in Glasgow had wellicht nooit gehoord van deze theoloog, maar hij deelde dit gedachtengoed dat onder moslims leeft.

Met onze westerse logica en in onze seculiere samenleving is iemand vermoorden om een futiliteit zoals een paaswens op Facebook of het uitwisselen van beschilderde eieren, onbegrijpelijk. Met onze sociologische en psychologische verklaringen komen we hier niet veel verder, zodat oplossingen uitblijven. Het interessante van het essay '*Du fanatisme: Quand la religion est malade'* [29](Over het fanatisme: Wanneer de religie ziek is) van Adrien Candiard is dat hij het fanatisme dat volgt uit een bepaalde theologie probeert te begrijpen met theologische argumenten. Om religieus

---

[29] Candiard, A. (2020). *Du fanatisme: Quand la religion est malade*. Paris: Les Éditions du Cerf.

fanatisme uit de wereld te helpen zou een theologische benadering wel eens de meest efficiënte kunnen zijn. Verderop zullen we aantonen waarom deradicaliseringsprogramma's geen kans van slagen hebben, als geen aandacht wordt besteed aan hoe over God of Allah wordt gedacht. Een bijkomend probleem is dat de staat niet kan en mag bepalen wat goed of slecht is aan een religie.
Adrien Candiard is een dominicaan en islamoloog die woont in Caïro, waar hij zich inspant om de dialoog tussen christenen en moslims te bevorderen. Voordat hij priester werd was hij adviseur van Dominique Strauss-Kahn, toen een van de belangrijkste politici in Frankrijk. Hij werd door president Macron soms om advies gevraagd. Via zijn boeken, zijn talloze conferenties en Youtube bereikt Candiard, die vloeiend Arabisch spreekt, vele duizenden die hem zien als een autoriteit op het gebied van de islam en als iemand die de interreligieuze dialoog op gang kan brengen.
Naast het begrip 'fanatisme' zijn ook andere termen in omloop, zoals 'radicalisering' ,'integrisme,' 'fundamentalisme' en 'islamisme'. Dit zijn allemaal nogal vage begrippen om religieuze onverdraagzaamheid aan te duiden. Die begrippen maken geen onderscheid tussen een Filippijn die zich op Goede Vrijdag laat kruisigen, een Taliban die een zelfmoordaanslag voorbereidt, een Amerikaanse creationist die onderwijs in de evolutieleer op scholen wil verbieden of een salafist die niet wil dat zijn vrouw door een mannelijke arts wordt onderzocht. Al deze vormen van fanatisme of van religieuze onverdraagzaamheid hebben andere oorzaken en andere effecten. Vanuit het Verlichtingsdenken noemen we de bovengenoemde voorbeelden en al wat daar op lijkt uitingen van psychische stoornissen die onder de algemene noemer 'fanatisme' ondergebracht kunnen worden. Een fanaticus is fundamenteel irrationeel, alhoewel hijzelf denkt rationeel en coherent te zijn. We kunnen dit psychologisch en sociologisch verklaren. Deze verklaringen zijn niet onjuist, maar waarop baseert de fanaticus zich om te geloven dat zijn manier van redeneren juist, consequent en rationeel is? Hier biedt volgens Candiard de theologie een antwoord.
De fatwa of het willen doden uit geloofsovertuiging is een juridische opvatting (de fanaticus is ervan overtuigd de wet te volgen), die gebaseerd is op hoe over Allah wordt gedacht. Volgens de islam is Allah absoluut transcendent; dit wil zeggen dat de mens met zijn taal en zijn denken onmogelijk de waarheid over Allah kan uitdrukken. Allah kunnen we onmogelijk kennen. Gelukkig is daar de *Koran* die duidelijk maakt wat Allah wil. Candiard noemt dit een 'godvruchtig agnosticisme'. Theologie is daarom in wezen onmogelijk. Op de vraag wat theologie is, antwoordt een moslim dat het de leer is die zegt wat verboden is en wat toegelaten is.
Deze kijk op Allah staat diametraal tegenover de christelijke theologie. Het christelijk geloof is een persoonlijke relatie met God, een relatie van liefde en vertrouwen. Een christen kan zeggen 'Ik ben

gelovig, maar niet praktiserend'. Een moslim daarentegen kan geen persoonlijke relatie met Allah hebben want Allah is volkomen onkenbaar. Wat de moslim wel kan doen is de bevelen van Allah opvolgen. Het gaat niet om het innerlijke, maar om de daden. Een moslim zijn is zich gedragen zoals een moslim zich hoort te gedragen. Als een moslim een christen 'Zalig Paasfeest' wenst, dan is hij een afvallige en daarom moet hij worden gedood. Dat laatste volgt uit de klassieke islamitische wetgeving, de sharia, en dat is de wil van Allah.

Als God ons liefheeft en wij God lief hebben dan kunnen we anderen niet dwingen om God lief te hebben. Liefde laat zich niet dwingen. Als we geen relatie hebben met Allah, maar wel zijn bevelen moeten opvolgen, dan kunnen we anderen dwingen die bevelen op te volgen. Een christen inspireert anderen door zijn voorbeeld en door zijn naasten lief te hebben, om God en de naasten lief te hebben. Een moslim dwingt anderen te leven zoals het hoort bij een moslim. Dwang en onderdrukking zijn een logisch gevolg van het islamitisch geloof. Het spreekt vanzelf dat deze houding lijnrecht staat tegenover wat we in een vrije democratie gewend zijn en koesteren. Dat maakt begrijpelijk waarom moslims in het Westen beetje voor beetje in de openbare ruimte hun eisen stellen. Het uiteindelijke doel is de staat volledig over te nemen en de sharia aan iedereen op te leggen. Het toenemend aantal islamitische burgemeesters, wethouders, volksvertegenwoordigers, ambtenaren en politici in westerse landen spreekt in dit verband boekdelen.

Het is vooral in het salafisme dat zo rigide wordt gedacht over de bevelen van Allah. De *Koran* is geschreven door God en is daarom onveranderlijk. Aanpassing aan de veranderende omstandigheden is daarom ondenkbaar. De meeste moslima's droegen tot enkele decennia geleden geen hoofddoek. Op het einde van de 20ste eeuw, door de opkomst van het salafisme, dat financieel werd en wordt ondersteund vanuit de Golfstaten, wordt een rigide toepassing van de wet meer en meer de regel.

De theologische uitleg van het dwingend en fanatiek gedrag van moslims maakt duidelijk dat psychologische en sociologische verklaringen niet volstaan. Evenzeer kan het fanatisme van andere religies of van ideologieën niet vergeleken worden met het fanatisme van moslims. In dit verband is het vanuit islamitisch oogpunt vernederend als de rationele westerse mens een onderscheid maakt tussen fanatieke en 'gematigde' moslims, als een soort vergoelijking omdat de meesten gematigd zouden zijn. Een 'gematigde' moslim is iemand die zijn religie niet serieus neemt. In plaats van de wetten van Allah centraal te stellen in zijn leven, laat hij zich verleiden door andere zaken. Over zijn eigen christelijk geloof zegt Candiard dat hij geen gematigde gelovige wil zijn, want dat is een lauw afkooksel van de kern van de zaak. We kunnen hierbij bijvoorbeeld denken aan de oproep van

Jezus Christus aan de rijke jongeling om zijn goederen te verkopen en te verdelen onder de armen. Dit laatste brengt een dominicaan door zijn gelofte van armoede in praktijk.
Bij christelijke heiligen zouden we ook kunnen denken dat het fanatici zijn omdat ze hun geloof zo rigoureus beleven. Een christen die diep gelovig is zou niet graag als een fanaticus worden beschouwd. Er speelt dus iets anders een rol in het fanatisme dat leidt tot dwang, onderdrukking en eventueel moord. Adrien Candiard geeft hierop een merkwaardige verklaring: het is niet de alomtegenwoordigheid van Allah die de moslims aanzet tot fanatisme, maar een gebrek aan aanwezigheid van Allah. Doordat Allah in essentie volstrekt onkenbaar is, is hij afwezig. Die afwezigheid van Allah is ondraaglijk, vandaar dat gezocht wordt naar een compensatie. Dit laatste vindt een moslim in de geboden van Allah.
De belangrijkste remedie tegen fanatisme dat tot geweld en onderdrukking kan leiden ligt in een hoger ontwikkeld spiritueel leven. Het is mijn relatie tot God die zich moet ontwikkelen, waarin God wordt gezien als diegene die de mensen liefheeft. God is liefde. Om het fanatisme van moslims te deradicaliseren stelt Candiard drie remedies voor:
(1) een theologische bezinning over de ware God;
(2) een dialoog tussen de monotheïsmen en
(3) het gebed.
Om de invloed van het salafisme tegen te gaan moeten de moslims leren inzien dat er ook andere manieren zijn om over Allah te denken, zoals blijkt uit diverse stromingen in de islamitische spiritualiteit. In de dialoog tussen joden, christenen en moslims gaat het niet om anderen te overtuigen van de eigen waarheid. Dit zou de tegenstellingen integendeel kunnen versterken. Christenen en joden moeten laten zien wat het voor hen betekent te geloven in een God die liefde is en die met de mensen in dialoog gaat omdat zij geschapen zijn naar Zijn beeld en gelijkenis. Als we bij het samenzijn van joden, christenen en moslims in stilte bidden, kan elk van ons de ander diep raken. Een fanaticus vreest niets meer dan de stilte van het gebed, omdat hij dan geconfronteerd wordt met de levende God.
De conclusie is dat het fanatisme van de moslims niet ontkracht kan worden door een beroep te doen op het Verlichtingsdenken. Het is een vergissing te denken dat we van elke vorm van religie afstand moeten doen om het religieus fanatisme uit de wereld te helpen. De oplossing ligt integendeel in de religie zelf. De religie kan de spiritualiteit bieden die leidt tot liefde voor God en voor de naasten. Dit is in onze overgeseculariseerde tijd geen makkelijke boodschap. Geloven in God betekent zijn leven in dienst stellen van de ene God die onzichtbaar is en van wie het bestaan met onze rede niet bewezen kan worden. In plaats van zijn gehele leven in dienst te stellen van de

Liefde voor God en voor de naasten zoekt de moderne mens liever zijn heil in het tastbare, maar vergankelijke geluk.

Hier ligt een taak voor het onderwijs. Candiard stelt voor in het onderwijs meer aandacht te besteden aan de studie van de religie, maar dan wel op een intelligente manier. Hoe mensen over God of Allah denken, – dit is welke theologie ze al of niet bewust aanhangen -, kan grote gevolgen hebben op hun gedrag. Van dit geloof hangt af of ze al of niet fanatiek zijn en bereid tot geweld. In deze tijd van crisis en grote verwarring wordt dit inzicht van steeds groter belang. Het gaat trouwens niet alleen om de religie die kan leiden tot fanatisme. Ook de moderne afgoden zoals macht, geld, ecologie, sociale klasse, ras of de genderideologie kunnen oorzaak zijn van fanatisme. Om dit te voorkomen kan een zekere mate van ascetisme en spirituele verdieping de enige oplossing zijn.

De westerse beschaving is doordrongen van het Verlichtingsdenken. Onze ethiek is bovendien in wezen een christelijke ethiek, gebaseerd op de liefde voor de naaste. Die liefde is onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk. Wie deze liefde serieus neemt, zal nooit geweld plegen, behalve om zijn naasten tegen het geweld van anderen te beschermen. Wie iemand anders onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk liefheeft vindt nooit een reden om te scheiden (het christendom neemt nu eenmaal de liefde bloedserieus). De verlichte westerse mens zou moeten weten en aanvaarden dat wat in de Tien Geboden staat en in de Bergrede wordt gezegd, noodzakelijke voorwaarden zijn voor een menselijke samenleving.

De meeste mensen in het Westen hebben dit begrepen. Er is enorm veel solidariteit, zoals we tijdens de coronapandemie dagelijks konden constateren. Er zijn gelukkig nog voldoende mensen die elkaar trouw blijven tot de dood hen scheidt. De meesten gedragen zich verantwoordelijk tegenover de naasten en tegenover de aarde waarop ook toekomstige generaties moeten kunnen leven. Het valt niet te ontkennen dat de rol en de kracht van het Westen de toekomst van de gehele mensheid zal bepalen. Een hogere fase in de evolutie, gekenmerkt door een spirituele renaissance, wordt door het judaïsme en het christendom mogelijk gemaakt. Helaas wordt de goede wil van velen tegengewerkt door een minderheid die het eigenbelang prioriteit geeft. Even gevaarlijk is de beweging die de Europese beschaving afdoet als een vorm van *white supremacy* en kolonialisme. Die lieden beseffen niet wat de Europese beschaving heeft betekend en nog betekent voor een meer menselijke en solidaire wereldgemeenschap.

De voorstellen van Candiard om het fanatisme uit de wereld te helpen, zijn goed bedoeld maar ik vrees dat het te laat is. De westerse beschaving wordt ondermijnd door de kracht van de islam, de massa-immigratie en een krankzinnig economisch model. De westerse beschaving is zwak omdat de

religie uit de politiek is verbannen. In Nederland durft de koning zich nog nauwelijks als een christen te gedragen waardoor hij onbewust het einde van het koningshuis inleidt. Autoriteiten heulen mee met moslims die een ethiek belijden die onverenigbaar is met de onze.
Die verbanning van de religie uit de politiek heeft tot gevolg dat de ethiek, waarop onze beschaving al tweeduizend jaar steunt, haar kracht meer en meer verliest. Vandaar alle gebeurtenissen en ontwikkelingen die bewijzen hoe onverantwoordelijk we omgaan met de planeet Aarde en hoe verdorven en immoreel onze beschaving aan het worden is. Persoonlijk ben ik tot de conclusie gekomen dat niet alleen de religie ziek is geworden, maar dat de mensheid als zodanig psychiatrisch gestoord is en dat is gevaarlijk.
Willen we de mensheid redden, dan moeten de mensen van goede wil in het Westen de politieke macht grijpen. Dit betekent ondermeer dat zowel de politiek als de economie doordrongen moeten zijn van de christelijke ethiek. De moslims van goede wil moeten in hun landen van herkomst ook de macht grijpen. Pas dan is een dialoog mogelijk tussen het Westen en de islamitische landen, die kan leiden tot verzoening en een hersteld vertrouwen in de Grote God van Liefde.

2.17 *Koranverbrandingen in Zweden*

In april 2022 braken in verschillende Zweedse steden rellen uit wegens koranverbrandingen die werden uitgevoerd door de extreem-rechtse Deens-Zweedse politicus en advocaat Rasmus Paludan. In de stad Örebro raakten daarbij zeven politiemensen gewond. Als in Zweden Paludan zijn actie aankondigt, wordt hij door de politie begeleid zodat hij in alle veiligheid de koran kan verbranden. Hij doet dit bij voorkeur in wijken waar veel moslims wonen. In België, Duitsland en Frankrijk waar Paludan ook van plan was een koran in het openbaar te verbranden, werd hij onmiddellijk het land uitgezet. Hier wil ik de vraag beantwoorden wat hier een wijs beleid is.
Eerst en vooral wil ik mijn persoonlijke mening weergeven. Zo'n actie zou ik nooit uitvoeren, omdat ik niemand nodeloos wil kwetsen. Ook keur ik die acties af, maar ik vind wel dat zij niet verboden moeten worden. Om een en ander te verduidelijken trek ik de vergelijking met de bijbel. Als iemand de bijbel zou verbranden, zal geen haan daarover kraaien. Misschien komt er een boze brief in het Reformatorisch Dagblad, maar er worden geen stenen geworpen en diegene die deze schelmenstreek uitvoert moet niet vrezen voor zijn leven.
In Europa weten we al sinds 1748 wat een beschaafde reactie is op een misdrijf tegen de religie. Montesquieu schreef in 'De l'esprit des lois' (deel 12, hoofdstuk 4) hierover het volgende: 'Het kwaad wordt veroorzaakt door het idee dat men omwille van God wraak moet nemen. We kunnen

beter God eren en nooit wraak nemen. Bij dit laatste komt er nooit een eind aan de straffen. Als de mens beslist in naam van de Eeuwige wraak te moeten nemen, dan gaat het eeuwig door. Beter is rekening te houden met de zwakheid, de onwetendheid en de wispelturigheid van de menselijke natuur'.

Als voorbeeld geeft Montesquieu de veroordeling van een joodse man in de Provence. Hij zou zogenaamd de Maagd Maria belasterd hebben en als straf zou hij levend gevild worden. Toen het vonnis op een openbaar plein zou worden voltrokken, kwamen vier gemaskerde edellieden op het schavot; zij joegen de beul weg en voltrokken zelf het vonnis om de Maagd Maria in eer te herstellen. Dit soort barbaarsheden zijn in het Westen al lang verleden tijd, want dank zij verlichte geesten als Montesquieu hebben we een hoger beschavingspeil bereikt.

De conclusies die we hieruit kunnen trekken is (1) wraak willen nemen in naam van Allah is godslasterlijk. De mens meent namelijk zelf beter te weten dan Allah en (2) er komt nooit een einde aan de wraak tegen al wie ook maar iets uithaalt tegen de islam. Dit laatste heeft tot gevolg dat in de islamitische landen het geweld nooit ophoudt. Dit wordt in de hand gewerkt door de 165 oproepen in de koran tot geweld tegen niet-moslims en afvalligen, waarbij vooral de joden worden geviseerd. Vrede in het Midden-Oosten komt er dus nooit. Vrede tussen de sjiieten en de soennieten is een onmogelijkheid. Vrede tussen de Palestijnen en de joden in Israël is een contradictio in terminis. Integratie van moslims in Europa is een gevaarlijke illusie. De islam is daarentegen wel een religie van de vrede in gebieden waar alleen moslims van dezelfde strekking wonen. Het lijkt wel alsof een apartheidspolitiek in het Midden-Oosten en in Israël de enige oplossing is om het geweld in te dijken. Tenzij natuurlijk de islam ook een Verlichting kent, maar daar hebben we zelf vier eeuwen over gedaan.

Wat is nu een wijs beleid? Wel, ik moet eerlijk bekennen dat er volgens mijn mening er geen wijs beleid mogelijk is. Met diegenen die in naam van de Eeuwige de strijd aangaan tegen al wie het met hen niet eens is, valt geen compromis te sluiten. We staan dus voor een eeuwige godsdienstoorlog. Acties als koranverbrandingen en alle geweld die daarop volgt, houden ons bewust van het gevaar van de islam. Wie deze acties verbiedt, gaat er in wezen van uit dat de islam een gewelddadige ideologie is. We weten namelijk dat we gelijkaardige acties tegen het christendom niet hoeven te verbieden want daar is geen geweld van te verwachten. Het probleem is niet zozeer de islam, maar de politici van de traditionele partijen die het onoplosbare probleem niet willen en niet durven zien.

2.18 Als het christendom verdwijnt komt de islam in de plaats

Strijdlustige moslims in Europa kregen dank zij de overwinning van de Taliban op het Westen een enorme oppepper. Het leger van de Taliban ondervond geen enkele tegenstand van de veel grotere reguliere strijdmacht die getraind en gewapend was door de Amerikanen. Een commandant van de Taliban heeft gezegd dat hun ambities reiken tot in Europa. Als vijf procent van de Europese moslims fanatiek is en bereid tot geweld, dan zijn er binnen onze grenzen drie tot vier miljoen potentiële jihadstrijders.

De politieke machthebbers, de mainstream media, de kerkleiders en de academici kunnen onmogelijk erkennen dat de massa-immigratie van moslims in Europa leidt tot een existentiële crisis. Dit is vergelijkbaar met de situatie in de middeleeuwen: de paus, de keizer en de hoogleraren konden toen onmogelijk erkennen dat de aarde bolvormig was en rond de zon draait. Dat erkennen zou hun wereldbeeld grondig verstoord hebben. Niemand wenst zijn evenwicht te verliezen. Argumentatie met harde feiten blijft vruchteloos. Slechts enkelen zijn in staat de stap te nemen naar een nieuw inzicht. De droom van een harmonische multiculturele samenleving en vrede in een Verenigd Europa zonder nationalisme houdt in deze fase van de Europese geschiedenis de machthebbers in de ban van een niet te verstoren illusie. Wilders, als de hedendaagse Galilei, heeft natuurlijk gelijk als hij wijst op het gevaar van de islam. Eer dat inzicht gemeengoed zal worden moet er nog veel gebeuren. Daar kom ik verder op terug.

Israël is een ander voorbeeld. Een klein leger kan meer dan honderd miljoen vijandige bewoners in het Midden-Oosten in bedwang houden. De joden in Israël hebben een duidelijk ideaal en zijn uiterst gemotiveerd daarvoor te strijden. Voor bijbelexegeten is duidelijk dat God hierin een rol speelt. Wegens de haat tegen de joden en de aanwezigheid van moslims op de Tempelberg straft God de moslims. Israël hoeft geen schot te lossen. De moslims vermoorden elkaar en schieten hun cultureel erfgoed tot puin.

In zekere zin kunnen we de pandemie, de klimaatverandering en de massa-immigratie als meevallers beschouwen. Misschien zijn dit drie plagen van de vier die nog zullen volgen als we de zeven plagen van Egypte als voorbeeld mogen nemen. Exegeten zouden ook hierin de hand van God kunnen zien. Het volk verliest haar vrijheid. De welvaart komt in gevaar. De welzijnsvoorzieningen worden onbetaalbaar. Dit zijn de ingrediënten voor revolutie. De massa-immigratie zal nog verder exponentieel toenemen en de Europese Unie is niet in staat dit een halt toe te roepen. Wat de massa-immigratie betreft wordt nu al duidelijk dat als het christendom verdwijnt de islam in de plaats komt.

De droom van een multiculturele samenleving houdt voorlopig stand, tegen alle feiten in. Priesters in Frankrijk zijn hun leven niet meer zeker. Sommige politieke partijen hebben hier geen moeite

meer. Zij beschouwen christenen als leden van een sekte die geloven in sprookjes en zich durven te verzetten tegen de euthanasiewet die bedoeld is om bejaarden tijdig te ruimen. Het is vreemd dat tegen alle feiten in er christenen zijn die moslims beschouwen als hun broeders in het geloof. God zal de christenen een handje moeten helpen om van die illusie af te komen.

Kan Europa ook beschikken over een legermacht die wil vechten voor een ideaal? De legers van Europese landen, met uitzondering van het nu soevereine Verenigd Koninkrijk, stellen nauwelijks iets voor, net zoals in de jaren voor de Tweede Wereldoorlog (toen was Duitsland de uitzondering). Dat is uiteraard een echte schande in deze tijd waar de wereld vol gevaren is. De Europese Unie biedt geen ideaal, behalve dan de vrijemarkteconomie met de Mammon als god. We zien regelmatig dat het binnen de Europese Unie elk voor zich is als de nationale belangen in het geding zijn. Enkel soevereine landen zijn in staat het volk te verenigen. Maar dan moet het volk wel een cultuur, een geschiedenis en waarden en normen delen.

2.19 *Éric Zemmour en de redding van Europa*

Franse boekhandels durfden het boek van Éric Zemmour, ’La France n'a pas dit son dernier mot’[30] (Frankrijk is nog niet uitgepraat), niet in de etalage te leggen. Niettemin waren er binnen een maand al 150.000 exemplaren van verkocht. Zemmour, van joods-Algerijnse afkomst, is Frankrijk’s bekendste polemist. Het succes van Zemmour verklaart hij zelf doordat hij een antwoord geeft op de vraag die de gehele politieke klasse, van links tot rechts, onder tafel veegt. Dat is de vraag over de immigratie en de islam. Zelfs Marine Le Pen gehoorzaamt aan deze consensus. Tijdens haar campagnes zegt ze wel iets over de immigratie, maar in discussies tijdens de vorige presidentsverkiezingen ging het slechts over de euro. De vraag over de immigratie en de islam gaat over de toekomst van Frankrijk binnen twintig tot dertig jaar.

Volgens Zemmour is de vraag over de immigratie en de islam een existentiële vraag. Als de situatie van nu doorgaat zal Frankrijk over twintig jaar een soort Libanon zijn geworden. Zemmour zegt dat men hem niet moet verwijten een fascist te zijn omdat hij die vraag stelt. Hij citeert de vroegere president Charles De Gaulle: ’Er zullen gele Fransen zijn, zwarte Fransen, bruine Fransen, maar het is noodzakelijk dat zij een minderheid blijven, want we zijn een volk van het blanke ras, christelijk en met een Grieks-Romeinse cultuur’. Als een politicus die nu zou zeggen, wordt hij voor de rest van zijn leven gecanceld. De Gaulle was echter een staatsman van het kaliber dat we nu ontberen.

---

[30] Zemmour, E. (2021). *La France n’a pas dit son dernier mot*. Paris: Rubempré.

Dit staat nu op het spel: zullen we dit Frankrijk blijven of zal men binnenkort dit Frankrijk niet meer zijn? Het politieke landschap van nu (vóór de recente opkomst van Éric Zemmour) is er een van schone schijn en theater. Zemmour strijdt voor het behoud van een Frankrijk zoals men dit land als duizend jaar kent (dixit De Gaulle). Helaas is dit op dit moment niet meer het geval, zie de cijfers: de grote omvolking heeft al plaatsgevonden. Het is geen fantasie of een complot meer, het is de realiteit. In de banlieus heeft tachtig procent van de 0- tot 18-jarigen een niet-westerse achtergrond. Daar zijn nog nauwelijks echte Fransen meer (Français de souche). In de verste uithoeken, zoals in Rennes in Bretagne, is het nu al twintig procent. De omvolking generaliseert zich over heel Frankrijk. Dit moet stopgezet worden en een terugkeer moet op gang gebracht worden, anders is Frankrijk over twintig jaar Frankrijk niet meer.

Zemmour wijst er op dat de afgelopen duizend jaar de islamitische beschaving alles verstikt heeft in landen die ze veroverde. Dat was het geval met de Egyptische beschaving, de Tunesische en vele andere. Denk aan de christelijke kerkvader Augustinus, een Berber, die in het toen nog christelijke Marokko leefde. Daar is niets van overgebleven. Als laatste viel Libanon ten prooi, met de bekende gevolgen. In al die landen is er geen vrijheid van denken meer en geen vrije meningsuiting, is er geen mogelijkheid om te spotten en heilige huisjes in te trappen. We zien nu al in het onderwijs dat bepaalde onderwerpen onbespreekbaar zijn geworden. Een leraar die het toch aandurft, riskeert het hoofd afgehakt te worden. Dit alles, - de kernwaarden van onze beschaving-, staat op het spel. Als men dit inziet en actie wil ondernemen, dus als men een visie heeft, dan is Frankrijk volgens Zemmour nog niet verloren. Het is zeer dringend, maar de ’elite’ is er zich niet van bewust. Het volk wel.

Deze existentiële vraag is de vraag waarover de gewone man zich grote zorgen maakt. Frankrijk zit nu in een wanhopige, catastrofale situatie. Wanhopige mensen zeggen tegen Zemmour dat hij hen hoop geeft en zij smeken hem hen niet teleur te stellen. Deze mensen hebben zeer goed de diagnostiek begrepen dat we niet zo kunnen doorgaan, dan is Frankrijk Frankrijk niet meer, ze willen geen omvolking. Er is een kleine minderheid van linkse mensen die het medialandschap beheerst en die het gewone volk, dat voor hen betaalt, misprijst. Ze spugen in het gezicht van gewone mensen. Zemmour stelt voor de subsidies voor de openbare oproep stop te zetten (nu betalen de Fransen elk jaar 169 euro voor de openbare oproep), want dan zitten ze in dezelfde concurrentiepositie als de commerciële omroepen. Ook in het Verenigd Koninkrijk gaan er stemmen op om dit af te schaffen.

Het aardige is dat Zemmour een positieve boodschap heeft. Alhoewel het een feit is dat Frankrijk multicultureel is en dat een meerderheid van de moslims de islam boven de republiek stellen, is het

nog geen verloren zaak. Er is iets dat sterker is dan de realiteit en het pessimisme: dat is een VISIE. Wie een visie heeft brengt overeenstemming tussen de intellectuele analyse en de actie. Zemmour wijst naar de Franse geschiedenis. In de meest wanhopige situaties stond er in Frankrijk altijd iemand op die de redding bracht: Jeanne d'Arc, Napoleon, de Gaulle, … en die een halt toeriep aan de noodlottige gang van zaken. Napoleon heeft weliswaar de oorlog verloren, maar zijn invloed op Europa is tot op de dag van vandaag immens. Wat zei de Gaulle op 18 juni 1940: 'Frankrijk staat niet alleen; de Duitsers hebben een veldslag gewonnen, maar niet de oorlog. We zullen hen verslaan'. Dat bleek in eerste instantie verkeerd te zijn: Frankrijk werd door zijn bondgenoten aan haar lot overgelaten en de oorlog werd verloren; de Sovjetunie had een vriendschapsverdrag met nazi-Duitsland. Uiteindelijk waren de woorden van De Gaulle profetisch en de Duitsers delfden het onderspit.

Het is duidelijk dat de analyse van Éric Zemmour evengoed geldt voor Nederland. Hier is er ook een immens verschil tussen de 'elite' van globalisten en het gewone volk dat verlangt naar soevereiniteit. Ik beperk mij hier tot één voorbeeld: het Koningshuis. De koning staat symbool voor de eenheid en verbondenheid van een volk. Globalisten verbinden slechts de kleine minderheid die werkt voor multinationals en internationale organisaties en de één procent superrijken. Globalisten willen zogenaamd de mensheid verbinden, wat een absurditeit is. Koningin Maxima heeft een globalistische agenda, waardoor een vervreemding ontstaat tussen het koningshuis en het Nederlandse volk. De gewone man kan zich niet meer identificeren met de koning. Ondanks haar populariteit zal Maxima oorzaak zijn van het einde van het Huis van Oranje, want koning Willem-Alexander zal geen weerwerk bieden tegen de invloed van zijn echtgenote.

Het ziet er nog niet naar uit dat in Nederland er iemand is met de juiste visie om Nederland nog een toekomst te geven. De existentiële vraag is in ons land nochtans even dringend. De massa-immigratie gaat gestadig door. Een soeverein land staat machteloos, alsook de Europese Unie want het Hof van Justitie van de Europese Unie en het Europees Hof voor de Rechten van de mens maken democratische besluitvorming en actie onmogelijk. Zo zijn we ongeveer terechtgekomen in een situatie zoals in de Sovjetunie. Polen en Hongarije hebben het begrepen, maar die worden door de 'elite' uitgespuwd. We kunnen slechts hopen dat Zemmour gelijk heeft en dat in de wanhopige situatie waarin we ons nu bevinden er iemand zal opstaan die het tij kan keren. Of moeten we hopen dat er in Frankrijk een revolutie uitbreekt die heel Europa zal wakker schudden?

§3 *Anti-kolonialisme en anti-racisme kunnen de echte oplossing belemmeren*

3.1 *Al zestig jaar ellende in donker Afrika*

Toen mijn vrouw en ik in 1966 uit een dorpje in de Kivu in de République Démocratique du Congo vertrokken, kwam een oude man naar mijn vrouw toe. Hij pakte haar handen vast en vroeg: 'Wanneer komen de Belgen terug?'. Congo was toen al zes jaar onafhankelijk en mijn vrouw gaf geen antwoord. Zij wist dat de Belgen nooit zouden terugkeren.

In The Economist werd jaren geleden de necrologie gewijd aan Luc Nkulula. Deze Congolese activist uit Goma, was op 32-jarige leeftijd omgekomen tijdens een, wellicht door tegenstanders aangestoken, brand in zijn woning. Hij voerde campagne voor democratie, voor eerlijke verkiezingen en tegen het zich vastklampen door politici aan hun machtspositie. In 2016 werd Nkulula nog ontvangen door president Kabila waarbij hij hem verweet te onverschillig te staan tegenover de verkrachtingen en de moordpartijen in de Kivu-provincie, waarvan Goma een administratief centrum is. Daarna werd Nkulula, tijdens demonstraties, een paar keer opgepakt en mishandeld door de politie. Deze idealist die voor geweldloze acties pleitte, vroeg slechts om toepassing van de Grondwet. In Goma had hij een honderdtal tieners rond zich verzameld die hun idealisme in de praktijk brachten door de rommel in de straten op te ruimen en ervoor te zorgen dat er voor de gezinnen zuiver water was.

De ellende duurt nu in Congo en in de meeste andere landen van donker Afrika al meer dan zestig jaar. Het is de hoogste tijd om de verantwoordelijken voor de misdaden tegen de menselijkheid aan te klagen. In eerste instantie kan gedacht worden aan de actievoerders tegen neo-kolonialisme, white supremacy of tegen de witte man, die in hun onnozelheid nuttige idioten zijn in dienst van de schurken in Afrika die hun eigen volk tiranniseren en bestelen. Ze leiden de aandacht af van de echte veroorzakers van alle ellende in dat continent.

In tweede instantie kan de Verenigde Naties worden beschuldigd. De VN kan worden gezien als een platform ten dienste van de corrupte machthebbers in Derde Wereldlanden. De VN heeft de onafhankelijkheid van deze landen gepromoot. De afgelopen decennia zijn meer dan honderd miljoen slachtoffers gevallen, vaak onder afgrijselijke martelingen. Hier moet de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties verantwoordelijk voor worden gesteld.

Ten derde zijn verantwoordelijk de regeringsleiders van Europese landen die het hypocriete spel in de Verenigde Naties meespelen. Zolang de Europese landen zich niet uit de VN terugtrekken, blijven ze mede verantwoordelijk voor een van de grootste misdaden tegen de menselijkheid uit de geschiedenis.
Is er een oplossing? In mijn publicaties pleit ik voor een alliantie tussen de Europese Confederatie en de islamitische landen rondom de Middellandse Zee, om in zwart Afrika de bevolking te bevrijden van hun tirannen. Dit is de enige weg om ook in dat werelddeel vrede, welzijn en welvaart te brengen.
Voor de goede orde: dit is geen pleidooi voor neo-kolonialisme. We moeten ons eens proberen voor te stellen hoe Afrika er nu voor zou staan indien de landen daar nog steeds Europese koloniën zouden zijn. Het kolonialisme zou wellicht geëvolueerd zijn naar een alliantie op basis van gelijkwaardigheid. Congo zou het meest welvarende land van de wereld zijn, gezien de bodemschatten en de enthousiaste bevolking. Bovendien heeft Europa geen belang met een nieuwe kolonisatie van Afrika: toen die landen onafhankelijk werden, brak voor Europa een periode aan van ongekende welvaart.

3.2 *Het Europees Parlement ziet het kwaad niet dat Afrika teistert*

Tijdens de onafhankelijkheidsoorlog in Kenia vielen Mau Mau-rebellen de boerderijen van de Britten aan. Kinderen, – peuters en kleuters -, werden voor de ogen van hun ouders levend gevild. In Congo, toen de Simba's in opstand kwamen, werden Vlaamse missiezusters in Paulis wekenlang verkracht, daarna werden ze een voor een met een spies doorboord en de paal werd in de grond vastgezet. Sommige zusters leefden nog toen de huurlingen die stad kwamen ontzetten. Ik verbleef toen niet ver van Paulis vandaan en hoorde dit van ooggetuigen. Het wrange was dat die zusters hun leven in dienst hadden gesteld voor de ziekenzorg en het onderwijs voor de zwarte bevolking.
Waarom haal ik deze feiten terug in de herinnering? In deze tijd worden voortdurend excuses geëist, maar dat geldt blijkbaar alleen voor blanke mensen. Ik heb nog nooit iets van schuldbewustzijn gemerkt bij zwarte Afrikanen. Niet dat ik daar om vraag. Het zal mij een zorg zijn. Maar schuldbewustzijn en schuld bekennen zijn wezenlijk voor de psychische gezondheid en het moreel gehalte van een volk. De Duitsers hebben in de vorige eeuw ook onnoemelijk veel leed veroorzaakt. Dit volk heeft echter schuld bekend en het schuldbewustzijn is nog altijd, bijna tachtig jaar na de oorlog, springlevend. Duitsland is een welvarende democratie geworden, heeft ontzettend veel

immigranten opgenomen en is tegelijkertijd een van de meest genereuze landen wat betreft de ontwikkelingssamenwerking.
De wreedheden in Afrika, die nog steeds voortduren, zijn uiteraard onder de bevolking bekend. Zij worden echter verdrongen in het collectief bewustzijn. Dat betekent dat ze als een vloek boven zwart Afrika blijven hangen. Zonder schuldbewustzijn, zonder schuldbekentenis en zonder enige genoegdoening aan de slachtoffers zal het kwaad, als een satan, die landen blijven betoveren. Dan komt er nooit een democratie. Dan worden die landen nooit welvarend. De actualiteit bevestigt dit helaas al te zeer.
Ik zie hier een rol voor Europa. In tegenstelling tot het Europees Parlement dat excuses eist van lidstaten voor ‘misdaden tijdens de koloniale periode’, kunnen we zwart Afrika helpen om excuses aan te bieden voor de misdaden die zij zowel tegen de blanken als tegen de eigen bevolking hebben begaan. Het zou helpen indien in het gezamenlijk overleg, naast de vele fouten die tijdens de koloniale periode werden begaan, ook de prestaties te belichten van de tienduizenden Europeanen die met veel idealisme in Afrika zijn gaan werken.
Ik beperk mij hier tot één voorbeeld van de goede kanten van de kolonisatie: in 1950, amper veertig jaar nadat Congo een Belgische kolonie was geworden, waren er in dat land 17500 lagere scholen en gingen één miljoen kinderen naar school. Een ongelooflijke prestatie. In 2010, vijftig jaar na de onafhankelijkheid van dat land, is het aantal lagere scholen nauwelijks gestegen, namelijk tot 18.500. De bevolking is gestegen van 12 miljoen in 1950 tot 66 miljoen in 2010. Over het verschil in kwaliteit van het onderwijs toen en nu, zal ik het maar niet hebben.
Als een evenwichtige discussie op gang is gekomen, kan werk worden gemaakt van het helingsproces. Er moet een soort internationaal tribunaal komen waar alle begane wreedheden tijdens en na de koloniale periode worden benoemd. Zowel de wreedheden van de kolonisatoren als van de onafhankelijkheidsstrijders en daarna van rebellerende groepen moeten worden beschreven. Via de kranten en de sociale media wordt ruime aandacht besteed aan de bevindingen van het tribunaal. Als de bewustwording eenmaal op gang is gebracht, kan schuld van beide kanten worden erkend. Dan wordt verzoening mogelijk.
Het Europees Parlement gaat de verkeerde weg op. Voor de zoveelste keer wordt de schuld eenzijdig toegeschreven aan een bepaalde groep. Dat is in het nadeel van de zwarte Afrikanen, die daardoor weerhouden worden de hand in de eigen boezem te steken.
In mijn voorstel wordt verzoening mogelijk omdat beide partijen leren te luisteren naar elkaar en schuld durven te erkennen. Misschien is dit een illusie, want de eigen schuld erkennen is inherent aan een beschaving die een joods-christelijk fundament heeft en is quasi onmogelijk voor mensen

die niet opgegroeid zijn in de joods-christelijke traditie. Als dit juist is, dan heeft Europa een onmisbare rol te spelen in Afrika. Hoe kunnen we die rol terug opnemen?

3.3 *Immigratie brengt veel ellende, emigratie ook*

De beschaving van de Azteken, van de Indianen, van Afrikaanse koninkrijken en van de Aboriginals is vernietigd ten gevolge van immigratie. De beschaving in Noord-Amerika en in Europa is nu aan de beurt. Dat gaat langzaam, zodat velen het niet opmerken. Een duidelijk teken is nochtans de ontwrichting van ons rechtssysteem, door niets ontziende criminelen die uit een andere cultuur komen. Als het beleid niet wordt gewijzigd, is het einde van onze beschaving in zicht. Daar kan geen twijfel over bestaan.

Hier wordt dieper ingegaan op de stelling dat emigratie van een groot deel van de middenklasse, van goedwillende en dynamische burgers en van de goed opgeleiden een ramp is voor de achterblijvers en dat immigratie van miljoenen mensen met normen en waarden die niet verenigbaar zijn met de onze, een ramp is voor Europa en Noord-Amerika.

Een juist politiek beleid zou tot doel hebben dat emigratie voor niemand een noodzaak is. In de huidige tijd zou dit betekenen dat in het Midden-Oosten, in zwart Afrika en in Latijns-Amerika vrede, welzijn en welvaart heerst. Dit wil onder meer zeggen dat alle kinderen, meisjes en jongens naar school kunnen gaan en goed onderwijs krijgen, dat er voldoende werkgelegenheid is, dat in die regio's overal ziekenhuizen zijn waar zorg van hoge kwaliteit wordt geleverd, dat er sociale voorzieningen zijn zoals werkloosheidsuitkeringen en pensioenen, dat de politie waakt over de veiligheid van de burgers en dat de overheid zorgt voor een rechtvaardige verdeling van de welvaart.

Vrede, welzijn en welvaart kunnen in het Midden-Oosten, zwart Afrika en Latijns-Amerika worden bereikt. Alle rassen en etnische groepen zijn gelijkwaardig. De intelligentie en de talenten zijn gelijkelijk verdeeld. Als er verschillen zijn in prestaties, dan is dit een gevolg van de omstandigheden waarin de kinderen opgroeien. Economische, sociale, politieke en religieuze factoren kunnen er oorzaak van zijn dat bij grote groepen mensen de talenten onvoldoende ontplooid kunnen worden of dat de creativiteit wordt afgeremd. Eén ding staat vast: elk volk heeft de potentie om in eigen land voorspoed te brengen. Wie daar anders over denkt is racistisch.

De meeste mensen van eender welk ras, van eender welke etnische groep, van eender welke religie zijn van goede wil. Zij willen niets liever dan in vrede te leven. Zij willen solidair zijn met hun medemensen en zij zullen hun bijdrage leveren voor het welzijn en de welvaart van hun landgenoten.

Hoe komt het dan dat in de eerder genoemde regio's zoveel mensen in mensonwaardige omstandigheden leven of elkaar naar het leven staan? Er kunnen veel oorzaken genoemd worden, die verschillen al naar gelang de regio. Die toestand kan in verband staan met geografische factoren, economische tegenslag of met buitenlandse machten die de eigen ontwikkeling van het volk verhinderen. Maar de belangrijkste oorzaak ligt bij diegenen, uit het eigen volk, die hun medemensen niet kunnen of willen mobiliseren om tegenslagen en achterstand te overkomen. Een kleine groep trekt alle macht en rijkdom naar zich toe, verdeelt de mensen om te kunnen heersen, is door en door corrupt, waardoor ze zelf een voorbeeld zijn dat velen aanzet om even meedogenloos en egoïstisch door het leven te gaan. Als een baas in een fabriek op autoritaire wijze de werknemers onderdrukt, zullen de ploegbazen even autoritair hun ondergeschikten behandelen. Hetzelfde geldt op landelijk niveau.

Een emigrant is iemand die zijn verantwoordelijkheid voor zijn landgenoten ontvlucht. Het is vooral de middenklasse die vertrekt of mensen met een redelijke opleiding, voor zoverre dit laatste in hun land mogelijk is. Wie in zijn eigen cultuur blijft, zijn land helpt opbouwen, het eigen cultureel erfgoed goed beheert en het beste van zijn beschaving vertegenwoordigt, heeft iets gepresteerd waar hij geweldig trots op kan zijn. In het Midden-Oosten, Afrika en Latijns-Amerika zijn er prachtige steden en landschappen, schitterende overblijfselen uit de tijd dat hun beschaving een hoogtepunt kende, tradities die de bewondering van de gehele wereld opwekken. Wat een verschil met de wereld van een immigrant, die zich niet kan integreren, vaak het handje moet ophouden en ontworteld is geraakt.

Er zijn immigranten waarvan het vertrek een verlies zou zijn voor onze samenleving. Te denken valt aan al diegenen die een verantwoordelijke positie hebben ingenomen, of aan immigranten die bijdragen aan het kunst- en cultuurleven en aan de wetenschap. Dit zijn echter diegenen die een belangrijke voorbeeldfunctie kunnen leveren en in de landen van herkomst de grote sprong voorwaarts zouden kunnen op gang brengen.

De situatie in het Midden-Oosten en zwart Afrika kan slechts verbeteren als de macht van de corrupte leiders wordt gebroken en de immigranten uit Europa massaal terugkeren naar de landen van herkomst. Europa kan de terugkeerders militair en economisch bijstaan om dit mogelijk te maken.

Onze westerse beschaving is op meerdere terreinen ongeëvenaard. Op twee terreinen hebben we een voorsprong van vier of vijf eeuwen op de rest van de wereld. Dat is ten eerste de ethische grondslag van onze beschaving en ten tweede onze manier van denken, die gefundeerd is op een kritische grondhouding en op volstrekte vrijheid van meningsuiting. Door die voorsprong van

eeuwen is het voor immigranten nagenoeg onmogelijk zich te integreren. Een gevolg hiervan is dat ze hun eigen normen en waarden in onze beschaving willen inbrengen en dat door een andere manier van denken of een andere logica echte communicatie onmogelijk is.
Beide gevolgen ondermijnen meer en meer de westerse beschaving. Als bijvoorbeeld een politieke partij voor allochtonen wordt opgericht, worden in de Tweede Kamer discussies gevoerd waar de ene groep de andere niet kan begrijpen. Frustraties alom. Immigranten raken verbitterd en zetten zich af tegen onze beschaving. Treiteren en het gebruik van intimidatie of geweld is nooit ver weg. Het dragen van de niqab en het zwartepietendebat zijn hier voorbeelden van. Een ander voorbeeld is het oprichten van islamitische scholen. Het valt niet te ontkennen dat de kinderen daar worden geïndoctrineerd met waarden en normen die haaks op de onze staan. De verdere en misschien definitieve ondermijning van onze beschaving wordt daar voorbereid.
Onze westerse ethiek en manier van denken bieden niet automatisch een reden om trots op te zijn. Onze ethische normen en waarden worden al te vaak met de voeten getreden en niet veel mensen zijn in staat tot zelfkritiek of ze staan niet open voor andere meningen. Onze ethiek en onze vrijheid van denken vergen een continue strijd, vooral dan tegen de machthebbers die ook in onze beschaving steeds weer proberen de meeste macht en welvaart naar zich toe te trekken. Zij doen het op sluikse wijze, om niet de indruk te geven dat ze zich niets aantrekken van onze ethiek. Soms zijn ze zo vermetel om in naam van de ethiek hun eigenbelang te dienen.
Daarom is het goed even te wijzen op onze belangrijkste ethische normen (wat tussen haakjes staat is in andere beschavingen ver te zoeken, alhoewel ook wij niet altijd vrijuit gaan):

- bemin uw vijanden (waardoor tegenstanders altijd gerespecteerd worden, – wij vermoorden geen advocaten en dissidenten -, en waardoor zelfs criminelen humaan worden behandeld)
- geef het brood uit uw mond aan wie honger heeft (waardoor overdreven rijkdom en het graaien schandalige vormen van onrecht zijn; de rijkste olielanden grenzen aan de armste landen ter wereld)
- heb uw naasten onvoorwaardelijk en onbaatzuchtig lief (waardoor er nooit een argument gevonden kan worden voor echtscheiding, voor vrouwenonderdrukking, voor steniging, voor eerwraak)

Om ons hier te beperken tot Europa: als we deze drie ethische normen respecteren, dan geven we aan de hele wereld het voorbeeld om van de aarde een paradijs te maken. Het voorbeeld geven is genoeg. We hoeven de anderen niet de les te lezen. We hoeven de anderen niet te zeggen hoe ze de mensenrechten moeten respecteren. In andere landen willen de meeste mensen niets liever dan die rechten respecteren. Als alle immigranten uit Europa terugkeren naar de landen van herkomst,

zullen zij met hun Europese ervaring in die landen vrede, welzijn en welvaart kunnen brengen. De Europeanen zelf zullen uit ethisch plichtsbesef solidair met hen zijn, in woord en vooral in daad. Opdat de teruggekeerde immigranten en de mensen van goede wil in al die landen de kans zouden hebben menswaardige levensomstandigheden te creëren moeten diegenen die dit belemmeren hun macht worden ontnomen. Nu kunnen zij hun posities behouden en vooruitgang in hun landen tegenhouden, ondermeer dank zij internationale organisaties zoals de Verenigde Naties. Deze organisaties moeten zo snel mogelijk afgeschaft worden, want ze zijn een instrument geworden in handen van door en door corrupte machthebbers. Deze laatsten laten zich in die organisaties vertegenwoordigen door hun handlangers.
We hebben dringend behoefte aan politici die de moed hebben luidop te zeggen wat ze in de grond van hun hart weten, namelijk dat de massa-immigratie van moslims en van zwarten uit Afrika verschrikkelijke gevolgen heeft die in kracht zullen toenemen. Dit leidt onherroepelijk tot het einde van de Europese beschaving. Niet alleen wij zullen hiervan het slachtoffer zijn, maar ook in het Midden-Oosten en in zwart Afrika zal de hoop op verbetering vervliegen. De enige macht die deze landen op weg naar vrede, welzijn en welvaart kan helpen, namelijk een krachtig Europa, zal machteloos geworden zijn.
Er is echter hoop. Mede door de torenhoge schuldenlast van de landen en de gevolgen van de klimaatcrisis, zal de massa-immigratie escaleren in een uitholling van de sociale voorzieningen, een verarming van de middenklasse en uiteindelijk in (burger-)oorlogen en geweld. Het positieve hieraan is dat we gedwongen zullen worden radicale politieke maatregelen te nemen. Wat nu nog voor onmogelijk wordt gehouden zal mainstream worden.

3.4 R*acisme waar we ons zorgen over moeten maken heet anti-racisme*

In de Verenigde Staten zijn er 700.000 politieagenten waarvan er naar schatting zo'n 35.000 racistisch zijn. Elke dag kunnen in de kranten en de sociale media 100 racistische incidenten waarbij politieagenten betrokken zijn, worden beschreven en met een beetje geluk kan er ook een filmopname bij. De overige 665.000 politieagenten zorgen ervoor dat burgers van eender welk ras of eender welke sociale klasse veilig kunnen leven.
In de Verenigde Staten zijn er 40.610.000 zwarten, waarvan er zo'n twee miljoen zware geweldsdelicten plegen. Elke dag kunnen er in de kranten en de sociale media talloze gruwelijkheden worden beschreven die door zwarten werden begaan. De overige 38 miljoen

Amerikaanse zwarten zijn eerzame burgers, die net zoals de meeste andere Amerikanen het land groot en welvarend maken.
Bij bovenstaande berekeningen hanteer ik het universeel principe dat vijf procent van de bevolking niet deugt. Lastig om mee samen te leven, maar het is hanteerbaar. Zelf woon ik in een joodse buurt. Iets verderop begint een wijk waar hoofdzakelijk Marokkanen wonen. De grens tussen beiden wijken is vaag, zodat er joden tussen de Marokkanen wonen en Marokkanen tussen de joden. In twintig jaar tijd heb ik slechts over een vijftal incidenten gehoord. Verder is het aangenaam wonen voor al wie al dan niet in Allah, Adonai of God gelooft.
Ik heb begrip voor die voornamelijk jonge mensen die demonstreren tegen racisme. Dat geeft hen een gevoel deugdzaam te zijn, ridders die opkomen voor de vernederden en vertrapten, freules die op de barricades staan met in plaats van een vlag een bord met een slogan en in deze preutse tijden geen blote borst meer. Dat het allemaal geen zoden aan de dijk zet, houd ik voor mij. Ze komen er wel achter en het hoeft ook niet, want zoals gezegd valt het met racisme reuze mee. Als ze zelf zullen solliciteren en ze worden als blanke voorgetrokken, zullen ze daar vrede mee hebben. Idealen moeten idealen blijven.
Er is echter een soort racisme waar we ons wel degelijk zorg moeten over maken. Dat racisme heet anti-racisme. Een simpel voorbeeld kan dit verduidelijken. Stel dat voor het feest in december Sinterklaas zwarte mensen aanwerft om voor zwarte piet te spelen. Dat is bij gemeenteverordening verboden want Piet mag nu niet meer zwart zijn. Tegenover de zwarte kandidaten is dit racisme. Het zou me niet verbazen als de Kick Out Zwarte Piet-actie het racisme onder blanke Nederlander heeft aangewakkerd. Tegenreacties bleven niet uit en kunnen toenemen.
Bij de meeste antiracisme-acties ontstaat een beeldvorming die aanzet tot haat tegen de blanken. Dit lokt racistische tegenreacties uit. De plunderingen, voornamelijk door zwarten, bij demonstraties, dragen ook niet bij tot verbroedering, Ik zou me als zwarte doodschamen en dat doen de meesten ook.
Het kwalijkste bij de antiracismebeweging is het plaatsen van zwarten in een slachtofferrol. Dit is als zodanig racistisch, want dit steunt op de niet uitgesproken gedachte dat zwarten niet in staat zijn voor henzelf op te komen. Ik heb een paar goede Turkse vrienden. Een van hen solliciteerde na zijn afstuderen bij een bedrijf waar hij heel graag wilde werken. Hij werd niet uitgenodigd voor een gesprek. Hij trok zijn stoute schoenen aan, ging zonder uitnodiging naar dat bedrijf en vroeg de directeur te spreken. Dat lukte wonderwel en de volgende week kon hij beginnen. Daar maakte hij ondertussen een mooie carrière.

De slachtofferrol zet aan tot passiviteit. De oplossing wordt van anderen verwacht of men heeft geen hoop op verandering. Gelukkig vallen de meeste zwarten niet in deze valkuil en slagen erin hun plek in de samenleving te vinden.
Mijn hypothese is dat de demonstraties tegen racisme uitingen zijn van een algemene angst voor wat de toekomst zal brengen. Armoede, werkloosheid en de vrees voor mogelijke gevolgen van wereldwijde epidemieën, van de klimaatverandering of van het uitsterven van plant- en diersoorten creëren een apocalyptische sfeer. Een natuurlijke reacties is het zoeken naar een zondebok. Dat zijn in eerste instantie de blanken die de hoofdverantwoordelijken zijn voor wat er met onze planeet is gebeurd. In landen waar de blanken de meerderheid hebben, zal dit omslaan en worden minderheden de zondebok. In multiculturele samenlevingen waar er geen echte meerderheid meer is, zal in barre tijden een permanente burgeroorlog ontstaan.
Als mijn hypothese correct is, dan is het beter acties 'voor iets' te ondernemen dan 'tegen iets'. De laatste acties creëren vijanden. Acties 'voor iets' roepen op tot solidariteit. Ik beperk mij hier tot twee voorbeelden. Er zijn zwarte scholen. Dat zal nog lang zo blijven. De burgemeester van Amsterdam heeft destijds haar kinderen uit een zwarte school gehaald en mijn kinderen gingen naar een honderd procent witte school in Buitenveldert. Mijn voorstel is dat al die jonge demonstranten hun vakantie opofferen om bijlessen te geven aan kinderen uit zwarte scholen die al veel leerachterstand hadden en tijdens de lockdown bij de coronapandemie dubbel de klos zijn geweest. Als pedagoog maak ik mij enorme zorgen hierover omdat er een kans is dat die achterstand nooit meer ingehaald kan worden en op andere terreinen een ongunstige invloed zal hebben.
Een tweede voorstel betreft de armoedebestrijding. Er zijn wijken waar veel armoede en veel werkloosheid heerst. Dat zal er helaas de komende tijd niet op verbeteren. Er zijn al veel solidariteitsacties, zoals voedselbanken, maar er is meer nodig. Er kunnen structureel netwerken van solidariteit georganiseerd worden, van waaruit hulp wordt geboden waar nodig. In die netwerken werken bijvoorbeeld blanke loodgieters en klusjesmannen samen met allochtone collega's om gratis onderhoudswerken uit te voeren bij arme gezinnen. Of zoals in de Verenigde Staten waar in achterstandswijken in de zogenaamde 'Full Service Community Schools' er wasmachines staan waar de gezinnen gebruik van kunnen maken, waar ook gezorgd wordt voor opvang van de kinderen zodat de moeders ook wat vrije tijd kunnen hebben en naar de oudergesprekken kunnen konen, of waar trainingen worden gegeven om te leren solliciteren.
Het zijn slechts voorbeelden. In elke wijk kunnen andere constructieve initiatieven tot stand komen (er zijn trouwens al veel voorbeelden aanwezig en het is hartverwarmend wat in Nederland

gebeurt). De mensen in die wijken krijgen hierdoor het gevoel dat er mensen zijn die om hen geven, ook en vooral blanken. Als therapeut heb ik ervaren dat bij psychische nood de beste resultaten worden bereikt als er verbondenheid ontstaat met anderen. Helaas wordt door verkeerde acties eerder haat gezaaid.

3.5 *De onnoemelijke wreedheid in zwart Afrika*

Niets dat gevaarlijker is dan een beweging die berust op halve waarheden. Het ideaal dat wordt nagestreefd kan verworden tot het omgekeerde. Ik heb het hier over de antiracisme-beweging, met George Floyd als symbool. Floyd was niet alleen het slachtoffer van een wreedaardige en racistische politieagent, maar hij was ook een gevaarlijke crimineel die al vijf keer een gevangenisstraf had opgelopen en bij een inbraak op zoek naar geld en drugs een zwangere vrouw bedreigde met een geweer gericht op haar buik.

Er is veel mis met de antiracisme-beweging. In Moskou en Bejing lachen ze zich een bult om de naïviteit in het Westen. Het racisme in de Verenigde Staten en in Europa valt in het niets tegenover het racisme onder de Russen en de Chinezen, om niet te spreken over het racisme en de nog steeds bestaande slavernij in Arabische landen en in zwart Afrika.

De antiracisme-beweging zou aan kracht winnen en daadwerkelijke stappen doen zetten naar een meer rechtvaardige behandeling van minderheden, indien in plaats van steeds maar te beschuldigen, de aanhangers met constructieve voorstellen voor de dag zouden komen.

In dit opstel wil ik alle beschuldigingen aan het adres van de blanken eens afwegen tegenover wat er allemaal in Afrika is gebeurd en nog steeds gebeurt. Hierboven heb ik al gewezen op de wreedheden van de Mau Mau-rebellen in Kenia en op het doodmartelen van Vlaamse zusters in de Congolese stad Paulis. Ik voeg hier nog een paar voorbeelden aan toe.

De arts in Boende, een plaats in de Congolese Province de lÉ ’quateur vertelde mij dat er nauwelijks meisjes zijn in de leeftijd van acht jaar die nog niet zijn ontmaagd door hun vader of oudere broer.

Zou het kannibalisme waaraan de Oegandese president Idi Amin zich schuldig maakte, definitief zijn beëindigd?

Worden nog steeds zwarte vluchtelingen uit Zimbabwe in Zuid-Afrika vastgebonden, waarna een brandende autoband over hen wordt gelegd? En welke dood moeten de blanke boeren sterven?

In Kinshasa was ik getuige van een ernstig verkeersongeval. Er lag een man bloedend en zwaargewond op de grond. Niemand deed iets, want hij behoorde niet tot hun stam.

In de Kivu gaan de wreedheden nog steeds door. Duizenden vrouwen zijn al verkracht en voor het leven verminkt doordat opstandelingen hun vagina met een bajonet doorboorden.
Nu zouden ook over de holocaust onnoemelijke wreedheden kunnen worden opgesomd. Er is echter een wezenlijk verschil. De Duitse oorlogsmisdadigers werden vervolgd en berecht. Het opsporen werd nooit stopgezet; Tot voor kort werden hoogbejaarden nog voor de rechtbank gebracht. Het Duitse volk heeft schuld bekend en waar mogelijk herstelbetalingen verricht. In Afrika echter lopen de meeste misdadigers nog steeds vrij rond. De vrees bestaat dat sommigen van hen asiel hebben gekregen in het Westen. De slachtoffers schreeuwen om gerechtigheid, maar die schreeuw wordt door niemand gehoord.
Waarom schrijf ik dit alles op? De belangrijkste reden is dat de waarheid naar boven moet komen om gerechtigheid een kans te geven. Wie anderen van racisme beschuldigt en zelf het racisme van het eigen ras of volk niet ziet, is volstrekt ongeloofwaardig. Dat laatste speelt in de kaart van extreem-rechts.
Racisme lijkt onuitroeibaar. Er is echter een hoopvol teken: niemand kan een land noemen dat minder racistisch is dan Nederland! Het kan altijd verbeteren, maar de betere situatie in Nederland kan iets leren over hoe racisme het best aangepakt kan worden. Nederlanders zijn zeer goed in twee dingen: ten eerste ze zijn recht voor de raap en ten tweede, ze zijn solidair. Het eerste wordt hen vaak kwalijk genomen omdat het als lomp wordt ervaren, maar het heeft het voordeel dat met een Nederlander men altijd weet waar men aan toe is. Geen halve waarheden dus. De solidariteit heeft ertoe geleid dat honderden miljoenen werden en worden besteed voor extra onderwijsvoorzieningen voor kinderen van immigranten, voor arbeidsbemiddeling, voor huisvesting, voor maatschappelijke werk en welzijnswerk in de wijken, enzovoorts. Een oud-student van mij werkt als wijkregisseur in Rotterdam en het is ongelooflijk hoe blank en gekleurd daar samenwerken in talloze initiatieven.
De meeste zwarte mensen zullen het met mij eens zijn dat het goed leven is in Nederland en dat het qua racisme best meevalt. Ik wil dan ook op hen een beroep doen om een gebaar van goede wil te tonen naar al die blanke mensen die zich voor hen inzetten. Mijn verzoek is om zwarte Piet te accepteren, niet als het knechtje van sinterklaas, maar als het symbool van hartelijke samenwerking.

3.6 *Black Lives Matter zaait haat en verdeeldheid*

Black Lives Matter is een satanische beweging die haat en verdeeldheid zaait. Hierdoor dreigt de roeping van de westerse beschaving te verdwijnen. Die roeping is vrijheid, broederlijkheid en gelijkheid in de wereld te brengen. Black Lives Matter is rancune, een roep tot wraak en vergelding

en er komt niets constructiefs uit. Dit herinnert mij aan de jaren dat ik als pedagoog in Congo heb gewerkt. Ook daar kon een kleine groep haatzaaiers een heel land naar de knoppen helpen. De wreedheden die toen gebeurden en nog steeds voortwoekeren in Oost-Kongo zijn het duizendvoudige wat onder koning Leopold II zou gebeurd zijn.

We hebben de morele plicht Black Lives Matter een halt toe te roepen. In westerse landen is er het minst racisme, hebben vrouwen en homo's de meeste vrijheid, wordt de rijkdom het rechtvaardigst verdeeld. Nergens is er meer vrijheid van meningsuiting. Nergens worden gevangenen zo humaan behandeld. Nergens is een hoogwaardige ziekenzorg voor allen beschikbaar. Vrijheid, broederlijkheid en gelijkheid is in de westerse landen inderdaad nog het best gerealiseerd. Dat moeten we kost wat kost beschermen en koesteren. Als de haat zou winnen, dan kan het Westen falen in haar roeping om vrijheid, broederlijkheid en gelijkheid overal in de wereld te doen zegevieren.

Er kan niet genoeg gewaarschuwd worden tegen de kwalijke gevolgen van het antiracisme-debat. Het lijkt allemaal zo mooi: alle rassen gelijk behandelen, niemand discrimineren omwille van zijn afkomst of huidskleur, de grenzen openen voor al wie vlucht uit landen waar mensen als slaven worden behandeld, gediscrimineerd worden, vervolgd worden of geen toekomstperspectief hebben. Het probleem is dat we ons schuldig moeten voelen als we het niet doen. Hier treedt verwarring op tussen onze ethische plicht en wat binnen onze mogelijkheden ligt. Gaat wat van ons wordt verwacht boven wat voor ons mogelijk is, dan komt er weerstand. We komen op die manier in een vicieuze cirkel terecht: gelijke behandeling van iedereen leidt tot frustraties, die frustraties leiden tot racisme en dan komt de dwang om iedereen gelijk te behandelen.

Een paar voorbeelden kan dit verduidelijken. Worden op een school immigrantenkinderen van harte verwelkomd, dan moet op den duur de aandacht van de leerkracht vooral naar die kinderen gaan. Ze kennen namelijk de taal niet en thuis wordt hun intellectuele ontwikkeling onvoldoende gestimuleerd. Ouders van blanke kinderen trekken weg; desnoods verhuizen ze naar een dorp weg van de stad. Er ontstaat discriminatie tussen witte en zwarte scholen. De overheid doet pogingen om blanke ouders te dwingen hun kinderen in te schrijven op scholen met veel allochtone leerlingen.

De woningnood is een ander frappant voorbeeld. Hoe meer huizen worden toegewezen aan asielzoekers, hoe groter de frustratie bij blanke Nederlanders die al jaren op de wachtlijst staan. De overheid dwingt de gemeenten om asielzoekers woningen te geven in naam van de gelijke behandeling van ieder burger. De autochtonen voelen zich echter ongelijk behandeld en dat gevoel is terecht.

Antiracisme is prachtig zolang er geld genoeg is om iedereen tevreden te stellen. Dat laatste komt in het gedrang. De coronapandemie heeft de staatsschuld van de landen sterk doen toenemen en de komende jaren moet daarom worden bezuinigd. De volgende jaren moeten vele miljarden besteed worden om de gevolgen van de klimaatverandering aan te kunnen. Het geld moet ergens vandaan komen. Het einde van de welvaartsstaat zoals we die al decennia lang kennen, lijkt in zicht. Wie zal daarvan de schuld krijgen?

Aan het socialisme hebben we ontzettend veel te danken. In Nederland was er een harmonieuze samenwerking met het kapitalisme. Dat was niet moeilijk zolang de aardgasbaten potverteren mogelijk maakten. Ook dat is voorbij. We doen nog even alsof we op de oude voet kunnen doorgaan.

Waar ligt de oplossing? Het lot van de wereld ligt in handen van de rechtvaardigen. Alleen zij kunnen de haatzaaiers en rancuneuzen de mond snoeren. Hier ligt een taak voor onze regeringsleiders en de kerkgemeenschappen. Het gaat fout als zij meeheulen met de satanische krachten die haat en verdeeldheid zaaien. We hebben leiders nodig die de trots op onze beschaving teruggeven, die beklemtonen wat de waarden zijn die wij verdedigen, die opkomen voor de idealen waar de westerse beschaving voor staat en die de burgers weten te inspireren om onze tradities, onze normen en waarden met hand en tand te verdedigen. Ook Zwarte Piet.

3.7 *Noord-Afrikanen en het verdriet van de multiculturele samenleving*

Begin jaren zestig van de vorige eeuw hing aan het raam van veel Belgische horecazaken een bordje '*Défendu aux Nord-Africains*') 'Verboden voor Noord-Afrikanen'). Dit is puur racisme, nu onvoorstelbaar en trouwens bij wet verboden. Waarom deden kroegbazen dit? Ik zat in die jaren eens in Brussel in een brasserie en toen een jonge vrouw alleen binnenkwam gingen de handen van enkele Noord-Afrikaanse klanten onder de tafel om te masturberen. De kroegbaas, een oersterke kerel van wie ik wist dat hij een crimineel verleden had, ging onmiddellijk naar hen toe en beval daarmee op te houden. De volgende dag hing er ook zo'n bordje.

Ik woon in de buurt van een park. 's Avonds zitten daar groepjes stomdronken Polen. Dit is een toepassing van een Franse uitdrukking: '*Ivre comme toute la Pologne*') 'Zo zat als heel Polen'). De volgende ochtend tijdens mijn wandeling zie ik de troep die ze hebben achtergelaten.

Vroeger ging ik elke dag zwemmen. Nu nooit meer. Ooit zag ik een Marokkaans jongetje overgeven in het water. Ik wist niet hoe snel ik moest wegwezen. Ik heb nog een ander zwembad geprobeerd,

maar daar waren teveel allochtonen die zwommen alsof ze alleen waren. Je moet voortdurend uitkijken. Zeg je er iets van, dan staan ze buiten met z'n tienen je op te wachten. De EU-ambtenaren hebben meer geluk. In de Leopoldswijk in Brussel zijn er luxe fitness-clubs met prachtige zwembaden. Het inschrijfgeld is zo hoog dat ze van niemand last hebben.
Onlangs zat ik in een restaurant. Een tafel verderop zat een zwarte meneer. Hij schudde de fles ketchup over de salade en toen likte hij de fles met zijn tong af. Heel netjes, maar niet mijn ding. Natuurlijk zijn Nederlandse tokkies niet beter. Als orthopedagoog heb ik voornamelijk met gezinnen gewerkt uit de laagste sociale klasse. Ze hadden mijn sympathie en ik deed evengoed mijn best als voor collega's hoogleraren die om advies vroegen voor de aanpak van hun hondsbrutale pubers. Maar ik hield ze wel buiten mijn privéleven (gold ook voor mijn collega's). Een gesloten jeugdinrichting had eens langdurig overleg gevoerd met de gemeente om voor de jongeren wekelijks een uur te reserveren in het zwembad. De eerste keer dat ze gingen had er één zijn behoefte gedaan in het zwembad. Einde samenwerking.
Wat bedoel ik met deze anekdotes? Gewoon de feiten onder ogen durven zien. Pas dan weet je hoe er best op gereageerd kan worden of welk beleid er gevoerd moet worden om racisme en discriminatie te bestrijden. In welke samenleving houdt men het meest rekening met elkaar? Bij welke mensen voelen we ons op ons gemak?
Er is een groot gevaar bij een opsomming van anekdotes die een negatief beeld schetsen van bepaalde bevolkingsgroepen en racistische gevoelens aanwakkeren. Ik kan veel meer positieve dan negatieve ervaringen met immigranten of met landgenoten met een andere huidskleur opschrijven. De Marokkanen die ik persoonlijk ken of met wie ik heb samengewerkt, zijn perfect geïntegreerd, gedragen zich discreet, hun solidariteit en engagement vallen mij nog het meest op. Toen ik werkte op de Nederlandse Antillen, had ik bij de Antillianen het gevoel dat ik erg gewaardeerd werd en hun gastvrijheid was fenomenaal. Het leven daar is een verademing tegenover de kilte en de jachtigheid hier. Mijn Poolse buurman die weet dat ik houd van onbekende appelsoorten brengt regelmatig uit Polen appels voor mij mee. In Afrika heb ik zeer behulpzame zwarten ontmoet. Europeanen die daar al sinds de koloniale periode verbleven namen het mij kwalijk dat ik vriendschappelijk omging met zwarten. Zij meenden dat zwarten alleen uit zijn op giften en geld. Die ervaring heb ik slechts bij uitzondering gehad. Mijn 1697 Facebook-vrienden wonen bijna allemaal in het gebied in Congo waar ik destijds heb gewerkt en nooit wordt mij om financiële hulp gevraagd.
Het antwoord op de vraag in welke samenleving meer rekening met elkaar wordt gehouden, is niet zo moeilijk. Dat is een samenleving waar ten eerste de mensen normen en waarden delen. Ten

tweede moet er voldoende motivatie zijn om zich aan die normen en waarden te houden. Ik ga op deze twee voorwaarden wat dieper in.
Elke cultuur heeft eigen normen en waarden. Dat moeten we respecteren en niet beoordelen of veroordelen. In de buitenlandse politiek hoeven we ons niet te bemoeien wat in andere landen gebeurt, is de uiterste consequentie die ik hieruit trek. De verschillen in normen en waarden betekenen wel dat het nooit wat wordt met de multiculturele samenleving. Ik houd mijn hart vast voor wat er kan gebeuren als onze welvaart een flinke en langdurige deuk krijgt.
Waar halen we de motivatie om ons te houden aan de gemeenschappelijk gedeelde normen en waarden? Bijvoorbeeld als het ons voordelen oplevert. Dit is geen aanlokkelijke gedachte, want wie er geen voordeel mee doet zal zich niet houden aan wat hoort. Een betere motivatie is gebaseerd op autoriteit. Een autoritaire macht zal echter slechts oppervlakkige gehoorzaamheid bereiken. Zodra men het gevoel heeft te kunnen ontsnappen aan straf, zullen de normen worden overtreden. De beste autoriteit komt van wie gezag heeft dat wordt aanvaard. In dit geval worden de normen verinnerlijkt en hoeft er geen autoriteit meer te zijn om eraan te gehoorzamen. Dat geldt eerst en vooral in het gezin. Kinderen ontwikkelen zich tot goede volwassenen als ze het geluk hebben opgevoed te worden bij ouders die gezag uitstralen. Dat geldt ook voor het onderwijs: de beste leerkrachten hebben gezag, zonder hardvochtig of autoritair te zijn. Op samenlevingsniveau hebben we politici nodig met vanzelfsprekend gezag en die consequent onze normen en waarden verdedigen. Politiek correcte prietpraat en blind blijven voor wat onze eigen cultuur aantast, ondermijnen hun gezag en wakkert, tegen de verwachtingen in, racisme en discriminatie aan.
President Macron veroordeelde onlangs het islamistisch separatisme. Hij durfde het helaas niet aan te zeggen dat het hier niet gaat om een fanatieke minderheid, maar om een cultuur die niet met de onze is te verenigen.
Tot slot een meer filosofische bespiegeling over de kern van de zaak. Er is een onderscheid te maken tussen ethiek en religie. Ethiek kan worden gelijkgesteld aan de normen die de wet, de samenleving en de Staat opleggen. Religie is gehoorzaamheid aan de Openbaring. Liefde kan niet van bovenaf wordt opgelegd. De Staat die de moraal hoog houdt, creëert orde, gelijkheid, vrijheid en broederlijkheid. Religie inspireert tot onbaatzuchtige en onvoorwaardelijke liefde. Voor die liefde zijn we slechts bereid omwille van God als de hoogste autoriteit. Je moet wel gek zijn om iemand onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk lief te hebben, want dan je nooit scheiden. Geloven in God is inderdaad heel gek en onnozel, geef ik graag toe.
Is het de religie die de mens menselijk maakt? Is de ware vrijheid niet afhankelijk van onbaatzuchtige en onvoorwaardelijke liefde voor onze medemensen? Zal zonder christelijke moraal

Europa de strijd verliezen tegen volkeren die ons andere normen en waarden opdringen en tegen bureaucraten die lak hebben aan de onovertroffen moraal van Europa?

3.8 *Paal en perk stellen aan de heksenjacht tegen blanken*

Het gaat goed met de diversiteit in de westerse wereld. Een neger werd genomineerd voor de Nobelprijs Natuurkunde. Hij heeft namelijk in het heelal een wit gat ontdekt. Dit is een foute grap. Moest een politicus zo'n grap maken, dan kan hij zijn verdere carrière vergeten. Zegt een hoogleraar dit in een collegezaal, dan wordt hem verder werken aan de universiteit onmogelijk gemaakt. Nog niet zolang geleden kon je dergelijke grappen wel maken. Iedereen werkte daarna gewoon verder om de samenleving welvarender en rechtvaardiger te maken, zodat we talloze zwarten en andere gepigmenteerden konden verwelkomen. Ik ben er zeker van dat als ik de bovenstaande grap zou vertellen in de universiteit Lovanium in Kinshasa de studenten het geweldig zouden vinden. In zwart Afrika hebben de zwarten een goed gevoel voor humor en dat is het beste middel om een fijne relatie op te bouwen.

Het ostracisme dat volgt op foute grappen is een symptoom van een algemene neiging om de vrijheid van denken en van meningsuiting drastisch te beperken. Hierdoor wordt de vrijheid van de individuen in het algemeen onderdrukt. Het ontgaat velen dat de creativiteit en de inventiviteit van de mens evenzeer onderdrukt wordt. In Engeland heeft men het in dit verband over een '*cultural climate change*'. Het geestelijk klimaat is zo verzuurd door al het diversiteits- en gendergedram dat onze cultuur aan de rand van de afgrond staat.

Dit verschil met vroeger kan volgens mij verklaard worden door wrok en jaloersheid. Zelfs de pausen, nota bene de vertegenwoordigers van God op aarde, zijn allemaal blanke mannen geweest. Dat blanke mannen welvarender zijn dan anderen is voor velen onverdraaglijk.

Wrok en jaloezie bij diegenen die hun talenten en energie niet besteden om een bijdrage te leveren aan de algemene welvaart en het welzijn van hun medemensen zijn er oorzaak van dat deze lieden hun lege tijd vullen met het opwekken van haatgevoelens. Zij willen niets liever dan verdeeldheid zaaien in plaats van zelf het goede te doen. Kick Out Zwarte Piet is daar een goed voorbeeld van. Zwarte Piet is een mooie traditie, een geliefde figurant bij een echt kinderfeest, die nooit iets te maken had met racisme. Wie een ouderwets sinterklaasfeest met pikzwarte pieten en een blanke sint

wil meemaken, kan naar Curaçao gaan want de zwarten daar vinden dat reuze fijn. Black Life Matters is een ander voorbeeld. Die beweging gaat helaas gepaard met zoveel geweld en vernieling dat racisme wordt aangewakkerd.

Het wordt daarom de hoogste tijd dat paal en perk wordt gesteld aan de heksenjacht tegen blanken. Dat het vooral blanken zijn die hieraan meedoen is schrijnend (een cynicus zou hierin het zoveelste bewijs zien van de blanke superioriteit, maar daar houd ik mij verre van). Hun oververtegenwoordiging is misschien te wijten aan het buitengewoon onderwijs. Daar worden zwakzinnigen, dankzij bijzondere leermiddelen, mondig gemaakt zodat ze makkelijk als *useful idiots* gerecruteerd kunnen worden. Dat is uiteraard geen argument tegen het buitengewoon onderwijs dat voor de meeste kinderen in een zwakkere positie betere kansen biedt. Voorzichtigheid is echter geboden om te voorkomen dat ze infiltreren in de politiek.

Op welke manier kan het gezond verstand weer zegevieren in onze cultuur? Dit is van levensbelang in een tijd waar pandemieën opnieuw kunnen opflakkeren, van de massa-immigratie van miljoenen gelukzoekers zonder enige opleiding of als straks de klimaatverandering tot nog meer extreem ondraaglijke toestanden in de wereld zal leiden. Het antwoord op die vraag ligt uiteraard in de moraal. We moeten durven erkennen dat de ethiek van het christendom en van het daaruit afgeleide seculiere humanisme onovertroffen is in de wereldgeschiedenis.

West-Europa en de VS hebben bewezen in staat te zijn tot de hoogste wetenschappelijke, culturele en sociale prestaties. Dit heeft niets te maken met racisme of met superioriteitsgevoel, want de talenten en de intelligentie zijn over alle rassen en etnische groepen gelijk verdeeld. Na vijftig jaar onderzoek over de ontwikkeling van kinderen kan ik dat met stelligheid beweren. Als er verschillen zijn, dan is dit een gevolg van het ontbreken van de juiste ethiek en het gebrek aan kansen. Grosso modo zou gezegd kunnen worden dat in Azië, met het boeddhisme en confucianisme, de ethiek niet gericht is op de sociale omgang, maar eerder op de zelfverwerkelijking (mindfulness en andere gekkigheden zijn daarom aanlokkelijk voor mensen met een zwak ego). Vreemd genoeg is het hoogste doel van die zelfverwerkelijking het opgaan in het niets. Een passieve levenshouding is daar het gevolg van. Wat betreft de islam is voldoende duidelijk dat geloof in de absolute waarheid en het eigen gelijk vooruitgang belemmert. De vrouwen zijn er het voornaamste slachtoffer van. Kritisch denken wordt er nagenoeg onmogelijk gemaakt, waardoor stagnatie het gevolg is.

In het Westen wordt, dank zij het christendom, de ethiek gezien als een openbaring door een transcendente macht, die op de mens een appel doet tot het opnemen van verantwoordelijkheid. Het hoogste doel is actief meewerken aan de vervolmaking van de schepping. Niet een terugkeer naar het niets is het hoogste doel, maar het bereiken van een betere wereld. Dit verschil met het Oosten

is er oorzaak van dat in de westerse beschaving het individu hoger wordt ingeschat en meer van hem wordt verwacht. Individualisme wordt door sommigen verward met egoïsme, terwijl de ware betekenis ligt in de individuele verantwoordelijkheid van elk van ons.
Mijn stelling is dat Europa bewust moet zijn van haar kracht, om een na te volgen voorbeeld te zijn voor andere volkeren. Om de gevolgen van de klimaatverandering, van pandemieën en van de onrechtvaardige verdeling van de welvaart effectief te bestrijden, bieden de westerse ethiek en onze democratie de beste wapens. De wereldgemeenschap heeft nood aan ons voorbeeld. Hiertoe zijn in eerste instantie rolmodellen noodzakelijk. Hiermee bedoel ik leiders en influencers die zeggen waar het op staat. Foute grappen maken kan hierbij helpen. Deze burgers hebben het gezag om onze ethiek aan de mensheid over te dragen en om onze normen en waarden met kracht te verdedigen.
De meest voor de hand liggende maatregelen zijn het opbouwen van een machtig geallieerd leger en het stimuleren van de massale terugkeer van de immigranten naar de landen van herkomst om daar, met onze steun, de levensomstandigheden van de bevolking te verbeteren. Slechts op basis van onze ethiek zullen immigranten zich bewust worden van hun individuele verantwoordelijkheid voor het land waar ze thuis horen. Om die bewustwording mogelijk te maken moeten onze politici uit alle kracht onze eigen normen en waarden verdedigen.
Opdat de politiek haar gezond verstand zou terugvinden, kunnen we misschien het best van nu af aan zoveel mogelijk ‘foute’ grappen maken. Met grappen kunnen we moeilijk te verwerken boodschappen goed overbrengen. In plaats van een cartoonwedstrijd kan Wilders in de Tweede Kamer een Feest van de Foute Grappen organiseren. Dit soort grappen zal de relaties tussen etnische groepen en rassen beslist ten goede komen. Humor heelt.

3.9 *Black Lives Matter: niet in Afrika*

Terwijl wij in de coronacrisis ons druk maakten over de lockdown en andere beperkende maatregelen, maakten dictators in Afrika er dankbaar gebruik van om met ongekende wreedheid het volk in de tang te houden. Een Oegandees parlementslid die tot de oppositie behoort deelde voedselpakketten uit aan de armste mensen. President Museveni, bekend om een van de belachelijkste speeches van een staatshoofd, was daar niet van gediend. Hij zei dat dit parlementslid met zijn actie een massa mensen bijeenbracht en daardoor het virus verspreidde. Hij werd van moord beschuldigd, door de politie opgepakt en gemarteld. Een bijtende stof werd in zijn ogen gespoten, zijn testikels platgedrukt en hij werd zwaar geslagen. Met de vertegenwoordigers van Museveni zitten we gezellig in internationale organisaties zoals de Verenigde Naties en Unicef.

In Burundi moesten buitenlandse waarnemers voor de verkiezingen bij aankomst in quarantaine gaan totdat de verkiezingen voorbij waren. In Zimbabwe werden tijdens de lockdown tegenstanders van het regime door de veiligheidsdienst opgepakt en gemarteld, onder andere door honden op hen los te laten. In Senegal zat een journalist van *The Economist* in een taxi toen een politieman hen aanhield. De chauffeur droeg zijn mondmasker zogenaamd niet op de voorgeschreven manier en slechts na veel dreigementen en het betalen van een geldsom kon hij doorrijden. In Lesotho sloot de minister-president het parlement met de pandemie als excuus.

Om een en ander goed te begrijpen is het van belang inzicht te hebben in wat leiderschap in zwart Afrika betekent. Een leider wordt slechts gerespecteerd als hij machtig en rijk is. Afrikaanse staatshoofden en stamhoofden zijn meestal vrij dik, want iemand die rijk is, kan veel eten. Ook oefenen zij hun macht op meedogenloze wijze uit. Een machtig leider bepaalt zelf wat wettelijk is en wat moreel is. President Mobutu van Congo nodigde een in het buitenland als banneling verblijvende opponent uit om te komen deelnemen aan de verkiezingen. Mobutu zou persoonlijk garant staan voor zijn veiligheid. Toen die opponent op het vliegveld aankwam werd hij meteen opgepakt door de politie en de volgende dagen langzaam doodgemarteld in de gevangenis. Met zo'n daad verdien je in Afrika respect.

In Congo werd ik eens door een missie-overste gevraagd om hem te vergezellen bij de ontvangst van een minister en de gouverneur. Wij stelden ons op bij een hele rij notabelen. In het eerste vliegtuig dat landde zaten echter het orkest en een aantal hoeren. Daarna vloog het vliegtuig terug om de minister en zijn gevolg op te halen. Toen zij aankwamen werd de missie-overste staalhard genegeerd. Die pater die al veertig jaar werkte in dat gebied, het lokale dialect vloeiend sprak, scholen had opgericht waar die minister lager onderwijs had genoten, alsook een plantage, een boerderij en een imkerij runde en die 120 mensen tewerk stelde, kreeg zelf geen hand van de minister en de gouverneur. Op die manier bewees de minister dat hij de blanken de baas was. Dat diezelfde minister het geld om de salarissen van de leerkrachten te betalen zelf in zijn zak stak om in Brussel een luxe leven te kunnen leiden werd er niet bij gezegd. Enkele jaren later viel diezelfde minister in ongenade en in de gevangenis werden zijn armen en benen gebroken.

Dit alles maakt duidelijk hoe hopeloos de situatie in Afrika is. Dit duurt nu al sinds de onafhankelijkheid van die landen, zestig jaar geleden. Welke lessen kunnen we hieruit trekken? Eerst en vooral is ontwikkelingswerk zonder macht in Afrika zinloos. Dat is pijnlijk omdat dit bijna een pleidooi is voor neokolonialisme. De vraag is hoe in zwart Afrika politici kunnen opstaan die geen misbruik maken van hun macht en toch gezag hebben. Dat vereist een mentaliteitsverandering en daar hebben wij in Europa drie eeuwen voor nodig gehad. Het wordt dus voorlopig niets in

Afrika. Aangezien blanken het verwijt zouden kunnen krijgen racistisch en onderdrukkend te zijn, moeten we het hierbij laten en wachten totdat over 200 of 300 jaar men misschien tot andere gedachten komt.

Ten tweede zegt de hierboven geschetste situatie iets over wat we kunnen verwachten van zwarten uit Afrika die naar het Westen vluchten. Zij komen uit een cultuur die niet te verenigen is met onze waarden. Democratie kunnen ze niet begrijpen. Ze hebben slechts respect voor wie meedogenloos macht uitoefent. Dat doen wij niet, dus is het niet verstandig om de honderden miljoenen zwarten die vanuit Afrika naar ons willen komen hier met open armen te verwelkomen.

Zijn dit nu pessimistische conclusies? Ik denk dat het gewoon realistisch is. Ik weet wel een mogelijke oplossing, maar die is niet politiek correct. Er zijn tienduizenden Europeanen die graag zich willen engageren voor Afrika en er zijn tienduizenden zwarten in Europa die een belangrijke bijdrage zouden kunnen leveren in de landen van herkomst. Helaas zouden zij slechts verbetering kunnen brengen in het leven van miljoenen ongelukkige zwarten, indien een machtig leger hen bijstaat. Dat kan niet want ik ben geen racist en geen neo-kolonialist, dus laat ze maar creperen.

3.10 *Haat zaaien door anti-racisten leidt nergens toe*

Een weldenkend mens van goede wil (en dat zijn de meesten onder ons) zal zich niet schuldig maken aan racisme en discriminatie van anderen omwille van hun huidskleur of een ander kenmerk. Hoe komt het dan dat racisme en discriminatie de boventoon voeren in het maatschappelijk debat? Het antwoord vinden we in het zojuist verschenen essay *Racée* van de Frans-Gambiaanse schrijfster Rachel Kahn[31]. De titel *Racée* (‘rasecht’) is ironisch bedoeld. Zelf is zij alles behalve rasecht. Haar vader is een Gambiaan met zowel islamitische als katholieke voorouders die in een ver verleden animistisch waren. Haar moeder is van Pools-joodse afkomst. Rachel Kahn is geboren en getogen in Frankrijk en heeft de Europese cultuur in zich opgezogen. Kahn geeft een eigen definitie aan *racée*: een teveel aan rassen in één persoon.

Toen Kahn pas was ingeschreven op de universiteit klaagde zij bij haar vader over het racisme dat zij ervoer. Haar Gambiaanse vader werd boos en zei: ’Waarom besteed je aandacht aan die flauwekul? Kan je je niet beter concentreren op jouw studie?’. Punt. Zo is het.

De belangrijkste stelling van Kahn gaat over de slachtofferrol die minderheden innemen en waarin zij zich koesteren. Een allochtoon wordt in die rol geduwd, meestal door mensen met de beste

---

[31] Kahn, R. (2021). *Racée*. Paris: Éditions de l’Observatoire.

bedoelingen. Het is zeer moeilijk om zich uit die rol te bevrijden, met als gevolg dat vergeving en verzoening uitblijven. De woede blokkeert vooruitgang en het '*vivre-ensemble*', terwijl het gezamenlijk opnemen van verantwoordelijkheid in deze eeuw meer dan ooit noodzakelijk is.
Wat ontbreekt is de dialoog. De anti-racisten verhinderen dit omdat de allochtonen in hun slachtofferrol moeten blijven. Dat is als het ware het verdienmodel van de anti-racisten. Ze pleiten voor broederlijkheid, maar niet ten aanzien van de blanken. Er moet voor een kamp worden gekozen. Het slachtofferschap biedt veel voordelen, zoals blijkt uit de macht die minderheden toebedeeld krijgen in de samenleving. Hier is sprake van suprematie van minderheidsgroepen. Op die manier 'verscheuren minderheden de samenleving in duizend stukken'.
Kahn bespreekt in dit verband de zogenaamde quota's, die makkelijk leiden tot een vorm van positieve discriminatie, die uiteraard ongestraft blijft. Als in naam van de quota's een zwarte een positie inneemt, dan vraagt Kahn zich af 'in naam van wat of wie krijgt hij die positie?'. Het gaat niet om zijn individuele capaciteiten, maar om zijn huidskleur. Kahn, die ook een actrice is geweest, zakte van schaamte door de grond toen bij een prijsuitreiking een jurylid in haar toespraak Kahn er om prees dat zij als eerste zwarte vrouw die prijs had gewonnen. Kahn: 'Ik kreeg die prijs niet omdat ik het verdiende, maar ik verdiende het om die prijs te krijgen'. Met de beste bedoelingen wordt mensen van kleur veel verdriet aangedaan.
Kahn's boodschap aan de allochtonen is te streven naar het te boven komen van de trauma's van nu en van een ver verleden, zodat ze voor henzelf een toekomst kunnen creëren. De overlevenden van de holocaust en de joden die weggejaagd werden uit islamitische landen hebben 'wat hen werd afgenomen, aan zichzelf teruggegeven'. Een toekomst hebben ze opgebouwd in Israël of elders in de wereld. Wie verlangt naar een betere toekomst, laat zijn frustraties achter zich.
Helaas wordt een allochtoon die voor zichzelf opkomt en een eigen mening heeft door de groep teruggefloten. Van hem wordt solidariteit met de groep verwacht (dat is ook de tragiek van de Palestijnse 'vluchtelingen'; mijn toevoeging). Die verwachting laat niet toe dat de allochtoon met blanke mensen of een Palestijn met een jood als een broeder omgaat. De slavenhandel, het kolonialisme en de eigen staat van de joden roepen om wraak. De strijd kent daarom geen einde. Steeds nieuwe vijanden worden gezocht. Een volkstribunaal, zoals een interview bij Oprah, biedt nieuwe stof om de haat tegen blanken smeulend te houden. Alles staat in dienst van *la cause* (de zaak).
Kahn meent dat het niet zozeer moet gaan over de diversiteit van de samenleving, maar om de mogelijkheid om zichzelf te kunnen zijn. Diversiteit maakt ieder lid van de specifieke groep gelijk.

Diversiteit leidt nergens toe. Het blijft bij holle woorden, zonder doeltreffende actie. Alle zwarten zijn toch niet gelijk? Een Antilliaan kan zowel slavenhouders als slaven als voorouders hebben. Een vrouw in Curaçao zei mij eens dat zij voorouders heeft uit wel 60 verschillende etnische groepen. Is een zwarte die immigreert uit een Afrikaans land gelijk te stellen aan een zwarte uit Martinique? Martinique is al sinds 1635 een deel van Frankrijk, toen de Elzas en de Savoye nog geen deel waren van dit land.

Kahn heeft het over 'de creolisering van de wereld'. We kunnen de wereld niet verdelen in continenten met elk een eigen ras. Dat is niet meer de realiteit. Overal treedt vermenging op van culturen en rassen. Jazz en hip-hop zijn muziekvormen waar Europese en Afrikaanse invloeden samenkomen. Dit geldt evenzeer op andere terreinen. Zij citeert Montaigne die schreef dat in de vriendschap de zielen zich met elkaar vermengen. Als Montaigne werd gevraagd waarom hij iemand liefheeft, antwoordde hij op onovertroffen wijze: "*Parce que c'est lui, parce que c'est moi*" ('Omdat hij het is, omdat ik het ben'). Dit is een keuze van leven waarin men zichzelf overtreft en alle haat- of wraakgevoelens opzij zet, om zich als een broeder tot de ander te richten.

De antiracisten moeten leren dat haat zaaien en de anderen de mond snoeren, niet leidt tot verbetering van de situatie van minderheden. Alleen via de dialoog met elkaar kunnen we een relatie aangaan waarbij iedereen sterker wordt. Woorden zijn hierbij uitermate belangrijk. Woorden kunnen doden of anderen tot zelfmoord drijven. Rachel Kahn is tegen woorden die scheiden en steriele tegenstellingen in stand houden, zoals 'minderheden' ,'ras' of 'Afrikaanse wortels', alsook tegen holle, nietszeggende woorden zoals 'diversiteit'. Er zijn woorden die repareren: intimiteit, creativiteit en verlangen. Deze laatste woorden brengen de dialoog op gang, verbinden mensen en leren ons genuanceerd te denken. Het politiek correcte denken daarentegen verdraagt geen nuance.

Persoonlijk vind ik Khan's essay zeer mooi. Het zou prachtig zijn indien in de 'gecreoliseerde' wereld de mensen, onafhankelijk van etnische afkomst of religie, met elkaar zouden omgaan als vrienden die voor elkaars belangen opkomen. In zo'n samenleving zien we elkaar als individuen, zodat woorden als allochtoon, zwart, blank, moslim, christen, atheïst, enzovoort, overbodig zijn geworden. Deze woorden plaatsen mensen in hokjes waardoor de dialoog steeds moeilijker wordt.

Niettemin ben ik somber over de toekomst. Het gaat in deze eeuw niet alleen om demografische verschuivingen waaraan we ons moeten aanpassen. Veel gevaarlijker uitdagingen komen op ons af. De pandemie is wellicht slechts het voorspel van de chaos die ons te wachten staat. Als angst overheerst komen primitieve instincten naar boven en zijn mensen tot alles in staat. Waar zal de bezieling vandaan komen om menselijk te blijven?

3.11 De perversiteit van de macht in niet-westerse landen

Op 16 juli 1945 werd in New Mexico de eerste atoombom tot ontploffing gebracht. 75 jaar later hebben slechts 8 landen nucleaire wapens, althans volgens de officiële verklaringen. Diplomaten zullen dit een groot succes vinden van het Non-proliferatieverdrag. Daar schuilt een zekere naïviteit in: de fabricage van nucleaire wapens is zo immens ingewikkeld en kostbaar, dat slechts weinig landen in staat waren die wapens te maken. Dit kan veranderen omdat ook in ontwikkelingslanden de industrialisatie voortgang boekt en de technologie is een vorm van open source software geworden die voor iedereen toegankelijk is en waarmee experimenten gesimuleerd kunnen worden. Na Noord-Korea, Pakistan en op korte termijn Iran, zullen meer landen volgen. Ik voeg hier Israël niet bij omdat al te duidelijk is dat dit land over atoomwapens *moest* beschikken, anders was Israël al lang van de kaart geveegd. In de eerder genoemde landen is de bevolking uiterst arm, terwijl Israël een bloeiende en welvarende democratie is die slechts uit zelfverdediging tot militaire actie overgaat.

De fabricage van nucleaire wapen is een traag en expensief proces dat een groot industrieel complex vereist. Het noodzakelijk materiaal moet beschikbaar zijn alsook de expertise. Daarom is detecteren door andere landen van de fabricage vrij makkelijk. Het Non-proliferatieverdrag heeft gewerkt dankzij moeilijk te overbruggen problemen in de fabricage. Zo'n verdrag wordt moeilijker als het materiaal voor kernfusie door nieuwe technologieën makkelijker beschikbaar zou zijn, maar hiervoor zijn niettemin duizenden centrifuges, meerdere reactoren en tientallen deeltjesversnellers nodig. Ook hier gaat het om apparaten die extreem ingewikkeld zijn. Het gevaar zit hem in de fabricage die is toegestaan voor wetenschappelijk onderzoek of voor medische isotopen. Overdracht van de technologie naar het maken van kernwapens wordt hierdoor vergemakkelijkt. Hetzelfde geldt voor kernreactoren die gebruikt worden voor energieopwekking, waarmee plutonium kan worden geproduceerd.

Het gaat mij hier niet om de technische details. Feit is dat landen als Noord-Korea, Pakistan en wellicht ook Iran beschikken over kernwapens. Andere landen kunnen zeker volgen. Volgens Khaled Talaat[32], onderzoeker in de nucleaire wetenschappen aan de universiteit van New Mexico, moeten we in de 21ste eeuw tegelijkertijd politieke en technologische middelen gebruiken om verdere proliferatie van kernwapens tegen te gaan. Er zijn veel landen die in staat zijn om die

[32] Talaat, K. (2021). *The coming nuclear explosion*. Tablet Magazine (tabletmag.com)

wapens te maken en zich toch houden aan de internationale afspraken. Talaat: ’Beperking van de proliferatie start met een effectieve politiek, oplossen van conflicten en met veiligheidsgaranties zodat de vraag naar kernwapens afneemt’.

Hiermee kom ik bij de kern van mijn verhaal. Er zijn landen, of liever: er zijn politici, die uit machtswellust conflicthaarden het liefst in stand houden en die lak hebben aan internationale afspraken. Deze politici willen hun macht behouden door het volk arm te houden en tot haat tegenover vermeende vijanden op te zwepen. Dit geldt in het bijzonder en vrijwel uitsluitend voor landen in het Midden-Oosten. Hamas wil helemaal niet dat er vrede en welvaart komt in de Gazastrook. Hezbollah wil niet dat Libanon opnieuw de Parel van het Midden-Oosten wordt, zoals in de jaren 60 toen de christenen nog niet massaal gevlucht waren en door de massale komst van moslims uit Jordanië tot een minderheid herleid werden. Iran wil helemaal geen vrede in Syrië of in Irak. Indien die machthebbers het wel zouden willen dan zouden ze al lang vrede hebben gesloten met Israël, zodat dankzij de kracht en de technologie van dit land het gehele Midden-Oosten welvarend zou worden. Dat mag echter niet, want in de Koran staat dat de joden gedood moeten worden en dat is voor de machthebbers hèt excuus om de massa in een cyclus van haat te houden. Dit is de ergste vorm van misbruik van religie. Als Allah toelaat dat mensen worden gedood voor hun overtuigingen, dan gaat dit in tegen het heiligste morele principe. Dan liever de barmhartige God van de christenen en de joden.

Wat in de Koran staat is een doorslaggevend argument om islamitische landen te verbieden over atoomwapens te beschikken. De islam is een triomfalistische religie die uit is op wereldoverheersing. Het Westen moet hier absoluut een sterke vuist maken omdat anders de ellende niet te overzien zal zijn. Lidmaatschap van Israël bij de NAVO zou een sterk signaal zijn. Het is onverantwoord dat onze regeringsleiders toelaten dat islamitische landen beschikken over atoomwapens. Stel dat een Europese stad met een atoombom wordt vernietigd en dat meerdere steden hetzelfde lot zullen ondergaan tenzij we ons en masse onderwerpen aan de islam. Dat is de natte droom van de moellahs. Dit scenario is niet zo onwaarschijnlijk als het lijkt want de Europese legers stellen niet veel voor.

Wat zou een sterke vuist tegen dit immense gevaar kunnen betekenen? Het gaat niet om de Palestijnen, de Libanezen of de Iraniërs. De overgrote meerderheid van de volkeren in het Midden-Oosten wil het liefst in vrede, welzijn en welvaart leven. De meesten werken hard om hun gezin te onderhouden, willen hun steentje bijdragen aan een rechtvaardig beleid en willen goede buren zijn met andere landen, ja ook met Israël waar de Palestijnen terecht kunnen voor uitstekende medische verzorging. Het probleem zit hem in de corrupte machthebbers die een enorm deel van het nationaal

inkomen besteden aan bewapening, terwijl de bevolking honger lijdt. Deze machthebbers kunnen we niet vergelijken met wat in beschaafde landen het geval is. Deze machthebbers sturen in ambulances militairen naar het slagveld en terroristen naar de plek waar een zelfmoordaanslag moet worden gepleegd. Deze machthebbers plaatsen raketinstallaties naast scholen en ziekenhuizen. Deze machthebbers hebben in Iran ambassadepersoneel gegijzeld, wat tegen elke fatsoensnorm is en ze zijn er nog trots op ook. Deze machthebbers vermoorden elke moslim die als politicus voor een gematigd beleid kiest, een geschiedenis die zich in Libanon voortdurend herhaalt. Deze machthebbers verzetten zich tegen repatriëring van criminele landgenoten.
Moeten we met deze onbeschaafde schurken zaken doen? Hoe kunnen we de goedwillende moslims redden uit de klauwen van hun tirannen? Mogen die schurken hun vertegenwoordigers afvaardigen in internationale organisaties? In de 21ste eeuw komt er zoveel op ons af (pandemieën, klimaatverandering, niet meer af te betalen staatsschulden, …) dat het onverantwoord is om de schurken vrij spel te geven. Veel spanningen worden nu al zichtbaar en die kunnen escaleren. Zelfs in westerse landen wordt het steeds moeilijker om massa's opstandige burgers in toom te houden
Tot in de verste uithoeken van de wereld moeten immorele politici aan de schandpaal genageld worden. Toegang tot beschaafde landen moet hen worden geweigerd. Zij kunnen geen gebruik maken van financiële diensten. Er wordt gezorgd dat ze volkomen geïsoleerd raken en via de sociale media worden hun wandaden continu openbaar gemaakt. Het argument dat we met hen in gesprek moeten blijven om nog enige invloed te kunnen uitoefenen gaat niet op. Het gaat hier om leven en dood en om bevrijding van volkeren die in verschrikkelijke omstandigheden onder de tirannie moeten leven. Gesprekken met die lieden schuiven de oplossing steeds verder weg. De Verenigde Naties promoten helemaal niet de vrede in de wereld, want de tirannen krijgen er een te belangrijke stem. Westerse politici die deze machthebbers een platform geven alsof ze serieus moeten genomen worden, zijn medeplichtig aan de grofste schending van de mensenrechten. Met de duivel is het beter geen zaken te doen.

3.12 *Einde multiculturele samenleving is in zicht*

In consultancy-kringen circuleert de grap dat bij een omelet de kip is toegewijd (committed) en het varken betrokken (involved). De kip legt het ei waarmee de omelet gebakken kan worden en kan daarna nog veel eieren leggen. Een deeltje van het varken maakt er deel van uit en het varken is morsdood. Dit onderscheid is belangrijk, bijvoorbeeld in de politiek. Er zijn politici die aan de zaak zijn toegewijd. Die zijn bereid om in het belang van het land samen te werken met de oppositie, met

de vijand, met diegenen die een tegengestelde mening hebben en andere doelen willen bereiken. Bij de tweede groep politici gaat het om de macht. Zij vereenzelvigen zich met de staat en zijn in die zin betrokken. Machtspolitici dringen hun mening aan de anderen op en verplichten hen aan hun doelen mee te werken. De toekomst van een land wordt bepaald door de prestaties van een toegewijd politicus (de kip kan blijven eieren leggen). De invloed van de machtspoliticus vervalt tot niks na zijn politieke dood (het varken is geslacht). Ik zal hier niet zo oneerbiedig zijn om de ene groep politici kippen te noemen en de andere groep varkens.

Zoals in het polderlandschap kippen en varkens horen, zo zouden we kunnen denken dat het ’poldermodel’ hoort bij toegewijde politici. In de politiek is de realiteit vaak anders dan het lijkt. De jaren zeventig waren de jaren van de inspraak, waar in de organisaties knullen met de grootste bek, met veel geblaat en weinig wol, mensen met een hoger IQ en toegewijde werkers terroriseerden. De gevolgen hiervan zijn zichtbaar in het onderwijs, de jeugdzorg, de belastingdienst en dergelijke. Geleidelijk aan leerden die knullen zich deftiger te gedragen en ze werden managers, leden van de Raden van Bestuur en consultants. Nu komt er een nieuwe fase aan omdat de vetpot van de aardgasbaten verpatst is en niet bijgevuld kan worden en omdat grote uitdagingen op ons afkomen. De speeltijd is voorbij en nu komt het grote werk om catastrofale ontwikkelingen aan te kunnen. Wat ik in hier wil onderzoeken is hoe toegewijde mensen de juiste politieke strategieën kunnen ontwikkelen en toepassen om te voorkomen dat de ellende van de vorige eeuw zich dubbel en dik herhaalt of dat onze welvaart naar de knoppen gaat.

Aan de hand van drie voorbeelden wil ik een toegewijde politiek toelichten: de klimaatverandering, de pandemie en de massa-immigratie. Dit zijn drie uitdagingen die een groot gevaar kunnen zijn voor onze welvaart. Het zijn ook drie uitdagingen waarover de meningen uitermate verdeeld zijn. Er zijn klimaatontkenners. Over covid en vaccinaties breken er opstanden uit. Er is een groep die alle vluchtelingen, illegaal of niet, welkom heet en een andere groep zegt ’Eigen volk eerst’. Ook hier komt al opstandigheid voor, bijvoorbeeld over de huizenmarkt of over overvolle asielzoekerscentra in de nabijheid van plattelandsgemeenten.

Hoe kan een politicus voorkomen dat de spanningen ten gevolge van de genoemde uitdagingen uit de hand lopen? In het boek ’*Collaborating with the enemy’*[33] van Adam Kahane wordt een strategie ontwikkeld om als een toegewijd politicus om te gaan met tegenstellingen, spanningen, onoverbrugbare verschillen. Kahane is een internationaal geprezen conflictbemiddelaar die in vijftig

---

[33] Kahane, A. (2017). *Collaborating with the enemy: How to work with people you don’t agree with or like or trust*. Oakland: Berrett-Koehler Publishers.

landen werkzaam was om bijvoorbeeld een einde te maken aan een burgeroorlog, om de positie van minderheden te verbeteren of om grootschalige sociale programma's efficiënter te organiseren.
Twee strategieën zijn cruciaal bij het oplossen van schijnbaar onoverbrugbare verschillen en een patstelling tussen partijen die lijnrecht tegenover elkaar staan: (1) de bereidheid te willen luisteren naar elkaar en (2) niet de bedoeling hebben water in de wijn te doen of de eigen overtuigingen te laten varen, maar streven naar samenwerking ondanks de tegenstellingen. Dit laatste wordt in de titel van Kahane's boek goed weergegeven, want het gaat om samenwerken met de 'vijand'.
Deze twee strategieën zijn niet vanzelfsprekend. Meestal wordt gestreefd naar overeenstemming, naar teamvorming, naar controle over de gang van zaken. Volgens Kahane werkt deze vorm van samenwerking niet als de verschillen onoverbrugbaar zijn, als de partijen vijandig tegenover elkaar staan of als de andere partij geen probleem ziet, zoals bijvoorbeeld bij de klimaatontkenners. Als ons doel is de andere partij tot andere gedachten te brengen, wat meestal de bedoeling is, dan leidt deze strategie tot nog meer spanningen. Welke vorm van samenwerking is dan wel mogelijk?
Kahane ziet drie belangrijke elementen om samenwerking met de 'vijand' mogelijk te maken: (1) aangezien de traditionele politiek niet helpt, moeten we bereid zijn samen te werken met anderen die een tegengestelde mening hebben en die we wantrouwen (in lang aanslepende burgeroorlogen moet dit wel); (2) we moeten ervan uitgaan dat we niet weten wat zal werken en of het zal werken, daarom moeten we bereid zijn te experimenteren of om een wending in het beleid uit te voeren en (3) bereidheid om te luisteren en om te proberen te begrijpen wat er gaande is. Dus in plaats van de ander te zien als slecht, als onbetrouwbaar of als iemand met wie niet valt samen te werken, toch bereid zijn om zich in te leven in zijn standpunt en situatie.
Een en ander betekent volgens Kahane dat de eigen opvattingen worden opgeschort (suspended). Dit wil absoluut niet zeggen dat we onze eigen overtuigingen moeten loslaten. We zeggen gewoon wat wij denken en vragen de ander hoe hij erover denkt. Desnoods gaan we hem opzoeken om ons beter te kunnen inleven in zijn levensomstandigheden. Het gaat erom de drempel om tot samenwerking te komen te verlagen.
Belangrijk is dat Kahane niet pleit voor een halfzachte aanpak: 'Samenwerking die altijd harmonieus verloopt werkt niet'. Er zijn nu eenmaal echte, eventueel onoverbrugbare verschillen. Het is naïef om conflicten te vermijden, wat we echter meestal nastreven om de lieve vrede te bewaren. We moeten uit deze 'comfort zone' ontsnappen en zoeken hoe we met elkaar kunnen samenleven ondanks onoverbrugbare verschillen
Hieruit zou geconcludeerd kunnen worden dat de multiculturele samenleving dank zij de hier beschreven strategieën een toekomst heeft. Op nationaal niveau is dit zeker juist. Ik zie het echter

liever in internationaal perspectief want in onze global village zijn landen en continenten niet als losse, onafhankelijke elementen te zien. Nationale politiek in de westerse landen zal het lot van de mensen in het Midden-Oosten en zwart Afrika niet verbeteren. De gevolgen van de klimaatverandering vereisen een solidaire samenwerking met de landen van het Midden-Oosten en zwart Afrika. De pandemie zal wellicht nooit verdwijnen als er geen massale vaccinatieprogramma's zijn in die landen. De massa-emigratie zal geen oplossing brengen voor de ellende in de ontwikkelingslanden.
Een toegewijd politicus zal de realiteit onder ogen durven te zien. Ik denk aan de onverenigbaarheid van de islam met de westerse beschaving, aan de uitzichtloze situatie van kinderen, vrouwen en arme mensen in het Midden-Oosten en zwart Afrika, aan de opeenvolgende catastrofale ontwikkelingen die onze welvaart zullen vernietigen met als gevolg een libanonisering van Europa. Daarom ben ik er zeker van dat binnen een afzienbare tijd een einde komt aan de multiculturele samenleving. Een wijs en toegewijd politicus zal dit weten in goede banen te leiden. Hij zal de discussie op gang brengen. De verschillende partijen motiveren om de hierboven beschreven realiteit onder ogen te zien. Samen met hen zal hij zoeken hoe het best samengewerkt kan worden om de zojuist genoemde uitdagingen en ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden.
Bij deze strategie zal voor iedereen duidelijk worden dat de oplossing in handen ligt van allochtonen die massaal terugkeren naar de landen van herkomst, die daarbij de solidaire steun krijgen vanuit Europese landen. Het is wachten op de eerste regeringsleider die durft te zeggen dat de islam geen toekomst heeft in Europa. Deze politicus zal dan in staat zijn een eerlijke en constructieve discussie met de moslims op gang te brengen zodat samenwerking in internationaal verband mogelijk wordt. De regeringsleider die deze samenwerking zal tot stand brengen is de kip die nog veel gouden eieren zal leggen, zowel voor Europa als voor het Midden-Oosten en zwart Afrika.

3.13 *Schending van mensenrechten uit naastenliefde*

Met de vergrijzing wordt normaal gedacht dat de mensen wijzer, bedachtzamer en minder competitief worden. Oudere mensen willen het liefst in vrede leven om te kunnen genieten van hun oude dag. Dat geldt blijkbaar niet voor Rusland, een van de landen waar de vergrijzing het hoogst is. Precies dit land heeft een oorlog ontketend. Voorspellingen op basis van demografische trends komen vaak niet uit. Jennifer Sciubba, een internationaal bekende expert in demografische studies,

in haar boek '*8 Billion and counting: How sex, death, and migration shape our world*'[34] geeft hiervan ettelijke voorbeelden.

In de jaren 70 van de vorige eeuw werd voorspeld dat ten gevolge van de enorme toename van de wereldbevolking, tegen het einde van de eeuw honderden miljoenen mensen de hongerdood zouden sterven. Voedseltekorten zouden het einde van de beschaving betekenen. In het gerenommeerde tijdschrift *Science* verscheen toen een artikel waarin werd gesteld dat de vrijheid om zelf te bepalen hoeveel kinderen men wil krijgen ontoelaatbaar is.

De voorspelling is niet uitgekomen. 'De stelling 'Demography is destiny' klopt vaak niet. Het tegendeel van die voorspelling was het geval. Op het einde van de 20ste eeuw en nu nog steeds is er een overvloed van voedselproductie. Volgens Sciubba kwam om drie redenen er geen wereldwijde hongersnood: (1) de brede beschikbaarheid en gebruik van anticonceptie-middelen, (2) meer vrouwen die opgeleid zijn en dan ook minder kinderen wensen en (3) nieuwe technologieën voor voedselproductie. Hierbij kan worden gezegd dat de beleidmakers na de verontrustende voorspellingen passende acties hebben ondernomen, meestal door mensen bewust te maken en soms onder dwang, bijvoorbeeld bij gedwongen sterilisatie.

Demografische trends moeten zeer voorzichtig geïnterpreteerd worden. In het geval van Rusland kon één man die bijna absolute macht heeft om beslissingen te nemen tot de inval in Oekraïne besluiten. Maar ook in democratische landen kan tegen de wil van het volk een oorlog in gang worden gezet. In de Verenigde Staten bijvoorbeeld waren er enorme protesten tijdens de oorlogen in Irak en Afghanistan en toch ging president Bush door met zijn oorlogspolitiek. In een democratie kunnen de instellingen ook een vrijwel absolute macht hebben. In de Europese Unie kunnen we daarover meespreken.

Een trend die niet werd voorspeld is de steeds grotere kloof die is ontstaan tussen arm en rijk, zowel in westerse landen als tussen het Westen en de Derde Wereld. Het is vooral in de arme landen dat er een wanverhouding is tussen de bevolkingsaantallen en de hulpbronnen. In de Derde Wereld worden elke minuut 250 babies geboren, tegenover slechts 25 in de rijkere landen. Volgens Sciubba mogen we ons niet blindstaren op de totale wereldbevolking die binnenkort de acht miljard zal bereiken. Zij pleit voor een zorgvuldige risico-analyse van demografische trends, van de verhouding tussen jongeren en ouderen en van de etnische samenstelling. Sciubba die enkele jaren voor de Amerikaanse defensie heeft gewerkt, toont aan dat deze analyse cruciale aanwijzingen kan geven voor toekomstige oorlogen, repressie en armoede.

---

[34] Sciubba, J. (2022). *8 Billion and counting: How sex, death, and migration shape our world*. New York: W.W. Norton & Company, Inc.

Kan een ongunstige of risicovolle demografische trend worden omgebogen? In China werden destijds ouders verplicht zich tot één kind te beperken. In Roemenië werden onder Ceausescu zaliger ouders min of meer gedwongen om meer kinderen te hebben. In democratische landen probeert men via toeslagen of belastingvermindering ouders te motiveren voor een kroostrijker gezin. Volgens Sciubba werken deze maatregelen weliswaar, maar sociale normen zijn krachtiger. Met dit laatste wordt bedoeld dat mensen zich ervan bewust moeten worden hoeveel kinderen verantwoord zijn. Toch geldt hier een waarschuwing: veelal wordt gedacht dat geboortebeperking in ontwikkelingslanden dè oplossing is om onze planeet van de ondergang te redden. De grootste vervuilers leven echter niet in landen waar de bevolkingsgroei het hoogste is.
Interessant is het pleidooi van Jennifer Sciubba voor een constructieve demografische politiek en milieubeleid. Volgens haar zijn de meeste milieu-activisten te negatief. Zij zien het heil in minder kinderen in Afrika en wij moeten minder consumeren. Ook krijgen doemdenkers onder die activisten te veel aandacht in de media. De mensheid is geen veestapel die onder dwang in de pas moet lopen. Volgens Sciubba zijn mensen voldoende rationeel en ze zijn goed in het oplossen van problemen. Zie bijvoorbeeld de succesvolle aanpak in Californië. In de jaren 70 was de luchtkwaliteit er zo slecht dat het levensgevaarlijk was te lang in de buitenlucht te sporten. Nu is de lucht aldaar zuiverder dan elders in de wereld. Als vrouwen in de Derde Wereld beter opgeleid zullen zijn zodat ze rijker worden, dan zullen ze ook bewuster omgaan met het milieu. Deze trend is nu al zichtbaar, maar als ze te druk zijn om eten bij elkaar te rapen, hebben ze geen tijd om over andere zaken na te denken.
Hierbij vraag ik mij af in hoeverre het immigratiebeleid van westerse landen geen risico inhoudt voor toekomstige (burger-)oorlogen en voortdurende armoede en repressie in de landen van herkomst. Mensenrechten worden in dit geval als gevolg van onze naastenliefde geschonden. Ik geef als voorbeeld Turkije dat te kampen heeft met een verontrustende bevolkingskrimp. Dit prachtige en uitgestrekte land wordt geleid door een echte staatsman, president Erdogan, die droomt van een herstel van het Ottomaanse rijk. Die droom kan worden vervuld indien alle Turken uit West-Europa naar Turkije zouden terugkeren. Dat land zou een voorbeeld zijn voor de andere islamitische landen. Een bijkomend voordeel is dat de islam in Turkije redelijk verlicht is, zodat een spiritueel fundament van een vredevolle islamitische beschaving in zicht komt. Marokko en andere islamitische landen kunnen dit voorbeeld het best volgen.
Helaas gaat het Westen door met een immigratiebeleid, dat voornamelijk bedoeld is om de eigen welvaart te verzekeren. De best opgeleide en dynamische jonge mensen emigreren uit Afrika en de islamitische wereld, waardoor de bevolking aldaar in grote armoede achterblijft. Om opstandigheid

te beteugelen is harde repressie noodzakelijk. Het Westen is door haar immigratiebeleid mede verantwoordelijk voor de schending van de mensenrechten in een groot deel van de wereld. Net zoals het Westen mede verantwoordelijk is voor de paranoia van Poetin.

§4 *Maatschappelijke problemen die onze samenleving verzieken*

4.1 *Negentig procent van de criminelen recidiveert*

In mijn therapeutische praktijk heb ik jaren geleden een radicale wending gemaakt. In plaats van te onderzoeken in welke mate een kind of een ouder gestoord is, zocht ik welke talenten en welke goede eigenschappen dat kind of die ouder heeft. Bij een jonge crimineel, die herhaaldelijk ernstige delicten had gepleegd, probeerde ik er achter te komen wat die jongen aan zijn medemensen te bieden heeft. Bij een vader die zijn achtjarig dochtertje seksueel had misbruikt, zocht ik wat hij als vader zijn gezin te bieden had. Veel mensen zullen dit verschrikkelijk vinden of mij uitmaken voor een halfzachte naïeveling. Vandaar enige toelichting alvorens ik een pleidooi wil houden voor een gelijkaardige radicale wending in de politiek, de media en andere maatschappelijke terreinen.
Het is de taak van de rechter om de crimineel te veroordelen. Hoe langer hij in de gevangenis zit, hoe langer hij geen nieuwe delicten kan plegen. Het Wetboek van Strafrecht bepaalt hoelang die gevangenisstraf mag duren. Als orthopedagoog moet ik er echter voor zorgen dat na het uitzitten van de straf, die delinquent niet recidiveert. Als ik die jongen aanspreek op zijn talenten en capaciteiten en als ik er in slaag dat de mensen uit zijn omgeving – zoals zijn ouders, leerkrachten en een werkgever die hem een kans wil geven – hem op dezelfde manier te behandelen, dan is er een grotere kans dat hij op het rechte pad terechtkomt. Bij een straf zonder dergelijke behandeling is de kans op herhaling van het crimineel gedrag 90 procent binnen vijf jaar. In mijn projecten was er bij 85 procent geen recidive in die tijdsperiode. Tel uit je winst.
Als een vader incest heeft gepleegd en de dochter en de moeder willen nog contact met die man, dan is het beter de gezinsrelaties te herstellen en langdurig contact te onderhouden om herhaling te voorkomen. Een madam van de jeugdzorg vroeg eens aan een meisje waarom ze de relatie met haar vader niet wilde verbreken, na al het verschrikkelijke dat haar was overkomen. Het meisje antwoordde: ’Het blijft toch mijn vader’. Daarmee was die madam op haar plaats gezet.

In een tv-debat zat ik tegenover een moeder die niet wilde dat haar kinderen nog contact hadden met hun vader. Die man zat een langdurige gevangenisstraf uit wegens moord. Ik zei nadrukkelijk aan deze moeder dat zij het volste recht had zelf daarover te beslissen en dat ik, moest ik in haar plaats zijn, wellicht dezelfde opvatting zou hebben. Daarna gaf ik aan dat onderzoek onomstotelijk heeft bewezen dat voor een goede reïntegratie van de dader na de detentie, blijvend contact met zijn gezin een beslissende factor is. Ook voor de kinderen zelf, die ooit zullen horen wie hun vader is, is het kunnen vergeven van hun vader in het belang van hun persoonlijkheidsontwikkeling.

Dit zijn allemaal situaties die heel triest zijn, veel leed veroorzaken en waar niet zomaar een pasklare oplossing voorhanden is. Duidelijk is echter dat een traditionele aanpak met veroordeling, uitsluiting en vooral veel misprijzen een averechts effect heeft. Een diagnose die vooral gericht is op alles wat afwijkend is, noemde ik in mijn colleges een destructieve diagnostiek en daarom verbood ik mijn studenten het gebruik van psychologische tests. Het zijn namelijk voornamelijk mensen met problemen die getest worden en dat bevestigt dan nogmaals hun problematiek. Ik concentreer me liever op het positieve dat in elke mens aanwezig is.

Wil je succes bereiken in de therapie dan is het beter alleen het gedrag te veroordelen, maar niet de persoon. Als persoon moet de dader respect behouden en de therapie is geslaagd als de mensen in zijn omgeving hem ook met respect behandelen, aantonen dat ze om hem geven en hem een nieuwe kans willen geven.

Wat leert deze klinische ervaring nu voor ons gedrag op een breder maatschappelijk vlak? Onder invloed van de sociale media wordt elk feit, ook uit een ver verleden, wereldwijd verkondigd, zo mogelijk met audio of video geïllustreerd. Internet is de hedendaagse schandpaal geworden. Zowel links als rechts, gelovig of ongelovig, autochtoon of allochtoon, kunnen aantonen hoe 'slecht' of 'verdorven' hun tegenstanders zijn: Trump, de paus, de katholieke kerk, de moslims, de dirigent van het Concertgebouworkest, de illegalen, de Marokkanen, de PVV-aanhangers, Poetin, kortom: een waslijst van mensen en groepen die volgens sommigen niet deugen. Haat alom. Wat hier misgaat is het niet willen zien van wat deze mensen te bieden hebben en wat zij aan de samenleving hebben bijdragen en nog kunnen bijdragen. Als dat respect er wel is, dan is de kans veel groter op samenwerking, solidariteit en wederkerig respect.

In de huidige tijd is het heel moeilijk in te zien dat de katholieke kerk eeuwenlang enorm heeft bijgedragen aan het lenigen van het leed van arme en hulpbehoevende mensen, dat de meeste Marokkanen niet crimineel zijn, dat de moslims in vrede kunnen leven als ze in hun land

menswaardig en met respect kunnen leven, dat Trump in de loop van zijn carrière enorm veel mensen aan werk heeft geholpen, enzovoort.
Betekent dit nu dat onderzoeksjournalistiek, de #meToo beweging of een alternatieve partij ongewenst zijn? Absoluut niet. Als er strafbare feiten zijn gepleegd, dan is er de rechtbank om te vonnissen. Was het niet strafbaar of is het feit verjaard, dan moeten er publieke excuses komen en zonodig een financiële of een andere vorm van tegemoetkoming. Maar daarna komt de vergiffenis en moet iedereen met een nieuwe lei kunnen herbeginnen. Als we deze wending maken in onze samenleving, dan verliezen we de talenten van een vermaard dirigent niet of hebben we niet alleen saaie politici, maar ook durvers die in hun leven allerlei fratsen hebben uitgehaald. Zoals u en ik.

4.2 *De God van het digitale tijdperk heeft ons flink in zijn greep*

Atheïsten zullen het met mij eens zijn dat als God niet bestaat, Hij wel bestaat in de geesten van miljarden mensen. Er zijn mensen die in naam van God anderen de keel oversnijden, vrouwen stenigen en, zoals nog niet zo lang geleden in het Verenigd Koninkrijk gebeurde, kinderen doodmartelen om God te vragen de boze geesten te verdrijven. Ook zijn er mensen die de marteldood stierven omdat zij hun God niet wilden verloochen. Anderen leggen in naam van God de geloften af van kuisheid, armoede en gehoorzaamheid. Ik had een vriend die zestig jaar monnik was in een trappistenklooster. Gedurende al die jaren heeft hij de abdij nooit verlaten en heeft hij nooit een vrouw gezien. Toch was deze monnik tot aan zijn dood perfect gelukkig. Hij leefde als het ware vanaf halfvijf in de ochtend tijdens de Lauden en tot de Completen ’s avonds in de nabijheid van God. Het was een opgewekte man die in de vele gesprekken die ik met hem heb gevoerd, getuigde van grote wijsheid en inzicht in de gebeurtenissen van de buitenwereld.
Hier wil ik nagaan hoe het beeld van God of van de goden die mensen hebben, afhankelijk is van de taal die ze hanteren. Er is een groot verschil in die beelden in de tijdperken vóór en na de uitvinding van het alfabet, zodat we kunnen vermoeden dat met de vervanging van het alfabet door de bits 1 en 0 in het digitale tijdperk nieuwe goden aan het ontstaan zijn.
Vóór de uitvinding van het alfabet werden verhalen mondeling overgeleverd. Er lag niets vast. De mensen konden naar hartelust goden en mythen verzinnen. Er werden mensenoffers gebracht en de wereld leek vol magische gebeurtenissen. In Congo zag ik hoe de zwarten, ook diegenen die goed opgeleid waren, bang waren voor van alles en nog wat. Bepaalde niet-giftige slangen werden gezien als verwekkers van lepra of als iemand ziek werd, zocht men naar wie in een fetisj spijkers had geslagen. Blanken werden gezien als behept met magische krachten. Dit werd door sommige blanken in de hand gewerkt. Ik leerde een plantagebezitter kennen die een glazen oog had. Die man

wist dat zijn zwarte arbeiders niet werkten als er geen toezicht was. Als hij even weg moest, haalde hij zijn glazen oog uit de oogkas en legde die op een stoel. De zwarten dachten dat hij op die manier alles in de gaten kon houden. Dit herinnert aan de beeltenis die onze grootouders boven het haardvuur ophingen: een groot oog met daaronder de tekst 'God ziet mij. Hier vloekt men niet'.

Al die goden en magische krachten werden geleidelijk aan, na de uitvinding van het alfabet door de Feniciërs, vervangen door de ene God van het monotheïsme. Hun alfabet werd afgeleid van het Proto-Sinaïtisch schrift, dat op haar beurt geïnspireerd was door Egyptische hiërogliefen. De vergelijking met de vlucht van de joden uit Egypte en hun tocht door de woestijn tot aan de berg Sinaï dringt zich hier op. Joodse exegeten zeggen inderdaad dat God bij het overhandigen van de Tafels der Tien Geboden aan Mozes, ook het alfabet aan de mensen heeft geschonken. De God van het monotheïsme is de God van het Woord. Dit blijkt al vanaf de eerste zinnen van de Bijbel waar in het scheppingsverhaal steeds herhaald wordt dat 'God zeide …'. Ook in de door velen als onovertroffen geprezen tekst van het eerste hoofdstuk van het Evangelie van Johannes staat geschreven: 'In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God'.

Het alfabet is een groot wonder. Met 26 letters kan een *oneindigheid* van teksten worden geproduceerd. Begrijpen van die teksten vergt studie. De homo universalis is de mens 'die alles kan doen wat hij maar wil' en die in meerdere wetenschappen grote kennis heeft verworven. Deze homo universalis lijkt op een *almachtige* en *alwetende* God. Kennis is macht en wordt daarom ook misbruikt. Het monotheïsme heeft geleid tot godsdienstoorlogen, vervolgingen en nog steeds wordt strijd geleverd om aan anderen de 'ware' God op te dringen.

In het digitale tijdperk is het alfabet minder en minder nodig. We hoeven niet meer te schrijven. Dicteren volstaat. Dankzij artificiële intelligentie denken en handelen robots in onze plaats. Als ik ga slapen, hoef ik slechts te roepen 'Alexa doe het licht uit' en alle lampen in mijn appartement worden automatisch gedoofd. Als ik eens hard wil lachen hoef ik niet per se Geenstijl te lezen, maar vraag ik aan Alexa een mop te vertellen. Zit ik met een vraag of een probleem, dan is er Siri om antwoord te geven. Alexa en Siri zijn mijn geliefkoosde huisgoden.

Deze ontwikkeling heeft ook haar gevaarlijke kanten. Heeft Stephen Hawking de mensheid niet gewaarschuwd voor totale uitroeiing als de robots de macht overnemen? Volgens deze natuurkundige zal kunstmatige intelligentie een complete levensvorm op zichzelf worden, die de mens zal overstijgen. Met AI wordt aldus een nieuwe God gecreëerd. De God van het digitale tijdperk.

De God van het monotheïsme had de mens tot Zijn gelijke gemaakt. De mens kreeg de opdracht 'zo volmaakt te worden als de Vader'. In meer seculiere termen zouden we kunnen zeggen dat het tijdperk van het geschreven en gedrukte woord, voor de mens de mogelijkheid opende zich steeds verder te ontwikkelen en te vervolmaken. Zal dit nu verloren raken in het digitale tijdperk? Er zijn tekenen die hierop wijzen. Velen lopen op straat betoverd rond met hun smartphone in de hand. Jongeren verspillen veel uren per dag aan de verslaving aan games. We worden constant in de gaten gehouden en een 'Hogere en onzichtbare Macht' houdt al onze data vast tot de 'Dag des Oordeels'. Wee diegene die ooit op Twitter of Facebook iets niet-politiek correct heeft gezegd. De God van het digitale tijdperk krijgt ons flink in zijn greep en we zijn de gewillige schapen die hun Herder volgen.

Kunnen we ontsnappen aan de macht van de God van het digitale tijdperk? Of moeten we Hem aanbidden, zoals de God van het Monotheïsme die de westerse beschaving heeft mogelijk gemaakt? Is er een nieuw soort atheïsme nodig om de mens te bevrijden van het keurslijf van de dogmatiek van de digitale wereld met haar programmeertaal die vrijwel niemand begrijpt? De filosoof Levinas heeft gezegd dat we eerst atheïst moeten worden om tot een 'geloof voor volwassenen' te komen. Ik beperk me hier tot één hint: met de Rede alleen kunnen we de God van het digitale tijdperk niet overwinnen. Er is heel veel wijsheid nodig, maar waar is die nog te vinden? Misschien moeten oude en wijze mensen, zoals die monnik, meer de kans krijgen om de politiek en onze economische activiteiten te inspireren.

4.3 *Het verwoestend effect van sociale media op pubers*

Zoals iedereen op straat en op schoolpleinen kan zien trekken in de leeftijd van 12-14 jaar jongens met jongens op en meisjes met meisjes. Er ontstaan vriendschappen tussen hartsvriendinnen en jongens zoeken voortdurend de nabijheid van hun beste kameraad. Iets later komen die groepen bij elkaar en de durfals beginnen al een relatie met een leeftijdgenootje van het andere geslacht. Uiteindelijk vallen de groepen adolescenten uit elkaar en heeft paarvorming de prioriteit. Van belang is dat in de eerste fase die vriendschappen niets te maken hebben met homoseksualiteit. Toen ik dit in de jaren 80 zei in mijn colleges kreeg ik van homo's het verwijt homofoob te zijn. Het gaat nochtans over een normaal psychologisch ontwikkelingsproces als een voorbereidende fase op heteroseksuele relaties. In mijn klinische praktijk heb ik verscheidene adolescenten en jong volwassenen gehad die als puber werden misbruikt door een volwassene van hetzelfde geslacht.

Daar hadden ze later diepe schaamte over. Het is daarom van belang pubers de juiste voorlichting te geven. In deze tijd moeten jonge kinderen per se kennismaken met homo's, queers en transgenders wat bij een eenzijdige voorlichting tot verwarring kan leiden.
Dat er niettemin zo'n 8 procent behoort tot de LHBT-groep is juist, maar we hoeven er geen 50 procent van te maken of doen alsof God 'hen schiep als man en vrouw' (Genesis 1:27) en daarnaast nog een heleboel andere exemplaren uit de klei schiep. Als pubers de verkeerde seksuele voorlichting krijgen of via de media voortdurend horen over homoseksualiteit, queers, transgender en weet ik veel, kunnen ze in verwarring komen en ten onrechte denken niet heteroseksueel te zijn of ze gaan twijfelen over hun geslacht. We weten dat 0,1 procent transgender is, maar is sommige scholen in de VS wil 25 procent van de pubers van geslacht veranderen. Zo ver is die gekte in Europa gelukkig nog niet gekomen.
De uitwassen van links zijn even erg als pedofilie in de Kerk
In de jaren 70 werkte ik in Amsterdam als adolescententherapeut. Een homoseksuele collega gaf toe dat hij soms met een cliënt naar bed ging. Toen ik het daar niet mee eens was, werd mij dat kwalijk genomen. Nu zou die man in de gevangenis terechtkomen. Tijden veranderen, maar sommige mensen moeten tegen zichzelf beschermd worden en onveranderlijke waarden en normen moeten we goed voor ogen blijven houden. De deconstructie van onze waarden door links heeft tot vreselijke uitwassen geleid, minstens even erg als pedofilie in de Kerk.
Met de sociale media is een nieuw gevaar opgedoken, waar jongeren in een kwetsbare fase makkelijk het slachtoffer van kunnen zijn. Onderzoek heeft bijvoorbeeld uitgewezen dat depressiviteit bij jonge meisjes vaker voorkomt ten gevolge van de sociale media. Soms leidt dit tot zelfmoord. Hun aantal is toegenomen sinds 2010.
Zo nieuw is dit gevaar niet. Ook de traditionele media kunnen een ongunstige invloed hebben op pubers. Door mijn toedoen werd ooit een grootschalig project voor pubermeisjes in een Academisch Ziekenhuis stopgezet. Het ging om een groeiremmende behandeling voor meisjes die te lang dreigden te worden. Bij die behandeling werd de menarche of eerste menstruatie uitgesteld door gedurende twee jaar in totaal 2000 pillen te slikken. In een regionale krant was hier een artikel over verschenen en toen stroomden de patiëntjes toe. Iemand kwam op het idee een psycholoog erbij te halen. Ik bestudeerde de dossiers waarin de resultaten stonden van de voorspellingen (een radiografie van de hand maakt een heel precieze en correcte voorspelling mogelijk). Tot mijn verbazing zag ik dat de overgrote meerderheid van de meisjes niet langer zou worden dan 1,81m - 1,85m. Ik schafte een modepop aan waarvan ik de lengte kon verstellen en confronteerde de meisjes (en hun moeders) met de lengte die voor elk van hen werd voorspeld. Voor de meesten was de

lengte geen probleem meer. Einde project. Saillant detail: toen ik mijn bevindingen in een artikel voorlegde aan het Tijdschrift voor Kindergeneeskunde werd dit geweigerd omdat ik geen medicus was.

Gezonde, natuurlijke communicatie face-to-face

Een nuchtere aanpak met wat gezond verstand kan wonderen verrichten en precies dit ontbreekt als de media worden losgelaten. Het gevaar van de sociale media is nog veel groter. Er wordt hier een invloed uitgeoefend die ongecontroleerd blijft en meestal zijn er geen sancties aan verbonden. Bij een gezonde, natuurlijke communicatie face-to-face zien we wie voor ons staat. Die andere wekt al of niet vertrouwen. We worden het meest beïnvloed door mensen uit ons eigen netwerk. De competentie van de gesprekspartner is bekend.

Bij twitter en dergelijke weten we vaak niet wie een bericht stuurt. Bij leugens, verwijten of laster valt geen sanctie. We riskeren voor een publiek van duizenden volgers aan de schandpaal genageld te worden met blijvende reputatieschade. De communicatie via de sociale media verloopt meestal tussen leeftijdgenoten. De oudere generaties verliezen daardoor hun invloed, waardoor er minder kans is om foute berichten recht te zetten of te relativeren. Een hele generatie kan hier grote psychologische schade oplopen.

Het gif van een linkse ideologie in het onderwijs

Wat ertegen doen? Intelligente kinderen die opgroeien in een harmonisch tweeoudergezin zullen hier weinig last van hebben. Kinderen met een middelmatige intelligentie die onder stressvolle omstandigheden opgroeien zijn extra kwetsbaar. Een belangrijke rol is weggelegd voor het onderwijs, maar helaas wordt het gif van een linkse ideologie door een meerderheid van de leerkrachten toegediend, zelfs in van oorsprong christelijke scholen. Er komt geen oplossing en een gedeelte van onze jeugd loopt groot gevaar zolang er geen scholen zijn die traditionele normen en waarden met volle overtuiging overdragen. Ik denk dat het verwoestend effect van de sociale media slechts voorkomen kan worden als nieuwe scholen worden opgericht met leerkrachten die de traditionele normen en waarden van onze joods-christelijke beschaving in woord en daad uitdragen. In die scholen zal er trouwens geen lerarentekort zijn.

4.4 *Ambtenarij en management volgens Voltaire*

Op de universiteit leerde ik destijds een nieuw woord kennen, dat ik eerst niet goed begreep. Het klonk echter heel chique, zodat ik vol eerbied het als iets vanzelfsprekend beschouwde. Iets dat er gewoon bij hoort. Ik heb het hier over het begrip 'overheadkosten'. Als voor een bepaald iets een

budget moest worden gemaakt, dan was er altijd een post voor 'overheadkosten'. Een post die vaak hoger was dan alle andere kosten. Omdat die post met zoveel ontzag werd opgevoerd, dacht ik in mijn naïviteit dat het zo hoorde. Bovendien was het jargon dat de ambtenaren hanteerden vaak zo ondoorzichtig, dat ik bang was heel domme dingen te zeggen. Slechts achteraf ontdekte ik dat hun obscuur gekrakeel domheid verborg. Een anekdote, die ik mij nog steeds met liefde herinner, kan dit verhelderen.

Ik had ooit een gesprek met een ambtenaar over het personeelsbudget. Hij maakte een berekening en ik zag dat hij bij het optellen een fout maakte van 70.000 euro. In mijn voordeel. Ik zei niets want met dat bedrag kon ik destijds twee junior onderzoekers aanstellen. Wat geschiedde. Achteraf heb ik nooit iets gehoord over deze som geld die niet eens bestond. Dit waren overheadkosten in de letterlijke zin 'over het hoofd gezien'.

Had ik toen maar de *Dictionnaire Philosophique* van Voltaire gelezen! In dit boek uit 1764 heeft mijn geliefde filosoof het weliswaar niet over overheadkosten, maar onder de rubriek '*Fertilisation*' (vruchtbaar maken) maakt hij op satirische wijze duidelijk hoeveel nuttelozen leven op de rug van noeste werkers. Zijn verhaal verloopt kort samengevat als volgt:

Voltaire komt tijdens een wandeling voorbij prachtige en vruchtbare velden, met aan de ene kant bossen op een berghelling en aan de andere kant een meer waar lekkere vissen in zwemmen. Hij komt aan een huis waar goed doorvoede en krachtige mensen wonen. Voltaire spreekt tegenover hen zijn bewondering uit over de zo goed bemeste weilanden. Hun antwoord is echter dat zij hun handen daar niet aan vuil maken. Zij vervolgen de boeren die hun producten aan het buitenland verkopen. Hun werk bestaat erin anderen schrik aan te jagen en daarom moeten zij zelf geen belasting betalen. Voltaire wandelt verder en komt nu aan een huis waar de directeur van de belastingdienst woont, samen met talrijke ambtenaren die de lijst van de belastingbetalers bijhouden. In andere prachtige huizen wonen rechters, andere hoogwaardigheidsbeklederes en ook mannen 'in ridicule zwarte gewaden' die rondlopen met een grote zak om geld in te zamelen in naam van God. Uiteindelijk ziet Voltaire in de verte de boeren die op het land zwoegen. Deze noeste arbeiders zijn slecht gekleed en hongerig.

Wat is de moraal van dit verhaal? Diegenen die het echte werk doen worden ondergewaardeerd en om hen heen circuleren een hele boel mensen die er goed van leven en het voor het zeggen hebben. In de bedrijfskunde – een vak van hetzelfde niveau als genderstudies, maar dan voor mannen – worden overheadkosten gedefinieerd als geld dat een organisatie aan zichzelf besteedt, maar dat niet ten goede komt aan de doelen van deze organisatie. Een vreemde definitie trouwens. Als het niet ten

goede komt aan de doelen, waaraan dan wel? Voltaire wist 250 jaar geleden al hoe de vork in de steel zat.
Ik speel soms met de stoute gedachte om alle ambtenaren van het ministerie van onderwijs, al diegenen die werken in schoolbegeleidingsdiensten, alle leerlingbegeleiders en alle onderwijskundigen gewoon voor de klas te zetten als leerkracht. Dan zouden we wellicht de klassengrootte in het basis- en secundair onderwijs kunnen reduceren tot tien leerlingen. Het tekort aan leerkrachten wordt meteen opgelost, want het wordt weer een leuk beroep zonder al die bemoeials.
Dezelfde strategie zou kunnen worden toegepast in de zorgsector, in de jeugdzorg en in de ziekenhuizen. Demente bejaarden zouden in plaats van tien minuten verzorging, een uur lang gekoesterd kunnen worden. Jonge delinquenten, die nu in een klas komen te zitten met tien leerlingen, zouden op straat en tot in het gezin intensief gevolgd kunnen worden. Wachtlijsten in de ziekenhuizen worden opgegeven, artsen zouden meer plezier hebben in hun werk en niemand zou aan verpleegkundigen vragen om formulieren in te vullen. Tel uit je winst.

4.5 *De verborgen totalitaire macht der bureaucratie*

In de New Yorkse *avant-garde* scene speelde het toneelstuk *Daddy* van de jonge, zwarte auteur Jeremy O. Harris. Het gaat over een rijke blanke kunsthandelaar die een erotische relatie heeft met een jonge zwarte man. In een typische scène bewonderen ze samen een kunstwerk, maar de meningen verschillen. De blanke man heeft weinig belangstelling voor de opvatting van zijn geliefde. Het gaat in dit toneelstuk over macht in relaties. Volgens Harris ’kan de eenvoudige daad van niet te luisteren naar mensen die geen macht hebben, de macht van de machthebber nog verder versterken’ en ’Iedereen praat, maar niemand luistert’.
We zien hier in een notendop wat een totalitaire staat kenmerkt: de individuen hebben geen macht, ze zijn monddood gemaakt en alleen de opvattingen van de machthebbers tellen. Ook een relatie tussen twee geliefden kan totalitaire trekjes hebben. Ik las eens de volgende uitspraak van iemand: ’Ik ben de baas thuis, maar mijn vrouw neemt alle beslissingen’. We draaien ons makkelijk een rad voor de ogen.
Dit rad is nog het meest zichtbaar in de bureaucratie. We kunnen ons moeilijk voorstellen hoezeer de bureaucratie burgers verdriet aandoet, vervreemding oproept bij werknemers en geëngageerde mensen de moed in de schoenen doet zinken. Dat komt omdat het zo slinks gebeurt. Iedereen kan zich verschuilen achter iedereen, zodat een verantwoordelijke zelden of nooit aangewezen kan

worden. Zodra een commissie wordt ingesteld, moeten alle alarmklokken luiden: een commissie is precies een instrument om mensen monddood te maken. Ook al worden hoorzittingen georganiseerd, want ook dan is het de bedoeling de meningen van individuen op te lossen in een wazige soep van zeer uiteenlopende conclusies. Daarna verschijnt een rapport dat met veel tamtam wordt gepresenteerd, om daarna netjes opgeborgen te worden in een lade.
Een voorbeeld, dat velen onder ons meegemaakt zullen hebben, kan het bovenstaande verduidelijken. Stel dat je een goed, innoverend idee hebt. Je hebt echter collega's en de organisatie nodig om het idee te verwezenlijken. Een idee kan slechts via de reguliere weg worden aangekaart. Je legt het daarom voor aan het bestuur. Het bestuur komt volgende maand bijeen, maar de agenda is al vol. In de daaropvolgende vergadering staat het gelukkig wel op de agenda. Achteraf blijkt helaas dat jouw idee niet is besproken, want de vorige punten die op de agenda stonden hebben te veel tijd in beslag genomen. Als het na maanden eindelijk lukt om jouw idee in de bestuursvergadering te bespreken, wordt voorgesteld het eerst aan commissie zus of zo voor te leggen. Die commissie komt pas over drie maanden opnieuw samen en de agenda is al volgeboekt, enzovoorts. Als die commissie het heeft besproken, gaat jouw idee met een aantal amendementen terug naar het bestuur, die het echter ook niet direct kan bespreken, enzovoorts. Een bijkomend probleem is dat in besturen en commissies mensen zitten die het niet kunnen verkroppen dat jij met een goed idee komt.
Kortom, hoe geëngageerd je ook bent, je bent tegenover een dergelijke bureaucratie gewoon een sukkel. Dat is dè oorzaak van burn-out op de werkvloer en in de Verenigde Staten knalt zo'n werknemer minstens vijf mensen in zijn bedrijf neer. Het wapenbezit heeft zo zijn voordelen.
Je kan dit natuurlijk ook anders bekijken en op die manier burn-out voorkomen. Als je een machtswellusteling bent, kan je net zoals die blanke man in het toneelstuk van Harris het zodanig regelen dat je luistert en toch niet luistert. Want wie heeft in bovenstaande schets van de bureaucratie de macht in handen: diegenen die hun dagen vullen met vergaderen en 'besturen'. Diegenen die het echte werk doen zijn de sukkels en met de bureaucratie worden ze monddood gemaakt. Bovendien verloopt alles volgens de regels. Niemand kan een bestuur of een commissie passeren.
Bij Harris is de macht van de blanke gebaseerd op zijn rijkdom en zijn hoge maatschappelijke positie. Wie rijk is heeft het niet moeilijk om anderen te bedotten. In het andere geval, bijvoorbeeld in de politiek, moet je er zorg voor dragen dat je niet op jouw persoonlijke verantwoordelijkheid kan worden aangesproken. Hiervoor zijn diverse mogelijkheden zoals je verschuilen achter het partijprogramma of het regeringsakkoord, het oprichten van werkgroepen met volle agenda's of het

stimuleren van ambtenaren om dikke rapporten te schrijven zodat anderen niet meer weten waarover het eigenlijk gaat. De Europese Commissie is het perfecte voorbeeld van een bureaucratie die op quasi volmaakte wijze haar totalitair karakter kan verbergen.
In het bedrijfsleven, het onderwijs en de zorgsector werken bovenstaande adviezen even goed. Laat de mensen verzuipen in bureacratische rompslomp en je houdt de macht, met inbegrip van een dik salaris, in handen.
Ik hoop dat mijn lezers hier profijt van hebben.

4.6 *Een puntensysteem voor criminelen*

In verschillende Chinese steden kunnen de burgers een certificaat van goed burgerschap verdienen als ze voldoende punten behalen. Goede punten worden toegekend als zij bijvoorbeeld vrijwilligerswerk doen, bloed doneren of een modelarbeider zijn. Slechte punten worden gegeven als ze hun energierekening niet op tijd betalen, verkeersovertredingen begaan of veroordeeld worden voor een misdrijf.
Maandelijks wordt het certificaat bijgesteld en digitaal verwerkt op hun identiteitskaart. Wie veel goede punten heeft behaald, krijgt korting op het openbaar vervoer of heeft voorrang bij ziekenhuisopname. Wie te veel slechte punten heeft gekregen, kan geen tickets kopen voor het openbaar vervoer of kan geen hotels boeken. Op dit moment staan ongeveer 12 miljoen Chinezen op de zwarte lijst, 17 miljoen vliegtuigtickets werden geweigerd en 5 miljoen tickets voor hoge snelheidstreinen.
De stad Suqian wil een ’beschaafde stad’ worden. Via *billboards* worden twintig regels voor beschaafd gedrag aangekondigd, zoals niet in pyjama op straat lopen, niet naar je smartphone kijken in gezelschap of anderen niet aanzetten tot overdreven drankgebruik. Via gelaatsherkenning worden de boosdoeners betrapt en dan verschijnt in de openbare ruimte hun smoelwerk op videoschermen.
Hetzelfde systeem wordt toegepast op bedrijven met de bedoeling om fraude, plagiaat of gebrekkige productie tegen te gaan. Slechte punten worden toegekend als de werknemers niet of te laat worden betaald of als de schulden en leningen niet worden afbetaald.
Met deze certificaten worden twee doelen nagestreefd. Ten eerste het ontwikkelen van een systeem om de kredietwaardigheid van de burgers en van bedrijven vast te stellen. Ten tweede de bestaande wetten doen respecteren. Dit laatste leidt makkelijk tot misbruiken, want wat is ‘onbeschaafd gedrag’? Een vreedzame demonstratie wordt algauw gezien als openbare ordeverstoring. Wie geen ‘goede burger’ is, wordt niet met prioriteit opgenomen in de spoeddienst van een ziekenhuis.

Na onderzoeksjournalistiek door *The Economist*, blijkt dat het puntensysteem in deze steden niet echt werkt. Het gaat om enkele duizenden die een goed certificaat hebben of het toezicht op de burgers wordt slechts door een handjevol ambtenaren uitgevoerd. Maar de trend lijkt gezet. Een probleem is dat de verzamelde data in China makkelijk gehackt kunnen worden. Sociale kwalen kunnen met dit puntensysteem worden aangepakt, maar de individuele rechten kunnen makkelijk worden geschonden.

In Singapore werkt het repressieve systeem wel degelijk, dank zij een legertje geheime agenten die het volgen van de regels nauwlettend in de gaten houdt. Straten en pleinen zijn kraakhelder. Vrouwen kunnen ’s nachts veilig over straat. De enige plaats die uiteindelijk nog vies was waren de liften. Chinezen plachten graag in liftkooien te plassen. Toen werden in de liften camera’s en sensoren geplaatst. Daardoor was er geen enkele plek meer waar het Chinese ras zijn territorium kon afbakenen.

Deugmensen zullen moord en brand schreeuwen als zoiets zou worden voorgesteld. In China wordt werkelijkheid wat George Orwell vorige eeuw heeft voorspeld. In Nederland is het invoeren van zo’n puntensysteem ondenkbaar.

Toch wil ik, bij wijze van gedachte-experiment, enkele afwegingen maken bij het bovenstaande. Ik heb namelijk een dergelijk systeem op kleine schaal toegepast toen ik directeur was van een jeugdgevangenis voor meiden. Zij konden punten verdienen als ze zich hielden aan bepaalde regels. Bijvoorbeeld vriendelijk zijn tegenover de groepsleiding, goed presteren tijdens de lessen, zich mooi opmaken en zich goed verzorgen. Nadat dit systeem consequent werd toegepast, traden radicale veranderingen op in de jeugdgevangenis. De groepsleiding moest nu niet meer kijken naar wat er fout ging, maar naar wie zich aangepast gedroeg. Het waren nu niet meer de meiden die lastig waren die alle aandacht kregen, maar diegenen die zich sociaal aangepast gedroegen. Nog belangrijker was dat de isoleercellen niet meer gebruikt moesten worden en de psychiater moest geen al te opstandige meiden meer ‘platspuiten’. Dat was voor het eerst in het vijftigjarige bestaan van de inrichting.

Natuurlijk gaat het hier om conditionering of om Pavloviaanse dressuur. Dat geef ik grif toe. Maar wie even radicaal het isoleren van ernstig gedragsgestoorde meiden en de afschuwelijke procedure van platspuiten met een andere behandelingsmethode uit de wereld kan helpen mag het zeggen.

Het Chinese systeem leidt tot de gedachte of we ‘onbeschaafde lieden’ in onze samenleving ook niet goed zouden kunnen helpen met een soort puntensysteem. Zodat ze niet meer in de gevangenis terecht komen, niet meer uitgekotst worden in de buurt waar ze wonen en ook niet meer het slachtoffer zijn van discriminatie en vergelding.

We kunnen hier denken aan ouders die hun kinderen ernstig verwaarlozen, die geen toezicht houden op hun kroost of die hun kinderen mishandelen en seksueel misbruiken. Of we kunnen denken aan jongeren die voor veel overlast zorgen in de wijk en aan jonge criminelen. Verder zijn er volwassenen die zich ernstig gestoord en asociaal gedragen. Het gaat vrijwel altijd om laag opgeleiden, zwakbegaafden en impulsieve mensen zonder veel inzicht en zelfcontrole. Hier helpen geen gesprekken en goede raad. Blijft over, – ja, het is niet anders -, dressuur of conditionering. Maak de kinderbijslag (in die milieu's krijgen de kinderen vaak de volledige kinderbijslag in handen), de uitkering en bepaalde privilegies afhankelijk van het opvolgen van heel concrete gedragsregels en de Top-600 van Amsterdamse criminelen zal zich netjes leren te gedragen. Persoonlijk zou ik graag een cijferrapport toegepast zien voor mensen die in restaurants naar hun smartphone zitten te staren. Wie betrapt wordt krijgt geen toegang meer tot restaurants. Ik ga zelf zelden op restaurant want ik erger mij dood aan die onbeschofte lieden. Mijn maag keert ervan om.

4.7 *Sterven kost te veel geld*

In de Verenigde Staten is 65 procent van de kosten voor gezondheidszorg bestemd om stervenden veertien dagen langer te laten leven. In Europa gaan we dezelfde weg op. Anders gezegd: sommige medische specialisten, ziekenhuizen en aandeelhouders van farmaceutische firma's worden stinkend rijk over de rug van stervenden.

Deze ontsporing van medische kosten doet uiteraard niets af van het belang en de waarde van de gezondheidszorg voor onze samenleving. In Congo heb ik drie jaar gewerkt in een gebied zo groot als de Benelux, waar slechts één arts aanwezig was. In de goede, oude koloniale tijd was dat wel even anders. Tijdens mijn tochten in het binnenland zag ik dan ook mensen met afgrijselijke wonden. Zo was er een man die was aangevallen door een luipaard. De helft van zijn gezicht was afgescheurd en een oog uitgerukt. Die wonden waren nooit verzorgd geweest. Ook ontmoette ik af en toe jonge mannen bij wie een van de benen één grote, opgezwollen etterende wonde was.

Medici werken keihard. Op de universiteit is de parkeerplaats voor het personeel van het Academisch Ziekenhuis al om acht uur in de ochtend helemaal vol. De parkeerplaats voor psychologen, politicologen en ander praatvolk begint slechts rond tien uur vol te lopen en op een mooie, warme zomerdag blijft die parkeerplaats de hele dag voor driekwart leeg. Je hoeft soms slechts uit je ogen te kijken om te ontdekken waar een parlementaire commissie maanden over doet.

Desondanks is een beleid nodig om de excessen in de gezondheidszorg te beteugelen. Het algemene beleidsprincipe moet zijn dat behouden blijft wat werkt en afgeschaft wat overbodig is of niet

werkt. In de westerse landen is de gezondheidszorg van extreem hoog niveau en alle burgers hebben het recht en de mogelijkheid om er gebruik van te maken. Dat is een fantastische verwezenlijking van de westerse beschaving. De kosten lopen echter de spuigaten uit. In de VS wordt jaarlijks 3,5 triljoen dollar uitgegeven aan de gezondheidszorg, dit is 10.739 dollar per Amerikaan. Studies hebben aangetoond dat 25 procent van de zorg geen effect heeft. Dat betekent dat jaarlijks 800 miljard dollar nutteloos wordt besteed.

Er is geen reden om aan te nemen dat de cijfers in Europa hier sterk van afwijken. In Nederland wordt jaarlijks rond de 100 miljard euro uitgegeven aan zorgkosten. Indien bovenstaande berekening ook voor Nederland zou gelden, zou 25 miljard euro van dit bedrag nutteloos besteed worden. Het zou me niet verbazen dat in andere sectoren zoals jeugdzorg en de geestelijke gezondheidszorg, het nutteloos besteed budget boven de 50 procent ligt. In deze laatste sectoren worden namelijk de moeilijkste cliënten voortdurend naar elkaar doorgeschoven en krijgen veel mensen, bij wie de problemen anders vanzelf overgaan, de specialistische zorg.

Hoe een einde gemaakt kan worden aan deze wantoestand ligt eigenlijk voor de hand. Het is vooral een kwestie van transparantie en van het beheersen van de overheadkosten. Transparantie betekent dat voor elke ingreep vooraf duidelijk is wat het zal kosten en wat de verwachte effectiviteit is. Van elke arts en elk ziekenhuis moet dit bekend zijn. We zouden moeten beschikken over een app waarbij we voor onze regio kunnen zien waar we bijvoorbeeld voor een heupoperatie terecht kunnen, waar de beste chirurgen voor deze operatie werkzaam zijn en wat dat kost. Op die manier ontstaat een competitie tussen de ziekenhuizen, waardoor de kosten worden gedrukt en de kwaliteit wordt verhoogd. De beste artsen kunnen best wat meer vragen, want waarom zouden we voor slechte artsen evenveel betalen als voor de beste? Sommige ziekenhuizen verzetten zich tegen deze transparantie omdat ze geen goede zorg leveren of omdat ze door een teveel aan bureaucratie inefficiënt werken. Zonder transparantie is een controle over de kosten en de kwaliteit echter niet mogelijk.

Goede preventie is cruciaal om de kosten te drukken. Dit geldt vooral voor chronische ziekten. Een van de belangrijkste en onmiddellijk uitvoerbare preventieve maatregel om de kosten van de gezondheidszorg te verminderen is het drastisch verhogen van pensioenleeftijd. Mensen die blijven werken zijn namelijk vaker gezonder. Die hebben geen tijd om te zeuren over kwaaltjes. Een ander middel is het radicaal snijden in niet-medisch personeel, in bestuurders en administratief personeel. Er zou een soort consultatiebureau moeten zijn die voor ziekenhuizen de organisatie op regelmatige tijdstippen doorlicht en dwingende adviezen geeft om de overheadkosten te drukken.

Een besparing van 25 miljard euro op de ziekenzorg in Nederland zou heel nuttig besteed kunnen worden. Te denken valt aan de ouderenzorg. Of misschien zouden de pensioenen ermee verhoogd kunnen worden, zodat onze oudjes leuke dingen kunnen doen en graag gezond willen blijven om nog lang van het leven te genieten. Wie er zin in heeft, loopt minder risico op ziekte.
Soms wordt over het hoofd gezien dat we allemaal dood gaan. Om te voorkomen dat de laatste twee levensweken te veel geld gaan kosten stel ik voor dat de zorgkosten voor deze periode binnen het eigen risico vallen. De erfgenamen zullen er voor waken dat de kosten worden gedrukt. Wie kan het schelen dat een dierbare vandaag of over twee weken het tijdelijke met het eeuwige verwisselt? Niemand, toch?

4.8 *Hervorming justitieapparaat kan criminaliteit met 20 procent doen dalen*

Een jonge Marokkaanse crimineel die bij mij was aangemeld, had het langste strafblad van allemaal. Tussen de leeftijd van dertien en zeventien jaar, was hij al 60 keer veroordeeld, onder andere voor ernstige geweldsdelicten. Aangezien de pakkans voor delicten rond de vijftien procent ligt, moet daar een veelvoud worden bijgeteld. Tijdens het eerste jaar van de behandeling pleegde deze Marokkaan geen enkel delict meer. Hij zei uitdrukkelijk zijn leven een andere wending te willen geven. De politie en de officier van justitie geloofden hier geen snars van, zodat deze jongen om de haverklap werd aangehouden. Ook werd hij een paar keer verhoord voor een misdrijf dat, zoals achteraf bleek, door een ander werd gepleegd.
Onze behandeling steunde op drie buffers die een jonge crimineel ervan kunnen weerhouden om opnieuw de fout in te gaan. Dat zijn het voltooien van een opleiding, het vinden van werk en omgang met vrienden die niet crimineel zijn. Het eerste lukte niet, ondanks gigantische inspanningen van mijn team. Geen enkele school wilde deze beruchte crimineel nog een kans geven. Werk vinden via een uitzendbureau was geen optie, want hij kon geen Verklaring van Goed Gedrag voorleggen. Verder moest hij noodgedwongen in zijn buurt blijven wonen; een buurt die een zogenaamde ‘prachtwijk’ was en waar zijn vroegere kompanen woonden.
Twee complicerende factoren maakten de begeleiding extra moeilijk. Hij had geen familie. Alleen een oom, maar die woonde veraf. Zijn vader was kort na de geboorte van deze jongen met de noorderzon vertrokken. Zijn moeder stierf in de periode van onze begeleiding. Een van mijn medewerksters leerde hem boodschappen doen en koken, om van zijn karig inkomen te kunnen rondkomen.

Een tweede ongunstige factor betrof zijn schulden voor een totaal van 13.000 euro, onder andere nog onbetaalde boetes bij Justitie. Toen hij eindelijk werk had gevonden bij een werkgever die hem, op mijn aandringen, een kans wilde geven, bleek na een maand het grootste deel van zijn salaris ingehouden te zijn door schuldsanering. Hij hield 50 euro per week over. Daar kon hij niet van leven.

Hij stopte met werken, ondanks het feit dat zijn werkgever heel tevreden was over hem. Daarna verdiende hij grof geld met het dealen van drugs. Toen hij eens aangehouden werd door de politie kon hij contant een boete van 400 euro betalen zodat hij een nacht in de politiecel kon voorkomen.

'Eens een crimineel, altijd een crimineel' kan hier beter vervangen worden door: 'Eens een crimineel moet je wel een crimineel blijven'. Het is net als bij armoede: er is nauwelijks kans om uit de vicieuze cirkel te geraken. De meeste mensen zullen denken dat het zijn eigen schuld is en dat hij zelf moet opdraaien voor de gevolgen. Sociaal bewogen burgers zullen blijven proberen jongens als deze Marokkaan op weg te helpen.

Onderzoekers hebben aangetoond dat een hervorming van justitie kan leiden tot een daling van 20 procent van de mensen die in diepe armoede leven. Dit zou kunnen betekenen dat deze hervorming ook de criminaliteit doet dalen. Gezien het verband tussen armoede en criminaliteit is de conclusie gewettigd dat zoals justitie nu omgaat met criminaliteit de criminaliteit in stand wordt gehouden. Mijn hypothese is dat een goed doordachte hervorming van het justitieapparaat de criminaliteit met 20 procent kan doen dalen.

In het voorbeeld hierboven betekent het hebben van een strafblad en een opeenstapeling van boetes dat deze jongen nauwelijks kans heeft om werk te vinden en als dit toch lukt verdient hij bijna niks. Een gewone burger zou er ook de brui aan geven. Een andere risicofactor is het verblijf in een jeugdgevangenis. Bij deze maatregel wordt een asociale jongen gedurende maanden samen met andere asocialen in een groep geplaatst. De (negatieve) invloed op elkaar is, vooral in deze leeftijdsperiode, veel groter dan mogelijke effecten van de behandeling. Ze lopen tijdens de detentie bovendien de kans om door moslims geradicaliseerd te worden. We kunnen er niet omheen: jongeren komen slechter uit de gevangenis dan daarvoor het geval was.

Dit stelt de overheid uiteraard voor grote dilemma's. Moeten er dan geen jeugdgevangenissen zijn? Mogen geen boetes worden opgelegd? Mag er geen strafblad worden gegeven? Hier zijn geen simpele antwoorden op te geven.

De oorzaak ligt uiteraard niet alleen bij justitie. Ook het onderwijs faalt bij deze groep. Het aantal vroegtijdig schoolverlaters onder allochtonen is schrikbarend hoog. De kans om arm te zijn en te

blijven ligt vijf keer hoger bij jongeren die geen diploma hebben. Ook dit gegeven speelt een rol in de hogere criminaliteitscijfers.
Waar ligt de oplossing? Wie een geweldsdelict pleegt, moet de hoogst mogelijke straf krijgen. De veiligheid van de burgers heeft absolute prioriteit. Zolang de delictpleger in detentie zit kan hij geen nieuwe misdrijven plegen. Maar een jonge delinquent komt weer vrij. Dan is het zaak justitie zo te hervormen dat jonge criminelen reële kansen krijgen om alsnog een opleiding te voltooien en om werk te vinden. Onder deze voorwaarde kunnen sociaal bewogen burgers zich inzetten in zogenaamde 'netwerken van solidariteit'.
Rondom de jonge delinquent moet een 'netwerk van solidariteit' tot stand komen zodat hij het gevoel heeft dat er voldoende mensen zijn in de samenleving die nog om hem geven. Dat netwerk kan bestaan uit werkgevers die deze jongens een kans willen geven, gepensioneerde leerkrachten die extra begeleiding willen geven, sportcoaches die hen in de vrije tijd willen opvangen, juristen die als bemiddelaars optreden en andere burgers die de jongere met raad en daad kunnen bijstaan. Net zoals er een patiëntenvereniging is voor zieken, moet er een beweging ontstaan die opkomt voor een hervorming van het gerechtelijk apparaat, zodat deze jonge criminelen niet de ervaring hebben met de rug tegen de muur te staan en te botsen tegen een muur van onverschilligheid, afwijzing en misprijzen.
Na vijftig jaar werkzaam geweest te zijn in de kinderbescherming kan ik rustig zeggen dat effectieve innovatie niet van de overheid verwacht moet worden. De initiatieven moeten uit de burgers zelf komen. De problemen die nu spelen zijn dezelfde als vijftig jaar geleden.

4.9 *Dehumanisering van arbeid: de beste werknemer is een robot*

De jaren negentig van de vorige eeuw waren erg leuk. Er heerste een sfeer van optimisme. Iedereen was ervan overtuigd dat we steeds betere tijden tegemoet gingen. De voorspelling was dat in 2020 we dubbel zoveel vrije tijd zouden hebben, dat de koopkracht sterk gestegen zou zijn, dat iedereen rijk zou zijn, dat de democratie over de hele wereld verspreid zou zijn en dat in alle landen de mensen beter geïnformeerd zouden zijn. Voor alle volkeren leek een wereld van mogelijkheden open te liggen.
Deze mooie voorspellingen zijn niet uitgekomen. Nu zitten we met de gebakken peren. Internet heeft ervoor gezorgd dat de werkgevers ons ook in het weekend en de vakanties kunnen lastig vallen. Burn-out en depressiviteit zijn ware epidemieën geworden. De vrolijke babyboomers van toen, zijn als gepensioneerden al 20 procent in koopkracht erop achteruit gegaan en de komende

jaren komt daar nog 10 procent bij. Totalitaire regimes zijn sterker dan ooit geworden. Onze democratieën worden ondergraven door populisme en door de overrompeling door immigranten en illegalen die er totaal andere normen en waarden op na houden. Het optimisme van toen is helemaal weggeveegd ten gevolge van de de angst die er heerst over de klimaatverandering, over pandemieën, over de gevolgen van de robotisering en de artificiële intelligentie of over de dreiging van een economische recessie en handelsoorlogen.

Hoe is het zover gekomen en wat staat ons nog te wachten? Het antwoord wordt gegeven door een experiment met ratten. Ratten werden onderworpen aan een reeks onvoorspelbare veranderingen. De kooi waarin ze zaten werd wat schuiner gezet. De nacht werd de dag, en omgekeerd. Of gedurende een tiental minuten werd het geluid van een roofvogel uitgezonden. Allemaal kleine veranderingen, die de ratten geen echt kwaad deden of pijn veroorzaakten, maar die wel onvoorspelbaar en chronisch waren. Na een week waren de ratten zodanig gestresst dat zij niet meer aten, hun haar viel uit, ze liepen niet meer in het rad, ze werden apathisch.

Wat met de ratten gebeurde in dit experiment is precies datgene wat in de bedrijven, de onderwijsinstellingen en in de zorgsector al een paar decennia gaande is. De mensen die hierin werken worden voortdurend onderworpen aan veranderingen, die op zichzelf geen kwaad doen, maar die wel stress op de werkvloer veroorzaken. Ik geef hiervan twee voorbeelden, ten eerste de gekte van het reorganiseren (ik heb er geen ander woord voor) en ten tweede de dehumanisering van de arbeid.

Consultancy bureaus en ambtenaren slagen er op een of andere duistere manier steeds in om bedrijfsleiders, raden van bestuur en de bevoegde ministeries aan te sporen om reorganisaties in te voeren. Zo ongeveer om de vijf jaar worden werknemers geconfronteerd met een reorganisatie, vaak samengaand met een naamsverandering van het bedrijf of van de bestuursorganen. Zelden of nooit wordt een evaluatie uitgevoerd naar de uiteindelijke effecten ervan. Ik ben er zeker van dat de kwaliteit van bijvoorbeeld het onderwijs zeer sterk heeft geleden onder die gekte van reorganisaties van de afgelopen decennia. Consultants en ambtenaren komen er altijd mee weg, zelfs als niet te ontkennen valt dat de vaak heel dure reorganisaties niets hebben opgeleverd. Een legertje kwakzalvers houdt mooie verkooppraatjes om de reorganisatie aan te kondigen, om de werknemers te trainen in de nieuwe vereiste vaardigheden of om aan teambuilding te doen. Dit laatste is in feite niets anders dan een soort indoctrinatie om te voorkomen dat werknemers hun gezond verstand zouden laten spreken. Wee diegene die zich hiertegen verzet. Zelfs hoogleraren gedragen zich als gedweeë imbecielen in de bestuurlijke waanzin van de universiteiten.

Een tweede factor die veel stress veroorzaakt is de achteruit geschoven positie van de mensen in het bedrijf, de school of de kliniek. Als aan CEO's wordt gevraagd wat de belangrijkste *assets* zijn van hun bedrijf, dan hebben ze het over digitalisering, robotisering en artificiële intelligentie en niet over de mensen die er werken. Het bedrijf wordt gezien als een computer en de mensen zijn de chips die op elk moment hergeprogrammeerd kunnen worden als dit wordt vereist. De werknemer wordt gewaardeerd in de mate dat hij met een robot kan werken. Hiervoor waarschuwde Erich Fromm al in 1955: 'In het verleden liep de mens het gevaar een slaaf te worden. In de toekomst zal hij het gevaar lopen een robot te worden'.

Computers lijken beter te kunnen werken dan de mensen zelf, bijvoorbeeld bij het nemen van beslissingen. Ook psychologen zijn hier ingetrapt: om te solliciteren wordt van de sollicitant eerst een video opgenomen. Met behulp van artificiële intelligentie bepaalt de computer of die persoon al of niet wordt uitgenodigd voor een volgend gesprek. Een enorme database over mensen is via de sociale media beschikbaar. In het onderwijs en de zorgsector is de bureaucratisering bedoeld om zoveel mogelijk informatie te verzamelen om de werknemers onder controle te kunnen houden.

Is hiertegen iets te doen? Een voor de hand liggende maatregel is een drastische beperking van het aantal ambtenaren. Diegenen die overblijven hebben dan geen tijd meer om te fantaseren over reorganisaties. Vervolgens moeten bij elke voorgestelde maatregel de namen bekend zijn van de bedenkers. Op die manier kunnen ze op hun verantwoordelijkheid worden aangesproken. Blijkt na evaluatie-onderzoek dat wat zij hebben voorgesteld niets oplevert of tot een negatief resultaat leidt, dan krijgen ze met onmiddellijke ingang ontslag. De belangrijkste constructieve maatregel is om de mens in de bedrijven, de scholen en de ziekenhuizen weer centraal te stellen. Alleen zij hebben het recht met nieuwe initiatieven te komen of ze krijgen het vetorecht over alle voorgestelde veranderingen. Bovendien blijven zij verantwoordelijk voor de gevolgen van hun initiatieven of van hun gebrek aan initiatief en innovatie.

De Amerikaanse miljardair en adviseur van Donald Trump, Stephen Schwarzman, heeft de Universiteit van Oxford een donatie toegekend van 150 miljoen Britse pond. De grootste donatie ooit in de geschiedenis van deze Engelse universiteit. Het geld is bedoeld voor de studie naar de ethiek van artificiële intelligentie, want 'de mensen moeten eraan worden herinnerd wat menselijkheid is'. Er is nog hoop voor een ommekeer.

4.10 *Graaiers bij banken en multinationals maken onze samenleving ziek*

Ook de rijken zijn slachtoffer van inkomensongelijkheid. In landen waar de verschillen het grootst zijn, zoals Zuid-Afrika, Brazilië en Mexico, wonen ze achter hoge muren met prikkeldraad. Grote bedragen moeten worden besteed aan de beveiliging. Ze leven in angst dat hun kinderen iets zal overkomen. In Europa zijn we nog niet zo ver, maar we gaan die kant op. De duizenden allochtonen die uitvallen op school en de grote aantallen immigranten met geen of een gebrekkige opleiding, vormen een steeds grotere klasse van paupers zonder enig toekomstperspectief. Zodra de automatisering en de robotisering arbeidsplaatsen voor ongeschoolden nagenoeg zal elimineren, kunnen we een opstand der horden verwachten. De vermogenden in Wassenaar en elders doen er goed aan nu al voorbereidingen te treffen om hun villa's tot forten om te bouwen.

Het verband tussen inkomensongelijkheid en geweld in de samenleving is onomstreden. Er is echter veel meer aan de hand. In hun boek '*The Inner Level: How more equal societies reduce stress, restore sanity and improve everyone's well-being'*[35], bieden de Britse wetenschappers Richard Wilkinson en Kate Pickett overtuigende bewijzen van een sterk verband tussen inkomensongelijkheid en problemen op gebied van de lichamelijke en geestelijke gezondheid en van de sociale relaties.

In landen waar de inkomensongelijkheid het grootst is, is de levensverwachting lager, komen psychische stoornissen vaker voor, is er meer schooluitval, is er minder vertrouwen in elkaar, is er meer criminaliteit en zitten er meer mensen in de gevangenis. Er is ook minder sociale cohesie, minder bereidheid tot vrijwilligerswerk of tot het helpen van anderen. De algemene conclusie van deze onderzoekers is dat inkomensongelijkheid het hart van ons welbevinden treft.

Wilkinson en Pickett maken ook komaf met mythen om de inkomensongelijkheid goed te praten, bijvoorbeeld dat de verschillen creativiteit en initiatief zouden stimuleren of dat zij nu eenmaal het gevolg zijn van neigingen die inherent zijn aan de menselijke natuur, zoals competitiegeest, individualisme en agressiviteit. In landen met grote inkomensongelijkheid is er juist meer economische instabiliteit, wat zijn weerslag heeft op de economische groei. Bovendien is het meestal zo dat niet het gebrek aan talent of dat luiheid de oorzaken zijn van een lage status, maar het is hun lage status die mensen geen kansen biedt hun talenten te ontplooien en passiviteit in de hand werkt.

Het verband tussen inkomensongelijkheid en de zojuist genoemde problemen is wellicht causaal. Dat komt omdat bij grote verschillen de lage status van de onderklasse nog scherper tot uiting komt. Het gaat hier om een aantasting van een gevoel van eigenwaarde. Om hier tegenin te gaan

---

[35] Wilkinson, R. & Pickett, K. (2018). *The Inner Level: How More Equal Societies Reduce Stress, Restore Sanity and Improve Everyone's Well-being.* New York: Penguin

gebruiken mensen met een lage sociale status verschillende strategieën. Een veel voorkomende reactie is een opgeblazen zelfbeeld, een soort narcistische voorstelling van zichzelf. Dit uit zich in het huren van dure auto's voor trouwstoeten of om op zaterdag zomaar met vrienden in de stad wat rond te rijden met een gehuurde slee. Een andere reactie is consumentisme, met als gevolg dat nog meer schulden worden gemaakt. De sociale media bieden eveneens een uitlaatklep voor hun minderwaardigheidsgevoelens: in landen met grote inkomensverschillen wordt 15 procent meer gepest op de sociale media.

Nu de rijken steeds rijker aan het worden zijn en de middenklasse samen met de lagere sociale klasse steeds meer aan koopkracht moeten inleveren, is er een stijging van de problemen in de geestelijke gezondheid: 75 procent van de volwassenen ervaart stress en 32 procent loopt wel eens rond met zelfmoordgedachten. Het medicijngebruik tegen depressiviteit loopt de spuigaten uit. In de Verenigde Staten heeft 25 procent van de bevolking een psychiatrische stoornis, in Nederland is dat 15 procent en minder dan 10 procent in Japan, Duitsland, Spanje en Italië. In dit laatste land zijn de inkomensverschillen ook groot, maar dank zij de hechte familiebanden heeft dit minder negatieve invloed.

Willen we een veilige samenleving waar iedereen zich ondersteund weet om uit de armoedeval te komen? Dan moeten we daaruit de consequenties trekken. Ik noem er een paar. De CEO's van grote bedrijven en banken kunnen best terugkeren naar een situatie van dertig jaar geleden waar de leidinggevenden nooit meer verdienden dan tien keer het salaris van de gemiddelde werknemer. Vinden zij echter normaal wat abnormaal is, namelijk een salaris of bonussen honderden malen meer dan wat hun werknemers verdienen, dan moeten zij verantwoordelijk worden gesteld voor veel psychische en sociale ellende op de wereld. EU-mandatarissen en parlementsleden die salarissen en straks pensioenen opstrijken en via 'advieswerk' nog veel meer bijverdienen, hebben een inkomen dat niet in verhouding staat tot wat Jan Modaal verdient in hun eigen land. Zulke lieden moeten verantwoordelijk gesteld worden voor de ongeloofwaardigheid van de politiek.

Als laatste gevolgtrekking wil ik wijzen op de immoraliteit van het immigratiebeleid. Door al die kansloze immigranten toe te laten, wordt in het Westen de basis gelegd voor een samenleving vol geweld en psychische miserie. De situatie in de landen van herkomst zal even hopeloos blijven. De wereld is beter gediend met een Europa waar de welvaart niet wordt vernietigd door miljoenen bijstandstrekkers en werklozen. Een krachtige Europese confederatie zal zijn verantwoordelijkheid voor Afrika en het Midden-Oosten beter kunnen opnemen, op voorwaarde dat we onze identiteit als joods-christelijke beschaving behouden. Is dat niet een beschaving waar de rijken kamelen zijn die niet door het oog van een naald kunnen?

4.11 *Digitale marketing is indoctrinatie*

Hoe willen we dat ons land er uit ziet over dertig jaar? Voor Amerikaanse conservatieven is het antwoord helder. De Verenigde Staten van Amerika moeten de waarden van de *Founding Fathers* behouden en zo nodig restaureren. Progressieven weten het ook precies, maar hun visie gaat een andere richting uit.

Hier wil ik onderzoeken wat de tegenstelling tussen conservatieven en progressieven ons kan leren over de verhoudingen in Europese landen. Is het mogelijk onoverbrugbare verschillen te verzoenen, zodat minder energie en tijd wordt verspild aan onderling gekissebis? Gezien de uitdagingen waar we deze eeuw voor staan, is dit geen zinloze vraag.

Volgens de conservatieven hebben progressieve krachten vanaf de jaren zestig het gezin en het huwelijk willen vernietigen. Dit kan niet van bovenaf worden hersteld. Een burgerbeweging is hiervoor noodzakelijk. Als de burgers een duidelijk idee hebben van wat ze willen bereiken vormen ze een onstuitbare kracht. Wat willen conservatieven: een herstel van het huwelijk en van het gezinsleven, alsook een betere opvoeding voor onze kinderen. Het ontbreken van een vaderfiguur in veel gezinnen is de grootste plaag van deze tijd. Jongens moeten weer '*gentlemen*' worden en meisjes '*ladies*'. De progressieven hebben geslachtsverschillen irrelevant gemaakt, maar die verschillen zijn door God gegeven. Die verschillen moeten opnieuw erkend worden.

Conservatieven willen ook een deugdzaam leven herstellen, zodat er meer burgerzin is, meer patriotisme, meer gemeenschapsgevoel en meer bereidheid tot opoffering.

Progressieven gruwen bij de oproep tot deugdzaamheid door conservatieven. In het wereldbeeld van de progressieven is elke mens vrij om zijn leven eigen inhoud te geven. Er zijn geen natuurlijke wetten of rechten. De geslachtsverschillen zijn sociale constructen. Er zijn geen absolute waarden, alles is relatief en de mens is fundamenteel een vrij wezen. Wat vooral moet bestreden worden is discriminatie, racisme en ongelijkheid, want dit belemmert de mensen om in vrijheid zich te ontplooien. Dat geldt voornamelijk voor vrouwen, de LHBTI-groep en minderheden. We moeten streven naar open grenzen, niemand is illegaal, alle mensen hebben recht om zelf te bepalen waar en hoe ze zullen leven. Recht op abortus, op euthanasie en andere aanspraken die het individu kan maken, volgen ook uit de fundamentele vrijheid van de mens.

We zouden hier nog de visie van de moslims aan kunnen toevoegen, vooral omdat Europa al meer dan 70 miljoen moslims herbergt. Moslims willen dat over dertig jaar de shariawetgeving is ingevoerd, dat iedereen is bekeerd tot de islam en dat hun religie de wereld domineert.

Bovenstaande visies zullen ook in Europese landen de politiek van de komende jaren bepalen. Elke visie is absoluut waar. Althans voor diegenen die ze aanhangen. Elke visie kan, elk op haar eigen manier, leiden tot een paradijs op aarde. Onze wereld wordt een hel bij een botsing tussen verschillende visies. Het zou daarom een goede zaak zijn indien we het met z'n allen eens worden over een welbepaalde visie of indien we erover stemmen en ons neerleggen bij de meerderheid. Die gemeenschappelijkheid is echter een utopie.

De beste manier om de burgers een bepaalde visie op te dringen is digitale marketing. Marketingspecialisten zien alle burgers als imbecielen die in eender welke richting gestuurd kunnen worden. President Obama heeft hier handig gebruik van gemaakt. Toen tijdens de verkiezingscampagne van 2012 bleek dat in Californië een Republikeinse kandidaat zou winnen werd een heel leger digitale technici ingeschakeld. Drie strategieën werken ontwikkeld: hoe Republikeinen beïnvloeden om niet te stemmen; hoe Democraten er wel toe aanzetten en hoe mensen die voor beïnvloeding vatbaar zijn ervan overtuigen te gaan stemmen voor de Democraten. De Republikeinse kandidaat werd door hen voorgesteld als een socialist die voor abortus was, iets wat absoluut niet waar was. Deze kandidaat verloor uiteindelijk met een paar duizend stemmen.

In 2016 dacht Hillary Clinton Trump te slim af te zijn door de marketing strategieën uit 2012 opnieuw toe te passen. De kiesveemarkt is echter zeer volatiel. Technieken die eerder werkten, zijn op latere datum niet meer effectief. Trump gebruikte de meest geavanceerde digitale marketing technieken en werd POTUS.

Een probleem voor Trump is dat Obama tijdens zijn ambtsperiode duizenden jonge ambtenaren benoemde die zijn ideologie omarmden. Deze nieuwkomers waren onervaren en in feite niet geschikt voor het ambt. Obama zorgde er voor dat zij niet konden worden ontslagen. Dit 'Obama-leger' in de Amerikaanse administratie deed er alles aan om Trump tegen te werken. Voor de president schadelijke geruchten werden verspreid. Er werd een ware oorlog gevoerd tegen Trump en zijn kabinet. Dit legertje werd *Deep State* genoemd.

Op Europese landen toegepast ziet dit alles er somber uit. Politiek gaat niet meer om de inhoud, maar om de vorm, de verpakking, de juiste manipulatie van het publiek. Is hier iets tegen te doen? Kritische burgers bieden hier de oplossing. Helaas wordt de jeugd in het onderwijs geïndoctrineerd in een bepaalde linkse visie. In de scholen zit ook een soort 'Obama-leger'. Maar aangezien pubers zich graag verzetten tegen betweterige volwassenen groeit extreem-rechts als kool onder scholieren. De sociale media stimuleren ook niet de kritische geest onder de burgers want minstens de helft van de verspreide informatie is *fake news*. Dan is er nog de sfeer die door het politiek-correcte denken wordt gecreëerd en mensen verhindert om te zeggen wat ze denken. Om die reden beperken politici

zich in hun toespraken tot platitudes. Het is meestal niet bekend wat ze echt denken en willen, tenzij zij zich verspreken of door hun getrouwen worden verraden.
Waar ligt de oplossing? We hebben politici nodig die ten eerste oud genoeg zijn om te weten dat de visie die ze al hun leven lang aanhangen eigenlijk een willekeurige aanname is die berust op drijfzand. De grond van de waarheid is een afgrond. Deze politici nemen zichzelf niet al te serieus. Jonge snaken moeten teveel zichzelf bewijzen. Hun ideologie is nog niet gerijpt. Door anderen te overtuigen van hun gelijk willen ze zichzelf overtuigen. Hiervoor zijn alle middelen goed. Dit zijn politici die zich graag laten omringen door vleiers en aanbidders.
Ten tweede moeten politici de wijsheid omarmen. Zij kunnen de invloed van marketingspecialisten doorbreken als ze door hun charisma de massa kunnen begeesteren.
De burgers zijn geen imbecielen. Ze weten al te best dat de ware leider mensen aanzet tot respect voor elkaar. Zo'n leider offert zijn eigenbelang op om de belangen van anderen te dienen. Ook de belangen van diegenen die hem haten en tegenwerken. Dit kenmerkt politici die onoverbrugbare verschillen toch weten te overbruggen. Hebben we nog politici van dat kaliber? Of krijgen die geen kans omdat marketing de partijbureau's overheerst?

4.12 *Dankzij Artificiële Intelligentie (AI) intelligenter handelen*

Mijn huisarts heeft één miljoen patiënten in zijn praktijk gehad en van elke patiënt kent hij uit het hoofd vijfhonderd medische gegevens. Als ik bij hem kom, kan hij op basis van deze gigantische ervaring een perfecte diagnose stellen. De gegevens over mijzelf toetst hij aan al die kennis waarover hij beschikt. Mijn huisarts weet welke medicijnen voorgeschreven moeten worden en wat de effecten hiervan zullen zijn. Hij weet dat er zelden of nooit één oorzaak van mijn ziekte is aan te wijzen en dat een bepaalde factor slechts werkt als ook andere factoren aanwezig zijn. Zijn diagnose en behandeling zijn daarom perfect aangepast aan mijn persoonlijke situatie.
Mijn huisarts heet *Deep Patient*. Zijn intelligentie is artificieel. Geen enkele huisarts kan met hem concurreren. In een fractie van een seconde kan hij miljoenen data met elkaar vergelijken, alsook de meest complexe relaties ertussen.
Meer in het algemeen gaat het hier over *Deep Learning*, een procedure die op de meest uiteenlopende gebieden kan worden toegepast. Als bijvoorbeeld miljoenen data over Rusland worden verzameld, variërend van militaire transporten, telefoonverkeer, satellietfoto's, informatie van spionnen, etc., dan zullen dank zij Artificiële Intelligentie (AI) de Verenigde Staten precies weten op welk moment een nucleaire *pre-emptive* strike moet worden ingezet om erger te

voorkomen. Of misschien zal hun computerprogramma het advies geven een cyberaanval te starten waarmee de gehele economie van de vijand voor maanden ver wordt lamgelegd.

Deep Learning maakt het ook mogelijk van alle smartphones van alle Europeanen op elke moment precies vast te stellen waar ze zich bevinden. In China kan de reiziger via gezichtsherkenning direct gebruik maken van het openbaar vervoer en het ticket wordt onmiddellijk van zijn bankrekening afgeschreven. Opvallende bewegingen kunnen bliksemsnel worden geïdentificeerd. Die gegevens kunnen worden vergeleken met alle kassabonnen die in de computers van winkels zijn opgeslagen. Daaruit kan dan bijvoorbeeld blijken dat een zekere X regelmatig naar Iran gaat, contact heeft gelegd met Noord-Korea en bij de drogist om de hoek chemische bestanddelen heeft gekocht waarmee een bom gemaakt kan worden. Dank zij AI zullen we precies weten op welk moment een *drone* moet worden ingezet om dit individu uit te schakelen.

In zijn boek '*Everyday chaos: Technology, complexity, and how we're thriving in a new world of possibility'*[36], gaat de Amerikaanse marketingspecialist en filosoof David Weinberger in op de fundamentele veranderingen die Artificiële Intelligentie in onze wereld teweegbrengt. In zekere zin maakt de mensheid hiermee een grote sprong voorwaarts. Tot nu toe denken we nogal simplistisch in termen van causaliteit. A veroorzaakt B: X is een verwarde man en heeft daarom een aanslag gepleegd waarbij honderd mensen zijn omgekomen. Zo simpel zit de wereld echter niet in elkaar. Wat heeft X aangezet om die misdaad te plegen? Hiervoor zijn veel oorzaken te noemen, zoals contacten met terreurregimes, wat hij heeft geraadpleegd op internet, handlangers die hem bij de voorbereiding hebben geholpen, zijn ervaringen op school, een mislukte relatie, enzovoort. Hier hangt alles met alles samen. Doordat we in de computer zowat alles kunnen verzamelen, ontdekken we via AI mogelijke verbanden.

Het 'probleem' bij dit laatste is dat we niet kunnen achterhalen wat de verklaring is van deze verbanden. Maar is een verklaring nodig? Als we dank zij de analyse met AI met grote zekerheid te weten komen dat X binnenkort een aanslag zal plegen, weten we genoeg om in te grijpen. Verdere verklaringen hebben we niet nodig. We zijn echter niet gewend om zonder verklaringen en goede argumenten te handelen. We houden het liever simpel. Volgens Weinberger is dit een grove vergissing, die de mensheid al duizenden jaren maakt. Dank zij AI kunnen we nu eindelijk rekening houden met de oneindige complexiteit van de wereld waar alles met alles samenhangt. Dit is de grote sprong voorwaarts die deze auteur bedoelt. Dank zij AI leert de mens intelligenter te handelen. We kunnen strategieën bedenken, rekening houdend met de complexiteit van de wereld. We zijn in

---

[36] Weinberger, D.(2019). *Everyday Chaos: Technology, complexity, and how we're thriving in a new world of possibility*. Boston, Massachusetts: Harvard Business Review Press.

contact met veel meer mensen, met veel meer ideeën en we kunnen creatiever zijn. Internet heeft daardoor een enorme invloed op onze cultuur.
Het gaat echter niet alleen over de complexiteit van de wereld. De oorzaken van de verschijnselen en de samenhangen ertussen kunnen voortdurend veranderen. Ook dit gaat in tegen het denken dat we gewend zijn. We zoeken namelijk naar onveranderlijke wetten, die het mogelijk maken de gebeurtenissen te voorspellen. Dan kunnen we generaliseren naar andere mensen en andere gebeurtenissen. Ook hier zit de wereld niet zo simpel in elkaar. Denk bijvoorbeeld aan de samenhang tussen criminaliteit en Marokkaanse afkomst. Voor veel mensen wordt dit gezien als een wetmatigheid, met als gevolg een racistische en discriminerende houding tegenover alle Marokkanen. AI kan duidelijk maken dat Marokkaanse jongens het criminele pad niet opgaan als ze opgroeien in specifieke omstandigheden. Hieruit volgt dat de overheid en de kinderbescherming precies weten welk beleid ze moeten voeren om de criminaliteit onder Marokkanen significant te verminderen.
Dezelfde onderzoeksmethode kan worden toegepast op de meest uiteenlopende verschijnselen. In deze tijd is het van groot belang een diep inzicht te verwerven in de klimaatverandering. AI maakt het mogelijk miljoenen data van overal ter wereld, ook data over het klimaat van duizenden jaren geleden, met elkaar te vergelijken en verbanden bloot te leggen. Alleen AI maakt het mogelijk een verantwoorde strategie te bedenken om de ondergang van de mensheid te voorkomen. Ook al kunnen we de klimaatverandering niet verklaren, kunnen we toch ontdekken wat er moet worden aangepakt om erger te voorkomen. Het is niet uitgesloten dat we met behulp van AI tot de conclusie komen dat een klimaatcatastrofe onafwendbaar is. Is dit laatste het geval, dan is de kans groot dat veel mensen zullen bidden om genade af te smeken bij de goddelijke Voorzienigheid.
AI en religiositeit zouden best eens met elkaar verbonden kunnen zijn, want is het uiteindelijke doel van AI niet inzicht verwerven in de oneindigheid? Is God niet de factor die in de huidige, te simpele calculaties wordt vergeten? Met AI leert de mens niet alleen intelligenter te denken en te handelen, maar komt hij misschien tot het inzicht dat achter de zichtbare wereld een kracht ligt die ons universum transcendeert.

4.13 *Artificiële intelligentie kan de mensheid redden*

Voor de pluimveehouderij zijn kuikenseksers van groot belang. Kuikenseksers kunnen in een paar seconden het geslacht van kuikens vaststellen. De haantjes gooien ze dan levend in een vleesmolen en de hennetjes zijn bestemd om eieren te leggen. Op die manier wordt voorkomen dat nutteloos

geld wordt besteed aan het voederen van haantjes. Geen enkele kuikensekser kan uitleggen op grond van welke kenmerken (data) hij de hennetjes van de haantjes kan onderscheiden. De opleiding duurt drie jaar, gebeurt op grond van praktijkoefeningen samen met een ervaren kuikensekser en is geslaagd als een score van 98 procent correcte selecties is bereikt. Kuikenseksers verdienen een zeer goed loon, maar acht uur of meer per dag aan het achterste van kuikens te voelen is voor weinig mensen een aantrekkelijk vooruitzicht.

Ook bij Artificiële Intelligentie (AI) weten we vaak niet welke data en welke verbanden tussen de data tot de conclusies leiden. Dit gaat in tegen onze normale manier van denken. We hanteren meestal een conceptueel model waarin de data nauwkeurig gedefinieerd worden en hypothesen worden geformuleerd over de verbanden. Dit conceptueel model leidt vervolgens ons onderzoek om te kijken of onze hypothesen kloppen. Bij AI gaat het er totaal anders aan toe. Alle mogelijke en beschikbare data worden verzameld, vrijwel zonder selectiecriteria en van hypothesen is helemaal geen sprake. Het gaat hier niet om een conceptueel model, maar om een werkmodel. In een werkmodel wordt gezocht wat met elkaar verband houdt. Een verklaring is niet nodig. Veel mensen hebben hier grote moeite mee, gewend als ze zijn om alles te willen verklaren. In onze zeer complexe wereld is wat er gebeurt niet altijd goed te verklaren. Bovendien is onze wereld voortdurend in verandering, zodat onze conceptuele modellen elk moment verouderd kunnen zijn. Een conceptueel model is een simplificatie van de werkelijkheid. AI maakt het mogelijk om die simplificatie te overstijgen. We kunnen nu rekening houden met miljoenen data, waarbij alles met alles samenhangt. Dat stemt beter overeen met de werkelijkheid van onze wereld. Met behulp van AI ontdekken we verbanden tussen al die data, zonder te begrijpen hoe dat systeem werkt. Bij *Deep Learning* wordt gezocht naar relaties tussen data zonder instructies om naar wat te kijken. Dit is ongehoord en volgens David Weinberger (o.c.) is dit een van de meest significante verstoringen in onze geschiedenis. Het gaat volgens deze auteur om vier radicaal verschillende manier om tot inzicht te komen in de verschijnselen die we onderzoeken: (1) het zijn niet meer de mensen die de modellen maken; (2) eenvoudige principes zijn niet meer noodzakelijk; (3) *Deep Learning* of AI moet de wereld niet eenvoudiger maken opdat we het zouden kunnen begrijpen en (4) het model kan constant veranderen, voorbeeld hiervan zijn de feedback loops bij navigatiesystemen.

Traditioneel zoeken we naar één op één relaties tussen gebeurtenissen en data. Dit is naïef want alles beïnvloedt alles, de relaties zijn complex en niet-lineair. *Deep Learning* of AI houdt hiermee rekening. Zonder AI is dit voor de mens onmogelijk. Traditioneel stellen we de wereld voor op basis van wat wij ervan begrijpen. Dat is een proces dat werkt door het reduceren van de complexiteit. AI creëert daarentegen een voorstelling van de wereld op basis van een oceaan van

data. AI leert ons anders naar de wereld te kijken, zowel wat betreft de inhoud, de structuur als de schaal van onze voorstelling.

Een mooie toepassing van deze verandering in onze voorstelling van de wereld wordt gegeven door een oud-directeur van de CIA, George Beebe, in zijn boek '*The Russia trap: How our shadow war with Russia could escalate to World War III'*[37]. Beebe waarschuwt voor een te simpele voorstelling van zaken, zoals de aanname dat Rusland een ambitieuze, agressieve staat is die haar macht steeds verder wil uitbreiden. Dit zou vergelijkbaar zijn met de Tweede Wereldoorlog met Duitsland als de agressor. De situatie nu lijkt meer op de Eerste Wereldoorlog. Toen wenste niemand die oorlog, maar de aanslag in Sarajevo was de trigger die leidde tot een verschrikkelijke escalatie. Toen was er geen agressieve staat die haar territorium wilde uitbreiden. Beebe ziet de oorzaak van de Eerste Wereldoorlog als een 'systeemprobleem': de combinatie van allerlei factoren zette landen tot de oorlog aan, zoals nieuwe technologieën die als een grote bedreiging werden gezien, allianties tussen landen, tegengestelde belangen en verkeerde percepties van de bedoelingen van 'vijandelijke' mogendheden. Het ligt daarom voor de hand om via AI het systeem te analyseren waarom en wanneer een oorlog kan plaatsvinden.

Het systeem waarin we ons nu bevinden lijkt op de situatie die leidde tot de Eerste Wereldoorlog. Na het einde van de Koude Oorlog ontstond in Oost-Europa een vacuüm. Dit werd opgevuld door een uitbreiding van de NAVO. Voor Rusland was dit een bedreiging. In de beleving van de Russen wordt hun land omringd door vijandige staten, die tot doel hebben het regime in Rusland te veranderen en hun land in stukken te laten vallen. Met nieuwe technologieën proberen zowel de westerse landen als Rusland elkaar schade toe te brengen of de binnenlandse situatie te ondermijnen. Er woedt een ware cyberoorlog over en weer. Zelfs de Amerikaanse verkiezingen zouden door de Russen beïnvloed zijn.

Die cyberoorlog kan makkelijk escaleren tot een Derde Wereldoorlog. We kunnen ons daartegen nauwelijks verdedigen. Als ons computersysteem wordt gehackt, dan kunnen we dat weliswaar detecteren, maar het is vrijwel onmogelijk preventieve maatregelen te nemen. Het is dus mogelijk dat een vijandelijke mogendheid de Amerikaanse satellieten *hacked*, de stroomvoorziening in het hele land platlegt en de nucleaire installaties saboteert. Als dit wordt ontdekt, is het te laat. In deze situatie geldt het principe van wederzijdse afschrikking, zoals ten tijde van de Koude Oorlog, niet. Zowel het Westen als Rusland zijn in dit internettijdperk erg kwetsbaar geworden. Deze situatie is volgens Beebe zeer riskant. Er hoeft slecht iets verkeerd te gaan en er volgt een escalatie. Nu zien

---

[37] Beebe. G. (2019).*The Russia trap: How our shadow war with Russia could escalate to World War III'*. New York: Thomas Dunne Books.

we al dat Rusland en de VS in Syrië, Oekraïne en Iran tegengestelde belangen hebben. Ook hier kan makkelijk een ‘systeemprobleem’ ontstaan en zitten we, zonder dat iemand het wenselijk acht in de Derde Wereldoorlog. Willen we deze wereldramp voorkomen, dan kan AI ons helpen precies inzicht te verwerven in de processen dit kunnen leiden tot escalatie. Aangezien we kunnen aannemen dat geen van de wereldleiders een oorlog wil, kan dit nieuwe inzicht een diplomatieke oplossing tijdig mogelijk maken. AI biedt een voorstelling van wat er werkelijk gaande is in de wereld en tussen de mogendheden, zonder vooroordelen en zonder hypothesen waarover verdeeldheid kan ontstaan.
In de traditionele manier van denken wordt gezocht naar mogelijke verklaringen van de oorlogsdreiging. Elke partij heeft haar eigen verklaring. Geen enkele verklaring is op zichzelf voldoende. AI biedt hier een oplossing. De analyse met behulp van AI is vrij neutraal, houdt rekening met de data over alle betrokken partijen en biedt een uitweg zonder dat dit verder verklaard hoeft te worden. Het gaat niet zozeer om verklaringen, maar om een ’werkmodel’ waarmee controle verworven kan worden over de onderzochte situatie.

4.14 Politieke en levensbeschouwelijke overtuigingen zijn te simpel

We zijn gewend om verklaringen te zoeken bij factoren die we zelf kunnen beïnvloeden. Ook gaan we uit van wat wij normaal vinden. De wereld is echter complex. Om niet wanhopig te worden, maken we het simpel genoeg om de wereld te begrijpen en te kunnen managen. Artificial Intelligence kent deze spanningen niet. Miljoenen factoren worden in beschouwing genomen, alsook alle relaties ertussen en zelfs mogelijke veranderingen in de loop van het proces. Het probleem is echter dat we niet weten hoe AI tot haar conclusies komt.
De Europese Unie eist dat duidelijk wordt hoe AI tot haar conclusies komt, vooral als deze conclusies gevolgen hebben voor de burgers. Een goed voorbeeld hiervan is de selectie van sollicitanten. Als bij de data die worden ingevoerd ook de huidskleur of de religie meetelt, is de kans op discriminatie levensgroot. Zelfrijdende auto’s zijn een ander voorbeeld. Zonder AI zou het nooit mogelijk zijn zelfrijdende auto’s te produceren. Eenmaal op de weg worden via AI allerlei beslissingen genomen. Aan wie moet voorrang worden gegeven? Mag er meer risico genomen om het comfort te verhogen? Moet prioriteit worden gegeven aan vermindering van de luchtvervuiling? Dit vragenstellen heeft een belangrijk voordeel. We moeten namelijk voortdurend onderhandelen over welke beslissingen we zullen nemen en welke prioriteiten we zullen stellen. Dit geldt ook voor

het gewone leven, maar met AI moet het nog preciezer en explicieter. Het gaat hier niet zozeer om het eisen van verklaringen, maar vooral om de vraag wat we verwachten van deze systemen.
Dit expliciteren maakt duidelijk dat we ethische vraagstellingen, ook bij iets technisch als AI, niet kunnen ontwijken. Het hoofdprincipe moet zijn dat onze fundamentele waarden niet genegeerd mogen worden. Optimalisatie kan nooit het enige criterium zijn. Bij de selectie van sollicitanten met behulp van AI kan en mag nooit gediscrimineerd worden. Bij het rijden met een zelfrijdende auto moet de veiligheid van anderen op de weg de absolute prioriteit blijven.
Volgens Weinberger (o.c.) verlaten we meer en meer de wereld van Newton en gaat de digitale wereld voor ons open. In Newton's wereld zoeken we naar de oorzaken van de verschijnselen. Het effect is afhankelijk van de kracht van de oorzaak. Eenvoudige natuurwetten beheersen ons wereldbeeld. Hierdoor lijkt de wereld simpeler dan ze werkelijk is. Deze natuurwetenschappelijke visie heeft een allesoverheersende invloed op ons denken. Ook psychische verschijnselen menen we met eenvoudige wetmatigheden te kunnen verklaren.
Freud had het over drie krachten die allesbepalend zijn voor de mens: het Es, het Ego en het Superego. Dit euvel van een te simpele voorstelling werd door deze geniale mensenkenner enigszins goedgemaakt door zijn aandacht voor uitgebreide gevalsbeschrijvingen. Dit bood hem de kans de complexiteit van ieder individu voor het voetlicht te brengen. De hedendaagse psychologen hebben meestal te weinig aandacht voor het individuele en denken volkomen ten onrechte dat ze op empirische wijze de psyche kunnen onderzoeken.
Onze politieke en levensbeschouwelijke overtuigingen zijn om dezelfde reden vrijwel altijd het resultaat van een te simpele voorstelling van zaken. Alles wat niet past binnen onze simplificerende verklaringsmodellen, wordt compleet genegeerd. In de wereld van Newton is God werkelijk dood (er is daar geen plaats voor het Oneindige). De vaste natuurwetten regelen de gehele kosmos en daarom is de idee van een God die alles beheerst niet meer nodig. Atheïsme is de logische consequentie van een beperkt wereld- en mensbeeld.
De digitale wereld komt beter overeen met de werkelijkheid. Hier hangt alles met alles samen. De kleinste oorzaak kan wereldwijde gevolgen hebben. Een sterk voorbeeld hiervan is de #MeToo beweging: een simpele hashtag heeft de hele wereld veroverd, mensen aan het denken gezet en talloze juridische procedures op gang gebracht. Softwareprogramma's als Facebook en Instagram verbinden miljarden mensen met elkaar. Alles beïnvloedt alles, waardoor er sprake is van, wat Weinberger noemt, een 'vruchtbare onvoorspelbaarheid'. In de digitale wereld worden steeds meer mogelijkheden gecreëerd en zijn steeds nieuwe interacties mogelijk. Helaas kan dit ook de

verkeerde weg opgaan, bijvoorbeeld als fake news ernstige gevolgen heeft of als mensen gepest en belasterd worden.
Internet confronteert ons met chaos, wat op zichzelf een goede zaak is. De wereld is niet meer beperkt tot wat wij kunnen begrijpen en kunnen controleren. AI maakt het mogelijk onze zeer complexe wereld beter te managen. Enerzijds worden we meer en meer gecontroleerd, want de data over ons persoonlijk worden verzameld door de overheid en door bedrijven. Anderzijds is er meer en meer onvoorspelbare chaos, waaruit steeds nieuwe creatieve mogelijkheden zich voordoen.
De digitale wereld is ook en vooral de wereld van interacties. Tussen de overheid, de bedrijven en de burgers zijn de scheidingsmuren afgebroken. Iedereen kan met alles meedenken. Er is geen eenrichtingsverkeer meer. De burgers kunnen hun eigen gevoelens, waarden en ervaring inbrengen.
Er is in deze wereld sprake van een exponentiële vooruitgang. Vanuit de principes waarop AI is gebaseerd is de richting van deze vooruitgang veelvoudig, niet geanticipeerd. Er is geen vaste lijn. Iedereen kan bijdragen en doelen vaststellen. Open source is hier een prachtig voorbeeld van.
Internet toont de ware aard van de wereld: chaotisch, niet te begrijpen, niet rechtlijnig, heel veel proberen en mislukken. Sommige mensen kunnen hier moeilijk mee omgaan. AI leidt vaak tot ontkenning, woede en weerstand. De kracht van internet is nochtans dat iedereen gehoord kan worden. Er kan meer tegemoet gekomen worden aan de individuele noden en wensen. We hebben minder illusies over wat wij menen te begrijpen.
Als we in de digitale wereld ons weten te houden aan elementaire ethische normen, zal er meer begrip zijn voor elkaar, zal er meer openheid zijn voor de ideeën van anderen en zal er nooit eerder bij de mensheid zo'n gevoel van verbondenheid zijn. Zal AI misschien uiteindelijk leiden tot openheid voor en verbondenheid met wat de wereld transcendeert?

4.15 *Voortdurende* p*roblemen in de jeugdzorg en het onderwijs*

Van diegenen die verantwoordelijk zijn voor de problemen in de jeugdzorg en het onderwijs wordt verwacht dat zij het oplossen. Dat werd en wordt dus nooit iets. Wat de politiek zeker niet moet doen is nog meer geld stoppen in de jeugdzorg en het onderwijs. Er moet integendeel sterk bezuinigd worden zodat we afkomen van al die bemoeials.
Toen ik in 1969 begon te werken in de kinderbescherming waren er al lange wachtlijsten, werkten de instanties naast elkaar heen, was er teveel bureaucratisering en werden de moeilijkste gevallen van het kastje naar de muur gestuurd. Vanuit de onderwijswereld horen we eveneens al lange tijd

dezelfde klachten zoals de te hoge werkdruk, onvoldoende begeleiding van probleemleerlingen, teveel papierwerk of te veel dropouts vooral dan onder allochtone leerlingen.
De voor de hand liggende oplossingen voor de problemen in de jeugdzorg en het onderwijs worden onmiddellijk geboycot, niet door de hulpverleners of door de leerkrachten, maar door al diegenen die goed verdienen zonder zelf te werken in de jeugdzorg en het onderwijs. Die oplossingen liggen namelijk in het overbodig maken van al die bemoeials, zodat de beschikbare financiële middelen efficiënter besteed kunnen worden en de mensen die het echte werk doen niet belemmerd worden in hun creativiteit en hun initiatieven.
Om een en ander te verduidelijken wil ik eerst scherp stellen wat jeugdzorg en onderwijs inhouden. Het gaat om kinderen en om hun opvoeding. Onderwijs speelt zich af tussen de leerlingen en de leerkracht, gewoon in de klas, dag in, dag uit. Hulpverlening speelt zich af in de persoonlijke contacten tussen het kind, het gezin en de hulpverlener. Dat is de kern van de zaak: de directe omgang met het kind, het gezin of met de leerling. Al de rest is bijzaak. Mijn voorstel is ervoor te zorgen dat de bijzaken de kern van de zaak niet aantasten. Het basisprincipe is ’vertrouwen in de mens’; dit zal ik onmiddellijk verduidelijken.
We mogen ervan uitgaan dat vrijwel alle leerkrachten hun uiterste best doen voor hun leerlingen en dat zij in hun vakgebied weten welke kennis en vaardigheden overgedragen moeten worden. We hoeven hen dus niet te controleren en zij moeten gewoon vertrouwd worden. Er zijn geen circulaires nodig om leerkrachten en schooldirecties te instrueren over hoe ze moeten werken. Als de initiatieven volledig in de handen blijven van de leraren zelf, zal niemand nog een burnout hebben. Scholen zullen met elkaar concurreren, nieuwe onderwijsmethoden zullen opbloeien en elke school zal onderwijs kunnen geven dat aangepast is aan zijn specifieke doelgroep en de lokale context.
Een en ander betekent dat de leerkrachten naast de voorbereiding van hun lessen (hoeft niet gecontroleerd te worden) en het bijhouden van een cijferlijst van de leerlingen, geen enkele andere administratieve taak hoeven te verrichten. Ook de schooldirecteur krijgt de handen vrij. Hij kan zich beperken tot de rol van steungever van de leerkrachten en van bemiddelaar bij conflicten. De helft van de tijd kan hij zelf voor de klas staan. Er zullen natuurlijk altijd leerkrachten zijn die de kantjes ervan aflopen. Zoals in elk bedrijf of organisatie zijn er vijf procent klootzakken, psychopaten en sukkels. Het is echter niet nodig een heel systeem op te bouwen om alle leerkrachten in de gaten te houden en te evalueren. Die vijf procent kan toch niet worden veranderd. Zij vormen het juk dat we als gemeenschap gelaten moeten dragen.

De jeugdzorg kan helemaal worden afgeschaft. We beschikken echter over uitstekende en zeer betrokken hulpverleners. Ook hier gaan we uit van vertrouwen in de mens. Alle hulpverleners verdelen we over de scholen. Onderwijsinstellingen in prachtwijken krijgen wat meer hulpverleners toegewezen, zodat zij de kansenparels goed kunnen begeleiden. Alle kinderen gaan naar school. Kinderen die thuis verwaarloosd, mishandeld of seksueel misbruikt worden, kunnen op school snel worden ontdekt. Dan komen de hulpverleners in actie. Ze leggen contact met de ouders. Een intensieve vorm van gezinsbegeleiding wordt zo nodig gestart en het kind zelf krijgt de nodige begeleiding. Hetzelfde geldt voor kinderen die niet goed meekunnen. Zij krijgen huiswerkbegeleiding en bijlessen van de hulpverleners. Als een leerling spijbelt, dan spoedt een hulpverlener zich naar het gezin om hem uit zijn bed te sleuren.

Wat moeten we dan doen met al die ambtenaren, managers en directieleden die niets meer om handen hebben? De oplossing is simpel: zij zijn vrijwel altijd goed opgeleid zodat ze zonder problemen ingezet kunnen worden als leerkrachten of hulpverleners. Daarmee wordt een van de grootste problemen opgelost waarmee ik de afgelopen jaren mee te maken had: studenten die zowel wetenschappelijk als klinisch excelleerden, waren na het afstuderen zo goed dat zij na verloop van tijd in een managementpositie terecht kwamen. In plaats van hun klinische deskundigheid in praktijk te brengen, moesten ze nu hun dagen doorbrengen met kletsen in vergaderingen en het schrijven van rapporten of circulaires die niemand leest.

Wat is het kostenplaatje van dit alles? Een enorme besparing! De ministeries hebben slechts een handjevol ambtenaren nodig. Alle diensten rondom het onderwijs en de jeugdzorg kunnen worden afgeschaft. Ik nodig de politici uit om eens een kostenplaatje te maken om te ontdekken waar al het geld nu naartoe gaat. Ik zou willen weten hoeveel geld bestemd is voor de salarissen van de hulpverleners en de leerkrachten, dus van diegenen die zelf direct contact hebben met de kinderen en de gezinnen. Daarnaast wil ik weten hoeveel geld er gaat naar alle anderen die zich bemoeien met onderwijs en jeugdzorg, zonder zelf het echte werk te doen. Ik ben er zeker van dat we versteld zullen staan over de scheve verhouding.

Dan is er tenslotte nog de problematiek rondom jongeren die een gevaar vormen voor de samenleving en niet in het gewone onderwijs terecht kunnen. Het aantal gewelddadige jonge criminelen valt best mee. Eerst moet een onderscheid gemaakt worden tussen criminelen die niet zullen recidiveren en criminelen die ook als volwassenen een gevaar vormen voor de samenleving. Dankzij de hierboven voorgestelde bezuinigingen komt er nu extra geld voor deze laatste, beperkte groep. Dit valt onder justitie. In gesloten instellingen krijgen ze geen dure therapieën, want die halen bij deze groep toch niks uit. Er wordt daar een praktijkgerichte opleiding aangeboden in

beroepen waarmee ze zich in de samenleving nuttig kunnen maken. De basisvaardigheden van beroepen als bouwvakker, lasser, metaalbewerker, stukadoor en dergelijke kunnen tijdens een niet al te lange opleiding worden aangeleerd. Het maatschappelijk werk van de jeugdgevangenis legt contacten met het bedrijfsleven om die jongeren na de opleiding tewerk te stellen en er volgt na de detentie een intensieve begeleiding. Het kost wat, maar het is het enige wat kan helpen bij deze onverbeterlijke groep en de maatschappij loopt minder risico.
Als de regering de bovenstaande voorstellen wilt realiseren, heeft zij niets te verliezen. Na vijftig jaar weten we het nu wel. Een grondige schoonmaak doet het huis weer blinken.

4.16 *De psychisch gezonde burger is een gehoorzame burger*

Elsevier Weekblad afficheerde ooit op de voorpagina: *Je sekse kies je zelf*. Een vrouw die, zoals bekend, geen penis heeft, kan zeggen dat ze een man is. In deze tijden zou de gehele samenleving zich aan die vrouw moeten aanpassen. Met andere woorden: de maatschappelijke instellingen moeten gehoorzamen aan de individuen. In een sportclub zou ze bij de mannen mogen douchen en een man die zegt vrouw te zijn, kan in sportcompetities als vrouw meedoen. Dat is de omgekeerde wereld. Wie zijn gezond verstand niet helemaal heeft verloren zal erkennen dat dit uiteindelijk leidt tot onhoudbare toestanden.
Wie een religie aanhangt moet volgens de politiek correcte doctrine de vrijheid hebben de voorschriften van die religie te volgen. Bijvoorbeeld wat betreft de voeding. Ook hier moet de gehele maatschappij zich aanpassen, bijvoorbeeld in schoolkantines. Van diegenen die daartegen protesteren worden gezegd dat ze lijden aan een fobie. Aan de ene kant moet de samenleving zich aanpassen aan bepaalde groepen; aan de andere kant zijn er burgers die zich willens nillens moeten aanpassen aan andere groepen. Deze dubbelzinnigheid werkt de verdeeldheid in de samenleving in de hand.
Wat hier speelt is dat de autonomie van het individu het steeds wint op de gehoorzaamheid aan de maatschappelijke wetten, gebruiken en tradities, tenzij het individu de vrijheid van anderen wil belemmeren. Het zijn nu juist de maatschappelijke wetten, gebruiken en tradities die de samenleving maken tot wat zij is. De nationale identiteit wordt daardoor bepaald. In de mate dat wetten, gebruiken en tradities in het dagelijks leven beetje voor beetje worden aangetast, wordt de nationale identiteit ondermijnt. Die identiteit is echter het samenhorigheidsgevoel, de verbondenheid. het wij-gevoel dat de kracht uitmaakt van een land.

Wie zegt dat de nationale identiteit niet bestaat, bijvoorbeeld de Nederlandse identiteit, zegt in feite dat in Nederland er geen wetten, gebruiken en tradities zijn die kenmerkend zijn voor dit land. Dit is zuiver *wishful thinking* van de kosmopolitische elite. Deze elite wil de handen vrij hebben om overal in de wereld hun slag te kunnen slaan. Multinationals weten altijd de weg te vinden om lokale wetten te ontduiken.

We kunnen constateren dat sinds mei ’68 de gehoorzaamheid aan het gezag, aan de wetten en aan de instituties die dit vertegenwoordigen is vervangen door gehoorzaamheid van het gezag, van de wetten en van de instituties aan het vrije, autonome individu. Dit heeft tot gevolg dat hoe vulgairder imbecielen een grote mond opzetten hoe meer kans er is dat de overheid hen subsidie geeft. Nederland heeft hierop een patent. Het stikt in dat land van verenigingen die op kosten van de belastingbetaler van de wereld een gekkenhuis proberen te maken.

Volgens Roger Scruton in zijn prachtig essay ’*How to be a conservative*’[38], is onze vrijheid afhankelijk van de gehoorzaamheid aan de wetten en de instituties van ons land. Vrijheid is niet zomaar een privilegie van het individu want de mens is niet vrij om te doen en te laten wat hij wil. Als vrijheid zo wordt gedefinieerd zou dit leiden tot maatschappelijke chaos. Niemand zal zeggen dat het individu vrij is om een misdrijf te plegen. Gelukkig is er de wet en zijn er maatschappelijke instellingen om misdadigers op te sporen en te bestraffen. We hebben die instellingen nodig om onze vrijheid te waarborgen en om bepaalde vrijheden in te perken. In een samenleving die goed functioneert, gehoorzamen de burgers aan die instellingen. Een zekere gehoorzaamheid hoort bij vrijheid.

Is er geen gehoorzaamheid aan het gezag en aan de instellingen dan worden regels, gebruiken en tradities verbannen, alsook allerlei zinvolle onderscheidingen zoals het verschil tussen man en vrouw. In plaats daarvan komt de zoektocht naar persoonlijk geluk en de acties om dit te bereiken wil het autonome individu zelf bepalen. Het individu wil niet dat iemand zich bemoeit met zijn levensstijl. Wie het daar niet mee eens is heeft een probleem of lijdt aan een fobie. Er is geen ruimte voor discussie, voor argumenten of voor kritiek, want er is geen maatstaf meer om te oordelen. In dit klimaat kan iedereen bestempeld worden als een ketter. Er ontstaat een cultuur van angst en zelfcensuur. Wee diegenen die nog vanzelfsprekende waarheden wil verkondigen, waar enkelingen zich aan zouden kunnen storen. Bijvoorbeeld dat elk kind een vader en een moeder heeft en dat een kind zich het best kan ontwikkelen bij zijn biologische ouders die hun verantwoordelijkheid niet ontlopen.

---

[38] Scruton, R. (2014). *How to be a conservative*. London: Bloomsbury Continuum.

De kreet ‘Je sekse kies je zelf’ van Elsevier kunnen we zien als de apotheose van een volledig dolgedraaide maatschappij. Het probleem is dat de traditionele politieke partijen die de macht in handen hebben het met die stelling eens zijn. Ze moeten wel want anders worden ze door de mainstream media afgemaakt. Een groter probleem is dat de wetten, de gebruiken en tradities van een land meer en meer gedevalueerd worden bij de steeds groeiende macht van de Europese Unie. Gelukkig heeft de meerderheid van de burgers het gezond verstand niet verloren. Ze hoeven slechts een zetje te krijgen om weer orde op zaken te stellen. Brexit is er een voorbeeld van, alsook de verkiezing van Trump die zijn overwinning te danken had aan het feit dat hij lak heeft aan alle politiek correcte onzin.
Wanneer komt op het Europese continent het ‘zetje’ dat de psychisch gezonde burgers in beweging brengt? Er is hoop want de instituties hebben steeds minder geld om de hobbies van de gekken in onze samenleving te subsidiëren. Bovendien claimen lieden die onze wetten, gebruiken en tradities willen overtreden of niet respecteren steeds meer vrijheden. Dit leidt tot onhoudbare toestanden. Dan zullen de burgers zich verenigen om gehoorzaamheid aan onze wetten, gebruiken, tradities en instellingen af te dwingen. Dit ligt zo voor de hand dat het slechts wachten is op politieke krachten die hierop inspelen.

4.17 *Crèches houden kinderen dom*

Waar ik mij als pedagoog het meest zorgen over maak is de invloed van crèches op de intellectuele ontwikkeling van peuters en kleuters. De taalontwikkeling speelt namelijk een beslissende rol bij het stimuleren van de intellectuele vermogens van kinderen. In hoeverre houdt opvang in een crèche al of niet een risicofactor in voor jonge kinderen?
Het is bijvoorbeeld bekend dat kinderen uit de lagere sociale klasse op vierjarige leeftijd een veel beperktere woordenschat hebben dan kinderen uit de hogere sociale klasse. Dit heeft desastreuze gevolgen voor de eerste groep kinderen. De verdere intellectuele ontwikkeling en vandaar ook de schoolresultaten worden grotendeels bepaald door de beheersing van de taal. Dat geldt ook voor de sociale ontwikkeling. Wie zich goed verbaal kan uitdrukken, probeert bij frustraties of conflicten te overleggen. Wie dat niet kan, neemt makkelijker zijn toevlucht tot geweld.
Laag of nauwelijks opgeleide moeders kunnen heel liefdevolle en zorgzame moeders zijn, maar in onze hoogtechnologische samenleving zijn ze de slechtst denkbare opvoeders voor de kinderen. We hebben miljoenen van deze moeders in Europa geïmporteerd. De gevolgen laten zich makkelijk raden. Culturen waar vrouwen onderdrukt worden en meisjes niet of nauwelijks naar school gaan,

blijven achterlijk. Deze culturen zullen nooit een economische bloei kennen als vrouwenemancipatie daar wordt verhinderd door mannen die niet al te snugger zijn ten gevolge van het gebrek aan emancipatie van hun eigen moeders.
Nu zou een cynicus kunnen zeggen dat het een goede zaak is dat we ook in de toekomst een lagere klasse met niet al te snuggere mensen behouden, omdat we hen nodig hebben om onze straten en huizen proper te houden en met vrachtwagens rond te sollen. Als pedagoog zie ik liever dat alle kinderen, meisjes en jongens, de maximale kansen krijgen om hun talenten te ontplooien.
Is de opvang in een crèche misschien gunstig voor kinderen van immigranten of uit de lagere sociale klasse? Daar kunnen ze namelijk intellectueel beter gestimuleerd worden. Diverse onderzoeken hebben aangetoond dat deze opvang inderdaad een positief effect heeft bij een hoge pedagogische kwaliteit. Ook de kans op crimineel gedrag op lagere leeftijd vermindert erdoor. Deze programma's zijn echter zeer intensief en praktisch onbetaalbaar om op grote schaal toe te passen. De grootste inspanningen zullen niet kunnen verhinderen dat ten gevolge van de massa-immigratie een steeds uitdijende onderklasse ontstaat van have nots. Een onderklasse die een bron is van haat, frustraties, opstandigheid en daarom ook van racisme en discriminatie.
Het drama van deze tijd is dat ook de middenklasse en de hogere klasse hun peuters en kleuters gedurende de wakkere uren onderbrengen in een omgeving waar de taalontwikkeling niet optimaal gestimuleerd wordt. In crèches werken vaak mensen met een double digit IQ en ze hebben het te druk met de groep. Dat is een enorm verschil met een kind dat dag in dag uit bij zijn moeder is die haar kind bij alle activiteiten betrekt, continu praat en nieuwe woordjes leert. Ik herinner mij dat mijn oudste zoon als vierjarige woorden gebruikte die de tuinman niet verstond. Dankzij een hoogopgeleide moeder die moeder kon zijn.
Ik geef toe dat ik gezellig ouderwets ben. Peuters en kleuters horen thuis opgevoed te worden, in de warmte van het gezin, bij een moeder die hen knuffelt. Nog beter zou zijn dat er een 18-urige werkweek komt zodat vaders en moeders de opvoedingstaken kunnen verdelen. Dan kunnen mannen ook het geluk proeven hun jonge kinderen te knuffelen en kunnen vrouwen moederschap combineren met werk.
In mijn orthopedagogische praktijk had ik een echtpaar, beiden medisch specialist met vaak een werkweek van zestig uur, met drie kinderen. Zij hadden een fulltime Braziliaanse nanny in dienst. De kinderen praatten onder elkaar Portugees als de ouders niet mochten weten wat ze van plan waren. Die nanny was onderontwikkeld. Deze drie kinderen kwamen toen ze ouder waren allen terecht in het VMBO tot grote teleurstelling van de ouders.

Zou het steeds groter aantal kinderen die hun eerste en voor de ontwikkeling meest cruciale levensjaren in crèches doorbrengen niet tot gevolg hebben dat er meer en meer gefrustreerden in onze samenleving rondlopen? Met als gevolg dat de *social media* eerder *antisocial media* zijn vol scheldpartijen en opruiende taal? Is de achteruitgang van ons onderwijs niet te wijten aan een gebrekkige taalontwikkeling in de kleutertijd? Hebben messentrekkende scholieren misschien een tekort gehad aan een veilige hechting met een moeder die er altijd was als hun kind verdriet had of bedreigd werd? Wordt het geweld in het uitgangsleven en bij voetbalcompetities, wat vijftig jaar geleden niet of nauwelijks voorkwam, niet veroorzaakt door het groot aantal jongeren die weten dat niemand op hen staat te wachten omdat zij te simpel van geest zijn?
Het is in de sociale wetenschappen altijd moeilijk om eenduidige causale relaties vast te stellen. Bovendien speelt het politiek correcte denken in de faculteiten Sociale Wetenschappen een rol bij het opzetten van onderzoeksdesigns. Onderzoekers zijn afhankelijk van subsidiegevers die graag hun vooroordelen bevestigd zien. Ik baseer mij daarom het liefst op mijn klinische ervaring met de meer dan tweeduizend gezinnen die ik in behandeling heb gehad. Daar heb ik geleerd dat bij pubers die zich vreselijk gedragen of geweldsdelicten plegen de prognose meestal gunstig is als zij als kind in een warm en veilig nest konden opgroeien. Met dank aan de onvoorwaardelijke liefde van hun moeder die moeder wilde zijn.

4.18 *Hete zomers*

Na een hete zomer komt soms een heet najaar. De Gele Hesjes in Frankrijk waren destijds extra gemotiveerd zijn, dankzij een recessie van bijna 20 procent. In de meeste landen komen er honderdduizenden werklozen bij. Jongeren vinden geen baan. De middenklasse verliest enorm aan koopkracht. De Franse machthebbers, met in hun kielzog de mainstream media als trouwe handlangers, hebben de Gele Hesjes doodgezwegen. De strategie was: ’Het zal wel koelen zonder blazen’, zoals de Vlamingen plastisch zeggen. De vraag is of dit verder zal lukken.
In meerdere Europese landen, van noord tot zuid, hebben Noord-Afrikaanse jongeren lelijk huis gehouden in hun wijken. Dit zal wel overwaaien, dacht de overheid. In dit geval was het terecht. Alleen allochtonen hebben er trouwens last van, plus een gering aantal Europeanen ‘*de souche*’ die noch de middelen, noch het verstand hadden om te verhuizen naar andere wijken of omliggende dorpen. Moesten de baldadigheden uit de hand lopen, dan is het voor de politie vrij makkelijk om in die wijken de baas te zijn. Heethoofden stelselmatig opsporen. ’s Ochtends om vier uur hen met

veel kabaal uit hun bed lichten. Daarna ze het leven erg zuur maken met veel controles, toezicht en hun ouders erop aan spreken. Een prima remedie om die jongeren te tonen wie de baas is.
De harde kern die ik als orthopedagoog in behandeling heb gehad werd met dergelijke samenwerking met de politie het best aangepakt. Het leverde op de tv mooie beelden op voor de rest van de bevolking die voor de kijkbuis zich verkneukelden zoals de heer Bruis in het verhaal '*Hoe warm het was en hoe ver'* uit *Camera Obscura* die na een hete zomerdag 'zich verkwikte aan een groot glas rijnse wijn met bruisend fachinger water en suiker'. Bij gebrek aan sportevenementen was er toch nog wat vermaak.
In dit hoofdstuk zal ik niet ingaan op alle mogelijke sociale protestbewegingen die in de toekomst nieuw leven krijgen ingeblazen. Van Black Lives Matter tot Antifa en Youth for Climate met voor- en tegenstanders die niet open staan voor elkaars argumenten. Daar zal ik mij niet in mengen. Op een hoger niveau probeer ik de vraag te beantwoorden of er een diepere oorzaak is aan te wijzen van alle protestbewegingen die het huidige tijdperk kenmerken. Als de feitelijke oorzaak niet wordt aangepakt, ziet het er somber uit.
Een talmoedles[39] uit 1982 van de Franse filosoof Emmanuel Levinas bracht mij op dit idee. De Talmoed is een belangrijke bron van wijsheid, al duizenden jaren voortdurend geïnterpreteerd, waaruit we kunnen putten om actuele problemen in een breder perspectief te zien. Levinas zegt in deze les het volgende: 'Is het dan absurd de vraag te stellen of de voordelen die de rijken boven de armen hebben – en iedereen is in het Westen verhoudingsgewijs rijk -, of deze voorrechten niet stukje bij beetje, op een of andere manier, het sterven van een ander veroorzaken? Spelen zich niet ergens ter wereld oorlogen en moordpartijen af die het gevolg van die tegenstelling zijn? De wreker of verlosser van het bloed 'met het verhitte hart' sluipt om ons heen in de gestalte van volkse woede, van de geest van opstand of zelfs van criminaliteit in onze voorsteden. Is hij niet het gevolg van het ontbreken van sociale gelijkheid waarin wij gevestigd zijn?'. Anno 1982!
Levinas betoogt verder dat we subjectief onschuldig zijn, de liberale samenleving biedt bescherming tegen de wraakgevoelens van verhitte krachten, maar toch vraagt hij zich af: 'Is die beschaving niet tegelijk een beetje hypocriet? Is zij niet al te ongevoelig voor de redeloze woede van de bloedwreker, niet in staat een zeker sociaal evenwicht te herstellen? Zijn we wel steeds waakzaam genoeg?'.
Kortom, als er een geest van opstandigheid over de mensheid waait, dan is de diepere oorzaak het gebrek aan gerechtigheid. Het is al te makkelijk om te zeggen dat het niet onze schuld is, dat wij

---

[39] Levinas, E. (1982). *De vrijsteden* (in: *Aan gene zijde van het vers: Talmoedische studies en essays*). Hilversum: Gooi & Sticht, pp.54-74.

hard hebben gewerkt om de welvaart te bereiken die we nu kennen. Het is te makkelijk om zelfgenoegzaam te genieten van de consumptiemaatschappij en te denken dat onverschilligheid voor het lot van anderen gerechtvaardigd is. Dit laatste zou correct zijn indien er geen hogere instantie is die ons gebiedt op te komen voor de anderen. Dat is de essentie van het judaïsme, het christendom en het westerse humanisme.

Toegepast op de Nederlandse situatie bijvoorbeeld valt het allemaal best mee. Sinds de komst van de eerste immigranten in de jaren zestig van de vorige eeuw hebben ze alle kansen gekregen. Het Nederlandse volk heeft miljarden geïnvesteerd om het de immigranten naar hun zin te maken en hun kinderen de beste scholing te geven. Dat geld is trouwens verdiend door hard werkende blanke Nederlanders en opgepompt in Slochteren. De meeste allochtonen zijn dankzij die generositeit goed geïntegreerd en zijn ruimschoots vertegenwoordigd in belangrijke functies. De sukkels die hun kansen niet hebben gegrepen zijn in de minderheid. Grote opstanden hoeven we hier niet te verwachten, tenzij het overwaait uit andere landen.

Nederland is geen eiland dat afgesloten is van de rest van de wereld. De situatie is onhoudbaar geworden in sommige steden voorsteden en streken in Europa. Denk bijvoorbeeld aan Frankrijk, de Griekse eilanden en Italië of aan wat gebeurd is in Keulen en in Rotherham. De massa-immigratie brengt de armoede en de conflicten hierheen en in de landen van herkomst lijkt de kans op verbetering daardoor nog verder weg. Bij een langdurige recessie komen velen in de problemen. Dan is het elk voor zich en raakt het geduld op. Zodra er één land is waar de opstand van de autochtone bevolking uitbreekt, kan heel Europa in rep en roer komen te staan.

De ongemakkelijke boodschap van Levinas is dat de mens om menselijk te zijn ook verantwoordelijk is voor de verantwoordelijkheid van de ander. Met andere woorden: als de ander tekort schiet, moet ik zijn verantwoordelijkheid op mij nemen. Als iemand arm is moet ik ’desnoods het brood uit mijn mond halen om hem te voeden’. Zo ongemakkelijk is deze boodschap van Levinas nu ook weer niet. We hebben allen ervaren hoe onze ouders voor ons opkwamen, onze fouten zelf herstelden en zich onvoorwaardelijk voor ons verantwoordelijk voelden. Zelfs de grootste schurk die de gemeenste misdaden heeft gepleegd, heeft meestal nog een moeder die in hem blijft geloven.

Willen we het juiste antwoord geven op alle opstandigheid die op ons afkomt, dan moeten we de vraag stellen waar we onze rijkdom aan zullen besteden? Aan de ruimtevaart? Aan nog meer farmaceutisch en medisch onderzoek? Aan de wapenproductie? Of kan al dat geld dat hieraan besteed worden, niet eerst gebruikt worden om de armoede uit de wereld te helpen? De prioriteiten die we de komende jaren zullen stellen, zullen bepalen of de wereld menselijker wordt of een hel.

Levinas geeft tot besluit van zijn talmoedles het advies ’de wanorde te verlaten waarin ieder bestaande zich alleen maar bezig houdt met zijn eigen bestaan om binnen te treden in een orde waarin eindelijk de andere mens zichtbaar is’.

Zullen we hiermee de raddraaiers in onze wijken op andere gedachten brengen? Niet zo direct, maar ze moeten wel weten en ervaren dat wij hen niet haten en dat we ons voor hen verantwoordelijk voelen. Moeilijk.

4.19 *Hoe als volwassene volwassen worden*

Stap 1: de zinvraag stellen

De eerste stap om als volwassene volwassen te worden is de zinvraag te stellen. Aangezien we die vraag nooit absoluut en definitief kunnen beantwoorden, is deze stap eerder een kwestie van de zinvraag te blijven stellen. De zinvraag gaat uiteraard over de zin van mijn leven, dat zich afspeelt tussen mijn geboorte en mijn dood. Mijn bestaan heb ik niet zelf gekozen en ik ben er niet zelf de oorzaak van, zoals ik evenmin de oorzaak ben van alles om mij heen. Met andere woorden: het leven is mij *gegeven* en het universum is voor mij *geschapen*.

De zinvraag geeft antwoord op de vraag waarom is het leven en alles om mij heen aan mij gegeven? De materie, de dieren en de planten hebben hun bestaan ook te danken aan een schepping ex nihilo, maar zij stellen nooit de zinvraag. Zij bestaan. Ook de mens kan louter bestaan, namelijk als hij de zinvraag niet stelt. God hoeft die vraag over zichzelf niet te stellen. Tot Abraham zei Hij: Ik ben die ben.

De mens onderscheidt zich van de materie en van dierlijk leven doordat hij aanvoelt dat hij met een opdracht in het bestaan is gekomen. Die opdracht komt tot hem zodra hij een ander mens ontmoet. Dit is te vergelijken met de moeder die voor het eerst haar baby ziet: die zuigeling is aan haar toevertrouwd. Zij is vanaf dat moment verantwoordelijk voor haar kind en dat geldt evenzeer voor de vader. Deze opdracht kunnen we generaliseren: de andere mensen zijn aan ons toevertrouwd en het universum, dit is ondermeer de natuur met haar fauna en flora, is aan ons toevertrouwd. Hieruit volgt de tweede stap.

Stap 2: zich verantwoordelijk gedragen

Let op: die verantwoordelijkheid is geen vrije keuze! De verantwoordelijkheid is aan ons opgelegd. Onze vrijheid ligt in het al of niet beantwoorden aan die opdracht. Net zoals ik niet voor mijn

bestaan op aarde zelf heb gekozen, zo heb ik de opdracht om mij verantwoordelijk tegenover de medemensen en tegenover de schepping te gedragen niet zelf gekozen.
Verantwoordelijkheid wil zeggen dat we het goede doen voor onze medemensen en dat we als goede rentmeesters zorg dragen voor de planeet Aarde. Het goede doen heeft een radicale of absolute betekenis: ik kan niet een beetje goed zijn. Het is alles of niets. Zodra ik voorwaarden stel, gaat het om eigenbelang. De Ander wordt als het ware het centrum van mijn identiteit en niet mijn ego (de filosoof Emmanuel Levinas noemt dit ”substitutie” dit is zich in de plaats stellen van de Ander).
Mijn verantwoordelijkheid voor mijn medemensen mag ook niet afhangen van wat ik over hen weet, van hun kenmerken of hun afkomst. Voor alle mensen ben ik verantwoordelijk. Maar omdat de anderen ook verantwoordelijk zijn voor hun medemensen, moet er rechtspraak zijn zodat een eerlijke verdeling van de verantwoordelijkheid tot stand komt.
Geweld tegenover een medemens, in welke vorm dan ook – van diefstal tot doodstraf – is daarom volstrekt tegenstrijdig aan onze opdracht ons verantwoordelijk te gedragen. Een religie die mensen aanzet om ongelovigen of ketters te doden, is een religie die gegijzeld is door de satan. Het christendom heeft in het verleden zo’n periode gekend.

Stap 3: Anderen door ons voorbeeld inspireren
De meeste mensen stellen de zinvraag niet en gedragen zich allesbehalve verantwoordelijk. Dat hoeven we hen niet te verwijten. We hoeven hen niet te beschuldigen. We kunnen anderen inspireren door zelf ons verantwoordelijk te gedragen. Wie volwassen is, voelt zich verantwoordelijk voor de verantwoordelijkheid van anderen. Zich verantwoordelijk gedragen houdt daarom nooit op. Ieder mens draagt als het ware een oneindige verantwoordelijkheid. Dankzij die oneindigheid leven we na onze dood verder, namelijk in de verantwoordelijke daden die we hebben gesteld.
We kunnen als opvoeders, ouder of leerkracht, de kinderen inspireren voor het goede. Een leraar moet natuurlijk kennis en vaardigheden overdragen, maar zijn belangrijkste opdracht is dat het kind een goed mens wordt.
De economie wordt, vanuit de beantwoorde zinvraag, een gezamenlijk project om de miserie en de armoede uit de wereld te helpen. Natuurlijk moet er winst gemaakt worden en moet er geïnvesteerd worden, maar het belangrijkste economische doel is het lijden van de mensen te verlichten, waar ook ter wereld.

Politiek is een gezamenlijk project om vrede, welzijn en voorspoed te realiseren. Het is geen strijd tussen tegenstanders. Natuurlijk kunnen we van mening verschillen over de te volgen weg, maar slechts via de dialoog en door gezaghebbend op te treden kunnen we de tegenstellingen beslechten. *Gezag* hebben verschilt van autoritair of dictatoriaal zijn doordat het niet wordt afgedwongen, maar door anderen spontaan wordt erkend. De politieke leider die zulk *gezag* heeft is een staatsman.

Stap 4: een stevige basis zoeken voor onze keuzes

Bij het zoeken naar een antwoord op de zinvraag en om ons te motiveren om ons verantwoordelijk te gedragen is het van belang een goede grond te hebben waarop we kunnen voortbouwen. Dat is de taak van een ideologie of een religie. Hierbij worden mensen verenigd rondom een overtuiging of geloof en ze helpen elkaar om in overeenstemming met de ideologische of religieuze normen en waarden te leven.

We kunnen hier niet uitgebreid op onze normen en waarden ingaan. Hierboven werd eenmaal het term 'God' genoemd, maar dat was eerder bedoeld om aan te geven dat het niet aan de mens zelf is om de zin van zijn leven te bepalen. Onze normen en waarden zijn ook geen kwestie van een stemming bij democratische meerderheid.

Ik beperk mij hier tot de stelling dat onze opdracht ons verantwoordelijk te gedragen tegenover de medemensen en de natuur, elke vorm van geweld en vernietiging verbiedt. Het geweld tegen onze naasten en de vernietiging van de natuur kan echter van dien aard zijn dat alleen geweld en dwang dit kan stopzetten: dit geweld is verantwoord in zoverre het altijd wordt gecombineerd met het opnemen van onze verantwoordelijkheid ook voor diegenen die we met geweld en dwang moesten aanpakken.

Wie een ander geweld aandoet, is niet religieus. Wie in naam van God of Allah andere mensen haat of doodt, pleegt de meest ernstige vorm van godslastering. Hetzelfde geldt voor eender welke ideologie: als de politieke overtuiging ertoe leidt dat anderen worden geminacht of vervolgd, dan is die overtuiging alles behalve menselijk. Wie door zijn daden, hoe klein en dagelijks ook, schade toebrengt aan het milieu, gedraagt zich onvolwassen en onverantwoord ten aanzien van de toekomstige generaties die zullen moeten leven op de planeet die we voor hen achterlaten.

Als de aanhangers van de religies en de ideologieën in de wereld zich zouden houden aan het appel om ons verantwoordelijk te gedragen, dan kunnen ze alle een stevige basis bieden voor een wereld waarin de mensen zich op volwassen wijze gedragen.

4.20 *Oorlogsherdenkingen kunnen het best worden afgeschaft*

Hier wil ik de stelling verdedigen dat oorlogsherdenkingen het best, uit schaamte, kunnen worden afgeschaft. Hier gaat het niet om het relativeren van de ernst van de misdaden en van de gruwelijkheden van de oorlog, maar om de zin van het herdenken.
De holocaust is een van de verschrikkelijkste misdaden die ooit door de mensheid werd begaan en in wezen is daar niets mee te vergelijken. Daarnaast zijn er ook de honderdduizenden onschuldige slachtoffers van de bombardementen op Duitse steden en Nijmegen, van de atoombommen die werden gegooid op Hiroshima en Nagasaki en van de napalmbommen en chemisch vergif die over Vietnamese velden en dorpen werden gegooid. De iconische foto van het naakte meisje met brandwonden over het gehele lijf, dat wegliep uit een brandend dorp schudde de wereld wakker.
Enkele jaren geleden ontstond grote ophef toen een fotoalbum opdook van een nazi-officier die in Auschwitz mede verantwoordelijk was geweest voor het uitmoorden van joden. Het waren foto's genomen tijdens de vrije tijd van de kampbewakers en -bewaaksters. Het leken wel vakantiekiekjes. Zij lagen lekker lui te zonnen. Ze dansten rondom een muzikant met een accordeon. Een groep vrolijke mannen en vrouwen keek recht in de camera. Een paar honderd meter verderop werden mensen als beesten behandeld en draaiden de crematoria op volle toeren.
Toen dacht ik aan andere foto's, namelijk van geallieerde bemanningsleden van bombardementsvliegtuigen die na hun vlucht over Duitsland vrolijk poseerden vóór hun vliegtuig. Terzelfder tijd lagen in Duitsland nog baby's, jonge vrouwen, bejaarden en zelfs burgers die zich verzet hadden tegen het nazisme, met brandwonden te kermen van de pijn, terwijl in de straten het vol lag met doden en zwaar verminkten.
Wie moeten we gedenken? De gesneuvelden hebben er niets aan. In Europa hebben we het christendom nagenoeg afgeschaft en de Europese Unie is lege goddeloosheid waar zelfs geen grondwet kon worden opgesteld. Er bestaat dus geen hemel en de doden zullen niet verrijzen. De gesneuvelden zijn morsdood. De meeste overlevende oud-strijders zijn al lang dood en toen ze nog leefden zaten onder hen diegenen die ver achter de frontlijn in comfortabele veiligheid de oorlog hadden overleefd. Tijdens de Eerste Wereldoorlog vielen op één dag eens 65.000 jonge Britse mannen, bijna nog kinderen van 17-18 jaar, onder het mitrailleurvuur van de Duitsers. Zij werden de dood ingestuurd op het bevel van officieren

en generaals, vaak van adellijke afkomst, die in kastelen ver achter het front, onder het genot van een glas champagne, op een kaart hun strategieën uitdachten. Na de oorlog werden straten en pleinen vernoemd naar die generaals.
Wat valt er eigenlijk te gedenken? Al die onnoemelijke wreedheden aan beide kanten? Of is het de bedoeling de jongere generatie te waarschuwen voor bedenkelijke ideologieën en oorlogszuchtige politici? Er zijn betere middelen om oorlogen te voorkomen. Het zijn niet de jongeren of de burgers in het algemeen die oorlogen ontketenen. Precies onder diegenen die herdenkingen organiseren en er paraderen zitten de lieden die mogelijkerwijs verantwoordelijk zijn voor nieuwe conflicten.
Wat mij ook ergert is dat tijdens sommige herdenkingen een stoet oude legervoertuigen voorbijtrekt. Daarin zitten oude mannen met potsierlijke uniformen. Zij hebben zelf nooit de oorlog meegemaakt, want dat was vóór hun tijd. Nu spelen ze oorlogje. Ze zijn te vergelijken met diegenen die *na* het vertrek van de Duitsers zich aansloten bij het verzet en vermeende collaborateurs sadistisch afranselden.
We moeten ons gewoonweg diep schamen en niet alleen voor alle oorlogen, maar ook voor de duizenden miljarden die wereldwijd worden besteed aan bewapening. De wapenindustrie en de wapenhandel draaien op volle toeren. Voor wie er veel geld aan verdient, biedt elke nieuwe oorlog een prettig vooruitzicht. Voor de Amerikanen is de oorlog in Oekraïne in elk geval economisch een enorme meevaller (zou dat misschien …?). Die duizenden miljarden zouden beter besteed worden aan goed onderwijs voor alle kinderen in de wereld en betere gezondheidszorg in ontwikkelingslanden.
In plaats van oorlogen te herdenken, kunnen we beter een dag uitroepen waarin al diegenen die geld verdienen aan de bewapening aan de schandpaal worden genageld. Elk jaar op die dag verschijnt een lijst met de foto's en de namen van die schurken en van het geld dat ze het afgelopen jaar aan de bewapening hebben verdiend. Dan hadden we destijds bijvoorbeeld die Chinees genoemd die op het idee kwam landmijnen te fabriceren die leken op kinderspeelgoed. Voor kinderen die blind zijn geworden of kinderen met afgerukte ledematen is er in hun landen meestal geen passend onderwijs.

§5 *Normen en waarden in een dolgedraaide maatschappij*

5.1 *#MeToo en de Amerikaanse hysterie*

Het gezeur over #MeToo gaat almaar door. Wellicht zal die discussie pas ophouden als er geen mannen meer op de wereldkloot rondlopen.
Niettemin moeten we een standpunt innemen, in de hoop de discussie in goede banen te leiden. Eerst en vooral wil ik mij stellig voornemen geen politiek-correcte prietpraat te verkopen. Als de emoties hoog oplaaien moeten we de argumenten pro en contra duidelijk benoemen. Dat zal wellicht niet veel helpen omdat de meeste mensen uit zichzelf verstrikt raken in hun eigen vooroordelen. De waarheid vergt altijd een langdurige en moedige strijd om in de samenleving algemeen aanvaard te worden.
Laat mij heel duidelijk zijn: het moet een vanzelfsprekendheid zijn dat in leidinggevende functies in het bedrijfsleven, in de politiek en in alle maatschappelijke sectoren, evenveel vrouwen als mannen vertegenwoordigd zijn. Even vanzelfsprekend moet zijn dat de integriteit van vrouwen gerespecteerd wordt. De #MeToo beweging is in die zin een goede zaak dat het vrouwen die het slachtoffer zijn geworden van ongewenste intimiteiten, stimuleert om de daders aan te klagen. We kunnen slechts hopen dat #MeToo vooral in islamitische landen succes heeft.
Het probleem zit in wat er na een aanklacht zal volgen. Normaliter is de aanklacht een zaak voor de rechtbank. De wet stelt duidelijk wat strafbaar is en de rechtbank is opgericht om te voorkomen dat het volk het heft in eigen hand neemt. Op die manier worden massahysterie, lynchpartijen en een heksenjacht voorkomen.
Wat we nu echter zien is dat de vermeende daders al veroordeeld zijn voordat er een rechter aan te pas komt. Wie een misdrijf pleegt en gestraft wordt, krijgt daarna een nieuwe kans. Nu zien we dat mannen die beschuldigd worden, voor de rest van hun leven paria's blijven. Dat neemt soms krankzinnige vormen aan, bijvoorbeeld toen een Britse minister moest aftreden omdat hij twintig jaar geleden tijdens een diner zijn hand op de knie van een dame had gelegd. Voor eeuwig verdoemd. Ik vermoed dat deze Brit, die al bij de eerste geruchten aftrad, bij zichzelf zei: 'Foert, gaan jullie maar de pot op', omdat hij geen zin had zich te verdedigen tegen hysterische wijven en enge persmuskieten.
Met andere woorden, ik pleit voor een combinatie van de #MeToo beweging met de normale rechtspraak. Als er eenmaal een aanklacht is, dan is het de rechter die moet beslissen of en welke straf er moet volgen. Daarna volgt er iets dat voor het algemeen maatschappelijk belang uitermate belangrijk is: vergiffenis. Een concreet voorbeeld: Gatti, dirigent bij de Nederlandse

Concertgebouworkest werd beschuldigd van seksuele intimidatie. Correct zou zijn dat hij voor de rechter komt en ondertussen blijft hij dirigent. Afhankelijk van het vonnis van de rechter volgen sancties. Als Gatti voldoet aan de door de rechter gestelde voorwaarden en sancties, volgt de vergeving en kan hij zijn carrière verder zetten. De vrouwelijke slachtoffers wordt recht gedaan en de maatschappij verliest geen toptalent. Wie daarna nog wil verhinderen dat Gatti zijn carrière vervolgt, moet rechterlijk vervolgd worden en een schadevergoeding betalen.
Een ander punt is dat de Amerikaanse hysterie over alles wat seks betreft overwaait naar Europa. De Italiaanse journaliste Oriana Fallaci heeft het ooit eens prachtig verwoord: 'Het is heel erg als een vrouw het slachtoffer is van seksuele intimidatie, maar nog erger is het lot van de vrouw die nooit seksueel geïntimideerd wordt'. Ook hier moet de rechtbank de hoofdrol spelen. De wet stelt duidelijk wat strafbaar is en wat niet strafbaar maar ongewenst is, moet met de nodige soepelheid worden bestreden.
Wat is trouwens het percentage mannen dat vrouwen op een laakbare manier lastig valt? In mijn gehele vijftigjarige carrière, waarbij ik hoofdzakelijk met vrouwen heb samengewerkt, heb ik slechts een paar keer meegemaakt dat vrouwen werden lastig gevallen door collega's. De overgrote meerderheid van de mannen gaat respectvol met vrouwen om en zij zullen altijd voor de belangen van vrouwen opkomen. Hebben de mannen niet altijd in de oorlog hun leven geriskeerd voor de vrede in hun land en om hun vrouwen en kinderen te beschermen?

5.2 *Met de vrouwenemancipatie begon de ellende*

Een onverwacht gevolg van de vrouwenemancipatie is dat jongens het minder goed doen op school en vaker psychische stoornissen hebben, zoals ADHD en autisme. In het onderwijs zijn vrouwen oververtegenwoordigd onder leerkrachten. Zodra een beroep verwijfd raakt, haken de echte mannen af. Jongens hebben op school nog nauwelijks mannelijke rolmodellen. Vrouwen reageren makkelijk hysterisch op friemelend gedrag en wegdromende leerlingen. Zij noemen het dan ADHD-kinderen en autisten. Deze jongens hebben echter een man nodig die de discipline erin houdt, die zelf een friemelaar is en tijdens de speeltijd met de jongens gaat mee ravotten, in plaats van in een hoekje te kletsen en te roddelen over collega's.
In de politiek zien we hetzelfde fenomeen. Het lijkt lovenswaardig te streven naar een gelijk aantal vrouwen in de politiek. Het resultaat is dat dit beroep verwijfd raakt. Uiteindelijk zijn de enige

mannen die nog aan politiek willen doen homo's, verstokte vrijgezellen en, – God verhoede het -, transgenders en dragqueens.

Emancipatie betekent voor vrouwen meer vrijheid. Dat is een groot goed en misschien wel de belangrijkste verworvenheid van de voorbije eeuw. Voor iedereen geldt echter dat vrijheid beperkingen kent. Als een vrouw in vrijheid kiest voor een kind, dan mag haar vrijheid niet ten koste gaan van het kind. De keuze om kinderen te krijgen is vrij, maar als ze er eenmaal zijn wordt de vrijheid beperkt. Kinderen hebben constant zorg nodig. Het kind moet ervaren dat zijn ouders om hem geven, onvoorwaardelijk en onbaatzuchtig. Het eigenbelang heeft geen prioriteit meer. Dit legt het fundament van de morele ontwikkeling.

De vrouwenemancipatie heeft veel instabiliteit in de relaties gebracht. Het aantal echtscheidingen is explosief gestegen. Een enorm aantal kinderen groeit op in eenoudergezinnen, meestal bij de moeder. Anderen groeien op bij opnieuw samengestelde gezinnen. Wat bij deze groepen ontbreekt is een stabiele vaderfiguur. Een bij de opvoeding betrokken vader is van cruciaal belang voor een gunstige ontwikkeling van het kind. Onderzoekers hebben aangetoond dat kinderen die opgroeien bij beide biologische ouders een hoger IQ hebben. Zelfs op de biologische ontwikkeling heeft dit gevolgen: de telomeres (een enzym, dit is een eiwit dat bepaalde processen in het lichaam kan veroorzaken) zijn langer bij 8-jarige jongens bij wie de vader goed betrokken is bij de opvoeding, met als gevolg een langere levensverwachting en minder kans op kanker. Deze gunstige invloeden gelden niet bij stiefvaders.

Niet-westerse allochtone kinderen zijn dubbel de klos. Vaders bemoeien zich daar nauwelijks met de opvoeding. In workshops die ik gaf aan Marokkaanse vaders, die als vrijwilligers toezicht hielden in hun wijk, zei ik dat moeders de belangrijkste rol spelen in de opvoeding van de kinderen. Dat konden zij niet accepteren. Aangezien de moeders in deze gezinnen meestal nauwelijks opgeleid zijn, stimuleren ze te weinig de intellectuele ontwikkeling van hun kinderen. Die kinderen mislukken op school, waar ze trouwens geen vervangende mannelijke rolmodellen ontmoeten, en ze stoppen voortijdig met hun opleiding. In hun wijk kijken ze op naar bendeleiders en drugdealers, waarmee ze zich identificeren. Ook islamisten kunnen grote invloed uitoefenen op deze kwetsbare jongeren.

In tegenstelling tot wat velen denken is het niet de armoede en discriminatie die leiden tot zware criminaliteit. Het is zware criminaliteit die leidt tot armoede en discriminatie. Amerikaanse onderzoekers die dit verband hebben aangetoond geven het advies bij frequente schietincidenten eerst de criminelen hard aan te pakken. De verkeerde rolmodellen verdwijnen dan uit de buurt en de

jongeren zullen meer gemotiveerd zijn om via legale weg aan de kost te komen. Armoede en discriminatie verdwijnen dan vanzelf.

Uit frustratie wegens het ontbreken van een vaderfiguur plegen zij geweld tegen homo's. Zij willen een volwassen man die hen met strenge hand aan de regels houdt, hen respect bijbrengt en op die manier hun zelfvertrouwen versterkt. De o zo empathische dames uit hulpverleningsland verhinderen met hun betutteling dat deze kerels zich zelf verantwoordelijk gaan voelen voor hun lot, wat trouwens ook de integratie van immigranten belemmert. Hoe paradoxaal het mag lijken mijn hypothese is dat homo's het best worden beschermd als blanke, heteroseksuele mannen hun stempel drukken op de samenleving. Verwachten we trouwens niet dat de politie hard optreedt tegen homogeweld?

De schietincidenten zijn een gevolg van het ontbreken van passende mannelijke rolmodellen en van de verkeerde mannelijke rolmodellen waarmee allochtone minderjarigen in hun wijk samen opgroeien. Zij zitten in een vicieuze cirkel, waarbij geweld nieuw geweld uitlokt. Wil je dit doorbreken dan zouden vanaf de basisschool de jongens in die wijken voornamelijk bij mannelijke leerkrachten moeten zitten. Die leerkrachten kunnen perfecte rolmodellen zijn. Zij brengen structuur, stellen harde eisen, leren behoeftenbevrediging uit te stellen (een van de belangrijkste factoren voor toekomstig succes) en bieden deze jongens op die manier zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld.

En de politie? De tolerantie in onze samenleving is fantastisch, maar voor deze jongens is het nefast. Grappen als alternatieve straffen en enkelbanden geven hen een verkeerd signaal. Deze laatste methoden 'werken' goed bij niet al te zware criminelen die ook vanzelf met hun crimineel gedrag zouden stoppen.

Het te softe beleid kan ik toelichten met de situatie in het leger. Vroeger hadden alle jonge mannen verplichte legerdienst. Daar werden ze voorbereid op oorlogvoeren en stond discipline hoog in het vaandel. Nu is ook het leger gefeminiseerd zodat het eerder een halfzacht vredeskorps is geworden, met als gevolg drama's als Srebrenica. Als dit leger op missie gaat smeekt de Tweede Kamer dat de militairen geen gevaar mogen lopen en beslist niet mogen worden betrokken in gevechtshandelingen. Leg dat eens uit aan de Russen en de Chinezen.

Willen we jongens gelijke kansen geven, dan mogen we hen niet opzadelen met de gevolgen van een doorgeschoten vrouwenemancipatie, noch op school, noch in het leger.

Moet de vrouw terug naar de keuken? Ik zeg het anders: vrouwen èn mannen moeten naar de keuken. Dit wordt mogelijk als er een 18-urige werkweek komt. Dan kunnen beide ouders de kinderen opvoeden. Zo'n korte werkweek lijkt nog veraf, maar is realiseerbaar. We hoeven slechts

alle nutteloze beroepen (ongeveer de helft) te schrappen en te stoppen met de productie van overtollige goederen (ongeveer 90 procent). Dan komt er tijd vrij voor de dingen waar het echt om gaat in het leven.

5.3 *Vrouwenemancipatie: een mannenzaak*

Vrouwenemancipatie is een van de belangrijkste verwezenlijkingen van de vorige eeuw, alhoewel er nog veel werk aan de winkel is. Toch is er iets fundamenteel fout gegaan. Vrouwenemancipatie wordt teveel gezien vanuit een mannelijk perspectief, waardoor vrouwen zich meer als mannen gaan gedragen. Dit wil zeggen dat ze agressiever zijn, competitiever, egocentrisch gericht op het verwerven van macht en van bezit. Vanuit een vrouwelijk perspectief zou vrouwenemancipatie betekenen dat er in de samenleving meer zorgzaamheid is, meer saamhorigheid en meer verbondenheid. Dit zijn nu precies de kenmerken die de wereld meer dan ooit nodig heeft. De uitputting van de planeet aarde, de oorlogen, de onrechtvaardige verdeling van de welvaart, het gebrek aan goed onderwijs voor veel kinderen en de corruptie zijn namelijk het gevolg van de zojuist genoemde ’mannelijke’ eigenschappen.

Hoe komt het nu dat vrouwen zorgzamer zijn en meer gericht op relaties en mannen agressiever en gericht op verovering van bezit en een territorium? Meestal wordt dit verklaard als instinctief, biologisch bepaald gedrag. Vrouwen en mannen zijn als het ware door de genen geprogrammeerd om zich vrouwelijk en mannelijk te gedragen. Een andere verklaring biedt de evolutieleer: bij mannen overleeft de sterkste of de meest agressieve en vrouwen doen er best aan zich onderdanig en verleidelijk te gedragen. De moderne mannen en de niet-geëmancipeerde vrouwen gedragen zich nog steeds als primitieve neanderthalers.

Beide verklaringen zijn te simpel en vanuit menselijk perspectief gezien vernederend. De mens is meer dan een door instincten geprogrammeerd dier. Hij kan denken. Hij heeft een bewustzijn. Hij kan inzicht in zichzelf hebben en stelt vragen over wat zinvol en waardevol is. Kortom, de mens overstijgt het animale en kan in grote mate in vrijheid zijn gedrag bepalen. We moeten om die reden zoeken naar psychologische verklaringen van respectievelijk mannelijk en vrouwelijk gedrag. Niets belemmert mannen om ook zorgzaam, liefdevol en empatisch te zijn. De overdreven en eenzijdige nadruk op agressie, competitie en egocentrisme wijst eerder op een stoornis die vreselijke gevolgen kan hebben voor de samenleving. Graaiers die zonder schaamte miljoenen opstrijken aan salaris en bonussen zijn voorbeelden van psychopaten die de wereld tot een hel maken. Hetzelfde geldt voor politici in Derde Wereldlanden die in luxe leven terwijl de bevolking honger lijdt en de kinderen

geen fatsoenlijk onderwijs krijgen. Die leiders zijn ordinaire dieven. Redenen genoeg om te kiezen voor een matriarchale in plaats van een patriarchale maatschappij.
Psychologische verklaringen bieden hoop, want dan is het niet zo dat de mens zomaar geprogrammeerd wordt door zijn genen. Bij een psychologische oorzaak kan de stoornis genezen door bewustwording. In plaats van vrouwenemancipatie heeft de wereld meer behoefte aan bewustwording van de mannen. Hiermee wordt bedoeld zich ervan bewust worden dat we zorgzamer, liefdevoller en empathischer moeten zijn om van de wereld een betere plek te maken dan nu het geval is. Wat dit concreet kan betekenen wil ik straks verder toelichten, maar eerst komt de vraag wat bewustwording kan belemmeren.
Mannen hebben veel te winnen met agressie, egocentrisme, verovering van bezit en een territorium. Hierdoor nemen mannen al eeuwenlang en wellicht al miljoenen jaren een bevoorrechte positie in. Er zal daarom enorm veel weerstand zijn tegen bewustwording van de noodzaak om andere waarden de plaats te geven die hen toekomt. De graaier van daarnet zal nooit toegeven dat hij ernstig psychisch gestoord is. Een dictator in het Midden-Oosten zal met nog meer repressie reageren. De Taliban zullen vrouwen alle zeggenschap blijven ontzeggen. De idioot met losse handjes laat zich niet weerhouden door de MeToo-beweging.
Zolang mannen egocentrisch gericht zijn op macht en bezit hebben vrouwen geen andere keuze dan onderdanig te zijn. De vrouwenemancipatie is een beweging die vrouwen ervan bewust heeft gemaakt dat het anders kan. Wat ik hier betoog is dat voor een meer menswaardige wereld en om een rem te zetten op de voortgaande destructie van onze planeet het doel van de emancipatie niet moet zijn nog meer ’mannelijk’ gedrag, maar meer ’vrouwelijk’ gedrag. Essentieel hierbij is dat het niet gaat om verschillen tussen mannen en vrouwen. Zowel mannen als vrouwen hebben de morele plicht meer zorgzaamheid, verantwoordelijkheid, verbondenheid en saamhorigheid in de wereld realiseren.
Nu kom ik op een moeilijk punt omdat het gaat om het breken van een weerstand die heel diep in de samenleving is ingebakken. Bij de zojuist genoemde kenmerken van het vrouwelijke gaat het om de overgang van een patriarchale naar een matriarchale samenleving. Dit begint in het gezin, de intimiteit van de woning, de onvoorwaardelijke en onbaatzuchtige verantwoordelijkheid van de ouders voor hun kinderen. Concreet betekent dit dat het gezinsleven weer absolute voorrang moet krijgen. Nog concreter: een 18-urige werkweek zal het mogelijk maken dat zowel mannen als vrouwen ouder kunnen zijn voor hun kinderen. We moeten af van het dogma van een eindeloze economische groei want er moet gewoon minder geproduceerd worden om de klimaatdoelen te halen. Dit is een waarheid die op het grootste verzet zal stuiten. Alleen een catastrofe van

ongekende omvang zal de trigger zijn om tevreden te zijn met wat wij hebben, zoals aanbevolen in psalm 128:

je zult eten wat je werk opbrengt,
geluk en voorspoed vallen je toe,
je vrouw als een vruchtbare wijnstok
in het midden van je huis,
je kinderen als jonge olijfbomen
in een kring om je tafel

Een matriarchaal tijdperk wordt een nieuwe tijd waarin de mens en de natuur weer verzoend worden. Vanuit het gezin breidt de zorgzaamheid, de saamhorigheid en de verbondenheid zich uit naar de eigen wijk, de streek en het land. Dit betekent bijvoorbeeld dat we in de eigen regio in de mate van het mogelijke zelfvoorzienend zijn, dat we lokale producten kopen en dat we zorg dragen voor de natuur, de landschappen en het erfgoed. Jongeren worden gestimuleerd om beroepen te kiezen die noodzakelijk zijn voor een zorgzame, zelfvoorzienende samenleving en een goed beheer van het land. Uiteindelijk zal de solidariteit zich uitbreiden naar landen in ontwikkeling, met als gevolg dat elke immigrant kan terugkeren naar het land waarmee hij verbonden is en waar hij solidair kan meewerken aan de opbouw.
Mijn nadruk op het gezinsleven lijkt in deze tijd iets voor een roepende in de woestijn. Een verkeerd begrepen emancipatie leidt tot een strijd van allen tegen allen om op te komen voor de eigen identiteit en de eigen rechten. Het stichten van een gezin wordt steeds verder uitgesteld. Velen kiezen voor een eenkamerappartement voor de rest van hun leven. Er worden steeds minder kinderen geboren. Het werken heeft voorrang zodat kinderen al kort na de geboorte gedurende de belangrijkste uren van de dag gedumpt worden bij wildvreemde mensen die geen band hebben met deze kinderen. Door de verblinding van de consumptie- en entertainmentmaatschappij zien we zelfs niet meer dat menselijk geluk ligt in het samenzijn met mensen die om elkaar geven, onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk. We lijken nu eerder te kiezen voor een samenleving waarin vrouwen geen vrouwen en mannen geen mannen meer zijn. Het verdriet, de eenzaamheid en de depressiviteit die daarachter schuilen worden handig verdrongen door de roependen in pretparkland.

5.4 *Een vrouwenquotum van 30 procent is bijna te veel*

In mijn klinische praktijk als orthopedagoog kreeg ik vaak zogenaamde ADHD-kinderen in behandeling. Dat waren altijd jongetjes. De ouders vroegen wanhopig mijn hulp omdat ze door de school onder druk werden gezet om hun kind ritalin te laten slikken. Ik stelde toen vaak voor het kind over te plaatsen naar een klas met een mannelijke leerkracht. Einde ADHD. Een man weet zo'n drukke, hyperactieve kereltjes wel aan te pakken. Vrouwen kunnen daar minder goed tegen, worden hysterisch als niets blijkt te helpen waardoor het jongetje nog drukker gaat reageren.

In België ben ik directeur geweest van een jeugdgevangenis voor meisjes. Naast de psychiater die twee middagen in de week kwam, was ik daar de enige man. Volgens de toenmalige wetgeving mocht geen mannelijk personeel voor de vrouwengevangenissen worden aangeworven. Het gemiddeld aantal ziekteverloven per jaar was 65 dagen, zwangerschapsverloven inbegrepen. Als hun kind ziek was, melden zij zich uit noodzaak ook ziek want wie moest anders voor het kind zorgen. Op een dag hadden zoveel groepsleidsters zich ziek gemeld dat ik er alleen voor stond, samen met een 69-jarige verpleegkundige die daar was blijven hangen omdat er geen plaatsvervangster gevonden kon worden. Ik vertikte het om andere personeelsleden op te trommelen, want dan zijn diegenen die nooit ziek zijn altijd de klos. Ik loste het probleem op door de meiden te laten uitslapen totdat de leraressen zouden komen in de hoop dat er geen opstand zou uitbreken want nogal wat meiden in die gevangenis waren erg agressief. Het liep goed af. Voor mij was dit de druppel die de emmer deed overlopen. Ik solliciteerde met succes op een baan in Amsterdam en kreeg daar asiel.

Als hoogleraar had ik een project voor innovatie in de jeugdzorg. Het team van dit project bestond uitsluitend uit vrouwen. Zij waren zeer geëngageerd en behaalden puike resultaten in de behandeling van de meest problematische gezinnen. Als er echter een teamlid was dat door de anderen niet werd aanvaard, dan was er geen houden aan. Die werd geniepig weggepest tot zij huilend vertrok. Onder mannen zouden we in alle openheid eens flink met elkaar ruzie maken en daarna zand erover.

Vrouwen laten emoties op overdreven wijze meespelen

Begrijp me niet verkeerd. Persoonlijk vind ik de vrouwenemancipatie een van de belangrijkste verwezenlijkingen van de vorige eeuw en er is nog veel werk aan de winkel. Ik heb in mijn 50-jarige carrière het geluk gehad te mogen samenwerken met vrouwen die vol enthousiasme hun werk deden en uitermate betrouwbaar waren. Vrouwen zijn vaak moediger dan mannen en ze hebben meer uithoudingsvermogen. Het probleem dat ik hier wil aankaarten is de neiging van vrouwen om emoties op overdreven wijze te laten meespelen in de relaties. Er moet uiteraard voldoende aandacht zijn voor de emoties, maar als iets tegenzit, - zoals het niet te controleren gedrag van een

ADHD-kind of een frustrerende karaktertrek van een collega - dan leidt een emotionele benadering tot wrok en haat.

Racisme in de kinderbescherming

Het meest trieste voorbeeld hiervan maakte ik mee in een project voor de kinderbescherming. In een bepaalde gemeente waren alle officieren van justitie en de kinderrechters van vrouwelijke kunne. Ik kreeg vooraf een lijst van de harde kern jongeren die ik met mijn team in behandeling zou nemen. Die lijst bestond uit 40 criminelen waarvan 38 van allochtone afkomst. Dit laatste vond ik verdacht, want in die gemeente was het aantal niet-westerse bewoners minder dan 10 procent. Toen ik de strafregisters raadpleegde ontdekte ik tot mijn grote verbazing dat bij meer dan de helft er geen sprake was van ernstige delicten of van recidivisme. Een Marokkaanse jongen stond op die lijst omdat hij twee jaar geleden het hek van een weide had geopend waardoor de koeien konden ontsnappen. Een andere jongen kreeg voor een diefstal een huisarrest na de schooluren van twee jaar. Die jongen en zijn ouders werden er gek van. Die meedogenlozen aanpak van de kinderrechters en officieren van justitie is wellicht te verklaren omdat ze te emotioneel reageerden op de overlast die allochtonen jongeren in de wijken veroorzaakten.

Toen ik dit aankaartte ontstond een ware hetze tegen mijn team. Alles werd uit de kast gehaald om ons te dwarsbomen. Voorstellen om bijeen te komen om tot een vergelijk te komen werden botweg geweigerd. Uiteindelijk moest ik opgeven, want tegen de rechterlijke macht valt weinig in te brengen. Dat de kinderrechters en de officieren van justitie hier op verdoken wijze een racistisch en onnodig repressief beleid voerden mocht blijkbaar niet bekend gemaakt worden. Ik heb vaak gewerkt met kinderrechters en ben er zeker van dat met mannelijke kinderrechters een constructieve samenwerking tot stand gekomen zou zijn.

Wat is de conclusie van deze ervaringen en wat zou dit kunnen betekenen voor de politiek? Het gaat mij niet om stereotiepe beelden van de vrouw of de man. Ik heb het liever over het vrouwelijke en het mannelijke, want er zijn mannen die erg emotioneel zijn en vrouwen die even zakelijk en afstandelijk zijn als mannen. Als we echter een vrouwenquotum instellen van hoogstens 30 procent, dan zal het zakelijke, objectieve en logische het overwicht hebben op het emotionele en subjectieve zonder dit laatste uit te sluiten. In mijn klinische praktijk leerde ik ouders en leraren op een afstandelijke en meer objectieve manier te kijken naar het probleemgedrag van het kind. Met deze houding worden oplossingen makkelijker gevonden. In de politiek zal dit evenzeer gelden, vandaar mijn pleidooi om de vrouwen in een minderheidspositie te houden.

5.5 *Twitterland kleuterland*

Ik heb twee Twitter-accounts. De eerste heeft voornamelijk volgers uit rechtse en conservatieve hoek. Op dat account vind ik tweets die pro-Trump, pro-Wilders, pro-FvD, anti-islam zijn en wat dies meer. Deze tweets worden vaak gelinkt met video's over afschuwelijke gebeurtenissen. Laatst zag ik bijvoorbeeld een filmpje van een meisje in Afghanistan dat verkocht werd om uitgehuwelijkt te worden aan een oude vieze man. Het meisje, waarvan ik de leeftijd schatte op acht jaar, klampte zich vast aan haar moeder en huilde hevig. Zij werd door een paar mannen losgerukt en die oude viezerik nam haar mee. Ook was er een video over een Yazidi vrouw die als slavin te koop werd aangeboden aan enkele Arabieren. Die vrouw zat er gehurkt bij en leek doodsbang. In een video van een huwelijksplechtigheid ergens in een *shithole* country gaf de bruidegom de veel te jonge bruid een harde klap om de oren. Dit hoorde daar blijkbaar bij het ritueel om aan te geven wie de baas is in het huwelijk. Iedereen, vooral ook de vrouwen, applaudisseerden toen die man de oorveeg uitdeelde. Het meisje zelf dook ineen van de pijn.

Bij dit soort filmpjes koken mensen van woede. Dit roept gevoelens op van wraak. Om dat uit onze samenleving te bannen komt bijvoorbeeld de gedachte op dat 'alle moslims zo snel mogelijk gedeporteerd moeten worden naar landen van herkomst. Dat ze het zelf daar maar uitzoeken'.

Mijn tweede Twitter-account is van een heel andere orde. Hier krijg ik tweets uit linkse hoek: pro-Labour, pro-Corbyn, pro-Bernie Sanders en met veel tegemoetkoming voor immigranten, voor een groene politiek, voor harde maatregelen om de gevolgen van de klimaatverandering in te perken, voorstellen om in scholen en openbare gebouwen genderneutrale wc's te plaatsen en met veel waarschuwingen tegen het opkomend fascisme. Bij deze tweets krijg je een ander soort kramp: hoe naïef kunnen mensen zijn? Ondergraven zij niet de fundamenten van onze westerse beschaving en worden wij in Europa niet zo verwijfd dat onze vijanden de spot met ons drijven en ons als een gemakkelijke prooi zullen overrompelen?

Soms heb ik behoefte om mij te bezinnen en een tijdlang geen tweets meer te lezen. Dan doemen een aantal vragen op. Ten eerste is er de twijfel wat fake news is in al die twitterberichten, wat is er nu echt waar, waarop kan de lezer zich baseren om waarheid, leugen, overdrijving of eenzijdigheid van elkaar te onderscheiden? Ten tweede is er het probleem van de polarisatie die de tweets, samen met andere internetproducten, teweegbrengen onder de bevolking. Eén video kan haat- en wraakgevoelens aanwakkeren bij miljoenen mensen. De invloed op verkiezingen, ook van valse informatie, is een welbekend fenomeen. Ten derde is er de mogelijke invloed van machthebbers die

over de middelen beschikken om doelgericht met duizenden tweets de juiste personen te bestoken met tweets.
Hoe je weg vinden in twitterland zonder als een kleuter je te laten manipuleren? Beperken van de vrije meningsuiting is geen optie. Ik ben voorstander van absolute vrijheid van meningsuiting, omdat dit de motor is van vooruitgang en voortschrijdend inzicht. Bovendien is er het Wetboek van Strafrecht dat bepaalt wat strafbaar is. Aanzetten tot geweld of laster zijn er bekende voorbeelden van. De wet beschermt de burgers als ze persoonlijk worden bedreigd of belasterd. Er is echter geen wettelijke bescherming mogelijk tegen de ideeënwereld.
Ik vrees helaas dat fake news altijd verspreid zal worden, zowel door linkse of rechtse groeperingen. Zelfs diegenen die consciëntieus berichten de wereld insturen, met goede bedoelingen en met de overtuiging het gelijk aan hun zijde te hebben, kunnen zich baseren op vooroordelen of inzichten die over enkele jaren vals of ongefundeerd zullen blijken te zijn. Een typisch voorbeeld van dit laatste zijn de zogenaamde mainstream media. Kranten en tv moeten zich richten naar een groot publiek en daarom moeten ze de gangbare opinie volgen. De massa heeft nu eenmaal veel tijd nodig om nieuwe inzichten eigen te maken. Een nieuwe waarheid wordt eerst weggelachen, dan wordt zij met alle geweld bestreden en tenslotte wordt die waarheid gemeengoed. We zullen, met andere woorden, moeten leren met fake news en opruiende tweets om te gaan. Het enige advies dat ik kan bedenken is als houvast of als ijkpunt die dingen te nemen die we zelf in de hand hebben en die we belangrijk achten. Belangrijk is dat we in vrede en veiligheid kunnen leven, dat we in onze basisbehoeften kunnen voorzien en dat we het gevoel hebben een zinvol bestaan te leiden. Hierbij is verbondenheid een sleutelbegrip: met de mensen met wie we ons verbonden voelen kunnen we onze doelen het best bereiken. Die mensen kennen we namelijk en maken we dagelijks mee. Over hen kan niet zo makkelijk fake news verspreid worden.
Dit is een pleidooi voor een bottom-up beleid: richt jouw sociale, economische, culturele en politieke activiteiten op de mensen die je het best kent. Koop bijvoorbeeld alleen bij mensen met wie je je verbonden voelt, koop in de mate van het mogelijke producten uit de eigen regio en kies voor politici die een gemeenschappelijke cultuur en geschiedenis met jou delen en die deze waarden ook uitdragen. Als iedereen in de wereld zich zo gedraagt, neemt ieder mens zijn verantwoordelijkheid op voor zijn eigen land en cultuur. De politiek zal ons dan volgen en niet omgekeerd. We zijn dan geen kleuters meer.

5.6 *Transgender en geslachtsverandering*

Veertig jaar geleden werd ik gevraagd om als adolescententherapeut het licht te laten schijnen over een onderzoek dat werd uitgevoerd in een academisch ziekenhuis. Het ging over een project waarbij de groei van meisjes die te lang zouden worden via hormonale behandeling vertraagd werd. De menarche (eerste menstruatie) mocht nog niet zijn opgetreden en de meisjes, tussen de 12 en 14 jaar oud, moesten in de loop van twee jaar ongeveer tweeduizend pillen slikken. In een regionale krant was een artikel hierover verschenen, met als gevolg dat er een toevloed was van jonge patiëntjes.
De uiteindelijke lengte van deze meisjes kon vrij goed voorspeld worden. In mijn onderzoek bekeek ik eerst de voorspelde lengtes en tot mijn stomme verbazing zouden de meeste meisjes die aangemeld waren tussen de 175 centimeter en 185 centimeren lang worden, wat in feite bij deze Hollandse tantes vrij normaal is. Ik schafte een paar mannequinpoppen aan en confronteerde deze meisjes en hun moeders met hun uiteindelijke lengte. Op die manier realiseerden zij zich dat er niets abnormaals aan de hand was. Het project van het academisch ziekenhuis werd stopgezet.
Het gaat hier om een soort medicalisering van een ingebeeld probleem dat eigenlijk geen probleem is. Dit doet zich op veel terreinen voor. Een vriend van mij die kinderarts is, vertelde mij na zijn pensionering dat 70 procent van de kinderen die bij hem werden aangemeld in feite niet ziek was. Hij schreef toen wat onschuldigs voor om de ouders gerust te stellen, en om te voorkomen dat ze naar de concurrentie zouden gaan. Vijftig jaar geleden werden hele volksstammen geopereerd voor appendicitis en amandelen (waaronder de auteur). Daar hoor je nog zelden iets over.
De vrees bestaat dat in deze tijd de vraag naar geslachtsverandering bij kinderen en adolescenten ook eerder een ingebeeld probleem is. In het Verenigd Koninkrijk is tussen 2009 en 2017 het aantal meisjes dat twijfelt over het eigen geslacht met 28 procent gestegen. Een Amerikaans onderzoekster aan de Brown University was benieuwd naar de oorzaken van deze stijging. Het bleek namelijk dat meer en meer jongeren dachten aan transgender, onder invloed van websites en van verhalen onder leeftijdgenoten. Bij 87 procent van 256 pubers die twijfelden over hun geslacht, bleek dit inderdaad het geval te zijn. Pubers die ‘uit de kast’ kwamen en dus een ander geslacht aannamen, werden populairder onder leeftijdgenoten.
Volgens de onderzoekster is er echter iets anders aan de hand. Bij tweederde van de 256 onderzochte pubers was eerder een psychiatrische stoornis of een ontwikkelingsstoornis gediagnosticeerd. De helft had zichzelf al eens verminkt of had een trauma opgelopen. De conclusie hieruit is dat als therapeutische hulp wordt geboden bij die stoornissen, de vraag naar verandering van geslacht verdwijnt. Het is dus roekeloos om bij deze pubers testosteron voor te schrijven, omdat dit onomkeerbare effecten heeft, en operationeel ingrijpen is helemaal uit den boze.

Toen deze onderzoekster hiervan melding maakte op de website van de Brown University moest dit onder een storm van protest vanuit de LHBTI-beweging worden verwijderd en de universiteit reageerde laf door te zeggen dat 'hierover eerst meer onderzoek is vereist'.

Het wegmoffelen van dit onderzoek onder druk van het politiek-correcte denken is een regelrechte schande. Dit raakt een van de kernwaarden van de westerse beschaving: de vrijheid om alles te onderzoeken, de vrijheid om kritisch te denken. Op een universiteit moet het mogelijk zijn te onderzoeken of homoseksualiteit een stoornis is en zo ja, of diepgaande Jungiaanse psychotherapie dit kan genezen. Andere mogelijke vragen zijn: komt bij het ouder worden baardgroei eerder voor bij lesbiennes dan bij echte vrouwen? Leidt voorlichting op school over homoseksualiteit al dan niet tot meer ingebeelde homoseksualiteit bij jongeren? Wordt de ontwikkeling van de intelligentie belemmerd bij kinderen die opgroeien onder een religie die kritisch denken veroordeelt? Leidt een homeopathische verdunning van de samenleving tot meer domme programma's bij de openbare omroep? Dit zijn uiteraard niet mijn opvattingen. Ik wil gewoon weten of ze waar zijn of dat, integendeel, ze met harde bewijzen weerlegd kunnen worden.

Mijn voorstel is dat de universiteiten die omwille van politieke redenen of onder druk van de gangbare opinie onderzoeksthema's verbannen tijdelijk gedegradeerd worden tot hogescholen. Een instelling kan zich pas universiteit noemen als alles onderzocht en gezegd mag worden, dus als er volstrekte academische vrijheid heerst.

5.7 *Spermadonatie is een misdaad tegen de menselijkheid*

Stel dat een Turks historicus het wetenschappelijk bewijs zou vinden dat de genocide op de Armeniërs inderdaad heeft plaatsvonden. Indien hij zijn bevindingen zou publiceren, wordt hij de volgende dag vermoord. Turkse historici zullen wijselijk dergelijke gevoelige onderwerpen vermijden en kiezen voor maatschappelijk irrelevante onderwerpen, waarbij niemand hun publicaties zal lezen, ofwel zullen zij het onderzoek zodanig manipuleren dat de resultaten de Grijze Wolven welgevallig zijn.

Hetzelfde geldt voor onderzoek dat in verband staat met LHBTI'ers. In de landen die vroeger lid waren van de EGKS zullen weliswaar geen moorden worden gepleegd om politieke redenen, een enkele linksgekkie of wat import daargelaten, maar een wetenschapper die iets zou ontdekken dat niet strookt met het politiek correcte denken, kan zijn carrière verder vergeten. Wil je als wetenschapper veel subsidie binnenrijven, dan moet je je begeven op een terrein dat niemand

interesseert, vandaar dat promotie-onderzoeken in de Sociale Wetenschappen meestal maatschappelijk irrelevant zijn, of moet je de data op zo'n manier door de statistische molen draaien dat de resultaten hoerageroep uitlokken bij de deugmensen. We moeten daarom met de nodige achterdocht kijken (lees: ik heb er niet de minste fiducie in) naar studies over kinderen die opgroeien bij LHBTI-ouders.

Een boer die nog nooit twee stieren heeft gezien die een kalf zogen, zal het idee dat twee homo's een kind adopteren knettergek vinden. Als wetenschapper kan ik mij uiteraard niet beroepen op gezond boerenverstand. Wat zegt het wetenschappelijk onderzoek hierover? Bij het zoeken naar een antwoord houd ik in mijn achterhoofd dat van 40.000 psychologische onderzoeken werd aangetoond dat bij replicatie andere, soms zelfs tegengestelde resultaten werden vastgesteld. Je vraagt je af waarin de studenten psychologie worden opgeleid. Godfried Bomans wist het al. Hij gaf de psycholoog Blablatsky het advies horlogemaker te worden. Dan wist hij ten minste hoe laat het was.

Wat opvalt bij het onderzoek over de ontwikkeling van kinderen bij LHBTI-ouders is dat het allemaal rozengeur en maneschijn is. Dat is verdacht. Sommige onderzoekers hebben zelfs 'ontdekt' dat die kinderen er achteraf beter aan toe zijn dan kinderen die opgroeien in het traditionele gezin. Deze onderzoekers of vragenlijst-psychologen hebben nooit iets gehoord over sociaal wenselijke antwoorden op vragenlijsten.Vergelijken we dit met onderzoek bij kinderen van gescheiden ouders, dan blijkt dat de meeste kinderen van gescheiden ouders geen gedragsstoornissen ontwikkelen, maar dat de meeste kinderen met gedragsstoornissen gescheiden ouders hebben. Kortom, het gaat om een verhoogd risico. De echtgenote van een bekende Nederlander vertelde mij dat haar man van de een op de andere dag met de noorderzon was vertrokken. Haar vierjarig zoontje ging een jaar lang elke avond aan het tuinhekje staan om te zien of zijn vader niet naar huis kwam. Zou hier geen sprake kunnen zijn van een posttraumatische stressstoornis?

Zeker is dat uit het huidig onderzoek geen conclusies kunnen worden getrokken over de gevolgen van de opvoeding bij LHBTI-ouders. Dit is de conclusie van een studie uit 2016 waarin vrijwel alle onderzoek van de afgelopen tien jaar aan een meta-analyse werd onderworpen.

Ik kan me niet goed voorstellen dat er geen verhoogd risico is bij een kind dat in de basisschool ontdekt dat alle andere kinderen een vader hebben, of in het geval van een homo-stel een moeder. Of hoe zit het in de puberteit als de jongere heteroseksueel is en zich in het gezin niet kan identificeren met een volwassene van hetzelfde geslacht of thuis geen model heeft gezien van hoe man en vrouw met elkaar omgaan?

Omwille van al deze onzekerheid en de kans op een verhoogd risico, baseer ik mij liever op mijn pedagogisch inzicht en op mijn klinische ervaring als orthopedagoog. Als pedagoog vind ik dat elk kind het fundamenteel recht heeft om te weten wie zijn biologische moeder en biologische vader is. Daarnaast heeft elke volwassene de fundamentele plicht zorg te dragen voor het kind dat zij of hij heeft verwekt. Spermadonatie is om die reden een misdaad tegen de menselijkheid. Daarnaast is het voor mij een pedagogisch axioma dat met kinderen niet geëxperimenteerd mag worden en dat risico's met mogelijk langdurige negatieve gevolgen vermeden moeten worden. Houdt de opvoedingssituatie dus zo natuurlijk mogelijk.

Als orthopedagoog heb ik op de meer dan tweeduizend gezinnen die ik in behandeling heb gehad, slechts een tiental kinderen gezien die opgroeien bij LHBTI-ouders. Dat is te begrijpen, want zulke kinderen komen zelden voor. Als deze ouders mij om advies vragen, dan onthoud ik mij van elk waarde-oordeel en ik doe mijn uiterste best om hen zo goed mogelijk te helpen. Een lesbische moeder die een kind had van een spermadonor, vertelde mij dat haar zoontje haar de oren af zeurde over wie zijn vader was. Op een dag had zij haar vijfjarig zoontje op school opgehaald en toen zij aan de voordeur kwam, zei haar zoontje: 'Zou papa thuis zijn?' Dat sneed door haar ziel. Het gaat nu goed met het kind, maar vijf jaar later komen deze vragen steeds terug tot wanhoop van de moeder.

Waar het mij om gaat is dat het beleid moet uitgaan van de fundamentele rechten van kinderen en van de fundamentele plichten van ouders. Helaas is de politiek de weg kwijtgeraakt: in de 'Kamerbrief over de Emancipatienota 2018-2021' komt het woord 'gezin' slechts eenmaal voor. In een interview zei de toenmalige minister van Engelshoven, die deze Kamerbrief heeft opgesteld: 'Hoezo is het gezin in gevaar?! We moeten af van het stereotype dat een gezin een man, een vrouw en kinderen is. Een gezin kan ook uit twee mannen of twee vrouwen bestaan, of een eenoudergezin zijn'.

Welnu, mevrouw de minister, het gezin *is* in gevaar. Tenzij u zelf God bent en het anders kan regelen, heeft elk kind een vader en een moeder.

5.8 *Noa Pothoven: het wegredeneren van euthanasie*

Deskundigen wringen zich in allerlei bochten om de zelfdoding van het Arnhemse meisje Noa Pothoven, een meisje dat leed aan ernstige depressies, niet als euthanasie te moeten duiden. Euthanasie is echter ook 'beëindiging van het leven door het nalaten van een behandeling'. Noa is

gestopt met eten en drinken en ze werd in de laatste dagen bijgestaan door haar psychiater en de huisarts. Ik twijfel er niet aan dat alle betrokkenen de afgelopen jaren hun uiterste best hebben gedaan om Noa voor haar lijden te behandelen, maar niets bleek te helpen. Het gaat daarom eerder om euthanasie door het niet kunnen verstrekken van een efficiënte behandeling. In geen enkele van de 23 instellingen waar ze werd opgenomen kon de vicieuze cirkel waarin dit meisjes was terechtgekomen worden doorbroken.

Er zouden in Nederland nog zo'n 250 Noa's rondlopen. Stemmen gaan op voor gespecialiseerde voorzieningen, zonder wachtlijsten en waar de beste specialisten werkzaam zijn. Ik geloof niet in deze oplossing. We beschikken in Nederland over de best opgeleide therapeuten en psychiaters. Moeten we dan nog verder specialiseren? Het gaat volgens mij niet om de deskundigheid of om de specialisatie, maar om een mentaliteitsverandering. Dit laatste wil ik verder toelichten.

Wat zou voor Noa de juiste aanpak geweest zijn? Die vraag kan ik niet zomaar direct beantwoorden, vooral niet omdat ik slechts beschik over de informatie die via de media werd verkregen. Ik wil hier slechts aangeven wat op basis van mijn klinische ervaring aanbevolen kan worden. Ik ben tweemaal directeur geweest van een gesloten instelling voor ernstig gedragsgestoorde meiden. Daarna heb ik gedurende meer dan dertig jaar projecten geleid waar jongens en meisjes met dezelfde ernstige stoornissen intensief, maar thuis werden behandeld. Bij meer dan de helft van de meiden was er sprake geweest van incest, verkrachting of mishandeling. Automutilatie en suïcidepogingen kwamen frequent voor.

In de loop der jaren kreeg ik inzicht in wat werkt en wat niet werkt bij deze zeer moeilijke groep adolescenten. Wetenschappelijk onderzoek ging altijd samen met de behandelingen. Op basis hiervan wil ik, met de nodige schroom, de hiernavolgende aanbevelingen geven.

Het gaat niet om het behandelen van een eetstoornis, een posttraumatische stressstoornis of van een depressie. Het gaat om de behandeling van Noa. Wat wordt hiermee bedoeld? Noa was veel meer dan haar stoornissen. Ze zal beslist ook veel talenten en goede eigenschappen hebben gehad. Daarnaast zat ze met veel problemen, die ze jarenlang verborgen heeft gehouden voor haar omgeving. Tot ze elf jaar was ging het goed met Noa. Ze heeft dus bij haar ouders een leuke kindertijd gehad. Daar kunnen haar ouders trots op zijn en Noa kon goede herinneringen ophalen. Dit had in gesprekken met de ouders en met het meisje een belangrijk thema moeten zijn. Zo halen we deze mensen uit de sfeer van alle ellende en mislukkingen. Misschien is dat precies hetgeen wat hulpverleners hebben verwaarloosd.

De hulpverlener moet een vertrouwensrelatie met opbouwen, onder andere door over de positieve kanten van persoonlijkheid en het leven te praten. Ik deed dat meestal niet zelf, maar zocht hiervoor

een van mijn jonge medewerksters met wie het tussen een patiente en haar goed klikte. Die medewerkster kreeg dan vanuit het team de nodige begeleiding en adviezen. Ik durf zelfs, op basis van talloze ervaringen, te beweren dat een jonge stagiaire die erg gemotiveerd is en alles over heeft voor haar 'cliënt', betere resultaten kan behalen dat de meest ervaren specialist. Alles draait tenslotte om de ondersteunende relatie, vooral bij psychische klachten en stoornissen.
Ten tweede moet de behandeling niet gericht zijn op de 'cliënt' alleen. Een behandeling gericht op het individu, houdt altijd de boodschap in dat de persoon 'ziek' of 'gestoord' is, wat makkelijk kan samengaan met een groot, maar onterecht schuldgevoel of met een enorm laag zelfbeeld.
Noa had een vader en een moeder, een broer en een zus. Ik bedoel hiermee niet dat alle gezinsleden behandeld hadden moeten worden. De ouders, haar broer en zus waren elke dag uren bij Noa. De hulpverlener hooguit enkele uren per week. De gezinsleden konden daarom een cruciale rol spelen in de behandeling, de begeleiding en de ondersteuning van Noa.
Op internet zag ik een interview met de ouders van Noa. Zij leken mij gemotiveerde ouders, die helaas erg hebben geleden onder wat hun dochter gedurende al die jaren is overkomen. Deze ouders hebben ook recht op ondersteuning. Regelmatige en frequente huisbezoeken kunnen hier wonderen verrichten. Onderzoekers hebben trouwens aangetoond dat huisbezoeken een cruciale factor zijn voor de effecten van de behandeling. In mijn eigen onderzoek werd aangetoond dat het ontstaan van een samenwerkingsrelatie tussen de hulpverlener en de ouders een gunstig effect heeft op het gedrag van de adolescent, tot vijf jaar na het beëindigen van de behandeling.
De oplossing ligt niet in het oprichten van de zoveelste, dure overgespecialiseerde instelling. Ik pleit eerder voor een mentaliteitsverandering onder de hulpverleners: ga niet uit van stoornissen, benader de cliënt als een persoon die over eigen talenten en mogelijkheden beschikt, zoek de mensen thuis op, bewijs hoe betrokken je bent, betrek de ouders en andere gezinsleden bij de behandeling, zeg hen dat zij een veel belangrijker rol kunnen spelen dan de beste therapeut, verlies nooit de moed en als het nodig is offer je vrije tijd op om de ergste nood te lenigen. Bij dit laatste ontstaan er nooit wachtlijsten. Mensen die psychisch heel erg lijden hebben vooral behoefte aan iemand die kan luisteren, echt om hen geeft en hen een warm hart toedraagt. Wellicht hebben de ouders van Noa en de hulpverleners evenzeer de nadruk gelegd op de kwaliteiten en talenten van dit meisje en zich immens opgeofferd voor haar, zodat ik over deze specifieke situatie niet kan oordelen.

5.9 *Het mannelijke is noodzakelijk om als beschaving te overleven*

Er zijn mensen die heel intelligent zijn, over veel kennis en ervaring beschikken en stemmen voor extreem-rechts. Er zijn mensen die heel intelligent zijn, over veel kennis en ervaring beschikken en stemmen op een linkse partij. Er zijn mensen die heel intelligent zijn, over veel kennis en ervaring beschikken en stemmen voor Groen.

Hieruit kunnen we afleiden dat rationele overwegingen niet allesbepalend zijn bij de politieke voorkeur. Ook onbewuste, primitieve impulsen en emoties spelen een rol. Misschien wel de hoofdrol. Deze emoties en impulsen worden opgewekt door onbewuste processen, die op hun beurt het resultaat zijn van miljoenen jaren evolutie van de menselijke primaat. Angst is een van de belangrijkste, onbewust werkzame emoties. Angst voor ziekte, voor natuurrampen, voor vijanden, voor gebrek aan voedsel. Een belangrijke impuls is het willen domineren van anderen.

Mannen en vrouwen reageren verschillend op emoties. Dat verklaart waarom vrouwen beduidend vaker op linkse partijen stemmen dan mannen. Op het moment dat ik dit schrijf waren op de 49 vrouwelijke Tweede Kamerleden in Nederland er 14 van de VVD, de PVV en FvD en 27 van D66, SP, GL en de PvdA. In de Verenigde Staten zijn 81 van de 110 vrouwen in het Congress democraten (cijfers uit 2019).

Chargerend gezegd stemmen vrouwen met hun hart en mannen met hun verstand. Volgens Nederlands onderzoek vinden de meeste vrouwen gezondheidszorg, sociale voorzieningen, duurzaamheid en klimaat de belangrijkste kwesties. Mannen vinden immigratie, economie en veiligheid het belangrijkst. Liberals in de VS zijn meer empatisch en komen op voor de rechten van vrouwen en de LHBTI-groep. Conservatieven maken zich zorgen over de veiligheid, ze willen een hoge muur bouwen aan de grens met Mexico en willen controle over de buik van de vrouwen (geen abortus). Democraten worden spottend de '*Mammy party*' genoemd en de Republikeinen de '*Daddy party*'.

Bovengenoemde correlaties gelden niet voor honderd procent. In plaats van te spreken over mannen en vrouwen, is het beter een onderscheid te maken tussen het mannelijke en het vrouwelijke. Er zijn mannen die verwijfd zijn en vrouwen die geë*man*cipeerd zijn. '*Honni soit qui mal y pense*'.

De diepere en ultieme oorzaak van deze verschillen zijn, volgens de Amerikaanse klinisch psycholoog Hector Garcia, in zijn boek '*Sex, power, and partisanship: How evolutionary science make sense of our political divide'*[40], copingstrategieën die zo oud zijn als de mensheid. Onze verre voorouders leefden met grote en terechte angst voor ziekte, voor vijandige stammen en voor een

---

[40] Garcia, H.A. (2019). *Sex, power, and partisanhip: How evolutionary science make sense of our political divide*. Amherst: Prometheus Books.

gebrek aan voedsel voor hun kinderen. Het gaat om impulsen die onbewust nog steeds doorwerken, met name in onze politieke voorkeuren. Om die reden zijn deze voorkeuren in meer of mindere mate irrationeel. Volgens Garcia is het van groot belang die onbewuste impulsen bewust te maken. Neem bijvoorbeeld de angst voor vreemdelingen. In een ver verleden was die angst zeer terecht. Zij waren dragers van ziektekiemen die een heel volk konden uitroeien. Sommige groepen kwamen plunderen, doodden de mannen en namen de vrouwen mee als slavinnen. Ook Mozes kreeg van God de opdracht de mannen en de jongens van een vijandige stam te doden en hun vrouwen in bezit te nemen.

De manier waarop conservatieve politici, in het bijzonder die van extreem-rechts, over vreemdelingen praten, herinnert aan deze oeroude angsten. Het gaat daarom niet altijd om racisme, maar om, in de ogen van conservatieven, gerechtvaardigde angst. In politieke campagnes kan handig gebruik worden gemaakt van deze diep ingebakken angsten.

Om ons te verdedigen tegen vijanden is een sterke leider nodig, de mensen moeten gehoorzamen aan de bevelen en de vijanden moeten met de nodige agressie vernietigd worden. Een democratie is hiervoor de slechtst denkbare staatsvorm. Met democratie in het leger kan geen enkele oorlog gewonnen worden. Conservatieven hebben daarom weinig moeite met hiërarchie.

Een andere onbewuste impuls is het willen domineren van anderen. Dit uit zich in de drang om altijd meer te willen hebben dan anderen. Andrew Carnegie staat bekend als een van de grootste Amerikaanse filantropen. Nochtans was hij als industrieel een meedogenloze schurk. Een vijfde van de mannen die stierven in Pittsburg, waar zijn fabrieken waren gevestigd, was het slachtoffer van een arbeidsongeval. Die mannen moesten 12 uur per dag werken, zeven dagen in de week. Wie dit helse ritme overleefde, kreeg op 40-jarige leeftijd toch ontslag, want niet meer rendabel genoeg. In deze eeuw zijn het de broeders Koch die lak hebben aan het welzijn van anderen. Zij hebben al 120 miljoen dollar besteed om valse geruchten te verspreiden om de klimaatverandering te ontkennen. Zij vrezen dat de klimaatmaatregelen hun investeringen zullen benadelen. Het is uit laboratoriumonderzoek bekend dat veel testosteron correleert met niet willen delen met anderen. Dit geldt ook voor vrouwen die dit hormoon krijgen toegediend.

Welke lessen kunnen we hieruit trekken? In deze eeuw komen gevaarlijke uitdagingen op ons af. Denk aan de gevolgen van de klimaatverandering, de massa-immigratie, een economische recessie of toenemende spanningen tussen de grootmachten. De angst onder de bevolking zal toenemen, alsook de neiging om anderen te willen domineren. De conservatieven en extreem-rechts zullen om die reden meer en meer kiezers winnen. Deze tendens is over de gehele wereld zichtbaar.

Het ‘mannelijke’ zal noodzakelijk zijn om in deze eeuw als volk en als beschaving te overleven. Om die reden is het een goede zaak dat de conservatieven de dominante politieke macht zullen worden. Maar hoe kunnen we verhinderen dat deze macht wordt misbruikt? Is een herhaling van ’the struggle for life and the survival of the fittest’, die al sinds oeroude tijden dood en vernieling zaait, onvermijdelijk? De kans is niet denkbeeldig dat in deze eeuw de genocides en de slachtpartijen uit de vorige eeuw in nog sterkere mate herhaald zullen worden. Of zullen we erin slagen met onze rationaliteit onze emoties en impulsen te beheersen?

Ik denk dat het voorkómen van het onvoorstelbare slechts mogelijk is als onze rationaliteit bemiddelt tussen het Super Ego en ons onbewuste. Het Super Ego of het geweten moet de dominante kracht worden. Volgens de filosoof Emmanuel Levinas[41] berust de vrede die slechts door de rede wordt bereikt op oorlog, namelijk de wederzijdse afschrikking. Deze vrede is altijd van tijdelijke aard. De vrede is niet zomaar het einde van de oorlog of het einde van de geschiedenis. De vrede zien als het einde van de oorlog is hypocriet, want dan zouden we kunnen spreken van een gerechtvaardigde oorlog.

Levinas heeft het over de Messiaanse vrede die voortvloeit uit de moraal, die onvoorwaardelijk en universeel is. Die moraal kan door de rede niet worden gevat. De moraal is ook geen kwestie van democratische besluitvorming. De moraal behoort tot het terrein dat de wereld van de rationaliteit, – de zichtbare werkelijkheid -, overstijgt.

We kunnen ons onbewuste beheersen als we ons zodanig laten inspireren door het Transcendente dat ‘we bereid zijn het brood uit onze mond aan de Ander te geven’. Er rest ons slechts één weg om onze beschaving te redden en de mensheid te behoeden voor het onvoorstelbare: de joods-christelijke ethiek.

5.10 *De intolerantie van minderheden*

Wat een geluk dat de tolerantie tegenover homo’s de laatste decennia zo sterk is toegenomen. Hoe jammer is het dat de tolerantie van homo’s tegenover mensen met een onwelgevallige mening in dezelfde periode zo sterk is afgenomen. Denk aan diegenen die menen dat homoseksualiteit niet aangeboren en daarom te genezen is.

Wat een geluk dat vrouwen nu eindelijk gelijke rechten hebben verworven. Hoe jammer dat feministen geneigd zijn alle mannen verdacht te maken.

---

[41] Levinas. E. (1974). *Totalité et infini: Essai sur l’extériorité.* La Haye: Martinus Nijhoff (4ième édition).

Wat een geluk dat minderheden nu gelijkwaardig worden behandeld. Wat jammer dat sommige minderheden een ware oorlog voeren tegen waarden en normen van de meerderheid.

Er is een nieuwe religie ontstaan in het Westen, gebaseerd op waarden zoals antiracisme, antiseksisme en antihomofobie. Er wordt een strijd gevoerd tegen ketters die zeggen wat ze denken en niet zeggen wat ze horen te zeggen. Deze religie streeft naar mondiale rechtvaardigheid, vandaar de enorme bekeringsdrift. De grootste vijand zijn oudere, blanke mannen die de macht in handen houden.

Deze bewegingen hebben volgens Douglas Murray in zijn boek '*The Madness of Crowds*'[42], geleid tot een algemene gekte in de samenleving. Eén enkel woord kan reputaties en loopbanen breken. Eén enkele onbetamelijkheid van tientallen jaren geleden, tijdens de studententijd, kan een ware heksenjacht ontketenen.

Politici van de traditionele partijen spelen noodgedwongen het spel mee. Dat geldt ook voor bekende personen in de muziek- en filmwereld en zelfs voor academici aan onze universiteiten. Hun hart krimpt ineen bij de gedachte dat bekend zou worden dat dertig jaar geleden zij hun hand op de billen van een tafelgenote hebben gelegd.

In de Anglo-Saksische landen zijn de rechters eveneens knettergek geworden. Daar werd een arts veroordeeld omdat hij een forsgebouwde man met een baard niet als vrouw wilde benoemen. Die man zei namelijk dat hij een vrouw was in een mannenlichaam (mijn excuses voor de hij-vorm).

Bij deze mentaliteit, die pas de laatste jaren in felheid is toegenomen, worden mensen gedwongen te geloven in dingen die ze niet kunnen geloven. We moeten bijvoorbeeld geloven dat er geen verschil is tussen homoseksualiteit en heteroseksualiteit; dat er geen verschil is tussen man en vrouw want dat is een sociaal construct. Voor de jongere generatie is dit funest, want op school worden ze geïndoctrineerd door hun even sterk geïndoctrineerde leraren. Die jongeren weten daarom niet beter.

Murray wijst op de gevaren van deze emancipatiebewegingen. Uiteraard hebben deze legitieme campagnes een zeer belangrijke en positieve rol gespeeld. Door te overdrijven kan echter het omgekeerde effect worden bereikt en zijn we met homo- en vrouwenrechten of met de rechten van etnische minderheden terug bij af. Een frappant voorbeeld speelde zich af in Harvard University. In naam van het diversiteitsbeleid werd bepaald dat etnische minderheden evenredig vertegenwoordigd moesten zijn. Aziatische studenten waren echter oververtegenwoordigd. Om die reden gelden voor deze groep strengere toelatingscriteria. Dit is racisme in naam van antiracisme.

---

[42] Murray, D. (2019). *The madness of crowds: Gender, race and identity*. London: Bloomsbury Continuum.

Neem bijvoorbeeld het voornemen van de Nederlandse Overheid om bedrijven te dwingen meer vrouwen in de Raden van Bestuur of in andere topposities te benoemen. We kunnen hierbij de vraag stellen of een ambitieuze, zeer competente en ervaren vrouw niet zelf in staat is om die toppositie te bereiken, zonder de hulp van een betuttelende overheid. Of ziet de overheid vrouwen nog steeds als het zwakke geslacht?
Al deze overdrijvingen zijn vanuit de nieuwe religie best te begrijpen. Om jouw deugd te bewijzen, moet je de problemen overdrijven. Er woedt een constante oorlog tegen mensen die de 'verkeerde' mening hebben. Dit wordt door de sociale media in de hand gewerkt. Dit leidt tot nog sterkere verdeeldheid in de maatschappij. Verschillen worden uitvergroot. Vrijwel alles wordt verklaard vanuit racisme en seksisme. Niettemin kunnen een paar eenvoudige vragen deze onzin doorbreken. Als een groep wordt gediscrimineerd, kan de vraag worden gesteld in welk land ze het beter hebben. Als vrouwen het slachtoffer zijn van het machtsmisbruik van oudere, blanke mannen: waar hebben vrouwen het dan beter? Als dit soort vragen serieus worden beantwoord, wordt duidelijk welk hoog beschavingsniveau we bereikt hebben, precies in die landen waar oudere, blanke mannen het zogenaamd voor het zeggen hebben.
Gelukkig zijn er veel mensen die ondanks de algemene gekte rationeel blijven denken. We kunnen aan de ene kant optimistisch zijn. De Social Justice Warriors zullen de strijd verliezen. De Rede overwint altijd. Aan de andere kant moeten we ook erg bezorgd zijn. De spanningen in de samenleving kunnen escaleren, vooral in deze tijd waar ook op andere gebieden gevaar dreigt (economie, klimaat, massa-immigratie). De verdeeldheid in de samenleving tussen de aanhangers van de nieuwe religie en diegenen die hun verstand niet hebben verloren, verhindert een gezamenlijk en solidair optreden om die gevaren het hoofd te bieden.
Douglas Murray meent ook dat het kunnen vergeven de enige weg is om die heilloze verdeeldheid te overkomen. We hebben allemaal fouten gemaakt en we weten niet wat de gevolgen zullen zijn op langere termijn van de daden die we nu stellen of van de meningen die we nu verkondigen. Iedereen weet ondertussen hoe gevaarlijk de sociale media zijn. Internet vergeet niets en vergeeft nooit. Als we elkaar kunnen vergeven, blijft de weg open om verder te bouwen aan een meer redelijke en rechtvaardige samenleving.

5.11 *Het neurotisch wegkijken van babyboomers*

De belangrijkste pijler van menselijk geluk is verbondenheid. De basis hiervan wordt gelegd tijdens de eerste levensjaren. Als er een hechte band ontstaat tussen het kind en zijn moeder en vader

ontstaat een gevoel van basisveiligheid. Is er sprake van hechtingsproblematiek dan is de weg vrij naar de ontwikkeling van een asociale persoonlijkheid, vooral wegens het ontbreken van basisveiligheid. Wat mij in mijn klinische praktijk voor gewelddadige jonge criminelen het meest trof was de diep verdrongen angst die hen aanzet tot haat tegen de hele wereld.
Onze ‘thuis’ is de plek waar de basisveiligheid ontstaat. Een eigen woning hebben is voor elke volwassene noodzakelijk om de wereld aan te kunnen. Onze thuis biedt bescherming. In onze woning komen we tot rust. Onze woning is het ankerpunt van waaruit we ons actief leven leiden en ons in de buitenwereld oriënteren.
Verbondenheid of hechting en een veilige woning is op een hoger niveau even cruciaal voor menselijk geluk. Het gaat om de sociale cohesie van een buurt, een dorp, een stad en een land. Mensen voelen zich onder die voorwaarden veilig en hun eendracht maakt hen krachtig om de wereld aan te kunnen.
Het is mijn stelling dat de meest fundamentele waarden waarop menselijk geluk berust, namelijk verbondenheid en een eigen ‘huis’, door de ontwikkelingen sinds mei ’68 op dramatische wijze werden ondergraven. Een generatie van verwende babyboomers leefde met de illusie dat vrijheid betekent dat elk individu zelf zijn waarden kan bepalen. Zij beelden zich in dat een strijd moest worden gevoerd tegen de bourgeoisie. Zij vergaten daarbij wat die bourgeoisie had opgebouwd en op basis van welke waarden. Zij voelden zich onderdrukt en legden niettemin de basis voor de dictatuur van het politiek correcte denken.
Nu zijn we vijftig jaar verder en de valse illusies van de babyboomers, die ondermeer de politiek van de laatste decennia hebben bepaald, hebben geleid tot grote verwarring en waanzinnige toestanden. Zoals hierboven al gezegd had de Nederlandse minister van Emancipatie het lef te beweren dat ‘we af moeten van het stereotype dat een gezin een man, een vrouw en kinderen is’. Zij leeft blijkbaar met de illusie dat er kinderen zijn die geboren zijn uit twee lesbiennes of twee homo’s. Het gaat mij niet om de rechten van de LHBTI-groep, maar om het basisprincipe dat een kind het best opgroeit bij zijn biologische ouders, die zelf het voorbeeld geven van onvoorwaardelijke liefde en trouw.
Deze laatste deugden bieden het kind een fundamenteel gevoel van veiligheid. Als een van de biologische ouders zijn of haar verantwoordelijkheid niet neemt of zich verschuilt achter donorschap, wordt hechting met die ouder onmogelijk gemaakt. Ik noem dit een schending van een fundamenteel mensenrecht voor het kind, want elk kind heeft het recht opgevoed te worden door zijn biologische ouders. De minister van Emancipatie zal niet doorhebben dat ze met haar beleid het schenden van mensenrechten promoot. Een neurose belemmert inzicht.

Een andere valse illusie met uitermate tragische gevolgen is het opengrenzenbeleid. De zogenaamde revolutionairen van mei ’68 die pretendeerden op te komen voor de arbeidersklasse, hebben precies voor die klasse een ramp veroorzaakt. De arbeiders zijn ofwel weggejaagd uit hun eigen wijken of ze voelen zich niet meer thuis in hun eigen stad. Dorpen in de buurt van asielzoekerscentra moeten eigen burgerwachten oprichten. Vrouwen durven in sommige wijken nog nauwelijks de straat op. Zij hebben in elk geval geen eigen veilig ‘thuis’ meer. Illegalen en geweigerde asielzoekers overspoelen Europa en niemand weet een oplossing of durft met een oplossing voor de dag te komen. Wie op deze onmogelijke toestanden wijst, wordt als xenofoob weggezet. Een land als Hongarije dat opkomt voor het fundamenteel recht baas te zijn in eigen huis, wordt door de EU scherp veroordeeld. In Frankrijk is de politie de strijd tegen de moslims aan het verliezen. In één jaar tijd verloren vijf politieagenten het leven en raakten 4688 agenten gewond bij confrontaties in de voorsteden.

Een derde illusie van de babyboomers wordt het best geïllustreerd door de slogan ‘Verboden te verbieden’. Uiteindelijk hebben de kapitalisten en de multinationals hier het meest van geprofiteerd. De kwetsbare groep van ongeschoolden lijdt het meest onder de tactieken van het bedrijfsleven om hun activiteiten naar lage lonenlanden te verplaatsen. De westerse landen zelf derven miljarden aan belastinginkomsten ten gevolge van het vrijhandelsverkeer.

Een vierde illusie is dat alle mensen gelijk zijn. Dat is natuurlijk niet het geval. Er zijn mensen met een religie of een ideologie met waarden die haaks staan op de onze. In naam van deze illusie worden islamitische scholen toegestaan en worden overal moskeeën gebouwd waar een ideologie wordt ingepeperd die integratie in ons ’huis’ onmogelijk maakt. Een hele generatie jonge allochtonen groeit op zonder verbondenheid met onze samenleving. Voor hen is ons land niet hun echte ’thuis’. Het risico voor haat tegen de autochtone bevolking is groot en verklaart niet alleen de hoge criminaliteitscijfers, maar kan ook uitmonden in een guerrilla van terroristen.

Zelf heb ik niet de illusie babyboomers op andere gedachten te kunnen brengen. Het gaat bij hen om een neurose en zeer krachtige weerstanden tegen het verwerven van nieuw inzicht. In wezen zijn babyboomers angsthazen. Bij dreigend gevaar rent een haas onmiddellijk weg. Er is geen enkele haas die zal blijven stilstaan om het gevecht met de aanvaller aan te gaan. Het gedrag van de haas is instinctmatig en dwangmatig. Hij beschikt niet over andere mogelijkheden om zich te verweren.

Wegkijken bij dreigend gevaar is een voorbeeld van dwangmatig gedrag bij babyboomers. Het verschil met de angsthaas is dat de mens meestal over de mogelijkheid beschikt om het gevaar onder ogen te zien en zich te verdedigen. Daarom spreken we bij dwangmatig wegkijken over een

neurose. Politici die het gevaar niet willen zien van de islam of van de massa-immigratie uit zwart Afrika, lijden aan een neurose. Dat geldt trouwens ook voor journalisten die de mainstream media volschrijven of voor de camera wat uit hun nek kletsen. Als we het hebben over linksgekkies, dan bedoelen we met gekkie dat ze neurotisch zijn. Ook zij kunnen op dwangmatige wijze niets anders dan wegkijken.
Het is niet makkelijk zich te bevrijden van een neurose. Een neurose is namelijk een verdedigingsmechanisme dat zijn wortels heeft in de vroegste kindertijd. Dit mechanisme levert veel op omdat het zorgt voor een zeker evenwicht en pijnlijke confrontaties met de omgeving voorkomt. Een neuroot heeft als kind geleerd straf en afwijzing te voorkomen.
Waar ligt dan wel de oplossing? Het is moeilijk te voorspellen, maar zeker is dat de situatie onhoudbaar wordt. Frankrijk, Griekenland en Italië zijn de facto failliet. Economische recessie komt volgens de meeste experts eraan. In Nederland konden de klimaatgekkies een belangrijk deel van het bedrijfsleven lam leggen en ook de boeren zijn de klos. De massa-immigratie gaat almaar door. De chaos wordt binnenkort compleet. Steeds grotere groepen burgers worden opstandig. We kunnen slechts hopen dat uit de wereldbrand staatsmannen opstaan die de mensen weten te verbinden rondom de fundamentele waarden van onze westerse beschaving en de basisveiligheid terug schenken.

5.12 *Homoseksualiteit heeft de goddelijke goedkeuring*

De Bijbel kunnen we opvatten als een boek vol wijsheden die al sinds mensenheugenis ons inspireren. In deze zin is het geen kwestie van geloof. Of de Bijbel al of niet door een verzonnen God is gedicteerd doet er niet toe. Wie bijvoorbeeld het *Hooglied* leest weet dat 2700 jaar geleden de romantische liefde al bestond.
Hier wil ik aandacht besteden aan de wijsheid die het verhaal van Sodom en Gomorra bevat. Dit waren twee steden in de Jordaanvallei die verwoest werden omwille van het slechte gedrag van de inwoners. Wat dat slechte gedrag was wordt meestal in verband gebracht met verboden seksuele contacten. De naam van de eerste stad leidde tot het begrip sodomie, wat ook een aanduiding is voor homoseksualiteit. In de Koran komt hetzelfde verhaal voor.
In de oudste verklaringen van het verhaal van Sodom en Gomorra lezen we echter iets totaal anders. In de *Midrasj*, dat is de verzameling van commentaren op de Bijbel die tussen de jaren 200 en 500 door joodse exegeten werden opgesteld, is de zonde van Sodom en Gomorra de wetgeving die pervers was geworden. Hier wil ik verder op ingaan en de vraag stellen waarom in een latere

exegese een relatie werd gelegd met homoseksualiteit. Dit levert misschien een wijsheid op die ook in onze tijd bruikbaar kan zijn.

Wat opvalt is dat Sodom en Gomorra compleet werden verwoest, met inwoners en al. Er was geen vergeving of verlossing mogelijk. Dit was niet het geval bij de zondvloed bijvoorbeeld en de stad Nineve ontsnapte aan de totale destructie. Bij de Zondvloed kreeg Noach en zijn gezin de kans om aan de ramp te ontkomen en van alle dieren nam hij een paar in de Ark mee. In Nineve bekeerden de inwoners zich na de prediking door de profeet Jona. In Sodom en Gomorra moet er dus iets verschrikkelijk en onherstelbaar zijn gebeurd. Daar konden ze niet rekenen op de barmhartigheid van God.

In de Midrasj wordt het kwaad dat plaatsvond in Sodom en Gomorra met het volgende verhaal geïllustreerd. Twee meisjes waren van plan om met een waterkruik naar een bron te gaan. Het ene meisje zag dat het andere lijkbleek was en op haar vraag wat er aan de hand was, zei het andere meisje dat al het voedsel op was en dat haar familie stervende was. Toen vulde het eerste meisje de kruik van haar buurmeisje met bloem. Toen in Sodom bekend werd dat een meisje voedsel had gegeven aan iemand die hongerig en behoeftig was, werd zij voor de rechtbank gesleept. Geven van voedsel aan de armen was namelijk bij wet verboden. Het meisje stierf een vreselijke dood op de brandstapel.

Het vonnis van dat meisje was volgens de wetgeving in Sodom en Gomorra legaal. Het is de wet zelf die corrupt en pervers is. In landen waar corrupte waarden van kracht zijn wordt het voor de individuen onmogelijk gemaakt ethisch te leven. De waarden die heersen in een samenleving bepalen de moraal van de burgers. De bijbelexegeten trekken hieruit de conclusie dat om de immoraliteit te bestrijden we ten eerste de individuen moeten beschermen tegen het onrecht dat de wet oplegt en ten tweede moeten we politieke actie voeren om de wet te veranderen.

Hoe komt het nu dat in de loop van de tijd het verhaal van Sodom en Gomorra een verkeerde interpretatie kreeg en homoseksualiteit als oorzaak werd gezien van de ondergang van die beschaving? Er waren beslist homo’s in Sodom en Gomorra, maar dat gold en geldt nog steeds overal. Dat is voor God geen reden geweest om die steden te vernietigen. God heeft de homo’s tenslotte zelf als homo geschapen. We kunnen er daarom zeker van zijn dat homoseksualiteit de goddelijke goedkeuring heeft.

Mijn hypothese is dat deze verkeerde interpretatie een strategie is geweest om het echte, perverse kwaad te verdoezelen. Dit gebeurde vanaf het moment dat de kerk machtig en corrupt werd. Eeuwenlang werd seksualiteit, in het bijzonder homoseksualiteit, als een grote zonde gezien. Een afleidingsmanoeuvre om de macht en de rijkdom van de (kerkelijke) elite te rechtvaardigen.

In deze tijd lijkt de geschiedenis van Sodom en Gomorra zich te herhalen. Onze wetten kunnen namelijk ook perverse en corrupte gevolgen hebben. Enkele voorbeelden kunnen dit verduidelijken. Ten eerste is de welvaart in de wereld onrechtvaardig verdeeld en de kloof tussen rijk en arm neemt vooral in deze tijd almaar toe. De rijken verrijken zich op legale wijze en precies daarom is de wet corrupt. Dat in deze 21ste eeuw nog steeds zoveel mensen in bittere armoede leven is, in het licht van de astronomische bedragen die worden besteed aan bewapening of aan ruimtevaart, een immoraliteit van de hoogste orde.
Een tweede voorbeeld betreft de salarissen en de pensioenvoorzieningen van functionarissen van de Europese Unie en van de Europarlementariërs. Hun bij de wet vastgestelde salarissen zijn bespottelijk in vergelijking met het modale inkomen van de burgers van de landen die zij vertegenwoordigen. De voor hen bestemde riante pensioenvoorzieningen zijn in feite onbetaalbaar geworden en zijn een echte schande aangezien de gewone burgers zo bezorgd zijn geworden voor hun oude dag.
Als laatste voorbeeld wijs ik naar de situatie in de Golfstaten. De immense rijkdom wordt ingepikt door een kleine groep, terwijl het gaat om grondstoffen die eigendom zijn van het volk en voor het gehele Midden-Oosten beschikbaar zouden moeten zijn. Het decadente leven van een kleine minderheid steekt schril af tegenover de gebrekkige voorzieningen voor onderwijs en ziekenzorg voor de massa. Allah staat wellicht klaar om daar meedogenloos in te grijpen.
We moeten geen God verzinnen die de mensheid voor al dat onrecht zal straffen. Sodom en Gomorra werden verwoest door een regen van zwavel en vuur. Wijzelf zijn ons al meer dan honderd jaar aan het uitroken. De Zondvloed komt er trouwens ook aan als we de voorspellingen van de klimaatwetenschappers mogen geloven. De wijsheid die de bijbel ons biedt is zo gek nog niet.

5.13 *Vrouwenemancipatie stuwt de westerse beschaving voort*

Niets dat heden ten dage gevaarlijker is dan te betwijfelen of sekse, ras en sociale klasse sociale constructen zijn, dit wil zeggen bepaald door omgevingsfactoren. Alleen *nurture*, geen *nature*. Wil je in staat van genade verkeren dan moet je dat geloven. Iets anders denken is doodzonde en de *Social Justice Warriors* staan als de moderne Inquisitie klaar om je te vervolgen, aan de schandpaal te kluisteren of te verbannen uit de kringen van welopgevoede mensen, met een *Berufsverbot* tot gevolg.

Wat zeggen de feiten? Om hier een antwoord op te vinden is een absolute aanrader het boek '*Human diversity: The biology of gender, race and class'*[43] van de Amerikaanse politicoloog en socioloog Charles Murray. Idiote studenten hebben al eens met veel geweld, maar gelukkig tevergeefs, geprobeerd een lezing van hem te verhinderen. Hij zegt waar het op staat, bijvoorbeeld dat 'de helft van de kinderen een IQ hebben dat lager is dan het gemiddelde'. Dit is een waarheid als een koe, maar verboden te zeggen in de wereld van het politiek correcte denken.

In *Human diversity* worden honderden onderzoeken van biologen en neurowetenschappers samengevat. Voor de geruststelling van diegenen die in staat van genade verkeren: gender, ras en sociale klasse zijn sociale constructen. Dit is echter slechts gedeeltelijk het geval. Hier wil ik mij beperken tot de verschillen tussen de seksen en wat dit betekent voor de vrouwenemancipatie.

Na de Verlichting kunnen we de vrouwenemancipatie beschouwen als de belangrijkste bijdrage van het Westen aan de voortschrijdende beschaving van de wereld. De Verlichting leerde de mens vrij te denken, zonder de slaaf te zijn van vooroordelen en religieuze verzinsels. Dat is weliswaar bij velen nog niet gelukt, maar zolang de blanke beschaving krachtig blijft zullen verstandige lieden onder alle rassen en volkeren geïnspireerd worden door ons voorbeeld.

De vrouwenemancipatie, met als recent hoogtepunt de #Metoo-beweging, maakte een einde aan de oerdomme en beestachtige onderdrukking van vrouwen door mannetjes die meenden hun ingebeelde macht te moeten bewijzen met haantjesgedrag. Hoe meer vrouwen invloedrijke posities innemen, hoe meer kans dat de mensheid zal leren zich verantwoordelijker en zorgzamer te gedragen. Uiteindelijk zullen het vrouwen zijn die een einde maken aan de absurde wapenwedloop en het even absurde dogma van eindeloze economische groei die een uitputtingsslag betekent voor de planeet aarde.

Murray formuleert op krachtige wijze zijn stelling: alle mensen zijn gelijk, maar niet alle groepen zijn dezelfde. Dit komt er op neer dat bijvoorbeeld vrouwen en mannen gelijkwaardig zijn (een ethische aanname), maar dat beide groepen van elkaar te onderscheiden zijn (een natuurwetenschappelijk gegeven). Emancipatie betekent dat beide groepen dezelfde kansen moeten hebben om hun specifieke talenten te ontplooien. Hetzelfde onderscheid kan worden toegepast op mensen die verschillen qua intelligentie, qua ras of qua sociale klasse: zij verschillen, maar elk individu moet het recht hebben zijn eigen talenten zo goed mogelijk te kunnen ontplooien.

Dat gender niet zomaar een sociaal construct is volgt uit het onweerlegbare feit dat sinds de oertijd en in alle culturen vrouwen gemiddeld zorgzamer zijn, empathischer, meer verbaal begaafd,

---

[43] Murray. Ch. (2020). *Human diversity: The biology of gender, race, and class*. New York: Hachette Book Group.

gevoeliger en meer gericht op de anderen. Mannen zijn gemiddeld meer gericht op de dingen, zijn minder sentimenteel, meer solitair en hun ruimtelijk inzicht is beter. Die verschillen zijn vreemd genoeg het sterkst in landen zoals Denemarken waar vrouwen meer als gelijken worden behandeld, dan in landen zoals Oeganda, waar vrouwen een ondergeschikte rol vervullen. Onderzoek levert soms verrassende resultaten op.

Die verschillen hebben tot gevolg dat vrouwen vaker kiezen voor beroepen waar met mensen wordt gewerkt. Mannen kiezen voor beroepen waar met dingen wordt gewerkt. Het openstellen en stimuleren van studierichtingen en typisch mannelijke beroepen voor vrouwen, heeft aan deze tendens weinig veranderd.

De onontkoombare conclusie van al dit onderzoek is dat gender slechts voor een gedeelte een sociaal construct is. De verschillen tussen vrouwen en mannen liggen voor een gedeelte vast in het brein. Aan dat laatste is niets te veranderen, ook niet door een opvoeding waar meisjes en jongens zo gelijk mogelijk worden behandeld. Simone de Beauvoir had geen gelijk toen ze zei dat men niet als vrouw wordt geboren. Dat meisjes al bij de geboorte verschillen van jongetjes ligt al sinds miljoenen jaren vast. De Beauvoir heeft wel gelijk in die zin dat meisjes en jongens volgens bepaalde verwachtingen worden opgevoed. Dit laatste leidt tot internalisatie van die rolverwachtingen.

Het succes van onze westerse beschaving ligt juist in de meer rechtvaardige verwachtingen die men heeft over vrouwen. Tweehonderd jaar geleden leefden vrouwen in feite in slavernij. Ze genoten geen onderwijs. Ze hadden nauwelijks rechten en verloren zelfs de aanspraak op hun eigendom op het moment van hun huwelijk. De meeste beroepen waren voor vrouwen onbereikbaar. Westerse vrouwen hebben sinds midden 19de eeuw met succes een strijd gevoerd om hun rechten te veroveren.

Helaas bleef deze evolutie te zeer beperkt tot landen waar blanke mannen het voor het zeggen hebben. In landen met een blanke meerderheid hebben vrouwen het meest rechten, wordt het minst gediscrimineerd en kunnen vrouwen het vaakst politieke en andere leidinggevende functies innemen. De *Social Justice Warriors* kunnen zich daarom best op andere culturen en landen richten, helaas met gevaar op eigen leven. De emancipatie van vrouwen in het Westen heeft geleid tot een enorme vooruitgang op allerlei gebieden, zoals in de politiek, de economie, de rechtspraak en de wetenschap.

Het belangrijkste is echter dat vrouwenemancipatie in wezen een grote stap vooruit is in ethische zin. De status van vrouwen in de westerse beschaving betekent een hogere morele fase in de ontwikkeling van de mensheid. Willen we andere volkeren en culturen inspireren voor deze hogere

moraal dan zullen we eerst en vooral onze westerse beschaving moeten beschermen. Dan alleen kunnen we het voorbeeld blijven geven. De multiculturele samenleving ondermijnt helaas deze ontwikkeling. Als de Europese Unie haar beleid niet radicaal zal veranderen, zullen we in een lagere morele fase terugvallen.

5.14 *Vrouwenemancipatie maakt jonge moeders ongelukkig*

Aan de ene kant is de vrouwenemancipatie een van de belangrijkste verwezenlijkingen van de 20ste eeuw. Hierdoor onderscheidt de westerse samenleving zich van meer primitieve landen en volkeren die vier eeuwen Verlichting hebben gemist, waar vrouwen worden onderdrukt en als minderwaardig worden beschouwd. Aan andere kant is vrouwenemancipatie er oorzaak van dat het mooiste in een mensenleven zijn glans heeft verloren. Niets dat zinvoller is dan een kind op de wereld brengen, het veiligheid bieden door een duurzame hechting en het liefdevol knuffelen en verzorgen tot het kind zijn eigen weg vindt. De band met de moeder wordt nooit verbroken, want het losmakingsproces verloopt in normale omstandigheden zonder emotionele breuk. Die band is zo sterk dat jonge soldaten tijdens de Eerste Wereldoorlog op het slagveld kermend van de pijn, met opengereten buik, in doodsangst riepen naar hun mama.

Een belangrijke bijdrage van de vrouwenemancipatie zou zijn dat veel meer vrouwen nu gaan werken. De vraag hierbij is wat zinvoller is: een jonge moeder die overdag in de fabriek gaat werken om acht uur aan een stuk aan de lopende band koekjes in dozen te vullen, of de jonge moeder die thuis met veel liefde voor haar kindjes zorgt? Wat is zinvoller een vrouw die hoogleraar genderstudies is, de helft van de tijd verspilt aan oeverloos geklets in vergaderingen en te 'woke' is om te helpen donderen, of de vrouw die thuis haar pubers opvangt, steunt en samen met hen heerlijke momenten deelt? De socialistische Italiaanse schrijfster Silvia Federici ziet het werk in het kapitalistisch systeem niet als een bevrijding, maar als uitbuiting. Volgens haar is carrière maken niet hetzelfde als zelfvervulling. Veel voorvechters van de vrouwenemancipatie maken dit onderscheid niet.

Ik leef mee met de ongelukkige jonge moeders die enkele weken na de bevalling om zeven uur 's ochtends hun baby afleveren bij wildvreemde mensen om 's avonds, na hun zenuwen verbeten te hebben in de file, het kind ophalen om thuis snel in bed te stoppen en de aardappelen op te zetten. Hartverscheurend. Uit ervaring weet ik dat in de spitsuren het zelfs op zebrapaden gevaarlijk oversteken is wegens de al te haastige werkende moeders die met hun suv's of bakfiets hun koters van her naar der sleuren.

Claudia Goldin, hoogleraar economie in Harvard, bespreekt in haar boek ' *Career and Family: Women's Century-Long Journey toward Equity'*[44], hoe wereldwijd vrouwen werk en moederschap weten te combineren. Rond 1900 waren er nauwelijks vrouwen met een academische opleiding die werk en kinderen konden combineren. Tot aan de Tweede Wereldoorlog was het gebruikelijk dat vrouwen ontslag kregen zodra ze huwden. Na de oorlog was er een tendens om eerst een gezin te stichten en als de kinderen wat groter zijn te beginnen met een professionele carrière. Nu zitten we in een fase waarin wereldwijd ook jonge vrouwen moederschap en werk combineren. Dit hebben we te danken aan technologische ontwikkelingen (huishoudelijke apparaten maken de gezinstaken makkelijker), de sterk toegenomen vraag naar geschoolde krachten, de pil waardoor vrouwen zwangerschap kunnen uitstellen (en mannen hun lusten makkelijker kunnen botvieren) en de betere mogelijkheid om te scheiden.

Goldin pleit voor meer flexibiliteit op de werkvloer. Zij heeft het over 'greedy work', dat is een werksituatie waar van de werknemers wordt verwacht dat zij bereid zijn overuren te kloppen en altijd bereikbaar zijn, terwijl ze daarom niet meer verdienen. In zo'n situatie is het vaak de vrouw die een strijd moet leveren om voor de kinderen te kunnen zorgen. De keuze voor het gezin in die situatie leidt tot minder loon en geringere promotiekansen. Vrouwen hebben vaak geen keuze en mannen wel, omdat men uitgaat van de veronderstelling dat er thuis een vrouw is. Dit is nog altijd een gevolg van een patriarchaal systeem.

Een van de gevolgen van de verhoogde deelname aan het beroepsleven en het daarmee samengaande uitstel van het krijgen van kinderen is de vergrijzing. Dit geldt met name voor westerse landen, voor China en Japan. Dit kan rampzalig zijn omdat een heel volk aan het uitsterven is, waarbij in westerse landen om economische redenen omvolking is in gang gezet. Dit kan het einde betekenen van de Europese beschaving, met dank aan de vrouwenemancipatie. Dan hoeft niet meer geëmancipeerd te worden.

Het lijkt een ouderwetse gedachte om terug te verlangen naar de tijd waar moeders moeder waren en vaders vader. Nu wordt dit afgedaan als sociale constructen, cliché's, door de mannen afgedwongen stereotiepe rollen. Ik wil hier tegenover stellen dat de nadruk op het gezinsleven, het zelf opvoeden van de kinderen, de zorgzaamheid van de moeder en de bescherming door de vader dè oplossing zou kunnen zijn voor de dramatische ontwikkelingen die ons in de 21ste eeuw te wachten staan en waar we nu al in zitten.

---

[44] Goldin,.C. (2021). *Career and family: Women's century-long journey toward equity*. Princeton: Princeton University Press.

Tijdens de pandemie bijvoorbeeld werden werknemers gedwongen thuis te werken. Veel vaders en moeders ervaarden toen hoe aangenaam het is samen met de kinderen thuis te zijn. Er staat echter meer te gebeuren. Eens komt de dag dat het inzicht zal doorbreken dat er slechts één oplossing is om de gevolgen van de klimaatverandering te beheersen en dat is een reductie van 80 procent van de industriële productie. Alle maatregelen en voornemens die tijdens de klimaattop met veel bombarie worden afgekondigd, leiden in feite tot nog meer productie (van windmolens, elektrische auto's, warmtepompen en andere rotzooi). Deze ontwikkelingen zullen er toe leiden dat mensen soberder zullen gaan leven en daarbij zullen ontdekken hoe zinvoller het leven is geworden. Het gaat om een bevrijding uit het materialisme en van de hebzucht. Dan komt er een definitief herstel van het gezinsleven, van de solidariteit met mensen met wie we ons verbonden voelen en van de zorg en de aandacht voor de eigen omgeving.
De conclusie is dat bij de vrouwenemancipatie andere doelen gesteld moeten worden, aangepast aan de noden van de 21ste eeuw. Hierbij denk ik aan (1) een herwaardering van het traditionele gezins- en familieleven, (2) een loon voor moeders die zelf hun kinderen opvoeden en (3) dit moederloon toekennen in verhouding tot het opleidingsniveau van de moeder. Bij dit laatste doel zullen meer intelligente kinderen geboren worden.
Bij realisatie van deze drie voorstellen zal een nieuwe generatie ontstaan van evenwichtige persoonlijkheden. Dank zij de basisveiligheid die ze in het gezin hebben meegekregen zullen zij niet vervallen in alcohol- en drugsverslaving en zullen ze in mindere mate psychosociale en emotionele problemen ontwikkelen. Deze nieuwe generatie zal een nieuwe bloei van de Europese beschaving mogelijk maken.

5.15 *Alleen het traditionele gezin is normaal*

In de buurt waar ik woon wordt een groot kantoorgebouw omgebouwd tot een appartementencomplex. Om aan de vraag te beantwoorden gaat het voornamelijk over kleine appartementen van 60 tot 80 vierkante meter. Er zijn namelijk veel mensen die alleen willen wonen en die niet van plan zijn een gezin te beginnen. In de coronapandemie, waar velen verplicht thuis moesten werken zaten de meeste celibatairs te vereenzamen. Vaak komen ze zelf uit een klein gezin zodat ze niet uit die eenzaamheid kunnen ontsnappen en bovendien was familiebezoek erg beperkt of verboden.
We leven in een destabiliserende tijd, niet alleen omwille van de coronapandemie. Destabilisering wordt ook veroorzaakt door de vervaging van de normen en waarden. Zelfs over zoiets

fundamenteels als het verschil tussen vrouw en man is onduidelijkheid ontstaan. Verder is er ook grote onzekerheid over de gevolgen van de klimaatverandering, zijn er spanningen tussen de bevolkingsgroepen met polarisatie in de politieke arena en er zijn ook grote geopolitieke tegenstellingen. Het is vanzelfsprekend dat deze gedestabiliseerde wereld een negatief effect kan hebben op het persoonlijk evenwicht van de burgers.

Waaruit kunnen we hoop putten? Een cynicus kan zeggen dat hoe meer celibatairs er zijn en hoe minder kinderen er verwekt worden, hoe sneller er een oplossing komt. Wij sterven dan namelijk uit. Etnische groepen die zich voortplanten als de konijnen kunnen het dan overnemen en we wensen hen veel succes toe. In de landen van herkomst hebben ze bewezen hoe voortreffelijk een beschaving opgebouwd kan worden.

In elk geval is er voor ons geen hoop als het individuele welzijn en de individuele ontplooiing zo overheersend zijn dat traditionele gezinnen minder en minder voorkomen. Daarmee verdwijnt de hoeksteen van de maatschappij. Politieke partijen die aan het egocentrisme van het individu voorrang geven op de generositeit binnen een traditioneel gezin, verkondigen het nieuwe evangelie.

Om aan de hedendaagse gekte weerstand te bieden wil ik eerst aangeven waarom het traditionele gezin het meest en wellicht enige normale is. Ten eerste heeft elk kind een biologische moeder en vader. Elk kind heeft het fundamenteel mensenrecht om door zijn moeder en vader opgevoed te worden. Elke biologische moeder en vader hebben de fundamentele plicht voor hun kind te zorgen. Spermadonoren bijvoorbeeld verzaken aan deze plicht en schenden daarom fundamentele mensenrechten en -plichten.

Ten tweede is het kind er niet om te voldoen aan de behoeften van de ouders. Het kind groeit het best op in een warm gezin waar de moederfiguur staat voor de generositeit en de vaderfiguur voor de strengheid en de discipline. Die rollen kunnen door de moeder en de vader gedeeld of verwisseld worden. In het gezin is er een continue dialoog tussen vrouw en man, waarbij in de westerse beschaving de gelijkwaardigheid van de partners voorop staat. Dit voorbeeld dat de ouders geven is fundamenteel voor de ontwikkeling van het kind naar psychisch gezonde volwassenheid en is fundamenteel voor de democratie.

In deze tijd van onzekerheid over waarden, waar het onderscheid tussen man en vrouw vaag wordt, waar men niet meer weet wat een gezin is, waar generositeit ontbreekt en waar vergeten wordt dat er ook iets anders is dan zichzelf, moeten we terug ontdekken wie we zijn. De coronapandemie kan ons hierbij helpen. In deze destabiliserende tijden van de covid-19 pandemie worden we gedwongen terug te keren naar het eenvoudige leven en is een warm gezin de beste waarborg om persoonlijk evenwicht te vinden. Het gezin is in die zin de hoeksteen van de samenleving dat we

ons hier niet laten destabiliseren door de gebeurtenissen in de wereld. We kunnen een rijk en constructief leven hebben binnen de warmte van het gezin, ook al worden we in de buitenwereld overdonderd door angstaanjagende ontwikkelingen en dictatoriale oekazen.
We zouden nog een stap verder kunnen gaan. Bij alle technologische ontwikkelingen van de moderne tijd, de macht van multinationals, de indoctrinerende invloed van de mainstream media en de oorlog van haat en pesterijen die in de sociale media wordt gevoerd, kunnen we iets warm menselijks opbouwen waar we zelf controle over hebben. Hiervoor biedt het traditionele gezin met twee of drie kinderen de beste kansen.

5.16 *Gender-ideologie* is een *gevaarlijk virus*

Intellectuelen hebben het minst last gehad van de coronapandemie. De lockdown bood het voordeel dat ze zich in eenzaamheid konden concentreren op hun studie. Ook voor veel ouderen was dit een aangename tijd. Kinderen en kleinkinderen namen vrijwel dagelijks contact met hen op. De mensen hadden weer tijd voor hun familie. Ook het gezinsleven werd hersteld. Echtparen hadden alle tijd voor elkaar. De ouders konden hun kinderen zelf opvoeden. Ze kwamen er achter dat zij als volwassenen gezag moeten uitoefenen, om onder één dak redelijk met elkaar om te gaan en hun kinderen manieren te leren.
Voor anderen was de lockdown een tijd van doffe ellende. Ze hadden niets meer te doen. Ze verveelden zich kapot. Ze maakten zich zorgen over hun financiën of over het behoud van hun baan. Ouderen in zorginstellingen misten het fysieke contact. Vrouwen- en kindermishandeling in de gezinnen namen toe. Er zijn kinderen met wie geen huis was te houden.
De conclusie hieruit is dat we toen teruggeworpen waren op de essentie van het leven. Wat de echte prioriteiten zijn werd duidelijk. Neem bijvoorbeeld de beleving van ons driftleven. Uit diverse onderzoekingen blijkt dat jonge stellen twee à drie keer per maand seks hebben. Dit is nagenoeg een seksloze maatschappij in vergelijking met de hippietijd van vijftig jaar geleden, waar twee keer seks per dag de norm was. Nu zijn de gehuwde tweeverdieners hun energie kwijt aan hun baan, de drukte en de hypes van de consumptiemaatschappij en de continue afleiding door de sociale media.
Hetzelfde gebrek aan intimiteit zien we ook tussen ouders en kinderen. Een werkende moeder zei me eens dat als ze thuis komt, ze alleen verwelkomd wordt door de hond. De kinderen zitten te gamen en vinden het vervelend als moeder hen komt storen. Tijdens de lockdown herinnerde het verbod op fysiek contact juist aan het belang van elkaar te knuffelen.

Tijdens de lockdown werd het gezin opnieuw de plek die geborgenheid en veiligheid biedt. 'Stay home' is de alomtegenwoordige slogan. De gevaarlijkste virussen voor onze beschaving zijn de genderideologen die de hoeksteen van onze samenleving, het gezin, voortdurend proberen af te breken. De hoop is dat de ervaringen tijdens de lockdown jonge ouders aan het denken zullen brengen en meer jong volwassenen ertoe zullen aanzetten een traditioneel huwelijk aan te gaan en zich voort te planten.

Andere prioriteiten die weer helder werden, zijn de behoefte om solidair te zijn met de anderen en het belang van een sociaal leven. Dit staat haaks op het individualisme en materialisme. De traumatische ervaring van de lockdown kan de positieve energie geven om de wereld te reconstrueren vanuit een betere basis. Die basis zal door de zojuist genoemde prioriteiten gekenmerkt worden.

Meer concreet zou de pandemie-ervaring kunnen leiden tot een herbezinning over de verdeling van werk en privé of van het leven dat zich afspeelt in de buitenwereld en het leven binnen de woning samen met onze dierbaren. Waarom zou er in dit verband geen eerlijker verdeling kunnen zijn, bijvoorbeeld door de invoering van een 18-urige werkweek? In een eerste fase zou dit kunnen gelden tot de leeftijd van 35 jaar. De twee grootste voordelen van een korte werktijd zijn ten eerste dat jonge stellen een echt liefdeleven kunnen leiden en dat ouders hun kinderen zelf kunnen opvoeden; ten tweede zouden we ons bevrijden van excessieve consumptie en materialisme.

Dit laatste voordeel kan een einde maken aan de ecologische catastrofe en de uitputtingslag van de natuurlijke bronnen die zich sinds de industrialisatie aan het voltrekken zijn. We strooien voortdurend zand in onze ogen. De gevolgen van de klimaatverandering, de luchtvervuiling, de vernietiging van de natuur en het uitsterven van planten en dieren kunnen niet bestreden worden met windmolenparken, biomassacentrales, zonnepanelen. elektrische auto's en andere rotzooi. De productie en het onderhoud van dit alles brengt nog meer verontreiniging teweeg. Wie ergert zich niet aan de vervuiling van de horizon vanaf de stranden door de windmolenparken?

De oplossing ligt enkel en alleen in een drastische vermindering van ons consumptiegedrag. Als de mensen dank zij een 18-urige werkweek meer aandacht kunnen besteden aan hun relaties, aan studie, aan mantelzorg of aan vrijwilligerswerk, zal de behoefte aan consumptie vanzelf verminderen.

De pandemie heeft ook geleerd hoe belangrijk het is zelfvoorzienend te zijn voor de vitale behoeften. Zelfs binnen de Europese Unie is gebleken dat het vaak elk voor zich is. Hier ligt een kans voor een nieuwe economie waarbij de consumptie van producten uit de eigen regio in de mate

van het mogelijke wordt gestimuleerd. De lockdown bewijst hoe snel drastische maatregelen genomen kunnen worden en in welke mate nieuwe initiatieven tot stand kunnen komen.
Wat hier wordt voorgesteld voor een nieuw economisch beleid heeft als uitgangspunt de vraag: 'Met wat willen we doorgaan en wat willen we stopzetten?'. Als de mensen stoppen met het kopen van dingen die zij niet wensen, bijvoorbeeld omdat de productie te vervuilend is, zal de politiek en de economie moeten volgen. De consumenten als groep hebben een enorme macht. De pandemie kan de bevolking hiervan bewust maken.

5.17 Feodalisme terug van weggeweest

In het middeleeuwse feodale tijdperk hadden we de adel, de clerus en het gewone volk, - horigen of lijfeigenen-, dat niks te vertellen had. De adel had de rijkdom en de macht. De clerus bepaalde wat de mensen mochten geloven en denken. Volgens de Amerikaanse geograaf Joel Kotkin in zijn boek '*The coming of neo-feudalism: A warning to the global middle class*'[45] komen we nu in een nieuw feodaal tijdperk. De aristocratie wordt nu gevormd door de superrijken, techreuzen en internetgiganten. Er is een seculiere clerus van academici, media en hogere ambtenaren die bepalen wat mag gezegd en gedacht worden. In plaats van de kerkelijke imprimatur op boeken, worden boeken die niet beantwoorden aan de conventies doodgezwegen of de auteurs vinden geen uitgeverij want media en uitgeverijen zijn in handen van de superrijken. Facebook en google zijn kampioenen geworden in de censuur. Wie buiten de schreef gaat wordt verbannen naar de 'digitale goelag'. Journalisten moeten nu niet meer het publiek informeren. Ze moeten het publiek onderwijzen.
Er is een alliantie ontstaan tussen de nieuwe clerus, de big tech oligarchen en multinationals. Werknemers mogen geïndoctrineerd worden, bijvoorbeeld in de genderideologie of in anti-racisme. Jeff Bezos financiert Black Lives Matter. Blanke mensen mogen gediscrimineerd worden, zodat het niet meer zozeer gaat om de verdiensten en de ervaring. Grappig is dat Aziaten in de VS van dit beleid de voornaamste slachtoffers zijn. Aziaten doen het heel goed in het hoger onderwijs, maar nu wordt hun toegang beperkt. In plaats van begaafdheid en hoge cijfers wordt toegang tot de beste universiteiten bepaald door de etniciteit of door een loterij. Een van de kernwaarden van de democratie, de sociale mobiliteit, wordt hierdoor aangetast, alsook de kwaliteit van het onderwijs. In Europa zien we hetzelfde fenomeen. Ik heb scholen bezocht die jaren geleden als de beste elite-scholen bekend stonden en die nu helemaal verloederd zijn want er moeten 'gelijke kansen' zijn.

---

[45] Kotkin, J. (2020). *The coming of neo-feudalism: A warning to the global middle class.* New York: Encounter Books.

Dat kinderen van immigranten die het echt willen maken hiervan de voornaamste slachtoffers zijn, ontgaat de beleidmakers.
De seculiere clerus is een sociale klasse die weet wat goed is voor ons. De zogenaamde kwaliteitskranten hebben sedert enkele jaren een betuttelende rubriek om te onderscheiden wat waar is en wat onwaar is. De ’waarheid’ wordt zonodig na enige tijd aangepast, bijvoorbeeld betreffende de effectiviteit van mondkapjes, de groepsimmuniteit of de oorsprong van covid-19. Zelfs wetenschappers die achteraf gelijk lijken te hebben, riskeren eerst naar de digitale goelag verbannen te worden. Galilei is terug van weggeweest.
Het is van belang vast te stellen wat we verliezen bij een nieuw feodalisme. Kotkin refereert in dit verband naar de sterke reductie van de sociale mobiliteit, het verdwijnen van de middenklasse en het gebrek aan vertrouwen in de instellingen. Er is een gebrek aan perspectief vooral als de kosten van de klimaatbeheersing en de energietransitie de pan zullen uitrijzen. Volgens Kotkin is er ’een patroon waarbij de middenklasse en de arbeidersklasse betaalt voor de obsessie van de rijken’. De Amsterdamse grachten staan vol met elektrische SUV’s, maar niet in Nieuw-West. Huizen worden voor de jongere generatie onbetaalbaar. De rijken worden steeds rijker, zelfs dank zij de pandemie. Kleine middenstanders hebben steeds meer moeite om te overleven. Gepensioneerden zijn 20 procent in koopkracht achteruitgegaan.
De oplossing ligt volgens Kotkin in een hersteld vertrouwen in de samenleving. Ja, vertrouwen in wat de blanken tot stand hebben gebracht in de VS, Canada, Australië en in Europa. Neem bijvoorbeeld de vooruitgang die zwarten in de VS hebben gemaakt sinds de jaren zestig. Er is meer rassengelijkheid, veel zwarten behoren nu tot de middenklasse, er zijn veel zwarte burgemeesters, velen hebben een leidinggevende functie in het bedrijfsleven en in de politiek. In eigen land zien we hoe in een een relatief korte periode allochtonen belangrijke posities hebben ingenomen. Een liberale democratie kan zichzelf corrigeren. Er zijn grote veranderingen mogelijk zonder staatsgreep of zonder burgeroorlog.
De conclusie die we hieruit kunnen trekken is dat de progressieven en al wat ’links’ is, doordat ze de blanke beschaving aanvallen en ondermijnen, de emancipatie van minderheden juist tegenwerken. Een groot probleem is dat bij de progressieven extremisten het voor het zeggen hebben. De gekte rondom gender is er een voorbeeld van. Een democratie waar de extremisten regeren is niet mogelijk. Is dit misschien dè oorzaak van de problemen rondom kabinetsformaties? De meerderheid bevindt zich in het midden, maar die hebben geen stem. Zij zijn verbannen uit het publieke debat, uit de entertainment industrie, uit de meeste media. Dit opent volgens Kotkin de weg naar een nieuw feodalisme en dictatoriale ideologieën.

Er is reden tot optimisme. Dank zij de pandemie en opeenvolgende rampen ten gevolge van de klimaatverandering zal in de wereld meer en meer het besef groeien dat de blanke beschaving de beste waarborg biedt tegen burgeroorlogen en voor solidariteit met eender wie. De voorbije jaren hebben miljoenen feodale regimes ontvlucht en hun heil gezocht in het Westen. Voor de toekomst is het essentieel dat de westerse democratieën stand houden. Er is behoefte aan een grote middenpartij die de meerderheid een stem geeft en gekke progressief-linkse ideeën door het genderneutrale toilet spoelt.

5.18 *Terug naar de Hof van Eden*

Op youtube zijn filmpjes te vinden van mensen die grote roofdieren knuffelen en er speels mee omgaan. Dat komt omdat ze die roofdieren, leeuwen, tijgers of beren van kleins af hebben gevoed en verzorgd. In een van de filmpjes gaat een man in een Zuid-Afrikaans safaripark op zoek naar leeuwen en leeuwinnen die hij tien jaar geleden heeft verzorgd. Bij de ontmoeting springen ze naar hem toe, hij valt met hen op de grond en knuffelt ze als waren het zijn kinderen. Verzorging leidt tot levenslange hechting. In principe zou het mogelijk zijn een paradijs te creëren waar mens en dier vreedzaam samenleven.

Mijn schoonvader, een trotse landbouwer, had na de komst van tractoren nog één trekpaard behouden van de twaalf die er oorspronkelijk waren. Met dat trekpaard ploegde hij de kantjes van de akkers die met de tractor niet bereikbaar waren. Toen dat paard oud en ziek was moest dit laatste paard naar het slachthuis. Dat was de enige keer dat ik mijn schoonvader heb zien huilen. Ook hier was er een hechte band tussen mens en dier.

Bij mensen is een goede, onverbrekelijke hechting met anderen van fundamenteel belang. Hechting is een voorwaarde voor de morele ontwikkeling. Die hechting ontstaat als het kind dag in dag uit ervaart dat het kan rekenen op zijn ouders. Veiligheid en warmte die de ouders onvoorwaardelijk en onbaatzuchtig bieden leggen het fundament voor internalisatie van morele normen en waarden. Ontbreekt het aan die onvoorwaardelijke en onbaatzuchtige liefde, dan is er een groot risico op een afwijkende, asociale persoonlijkheidsvorming. Dan wordt de ene mens een wolf voor de andere. Homo homini lupus.

Bij gebrek aan hechting vervreemden we van elkaar, staat ons ego centraal, zoeken we bevrediging in rijkdom en macht, staan we voortdurend in competitie met elkaar. Mensen die zich niet verbonden voelen met anderen hebben vaak een gevoel van vervreemding dat makkelijk leidt tot woede en vijandschap; sommigen gaan de hele wereld haten.

Hechting of verbondenheid van de bewoners van een land is gebaseerd op een gemeenschappelijke geschiedenis en gedeelde normen en waarden. De vorige generaties hebben hard gewerkt voor de opbouw van sociale voorzieningen waar we nu de vruchten van plukken. In de multiculturele samenleving daarentegen komen de sociale voorzieningen in de problemen. Meer en meer mensen hebben nooit eraan bijgedragen. Ook de woningmarkt gaat over de kop door de komst van vreemdelingen die geen enkele band hebben met ons land. Hier ligt de verklaring van de toenemende polarisatie in de politiek die kan leiden tot de onhoudbaarheid van de multiculturele samenleving. Als er geen nationaal gevoel is van verbondenheid ontstaat, vooral in tijden van spanningen en tekorten, een strijd van allen tegen allen.

Dit strijd van allen tegen allen wordt paradoxaal genoeg in de hand gewerkt door allerlei sociale, altruïstische en idealistische bewegingen zoals MeToo, Black Lives Matter, SOS-racisme en socialisme in het algemeen. Die bewegingen leiden namelijk tot een nieuw soort racisme, in dit geval tegen de blanke man, tot nieuwe hebzucht en tot corruptie, precies bij diegenen die er voorheen het slachtoffer van waren. Voltaire zei het al eeuwen geleden: ’Wie eerst een slachtoffer is, wordt later een schurk’. De bewegingen van sociaal engagement geven een oppervlakkig gevoel voor het goede te strijden, maar er worden integendeel nieuwe slachtoffers gemaakt.

De oplossing van deze paradox ligt in de aanname van de fundamentele goedheid van de mens, in plaats van de ander te zien als de onderdrukker. Ik neem als voorbeeld de slavenhandel. Een zeer kleine groep heeft zich hieraan schuldig gemaakt en heeft zich enorm verrijkt. De meerderheid van de bevolking had daar simpelweg geen weet van. De situatie van de Europese arbeiders in de 19de eeuw was misschien ellendiger dan die van de slaven. De vreselijke fouten in een ver verleden gepleegd door een kleine minderheid worden nu als argument gebruikt om de blanke beschaving aan te vallen. Alleen nieuwe agressie zal hieruit volgen.

Een ander voorbeeld is de ecologische beweging. Ook hier gaat het om verzet tegen een kleine minderheid die uit hebzucht de natuur vernietigd en de natuurlijke bronnen uitput. De meeste mensen zijn eeuwenlang tevreden geweest met wat zij hebben. Nu is de massa omwille van de hebzucht en de immense rijkdom van één procent van de wereldbevolking geïndoctrineerd tot mateloze consumptie met desastreuze gevolgen voor het milieu.

Als de mens fundamenteel goed is, dan is het mogelijk van de wereld een Hof van Eden te maken, waar mens en dier in harmonie leven. Om dit mogelijk te maken hoeven we ons slechts te bevrijden van een doorgeschoten materialisme en kapitalisme. Ik vermoed dat de rampen die ons nu overkomen, de mensen bewust zullen maken van het belang van de bindingen met diegenen die ons vertrouwd zijn. Het gezinsleven zou best weer kunnen opbloeien, alsook de solidariteit in de wijken

en dorpen. Voor asielzoekers en vluchtelingen betekent dit dat ze in de landen van herkomst solidair zijn met hun landgenoten, met wie ze een geschiedenis en normen en waarden delen. In plaats van de stroom van gelukzoekers of economische vluchtelingen zal ook in Derde Wereldlanden het besef groeien dat de verantwoordelijkheid ligt in de opbouw van het land waar men zijn wortels heeft.
Als inderdaad verbondenheid of hechting, alsook een heropleving van het gezinsleven en van de solidariteit met de mensen die ons vertrouwd zijn, zowel hier als in de Derde Wereld, een nieuw tijdperk zullen karakteriseren, dan komen we terecht in het spirituele tijdperk. We zullen bevrijd zijn uit de eenzaamheid, van de angsten en van een zinloos bestaan. Kortom, we zullen zelf, tot onze eigen verbazing, van de wereld een Hof van Eden gemaakt hebben.

5.19 *Linkse intolerantie op universiteiten wetenschappelijk bevestigd*

Dankzij de democratisering van het onderwijs en het beursstelsel zijn ook de kleinkinderen en achterkleinkinderen van turfstekers uit de Peel doorgedrongen tot in de universiteiten. Het voordeel hiervan is dat de kansen beter zijn verdeeld over alle sociale klassen en dat sociale mobiliteit mogelijk is voor iedereen die het wil, het kan en zich ervoor inspant. Het nadeel is dat sommigen hun plaggenhutmentaliteit overgebracht hebben naar academische kringen. Ook zijn het niet altijd slimmeriken die een academische titel behalen. In de faculteiten Geneeskunde en Natuurwetenschappen vallen die snel uit de boot omdat hun gebrek aan talent direct opvalt. Bij Sociale Wetenschappen echter kan je met een IQ van rond de 80 het redelijk ver schoppen. Een koekenbakker die twintig jaar lang in zijn vakgebied hetzelfde deuntje zingt, kan nog altijd het eervolle ambt van decaan ambiëren en vooraan in de cortège lopen.

In een symposium over academische vrijheid dat op 30 november 2021 werd gehouden in het Legatum Institute, - dat is een Britse think tank ter bevordering van onderwijspolitiek die mensen uit de armoede haalt -, uitten wetenschappers hun zorgen over wat er tegenwoordig gaande is op de universiteiten, vooral over de mate waarin de universiteiten de academische vrijheid al of niet beschermen en vrije meningsuiting toestaan. Dit is een mondiale discussie geworden, ook in de bekende elite-universiteiten. In een onderzoek onder 650 academici werkzaam in 48 universiteiten in Australië, Canada, de VS en het VK (emeriti en studenten werden uitgesloten in dit onderzoek) en gelijkmatig verdeeld over de verschillende disciplines werd nagegaan hoe de verschillende

politieke oriëntaties verdeeld zijn en in welke mate academici tolerant zijn tegenover andersdenkenden.

Op de vraag tot welke politieke oriëntatie zij behoorden antwoordde 76 procent tot de linkse vleugel, waarvan 21 procent extreem-links. Slechts 14 procent identificeerde zich als rechts. Sociologen zijn het meest links, gevolgd door psychologen, politieke wetenschappers, juristen en economen. In de andere disciplines was er evenmin een balans tussen links en rechts.

Deze onevenredige verdeling is een probleem omdat het intolerantie kan betekenen voor mensen met een andere mening. Dit werd bevestigd door de antwoorden op de vraag wat zij denken over aanhangers van respectievelijk linkse en rechtse partijen. Linkse mensen krijgen van de academici gemiddeld een cijfer 6.5 (0= ik heb een hekel aan hen en 10= ik heb sympathie voor hen). Rechtse mensen krijgen gemiddeld een cijfer 3.5, wat betekent dat een significant aantal academici openlijk zegt een hekel te hebben aan rechtse mensen. Aanhangers van Black Life Matters krijgen van de academici een cijfer 7.5. Opvallend is ook dat naast de 76 procent linksgeoriënteerde academici die zegt een hekel te hebben aan rechtse mensen, slechts 36 procent van de rechtsgeoriënteerde academici zegt een hekel te hebben aan linkse mensen.

Deze resultaten zijn zorgwekkend want vijftig jaar sociologisch onderzoek heeft aangetoond dat vragen over sociale afstand iets zeggen over de mate van intolerantie. Ook de asymmetrie in het wereldbeeld van academici baart zorgen.

Op de vraag of ze voorstander zijn van academische vrijheid en vrije meningsuiting, ook voor mensen met een extreme visie, antwoordt een meerderheid bevestigend. Toch is 16 procent voorstander van het beperken van vrije meningsuiting voor mensen met extreme denkbeelden. Op de vraag ’Moeten sprekers worden verboden die studenten zouden kunnen kwetsen met hun visie?’ antwoordt 75 procent dat het moet kunnen. Toch zegt een kwart van de academici dat het niet kan en dat zijn juist de activisten die het voor dit soort sprekers onmogelijk maken een lezing te houden op de campus. Eminente geleerden zoals Roger Scruton, Jordan Peterson en vele anderen hebben dit ervaren. Verder onderzoek toonde aan dat in de sollicitatieprocedures rekening wordt gehouden met de politieke oriëntatie van de kandidaten, zodat links haar grote meerderheid behoudt. Opvallend is dat 75 procent van linkse academici zegt het eens te zijn met dit selectiecriterium tegenover 25 procent van de rechtse academici die blijkbaar ook in dit opzicht toleranter zijn dan hun linkse collega’s.

Vijftig jaar geleden vocht links voor academische vrijheid tegen de conservatieven die bang waren voor infiltratie van radicale ideeën. Nu zijn het de conservatieven en rechts die opkomen voor academische vrijheid, terwijl links een vijandige sfeer creëert voor wie een andere mening heeft.

Uit een ander Amerikaans onderzoek blijkt dat 75 procent van de conservatieve academici klaagt over de intolerante sfeer, tegenover slechts 5 procent van de linkse academici. 40 procent van de hoogleraren in de sociale wetenschappen die jonger zijn dan veertig jaar steunt ten minste een van vier hypothetische campagnes om een collega te ontslaan die iets politiek incorrect zei. Nog pijnlijker is dat 85 procent van de studenten die zich links noemen zegt een hoogleraar aan te klagen indien hij iets zegt dat zij offensief vinden en 76 procent zou dit ook doen als een medestudent zoiets zegt. Dit is de reden waarom 62 procent van de studenten zegt zich op de campus belemmerd te voelen om te zeggen wat ze denken. Als zoveel studenten het gevoel hebben steeds op hun hoede te moeten zijn voor wat ze zeggen, kan vanuit hen misschien een felle reactie komen tegen het klimaat waarin mensen met conservatieve of rechtse ideeën niet welkom zijn.

De beroemde historicus Niall Ferguson van de Stanford University gelooft niet dat de universiteiten zichzelf kunnen hervormen. Er is op de universiteiten een monsterlijke bureaucratie die haar eigen belangen wil beschermen en het monopolie heeft op het treffen van disciplinaire maatregelen. Volgens hem moeten er nieuwe universiteiten opgericht worden. Zelf is Ferguson mede-oprichter van de University of Austin in Texas, dat een soort start up is die model moet staan voor academische vrijheid en academici die gecanceld zijn nieuwe kansen biedt. Critical race theory of radicale ideeën over gender komen in Austin zeker aan de orde, maar ze worden besproken en niet geïndoctrineerd. Zoals Max Weber ooit heeft gezegd: Politiek moet buiten de collegezaal blijven.

Een laatste kwestie die in het symposium van het Legatum Institute aan de orde kwam is de wetgeving. Er is een wet nodig die de academische vrijheid waarborgt en universiteiten aanzet dit te promoten. Als bijvoorbeeld studentenverenigingen of actiegroepen dit belemmeren, dan moet dit strafbaar worden gesteld. Academische vrijheid is namelijk niet iets extra, maar het is fundamenteel voor alle universitaire activiteiten. Academische vrijheid is een voorwaarde voor beter onderzoek, beter onderwijs en dus betere kansen op de arbeidsmarkt, maar ook voor meer gelijkheid, diversiteit en voor de emancipatie van minderheidsgroepen.

Mijn belangrijkste conclusie is dat de faculteiten Sociale Wetenschappen in hun huidige samenstelling een gevaar vormen voor de westerse beschaving. Het is daarom de verantwoordelijkheid van de regeringsleiders om deze faculteiten af te bouwen en nieuwe initiatieven een kans te geven. Tot slot geef ik van dit laatste een voorbeeld. Het zijn dezelfde linkse krachten waardoor de Vrije Universiteit Amsterdam en de Radbouduniversiteit Nijmegen hun respectievelijk protestantse en katholieke identiteit verkwanseld hebben. Alsof we schaamte moeten hebben voor een mensvisie en ethiek die de mooiste en meest menswaardige beschaving in de menselijke geschiedenis heeft voortgebracht. Het is nu aan de christenen om een eigen universiteit

op te richten en mensen aan te trekken die trots zijn op hun identiteit en hun vrijheid van denken. Medewerkers en studenten van deze universiteit moeten de christelijke identiteit onderschrijven. Gastsprekers van alle gezindten worden er uitgenodigd, om 'hun visie te bespreken en niet te indoctrineren'. Ik ben er zeker van dat de meest getalenteerde studenten en masse zich bij deze nieuwe universiteit zullen aanmelden. Humanisten en vrijzinnigen kunnen evenzeer een eigen universiteit oprichten waar de vrijheid van meningsuiting alle kansen krijgt.
Godfried Bomans zag de verloedering van de universitaire opleiding aankomen toen hij de psycholoog Blablatsky het advies gaf horlogemaker te worden, dan wist hij tenminste hoe laat het was.

5.20 *Verduistering door het lege en anonieme 'men'*

De voorspelling van Marx over de klassenstrijd is niet uitgekomen en de communistische revoluties zijn mislukt omdat de transcendente dimensie eraan ontbrak. Hieronder wil ik dit verklaren, waarbij ook wordt aangetoond waarom het linkse gedachtengoed geen toekomst heeft.
In zekere zin is het doodjammer dat het marxisme, het communisme en een linkse politieke visie het onderspit moesten delven of nooit van de grond zullen komen. Het gaat om ideologieën die tot doel hebben meer rechtvaardigheid, geen onderdrukking, geen uitbuiting en een wereld die voor alle mensen een paradijs wordt. Wie kan daar tegen zijn? Er zijn echter twee problemen bij deze idealen: (1) via welke middelen willen we die doelen bereiken? en (2) welke inhoud wordt gegeven aan een rechtvaardiger wereld waar niemand onderdrukt wordt?.
Wat de eerste vraag betreft is duidelijk wat tot mislukking heeft geleid. Als de doelen via een genocide of deportatie van een gehele bevolking moeten worden bereikt of als de klasse die het goed had op haar beurt wordt onderdrukt, komen we in nieuwe ellende terecht die tot de volgende revolutie zal leiden. Dit wordt een eindeloze cyclus van geweld en opstandigheid. De linkse politieke partijen in het Vrije Westen houden zich vooralsnog verre van dit soort gewelddadige revolutionaire acties. Zij houden zich strikt aan het democratisch proces. Het probleem is echter dat linkse idealen, hoe mooi ze ook zijn, onbereikbaar zijn omdat wie over bepaalde privilegies beschikt niet bereid is ze af te staan. Wie rijk is wil nog rijker worden en zal niet zomaar zijn rijkdom weggeven. Omdat de idealen van links onbereikbaar zijn, wordt gezocht naar een zondebok want iemand moet toch de schuld krijgen. Dat is dan gewoonlijk extreem of radicaal rechts. Op die manier raakt de samenleving meer en meer gepolariseerd totdat de bom barst met alle ellende van dien. Bij hoge spanningen volgt een eindeloze burgeroorlog. Een voorbeeld hiervan zien we in de

zeer gepolariseerde Amerikaanse samenleving. De linkse beweging ziet de blanke man als oorzaak van alle ellende en onderdrukking. Dit culmineert in een beeldenstorm, Black Lives Matter, verzet tegen White Supremacy, de woke- en cancelcultuur. Rechts gaat op haar beurt daartegen in verzet en uiteindelijk vallen er doden. De massale aanwezigheid van vuurwapens onder Amerikaanse burgers voorspelt niet veel goeds.

De vraag over de inhoud van een nieuwe wereld is moeilijker te beantwoorden. Als de gehele wereldbevolking hetzelfde welvaartspeil moet bereiken als wij in het rijke Westen, dan zal de temperatuur deze eeuw misschien wel met tien graden stijgen, ontstaat een meedogenloze strijd om de schaarse grondstoffen, worden de oceanen leeggevist, komen er enorme voedseltekorten, worden alle regenwouden gekapt om plaats te maken voor landbouw en veeteelt en raakt de lucht die we inademen nog meer verstikkend. Omdat dit zo langzaam gaat, wordt het niet opgemerkt, wordt niet geluisterd naar de boodschappers van het slechte nieuws en zal het uiteindelijk te laat zijn om nog te redden wat er te redden valt.

Wat ik hiermee betoog is dat een materialistische invulling van de genoemde idealen tot een onwerkbare situatie leidt en de gehele mensheid in de miserie kan storten. Daarmee kom ik tot mijn stelling dat alleen een transcendente dimensie van de ’revolutie’ tot een rechtvaardiger wereld kan leiden, waar eeuwige vrede heerst. Het gaat in feite niet om een revolutie, maar om een renaissance. We kunnen dit een spirituele renaissance noemen. Kan de massa hiervoor geïnspireerd worden?

Om die transcendente dimensie te verduidelijken maak ik een onderscheid tussen vrede op rationele gronden en vrede op ethische gronden. In het eerste geval is vrede het einde van de oorlog. In dit geval zou er een gerechtvaardigde oorlog zijn, namelijk een oorlog die tot vrede leidt. Deze vrede is altijd van tijdelijke aard omdat rationeel gezien slechts objectieve, materialistische en relatieve criteria worden gehanteerd om tot vrede tussen de mensen te komen. Vrede is dan een zeker evenwicht dat echter verbroken kan worden, wat leidt tot een nieuwe oorlog. De geschiedenis van de mensheid heeft tot nog toe deze cyclus gevolgd. Het huidige evenwicht zal worden doorbroken zodra nieuwe rampen velen zullen teisteren of de koopkracht al te drastisch wordt aangetast. Dan is het gauw gedaan met de opvang van asielzoekers en uiteindelijk met de multiculturele samenleving.

Vrede op ethische gronden is gebaseerd op ons besef dat we voor de anderen verantwoordelijk zijn. Dit laatste is een absolute en universele norm. Zoals de ouders hun kind onvoorwaardelijk en onbaatzuchtig liefhebben en zich 24 uur per dag voor het kind verantwoordelijk voelen, zou kunnen we in een ethisch geïnspireerde samenleving ons evenzeer onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk voor de anderen verantwoordelijk voelen. Dat gaat zover dat volgens Levinas ’we bereid zijn het brood uit onze mond aan de Ander te geven’. Hier heeft niet meer het materialistisch geluk de prioriteit,

maar het lot van de anderen. Economie bijvoorbeeld heeft dan niet meer tot doel zelfverrijking, maar is een middel om de armoede en de miserie uit de wereld te helpen.
Er is geen politieke partij die het aandurft zo'n prioriteit in het partijprogramma op te nemen. Dat is de reden waarom het CDA in wezen niet meer christelijk is, D66 'een vrij leven wil voor iedereen', de VVD streeft naar 'een land waarin je in vrijheid kunt zijn wie je bent'. Dat is ook de reden waarom alle regeringspartijen gelijk zijn in kleurloosheid. Voor de bühne beklemtonen alle partijen uiteraard gelijke kansen voor iedereen en zorg voor de zwakkeren onder ons, maar als puntje bij paaltje komt gaat het om de koopkracht van de individuen. Wie daar onvoldoende aandacht aan besteed wordt in de volgende verkiezingen afgemaakt.
Ouders zijn best bereid om het brood uit hun mond aan het kind te geven. Misschien willen de burgers het ook voor diegenen om wie ze geven en met wie ze zich verbonden voelen. Maar politiek gezien is het onhaalbaar zoiets van de burgers of van de landen te verwachten. Desondanks stevenen we in deze eeuw naar een door de mens veroorzaakte apocalyps zolang de koopkracht (het materialisme) en de individuele vrijheid de einddoelen blijven. Facebook, twitter, tik tok en een leger influencers zetten mensen aan tot kopen en kopen.
Is een ommekeer mogelijk waardoor we onze vrijheid benutten om onze verantwoordelijkheid voor anderen op te nemen en waarbij we wat we bezitten en verdienen als een middel zien om die verantwoordelijkheid concrete vorm te geven? Deze vraag stellen is al absurd. We zitten nu eenmaal gevangen in wat Heidegger noemt de verduistering van het 'men'. Die verduistering is volgens deze filosoof er oorzaak van dat de mensen geen inzicht meer hebben in de zin van hun eigenste zijn. Het 'men' neemt de mens zijn verantwoordelijkheid uit handen. De meeste mensen zijn niet in staat het alledaagse lege gepraat van het 'men' te doorbreken, waardoor ze niet openstaan voor de transcendente dimensie van het menselijk bestaan.
Kan die verduistering ooit doorbroken worden? Alleen wie ziende blind is ontkent dat de wereld meer en meer een hel aan het worden is. Moeten er apocalyptische gebeurtenissen plaatsvinden, - in sommige delen van de wereld zijn ze er al -, om de mensen tot inkeer te brengen? Of moet er een profeet opstaan die het licht doet zien? Dit zijn zinloze speculaties want ze zeggen niets over de individuele verantwoordelijkheid van ons allemaal. We kunnen de ommekeer of een spirituele renaissance niet verwachten van politieke partijen of van nationale en internationale organisaties want die vertegenwoordigen het lege en anonieme 'men'.
Misschien is het heel simpel en ligt de oplossing in de vraag die we elke dag wel honderd keer aan onszelf moeten stellen: Wat is de zin van wat ik doe? Of: 'Hoe kan ik wat ik doe verantwoorden?'. Dat de zin uiteindelijk ligt in ons persoonlijk antwoord op het appel van het transcendente, dat is

van wat buiten de objectieve wereld ligt, komt dan misschien vanzelf naar boven. Dat appel is noch rationeel, noch een natuurwet, maar de absurde oproep het brood uit onze mond aan de ander te geven. Wat elke ouder trouwens doet en elke mens die een ander waarlijk liefheeft. Het resultaat zal zijn dat de wereld geen hel wordt met een strijd van allen tegen allen, maar een paradijs waarvan Karl Marx niet goed had begrepen wat de essentie ervan is.

5.21 Homo's gaan naar de hel

Op 20 mei viert de katholieke kerk de feestdag van de heilige Bernardinus van Siena, een van de populairste predikanten uit de 14de eeuw. In zijn sermoenen had hij het vaak over sodomie: 'een zonde die zo erg is dat zelfs de duivel met afgrijzen ervan wegvlucht'. Het begrip homoseksualiteit bestond toen nog niet en evenmin het inzicht dat homoseksualiteit een aangeboren kenmerk of een psychologische gerichtheid kon zijn. Het begrip 'homoseksueel' dook voor het eerst op in 1870 in de forensische geneeskunde.
De 14de eeuw was voornamelijk gekenmerkt door angst voor heksen, antisemitisme en sodomie. Bernardinus besteedde vooral aandacht aan sodomie, een 'zonde' die toen blijkbaar erg vaak voorkwam. In een sermoen in Siena zei hij: 'we moeten het over deze zonde hebben in elke hoek van Siena, in elk huis, in elke winkel, in elke stal, want er is geen enkele plaats die er niet door besmet is'.
Sodomie was in de middeleeuwen een veel ruimer begrip dan homoseksualiteit nu. Het ging over liefde voor mooie jongetjes en aantrekkelijke knapen, over anale en orale seks (ook onder echtparen), seks met dieren en masturbatie. Men dacht dat sodomie uitgelokt wordt door een gebrek aan natuurlijke seks tussen man en vrouw, vandaar dat prostitutiehuizen werden getolereerd als uitlaatklep om sodomie te voorkomen. Alhoewel Bernardinus fel tekeer ging tegen elke vorm van seks buiten het huwelijk, repte hij met geen woord over de vele prostitutiehuizen in Siena, blijkbaar omdat hij bezoek aan een prostitué zag als een uitlaatklep om sodomie tegen te gaan.
Met natuurlijke seks werd toen bedoeld seks die kan leiden tot zwangerschap. Bernardinus gaf het voorbeeld van een jonge vrouw die na zes jaar huwelijk nog steeds maagd was, omdat haar veel oudere echtgenoot alleen anale seks met haar had. Zij klaagde hierover bij de bisschop en bij de burgemeester, maar die konden weinig doen omdat het zo moeilijk te bewijzen was. Anale seks kwam vaak voor als een soort voorbehoedsmiddel. Volgens Bernardinus kan dit een goede rede zijn voor de kerk om het huwelijk te ontbinden.

Bij Bernardinus ging het voornamelijk over sodomie tussen volwassenen en jongetjes of pubers. Hij zag dat als een soort afgoderij omdat de volwassene het kind of de knaap ’met zijn geest en ogen’ adoreert. Seks tussen vrouwen komt slechts af en toe ter sprake, bijvoorbeeld in een van zijn preken zegt Bernardinus: ’Als een van de hier aanwezige vrouwen zich op dit podium zou uitkleden en naakt voor jullie zou staan, hoeveel mannen en hoeveel vrouwen onder jullie zouden niet in verleiding komen’ en ’ik zeg dat velen zouden in verleiding komen, alleen maar door te kijken’. Hier laat Bernardinus blijken dat hij weet heeft van seks tussen vrouwen.

Zoals gezegd is er ook sodomie mogelijk tussen echtparen en Bernardinus besteedde hier ook aandacht aan. Hij vond dat een grotere zonde dan incest en seks met je eigen moeder, want sodomie ’gaat tegen de natuur’. Sodomie met je eigen vrouw is een groter zonde dan sodomie met een prostitué.

In die tijd was alleen seks met het oog op de voortplanting ’natuurlijk’, ook coïtus interruptus was zonde. Er werd vooral gewezen op het lot van Sodom en Gomorra waar seks met jongens een vorm van afgoderij was en dat is precies wat de woede opwekte van de Ene God die daarom Sodom en Gomorra heeft vernietigd. Om die reden kan men beter een minder erge zonde plegen dan sodomie. Bernardinus verwees hierbij naar Genesis 19:8 waar gezegd wordt dat Lot zijn twee nog maagdelijke dochters aanbiedt aan de mannen van Sodom opdat zij niet met zijn zonen seks zouden hebben. In de middeleeuwse waardenhiërarchie was verkrachting een minder kwaad dan sodomie tussen mannen.

Bernardinus gaf menstruerende vrouwen het advies toch seks te hebben met hun mannen opdat ze niet zouden vervallen in sodomie, alhoewel men toen dacht dat kinderen die tijdens de menstruatie verwekt waren als monsters zouden geboren worden. Als een man zijn vrouw met de dood bedreigt omdat ze geen anale seks wil, dan moet de vrouw kiezen voor de dood.

Bernardinus staat bekend als een antisemiet. Hij schreef inderdaad ’dat de joden de ergste vijanden zijn van alle christenen omwille van de woekerrente die ze eisen bij hun leningen’, maar in een andere preek zegt hij dat ’als je een jood in nood ziet, dan moet je hem helpen met authentieke, rechtvaardige, heilige en actieve liefde’. Misschien zou hij nu de LGBT’ers als zondige mensen zien die in de hel terecht zullen komen, maar als hij een van hen in nood zou zien dan zal hij wellicht ook aanzetten tot liefdevolle behandeling. Wie niet gelooft in de hel kan met deze laatste gedachte leven.

§6 *Goed rentmeesterschap over de planeet is een ethische prioriteit*

6.1 *De spirituele oorzaak van de ecologische ramp*

In mythen van meerdere culturen, verspreid over de gehele wereld, komt een grote ramp voor. Het lijkt alsof in het collectieve geheugen van de mensheid een herinnering is blijven hangen van een gigantische catastrofe uit een ver verleden. Een van de bekendste mythen is de Zondvloed. Deze mythe is tevens een bron van wijsheid, die misschien iets kan leren over wat ons nu te wachten staat. Er hangt een ecologische ramp als een zwaard van Damocles boven ons hoofd. De vraag is of we die ramp alsnog kunnen keren of, indien dit niet mogelijk is, hoe we ons het best kunnen aanpassen aan de gevolgen.

In de geest van de moderne tijd, waar de Rede als een God heerst, wordt de oplossing gezocht in de technologie. Windmolens, kernenergie, zonnepanelen, duurzame landbouw, kippen en varkens die een paar vierkante cm meer ruimte krijgen, bossen aanplanten en veel andere initiatieven doen hoop op een schone toekomst herleven. Een wandelaar ziet overal borden die moeten bewijzen hoe ecologisch verantwoord alles tegenwoordig is. Op de weg zoeft de ene na de andere vrachtwagen voorbij met de boodschap dat ecologisch meubilair wordt vervoerd, of bio-aardappelen of duurzame pampers voor incontinente bejaarden. Op werven staan eco-toiletten waar bouwvakkers op een ecologisch verantwoorde wijze hun fecaliën kunnen deponeren. Langs Belgische snelwegen staan hier en daar vrolijke borden met 'Kijk, hier is een ecologische berm'. Ik weet nog steeds niet of dit bedoeld is als een cynische grap. Als per uur een paar duizend auto's en vrachtwagens voorbij denderen, moeten daar wellicht plantjes staan met een wonderbaarlijk vermogen om koolmonoxide te zuiveren. We leven onder een ecologisch etiket en iedereen is blij, gelukkig en gerustgesteld.

Biedt technologie inderdaad een oplossing of zal er misschien een meer fundamentele verandering moeten plaatsvinden? Om het ecologisch probleem op te lossen moeten we eerst de oorzaken kennen. Het is ondoenbaar om hier te verwijzen naar de wijsheid van de bijbel: de oorzaak van de Zondvloed was de seksuele perversiteit van de meeste mensen. Hier hielp in elk geval geen technologie, maar de mensen moesten de morele normen weer in acht nemen. Als de Heilige Vader in een encycliek de wereldbevolking zou oproepen om in plaats van zonnepanelen te plaatsen, liever de huwelijkstrouw in acht te nemen, de seksuele organen te gebruiken voor wat God heeft bedoeld en verder hun handen thuis te laten, dan zal onmiddellijk de wereld op zijn kop staan.

Wat is dan wel de fundamentele oorzaak van de ecologische ramp die ons te wachten staat? Er valt iets voor te zeggen dat de werkelijke oorzaak de democratie is. Dit lijkt vreemd, maar hoe meer mensen gebruik kunnen maken van het comfort dat de wereld te bieden heeft, hoe meer energie

wordt verbruikt, hoe meer de natuurlijke bronnen uitgeput raken en hoe meer de natuur vervuilt. Dit democratiseringsproces is al heel lang aan de gang. Tijdens het keizerrijk waren er in de stad Rome 365 badhuizen. Die moesten allemaal verwarmd worden, zodat de stad vrijwel permanent onder de rook bedolven lag. Die badhuizen waren niet alleen bedoeld voor de notabelen, maar alle Romeinse burgers konden er gebruik van maken. De staat was er niet meer alleen voor het welzijn van de keizer en het hof, maar voor iedereen. Dit was een eerste vorm van democratisering, met als gevolg dat de stad onleefbaar werd.

Hetzelfde doet zich voor bij ons vanaf de 19de eeuw en als straks alle Chinezen met een autootje rondtoeren, worden we allemaal door eigen toedoen uitgerookt. Nu denkt iedereen natuurlijk aan elektrische auto's en aan schone energie, maar dat is een leugen waarmee we onszelf voor de gek houden. Het gaat slechts om een verschuiving van het energieverbruik. Elke technologische oplossing brengt een nieuw probleem teweeg. Een klassiek voorbeeld is de zogenaamde schone kernenergie. Dit is een leugen omdat de omvang van hoogactief kernafval catastrofale afmetingen begint aan te nemen. En wie is ervan op de hoogte dat de productie van één elektrische auto even vervuilend is als zeven jaar rond rijden met een dieselauto?

Is het misschien toch een moreel probleem? Is de wijsheid van de bijbel misschien toch zo gek niet? Ik doe een poging. Het is de drang tot consumeren, in al haar aspecten, die de meer fundamentele oorzaak is van de ecologische ramp. In plaats van seksuele perversiteit als oorzaak te zien, zoals ten tijde van de Zondvloed, is het nu het gebrek aan verantwoordelijkheid. Er is een ethische leegte ontstaan. De filosoof Hans Jonas definieerde verantwoordelijkheid als 'bij elke daad denken aan wat de gevolgen zijn voor de toekomst'. Als dit gebrek aan verantwoordelijkheid dè oorzaak is, dan gaat het dus niet om een mechanistische oorzaak, maar om een spirituele. Vandaar dat technologie hier niet kan helpen. Helaas leven we in een tijdperk waar een mechanistische visie op de wereld alles overheersend is.

Hoe kunnen we die mechanistische visie doorbreken? Hoe de mensen motiveren om zich verantwoordelijker gedragen? Wat niet helpt is allerlei dingen verbieden. Als de ouder een kind iets verbiedt, is het vrijwel zeker dat het kind het zal doen. Dat geldt ook voor volwassenen. Wil je iemand tot iets motiveren, dan moet de relatie met die ander zinvol, inspirerend en gelukkig makend zijn. Met andere woorden, de toekomst van de wereld is afhankelijk van goede relaties met elkaar, van een gevoel van trouw en verbondenheid. Dat begint met trouw in de huwelijksrelatie en onvoorwaardelijke zorg van beide ouders voor het kind, want hier wordt de basis gelegd voor trouw, zorg voor elkaar en verbondenheid op breder maatschappelijk vlak. Uiteindelijk ontspringt

een geest van verantwoordelijkheid voor de gehele wereldgemeenschap en voor de toekomstige generaties.
Dit lijkt naïef en utopisch. Maar ligt het niet voor de hand dat we minder moeten consumeren? Komt deze nieuwe levensstijl niet vanzelf tot stand als we het goed hebben met elkaar? Een concreet voorbeeld: zal de drang tot reizen niet verminderen als we in ons gezin, in onze buurt, in onze wijk en in ons land veel voor elkaar hebben te betekenen? Moeten we per se de mensen verlaten bij wie we het samen zo goed hebben en die onze zorg en vriendschap nodig hebben? Ik zit thuis liever te klaverjassen met vrienden, dan met Ryanair te moeten landen met klapvee achter de cockpit.

6.2 *Klimaatverandering is een metafysisch probleem*

Onze grootouders maakten zich geen zorgen bij een langdurige droogte. Zij hadden een probaat middel om het te doen regenen. Het was voldoende eieren te schenken aan de heilige Clara die het dan bij God wel even zou regelen. Soms duurde het erg lang eer de regenwolken aan de horizon opdaagden, maar dat eieroffer heeft uiteindelijk altijd gewerkt. In het andere geval zou het mensenras allang uitgestorven zijn. De regen die letterlijk en misschien wel ook figuurlijk uit de hemel valt, is de bron van alle leven.
Ik vrees dat de regering het met veel vertoon voorgestelde klimaatakkoord niet zal opheffen om het advies te volgen eieren naar een van de kloosters van de zusters Clarissen te brengen. Er zitten te veel goddelozen in de politiek en de Christenunie huilt makkelijk met die wolven mee. Niettemin wil ik een poging wagen om het klimaatbeleid niet te beperken tot een eenzijdig rationele, technische of wetenschappelijke benadering.
Hieronder volgt een kort overzicht van de manieren waarop de mensheid in de loop van de geschiedenis is omgegaan met klimaatperikelen. Daarna wordt onderzocht of hier enige wijsheid uit te halen valt om de gevolgen van de opwarming van de aarde ofwel bij te sturen, ofwel draaglijk te maken. De wijsheid wordt slechts zichtbaar als we bereid zijn in volle openheid en vrijheid te denken.
Er zijn drie manieren om met het klimaat om te gaan: de eerste is die van het heidendom, de tweede van de wetenschap en de derde van het monotheïsme. In de heidense opvatting is er een mythologische relatie van de mens met de wisselvalligheden van het klimaat. De mens is er afhankelijk van en is onmachtig tegenover de krachten van de natuur. Wil de mens ontsnappen aan

de gevaren die de natuur teweegbrengt dan kan hij ofwel die krachten proberen gunstig te stemmen door offers te brengen, ofwel doet hij een beroep op magie om die krachten te bezweren.
Volgens de wetenschappelijke benadering wordt de natuur niet meer bezield door vreeswekkende krachten, maar de natuurlijke verschijnselen zijn onderworpen aan mathematische wetmatigheden. De natuur kan met behulp van mechanische wetten bestudeerd worden. De mens kan dank zij inzicht in die wetten, proberen invloed op de natuur uit te oefenen. De wetenschap maakt de mythische verklaring volkomen belachelijk en de mythen zijn definitief uit het menselijk bewustzijn verwijderd.
Er is echter een probleem met deze wetenschappelijke benadering. De natuur, in het bijzonder het klimaat, lijkt niet precies gedetermineerd te worden door vaststaande wetmatigheden. Om die reden werd de chaostheorie hierop toegepast. Dit laatste wil zeggen dat bij het klimaat er een zeker determinisme is, maar het wisselvallige is dominant. Hoe het klimaat en bijvoorbeeld het weer zich ontwikkelen, is een kwestie van waarschijnlijkheid. Weersvoorspellingen illustreren dit perfect. Er spelen hierbij zoveel factoren een rol, die bovendien erg wisselvallig zijn, dat een exacte voorspelling onhaalbaar is. Het verhaal van de vleugelslag van een vlinder in Brazilië die uiteindelijk een tornado in Texas veroorzaakt, is er een bekend voorbeeld van. Die vlinder is niet de enige oorzaak, maar hij heeft wel een oncontroleerbaar proces op gang gebracht. Dit zou kunnen betekenen dat er niet veel moet gebeuren om een klimaatramp te veroorzaken. Dit kan volkomen onverwachts en in een razend tempo plaatsvinden.
Het monotheïsme biedt een totaal andere verklaring. Het klimaat wordt hier gezien als een zaak tussen het lagere en het hogere. God heeft de sleutel van de natuur en de mens heeft er geen meesterschap over. In elk geval is duidelijk dat de mens de regen en het klimaat niet in handen heeft. Deze afhankelijkheid en het passief moeten ondergaan, probeert de heiden te doorbreken via het brengen van offers of via magische middelen. De wetenschapper probeert het met de techniek. Sommigen leven met het fantasme dat met de technologie ooit volledig meesterschap over de natuur zal worden verkregen. Vanuit het monotheïsme kan de bovengenoemde afhankelijkheid en passiviteit overwonnen worden, als we ons houden aan wat God met de natuur heeft bedoeld. De idee van het Goede biedt de sleutel tot de oplossing.
Dit laatste vinden we terug in het verhaal van de Zondvloed. God strafte de mensheid omdat er geen rechtvaardigheid meer was. Er werd te veel gestolen. Alleen Noach mocht blijven leven, want hij was een rechtvaardig man èn hij had een gezin. Het stichten van een gezin is namelijk een opdracht die God aan de mens heeft gegeven om Zijn Schepping in stand te houden.

Rationele mensen zullen deze verklaring vanuit het monotheïsme absolute onzin vinden. Hierin zijn ze even fundamentalistisch als de Amazone-indiaan die vasthoudt aan zijn magisch wereldbeeld. We hoeven echter helemaal niet in God te geloven om de waarde van de bijbelse wijsheid te erkennen. We kunnen God simpelweg vervangen door het Goede. Welke atheïst zal het Goede verwerpen omdat hij er niet in kan geloven? Het Goede is niet zichtbaar en er kan geen bewijs geleverd worden voor een gebod om het Goede te doen.
Het monotheïsme kan gezien worden als de wijsheid van het Goede. Dat is het Hogere dat de sleutel tot de natuur in handen heeft. Toegepast op de klimaatverandering gaat het hier om een metafysisch probleem: zijn we bereid gehoor te geven aan het gebod dat van Hoger komt om het Goede te doen? Is wat er in de natuur gebeurt niet afhankelijk, net zoals ten tijde van de Zondvloed, van het gedrag van de mensen? Wie dit aanvaardt zal gemotiveerd zijn om zijn gedrag aan te passen, in het belang van de natuur. De klimaatverandering is dan niet meer een kwestie van klimaatverdragen en ook geen probleem dat de politici voor ons moeten oplossen. De opwarming is, vanuit de wijsheid van het monotheïsme gezien, een persoonlijke gewetenskwestie.
Die persoonlijke gewetenskwestie is niet zo simpel als het lijkt. Het is beslist niet iets vrijblijvend. Het gaat erom dat miljarden mensen zich uit goedheid voor de naasten en voor de toekomstige generaties, verantwoordelijk gedragen. We kunnen ons geweten niet meer sussen met eieren voor Sint Clara. Bij elke handeling moeten we ons de vraag stellen of het verantwoord is, in het licht van het behoud van een leefbaar klimaat. Maar hoe in een goddeloze wereld de mensen motiveren om hun geweten te volgen?
De klimaatverandering heeft ons in apocalyptische tijden gebracht, net zoals tijdens de Zondvloed. Alle congressen, conferenties, internationale afspraken en verdragen en al de andere goedbedoelde of cynische pogingen om de wereld te behoeden voor een door de mensen veroorzaakte Apocalyps, zijn vruchteloos gebleken. Het enige wat helpt is een terugkeer naar het eenvoudige leven, in het gezin, gehecht aan en zorgzaam voor de eigen zelfvoorzienende regio, zodat de industriële productie en andere vormen van aantasting van de natuur resoluut gereduceerd worden tot het minimaal noodzakelijke. De natuur bloeit op, biodiversiteit keert terug, wat bedreigd was wordt hersteld.
Om te ontsnappen aan de rampspoed worden hier en daar gemeenschappen opgericht om samen het goede leven nog mogelijk te maken. In eerste instantie vestigen gezinnen zich in verlaten abdijen of ze gaan een coöperatie aan met kloostergemeenschappen. Zoals in een ver verleden is elke abdij zelfvoorzienend met een eigen boerderij, tuinbouwgronden en bossen. Iedereen draagt bij aan de

ecologische landbouw. Er wordt in elke abdij een school opgericht en sommige leden van de gemeenschap verzorgen het onderwijs.
De gemeenschap heeft ook contacten met de buitenwereld, dit is de onmiddellijke regio van de abdij. Leden van de gemeenschap volgen een korte praktijkgerichte opleiding om klussen en reparaties in de regio te kunnen uitvoeren. Andere leden zetten zich in voor begeleiding van gezinnen die om advies of hulp vragen, voor extra bijlessen voor kinderen en voor psychosociale dienstverlening in het algemeen, zodat de gehele regio rondom deze gemeenschap daarvan kan profiteren.
De gemeenschap geeft het voorbeeld van een levensvorm om in apocalyptische tijden toch het goede leven mogelijk te maken. Dit is een sobere levensstijl, wars van materialisme en nadruk op spiritualiteit. Dit betekent dat studie van de bijbel, van teksten over ethiek en zingeving, groepsdiscussie en solidaire acties een voorname plaats krijgen in het dagelijks leven. Leden die door studie of levenservaring getuigen van veel wijsheid spelen een belangrijke rol voor de goede sfeer in de gemeenschap.
De christen leden van de gemeenschap houden elke dag of zelfs meerdere keren per dag een bijeenkomst in de kerk, om samen te bidden, te zingen en te musiceren. De andere leden houden regelmatig studiebijeenkomsten over ethiek, filosofie en zingeving. Alle leden kunnen elkaars bijeenkomsten bijwonen. De nodige aandacht wordt besteed aan kunst en cultuur zodat de bijeenkomsten daardoor aantrekkelijk zijn en de aanwezigen inspireren.
Een en ander belemmert niet dat sommige leden van de gemeenschap een hogere status hebben, of meer winst maken en meer verdienen. Talent en inspanning worden beloond. Het gaat erom dat macht, gezag en rijkdom het mogelijk maken zich nog beter in te zetten voor de anderen. Macht en gezag worden ontleend aan ieders inzet en bijdrage aan de gemeenschap.

6.3 *Klimaatmaatregelen en indoctrinatie van de massa*

De Verenigde Staten mengden zich in de Eerste Wereldoorlog om te voorkomen dat Engeland en Frankrijk hun schulden niet zouden kunnen terugbetalen. De banken hadden namelijk veel geld geleend aan deze landen. Bij een overwinning van Duitsland hadden de rijken kunnen fluiten naar hun centen. Om die inmenging aan het volk te verkopen werd een grootscheepse

propagandacampagne gevoerd. Honderdduizenden jonge mannen schreven zich enthousiast in als vrijwilliger om te strijden voor God, Vaderland, de Vrijheid, en voor de westerse beschaving tegen de barbaren. Velen sneuvelden echter, niet voor deze nobele doelen, maar om de portemonnee van de rijken te spekken.

Dezelfde processen herhalen zich voortdurend. In deze tijd geldt dit ook voor de massa-immigratie en de klimaatmaatregelen. De oorsprong van de immigratie was het aantrekken van goedkope arbeidskrachten voor het bedrijfsleven. Ook hier werd zwaar indoctrinatiegeschut opgesteld. Al vijftig jaar lang wordt iedereen die zich tegen de immigratie verzet afgeschilderd als racist, fascist, nazi. Een heel leger idealisten, onder aanvoering van de mainstream media en de traditionele politieke partijen, strijdt tegen het zogenaamde racisme, het fascisme en de discriminatie die er het gevolg van is. In Spanje werden destijds 1 miljoen illegalen geregulariseerd. Nog even geduld en de EU zal tientallen miljoenen illegalen eveneens regulariseren. In de media verschijnen dagelijks rooskleurige verhalen over immigranten die het zo goed doen, in de hoop dat de massa de boodschap zal slikken. Als eenmaal er honderd miljoen nieuwe Europeanen zullen zijn, staan we voor een voldongen feit. Het bedrijfsleven en de bankiers wachten geduldig af.

De klimaatmaatregelen zijn zo absurd dat we de gevestigde macht en de bezittende klasse moeten bewonderen voor het succes waarmee ze de massa weten te manipuleren. Alles is tegenwoordig duurzaam en groen. Zelfs de toiletten voor bouwvakkers op de werven hebben een eco-label. Dat alles is slechts bedoeld om zand in de ogen te strooien. De productie van elektrische auto's en windmolens, vanaf de mijnontginning van de grondstoffen tot aan het transport om ze ter bestemming te brengen, is zo immens vervuilend dat hier de nekslag aan het milieu wordt gegeven. Het bedrijfsleven kan decennia lang op zijn lauweren rusten want die auto's en de windmolens moeten onderhouden en ooit vervangen worden. Aan het windmolenpark lijkt geen einde te komen, het liefst ver in zee want dan ziet niemand het (beleggingstip: aan het klimaat wordt grof geld verdiend).

Is hier iets tegen te doen? De machthebbers en de rijken zijn zo machtig en ze hebben de controle over de informatie die het volk elke dag te horen en te zien krijgt. Het ziet er somber uit. In Frankrijk woedt een burgeroorlog, maar de media zwijgen er in alle talen over. De Gele Hesjes geven echter niet op. Brexit is min of meer geslaagd omdat het gewone volk zich tegen de massa-immigratie verzet. Dankzij Brexit zullen de Britten ontsnappen aan de regularisatie van miljoenen illegalen.

Een algemene opstand van het gewone volk zou tot een oplossing kunnen leiden. Maar dit is een vrijwel onmogelijke opgave. De massa wordt continu met alle mogelijke middelen gemanipuleerd.

Ook zal de EU er alles aan doen om een alternatief geluid de mond te snoeren. Aan de wetgeving tegen het echte nieuws, om het fake news van de mainstream media te beschermen, wordt in Brussel al hard gewerkt.
Moeten we nu samen met Martin Heidegger zeggen dat alleen een God ons kan redden? We hoeven er God niet bij te halen. Het komt vanzelf. In Australië weten ze ondertussen al wat de klimaatverandering betekent. Zuid-Europa verzuipt onder de regen. Miljoenen immigranten die komen uit een cultuur met normen en waarden die tegengesteld zijn aan de onze, zullen de toestand onhoudbaar maken. De getto's in Frankrijk zijn slechts het voorspel van wat ons op grote schaal te wachten staat. We staan aan de vooravond van een Europese revolutie.

6.4 *Gemiste kans om KLM én Schiphol op te doeken*

De inwoners van Haarlemmermeer en Aalsmeer konden tijdens de lockdown hun geluk niet op. Ze leefden maandenlang als het ware in een paradijs, in vergelijking met voorheen. De lucht werd zuiverder. De hemel was terug blauw. Hun nachtrust werd niet verstoord. De natuur bloeide op. Ze hoorden de vogels fluiten. De *Sound of Silence* was hoorbaar. Hun kinderen konden op school vrolijk ravotten op de speelplaats, zonder dat het risico verhoogde op een toekomstige longaandoening.
Ook voor mij was die periode een verademing. De zomervakantie placht ik elk jaar in Hillegom door te brengen. Als ik fiets doorheen het prachtige duinengebied tussen Noordwijkerhout en Zandvoort, snuif ik bij oostenwind af en toe de kerosine geur van Schiphol op. Doordat er nauwelijks nog vliegverkeer was, kon ik er vrij ademhalen.
Helaas was de pret van korte duur. De Nederlandse regering pompte drie miljard in de KLM om het voortbestaan te verzekeren. Er staan te veel banen op het spel. Net alsof het zou ontbreken aan initiatieven om al die mensen elders in te zetten. Er was toch een enorm tekort aan goed opgeleide arbeidskrachten, zowel in de industrie, het onderwijs en in de zorgsector?
De gekte van het massatoerisme zal weer in alle hevigheid losbarsten, met als resultaat dat in Bali de toeristen opnieuw zullen baden in een zee vol menselijke uitwerpselen. In Venetië zullen de vissen die nu in de kanalen zichtbaar zijn, beter weten en ver de zee in vluchten.
Alleen een staatsman denkt op de langere termijn en handelt niet met het oog op de volgende verkiezing. Een staatsman weet dat de luchtvaart geen toekomst heeft. Wie haalt het in zijn hoofd rozen uit Kenia in te voeren? Alsof er hier geen rozen kunnen bloeien. Waarom moeten we

vrachtladingen Chinezen invoeren om Giethoorn te teisteren? Wat hebben we te zoeken in de Dominicaanse republiek? Zijn er misschien hier geen stranden?
Al dertig jaar geleden ging bij mij een licht op. Ik woonde toen in een boerengat in de Betuwe. Daar was een benzinestation waar ik regelmatig tankte. Gewoonlijk maakte ik een praatje met de pompbediende. Een aardige jongeman, niet erg intelligent en simpel van geest. Ik had hem eens een tijdje niet meer gezien en ik vroeg hem of hij op vakantie was geweest. Ja hoor, naar de Dominicaanse republiek. Thuis moest ik kijken waar dat lag. Nou, dat was nogal wat anders dan een vakantie tussen de bollenkwekers. Deze ervaring leerde mij dat de luchtvaart helemaal uit de hand zou lopen. Als de eerste de beste boerenkinkel, die nog nooit een museum van dichtbij heeft gezien, het vliegtuig neemt om aan de andere kant van de wereld all-in inclusief drank, enkele dagen beneveld rond te dwalen, moet de koning zeggen: *Après moi, le Déluge*.
De KLM en Schiphol opdoeken zou een fantastische bijdrage kunnen leveren aan de Nederlandse schatkist. Van het hele gebied maken we een natuurpark, omringd door residentiële wijken. De pensioenfondsen kunnen hierin investeren. Het stikstofprobleem is meteen opgelost. De boeren kunnen zoveel koeien laten schijten in de weide als ze willen. Het vliegverkeer dat nog noodzakelijk is laten we starten in Zaventem of Dusseldorf. Er zijn voldoende snelle treinverbindingen naar die vliegvelden. De Belgen en de Duitsers zullen al te graag de luchtvervuiling van ons overnemen.
Waar wachten we op? De pandemie heeft ook z'n mooie kanten. We kunnen best veel laten, waardoor we meer genieten van onze eigen omgeving. De meeste mensen doen nieuwe ervaringen op. We zullen onze middenstanders flink moeten steunen door producten van de eigen regio te kopen en door vakanties in eigen land door te brengen. De horeca kan gouden tijden tegemoet gaan. Er hangt een geest van solidariteit over het land, vooral met de ouderen en met de slachtoffers van de pandemie. Als een staatsman ontbreekt, dan kunnen de burgers zelf het initiatief nemen voor een nieuwe manier van leven.

6.5. *Windmolenparken: immoreel gebruik van techniek*

De wereld wordt overspoeld met rampen, variërend van pandemieën, aardbevingen, overstromingen, hittegolven, energietekorten, enzovoorts. De klimaatverandering is wellicht onafwendbaar zodat we het ergste mogen vrezen voor het behoud van leven op de planeet Aarde.

De vergelijking met de Zondvloed ligt voor de hand, zodat het interessant kan zijn wat joodse bijbelexegeten hierover te zeggen hebben.
De Zondvloed komt in veel mythen in meerdere van elkaar onafhankelijke beschavingen voor. Specifiek voor het verhaal van de Zondvloed in de bijbel is volgens de exegeten de ethische dimensie: de Zondvloed heeft een morele oorzaak. De mensen hebben door hun gedrag het zelf veroorzaakt. De analogie met onze tijd ligt voor de hand. We hoeven er geen God bij te halen. De mens heeft de klimaatverandering voor een groot gedeelte zelf veroorzaakt. Er is echter ook een positieve kant aan het verhaal van de Zondvloed: de mens is zijn eigen Verlosser. Noach heeft de ark gebouwd en daarmee zijn gezin en alle diersoorten gered. Volgens de joodse geleerden heeft Noach de techniek (dit is het bouwen van de Ark) gebruikt om de totale vernietiging van leven op aarde te voorkomen.
De techniek kan ook op immorele wijze toegepast worden. Dit laatste zien we in het verhaal van de Toren van Babel. De in het judaïsme zeer invloedrijke middeleeuwse talmoedgeleerde Rasji (1040-1105) schreef dat als een mens van de toren viel niemand een krimp gaf. Als een steen naar beneden viel was er algemene rouw. De analogie met onze tijd: er zijn fabrieken die de gezondheid van de mensen in een wijde omgeving aantasten. Hier heeft de techniek voorrang op de mens. Hetzelfde geldt voor de gehele industrie die continu gifgassen loost in de atmosfeer en afvalstoffen in de oceanen. Vrijwel niemand geeft een krimp bij de rampzalige gevolgen hiervan voor menselijk en dierlijk leven. Maar de aandeelhouders zouden moord en brand schreeuwen als de fabrieken stil vallen. Als ik vanuit mijn appartement in de verte de rook zie boven het havengebied die vooral ’s nachts wordt geloosd, dan komt de gedachte in mij op wie in godsnaam het aandurft al dat gif te pompen in de atmosfeer die we allen inademen. We zijn met z’n allen krankzinnig geworden want we beseffen niet wat de mens aanricht in de natuur.
In verband met dit laatste bieden de bijbelexegeten een inzichtgevende interpretatie bij de vergelijking tussen Babel en de Ark: de mens is heerser van de natuur, maar niet de bezitter. Een goede heerser draagt zorg voor de natuur. Een bezitter gebruikt en misbruikt de natuur. In de bijbel heeft God aan de mens gevraagd meester te zijn over de natuur, maar niet om er de bezitter van te zijn. We zijn, met andere woorden, geen bezitter van bijvoorbeeld de olierijkdommen, de ertsen, de landbouwgrond, de visrijke zeeën, de fauna en de flora, maar we moeten het goed beheren. In Babel deed men met de natuur wat de mens goed leek, waarbij de mens dacht absoluut meester te zijn, zelfs over andere mensen die werden uitgebuit. Dit is geen kritiek op de techniek als zodanig. Het gaat om het juiste en verantwoordelijk gebruik van de techniek.

Ik baseer mij niet zomaar willekeurig op bijbelse verhalen. Het gaat hier om wijsheid van duizenden jaren oud die een beter fundament vormt voor ons moreel gedrag dan het moderne nihilisme. In onze tijd wordt te veel gerelativeerd zodat de moraal geen vaste grond heeft en de mensen zelf bepalen wat goed is, meestal vanuit hun eigenbelang. Dit is de oorzaak van de Apocalyps die we zelf aan het veroorzaken zijn. De boosheid van de 18-jarige Greta Thunberg, die door velen wordt bespot, getuigt van een wijsheid die verloren is gegaan.

Als voorbeeld van een uit de hand gelopen gebruik van de techniek, waarbij ik niet schroom het immoreel te noemen, noem ik de steeds grotere windmolenparken op zee en in onze landschappen. Zij staan symbool voor de destructie die de mensen aanrichten. De oplossing voor het energietekort is nochtans simpel. Een wijze mens zou direct denken aan stopzetten van energieverbruik voor overtollige productie. Het gasverbruik in kassen om bloemen en groenten te kweken zou al heel wat besparing opleveren. Ik schat dat 90 procent van wat de industrie produceert niet noodzakelijk is. Talloze andere voorbeelden zijn met wat wijsheid makkelijk te vinden. Ik beperk mij tot nog één. De vervuiling door het autoverkeer en het vrachtvervoer is gigantisch. Ook hier is wellicht 90 procent van onze verplaatsingen en het transport niet noodzakelijk. We kunnen ons in de mate van het mogelijke beperken tot de aankoop van lokaal geproduceerde producten. Er liggen in de supermarkten producten die van heinde en verre worden aangesleept, bijvoorbeeld koekjes uit Italië, terwijl die koekjes evengoed bij de bakker om de hoek gemaakt kunnen worden. Indien de bevolking wijs genoeg zou zijn om deze maatregelen in acht te nemen, kunnen alle windmolens per direct worden afgebroken en komen er nooit tekorten aan gas en olie.

Ik hoop met deze voorstellen aangetoond te hebben dat de bijbel ons veel heeft te leren. Het probleem is dat weinigen zich zullen laten overtuigen.

6.6 *Heksen die de klimaatcrisis en andere zonden beteugelen*

Toen ik directeur was van een jeugdgevangenis voor meisjes ging er geen week voorbij of een van hen deed een zelfmoordpoging of deed aan automutilatie. Hun verleden speelde hier een belangrijke rol in. Deze meisjes voelden zich vies, slecht en niets waard. Als kind waren ze ernstig verwaarloosd, misbruikt of mishandeld geworden. Sommigen hadden al in de prostitutie gewerkt. Schreeuwden ze om aandacht of haatten zij in zichzelf de gehele wereld?

Dezelfde zelfvernietigende drang zien we bij actievoerders, voornamelijk vrouwen, die alles en nog wat aanklagen en alles in het werk stellen om aandacht op te wekken. Bij Black Lives Matter, SOS-

racisme, Rebellion Extinction, Social Justice Warriors, klimaatactivisten, de aanklagers van het slavernijverleden en het kolonialisme zien we vooral de haat tegen de westerse beschaving. Greta Thunberg krijgt met een blik vol haat en agressie een internationaal podium. Toen het ABP aankondigde niet meer te investeren in fossiele brandstoffen, stond een groepje lelijke wijven en een paar onnozel kijkende mannen te juichen voor het ABP-kantoor. Op de multinationals waar het om gaat lachen ze zich een bult. Zij verdienen het meest aan motorolie en die zijn in gigantische hoeveelheden nodig voor windmolenparken, elektrische auto's, kerncentrales en de scheepvaart. Als Urgenda in het journaal verschijnt, gooi ik snel een handdoek over het scherm van mijn pc. Dit soort vrouwen zouden ze moeten verplichten thuis te blijven of een boerka te dragen. Ik vraag me soms af of deze wansmakelijke vertoningen niet het resultaat zijn van een uit de hand gelopen vrouwenemancipatie, zodat het Westen een gekkenhuis is geworden vol hysterische wijven.
Het is merkwaardig dat in Azië en in Afrika men geen of nauwelijks last heeft van deze actievoerders. Nergens is er meer racisme, slavernij, vrouwenonderdrukking, homohaat, tirannie en uitbuiting van de armen dan in deze continenten. Daar tart de vervuiling alle verbeelding. Een maand na de klimaattop in Parijs opende de Chinese president een luchthaven met een capaciteit voor honderd miljoen passagiers per jaar. Geen haan die kraaide.
Mijn jaren als directeur van een jeugdgevangenis waren deprimerend en ik was pas 33 jaar. Ik wist dat ik meewerkte aan een systeem van repressie zonder resultaat. Veel van deze meisjes kwamen later in de prostitutie terecht. Toen ik onlangs de naam van een van hen googelde ontdekte ik dat zij veroordeeld was tot twintig jaar cel wegens roofmoord op een bejaarde man. Na mijn periode als directeur heb ik de volgende veertig jaar gewijd aan een project om deze meisjes in hun eigen omgeving te behandelen. Dit leverde redelijke resultaten op.
Ik vrees dat alle acties die nu worden gevoerd eveneens weinig resultaat zullen boeken en nog erger: dat ze de haat en de agressie in de wereld aanwakkeren. Het paradoxale is dat deze actievoerders de beste bedoelingen hebben, net zoals de mensen in de kinderbescherming. Het probleem is dat zij een utopia nastreven. We hebben gezien welk arbeidersparadijs het communisme heeft opgeleverd. Het Duizendjarig Rijk van de nationaal-socialisten duurde slechts twaalf jaar. Als de hedendaagse actievoerders hun zin krijgen, dan wordt Europa eveneens een hel. In de middeleeuwen werden deze heksen op de brandstapel gezien. Ze mochten nog eenmaal krijsen in het vuur en dan was het weer voor een paar jaar rustig in de samenleving.
Heksenverbrandingen zijn juridisch niet meer toegestaan. Wat is dan wel mogelijk tegen deze furie? Om een antwoord te geven put ik uit mijn psychotherapeutische ervaring. Om de bovengenoemde meisjes betere kansen te geven, werkte ik samen met hun ouders of familieleden. Dit waren vaak

mensen die door de maatschappij misprezen werden, tot de allerlaagste sociale klasse behoorden en door de kinderbescherming uit de ouderlijke macht waren ontzet. Ik gaf hen het gevoel hen nodig te hebben. Zij kregen meestal voor het eerst in hun leven positieve aandacht. Zodra ze samen met mij een eerste positief resultaat konden bereiken met hun dochter, had dit een sneeuwbaleffect. Mijn behandelingsmethode gaf ik de naam ’een positief stimulerende behandeling’.

Er is geen twijfel over dat we actie moeten voeren om de klimaatverandering aan te kunnen, om discriminatie te voorkomen of om meer solidariteit in de wereld aan te moedigen. In mijn visie zal de beste actie op een positieve manier alle betrokkenen stimuleren, zonder een partij uit te schakelen en met alle zonden te beladen. Deze visie gaat dus uit van het positieve dat in elke mens aanwezig is. Dit staat diametraal tegen de woke- en cancelcultuur die per definitie mensen uitschakelt.

In zekere zin is wat de Amerikanen benoemen onder de titel: ’social justice, wokeness, identity politics, intersectionality’ een soort religie zonder God. Processies zijn nu klimaatmarsen, klimaatconferenties zijn bedevaartsoorden waar duizenden naartoe trekken en de verschijning van Maria is geremplaceerd door de komst van Greta.

Het gaat bij deze nieuwe religie om bestraffen zonder verlossing. Waar ik voor pleit is een ethisch reveil waarbij mensen niet verdeeld worden tussen onderdrukkers en onderdrukten, daders en slachtoffers, medestanders en tegenstanders. Bij dit ethisch reveil wordt elke mens als persoon gerespecteerd, als een naaste die we niets aandoen dat we onszelf niet zouden aandoen. De mens zien als persoon betekent dat hij niet wordt herleid tot zijn huidskleur, zijn geslacht, zijn etnische achtergrond of zijn status in de samenleving. De actievoerders waar het hier om gaat ontkennen de waarheid over de mens als persoon, vandaar hun extremisme, hun haat en hun compromisloze houding. Psychotherapeutisch gezien is hun houding een vrijbrief voor een compleet gestoorde samenleving.

Een positief stimulerende actie begint met het kunnen vergeven van de anderen, vanuit de wetenschap dat we allen fouten begaan en kwetsbaar zijn. Iets waar de hier bedoelde actievoerders niet toe in staat zijn. Daarna volgt een actie om samen en in solidariteit met alle betrokkenen het onrecht recht te zetten. Zo lang er geen ethisch reveil aanzet tot een beweging van solidariteit, heeft de wereld geen toekomst.

Voor de oplettende lezer zal het duidelijk zijn dat met het ethisch reveil verwezen wordt naar de joods-christelijke grondslag van de Europese beschaving. De vergevingsgezindheid en barmhartigheid is de kernboodschap van het Evangelie. De Tien Geboden uit het Oud Testament roepen ons op eerlijk en rechtschapen te zijn. In plaats van haat te zaaien zal een jood en een

christen zich opofferen voor anderen of zoals de joods-Franse filosoof Emmanuel Levinas zegt: ’Ik ben er voor de Ander, ondanks mijzelf en uit mijzelf’. Dat heeft de joden bevrijd uit de slavernij in Egypte. Het is nu aan ons om ons te bevrijden uit de slavernij van het materialisme, het consumentisme en het egocentrisme. We kunnen slechts hopen dat God over ons waakt en de mensheid blijft leiden naar de Waarheid, het Licht en het Leven.

§7 *De lessen van de covid-19 pandemie*
(*Bij deze opstellen vermeld ik de data waarop ze eerder werden gepubliceerd)*

7.1 *De corona-epidemie en overheidshysterie (16 maart 2020)*

Volgens de Franse hoogleraar François Bricaire, oud-directeur van de Salpétrière in Parijs en specialist in infectieziekten, is de coronaepidemie niet veel meer dan een griepepidemie die na een tijdje vanzelf voorbijgaat. Hij noemt het coronavirus een goedaardige virus, want 84 procent van de geïnfecteerden vertoont geen of nauwelijks symptomen, de rest heeft niet al te ernstige ziekteverschijnselen en slechts een minimum aantal gaat eraan dood. Zonder het al te expliciet te zeggen, vindt Bricaire dat de door de regering genomen maatregelen overdreven zijn. Deze epidemie zal vanzelf overgaan. In China was de piek van de epidemie rond 15 februari en vanaf die datum gaat het aantal geïnfecteerden sterk naar beneden. In Europa moeten we nog twee maanden geduld hebben en dan is het voorbij. Dat kan eerder gebeuren bij hogere temperaturen.
Het grote probleem is dat de landen elkaar sterk onder druk hebben gezet om strenge en zeer ingrijpende maatregelen te nemen. President Xi doet zich voor als de grote held die, dank zij rigoureuze verordeningen, de corona-epidemie heeft weten te bedwingen. Het kan echter best zijn dat zonder al die verordeningen de epidemie evengoed een dalende trend gehad zou hebben.
De Chinese president zou zich beter richten op een betere hygiëne op de markten in China. Daar ligt namelijk de oorzaak van de wereldwijde verspreiding van dit virus. In Italië zijn er 200.000 Chinezen die werken in de textielindustrie om zogenaamde ‘*made in Italy*‘-producten zo goedkoop mogelijk te fabriceren. Dat Italië zo erg getroffen werd door het coronavirus is makkelijk te verklaren.
In China zijn er 3213 doden ten gevolge van de corona-epidemie. Dat is op anderhalf miljard inwoners. In Italië, met 60 miljoen inwoners zijn er 1809 doden tot nog toe. In feite zijn dat verwaarloosbare getallen. In Frankrijk sterven jaarlijks 10.000 mensen ten gevolge van de gewone griep. Wereldwijd schommelt dit aantal tussen de 500.000 en 650.000 doden.

Bovendien gaat het bij de sterfgevallen ten gevolge van de corona-infectie meestal om hoogbejaarde mensen die al ziekelijk waren. Voor de meeste geïnfecteerden blijft het bij een licht griepje. Als de regeringsleiders werkelijk bekommerd zijn om het aantal doden dan kunnen ze beter per direct al het autoverkeer verbieden.
Misschien is het daarom beter geen maatregelen te treffen. De economische rampspoed zal dan uitblijven. Het onderwijs kent geen onderbreking.
Geen enkele politicus zou zoiets durven beweren. De media zouden hem meedogenloos aanvallen en de volkswoede is niet te voorspellen. Maar misschien is het allemaal hysterie in deze tijd van de sociale media, waar de domheid zegeviert. Geen enkele politicus kan afwijken van wat politiek correct lijkt te zijn.
Ik ben geen viroloog. Het is hier slechts mijn bedoeling de bezinning over het beleid los te weken van sociale druk. Ik verbaas mij erover dat er geen enkel tegengeluid is behalve dan van die ene expert in Frankrijk. Het is duidelijk dat op internationaal niveau de landen elkaar zeer sterk onder druk zetten. Ook de wetenschappers voelen zich verplicht hierin mee te gaan. Hun carrière zou op het spel staan indien ze durven in te gaan tegen de gangbare opinie. De geschiedenis van de wetenschap laat hieromtrent geen twijfel over. Bricaire is gepensioneerd. Hij heeft niets te verliezen.
Over acht weken kunnen alle regeringsleiders trots zijn over het gevoerde beleid, want het einde van de epidemie is in zicht. Ook de wetenschappers zullen lof krijgen toegezwaaid omwille van de deskundige adviezen die ze hebben gegeven. Het coronavirusje zal in zijn vuistje lachen, maar dan is het al lang vertrokken.
Voor de goede orde: ik sta volledig achter de door de regering genomen maatregelen. Er is ook geen bewijs dat die maatregelen overbodig of te rigoureus zijn. Het gaat er slechts om dat bij de beleidsvorming de wetenschap en de feiten de doorslag moeten geven.
Wellicht zullen de wetenschappers in eigen kring meer genuanceerde discussies voeren.
Kierkegaard maakte in 1847 al een onderscheid tussen vrijheid van denken en vrijheid van meningsuiting. De tweede is vaker slachtoffer van sociale druk. Kierkegaard zegt dat we ons op elk moment moeten bevrijden van nieuwe afhankelijkheid en dat proces mogen we nooit loslaten want ‘elk moment zijn we afhankelijk’.
Er is een kleine kans dat dit gehele coronagebeuren leidt tot een herbezinning over onze levensstijl en over onze economische activiteiten. Misschien zullen de mensen meer aandacht krijgen voor hun eigen omgeving en zal elk land in de mate van het mogelijke meer zelfvoorzienend worden. Is onze

verwende generatie daar toe in staat? Een bekend gezegde is: de les die we uit de geschiedenis kunnen trekken is dat we geen les uit de geschiedenis trekken.

7.2 *De coronapandemie is een bijbelse gebeurtenis (22 maart 2020)*

Verklaringen van joodse bijbelexegeten moeten worden begrepen vanuit de stelling dat God een plan heeft met Zijn schepping. De hand van God zit achter alle gebeurtenissen. Wat dit precies betekent gaat het voorstellingsvermogen van de mens te boven. God wordt gezien als een schaakspeler. De grootste schaakmeester kan vijftien zetten vooruit denken. God denkt een oneindig aantal zetten vooruit. Grondige studie van de Bijbel helpt om achter de verschijnselen de hand van God te zien.
Voor wie niet in God gelooft kunnen de bijbelse inzichten van groot belang zijn. Het gaat om wijsheid waarover al duizenden jaren is nagedacht. De Bijbel biedt ook een moraal die de aarde tot een paradijs zou kunnen maken. Stel bijvoorbeeld dat alle mensen zich zouden houden aan de geboden om niet te stelen, niet te lasteren, geen overspel te plegen, zijn medemensen rechtvaardig te behandelen en zijn ouders te eren.
In deze tijd van de coronapandemie beleven we als het ware opnieuw bijbelse gebeurtenissen. Denk bijvoorbeeld aan de plagen in Egypte die uiteindelijk hebben geleid tot het einde van de slavernij van het joodse volk. Zijn de massa-immigratie, de klimaatcrisis en de coronapandemie ook geen plagen die de mensheid treffen? Wat is het doel van deze plagen? Zal er ook een bevrijding volgen en zo ja, van welke slavernij?
De coronapandemie wordt gezien als een van de vele gebeurtenissen die in razendsnel tempo naar een climax leiden. De climax is de era van de Messias die de mensheid zal verlossen. Die escalatie van ingrijpende gebeurtenissen is begonnen in 1989 met de val van de Berlijnse muur, gevolgd in 1991 door de ondergang van de Sovjetunie en in 2001 9/11. Deze gebeurtenissen waren voordien onvoorstelbaar en werden door niemand voorspeld. Dit geldt evenzeer voor de ontwikkeling van de informatietechnologie en van de wetenschap in het algemeen. In de huidige tijd worden per dag 7000 wetenschappelijke artikelen gepubliceerd. De kennis van de mens is nog nooit zo groot en omvattend geweest. Het gevolg hiervan is dat de mens denkt dat hij God is en dat hij zelf kan beslissen over goed en kwaad. Het moreel relativisme van het postmodernisme is hier een uitwas van. De euthanasiewetgeving en het onvoorstelbaar aantal abortussen tonen aan dat de mens zelf wil beslissen over leven en dood. De mens kan echter niet zelf leven scheppen.

De Amerikaanse rabbijn Mendel Kessin besteedt in de rij van ingrijpende gebeurtenissen die onvermijdelijk tot een climax leiden aandacht aan de komst van Obama en Trump. Volgens Kessin is de Satan stervende en alle tragische gebeurtenissen van de afgelopen decennia zijn zijn laatste stuiptrekkingen. De Messias zal de Satan de genadeklap geven. Obama is een verscholen moslim. Als kind volgde hij les in een koranschool. Het is onbegrijpelijk hoe Obama, een onopvallende advocaat in Chicago, in korte tijd de presidentsverkiezingen won. De eerste die hij opbelde na zijn inauguratie was de Palestijnse leider Abbas. Obama verklaarde Jeruzalem bezet gebied. Hij maakte het voor Iran opnieuw mogelijk kernwapens te maken. Amerika werd onder deze president steeds machtelozer. Het joodse volk liep een steeds groter gevaar. De Amerikaanse democraten vernietigen de moraal die Amerika groot heeft gemaakt. Dit laatste geldt ook voor de linkse krachten in Europa die na 1968 de joods-christelijke fundamenten van onze beschaving voortdurend hebben ondermijnd. Het afbraak van het gezinsleven en Europa laten overweldigen door volkeren die onze beschaving en ook de joden haten, zijn er de trieste voorbeelden van. Het opnieuw opflakkerende antisemitisme tegen het door God uitverkozen volk moest uiteindelijk tot een ingreep leiden van God.

Achter de komst van Trump zit volgens Kessin de hand van God. Trump annuleerde zowat alles wat Obama heeft verwezenlijkt. De Amerikaanse ambassade werd gevestigd in Jeruzalem. Iran onderging de felste sancties. Het joodse volk werd door God beschermd via het beleid van Trump. Tot grote woede van de Satan die zich uit in de felle anti-Trumpcampagne onder de liberals en de *impeachmentprocedure*, waarvan nochtans vooraf vaststond dat ze zou mislukken. Dat de Europese Unie eveneens anti-Trump is, bewijst dat de EU een werktuig is in de handen van Satan. Dat Trump zal herkozen worden en dat de EU haar ondergang tegemoet gaat, staat volgens Mendel Kessin vast (dat was vóór de verkiezingen, dus die voorspelling was verkeerd; of bedoelde Kessin een herverkiezing van Trump in 2024?).

De coronapandemie zal er oorzaak van zijn dat de Europese Unie uiteenvalt. Dat wordt nu al duidelijk doordat de Europese landen hun grenzen sluiten en doordat de EU nauwelijks een beleid kan voeren om tot een gemeenschappelijke strategie te komen. Deze Unie bewijst in deze tijden haar nutteloosheid. De pandemie zal ook een definitief einde maken aan de globalisatie en de industrialisatie. Op die manier zal Gods schepping alsnog worden gered. We zien nu reeds dat het water in Venetië zuiverder wordt en de eenden bouwen nesten in de kanalen.

Het is opvallend dat de oorzaak van de coronapandemie ligt in het atheïstische China. De ernst van de situatie in Italië is te wijten aan de 200.000 Chinese fabrieksarbeiders die daar zogenaamde '*made in Italy*'-producten maken, wat eveneens een uitwas is van de globalisatie.

De inzichten van de joodse exegeten betekenen dat er hoop is voor de nabije toekomst. De coronapandemie is natuurlijk vreselijk. We zien tegelijkertijd dat er veel solidariteit is onder de mensen. Het gezins- en familieleven worden hersteld. De natuur bloeit op. De mensen zullen meer aandacht krijgen voor de zinvraag. Na deze pandemie licht een spiritueel tijdperk op aan de horizon. In dit tijdperk zullen we bevrijd zijn van de slavernij van het materialisme, van de sociale media en van de deprimerende eenzaamheid van de hedendaagse mens.

7.3 *De coronapandemie is een stress test en een test case (28 maart 2020)*

Na de coronapandemie gaan we terug over naar de orde van de dag. Sommigen menen dat de samenleving nooit meer dezelfde zal zijn als voorheen, of ze hopen op revolutionaire veranderingen. De kans daartoe is klein. Dat komt omdat we, althans in het Westen en voor een gedeelte ook in het verre Oosten, een beschavingspeil hebben bereikt waarin we onheilspellende ontwikkelingen best onder controle kunnen krijgen. De HIV-epidemie is beheersbaar geworden. Ook kanker wordt steeds beter bestreden. Alhoewel tot nog toe geen absolute remedie voor HIV en kanker werd gevonden, hoeven we ons hierover geen al te grote zorgen te maken. Ook het coronavirus zal adequaat aangepakt worden. Hetzelfde geldt voor economische rampspoed. Doeltreffende ingrepen van de centrale banken zullen ons behoeden voor recessie. Doemdenkers zullen er altijd zijn, maar die worden in onze beschaving keer op keer in het ongelijk gesteld.
Op politiek gebied hebben we in zekere zin toch het einde van de geschiedenis bereikt. De liberale democratie is een waarborg voor een redelijk rechtvaardige verdeling van de welvaart. Bedreigingen zoals de klimaatcrisis en de massa-immigratie worden voortvarend aangepakt. Er is wat verbaal wapengekletter in de parlementen, maar uiteindelijk denken we allemaal ongeveer hetzelfde. Om verschillen te ontdekken tussen de politiek partijen is een vergrootglas onvoldoende. De tijd van *The New Deal* of *The New Frontier* is voorbij. Staatsmannen als Roosevelt en Kennedy, of in Europa De Gaulle en Churchill, maken in deze tijd geen kans meer. Een politicus mag al blij zijn als hij er tijdens zijn ambtsperiode één wet doorkrijgt. Van een politicus wordt in deze tijd verwacht dat hij de boel bij elkaar houdt en als een goed manager optreedt bij calamiteiten. Trump en Orban zijn geen uitzonderingen op deze regel. Zij worden populist genoemd, maar als puntje bij paaltje komt houden zij zich verre van racisme of discriminatie. Als bij ons Wilders of Baudet minister-president zouden worden, zullen ook zij geen revolutionaire veranderingen teweegbrengen. In feite draaien we politiek, sociaal, wetenschappelijk en technologisch in een kringetje rond. Neem bijvoorbeeld de informatietechnologie. Het valt niet te ontkennen dat ICT oneindig veel

mogelijkheden heeft geopend. De hele mensheid staat voortdurend met elkaar in contact. Maar heeft ICT een revolutie of een totaal andere manier van leven voortgebracht? De inhoud van de informatie die over en weer wordt gecommuniceerd stelt niet zoveel voor. Velen leven meer en meer in een virtuele wereld waarbij ze geen gezin meer vormen, geen kinderen verwekken en opvoeden en zich niet engageren in de samenleving. Kinderen en jong volwassenen houden zich, als moderne slaven in *cyberworld*, vele uren bezig met nutteloze *games* ten koste van hun eigen vorming tot verantwoordelijke volwassen persoonlijkheden. Voor de rest draait de wereld gewoon door.

In mijn vakgebied, de psychologie en de pedagogie, is in vijftig jaar in feite niets wezenlijk veranderd. De psychologie zit in het doodlopend straatje van het hersenonderzoek en de pedagogie is geëvolueerd van geëngageerde opvoedingswetenschap naar een kleurloze *behavioral science*. De tijd dat Freud de samenleving op haar kop zette met zijn inzicht dat we vooral door onbewuste krachten worden beheerst, – zelfs naastenliefde van nonnen volgt uit verdrongen seksuele driften -, is al lang verleden tijd.

De periode van stagnatie waarin we zitten kan heel lang duren. Sommigen noemen dit verval of decadentie. In Rome duurde de periode van verval 400 jaar, van Keizer Nero tot de inval van de Barbaren in Rome. In die periode is er echter iets heel bijzonders gebeurd: het christendom verspreidde zich razendsnel. Dankzij het christendom werden de verworvenheden van de Griekse en Romeinse beschaving tot op de dag van vandaag overgedragen. Het keizerrijk viel en de kerk triomfeerde. De decadentie of de stagnatie van het Romeinse keizerrijk is daarom geen ramp geweest voor de westerse beschaving.

De Amerikaanse politieke analist en columnist van *The New York Times* Ross Douthat trekt in dit verband een interessante conclusie. Het zou best kunnen zijn dat de katholieke kerk, bij monde van de Afrikaanse kardinaal Sarah, voor de grootste verrassing van deze eeuw kan zorgen. Vergelijkbaar met de de rol die Paus Johannes Paulus II heeft gespeeld in de ondergang van de Sovjetunie.

Sarah is *papabili* en staat bekend om zijn conservatieve, maar vaak vernieuwende ideeën. Hij roept Europa op terug de nadruk te leggen op haar christelijke wortels. Alles wat het gezin bedreigt moet worden bestreden. Genderideologie en ISIS zijn een vorm van radicalisering die respectievelijk scheidingen, abortus, homohuwelijken, kindhuwelijken, polygamie en onderdrukking van vrouwen bevordert. Sarah staat ook kritisch tegenover de massa-emigratie vanuit Afrika naar Europe, want ’het is beter om de mensen te helpen in hun eigen cultuur dan om naar een Europa te gaan dat in diepe decadentie verkeert’. In Europa leven veel immigranten in grote armoede zonder menselijke

waardigheid. Sarah wordt gezien als een bruggenbouwer tussen de ontwikkelingslanden en het Westen.

Volgens Douthat kan Sarah een succesvolle confrontatie tussen Europa en Afrika op gang brengen. In zijn boek '*The decadent society'* [46] zegt hij dat het christendom een hernieuwing van binnenuit op gang kan brengen. Christendom staat voor alles wat niet-decadent is en laat geen stagnatie toe. De persoonlijke inzet van het individu of het opnemen van zijn eigen verantwoordelijkheid is de kern van de evangelische boodschap. Misschien wordt de Afrikaanse kardinaal de gangmaker die een broederband smeedt tussen Europa en de christelijke Afrikaanse landen. Dan ontstaat een nieuw imperium dat een voorbeeld zal zijn voor de gehele wereld.

De coronapandemie is volgens Ross Douthat een *test case* of een *stress test.* Die pandemie maakt duidelijk hoeveel mensen, dokters en verpleegkundigen hun leven voor anderen op het spel zetten. Solidaire acties komen als paddestoelen uit de grond, ook in het bedrijfsleven. Dit getuigt ervan dat de mensen geroepen zijn om hun eigenbelang opzij te zetten om zorgzaam te zijn voor de ander. Christelijker kan het niet.

Staan we dan toch voor een revolutie? Een revolutie in de geest van de mensen? Komen we in een nieuwe wereld terecht waarin wie zonder inkomen valt de zekerheid heeft van een basisinkomen? Waar de economie niet bedoeld is voor hoge dividenden voor aandeelhouders, maar om de armoede en de miserie uit de wereld te helpen? Waar het onontgonnen potentieel van Afrika, dankzij de solidaire broederband tussen Afrikanen en blanke Europeanen, tot bloei kan komen? Kardinaal Sarah predikt deze onbaatzuchtige naastenliefde en kan de inspirator zijn van een nieuwe wereldorde.

7.4 *De betekenis en het doel van de coronapandemie (31 maart 2020)*

De coronapandemie verschilt in drie kenmerken van grote pandemieën uit het verleden zoals de pest en de Spaanse griep: (1) er zijn veel minder doden, (2) het gaat vooral om de angst voor een pijnlijke doodsstrijd en de dood zelf en (3) het gaat samen met een economische ineenstorting.

Het is ongelooflijk dat een uiterst klein, met het blote oog onzichtbaar deeltje over de gehele wereld in zo'n korte tijd een ramp van deze omvang kon veroorzaken. Onze beschaving, zoals we die tot nu kennen, was tot stilstand gebracht. De mensen zaten in quarantaine en de sociale interactie was beperkt, meerdere economische activiteiten lagen stil.

---

[46] Douthat, R. (2020). *The decadent society: How we became the victims of our own success*. New York: Avid Reader Press.

Was deze pandemie nu te wijten aan het toeval? Was dit virus vanzelf tot stand gekomen? Er zijn hier twee antwoorden mogelijk:

1. de pandemie was het gevolg van een ongelukkige loop van omstandigheden. Het virus is ontstaan door bepaalde eetgewoonten op een Chinese markt en dank zij de globalisering is het zo snel over de gehele wereld verspreid.
2. de hand van God zat hier achter. De pandemie past in het plan van God.

Bij de eerste optie moeten we met behulp van de wetenschap zoeken naar een remedie en we moeten de nodige maatregelen nemen om de spreiding en verdere besmetting tegen te gaan. Geïnfecteerden krijgen de nodige hulp.

Bij de tweede optie geldt natuurlijk ook dat we alles doen om de pandemie in te dammen en zieken zo goed mogelijk te helpen, maar tegelijkertijd ontdekken we de betekenis en het doel van de coronapandemie. Op dit laatste ga ik hier verder in. Voor wie het geloof in God radicaal afwijst, heeft verder lezen geen zin, tenzij deze tekst in seculiere termen wordt vertaald: God wordt dan vervangen door wat zingeving geeft aan het persoonlijk bestaan. Waarop die zingeving gebaseerd is, kan ieder voor zichzelf bepalen. Zelf vind ik dit fundament bij de filosofie van Levinas: 'De zin van mijn leven vind ik in de ontmoeting met de Ander die een appel op mij doet om mij verantwoordelijk tegenover hem te gedragen' (volgens Levinas spreekt God via de Ander mij toe).

Nu ga ik in op de tweede optie waarbij de pandemie wordt gezien als een ingreep van God.

God moet ingrijpen in de wereld om drie redenen:

1. de laatste 20-30 jaar is de immoraliteit en de corruptie in de wereld enorm toegenomen. De mens gaat in tegen zijn eigen natuur zoals bij de radicale genderideologie en gezien het aantal abortussen. Er is geen aandacht meer voor de voortplanting, velen hebben geen kinderen meer zodat er ook geen overdracht is van normen en waarden.
2. er vindt een destructie plaats van onze beschaving door alle hatelijkheden en vijandigheid. Dit wordt in de hand gewerkt door de sociale media. Politieke partijen haten en verachten elkaar intens. Het politieke toneel is een slecht voorbeeld voor de gehele mensheid. De jeugd van tegenwoordig heeft het niet getroffen met de volwassenen van tegenwoordig.
3. de mensen zijn ondergedompeld in materialisme. Er is nog nauwelijks aandacht voor spiritualiteit. We zijn geobsedeerd door geld, luxegoederen en reizen. De schepping wordt meer en meer vernietigd.

Deze drie fenomenen zijn obstakels op de weg naar verlossing van de mensheid, dit is naar een universele broederschap. De Satan heeft vrij spel. Het coronavirus helpt ons echter om deze obstakels weg te werken. Dit zien we in de volgende maatregelen die genomen worden:

- de quarantaine: hierdoor is er geen interactie met anderen. De mensen blijven in hun eigen woning. Ze zijn angstig en hebben daardoor geen tijd om haat te zaaien.
- de richtlijnen om verdere verspreiding tegen te gaan: mensen houden zich aan deze regels om hun medemensen niet te besmetten. Hierdoor ontstaat een vorm van broederschap en een klimaat van eenheid en samenhorigheid.
- de enorme inspanningen van zorgpersoneel die hun eigen leven op het spel zetten voor anderen. Dit is de hoogste vorm van moreel gedrag.
- de economische terugval. Veel economische activiteiten liggen stil. Veel mensen zijn weliswaar erg bezorgd voor de toekomst, maar er is een weldadige rust ontstaan. Zelfs de natuur herstelt zich. De obsessie voor geld en andere vormen van materialisme zijn uit de wereld. Er wordt niet meer gereisd. De mens wordt zich ervan bewust dat al dit wereldse erg vergankelijk en tijdelijk is.

De coronapandemie is een bijbelse plaag waarbij God toont wat werkelijk waardevol is in ons leven. Het is een *wake up call*, een waarschuwing om te stoppen met wat we mee bezig zijn. Het is een oproep om een spirituele dimensie aan ons leven te geven zonder hatelijkheden, met een goede moraal en niet meer geobsedeerd door materialisme. De corona-infectie is een ademhalingsstoornis, waardoor we niet meer kunnen spreken en dus ook geen haat zaaien. Tijdens deze pandemie lieten we noodgedwongen stervenden in doodsangst eenzaam sterven. De geliefden stonden machteloos en bleven ver weg. Dit benadrukt dat de dood een individuele zaak is. Niemand kan in mijn plaats sterven. Het is mijn leven dat wordt beëindigd en wat heb *ik* ervan gemaakt?

Als we gehoor geven aan deze *wake up call* maken we van de wereld een plek waar het goed toeven is voor iedereen. Een wereld zonder ‘Derde Wereld’ waar armoede en corruptie troef zijn. Een wereld zonder werklozen, daklozen en mensen die onder de armoedegrens leven. Een wereld waar God wil komen wonen. Dan wordt de 21ste eeuw de beste eeuw ooit.

Om even terug te komen op bovengenoemde seculiere vertaling van deze tekst: ‘De ingreep van God’ wordt dan vervangen door ‘het appel van de naaste om mij verantwoordelijk te gedragen’. De naasten dat zijn de mensen die nabij zijn, ver weg in ontwikkelingslanden en ook de toekomstige generaties die zullen moeten leven op de planeet die we voor hen achterlaten. Zoals we nu leven,

geven we weinig of geen gehoor aan hun appel. Daarom moet worden ingegrepen en kunnen we, – dus ook de atheïsten -, de coronapandemie zien als een wake up-call.

7.5 *De coronacrisisindustrie (5 april 2020)*

In het begin van zijn carrière kreeg de Amerikaanse journalist John Tierney de opdracht een artikel te schrijven over de toenemende verkeersdrukte. Hij belde diverse politiecommissariaten hierover op. De politie gaf geen antwoorden die een interessant artikel zouden opleveren. Toen veranderde Tierney zijn strategie en vroeg: 'Was het vorig weekend ook zo'n helse drukte op de wegen? Iets wat nooit eerder is gebeurd'. De politie ging hier gretig op in. Tierney schreef een artikel dat landelijk de aandacht trok en de hoofdredacteur complimenteerde hem.

Tierney bleef zitten met een wrang gevoel. Hij wist dat hij de waarheid geweld had aangedaan. Waarom heeft de massa vooral aandacht voor negatief nieuws en weinig of geen voor een feitelijk relaas? Zijn ervaring beschreef hij in '*The power of bad: how negativity effect rules us and how we can rule it'*[47].

In deze tijd van de coronapandemie is het van belang ons te verzetten tegen alle negatieve berichten. De nabije en verre toekomst lijkt steeds somberder, ook omdat andere dreigingen zoals de klimaatcrisis, de massa-immigratie en islamitisch terrorisme de gemoederen blijven beroeren. Het is echter moeilijk om bij de feiten te blijven want '*Bad has more powe*r'. Slecht nieuws heeft meer macht dan de gewone dagelijkse gebeurtenissen.

Tierney adviseert drie principes in de gaten te houden:

1. De wereld lijkt altijd in crisis te zijn.
2. Een crisis is nooit zo erg als het lijkt.
3. De oplossing kan het erger maken.

Van dit laatste principe zijn talloze voorbeelden te geven. In San Francisco werd een totaalverbod uitgevaardigd op plastic verpakkingen en tasjes. Het gevolg was een verdubbeling van de CO2-uitstoot. De grondstoffen, de fabricage en het transport van de alternatieven (papieren zakken en kartonnen dozen) waren hier de oorzaak van.

Ook moeten we ons niet te veel illusies maken over internationale verdragen die worden afgesloten. Het klimaatakkoord van Parijs leidt niet tot een vermindering van de uitstoot. Een maand na dat akkoord werd in China een nieuw vliegveld geopend dat jaarlijks 100 miljoen passagiers kan

---

[47] Tierney, J. (2019).*The power of bad: how negativity effect rules us and how we can rule it*. New York: Penguin Press.

verwerken. De Verenigde Staten hebben zich onder Trump teruggetrokken uit dit akkoord, maar vreemd genoeg slaagt dit land er beter in de uitstoot te verminderen. In Duitsland daarentegen wordt het erger, mede door de impulsieve reactie van Merkel om alle kerncentrales te sluiten.
De moeilijkheid om in te gaan tegen de neiging meer aandacht te geven aan het negatieve volgt ondermeer doordat dit evolutionair is bepaald. De mensen leefden in een ver verleden in gevaarlijke situaties met veel dreigingen. Alert zijn op dreigingen was van vitaal belang. Onze hersenen zijn in de loop van de evolutie hierop geprogrammeerd. Volgens psychologen zijn er gemiddeld vier positieve gebeurtenissen nodig om de invloed van één negatieve gebeurtenis te neutraliseren.
Een en ander verklaart ook waarom in de rijkste landen de mensen het meest pessimistisch zijn. Niemand is gelukkiger dan een inwoner van Afrika die leeft van dag op dag. In het Westen zijn we blind voor de vooruitgang die we maken. We worden gebombardeerd met negatief nieuws. Een op de drie kinderen in de VS denkt dat de aarde binnenkort niet meer zal bestaan.
Volgens Tierney is er een ware crisisindustrie ontstaan. Journalisten, politici, academici en bekende personen werken hier gezamenlijk aan mee. Zowel links als rechts zaaien paniek. De democratie raakt hierdoor vergiftigd. De crises volgen elkaar op, denk bijvoorbeeld aan de angst voor niet bestaande wapens voor massadestructie in Irak, de zure regen, de energie-crisis, de afvalberg, de plasticsoep in de oceanen, de e-sigaretten en nu dus de coronapandemie. Dit betekent niet dat al deze gevaren of ongunstige ontwikkelingen niet reëel zijn. Het gaat erom dat we hoopvol blijven en zoeken naar oplossingen. Het gevaarlijkste gevolg van het accent op negatieve berichtgeving is dat mensen de hoop kunnen verliezen. Aangezien het vooral jongeren zijn die het meest gevoelig zijn voor negatieve en onheilspellende berichten kan dit ongewenste gevolgen hebben voor hun engagement in de samenleving. Velen vluchten weg in games, *Netflix*, drugs, entertainment en andere bezigheden die de mens dommer maken. In België riep een klimaatactiviste op niet meer naar school te gaan ’want we hebben toch geen toekomst meer’. Mijn antwoord hierop is dat de jeugd van tegenwoordig extra haar best moet doen om een toekomst voor de mensheid mogelijk te maken. Zij kan nu al haar verantwoordelijkheid opnemen en het voorbeeld tonen aan de volwassenen door te kiezen voor een sobere levensstijl en door zich voor te bereiden op beroepen waar grote behoefte aan is.
Vreemd genoeg blijkt uit onderzoek dat in de sociale media er meer positieve berichtgeving is dan in de *mainstream media*. Er is weliswaar veel haat, maar mensen delen graag hun positieve ervaringen via Facebook, Twitter, Whatsapp en dergelijke. Hoe meer positieve tweets je de wereld instuurt, hoe meer volgers je krijgt.

Verder is het van belang de eigen horizon zo breed mogelijk te houden en te kijken naar de langetermijntrends. Toegepast om de coronapandemie betekent dit dat we ervan mogen uitgaan dat dit virus overwonnen zal worden of tenminste onder controle gehouden zal worden. Verder zullen na enkele maanden van economische stilstand de mensen er alles aan doen om terug uit het dal te komen. Al miljoenen jaren bewijst de mensheid hoe veerkrachtig mensen zijn.
Persoonlijk hoop ik dat de coronapandemie zal leiden tot een wereld waar we verlost zijn van de ellende die het gevolg is van de globalisering, de industriële productie van nutteloze zaken en de massa-immigratie. Ik geniet elke dag van de hemel zonder condensstrepen van vliegtuigen. Vanaf mijn balkon hoor ik zelfs overdag de vogels fluiten in het park. Er hangt boven de stad geen stinkende bruine wolk meer van het autoverkeer en de industrie. Overal zie ik initiatieven van mensen die elkaar willen helpen. We streven ernaar om in de mate van het mogelijk zelfvoorzienend te zijn en niet afhankelijk van verre landen. We zijn verlost van de horden toeristen. De stad is weer van ons. De EU bewijst hoe nutteloos ze is. We worden weer voor onze landgenoten de solidaire medeburgers, zoals vanouds. Dank u corona voor al het goeds dat ons te wachten staat.

7.6 *Wereld zal na coronapandemie niet zomaar veranderen (13 april 2020)*

Zal de coronapandemie leiden tot grote maatschappelijke veranderingen, tot een mentaliteitswijziging of tot politieke aardverschuivingen? Is de kans ‘nul’ dat we ons oude leven weer zullen oppakken, zoals de Nederlandse minister-president beweerde? De geschiedenis leert dat zelfs de meest dramatische gebeurtenissen niet hebben geleid tot maatschappelijke veranderingen. Enkele jaren na de holocaust werden honderduizenden joden verdreven uit Marokko, Egypte en andere islamitische landen en in de huidige tijd zijn de joden in Europa hun leven niet meer zeker. Twintig jaar na de Eerste Wereldoorlog brak de Tweede Wereldoorlog uit. Kort na 1945 was er de Koude Oorlog die de mensheid tot op de rand bracht van een alles vernietigende nucleaire oorlog. Het zijn niet gebeurtenissen die de mensen tot bedaren brengen, maar geestesstromingen. Ik wil op dit laatste ingaan.
In een belangwekkend interview in de *The Times of Israel*[48], beweert de joodse filosoof Moshe Halbertal en kenner van de ook door mij geliefde Maimonides (een joodse filosoof die leefde in Spanje en daarna in Marokko tussen 1138 en 1204), dat de coronapandemie bewijst dat hoge morele

---

[48] Halbertal, M. (2020). *Is humanity having an admirable moral moment? A philosopher’s pandemic insights*. In Times of Israel 8 april 2020.

waarden voorrang krijgen op politieke en economische belangen. Onafhankelijk van de cultuur, de religie of de etniciteit zien we in nagenoeg alle landen welke inspanningen worden gedaan om kwetsbare mensen te redden. Hier krijgt het darwinisme geen gelijk. Volgens deze leer is een pandemie aan middel van de natuur om de zwakkeren en de nuttelozen uit te roeien. Bij de Spaanse griep klopte dit in elk geval niet, want die trof juist vooral jonge mensen in de bloei van hun leven. De mens staat als geestelijk wezen boven de natuur en doet er alles aan om de medemensen te beschermen tegen calamiteiten, zelfs de zwaksten en meest 'nuttelozen' onder ons. Leven krijgt in deze tijden voorrang op de economie.

Uiteraard zijn er lieden die uit deze crisis voordeel proberen te halen. Bejaarde machthebbers hebben er zelf belang bij dat ouderen de beste zorgen krijgen. Er zijn oppositiepartijen die van elke gelegenheid gebruik maken om de regering aan te vallen. Binnen de EU zijn er landen die de kans zien hun schulden op anderen af te wentelen. Regeringsleiders die het hoofd koel weten te houden en een standvastig beleid voeren in het belang van de gewone man zullen een fenomenale verkiezingsoverwinning boeken, ook als we het economisch heel moeilijk zullen krijgen. Het volk heeft diep respect voor wie opkomt voor de anderen en het eigenbelang of het belang van lobbygroepen opzij kan zetten.

Wat volgens Halbertal deze pandemie wel leert is hoe kwetsbaar we zijn, ondanks de fantastische wetenschappelijke en technologische vooruitgang. De coronapandemie kwam als een volkomen verrassing. In een mum van tijd bracht dit virus de gehele wereld in zijn ban. Een tweede les die we hieruit kunnen trekken is dat we die pandemie voor een groot gedeelte aan onszelf te wijten hebben. Zonder globalisering, zonder een uit de hand gelopen toerisme en zonder een continue immigratiestroom zou er geen wereldwijde pandemie hebben plaatsgevonden. We werden erdoor overrompeld. De medische sector kan het nauwelijks aan en in veel landen helemaal niet. Het is dwaas om te denken dat de coronapandemie een incident is, een gevolg van een samenloop van ongelukkige omstandigheden. We moeten accepteren dat menselijk handelen er een belangrijke rol in heeft gespeeld.

Moet er eigenlijk iets veranderen in de maatschappij? Moeten we de wereld 'verbeteren'? Hierboven gaf ik aan hoe hogere morele waarden zichtbaar worden in deze crisisperiode. In de medische sector riskeren over de gehele wereld honderdduizenden dag in dag uit hun leven. De solidariteit onder de bevolking is enorm. Bijna iedereen volgt stipt de richtlijnen om anderen te beschermen. We hebben het nu zelfs over de 1,5 meter-maatschappij, maar dat is tijdelijk. Over negen maanden zal de geboortegolf bewijzen dat er een ondergrondse 0 mm-maatschappij bleef

bestaan. Er worden enorme bedragen gereserveerd voor werklozen en voor bedrijven die het moeilijk hebben. Tegen alle economische wetmatigheden in of tegen de logica van het marktdenken, worden miljarden bestemd voor het bestrijden van armoede en werkloosheid. De gehele mensheid toont tot wat de mens in staat is. Dat is uitermate bemoedigend.
Wat wel zou moeten veranderen heeft te maken met wat ik eerder noemde als oorzaak van de pandemie. Ons handelen is er mede oorzaak van. Het is bijvoorbeeld nu al duidelijk dat we minder afhankelijk moeten zijn van de productie in andere landen. We moeten er zorg voor dragen dat de medische sector niet opnieuw overrompeld zal worden bij volgende catastrofes. Het kan niet zo zijn dat we aan de ene kant zo welvarend en technologisch ontwikkeld zijn en dat aan de andere kant er ouderen en zieken zijn die niet de nodige zorg krijgen. In Europa valt dit laatste trouwens nog best mee. De belangrijkste veranderingen die noodzakelijk zijn betreffen de globalisering, het toerisme en de immigratiestromen. Gedragsverandering is echter afhankelijk van hoe we denken over de zin en het doel van ons leven. Een nieuwe geestesstroming is noodzakelijk.
In deze nieuwe geest moeten we eerst en vooral onze kwetsbaarheid erkennen. Het zou erg dwaas zijn om daarom te vervallen in apathie, fatalisme of nihilisme. We moeten bewust worden van onze rol in wat ons overkomt. De coronapandemie leert hoe belangrijk het is een veilige omgeving te creëren voor onze onmiddellijke naasten. Als elk land in de mate van het mogelijke zelfvoorzienend is, als we trots zijn op ons eigen land zodat we daar onze vrije tijd in doorbrengen en ons geld daar besteden, als elk volk of etnische groep de eigen cultuur zo goed mogelijk probeert op te bouwen, dan heeft elk land en elk volk de kracht om solidair te zijn met anderen. Dit komt er op neer dat ieder mens en elk groep eerst en vooral verantwoordelijkheid moet opnemen voor de eigen mensen om verantwoordelijk te zijn voor de rest van de wereld. Een immigrant is per definitie iemand die zijn verantwoordelijkheid voor zijn naasten ontvlucht. Wie economische activiteiten verplaatst naar lage lonen-landen verraadt zijn eigen volk. Leiders in ontwikkelingslanden die rijkdom vergaren ten koste van het eigen volk dat in de diepste armoede leeft, moeten volkomen geweerd worden uit de wereld van diplomatie en de internationale organisaties. Meer dan ooit hebben we leiders nodig die de mensen weten te inspireren voor een nieuwe mentaliteit.

7.7 *De pandemie is geen oorlog, maar een gesel (18 mei 2020)*

De meest voor de hand liggende voorspelling over de wereld na de coronapandemie is dat we zo snel mogelijk terug willen keren naar het leven dat we gewend zijn. Blijft het virus rondwaren en wordt geen vaccin ontwikkeld, dan wordt het moeilijker. In dit geval zullen we ons zo goed als het

kan aanpassen om onze oude levenswijze te handhaven. Sommigen zijn het hier niet mee eens. De profeten van Groen roepen op tot een meer duurzame economie. De antiglobalisten zien de coronapandemie als het begin van een deglobaliseringsproces. Populisten zien een kans voor een sterke leider om een nieuwe wereldorde te vestigen. Godsdienstfundamentalisten beschouwen de pandemie als het begin van de eindstrijd, waarbij de messias op komst is.

In dit opstel wil ik onderzoeken wat de coronapandemie teweegbrengt in de samenleving en zal ik proberen een aantal suggesties te doen voor het beleid. Een belangrijke inspiratiebron was de virtuele conferentie, georganiseerd door Akadem (akadem.org) , waarin zestien experts hun mening gaven over de wereld na de pandemie. Medici, filosofen, sociologen, bijbelexegeten en anderen kwamen aan het woord.

Pandemieën maken deel uit van de menselijke geschiedenis. Onze voorouders zagen dit als een straf van God. Boeteprocessies waren er het gevolg van en de flagellanten trokken van dorp tot dorp. Nu wordt de coronapandemie beleefd als een beperking van onze macht. We zijn er plotseling bewust van geworden hoe kwetsbaar onze hoog technologische samenleving is en hoe fragiel de menselijke persoon. Een onzichtbaar dodelijk virus waart rond en kan in korte tijd honderdduizenden mensen infecteren. Niet alleen de economie viel stil, maar ook het culturele en sociale leven. We zijn heel wat illusies kwijtgeraakt.

Machtige leiders, zoals Trump en Bolsonaro, hebben nog geprobeerd zich te verzetten tegen de bewustwording van de kwetsbaarheid van de samenleving. Het stijgend aantal doden dwong hen tot drastische maatregelen. In de meeste landen hebben medici de feitelijke macht overgenomen. Het lijkt alsof de scheiding van kerk en staat is opgeheven met de virologen als de nieuwe hogepriesters, die tijdens persconferenties de regeringsleiders onder hun hoede nemen en nauwlettend in de gaten houden.

Met de bewustwording, of liever de verbijstering over de kwetsbaarheid van de mens wordt de dood opnieuw realiteit. In de westerse samenleving hebben de meeste mensen jonger dan dertig jaar nog nooit een dode gezien. De meeste mensen sterven in een ziekenhuis. Op een begrafenis wordt geen lijkkist meer binnengedragen, maar er komt een in het zwart geklede man met een emmer as naar voren. Mensen sterven in eenzaamheid, echtparen worden brutaal van elkaar gescheiden zodat de stervende geen laatste liefdevolle blik kan werpen op haar of zijn geliefde. Zelfs op de begrafenis wordt het aantal aanwezigen beperkt. Hier ontstaat het besef dat er iets niet klopt. Nooit eerder in de geschiedenis werden stervenden en doden zo mensonwaardig behandeld. Medisch-technologisch loopt alles perfect en steriel. De menselijke dimensie ontbreekt.

Daartegenover staat dat tienduizenden in de ziekenhuizen hun leven riskeren om de patiënten te helpen. De steeds aanwezige doodsdreiging schrikt hen niet af. Gewone mensen getuigen van een ongelooflijke heldenmoed. De meeste burgers zijn solidair en volgen de instructies om verdere besmettingen te voorkomen. Meer jongeren dan voorheen kiezen voor een opleiding tot verpleegkundige. Het beste van de samenleving komt naar voren.
We weten niet wat de verdere economische, sociale en psychologische gevolgen zullen zijn van de coronapandemie, maar er is een kans dat de solidariteit tussen de mensen zal toenemen. Misschien komt er een nieuwe vorm van economie die niet meer gericht is op het maken van zoveel mogelijk winst en op dividenden voor de aandeelhouders, maar een economie die tot doel heeft de armoede en de miserie uit de wereld te helpen. Ik hoop dat dit niet bij een mooie droom blijft.
De pandemie is geen oorlog, maar een gesel die de hele mensheid treft. Alle volkeren hebben een gemeenschappelijke vijand. Die vijand hebben we echter zelf een kans gegeven om toe te slaan. De pandemie is geen straf van God, maar het gevolg van de onbezonnenheid en de arrogantie van de mens. De mens wil steeds meer meesterschap verkrijgen over de natuur en de natuur neemt wraak. Genetische manipulatie, experimenten met virussen of het ontwikkelen van biologische wapens kunnen altijd uit de hand lopen. Ook de globalisering speelt een rol in de razendsnelle verspreiding van het virus over de gehele wereld. Daarnaast maakt de informatietechnologie het mogelijk om een soort propagandaoorlog te voeren die mensen en volkeren tegen elkaar opzet. Fake news, complottheorieën, het fundamentalistisch en populistisch gedachtengoed verspreiden zich op dezelfde manier als het virus. De gesel zou alsnog een oorlog kunnen worden.
De eerste conclusie die we hieruit kunnen trekken is dat om nieuwe pandemieën te voorkomen of om te leren omgaan met de continue dreiging van een niet te bestrijden virus, we opnieuw moeten leren grenzen te trekken. Ik bedoel zowel fysieke grenzen als psychologische grenzen. Met de wetenschap en de technologie hebben we de grenzen van de natuur verlegd. De natuur keert met deze pandemie terug. De mens wordt op zijn plaats gezet. Hij wordt gedwongen al zijn activiteiten stop te zetten. De maatregelen die de overheid ons oplegt, stellen een grens aan onze bewegingsvrijheid.
De lockdown is een nieuwe sabbath, dit is een dag of een periode voor bezinning. We zijn eventjes verlost geweest van de hectiek van het consumentisme, van de hyperactiviteit op de wegen en de vliegvelden en van het almaar produceren ten koste van het milieu. De lockdown dwong de mens zich terug te trekken binnen de grenzen van zijn ego om zich te bezinnen over de zin van al zijn ingrepen in de wereld. Zullen we na deze periode van reflectie de conclusies durven trekken?

7.8 *Complottheorieën als vaccin voor simpele geesten (1 augustus 2020)*

Om te overleven heeft de democratie waarheid nodig; een dictatuur heeft leugens nodig om te overleven. Dit is een citaat van Jean-François Revel, een Franse filosoof en journalist die in de vorige eeuw een fel criticus was van tendentieuze berichtgeving. Zijn taak wordt voortgezet door Rudy Reichstadt, directeur van *Conspiracy Watch*, een Franstalige website die tot doel heeft allerlei complottheorieën op te sporen en te ontkrachten. Hij publiceerde in 2020 het boek '*L'opium des imbéciles: Essai sur la question complotiste'*[49].

Volgens Reichstadt gaan we te laks om met *fake news* en complottheorieën. Het gevaar hiervan wordt onderschat. Het verzwakt een rationeel publiek debat dat onmisbaar is voor een democratie. Dictators worden erdoor beschermd, criminelen verontschuldigd en er wordt gezocht naar zondebokken. Complottheorieën bereiden genocides voor. Het zijn vooral autoritaire regimes die hier gebruik van maken om de eigen fouten weg te wissen, om anderen verantwoordelijk te stellen en om twijfel en verwarring te zaaien.

Complottheorieën zijn al zo oud als de mensheid. In het aards paradijs zette de slang Eva ertoe aan te eten van de verboden vrucht (Genesis 3:1). Hij deed dit op sluwe wijze door eerst te zeggen dat God had geboden van geen enkele boom de vruchten te eten. Eva antwoordde dat dit verbod alleen gold voor de ene boom in het midden van de tuin, omdat zij anders zouden sterven. Toen zei de slang: 'Jullie zullen helemaal niet sterven. God weet dat als jullie daarvan eten, jullie de waarheid zullen zien. Jullie zullen net als God weten wat goed en wat kwaad is'. Het resultaat was dat Adam en Eva verbannen werden uit de Hof van Eden en verder moesten leven in het aardse tranendal. Zullen de hedendaagse complottheorieën ons ook verdrijven uit de paradijselijke toestand van de democratie om terecht te komen in een totalitaire nachtmerrie?

Reichstadt definieert een complottheorie als een mengsel van waarheid en leugens, van wat verifieerbaar is en wat speculeren is. Ook wordt de bewijsvoering omgekeerd: de ander moet bewijzen dat het niet waar is. Een complottheorie heeft meerdere functies. Het kan een poging zijn om te ontsnappen aan een realiteit die als ondraaglijk, moeilijk te accepteren of als onbevredigend

---

[49] Reichstadt, R. (2020). *L'opium des imbéciles: Essai sur la question complotiste*. Paris: Grasset.

wordt beleefd. In Afrika denken velen dat HIV en nu Covid-19 bacteriën zijn die in Amerikaanse of in Chinese laboratoria werden gemaakt om de Afrikaanse bevolking uit te roeien.
Een complottheorie kan een manier zijn om cognitieve dissonantie op te lossen, namelijk als er iets gebeurt wat niet klopt met het eigen wereldbeeld; in dit geval laat de complottheorie toe de realiteit te veranderen. Het is ook een manier om de tegenstanders aan te vallen door hen te stigmatiseren. Een voorbeeld hiervan zien we in Hong Kong waar de dissidenten worden gezien als pionnen van de CIA. Tenslotte kan een complottheorie een narcistische functie hebben: door zo'n theorie te verkondigen lijkt het alsof je meer inzicht hebt dan anderen; je hebt je losgemaakt van de lichtgelovigen, van de kudde.
De verleiding van complottheorieën zit in het feit dat ze iets verklaren wat we niet begrijpen of dat ons afschrikt. Een complottheorie biedt een soort houvast, een vaccin voor simpele geesten. Onder de twee miljard gebruikers per maand van Youtube zijn er altijd wel een paar miljoen te vinden die de meest gekke complottheorieën geloven. Bijvoorbeeld dat buitenaardse wezens de regeringen manipuleren, dat joden achter de aanslag van 9/11 zitten en er zijn zelfs adepten die beweren dat de aarde plat is. Joden worden trouwens vaak geviseerd omdat het een minderheid is van wie geen tegenstand valt te duchten. Behalve de orthodoxen joden zijn ze onzichtbaar, ze kunnen overal zitten en daarom zijn joden een ideaal doelwit van complotdenkers.
Fake news is een vaak een vorm van een complottheorie. De term dook op tijdens de presidentsverkiezingen in de VS. Dankzij internet kan *fake news* razendsnel over de hele wereld worden verspreid. Totalitaire regimes als Rusland en China beschikken over gigantische teams met talloze accounts om *fake news* te verspreiden. Vroeger duurde het jaren vooraleer een complottheorie of valse berichtgeving zich op grote schaal verspreidde. Na 9/11 duurde het een paar weken vooraleer de eerste complottheorieën opdoken. Na de brand van de Notre Dame in Parijs circuleerden die theorieën al na een paar minuten.
Complottheorieën kunnen zeer schadelijke gevolgen hebben. Indien de verkiezingen bijvoorbeeld door *fake news* significant beïnvloed worden, dan is het wezen van de democratie in gevaar. Het kan de sfeer in een samenleving vergiftigen. Vooral in tijden van grote spanningen, hoge werkloosheid en andere dreigingen kunnen groepen tegen elkaar worden opgezet. Er kan een soort 'complotmentaliteit' ontstaan. In dit geval denkt men bij bepaalde gebeurtenissen al aan een complot vooraleer een complottheorie is geformuleerd. Joden (Soros bijvoorbeeld), blanken, moslims, de Verenigde Staten, Israël, de Mossad of de CIA krijgen al te makkelijk de schuld

toegeschoven van al het kwaad dat mensen teistert. Soros en de VS verbergen niet dat ze democratieën steunen, maar dit belemmert anderen niet om hen van een complot te beschuldigen. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen diegenen die te goeder trouw complottheorieën geloven en anderen die bewust valse geruchten verspreiden. De eerste groep zijn meestal tussen 18 en 40 jaar oud (50 plussers zijn er drie keer minder vatbaar voor), ze behoren in meerderheid tot de lagere sociale klasse en het opleidingsniveau is laag, alhoewel ook zeer intelligente en hoog opgeleide mensen in complottheorieën kunnen geloven.
Hoe kunnen we complottheorieën bestrijden in tijden van pandemieën, economische recessie en oplopende spanningen tussen bevolkingsgroepen? Van het antwoord zal afhangen of deze eeuw al of niet een herhaling wordt van de verschrikkingen van de 20ste eeuw. De paradox is dat de democratie niet door de democratie gered kan worden. De coronapandemie bewijst dat er een soort politiestaat nodig is waarbij het parlement min of meer buiten spel wordt gezet en de macht grotendeels in handen komt te liggen van experts om de pandemie doeltreffend te bestrijden. Straks zitten we in Europa met tientallen miljoenen werklozen en is onze welvaart in gevaar. De gepensioneerden zijn nu al 20 procent van hun koopkracht kwijtgeraakt, de massa-immigratie van onopgeleide gelukzoekers gaat almaar door, de islam drukt meer en meer haar stempel op de westerse samenleving. Dit zijn de ideale omstandigheden voor het succes van complottheorieën. Wil de rede zegevieren op de dreiging van complottheorieën dan is het noodzakelijk precies te formuleren waar we in Europa naar toe willen. Of liever: wat we kost wat kost willen behouden. Wat is ons in Europa het meest dierbaar: humanisme, christelijke ethiek, verbondenheid van mensen die tradities, normen en waarden met elkaar delen, onze wetenschap en onze cultuur, de vrijheid van meningsuiting, tolerantie, afwijzing van onderdrukking door religie of ideologie, scheiding van Kerk en Staat, gelijke rechten voor iedereen, vrouwenemancipatie. Kortom alles wat een Europa heeft verwezenlijkt, wat nu wordt bedreigd door miljoenen immigranten die in deze beschaving niet thuis horen en wat we nu moeten herstellen en verdedigen om in de 21ste eeuw de mensheid te behoeden voor het ergste. Een sterk Europa zal uiteindelijk een zege zijn voor de gehele mensheid, want van hieruit komt solidariteit met de rest van de wereld op gang.

7.9 *De coronapandemie is een ramp door eigen schuld (25 september 2020)*

Een aardbeving met een kracht van respectievelijk 6,5 en 8,3 op de schaal van Richter veroorzaakte in Californië en Japan nauwelijks doden. Een aardbeving met een kracht van 6,5 veroorzaakte in Iran 25.000 doden. Het is niet een aardbeving die mensen doodt, maar gebouwen die instorten. In

Californië en Japan hadden ze honderd jaar geleden iets soortgelijks meegemaakt, maar vanaf dat moment hebben ze stapje voor stapje de gehele infrastructuur zodanig aangepast dat zware bevingen kunnen worden weerstaan. In sommige landen trekken ze geen lessen uit eerdere rampen. Daar hebben de mensen zelf schuld aan het hoog aantal slachtoffers. Corruptie, onverschilligheid, gebrek aan langetermijnplanning maken landen extra kwetsbaar.

Bij een pandemie geldt hetzelfde. Een virus zal in de meest natuurlijke omstandigheden weinig slachtoffers maken. Als besmette mensen echter de hele wereld rondtrekken kunnen miljoenen sterven. Indien de autoriteiten snel en efficiënt ingrijpen, ontstaat geen pandemie. In China vervolgde men echter de artsen die waarschuwden. Het is een vreemde zaak dat het met covid-19 zo uit de hand kon lopen, want we hadden de afgelopen decennia al ervaring met hiv, ebola, varkensgriep en sars. Deskundigen hebben al lang gewaarschuwd voor een pandemie, maar de autoriteiten hebben gefaald om de maatregelen te nemen om de kwetsbaarheid van de bevolking te verminderen. In dit concrete geval blijkt dat we niet al te veel moeten vertrouwen op internationale organisaties zoals de WHO. Ik kom daar straks op terug.

Aardbevingen en pandemieën gebeuren eensklaps en onvoorspelbaar. Dat zijn risico's waarmee we moeten leren leven. Het gaat erom dat we minder kwetsbaar worden. Deskundigen maken daarom een onderscheid tussen risico en kwetsbaarheid. Gebieden waar er een risico is op aardbevingen kunnen verschillen in de kwetsbaarheid van de bewoners. In Californië en Japan is er een groot risico op zware aardbevingen, maar met de kwetsbaarheid van de bevolking valt het best mee. In landen als Turkije, Iran of Haïti is het andere koek.

Er zijn risico's die zich langzaam ontwikkelen en voorspelbaar zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor de klimaatverandering. Er zijn nog steeds klimaatontkenners en dat is erg gevaarlijk omdat als zij aan de macht zijn, er geen maatregelen worden genomen om de kwetsbaarheid van de bevolking te verminderen. Als de zeespiegel zal stijgen zullen landen waar de dijken niet worden verhoogd de klos zijn. *The Economist* besteedt regelmatig uitgebreide artikelen aan de gevaren van de klimaatverandering (in september 2020 nog een *Special Report Business and Climate Change*). Dit blad verkoopt geen flauwe kul want kapitalisten willen precies weten wat er gaande is om te weten of en waar ze moeten investeren. Wie dit gezaghebbende weekblad in twijfel trekt en denkt dat klimaatverandering een hoax is, is gewoonweg dom.

Ilan Kelman, hoogleraar aan het *Institute of Risk and Disaster Reduction* van het University College London, houdt in zijn boek *Disaster by choice*[50] een pleidooi om wetenschappelijke inzichten te

---

[50] Kelman, I. (2020). *Disaster by Choice: How our actions turn natural hazards into catastrophes*. Oxford: Oxford University Press.

vertalen in wijsheid van handelen. Hij definieert een ramp als ’een situatie waarbij hulp van buitenaf noodzakelijk is om er mee om te gaan’. Bij de coronapandemie kan die hulp van buitenaf komen van mensen die zichzelf makkelijk buiten het systeem kunnen plaatsen. Hiermee wordt bedoeld mensen die hun werk thuis kunnen voortzetten, die beschikken over een snelle internetverbinding, die geld verdienen aan de pandemie en die het minst kwetsbaar zijn. De armen en mensen die wonen in de derde wereld hebben bij deze pandemie meer dan ooit hulp nodig van buitenaf. We kunnen echter het ergste vrezen, want de economische en psychosociale gevolgen van de *lockdown* kunnen ook rijkere landen zwaar doen lijden. Er is nu al sprake van een toename van huiselijk geweld, van het aantal zelfmoorden, van drank- en drugsgebruik en de spanningen in de samenleving nemen toe. Voor solidariteit met de meest kwetsbaren zal weinig animo zijn.

Dit brengt mij tot enkele conclusies voor het geval dat we de pandemie niet wereldwijd onder controle krijgen. Hoe kunnen we de kwetsbaarheid van de bevolking, ook in ontwikkelingslanden, verbeteren? Ik denk hierbij niet alleen aan de coronapandemie, maar het geldt evenzeer voor de klimaatramp die zich aan het voltrekken is en voor andere rampen die de wereld kunnen treffen. De meest voor de hand liggende maatregel is dat elke regio in de mate van het mogelijke zelfvoorzienend wordt. Dan wordt het heen en weer reizen tot een minimum beperkt en zijn we voor onze vitale behoeften niet afhankelijk van andere regio’s. Rond elke gemeente moet er een gebied zijn voor land- en tuinbouw voor de voedselvoorziening. Ook de industrie zou minder afhankelijk moeten zijn van import uit verre landen.

De *lockdown* bewijst hoe kwetsbaar de globalisering van de economie ons heeft gemaakt. Zonder globalisering zou er geen pandemie zijn geweest. Indien er toch een pandemie was gekomen, dan zouden de economische gevolgen beperkt gebleven zijn. We moeten ook af van een economisch model waarbij mensen continu worden gestimuleerd om te consumeren, want daar ligt een van de hoofdoorzaken van zowel de snelle spreiding van het coronavirus als van de klimaatverandering.

Wat de gezondheidszorg betreft is het van belang goed voorbereid te zijn op calamiteiten. Het medisch onderzoek moet voldoende gesubsidieerd worden om snel en efficiënt preventieve en curatieve methoden te kunnen ontwikkelen. In nogal wat landen werd de laatste jaren op de gezondheidszorg bezuinigd. Dit heeft het extra moeilijk gemaakt om de pandemie onder controle te houden.

De bovengenoemde maatregelen tonen aan dat de oplossing ligt in lokale initiatieven. In de eigen regio wordt de verantwoordelijkheid om de kwetsbaarheid van de bevolking te verminderen beter aangevoeld. Om die reden hoeven we weinig te verwachten van internationale organisaties zoals de WHO of van de Europese Unie. Indien onze landen sterker uit deze pandemie komen, dan wordt het

ook mogelijk om de derde wereld bij te staan. Ook ontwikkelingslanden moeten in de mate van het mogelijke zelfvoorzienend worden en een eigen industrie opbouwen, wat met de informatietechnologie beter dan ooit naar die landen overgebracht kan worden. De emigratie uit die landen werkt dit helaas tegen. Wie met de beste bedoelingen immigranten uit niet-westerse landen hier opvangt maakt onbedoeld de bevolking in de landen van herkomst nog kwetsbaarder.
Vaak wordt gezegd dat het land geregeerd moet worden als een goed huisvader. Het gezin is inderdaad het paradigma voor goed bestuur. Ik vermoed dat als de pandemie volledig uit de hand loopt, we meer en meer zullen terugvallen op een kleine kring van mensen met wie we ons verbonden voelen. Als dank zij wereldwijde vaccinaties de pandemie wordt bedwongen, dan zal de klimaatverandering ons dwingen een meer natuurlijke levenswijze te herontdekken. Einde globalisering en iedereen terug naar de plek waar de mensen zijn met wie men zich verbonden voelt. Zal na alle rampen dit toch de beste eeuw ooit worden met een samenleving op mensenmaat?

7.10 *Het pedagogisch falen van het virtueel onderwijs (6 oktober 2020)*

Door de lange duur van de coronapandemie hebben kinderen van de basisschoolleeftijd gemiddeld een leerachterstand van zes maanden opgelopen. Dit is een ernstig probleem dat veel creativiteit, innovatie en engagement zal vereisen. De leerachterstand is het grootst bij kinderen uit arme gezinnen, met ouders die nauwelijks opgeleid zijn of de taal van het land niet spreken en bij kinderen die thuis verwaarloosd worden. Intelligente kinderen zijn vaak veerkrachtig genoeg om die achterstand in te halen. Bij te veel andere kinderen zal dit helaas niet lukken.
Voor sommige kinderen is een lange periode waarop ze niet naar school kunnen gaan, ook op een ander gebied nadelig. Twee à vijf procent van de meisjes jonger dan 12 jaar wordt thuis seksueel misbruikt. Andere kinderen worden ernstig fysiek of psychisch mishandeld. Voor deze kinderen is de school een oase van rust. Met een beetje geluk ontmoeten ze daar volwassenen waarmee ze een vertrouwensband opbouwen. Enkele jaren geleden kwam ik op een school waar een groep zigeunermeisjes les volgde. Die meisjes kwamen elke ochtend hongerig naar school. De directeur vermoedde dat ze ’s nachts in de prostitutie werkten. De leerkracht bracht op eigen kosten elke ochtend ontbijtkoeken mee voor deze meisjes.
Voor deze groep ongelukkige kinderen is de pandemie een dubbele ramp. Virtueel onderwijs biedt hier geen soelaas en faalt op pedagogisch gebied. Leerkrachten doen wat ze kunnen. In de adviezen die ik geef aan scholen, zoek ik naar oplossingen die de leerkrachten niet nog meer belasten. Met de coronapandemie komen er extra zorgen bij. De leerkrachten vrezen niet alleen voor hun eigen

gezondheid en die van hun gezinsleden. Ze verzetten ook veel extra werk om virtueel onderwijs te geven en om bij leerlingen die het nodig hebben extra les te geven. Het zal daarom noodzakelijk zijn voorzieningen te treffen die de leerkrachten ondersteunen. Dit is een verantwoordelijkheid van de samenleving.

We weten al lang dat de verschillen tussen rijk en arm toenemen. De ongelijke verdeling wordt in deze tijd op veel terrein versterkt. Armoede en werkloosheid nemen toe. Er ontstaat een tweedeling in de maatschappij tussen diegenen die wel en die niet thuis kunnen werken. Straks is er een jonge generatie met veel jongeren met een mislukte opleiding. Al die verschillen zijn het recept voor een toename van spanningen in de samenleving. Extra zorgwekkend is dat er kinderen zijn die dank zij de welstand van de ouders ook in deze tijd de beste kansen krijgen en kinderen die, alhoewel begaafd en vol potentiële talenten, niet de goede kansen krijgen om zich te ontwikkelen. Frustratie en rancune zijn er het gevolg van.

De politiek moet hier ingrijpen. Dat gebeurt gelukkig, maar hier wil ik vooral aandacht besteden aan de tweedeling op educatief gebied die aan het ontstaan is. Persoonlijk ben ik voorstander van zoveel mogelijk initiatief bij de scholen te laten. De meeste leerkrachten weten best wat goed is voor de leerlingen en wat de eindtermen van het onderwijs moeten zijn. Voor mij kan alle bemoeienis van buitenaf en alle administratie om controle mogelijk te maken, worden opgegeven. Dit zou de leerkrachten meer ruimte geven voor de taak waar ze in feite voor staan, namelijk les geven. Zelfs de schooldirecteur zou voor een deel van haar tijd voor de klas kunnen staan.

Naast les geven, moet vooral in deze tijd, ook naar andere zaken de aandacht gaan. Zoals hierboven aangegeven is het van belang dat leerachterstanden weggewerkt worden en dat leerlingen die het nodig hebben volwassenen rond zich hebben die ze in vertrouwen kunnen nemen. De school moet een plek zijn waar de kinderen met leeftijdgenoten kunnen omgaan en waar de ontwikkeling van hun persoonlijkheid in al zijn aspecten gestimuleerd wordt. De school is meer dan een leerfabriek. Vorming (het Duitse woord Bildung geeft dit voortreffelijk weer) maakt van de school een echte pedagogische omgeving.

Er zijn goed opgeleide mensen die werkloos thuis zitten. Er zijn gepensioneerden die best bereid zijn zich nuttig te maken voor anderen. Er zijn studenten die een deel van hun vrije tijd aan sociaal dienstbetoon willen besteden. De solidariteit in onze samenleving is overal zichtbaar. Gezien de ernst van de onderwijssituatie voor een groot aantal kinderen, moet hier de solidariteit strak georganiseerd worden. Niet van bovenaf op nationaal niveau, maar gewoon in de wijk, het dorp of de stad waar we wonen. Elke school zou moeten beschikken over een netwerk van solidariteit van mensen die iets extra's willen doen voor de leerlingen die het nodig hebben. Samen met de

leerkrachten kunnen de burgers best zelf ontdekken welke initiatieven genomen kunnen worden. Ik beperk me hier tot twee suggesties.
Leerachterstanden kunnen het best worden aangepakt via individueel onderwijs. Vrijwilligers kunnen dit verzorgen, nadat de leerkracht heeft aangeven over welke achterstand het gaat.
De tweede suggestie kan veel weerstand oproepen. We zijn geneigd om ouders die hun kinderen misbruiken, mishandelen of ernstig verwaarlozen, te veroordelen en indien nodig te ontzetten uit de ouderlijke macht. Helaas maakt de remedie de kwaal meestal erger. Gaat de vader naar de gevangenis, dan wordt het gezin nog armer. Bovendien zijn de ouders die zo ernstig tekort schieten, ook vaak zelf als kind verwaarloosd en mishandeld geweest. Wat ik wel weet is dat als eenmaal een hulpverlener nauw contact onderhoudt met de ouders, hen niet afschrijft, maar ondersteunt in de opvoeding, dat dan de ellende meestal stopt. Met andere woorden: elke school zou over mensen moeten beschikken die bereid zijn om met deze gezinnen een vertrouwensband op te bouwen en om een paar keer per week hen te gaan opzoeken. Deze vrijwilligers moeten dan wel bij een gespecialiseerde hulpverlener terecht kunnen voor advies.
Voor de goede orde: bij ernstige zaken beslist de rechter uiteraard over hoe moet worden ingegrepen. Het kind zelf moet de belangrijkste stem hebben. Toen de kinderrechter eens over de vader van een van mijn cliënten zich heel negatief uitsprak omdat hij haar zo lang had misbruikt, zei het meisje: ’Het is wel mijn vader hoor!’.
Bij bovenstaande suggesties spreek ik vanuit mijn ervaring als hulpverlener. Er zijn geen pasklare oplossingen. Het gaat erom dat alle kinderen en hun ouders kunnen ervaren die er volwassenen zijn die echt om hen geven. Dit laatste geldt voor alle maatschappelijke terreinen. Als de politiek en de economie de mensen die nu het slachtoffer zijn van de coronapandemie, het gevoel geven dat zij niet in de kou staan, dat we met z’n allen solidair zijn, dan zal na deze crisis de samenleving er beter voor staan dan tevoren.

7.11 *Vakbonden verhinderen kwaliteitsverbetering onderwijs*

Er zijn leerkrachten bij wie elk schooljaar de leerlingen gemiddeld betere resultaten behalen. Er zijn leerkrachten bij wie de leerlingen elk schooljaar gemiddeld lagere resultaten behalen. Het leerproces en de interacties tussen leerkrachten en leerlingen zijn zo gecompliceerd dat het vrijwel onmogelijk is te bepalen welke kenmerken respectievelijk goede en slechte leerkrachten typeren. Economen, zoals Eric Hanushek van de Stanford University in zijn boek ’*The Economics of*

Schooling and School Quality'[51], hebben een objectieve, simpele en evidente methode om goede van slechte leerkrachten te onderscheiden. Zij analyseren over een aantal jaren de gemiddelde studieresultaten van de leerlingen per klas. Hun aanbeveling is goede leerkrachten met hogere salarissen aan te moedigen om in het onderwijs te blijven en slechte leerkrachten te ontmoedigen. Vooral voor kinderen uit arme gezinnen of met laag opgeleide ouders is het essentieel dat slechte leerkrachten ontslag krijgen. Uit hun onderzoek blijkt namelijk dat gebrek aan ondersteuning door de ouders en de ongunstige invloed van ouders die hun kinderen niet goed voorbereiden op het onderwijs, bijvoorbeeld in het geval van analfabete of nauwelijks opgeleide moeders, door goede scholen redelijk gecompenseerd kunnen worden.

Evidente adviezen kunnen echter niet toegepast worden omdat vakbonden ontslag van minder presterende leerkrachten nagenoeg onmogelijk maken. Een van de gevolgen hiervan is dat zeer goede leerkrachten gedemotiveerd raken want hun collega's die er weinig van af brengen worden op dezelfde manier beloond op basis van opleiding, diploma en jaren ervaring. Deze drie laatste criteria worden door de economen als zinloos gekenmerkt, want er is weinig verband met de kwaliteit van lesgeven. Beter zou zijn een startende leerkracht bij wie drie schooljaren na elkaar de leerlingen gemiddeld betere resultaten behalen een forse salarisverhoging toe te kennen. Er moet hierbij vooral gekeken worden naar de resultaten voor lezen, rekenen en natuurwetenschappen. Goed leren begrijpend lezen is van wezenlijk belang omdat dit voor de andere vakken noodzakelijk is.

Een tweede beleidsfout die wordt gemaakt is het streven naar kleinere klassen. Hierbij wordt gedacht dat de leerlingen dan meer individuele aandacht krijgen en de les kan worden aangepast aan de talenten en het niveau van elke leerling. Dit is echter niet zo vanzelfsprekend. Kleinere klassen betekenen dat er meer leerkrachten aangeworven moeten worden. Hierdoor verhoogt de kans dat slechte leerkrachten voor de klas staan. Hanushek stelt voor het geld dat besteed zou worden om de klassegrootte te verkleinen te gebruiken om de beste leerkrachten extra te belonen. Deze leerkrachten kunnen best met een grote klas omgaan. Een goede leerkracht met een grote klas is beter dan twee matige leerkrachten met twee klassen. Voor 800 euro extra in de maand wil ik best tien leerlingen meer in de klas.

Willen we alle kinderen gelijke kansen geven, dan zijn er uitstekende leerkrachten nodig in elke klas. Zo wordt vermeden dat een kind in het ene schooljaar bij een goede en het volgende schooljaar bij een slechte leerkracht zit. In Europa hebben we een hoog beschavingsniveau en grote

---

[51] Hanushek, E. (2003). *The Economics of Schooling and School Quality.* Northampton MA: Edward Elgar Publishing Ltd.

welvaart bereikt, dank zij toegewijde onderwijzers en goede scholen voor alle kinderen. Nu zijn de leerkrachten niet minder toegewijd, maar wel ontmoedigd door een falend beleid. Het is geen kwestie van meer geld besteden aan het onderwijs, maar van het toepassen van objectieve criteria om goede leerkrachten te identificeren en extra te belonen zodat ze in het onderwijs blijven. Wegens het tekort aan leerkrachten worden nu mensen aangetrokken die niet per se onderwijservaring hebben en niet het nodige diploma. Zoals hierboven gezegd zijn dit nagenoeg 'waardeloze' criteria. Werf dus deze mensen aan en evalueer drie jaar na elkaar welke resultaten hun leerlingen behalen. Persoonlijk wil ik bij deze beleidskeuzen aandacht besteden aan kinderen die in het reguliere onderwijs uit de boot vallen. Als orthopedagoog maak ik mij zorgen over het groot en toenemend aantal kinderen met autisme en adhd en kinderen met gedragsstoornissen die te makkelijk verwezen worden naar het buitengewoon onderwijs. Het is wellicht nuttig om naast het onderzoek naar de kwaliteit van individuele leerkrachten ook te onderzoeken of adhd-kinderen, autisten en kinderen met gedragsstoornissen niet vaker alzo worden gelabeld door vrouwelijke leerkrachten of door leerkrachten met een niet-westerse achtergrond. Leerkrachten hebben niet de bevoegdheid om deze diagnosen te stellen en toch wordt daar meestal in meegegaan.

De relatie tussen onterechte diagnosen en vrouwelijke of allochtone leerkrachten is niet mijn overtuiging, maar het gaat om een hypothese. Helaas is dit vloeken in de kerk van de woke-cultuur. Ik denk niet dat zo'n onderzoek gesubsidieerd zal worden. Als de hypothese klopt dan zou het voor de ontwikkeling van deze kinderen beter zijn ze tijdig aan een mannelijke, blanke leerkracht toe te vertrouwen.

Het is een bekend gegeven dat in achterstandswijken met veel kinderen met een niet-westerse achtergrond velen terechtkomen in het buitengewoon onderwijs en vaak in slechte scholen. Ik heb scholen bezocht met 90 procent 'zwarte' leerlingen en uitgebluste leerkrachten. In een van de scholen zei de directrice bij mijn eerste bezoek dat ze eigenlijk de leiding van deze school niet wilde overnemen, maar ze werd min of meer gedwongen. Dit leek me niet echt motiverend. Op die manier creëren we een verloren generatie van voornamelijk allochtone jongeren. De gevolgen hiervan zijn zichtbaar in de hoge werkloosheid en de criminaliteit. Het onderwijsbeleid wordt al decennia lang vooral bepaald vanuit een linkse ideologie. Vakbonden hebben meer aandacht voor de rechten van ook slechte leerkrachten dan voor de kwaliteit van het onderwijs. Dit beleid heeft dramatische gevolgen voor kansarme kinderen en kinderen met een migratieachtergrond. De vraag kan worden gesteld wie de echte racisten zijn.

7.12 *Psychotherapie bij corona-angst (14 januari 2021)*

Wat kan ik in de deprimerende en beangstigende tijd van de coronapandemie als psychotherapeut aanbevelen? Mijn inspiratie haal ik uit mijn klinische praktijk in het orthopedagogisch werkveld waar ik mij sinds 1969 voornamelijk richt op de meest problematische situaties. Hierbij valt bijvoorbeeld aan de ene kant te denken aan meisjes die al vanaf zeer jonge leeftijd thuis verkracht werden of kinderen die nooit eens geknuffeld werden, maar mishandeld en ernstig verwaarloosd. Aan de andere kant heb ik ervaring met jonge moordenaars, kerels die uit woede over een huilend baby'tje het met het hoofd tegen een muur slaan zodat dat kind voor de rest van zijn leven zwaar gehandicapt is, of meedogenloze schurken die aan het begin staan van een criminele carrière vol geweld en haat. Jongeren uit deze tweede groep hebben meestal als kind de grootste ellende meegemaakt.

Dikwijls werd mij gevraagd hoe ik dat werk volhoud. Waarom ik niet, zoals de meeste psychotherapeuten, kies voor makkelijker en gemotiveerde cliënten waarmee meer eer te behalen valt. Mijn antwoord hierop is simpel en zo kom ik tot een eerste advies over hoe om te gaan met beangstigende situaties. Ik voel mij namelijk in de eerste plaats een wetenschapper. Dit betekent dat een probleem mij stimuleert om het objectief te observeren, om de oorzaken op te sporen, om hypothesen op te stellen over hoe het probleem aan te pakken en om daarna te kijken of het werkt. Zo neem ik een zekere afstand van de probleemsituatie, waardoor ik beter oplossingen kan bedenken (wat trouwens mijn taak is als psychotherapeut) en er vrij nuchter onder blijf. Ouders die mij om advies vragen over de aanpak van hun etters, leer ik eveneens met een zekere afstand te kijken naar hun gezinssituatie. Dan komen ze los van de emoties en vinden vaak zelf een oplossing, met enige richtlijnen van mij.

Wat die nuchtere houding betreft lukt het mij niet altijd. Ik zat eens met mensen van de zedenpolitie in een besloten bijeenkomst over seksueel misbruik van zeer jonge kinderen. Er werden dia's geprojecteerd van baby's met een beschadigde vagina. Ik moest naar buiten om over te geven. Kinderporno kan ik niet bekijken en mensen die dat wel doen zijn volgens mij hopeloos gestoord.

Tijdens deze coronapandemie zitten we met veel angsten. Het gaat om leven en dood. Eén enkele ontmoeting kan levensgevaarlijk zijn. Knuffelen, een hand geven, zoenen en gezellig samenzijn zijn al maanden 'verboden'. In zekere zin zijn we allemaal emotioneel verwaarloosde jongeren en volwassenen aan het worden. Uit de ontwikkelingspsychologie weten we hoe belangrijk het contact is met leeftijdgenoten. Die contacten helpen jongeren bij ontwikkelingstaken waar volwassenen hen niet of nauwelijks kunnen helpen. Met leeftijdgenoten kunnen jongeren over intieme zaken spreken,

ze kunnen ervaringen opdoen met seksualiteit, ze kunnen leren een leiderschapsrol te vervullen, ze leren er discussiëren zonder dat volwassenen die het zogenaamd beter weten er zich mee bemoeien. De pandemie is voor jongeren traumatisch. Ze worden onbedoeld ernstig in hun ontwikkeling verwaarloosd. De meesten lopen een niet meer te herstellen leerachterstand op; dit geldt vooral voor minder begaafde leerlingen.

Welk advies kan hier gegeven worden? Ik heb vaak te maken gehad met hopeloze situaties en bovendien was de ellende die de kinderen, en hun ouders, hebben meegemaakt niet terug te draaien. Dan is het zaak in kleine, concrete zaken positieve ervaringen op te doen. Met andere woorden: welk concreet, positief doel, hoe klein ook, kan nagestreefd worden om een lichtpuntje te brengen in het leven van deze kinderen en hun ouders? In mijn klinische praktijk zag ik, tot mijn eigen verbazing, dat een eerste succesje of positieve ervaring vaak zelfs in de meest problematische gezinnen een sneeuwbaleffect had in de goede richting. Alsof de ouders en de kinderen een enkel duwtje in de rug nodig hadden, om zelfstandig uit de problemen te komen.

Tijdens de pandemie zitten middenstanders die al maanden niets meer verdienen in een hopeloze situatie. De schulden nemen toe, zodat velen vrezen dat nooit meer te kunnen aflossen. Voor jongeren kan de situatie even hopeloos lijken, nu hun ontwikkeling al bijna een jaar lang stagneert. Volwassenen en jongeren die het niet meer zien zitten, moeten positieve ervaringen opdoen die weer uitzicht bieden. Ik illustreer dit met drie concrete voorbeelden, maar anderen kunnen wellicht betere voorstellen doen. Als we bijvoorbeeld massaal afspreken de komende drie jaar niet meer op vakantie te gaan naar het buitenland. Ons geld besteden we aan onze horeca. Of we doen er alles aan om alleen lokale producten te kopen en online aankopen uitsluitend bij kleine middenstanders te doen. Er wordt een nationale petitie georganiseerd waar de burgers zich hiervoor kunnen engageren. Jongeren geven we prioriteit bij de vaccinatie, want zij hebben nog een heel leven voor de boeg en met dit voorstel weten ze dat wij ouderen eerst en vooral om hen geven. Dit voorstel kan van belang zijn als bij voortduring van de pandemie vaccinaties vaak herhaald moeten worden. Het onderwijs kan niet eindeloos van mindere kwaliteit zijn.

Een derde en laatste advies dat hier gegeven kan worden volgt uit de belangrijkste factor voor succes in de psychotherapie. Als mensen het gevoel hebben dat anderen om hen geven of als er verbondenheid is met anderen wordt de basis gelegd voor zelfvertrouwen en hoop op verbetering. Een diagnose stellen kan destructief zijn omdat het accent dan komt te liggen op wat gestoord is. Beter is de ander het gevoel te geven dat je zelf gelooft in zijn kracht en zijn talenten of goede eigenschappen. Op het niveau van de samenleving vereist deze pandemie dat de politici nu even hun meningsverschillen weten te overbruggen. Ook actiegroepen kunnen best even stoppen met hun

strijd. Op die manier krijgen de burgers het gevoel dat we met z'n allen aan een oplossing willen werken en dat ze op de overheid en anderen kunnen rekenen. Misschien ben ik te naïef. Toch zien we om ons heen dat het beste in de mens in deze tijden naar boven komt. Kijk naar het zorgpersoneel dat het eigen leven op spel zet voor anderen. Dat geeft moed en vertrouwen in onze medemensen.

7.13 *Alle nieuws is fake news, ook over covid-19 (19 februari 2021)*

Het Alan Turing Institute, een Britse instelling voor Data Science en Artificial Intelligence, heeft als doel de regering de juiste algoritmes te geven bij het gebruik van overvloedige informatie, big data genaamd. In een in 2021 verschenen rapport[52] wordt gewaarschuwd dat de strijd tegen de ergste crises van de 21ste eeuw, variërend van pandemieën tot de klimaatverandering, verloren gaat worden als er een gebrek is aan 'epistemic security'. Met dit begrip wordt bedoeld dat onze kennis veilig en zeker is, dat we weten wat vals is zodat we fake news van juiste informatie kunnen onderscheiden. Als we het in de samenleving niet hierover eens zijn of als er geen gedeeld geloof is over de aard van de crisis en over de manier om het op te lossen, dan is de kans op een effectieve collectieve inspanning niet erg waarschijnlijk. De coronapandemie maakt duidelijk hoe belangrijk het is dat we allen samenwerken om het virus effectief te bestrijden.

Epistemic security is afhankelijk van vier factoren. Ten eerste moeten we onze aandacht erbij houden. Dit is niet makkelijk in een tijd van informatie-overvloed. Ook proberen politici, journalisten, belangengroepen en anderen de aandacht van de bevolking met alle middelen te trekken. Jammer genoeg slagen diegenen die een appel doen op emoties en op bestaande overtuigingen daar vaak het best in.

Ten tweede moeten we uit onze bubbel durven te komen. Als we alleen omgaan met mensen die dezelfde overtuigingen hebben, zoals in Facebook-groepen of de mainstream media, is er weinig kans om tegenstrijdige informatie in beschouwing te nemen. Met gelijkgestemden omgaan biedt schijnveiligheid.

Ten derde moeten we weten wie doelgericht valse informatie verspreidt en wie dit doet uit onwetendheid. Dank zij de informatietechnologie kan de bevolking makkelijker dan ooit gemanipuleerd worden. In politieke campagnes kunnen video's zodanig gefabriceerd worden dat tegenstanders in een kwaad daglicht komen te staan. Een viroloog die een ongelukkige opmerking

---

[52] Vidgen, B. e.a. (2021). *Understanding vulnerability to online misinformation*. The Alan Turing Institute (https://www.turing.ac.uk/sites/default/files/2021-02/misinformation_report_final1_0.pdf)

maakt over mogelijke bijwerkingen van een vaccin, kan onbedoeld een anti-vaccinatiecampagne op gang brengen.
Ten vierde moeten we weten wie we kunnen vertrouwen. Iemand van onze eigen groep vertrouwen we meer. We kijken ook naar non-verbale communicatie, de toon waarop iets wordt gezegd of naar de lichaamstaal om vast te stellen of iemand betrouwbaar is. Met de moderne informatietechnologie kan dit worden gemanipuleerd. Extreme denkbeelden kunnen worden voorgesteld als algemeen aanvaard door de eigen groep of zeer betrouwbaar uitziende 'deskundigen' spreken ons toe via de sociale media.
Deze vier factoren tonen aan hoe moeilijk het is om over een zeer complex verschijnsel als Covid-19 een weloverwogen oordeel te vellen. Goede voorlichting van de overheid en veilige vaccins betekenen nog niet dat mensen de maatregelen zullen opvolgen of zich zullen laten vaccineren. De mensen moeten het ook geloven en er vertrouwen in hebben; dat is juist afhankelijk van bovengenoemde factoren. De onderzoekers van de Alan Turing Institute beschrijven als worst-case scenario de 'epistemic babble', hierbij verliest de gehele bevolking de bekwaamheid om een onderscheid te maken tussen waarheid en fictie. Ondanks alle beschikbare informatie weten de mensen niet meer of iets al of niet waar is. Bij een pandemie wordt solidariteit met het beleid dan ook onmogelijk. Volgends deze auteurs staan we dichter bij dit scenario dan de meesten vermoeden.
Om epistemic security te bereiken is het nodig vier onderdelen van het informatieproces te beïnvloeden: hoe en door wie wordt de informatie geproduceerd, hoe wordt het verspreid, wie neemt er kennis van en wie evalueert de juistheid ervan? Dit vereist een holistische aanpak waarbij alle actoren worden geïdentificeerd. Het Alan Turing Institute adviseert de hierna volgende strategieën.
Diegenen die bewust of uit onwetendheid valse informatie verspreiden alsook de instellingen die dit mogelijk maken, moeten opdraaien voor zo hoog mogelijke kosten.
De bevolking moet makkelijk betrouwbare bronnen kunnen identificeren. Een certificaat kan uitgereikt worden aan organisaties die zorgvuldig informatie verzamelen, de waarheid checken en zich op verifieerbare feiten baseren. De bronnen moeten divers zijn zodat alle bevolkingsgroepen worden gehoord. Minderheden of mensen met een afwijkende mening moeten bewijzen dat zij betrouwbare en relevante informatie geven (dat geldt uiteraard ook voor de meerderheid).
Er moet een systeem georganiseerd worden om snel valse informatie op te sporen zodat, vooral in tijden van crisis, direct ingegrepen kan worden. Hierbij moet worden vermeden dat extreme

denkbeelden van een kleine minderheid te veel aandacht krijgen en daardoor in het oog van anderen aan geloofwaardigheid winnen. Een goed geïntegreerde aanpak is hier geboden.
Om de bovenstaande strategieën goed toe te kunnen passen is het van belang dat een netwerk van experts en veiligheidsbeambten wordt opgericht. Verschillende disciplines moeten hierin vertegenwoordigd zijn en er wordt samengewerkt met universiteiten en onafhankelijke onderzoeksinstituten.
Bij deze strategieën blijft toch de vraag hangen wie op basis waarvan bepaalt wat waar is en wat vals is. Zijn experts altijd dé dragers van de waarheid? Ik licht dit toe vanuit mijn eigen ervaring. In mijn vakgebied, de jeugdcriminaliteit, heb ik gedurende vijftig jaar de wetenschappelijke literatuur bijgehouden. Er kwam een moment waarop ik zelden iets nieuws las. Toen wist ik nagenoeg alles wat wetenschappelijk bekend was over jeugdcriminaliteit. Met als conclusie dat ik besefte hoe weinig ik weet en hoeveel onzekerheden nog bestaan. Toch moet er gehandeld worden. Ik moest onder andere aan de kinderrechter adviezen geven over de aanpak. Ik hield mijn hart vast als een vrouwelijke kinderrechter of officier van justitie zich door haar emoties liet leiden. Ooit deed ik onderzoek over de vonnissen van kinderrechters in de verschillende gerechtelijke arrondissementen. Daaruit kwam het overtuigend bewijs uit dat er grote verschillen waren ten gevolge van de subjectiviteit van de oordelen van de rechters. Voor hetzelfde feit werd een jonge crimineel door de ene rechter berispt en door een andere rechter voor een jaar in een jeugdgevangenis geplaatst.
Ik loste dit dilemma van gebrek aan kennis of van de onmogelijkheid tot het trekken van de juiste conclusies op door zo open mogelijk informatie in te winnen bij alle betrokkenen: de ouders, de leerkrachten, de wijkagent, de slachtoffers, de crimineel zelf, enzovoort. Op die manier kon ik mijn eigen vooroordelen en emoties redelijk de baas blijven. Bovendien zorgde ik ervoor dat nieuwe informatie mijn diagnose telkens kon bijstellen.
Hieruit wil ik een gedurfde conclusie trekken: geef volkomen vrijheid aan de sociale media, zonder enige censuur, en dan is er het meest kans dat een redelijk inzicht tot stand komt. Bij deze vrijheid verkleint de kans dat de indruk ontstaat dat de overheid complottheorieën uit alle macht wil bestrijden opdat het volk 'niet achter de echte waarheid zou komen'.
Het is meer een kwestie van opvoeding van de massa. Een charismatisch leider en invloedrijke idolen kunnen hier wonderen verrichten, op voorwaarde dat ze telkens, desnoods duizend keer per jaar, wijzen op wat volgens hen waar is en wat vals is. Een zelfzekere leider die vertrouwen uitstraalt, zal de massa behoeden tegen de onzin die in de sociale media circuleert. Met opvoeding van de massa wordt hier bedoeld dat de mensen er op den duur achterkomen wat voor een

gekkigheid allemaal op internet staat te lezen. Dit kan niet genoeg herhaald worden. De meerderheid is gelukkig slim genoeg om dit inzicht te bereiken.
Een tweede persoonlijke conclusie is misschien nog extremer: het gaat er niet om of onze informatie waar is, maar of we er in geloven. Als niemand, zoals ook ik in mijn eigen vakgebied, weet wat de absolute waarheid is, dan is elke waarheid een halve waarheid en de rest is fout. Alle nieuws is in die zin fake news. De experts spreken elkaar vaak tegen en pas overige enkele jaren kennen we de langere termijn-effecten van bijvoorbeeld de vaccinaties.
We moeten echter gezamenlijk tot actie komen en dat lukt het best als we een geloof delen. Als de meerderheid gelooft in de juistheid van een strategie om covid-19 te bestrijden dan zijn er twee mogelijkheden: (1) ofwel zullen we dankzij de algemeen aanvaarde en goed doordachte strategie uiteindelijk de pandemie hebben opgelost, of (2) we komen er achter dat het niet werkt en dan weet iedereen dat een andere strategie ontwikkeld moet worden. Dit lijkt me beter dan maandenlang bakkeleien en polderen waarbij een doortastende aanpak te lang op zich laat wachten. Ik zou het nog sterker willen uitdrukken: ook al mislukt de aanpak en wordt de pandemie steeds erger, dan zal de gezamenlijke solidaire aanpak op basis van een sterk geloof een onvergetelijke menselijke ervaring zijn. Was dat ook niet het geval tijdens de Tweede Wereldoorlog, behalve dan voor diegenen die het niet overleefd hebben en voor hun familie? Mijn grootouders en ouders hadden het bij bezoek in de avonduren bijna altijd over hoe de mensen elkaar hielpen tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Het leek alsof ze heimwee hadden naar die tijd. Misschien zal in de door toeristen platgelopen oorden ook met evenveel heimwee teruggekeken worden naar de tijd van de pandemie.
Om een crisis te bestrijden is het de voornaamste taak van diegene die het land (of in de toekomst de Europese Confederatie) leidt, om met volle overtuiging achter een duidelijke strategie te staan. Een echte leider weet de massa achter zich krijgen. Bij zo'n gevoel van samenhorigheid zal indien nodig de strategie worden gewijzigd of aangepast totdat het doel uiteindelijk wordt bereikt. Epistemic security is een kwestie van geloof en niet zozeer van de Rede. De Rede laat ons, ook de experts, vaak in de steek. Geloof biedt kracht.

7.14 *Covid-19-vrijheidsbeperking door te veel hysterische wijven (8 maart 2021)*

Als meteorologen stormweer voorspellen volgt geheid een code rood waarschuwing. Geen enkele ambtenaar durft het aan enig risico te nemen. Liever het hele land waarschuwen dan achteraf verantwoordelijk te worden gesteld voor falend beleid. Parken en bossen worden afgesloten.

Mensen worden dringend verzocht niet de weg op te gaan. Vaak blijkt het achteraf best mee te vallen. Nog niet zolang geleden bestond geen code rood en niemand maakte zich druk over 10 Beaufort. Stoere zeebonken trotseerden de klotsende baren en voeren in sneltreinvaart tussen de garnalen door. In mijn tochten door het Congolese regenwoud was er wel elke dag een tropisch onweer. Felle rukwinden deden de palmbomen heen en weer zwiepen. Tientallen bliksems sloegen in de nabijheid neer. Toch schuilde ik in een tent en voelde mij desondanks veilig.
Een andere vorm van ongewenste overheidsbemoeienis is het verbod op roken. Ik heb heimwee naar de tijd waarop na een diner in een van de betere restaurants bij de ristretto een Romeo & Juliette of een Cohiba van 20 euro besteld kon worden. De ober stak deze sigaar professioneel aan: hij hield hem enkele centimeters boven het vlammetje van een aansteker, draaide de sigaar een paar keer rond in de lucht, doopte het uiteinde even in een glaasje cognac en bood de sigaar dan aan mij aan. Heerlijk genieten. Dankzij het rookverbod is de levensverwachting misschien met vijf jaar gestegen, maar we verliezen vijftig jaar genot. Mijn vader begon te roken tijdens de Eerste Wereldoorlog. Toen hij in 1991 op hoge leeftijd rustig in zijn slaap stierf was hij nooit een dag ziek geweest. Gelukkig heeft hij tot de laatste dag in zijn stamcafé en zelfs bij bezoek aan vrienden in het ziekenhuis met genoegen kunnen blijven paffen.
We leven in een zorgzame en gefeminiseerde tijd waarin de kindjes (lees: de volwassenen) gevrijwaard moeten blijven van alle mogelijke gevaren. Ik vermoed dat te veel hysterische wijven het beleid mede bepalen. Je zou terugverlangen naar de Middeleeuwen toen heksen op de brandstapel werden gezet.
Met de coronapandemie zitten we helemaal in de puree. De lockdown en andere beschermende maatregelen hebben catastrofale educatieve, sociale, culturele en economische gevolgen. Het zijn vooral dikzakken en bejaarden die al met anderhalf been in het graf staan die na een infectie met Covid-19 het tijdelijke met het eeuwige verwisselen. Goed voor de zorgverzekeringsinstellingen en de pensioenfondsen, zou ik zeggen.
Er zullen beslist onweerlegbare argumenten te vinden zijn voor de maatregelen die noodzakelijk worden geacht om de coronapandemie te keren. Er is echter geen controlegroep: dit betekent vanuit wetenschappelijk oogpunt dat we niet kunnen vaststellen of niets doen al of niet een beter of hetzelfde effect heeft, maar dan zonder de catastrofale gevolgen. Een controlegroep zou in dit geval een land zijn waar helemaal niets wordt gedaan en waar het virus even welig tiert. Of kunnen we de meeste Afrikaanse landen als een controlegroep beschouwen. Vreemd dat we weinig horen over de toestand daar. In landen met een laks beleid zijn er weliswaar heel veel doden ten gevolge van de

pandemie, maar slechts over enkele jaren zullen we weten of dit nadeel opweegt tegenover de voortzetting van het normale leven.
Het zal duidelijk zijn dat ik pleit voor niets doen, behalve dan vaccineren op grote schaal, zonder verplichting en wie gevaccineerd is krijgt geen ‘groen paspoort’. De situatie nu is niet vol te houden. Het door de maatregelen toegebrachte leed is niet meer te overzien. Vooral kinderen en adolescenten zijn er de dupe van. Bejaarden kwijnen weg in de afgesloten tehuizen en sterven in eenzaamheid. Middenstanders zien hun levenswerk om zeep gaan. Hoe zullen we moeten leven met alle gemaakte schulden en het enorme begrotingstekort?
Een andere mogelijkheid is dat het virus vanzelf aan kracht verliest, bijvoorbeeld nu de lente is begonnen. Als dat het geval is kan de overheid zich beroemen op een efficiënt en succesvol beleid. Terwijl indien we niets hadden gedaan, zou het misschien ook vanzelf opgetrokken zijn. Wie het zeker weet, mag het zeggen.
We hoeven er niet op te rekenen dat onze overheid het roer zal omgooien om de natuur haar gang te laten gaan. Zolang de overheid haar beleid niet wijzigt, moeten we als solidaire burgers de maatregelen strikt opvolgen. Het voorstel om niets te doen is ook slechts op een onbewezen hypothese gebaseerd. Stel echter dat de pandemie niet stopt. Dat ten gevolge van nieuwe mutaties er een derde, vierde en vijfde golf komt. Dan komt er een moment, voor zoverre we er nu al niet zijn, dat de voordelen van de maatregelen niet meer opwegen tegen de nadelen. In dit geval zal de overheid verplicht zijn de teugels te laten vieren. Bij hysterie is dwang meestal een probaat middel om het gezond verstand weer te laten zegevieren.

7.15 *Falend Covid-19 beleid in Europese Unie (23 maart 2021)*

De Canadese psycholoog Jordan B. Peterson is populair in rechts-conservatieve kringen wegens zijn strijd tegen politieke correctheid, identiteitspolitiek en genderideologie. Zijn drie miljoen volgers op Youtube waarderen vooral zijn oprechte en open manier om mensen de vrijheid te geven voor hun mening uit te komen. Wat minder aandacht krijgt, omdat in onze seculiere tijd het liever verdrongen wordt, is dat Peterson nadenkt over de ultieme zin van ons bestaan. Hij wil voor ogen houden wat het hoogste is dat de mens kan nastreven. De rationaliteit heeft ons zodanig betoverd dat we onze aandacht vooral en meestal uitsluitend richten naar het secondaire, dit is naar lagere doelen. We willen rijk worden, maar is dat het hoogste doel? We willen influencers zijn met miljoenen volgers, maar is dat het hoogste doel en wordt ons leven daardoor zinvol? Het probleem

met deze 'lagere' doelen is volgens Peterson dat ze tot versplintering leiden en mensen corrumperen. Lagere doelen staan in verband met onze biologische en psychische behoeften. Bij het hoogste doel overstijgt de mens zichzelf en wordt 'menselijk'.

Biologische en psychosociale verklaringen van menselijk gedrag zijn onvoldoende. Er is meer aan de hand. Biologisch gezien zijn we kuddedieren die de warmte en de veiligheid koesteren die geboden wordt door de groep waartoe we behoren en waarin we aanvaard worden. Vanuit psychosociaal standpunt houden we met elkaar rekening vanuit het principe van het welbegrepen wederzijds eigenbelang. Hier is niets mis mee en veel gedrag wordt met deze verklaringen goed gedefinieerd. Wat hierbij ontbreekt zijn waarden die hoger zijn dan de vitale behoeften en verder reiken dan sociale afspraken. De mens kan streven naar het hoogste.

Met het hoogste wordt uiteraard de liefde bedoeld. Ook hier zouden biologische en psychosociale verklaringen voldoende kunnen lijken en veel mensen gaan inderdaad niet verder. Liefde is dan niet meer dan lustbevrediging, eventueel bedoeld voor de voortplanting, en een contract om het leven samen te delen en voor elkaars belangen op te komen. Ook daar is niets mis mee, maar de mens kan streven naar de hoogste vorm van liefde. Die hoogste vorm wordt gekenmerkt door de onvoorwaardelijkheid en onbaatzuchtigheid. Wat er ook gebeurt, de ander laat men nooit vallen. Er worden geen voorwaarden gesteld aan de liefde voor de ander. Niemand wordt uitgesloten. Het belang van de ander krijgt prioriteit op het eigenbelang. Weinigen zullen erover twijfelen dat deze vorm van liefde in wezen de enige echte en ware liefde is.

In het hoogste zouden we ook een hiërarchie kunnen aanbrengen. Bovenaan staat dan de volmaakte liefde of het goddelijke zo men wil. Daaronder de meer menselijke vormen van liefde, waar de mens met vallen en opstaan probeert op volmaakte wijze lief te hebben.

Als de mens in principe het hoogste nastreeft, hoe is het dan te verklaren dat er zoveel onrecht en agressie is in de wereld? Biologisch gezien is dit makkelijk te verklaren. De kudde of de roedel moet het eigen territorium verdedigen. Psychosociaal gezien moet het belang van de groep verdedigd worden tegen andere groepen of rassen. Als we onze aandacht te exclusief richten op de biologische en psychosociale krachten, vergeten we het hoogste. Hier ligt de rol van de religie, in zoverre de religie uiteraard niet misbruikt wordt om onder het mom van geloofsartikelen onze biologische en psychosociale belangen veilig te stellen.

De ware religie predikt de ware liefde. Als een religie afwijkt van dit absolute prioritaire principe, dan heeft de Satan die religie gegijzeld. De ware religie predikt onbaatzuchtigheid en onvoorwaardelijkheid. Weinigen zullen erover twijfelen dat het christendom hier het Licht voor de

wereld biedt. De Tien Geboden en de Bergrede spreken in dit verband voor zichzelf. Als de mensen zich aan de Tien Geboden en aan de Bergrede zouden houden, maken we van de aarde een hemels paradijs en komt het hoogste of het goddelijke in de wereld. Dit biedt volgens Peterson een antwoord op de vraag hoe we ons de hemel moeten voorstellen. De realisering van een hemel op aarde is de bedoeling van de schepping, want het streven naar het hoogste is de essentie van het mens-zijn.

Het voorgaande verklaart waarom Europa en het Westen in het algemeen voor miljarden mensen het Licht zijn voor een menselijker leven. Europa en het Westen in het algemeen hebben, met vallen en opstaan, het hoogste nagestreefd, met catastrofale dieptepunten, maar ook met onovertroffen voorbeelden van liefde voor de medemensen.

De afgelopen decennia schijnt Europa of het Westen voor een groot gedeelte zijn christelijke wortels te verloochenen. Er wordt gedacht dat de Verlichting het fundament is voor onze beschaving. Dank zij de wetenschappelijke en technologisch vooruitgang is er enorm veel welvaart ontstaan. De ergste armoede verdween grotendeels. Hier is uiteraard niets mis mee, maar is dit het hoogste? Weinigen zullen erover twijfelen dat de mens waar we echt respect voor hebben niet diegene is die ontzaglijk rijk is geworden, miljoenen volgers heeft op de sociale media of in het centrum staat van de politieke macht. Diegene waar we echt respect voor hebben is diegene die zijn leven in dienst stelt van de anderen, zonder baatzucht, zonder voorwaarden te stellen en zonder eigenbelang. Verlichting zonder het hoogste leidt tot een zeer onmenselijke wereld. De Rede zonder de Wijsheid maakt van de wereld uiteindelijk een hel. Alle utopieën hebben tot nu toe geleid naar de verschrikkingen van de totalitaire staat. Dat geldt trouwens ook voor religieuze utopieën als het niet gaat om de liefde, maar om de macht. Elke religie kan worden gegijzeld door de Satan.

Als de religie wordt verbannen en het joods-christelijke fundament van onze westerse beschaving wordt verloochend, dan leidt dit volgens Peterson tot een fragmentatie en uiteenvallen van de samenleving. Er is geen gemeenschapszin meer. We verliezen het hoogste. Mensen worden tegen elkaar opgezet en de wereld polariseert meer en meer. Omdat de Europese Unie het hoogste ontkent en doet alsof de christelijke moraal niet bestaat, hebben we in dit Europa geen toekomst meer.

Tot slot wil ik aantonen dat de coronapandemie ons misschien kan helpen tot herbezinning te komen. De Europese Unie faalt niet alleen ten aanzien van de massa-immigratie van mensen die het christendom haten, maar bewijst haar onmacht opnieuw tijdens deze pandemie. De coronapandemie stelt ons voor radicale keuzes. Elke keuze die wordt gemaakt, kan leiden tot een volksopstand. Landen en zelfs continenten worden tegen elkaar uitgespeeld. Het rijke Westen zorgt goed voor zichzelf en ontwikkelingslanden hebben het nakijken. In de mate dat we ons laten leiden door

lagere doelen, groeit de onvrede. Volgens Jordan Peterson falen we altijd bij de lagere doelen; ze hebben gevolgen die we niet hebben voorzien en ze eindigen in de Toren van Babel of in de Zondvloed. Bij lagere doelen moeten we denken aan de eigen gezondheid, het beschermen en afsluiten van het eigen territorium of het voor het eigen volk en de huidige generatie beschikbaar houden van de financiële middelen, ten koste van andere volkeren en de toekomstige generaties. Als het beleid bij de coronapandemie alleen gericht is op lagere doelen, dan wordt het elk voor zich, met als gevolg toenemende conflicten op nationaal en internationaal niveau. Wordt prioriteit gegeven aan het hoogste doel, dan zal de pandemie de mensen inspireren voor solidariteit en engagement voor elkaar.
Met de lagere doelen is uiteraard niks mis mee. Het is goed om ze, eventueel tijdelijk, na te streven. Waar het hier om gaat is dat het hoogste doel prioriteit moet behouden. Vanuit het hoogste willen we gezond blijven om ons te kunnen engageren voor anderen, willen we onze economische belangen veilig stellen om op te kunnen komen voor de belangen van anderen en beschermen we ons territorium omwille van de verbondenheid met elkaar. Vanuit het hoogste zullen we niet de strijd aangaan om opnieuw te kunnen feesten, maar zullen we ons inspannen om solidair met anderen te kunnen zijn. Indien het hoogste zegeviert, zal niemand in diepe armoede terechtkomen en zal niemand vereenzamen.
Persoonlijk ben ik er zeker van dat de ellende ten gevolge van de coronapandemie en daarna van de klimaatverandering, ons zal dwingen Europa uit te roepen tot een joods-christelijke beschaving waar geen plaats is voor andere religies. Het paradoxale is dat Europa dan de innerlijke kracht zal hebben om op te komen voor de verdrukte, doodarme mensen die elders in de wereld in totalitaire landen of onder totalitaire religies verkommeren.

7.16 *De seksuele frustraties van coronawappies en klimaatontkenners (12 april 2021)*

Een van de belangrijkste ontdekkingen van de vorige eeuw is het bestaan van het onbewuste. Wat we van onszelf weten is slechts een deel van de waarheid. Er werken in ons onbewuste krachten die onze gedachten en ons gedrag buiten ons weten sterk bepalen. Om die reden zijn onze vrijheid en onze onafhankelijkheid grotendeels een illusie.
De meeste mensen verdringen het onbewuste en projecteren de onbewuste krachten op anderen. Anderen krijgen de schuld. Zelfkennis is heel moeilijk te verwerven. Psychische gezondheid hangt af van een goede integratie binnen het ego van onbewuste krachten, zoals de biologisch bepaalde driften. Slorpt het onbewuste het ego helemaal op, dan is een psychische catastrofe dichtbij.

Wat zijn die onbewuste krachten? Deels zijn ze biologisch bepaald, zoals de eerder genoemde driften. Deels worden ze verworven in de loop van de ontwikkeling, bijvoorbeeld door naar het onbewuste verdrongen identificatie met de moeder of de vader. Als de driften te sterk worden verdrongen, kunnen ze in alle hevigheid opduiken in tijden van crisis. Dan is de mens in staat tot onvoorstelbare beestachtigheden. Het dierlijke in de mens komt dan naar boven.
Ook de projecties kunnen ons parten spelen. De vrouw kan de dochter zijn van de vader die altijd gelijk heeft. De man is de zoon van de moeder die hem verleidt. Als deze projecties de relatie tussen man en vrouw bepalen, ontstaat animositeit. De argumentatie van de vrouw die altijd gelijk wil hebben, kan alleen door mishandeling of verkrachting worden doorbroken. De man die zijn moederbeeld onbewust projecteert op de vrouw, leeft in een illusie die geen vrouw kan waarmaken. De eenzijdigheid en beperktheid van ons bewustzijn maken ons tot slachtoffer van onbewuste krachten. Dit is zoals gezegd, vooral het geval in tijden van spanningen en crises.
Het ligt voor de hand de reacties op de coronapandemie en op de continue onheilsberichten over de klimaatverandering te interpreteren in het licht van het onbewuste in de mens. Verdrongen seksuele driften, verdrongen angst voor de dood of het onbewust verlangen naar basisveiligheid zijn oorzaken van ontkenning. Seksuele frustraties verklaren voor een deel de denkbeelden van coronawappies en klimaatontkenners, alsook hun angst voor de dreigingen. Logica brengt geen soelaas. Voor de hand liggende feiten worden verdrongen. Het zijn gevoelens die opduiken vanuit het onbewuste die de ontkenners beheersen. Zij zijn niet voor rede vatbaar.
Hoe kan de balans tussen het ego en het onbewuste worden hersteld? Het antwoord hierop zal bepalen of we tijdens de pandemie en de komende jaren al of niet het slachtoffer zullen zijn van de demonen in ons. Het grote probleem is dat rationaliteit geen antwoord biedt. Het gaat om irrationele krachten die de mensen volledig kunnen beheersen. Het gaat erom de mensen op hun gevoelens aan te spreken.
In de eerste plaats moet er voldoende ruimte zijn voor het driftleven. De ouderen onder ons hebben de mooiste herinneringen aan de tijd van de seksuele revolutie of de hippie-tijd. Het was een verlossing van de door de religie opgelegde verdringing van het onbewuste driftleven. Het was een tijd van grote solidariteit en vertrouwen in de toekomst. Nu beleven we een nieuwe periode van preutsheid. Het seksleven van veel volwassenen stelt nog weinig voor. Er heerst een ongemakkelijke sfeer over wat wel en niet mag. De driften zoeken daarom een andere uitweg en dat kan leiden tot gestoord gedrag in de relaties tussen de seksen of tot een verwrongen zelfbeeld. Mannen zijn geen mannen meer en vrouwen geen vrouwen.

Een deel van de bevolking wordt beheerst door een religie die alles wat naar seks ruikt verdringt. Vrouwen zijn er de voornaamste slachtoffers van en mannen moeten hun frustraties op alle mogelijke manieren uiten, al te vaak in agressie en sisgedrag. Dit is een tijdbom die bij oplopende spanningen van kwaad tot erger leidt. Ik weet hier geen oplossing voor, maar de meerderheid van de bevolking kan hier rolmodel zijn. Verplichte seksuele voorlichting op alle scholen, maximale straffen voor onderdrukking en mishandeling van vrouwen, voor genitale verminking en eremoorden. Er zou een systeem moeten komen waarin alle thuis opgesloten vrouwen eenmaal per maand verplicht niet-begeleid komen naar het buurthuis. Daar krijgen ze psychosociale hulp en wordt geëmancipeerd gedrag gestimuleerd. Het verbieden van de hoofddoek en van niet-westerse kledij zou voor die vrouwen een zegen zijn. Ze zouden minder opvallen en dan vrijwel automatisch door de rest van de bevolking als gelijkwaardig worden behandeld. Dit zijn betuttelende voorstellen, maar vrouwen die al eeuwen als minderwaardige wezens behandeld worden, kunnen slechts door doortastende leiding van buiten hun traditionele omgeving worden geholpen.
In de tweede plaats moet in het beleid prioriteit worden gegeven aan het behoud van basisveiligheid. Maatregelen om de koopkracht te behouden zijn er een goed voorbeeld van. Gezien de economische gevolgen van de pandemie zal een basisinkomen wellicht noodzakelijk zijn. Verder zullen spanningen tussen bevolkingsgroepen beheersbaar moeten blijven. Een versterkte politiemacht en een uitbreiding van het leger zijn hier voor de hand liggende maatregelen. Elk dorp en elke wijk krijgen opnieuw een eigen politiekantoor. Een verplichte militaire dienstplicht voor jongens en meisjes kan de maatschappelijke integratie verbeteren. Bovendien kunnen ze worden ingezet bij politietaken en bij de douane, zodat criminelen en drugssmokkelaars nog beter opgespoord kunnen worden.
Volgens de Zwitserse psychiater Carl Gustav Jung is het kwaad een gevolg van verkeerde beslissingen van de wil, van blindheid ten gevolge van kwade verlangens. Het kwaad werd volgens Jung niet gecreëerd door God, maar de mens is er de auteur van. De mens is echter evenzeer de schepper van het goede. Wie doet het goede? Niet diegene die altijd de anderen de schuld geeft, maar de mens die de schuld van anderen op zich neemt en naar herstel zoekt. Dit laatste is een bij uitstek christelijke gedachte. Jung noemt daarom het Christussymbool de belangrijkste kracht tegen de Antichrist, die de vertegenwoordiger is van het kwaad. Misschien is de ethiek die de Europese beschaving fundeert de beste garantie om in de 21ste eeuw beestachtigheden te voorkomen. Helaas wordt onze beschaving ondermijnd door globalisering, multiculturalisme en de massa-immigratie. Diegenen die hiervoor de verantwoordelijkheid dragen zijn vertegenwoordigers van de Antichrist.

We moeten er alles aan doen om deze drie bewegingen tegen te gaan, anders komt een door de mensen veroorzaakte Apocalyps in zicht.

7.17 *Het post-morele tijdperk (1 mei 2021)*

Complotdenken over de coronapandemie hoeft niet. De plannen van de machtigen der aarde zijn openbaar en werden op internet geplaatst. In september 2019, dus vóór iets over covid-19 bekend was, organiseerde de Europese Unie, samen met de WHO de 'Global Vaccination Summit' waar een stappenplan werd opgesteld voor het invoeren van een vaccinatiepaspoort en voor het tijdig traceren van desinformatie over de vaccins. Op 18 oktober 2019 werd in New York 'Event 201' georganiseerd, onder ander door de Bill and Melinda Gates Foundation en het Davos Economisch Forum, waarin een simulatie van een globale pandemie werd geoefend met als voorbeeld de SARS epidemie die eind 2002 uitbrak in China. Het gaat hier niet om samenzweerders die in het geheim snode plannen smeden. Deze machtigen der aarde hebben het beste met ons voor. Dat laatste is volgens de in Frankrijk populaire politicus Philippe de Villiers in boek '*Le jour d'après*'[53] juist het probleem. Tijdens een intiem etentje met het echtpaar Macron op het Elysée wekte Villiers de woede op van zijn gastheer met de opmerking dat hij meer de belangen dient van de globalisten dan van het volk. Pikant detail was dat Brigitte Macron min of meer liet blijken aan de kant van de Villiers te staan.

Wat opvalt bij de twee bovenstaande evenementen is dat de staten afwezig waren. Het gaat om internationale organisaties en private machten van het internationaal kapitalisme die zich stellen boven de openbare machten van soevereine staten. Voor hen was toen al duidelijk dat na SARS een nieuwe wereldwijde pandemie onvermijdelijk was. Het was een toeval dat een paar maanden later het onheil toesloeg. Het enige wat verkeerd werd voorspeld was het aantal doden. In Event 201 werd gewag gemaakt van wereldwijd 85 miljoen doden. Tot nog toe zijn het er 3 miljoen ten gevolge van covid-19. Misschien krijgen ze bij een volgende pandemie gelijk.

De machtigen der aarde zagen voorafgaand aan de pandemie dat deze ramp ook kansen bood, vooral dan voor de high tech-bedrijven, de multinationals en Big Pharma. Ook werd onomwonden gezegd dat een nieuwe mensheid zal ontstaan. Hiertoe was een Great Reset noodzakelijk, dit wil zeggen dat komaf gemaakt moet worden met de geschiedenis, de tradities, de soevereine staten, want nu wordt het tijdperk van de Global Village echt mogelijk. Grappig is dat de Europese

---

[53] De Villiers, Ph. (2021). *Le jour d'après*. Paris: Albin Michel.

koningshuizen enthousiast participeren met deze globalisten, zonder te beseffen dat hiermee het eigen graf wordt gegraven, want weg met alle tradities. Het Britse Koningshuis is hierop een uitzondering. Dank zij de gouden greep van Boris Johnson werd met Brexit het Verenigd Koninkrijk gered uit de klauwen van de Europese Unie. Niet alleen de tradities kunnen blijven, maar de 'Common Law', dit is de wetgeving die vanuit het volk in de loop der eeuwen is ontstaan, blijft gehandhaafd.

De Great Reset betekent dat een onderscheid wordt gemaakt tussen mensen die er toe doen en de massa. De coronapandemie was de trigger om de Great Reset op gang te brengen. Zoals nu een onderscheid gemaakt wordt tussen essentiële en niet-essentiële reizen, zullen er ook essentiële en niet-essentiële mensen zijn. De rijken worden steeds rijker en machtiger. De middenklasse zal verdwijnen. De horeca en andere kleine middenstanders zijn ondertussen bijna failliet. De jongeren behoren tot de Ninja's (no income, no job, no assets). Om deze massa zoet te houden worden ze nu al gewend gemaakt aan thuiswerken, aan afstand houden en aan het gehoorzamen aan de regels die de overheid oplegt. De slachtoffers van de reset krijgen als snoepje leningen of subsidies. Er wordt gedacht aan een basisinkomen. De jeugd zit verslaafd te gamen en krijgen hun festivals terug. We zijn terug in de tijd van 'Brood en Spelen' zoals toen het Romeinse Rijk in verval raakte.

Wat in de plannen van de machtigen der aarde niet klopt is het open grenzen-beleid van de Global Village. Grenzen werden lang geleden niet alleen vastgelegd om vijanden te weren, maar ook ziektes. In tijden van de pest was dit een kwestie van leven en dood. Met covid-19 gaat het ook om leven en dood. Dit lijkt bij de beleidmakers niet goed door te dringen. De open grenzen betekenen voor Europa niet alleen dat tientallen miljoenen vijanden van onze beschaving zijn binnengedrongen, maar het dodelijke virus en alle mogelijke varianten krijgen evenzeer vrije toegang. Voor virussen is de Global Village het paradijs.

De Europese Unie faalt niet alleen bij het indammen van de massa-immigratie, maar evenzeer bij het weren van covid-19. Zelfs toen in Brazilië een zeer gevaarlijke variant opdook, konden Brazilianen nog steeds landen op Europese vliegvelden. In de Verenigde Staten zal men er ook achter komen dat de muur van Trump bittere noodzaak is, want het gaat om leven en dood.

Dat grenzen van beslissend belang zijn om de pandemie te overwinnen heeft China bewezen. Zodra een brandhaard werd ontdekt, werd de stad of de hele regio hermetisch afgesloten. De Europese Unie wilde veel te lang 'Schengen' kost wat kost handhaven en in de Verenigde Staten behield de vrije wereldhandel prioriteit. In Europa wordt nog steeds gehoopt dat vaccinatie van de gehele bevolking de redding zal betekenen. Niemand weet echter hoe het verder moet als nieuwe, dodelijker varianten opduiken. Niemand weet hoe lang de vaccins werkzaam zijn. Ook is het zeker

dat nieuwe pandemieën zullen volgen. Alleen soevereine staten die hun grenzen streng bewaken kunnen de mensheid beschermen. Een Global Village is het slechtste dat we kunnen bedenken.
De kern van de zaak is dat een imperium, wat de Global Village in feite is, nooit gebaseerd kan zijn op commercie alleen. Volgens de Villiers heeft de euforie van de internationale handel dood en verderf gezaaid, ten koste van de gezondheid van de mensen en van het ecosysteem. De prijs van de open grenzen voor de commercie is hoog op ecologisch, economisch, sociaal en sanitair gebied. De grote plundering is begonnen in naam van de welvaart van de superrijken. Hierbij is het triest dat de 'groenlinkse bourgeoisie' zich laat inpalmen door de mooie praatjes van de multinationals. De Villiers kwam tot die gedachte toen hij als staatssecretaris op dienstreis naar India in het vliegtuig kaviaar en champagne kreeg voorgeschoteld, terwijl tien kilometer onder hem op het Indiase platteland de kinderen slavenarbeid verrichtten voor de multinationals. De politici weten dit allemaal, maar ze lopen blindelings naar de afgrond want ze willen met de tijd mee zijn. Terwijl men wist dat er pandemieën zouden komen, werden de grenzen niet gesloten. Commerciële belangen wegen zwaarder dan de volksgezondheid.
Volgens de Villiers hebben twee virussen door de globalisering de vrije baan gekregen: het islamisme en covid-19. In het eerste geval liet men de terroristen vrij na hun gevangenisstraf of men liet ze binnen komen en fanatieke tot haat oproepende imams kunnen hun gang gaan. In het tweede geval moesten de burgers binnenblijven en met de coronamaatregelen werden ze voorbereid op een leven na de Great Reset.
De globalisering is al vijftig jaar aan de gang. In die halve eeuw hebben zowel de linkse als rechtse regeringen de Europese landen naar de vernieling gebracht. Volgens de Villiers is er sprake van een afbraak op vier terreinen: de autoriteit, de veiligheid, de soevereiniteit en de identiteit. Wat betreft de autoriteit zien we een afbraak van het gezag zowel in het gezin, het onderwijs, de politiek en de kerk. Door het ontbreken van gezag is tijdens de pandemie nog duidelijker gebleken dat we van het land een politiestaat moeten maken. Als er geen gezag meer is, dan is er ook meer barbarij en onnozelheid.
De veiligheid van de burgers is ook in het geding. Jeugdbendes en gangsters terroriseren hele buurten. Er zijn no-go zones. De mensen barricaderen zich na zonsondergang. Bejaarden durven 's avonds de deur niet meer uit. Vrouwen zijn bang. Mijn ouders konden vijftig jaar geleden na middernacht van hun stamcafé rustig naar huis wandelen. Nu is dat ondenkbaar. Dat hebben we te danken aan onze politici.
Dat de soevereiniteit van de landen grondig is verpest door 'Brussel' is duidelijk. Het gevolg hiervan is dat we voor de vaccinaties in deze pandemie afhankelijk zijn van anderen. Het gezag is

overgeheveld naar Brussel en naar de multinationals. Het interne gezag ligt nu vooral bij de rechtbanken. De rechters hebben een ongehoorde macht gekregen en iedereen loopt achter elkaar aan: de rechters achter de politici, de politici achter de wetenschappers, de wetenschappers achter de laboratoria en niemand kan verantwoordelijk worden gesteld.
Het respecteren van de wet kan ten koste gaan van de veiligheid van de burgers, bijvoorbeeld als criminele illegalen toch mogen blijven of als diegenen die illegalen helpen om binnen te komen ongestraft blijven. Men blijkt het onderscheid te vergeten tussen de wetten van de staat en de rechtstaat. In een rechtstaat is het volk soeverein. Dat is nu niet meer het geval want verheven boven het volk staat het Hof van Beroep, het Europees Hof van de Mensenrechten en het Europees Hof van Justitie. De wil van het volk wordt niet meer gerespecteerd, bijvoorbeeld wat betreft de immigratie. De rechters interpreteren de wetten volgens hun eigen ideologie. Deze situatie is een van de oorzaken van Brexit. De Britten wilden gewoon dat de Common Law gerespecteerd blijft. Het Poolse en Hongaarse volk hebben niet meer het recht om te beslissen over abortus, over de rechten van lhbti'ers of over het recht om de grenzen te sluiten. De consequentie is dat de rechters de natie vernietigen in naam van het niet mogen discrimineren. Een natie discrimineert per definitie tussen wie er bij hoort en wie niet, tussen wie de nationaliteit heeft en de vreemdelingen. Dit onderscheid is net als de grens geen muur van onmenselijkheid, maar een muur om de vrede te bewaren. De invloedrijke islamitische soenni-geleerde Youssouf al-Qaradâwî zei tot Europa: 'Met uw democratische wetten zullen we u koloniseren, met de sharia zullen we u domineren'.
Tenslotte wordt de identiteit van het land aangetast door de globalisering en de daarmee gepaard gaande interpretatie van de wetgeving. Er wordt niet meer geëist dat immigranten zich aanpassen. Miljoenen leven in enclaves waar hun eigen wetten, normen en waarden gelden. Sommige vooraanstaande politici beweren dat de islam altijd deel uitmaakte van de Europese beschaving. Ze vergeten daarbij te melden dat verlichte islamitische geleerden zoals Averroes al in de 12de eeuw vanuit Andalusië naar Noord-Afrika werden verbannen en dat hun boeken verbrand werden. De politici zitten gevangen in het politiek correcte denken en hebben Europa daardoor aan de rand van de afgrond gebracht.
Door deze afbraak van de fundamenten van Europa ondergaan de meeste burgers als makke schapen de coronamaatregelen. Om gehoorzaamheid te verwerven wordt paniek gezaaid. Om de dood te voorkomen kan van het volk alles worden geëist. Wie kritiek heeft wordt uitgemaakt voor fascist, populist of complotdenker. De mens wordt geleerd om te leven opdat hij niet zou sterven. Dit leidde tot een planetaire psychose. Om te overleven moeten we mondmaskers dragen, moeten we thuis blijven, afstand houden en vooral ook anderen wantrouwen want ze zijn een potentieel

gevaar. De Ander is een risico. Volwassenen worden als angstige kinderen behandeld. Dit staat haaks op de ethische plicht in dienst te staan van de Ander; een plicht die de kern is van menselijkheid. We zijn zover geïndoctrineerd dat we onze eigen ouders eenzaam laten sterven. Opdat de bejaarden zouden overleven, moeten de jongeren van hun vrijheden en opleiding beroofd worden. De jeugd wordt van haar dromen beroofd. Ze zijn het slachtoffer van de generatie van mei ’68 die niet wil sterven. De jongeren zullen later de schulden moeten afbetalen.
Hoe is het zover kunnen komen? De Villiers maakt duidelijk dat de slaafsheid van de mensen past binnen de ontwikkeling die door de globalisten op gang werd gebracht. Er wordt stilaan een nieuwe mens gecreëerd met behulp van de informatietechnologie en de toegenomen macht van de rijken der aarde. Een typerend voorbeeld van dit laatste is dat Donald Trump, toen de machtigste man in de wereld, de toegang werd ontzegd tot de sociale media door Mark Zuckerman. Zuckerman had eerder beweerd dat hij geen bedrijf wilde stichten, maar de wereld wil veranderen.
De nieuwe mens zal leven onder de heerschappij van de kunstmatige intelligentie. Nu reeds zien we hoe de mens gefusioneerd is met apparaten. We zitten eraan vast. We kunnen niet meer zonder pc en smartphone. De psychische en sociale gevolgen hiervan zijn enorm. Zonder het goed te beseffen leveren we ons over aan totale controle op de werkvloer, in het verkeer, bij online aankopen, in de gezondheidszorg met onze gezondheid als alibi. We worden gegijzeld in een virtuele wereld, zoals zichtbaar is bij mensen die geobsedeerd de berichten volgen op hun smartphone ten koste van de echte, intieme relaties met hun naasten.
We zijn levende doden geworden. Bij een miljard mensen speelt het leven zich grotendeels af in de virtuele wereld van de sociale media. Een niet gekozen macht controleert en censureert hen. De onzichtbare hand van algoritmes in dienst van de globalisering heeft op planetair niveau een feodaal regime gecreëerd. Big Data scheppen de nieuwe mens die de Great Reset willoos zal ondergaan. Het zijn de globalisten en multinationals die de zin van het menselijk bestaan zullen bepalen. De nieuwe mens wordt ontdaan van al zijn tradities, van zijn geschiedenis en zelfs van zijn geslacht.
De Great Reset leidt volgens Philippe de Villiers tot een wereld van excessen in de productie en op financieel gebied. Alleen de rijkste klasse profiteert, maar chaos dreigt doordat de middenklasse verdwijnt en veel banen op het spel staan. Het succes van de globalisering verbergt grote tegenslagen: de enorme staatsschulden, een gebrek aan verband tussen het geld en de reële economie, het risico op een beurskrach, monsterlijke transnationale monopolies, destructie van banen, een kapitalisme van roofdieren. De cruciale vraag is in hoeverre de mens nog over vrijheid beschikt in een wereld die gedenationaliseerd is en met een internationale politiek die beheerst

wordt door de één procent superrijken. De grote IT-bedrijven hebben zo'n grote macht over de staten dat sprake is van een refeodalisering van de wereld.
De globalisten, de regeringsleiders, de leden van de Europese Commissie en de gehele kliek van Davos zijn geen boosdoeners of samenzweerders. Integendeel, zij hebben de beste bedoelingen met ons en hun doelen zijn nobel. Uit de analyse van de Villiers blijkt echter overduidelijk dat de weg die zij uitstippelen de weg is die geplaveid is met goede voornemens en leidt naar de hel.
Wie in april 2019 had gezegd dat we een jaar later allemaal met een mondmasker zouden rondlopen, dat de horeca maanden gesloten zouden blijven en dat mensen niet meer mogen reizen, zou voor gek zijn verklaard. Dat geldt ook voor de hieronder voorgestelde maatregelen die logischerwijze volgen uit het bovenstaande.
We dreigen in een wereld terecht te komen waar de mens in zijn menselijkheid wordt aangetast, een wereld zonder vrouwen en mannen, een wereld zonder geschiedenis, tradities en legenden, een wereld zonder wijsheid. Een wereld waar de mens een gezin mist, een wereld van eenzame mensen met virtuele relaties als surrogaat. De mens wordt een verlengstuk van zijn apparaten.
Wat de politiek nu van plan is, onder het dictaat van het internationaal kapitaal, leidt tot een post-moreel tijdperk. Het is de technologie die zekerheden moet scheppen, maar voor gevoelens is geen plaats meer. Hier worden de mensen overbodig, vervangbaar. Dit ervaren we concreet in grootwarenhuizen en bankinstellingen: er zijn geen mensen meer. Alles kan digitaal. Het menselijk contact ontbreekt meer en meer en de coronamaatregelen maken er ons aan gewend.
Hier is God vervangen door de Mammon. Bij de globalisten en de multinationals heeft geld en winst absolute prioriteit. Al de rest is Public Relations en dient als rookgordijn om de ware bedoeling te verbloemen. Wat zij in hun utopie zien als een verbeterde mens is in feite een verminderde mens. Een mens die zijn geweten is kwijtgeraakt en zich laat leiden door algoritmes en informatietechnologieën.
Om deze dystopie van ons af te schudden moeten we de menselijke maat terugvinden, onze kwetsbaarheid, de poëzie van het menselijk bestaan. Het ligt daarom voor de hand dat elk land haar soevereiniteit hersteld. Het Verenigd Koninkrijk heeft het voorbeeld gegeven. De felheid waarop de Europese Unie zich daartegen heeft verzet en het fanatisme van haar opstelling tijdens de Brexit onderhandelingen, bewijst hoezeer de globalisten de vrijheid van de burgers willen afnemen. De landen van Noord Europa moeten zo snel mogelijk zich uit de Europese Unie terugtrekken om samen met het Verenigd Koninkrijk een confederatie van soevereine staten te vormen. Spoedig zal blijken dat door goede samenwerking op het gebied van veiligheid en handel, de welvaart en de

vrijheid van de burgers zal toenemen. Binnen zo'n confederatie zullen de pandemieën even succesvol als in China worden bestreden.
Stilaan moet een begin gemaakt worden met de remigratie van niet-westerse immigranten. De vraag die prioriteit heeft is de volgende: Wat kunnen we doen (op politiek en op individueel niveau) om er zorg voor te dragen dat alle kinderen, meisjes en jongens, in het Midden-Oosten en zwart Afrika goed onderwijs krijgen, dat daar voor iedereen toegankelijke goede ziekenzorg is, dat er voldoende werkgelegenheid is, dat de politie zorgt voor de veiligheid en de regering voor de rechtvaardige verdeling van de welvaart? Al sinds de onafhankelijkheid van die landen, meer dan een halve eeuw geleden, is de toestand even rampzalig. De oplossing kan slechts komen van immigranten die met solidaire steun vanuit Europa in de landen van herkomst vrede, welzijn en welvaart brengen. Het gaat niet om kritiek op de islam, maar om de manier waarop de islam in het Midden-Oosten een nieuwe periode van bloei kan kennen.
Een derde voor de hand liggende maatregel is een gedragsverandering van zoveel mogelijk burgers om minder afhankelijk te worden van andere landen. In de mate van het mogelijke moet elk land voor de vitale behoeften zelfvoorzienend worden. Er worden slechts lokale producten gekocht. Reizen worden beperkt tot binnen Europa. Vleesconsumptie wordt beperkt zodat in Brazilië de vernieling van het Amazonegebied noodgedwongen zal stoppen. Doel van dit alles is de macht van de multinationals te doorbreken en dat kan alleen als hun geldkraan wordt dicht gedraaid. Het internationaal kapitalisme is zo machtig, ze hebben het geld om potentiële lastpakken om te kopen en ze beschikken over het leger en de politie, zodat gewelddadig verzet geen kans maakt. Het gaat om een wereldwijde campagne van geweldloosheid die de multinationals en de globalisering overbodig maakt.
Wat nu nog krankzinnig lijkt kan op korte termijn werkelijkheid worden: er landen geen vliegtuigen meer en in de havens leggen geen containerschepen meer aan. De burgers hebben namelijk iets beters te doen: zorg voor elkaar en voor de natuur om hen heen.
De hier voorgestelde gedragsverandering zal veel moed vergen. Toch kunnen we allemaal helden zijn. Een sterk voorbeeld is de Russische oppositieleider Navalny. Hij had kunnen kiezen voor een luxe leven in Berlijn. Toch is hij teruggekeerd naar Rusland in de wetenschap dat hem een strafkamp zou wachten. Op een gegeven moment was er de dreiging dat hij vrijwillig de hongerdood zou sterven omdat hij menswaardigheid verkiest boven slavernij. Zullen wij kiezen voor de slavernij die de Great Reset zal brengen of kiezen we voor gewetensvol handelen?

7.18 Naast een pandemie is er ook een infodemie (7 september 2021)

Indien de regering bij het begin van de pandemie hetzelfde beleid had gevoerd als Taiwan, dan waren er in Nederland geen 18040 coronadoden geweest, maar slechts 613. Taiwan, met een bevolking van 23,6 miljoen inwoners, heeft tot nog toe 837 coronadoden. We hoeven dit de regering of andere westerse regeringen niet te verwijten. Een beleid zoals in Taiwan zou door de bevolking nooit aanvaard zijn in het beginstadium en slechts een klein aantal deskundigen vermoedden wat covid-19 zou aanrichten. In Taiwan daarentegen had men, net als Zuid-Korea, al ervaring met SARS en MERS. Bovendien leven beiden landen in een constante dreiging van respectievelijk China en Noord-Korea, zodat de bevolking gewend is goed te luisteren naar de overheid.

Bij een permanente dreiging is een slagvaardige overheid vereist. In het Westen leven we al 70 jaar in vrede en veiligheid. In die omstandigheden kon de bureaucratie zich gigantisch uitbreiden en zijn politici gewend om oeverloos te zwetsen over onbenulligheden. Zo ontstond een platform waardoor we onvoorbereid geconfronteerd werden met een pandemie. Gelukkig is de coronapandemie niet zo catastrofaal als de Spaanse Griep in 1918-1919 of de cholera-epidemie in de 19de eeuw.

Het succesvolle beleid in Taiwan was gebaseerd op drie maatregelen (1) heel snel beginnen met testen, (2) het opzetten van een systeem van contact tracing en (3) in quarantaine plaatsen van mensen van wie vermoed werd dat ze geïnfecteerd zijn. Op die manier werd de verspreiding van het virus sterk afgeremd.

Zodra in de westerse landen het besef groeide dat er iets heel ernstig aan de hand was, sloeg het bekende fenomeen van overheidshysterie toe. De politici, de bureaucraten en de gezondheidszorg wilden niet verantwoordelijk gesteld worden voor hoge sterftecijfers. In paniek werden maatregelen genomen die achteraf bleken onzinnig te zijn. De lockdown legde nagenoeg de hele economie plat, alhoewel Taiwan en Zuid-Korea hadden bewezen dat die drastische ingreep niet nodig was. Afstand houden was voldoende, alsook een gericht opsporen en in quarantaine plaatsen van besmette personen. Ook zijn de brandhaarden van covid-19 infecties bekend: de horeca, cruiseschepen, gevangenissen, bruiloften, begrafenissen en de vleesverwerkende industrie. Alle overige locaties en fabrieken moesten beslist niet worden gesloten want daar was afstand houden de perfecte preventie. De zotste maatregel die werd genomen in de VS was het verbod om op het strand te wandelen. Dit was juist gezond, terwijl mensen die binnen bleven meer gevaar liepen.

Scholen werden gesloten, terwijl bekend was dat kinderen weinig last hebben van covid-19 en het ook niet verspreiden. Er ontstond verwarring over het al of niet moeten dragen van mondmaskers. De mainstream media deden gewillig mee met de communicatie van de overheid. Sociale media

zoals facebook censureerden informatie die niet strookte met de officiële versie, terwijl die versie af en toe gewijzigd werd. De gewone mensen wisten op den duur niet meer wat te doen of wie ze moesten geloven. Zo ontstond volgens de Britse historicus Niall Ferguson (o.c. 1.24) naast de 'real pandemic' een 'infodemic', waarin complottheorieën en onzinnige meningen over covid-19 de wereld rond circuleerden. Vaccinatie werd als gevaarlijk beschouwd, zou een effect hebben op de vruchtbaarheid van vrouwen of was een middel om de bevolking gedeeltelijk uit te roeien. Anti-vaccinatie netwerken deden de rest. In Nederland is er een niet gering aantal simpele zielen dat gelooft dat de pandemie een complot is en vaccinaties een geheim wapen om de bevolking onder de knie te krijgen. Gelukkig is het verzet van die groep niet gewelddadig en blijft het beperkt tot wat gejoel, getrek en geduw. De hermandad hoeft er slechts een paar neer te knuppelen en de rust is snel teruggekeerd.

Ondertussen breidde de wetenschappelijk kennis over covid-19 zich enorm uit. Het is onmogelijk een overzicht te hebben. Meerdere disciplines bestuderen het virus. Er blijven veel onzekerheden. De experts bij de gezondheidszorg moeten niettemin regels opstellen en aanbevelingen doen en die variëren naargelang de stand van de wetenschappelijke kennis of de discipline die een overwicht heeft. Ook ontbrak door de panieksituatie die was ontstaan een kosten-baten analyse van de genomen maatregelen. In tegenstelling tot wat velen voorspelden was er geen stijging van het aantal zelfmoorden. De gevolgen van de sluiting van de scholen, vooral voor kinderen in een achterstandsituatie, zijn moeilijk te berekenen. Onderzoek wijst op een leerachterstand, maar we weten niet wat de gevolgen op de langere termijn zullen zijn.

De infodemie heeft volgens Ferguson ertoe geleid dat 20 procent van de Amerikanen zich nooit zal laten vaccineren. Dit maakt het heel moeilijk om een einde te maken aan de pandemie. Het is daarom noodzakelijk dat desinformatie in de sociale media wordt aangepakt. Volgens Ferguson is dit niet de taak van IT-bedrijven, Google, Facebook of Twitter. Zuckerberg of Bezos moeten niet censureren. Zij moeten niet denken dat ze de Masters of the Universe zijn. De sociale media maken deel uit van de publieke ruimte; daar moet volledige vrijheid van meningsuiting heersen. Wat er dan wel moet gebeuren is dat de wet schadelijke informatie moet kunnen aanpakken. Grappig is dat Ferguson deze redenering doortrekt naar de woke ideologie die ook onderdeel is van de hedendaagse infodemie: universiteiten moeten met enorme boetes gestraft kunnen worden indien ze de woke ideologie implementeren, want dit belemmert de absoluut noodzakelijke academische vrijheid. Zijn de universiteiten door hun gebrek aan kritische houding tegenover de subsidiërende overheid misschien mede schuldig aan de infodemie die zoveel schade veroorzaakt?

7.19 *Asielinstroom verhoogt risico op nieuwe covid-19 varianten (15 november 2021)*

De Amerikaanse epidemioloog Sandro Galeo, hoogleraar aan de Boston University, legt in zijn boek '*The contagion next time*'[54] de nadruk op een meer omvattende aanpak van de huidige en toekomstige pandemieën. De ernstige en langdurige gevolgen van de pandemie wijzen niet op het falen van de geneeskunde, maar van sociale en politieke structuren. Medici hebben zeer snel effectieve vaccins gemaakt. Dat was een groot succes. Toch zijn er miljoenen doden, de pandemie blijft maar duren, nieuwe golven steken op en bepaalde minderheidsgroepen worden het meest geraakt. Wat zegt dit over de noodzakelijke en meest efficiënte aanpak?

In de Verenigde Staten wordt veertig procent meer aan de gezondheidszorg besteed dan in andere westerse landen. Toch is er een veel slechtere algemene gezondheid in vergelijking met Europa. De leeftijdsverwachting is in de VS vijf jaar korter dan in EU. Ook bij ons rijzen de kosten voor de gezondheidszorg uit de pan en het is alles behalve zeker dat de kwaliteit van de volksgezondheid daarmee toeneemt.

We hebben het vaak over kwetsbare mensen die meer risico lopen om te overlijden bij een covid-19 infectie. Dat zijn mensen met obesitas, mensen die chronische ziekten hebben zoals diabetes of hartklachten en verslaafden. Ook arme mensen en bepaalde minderheidsgroepen lopen meer risico omdat zij meestal ongezonder leven. Daar moeten we hen niet de schuld van geven, want ze hebben het geld niet om gezonde voeding te kopen. Mensen met een laag inkomen hebben vaak een beroep waarbij thuiswerken onmogelijk is en waar ze met veel mensen contact hebben.

Deze risicogroepen tonen aan dat economische, sociale en politieke factoren mensen extra kwetsbaar maken voor ziekten en infecties. We beschikken weliswaar over goede vaccins om de coronapandemie aan te kunnen. Mondmaskers en afstand houden, een goed opsporingsbeleid en desnoods een lockdown zijn uitstekende preventieve maatregelen, maar dit is volgens Sandro Galeo onvoldoende. Door nieuwe varianten gaat de pandemie steeds maar door. Niemand kan voorspellen hoe het verder zal aflopen. De Delta-variant werd ook niet voorspeld. Niet-gevaccineerden zijn, wat Galeo noemt, een 'reservoir' voor nieuwe mutaties. Te veel mensen zijn nog niet gevaccineerd en in andere delen van de wereld is vaccinatie nog nauwelijks op gang gekomen.

We moeten kijken naar de onderliggende oorzaken van de tragedie die covid-19 heeft veroorzaakt. Volgens Galeo faalde de infrastructuur waarop de volksgezondheid berust. De vraag is niet of er na de huidige pandemie een nieuwe pandemie komt, maar wanneer. We moeten daarom een

---

[54] Galeo, S. (2021). *The contagion next time*. New York: Oxford University Press.

infrastructuur creëren om een nieuwe tragedie te voorkomen. Een betere gezondheid van allen is volgens Galeo een kwestie van nationale veiligheid, want een goede gezondheid is de belangrijkste preventieve factor tegen pandemieën. De vraag is dus hoe we de mensen minder kwetsbaar kunnen maken voor infecties.

Volgens Galeo kunnen we dankzij de coronapandemie leren hoe we het beter kunnen doen en hoe we ons het best kunnen voorbereiden. De pandemie kan ofwel de voorloper zijn van een nog grotere crisis, ofwel komt er een tot nog toe ongeëvenaarde verbetering van de gezondheidszorg dankzij een nieuwe benadering die ook gericht is op de socio-economische en politieke factoren.

Bij die nieuwe benadering doet Galeo allerlei voorstellen die de algemene volksgezondheid kunnen verbeteren. Goed onderwijs voor iedereen is belangrijk omdat het opleidingsniveau gecorreleerd is met een betere gezondheid. Bestrijding van de armoede, verhogen van het minimumloon, sociale woningbouw, verbeteren van de luchtkwaliteit, campagnes voor gezonde voeding, een rechtvaardiger verdeling van de welvaart zijn allemaal nuttige investeringen voor de volksgezondheid. Dit betekent dat een cohesieve visie op de volksgezondheid het beleid moet bepalen. Onze gezondheid is namelijk het product van al deze factoren.

Persoonlijk vraag ik mij af hoe realistisch de voorstellen van Galeo zijn. Uiteraard zou het prachtig zijn als de welvaart rechtvaardiger verdeeld wordt, ook naar Derde Landen toe. Het verbeteren van de factoren die hij noemt moeten beslist prioriteit krijgen in het beleid om de gezondheid van de gehele bevolking te bevorderen. Die factoren geven tegelijkertijd aan hoe onrealistisch de verwachtingen van Galeo zijn. Neem bijvoorbeeld de invloed van het onderwijs. Door de pandemie zijn scholen langdurig gesloten geweest en voor een groep kinderen, uit arme gezinnen met laag opgeleide ouders, was online onderwijs alles behalve geschikt. Deze kinderen hebben een leerachterstand opgelopen die wellicht nooit meer in te halen is. In eerste instantie verwacht ik dat de jeugdcriminaliteit zal stijgen en daarna zullen deze kinderen als volwassenen voor de rest van hun leven in armoede leven. Een opleiding volgen en met succes afronden is namelijk een van de belangrijkste buffers tegen asociaal gedrag en voor een goede integratie in de samenleving.

Waar moeten we het geld halen voor een betere infrastructuur en hoe kunnen we het ’reservoir’ aan potentiële mutaties een halt toeroepen? Ik vrees dat hier de komende jaren niets van terechtkomt door (1) de oplopende staatsschulden, mede door de economische gevolgen van de pandemie, (2) de hoge kosten bij rampen ten gevolge van de klimaatverandering, (3) de gigantische investeringen die noodzakelijk zijn om de afgesproken klimaatdoelen te halen, (4) de massa-immigratie van voornamelijk niet-gevaccineerden, (5) het niet gering aantal mensen dat zich niet wil laten

vaccineren en (6) de sociale media waardoor de pandemie samengaat met wereldwijd verspreide complottheorieën en onzinnige opvattingen.
Als mijn hypothese klopt dat van een cohesieve visie helaas niets zal terechtkomen, dan moeten we ons voorbereiden op het ergste. Steeds nieuwe mutaties met telkens nieuwe golven en als het eindelijk lukt de pandemie uit de wereld te helpen, dan komt een andere op ons af zonder dat we er goed op voorbereid zijn. We zullen daarom onze levenswijze moeten aanpassen. Dit geldt in het bijzonder voor de globalisering en de massa-immigratie.
Ik kan het niet mooier maken dan het is maar meer en meer zal het besef groeien dat twee maatregelen onontkoombaar zijn: (1) een eind maken aan de globalisering door per land zo zelfvoorzienend mogelijk te worden, niet meer te reizen en het internationaal transport te beperken tot het absoluut noodzakelijke en (2) de massa-immigratie radicaal stopzetten door ingrijpen van Europese legers, zonodig door een gebied in de Derde Wereld te bezetten waar alle illegalen heen gebracht worden. Wie een beter voorstel heeft mag het zeggen, op voorwaarde dat rekening wordt gehouden met de zes hierboven genoemde factoren en zonder te vergeten dat het voor ons en onze (klein-)kinderen een kwestie is van leven en dood.

7.20 *Een laboratorium-virus verdwijnt niet spontaan (19 november 2021)*

Het Covid19-virus is wellicht gefabriceerd in een laboratorium en een hypothese zou kunnen zijn dat dit virus niet vanzelf zal verdwijnen zoals virussen die in de natuur zijn ontstaan. Misschien komt aan de wereldpandemie nooit een einde. Dit zal betekenen dat de mensen hun levenswijze grondig zullen moeten veranderen.
De coronapandemie staat niet alleen. De mens heeft door zijn ingrepen in de wereld onherstelbare schade aangericht aan de natuur en aan wat het leven op aarde mogelijk maakt. Die ingrepen hebben weliswaar welvaart gebracht, maar ten koste van een hoge prijs. Die prijs kan op de langere termijn het einde betekenen van onze welvaart.
De industrialisatie bijvoorbeeld is de belangrijkste oorzaak van de klimaatverandering. De wapenindustrie heeft over de gehele wereld een reusachtig en uiterst kostbaar wapenarsenaal verspreid. Bij een wereldoorlog, die al of niet per ongeluk wordt ontketend, kan de gehele mensheid worden uitgeroeid. Zeer gevaarlijk is de aanwezigheid van atoomwapens in islamitische landen, want de kans dat deze wapens in handen vallen van extremisten is al te reëel.
Andere ingrepen van de mens die fatale gevolgen hebben zijn bijvoorbeeld de agro-industrie met een wereldwijde aantasting van de bio-diversiteit en ontbossing van regenwouden, een uit de hand

gelopen auto-, vliegverkeer en scheepvaart of de vervuiling van het grondwater, de rivieren en de oceanen.

De coronapandemie heeft ons geleerd welke maatregelen noodzakelijk zijn om ziekte en dood in te dammen. Aangezien het einde niet in zicht is en wellicht nooit zal komen, moeten we ons bezinnen over hoe we onze levenswijze moeten aanpassen, niet alleen aan deze pandemie maar ook om bij de bovengenoemde ontwikkelingen nog menswaardig leven op aarde mogelijk te maken.

Het is mijn overtuiging dat uiteindelijk de mensheid er beter zal van worden dan voorheen. De hebzucht, de eindeloze consumptiedrang en de competitiestrijd zullen vervangen worden door een zinvoller leven. We zullen sober leven en toch meer welzijn kennen. We zullen leven in gemeenschappen waar de mensen zich met elkaar verbonden voelen. Er zal zorg besteed worden aan de eigen omgeving. Landschappen zullen worden hersteld. Velen zullen bijdragen aan de biologische landbouw en veeteelt. Op vrijwillige basis zullen de burgers bijdragen aan een netwerk van solidariteit. Dit netwerk biedt hulp waar nodig is. Elke stad en elk dorp wordt omringd door biodynamische land- en tuinbouwbedrijven waar velen vrijwillig komen helpen. Het leven in de eigen gemeenschap zal zo zinvol en motiverend zijn en bovendien slorpt het al onze vrije tijd op, dat er geen behoefte meer is aan reizen. De nadruk ligt op een zelfvoorzienende gemeenschap, in de mate van het mogelijke, en op solidaire samenwerking met andere gemeenschappen.

In de wereld die ik voor mij zie worden de mensen geïnspireerd door het appel om zich verantwoordelijk te gedragen voor alle mensen op aarde en ook voor de toekomstige generaties die zullen moeten leven op de planeet die we voor hen achterlaten. Het fundament is de eigen gemeenschap van waaruit een nieuw licht schijnt op de mensheid.

7.21 Antivaxxers en klimaatontkenners zijn pseudo-intellectuelen

De wereld is gek aan het worden. De bekende Amerikaanse psycholoog Steven Pinker vraagt zich af waarom de mens, die toch een rationeel wezen is, het afgelopen jaar zoveel fake news, complottheorieën en kwakzalverij heeft verspreid. In zijn laatste boek ’*Rationality: What it is, why it seems scarce, why it matters*’[55] toont hij aan dat ons irrationeel handelen niet voortkomt uit de primitieve instincten die ons nog steeds parten zouden spelen. Ook primitieve mensen, zoals jagers in de Kalahari woestijn, kunnen overleven dankzij logisch denken, het zien van verbanden, het vaststellen van oorzaak en gevolg, het inschatten van waarschijnlijkheden en het niet zomaar

---

[55] Pinker, S. (2021). *Rationality: What it is, why it seems scarce, why it matters.* New York: Viking.

aanvaarden van gezagsargumenten van oudere jagers. Bij het spoorzoeken tijdens de jacht wordt zeer rationeel gehandeld. We kunnen stellen dat rationaliteit in het handbereik ligt van ieder mens met een IQ boven de tachtig.

Aangezien we al miljoenen jaren gewend zijn om rationeel te handelen, moeten we de oorzaken van irrationaliteit dieper zoeken. We leven nu in een technologische samenleving waarbij we beschikken over onbegrensde informatie en toch geloven velen in irrationele verklaringen. Pinker heeft onderzocht hoe het geloof in spoken, in astrologie, in paranormale verschijnselen de afgelopen vijftig jaar is geëvolueerd. Hij constateerde tot zijn verbazing noch een vermindering, noch een vermeerdering.

Fake news, complottheorieën en andere irrationele verklaringen zijn niet nieuw. In een recent verleden waren er de Protocollen van de wijzen van Sion en andere theorieën die het antisemitisme voeden, het Tonkin-incident waar de Amerikaanse regering een verzonnen aanval van de Vietnamezen gebruikte om een oorlogsverklaring doorheen het Congres te loodsen, of een fictief verhaal over wapens voor massa-destructie waardoor de oorlog in Irak werd ontketend.

Volgens Pinker zijn we allemaal kwetsbaar voor ondoordachte intuïties, bijgeloof en magie. We kunnen dit onderdrukken door ’wetenschappelijk’ te denken, maar niet iedereen doet het. Ze gaan mee met hun eerste impuls of ze staan zeer wantrouwig tegenover wetenschappers. Wetenschappers dragen hier deels aan bij doordat er onder hen geen consensus is over de klimaatverandering, over de gevaren van virusvarianten of over de effectiviteit van vaccins. Voor leken is het dubbel moeilijk om evidente bewijzen te zien die leiden tot consensus. Zelfs mensen die goed op de hoogte zijn van het wetenschappelijk onderzoek, laten zich leiden door politieke opvattingen: hoe rechtser men is, hoe vaker de ernst van de klimaatverandering wordt ontkend.

Opvoeding kan hier een belangrijke rol spelen. Mijn studenten leerde ik dat bij een wetenschappelijke manier van onderzoeken we het zodanig moeten doen dat onze diepste overtuigingen eventueel erdoor weerlegd kunnen worden. Dat is een bijna bovenmenselijke opgave. Ik moet nog de eerste hoogleraar psychologie ontmoeten die durft te erkennen dat de psyche niet empirisch onderzocht kan worden en het gaat hier nota bene over het voorwerp van zijn discipline. We hebben de neiging mensen te waarderen die vaste overtuigingen hebben en er principieel naar handelen. Dat is echter niet zo best als ze de feiten niet willen erkennen of niet open staan voor nieuwe informatie. Onderzoek heeft aangetoond dat mensen die openstaan voor de evidentie rationeler zijn en minder geloven in complottheorieën, in paranormale verklaringen en andere pseudo-intellectuele bullshit.

Ook wetenschappers gaan niet vrijuit. Zij verzamelen selectief hun data. De algoritmen die we gebruiken zijn hierop gebaseerd en zijn dus afhankelijk van de data die we erin stoppen. Wetenschappelijke tijdschriften geven voorrang aan opvallende resultaten en negatieve resultaten hebben weinig kans om gepubliceerd te worden. Replicatie-onderzoek levert een nog dramatischer beeld op. Enkele jaren geleden werd aangetoond dat 40.000 psychologische experimenten bij replicatie andere of tegengestelde resultaten opleverden. Dit riep bij mij de vraag op welke kennis psychologiestudenten wordt bijgebracht. Een en ander betekent dat bij rationeel onderzoek we voortdurend moeten reflecteren over alternatieve verklaringen.

Volgens Pinker moeten we leren aanvaarden dat we niet al te veel vertrouwen mogen hebben in ons eigen oordeel. Bij een diagnose waarbij het gaat over leven en dood is een menselijk oordeel meestal slechter dan een algoritme. Zelfs een expert die zich laat helpen door algoritmen geeft vaak een slechter oordeel dan een voorspelling louter op basis van een algoritme.

De tweespalt tussen het eigen oordeel en algoritmen brengt ons ogenschijnlijk in een impasse. Er zijn algoritmen die bevooroordeeld of misleidend zijn en bijvoorbeeld tot racistische oordelen kunnen komen. De Belastingdienst kan hierover meepraten. Het menselijk brein is beter als het gaat om de visie, de taal en het gezond verstand. De mens moet bij oordelen en diagnostiek er altijd bij betrokken blijven. De vraag waar het uiteindelijk om gaat is hoe het menselijk oordeel verbeterd kan worden. Teveel vertrouwen in de technologie kan deze menselijke factor in de weg staan. Er zijn mensen die geen klok meer kunnen lezen, doordat ze gewend zijn aan een digitale tijd; ze kunnen geen kaart meer lezen of ze kunnen geen vierkantswortel meer trekken. Deze afhankelijkheid van apparaten is geen ernstig probleem zolang ze beschikbaar blijven.

Een ander probleem dat rationeel denken in de weg staat is de sociale druk. Als iedereen in jouw omgeving klimaatverandering ontkent, word je een paria als je niet hetzelfde denkt. Het perverse hiervan is dat we kunnen terechtkomen in een democratische samenleving waar de meerderheid kiest voor leiders met irrationele denkbeelden. Er kan volgens Pinker te veel democratisering zijn. Dat zien we vooral bij de sociale media waar waanzinnig veel onzin wordt verspreid. Daar weet niemand een antwoord op. Censuur is geen passend antwoord. Misschien moet er een externe beoordelaar komen of kunnen nieuwe algoritmen de juiste informatie in de sociale media filteren. De macht van de sociale media is niet zo groot als velen denken. Deze media doen mensen niet van gedacht veranderen. De meesten onder ons zijn zeer goed in het herkennen van vooroordelen en denkfouten. Wel moet vanuit de overheid de nodige steun worden verleend aan instellingen die rationeel denken bevorderen. Dit zijn instellingen zoals de wetenschappelijke instituten en de betere journalistiek die precies het omgekeerde doen dan de sociale media: informatie filteren, zich

baseren op feiten en meerdere beoordelaars inschakelen alvorens de informatie de wereld in te sturen.

De diepere verklaring van irrationeel denken is dat wat mensen geloven ook een uitdrukking is van hun identiteit en van de waarden waaraan ze gehecht zijn. Vandaar hun verzet tegen kritische vragen en zelfs tegen argumentatie op basis van harde feiten. In zekere zin kan het rationeel zijn om rationele ideeën te verwerpen, bijvoorbeeld om sociale uitsluiting te voorkomen of om het persoonlijk evenwicht niet te verliezen.

Twee conclusies wil ik aan bovenstaande overwegingen verbinden. Ten eerste biedt de wetenschap niet altijd het juiste antwoord, maar we kunnen beter in de wetenschap vertrouwen hebben dan in niet op feiten gebaseerde en irrationele meningen. Ten tweede is de sterkste troef van goed wetenschappelijk onderzoek het open staan voor steeds nieuwe informatie, zodat verklaringen, voorspellingen en diagnoses voortdurend kunnen worden bijgesteld. Bij de coronapandemie krijgen politici vaak het verwijt een zigzag-beleid te voeren. Dit bewijst juist dat zij zich laten leiden door wetenschappers en niet door charlatans.De kans dat de wetenschap inzake de aanpak van covid-19 en de klimaatverandering er volledig naast zit is helaas niet uit te sluiten. Wij moeten onze ogen goed openhouden en kritisch blijven.

§8 *Globalisering, multiculturaliteit en de nationale identiteit*

8.1 *De woede van links drijft de burger in de armen van rechts*

Goed nieuws voor extreem-rechts: de acties van *deugmensen* van links jagen de burgers in jullie armen. Extreem-rechts is voor politieke partijen zoals PVV en FvD in feite geen passend etiket. Daarvoor zijn deze politici te netjes, ze zijn pure democraten, geweld is hen volkomen vreemd. Het rechtse van hen zit vooral in de wil tot sterk leiderschap, in een tijd waar gedurfde beslissingen noodzakelijk zijn. 'Krachtig-rechts' zou voor hen een betere term zijn. Het zijn gedurfde beslissingen die uiteindelijk de westerse democratie zullen redden.

Welke acties van links zijn zo heilzaam voor krachtig-rechts? Dat komt voornamelijk omdat zij de anderen – dat zijn de burgers met gezond verstand – beschuldigen van racisme, discriminatie, seksuele intimidatie en wat nog allemaal op hun bord zal komen. Die beschuldigingen zijn in hun algemeenheid onterecht en zijn gebaseerd op voorgeselecteerde feiten. Neem bijvoorbeeld alle ophef over de twee Armeense kinderen die terug moesten naar hun moeder. Net alsof heel Nederland een racistisch land is, met een onmenselijk asielbeleid. Wat hier wordt vergeten is dat

Nederland miljarden besteedt aan een goede integratie van immigranten, dat op scholen gigantische inspanningen worden gedaan om hun kinderen een goede toekomst te verzekeren en dat mensen met een migratieachtergrond zich hier veilig voelen en beschermd of zelfs verwend door de overheid. Hoe meer de linkse actievoerders schreeuwen, hoe meer de burgers aanvoelen dat ze onrechtvaardig worden bejegend. Gerard Reve had het al begrepen toen hij puisterige schreeuwers stelde tegenover een bejaarde non die zich al haar leven lang uitslooft voor demente bejaarden.
In de VS is een nieuw begrip ontstaan: micro-agressie. Hiermee wordt bedoeld dat vrij onschuldige beweringen en grappen als racistisch of seksistisch worden gelabeld. Door de kleinste zonden als agressie, racisme en seksuele intimidatie te benoemen, ontstaat een sfeer die suggereert dat het gehele land en alle blanke mannen racistisch zijn en dat alle mannen testosteronbommen zijn. Als je de beschuldigers er fijntjes op wijst dat in 1920 de Ku Klux Klan vier miljoen leden telde en in 2016 amper 6500, dan wordt duidelijk welke vooruitgang in de VS werd gemaakt op gebied van rassengelijkheid. Het fenomeen micro-agressie werpt echter hierover een rookgordijn. Op die manier wordt links, of de '*liberals*' in de VS, volkomen ongeloofwaardig.
Dat geldt ook voor beschuldigingen over gedrag uit een ver verleden. Wangedrag uit iemands studententijd wordt veertig jaar na dato gezien als bewijs dat iemand een gevaarlijke verkrachter is. Wat een geluk voor de betrokken vrouwen dat de tijd van de heksenverbrandingen voorbij is.
Ook in België zagen we enorme ophef over puberaal gedrag van studenten die lid waren van Schild & Vriend. Als hun uitspraken uit die context worden gehaald, dan zijn ze verschrikkelijk. Het effect van de maatschappelijke woede is dat deze jongeren met de rug tegen de muur worden geplaatst, met gevaar dat ze verbitterd raken en de stap maken naar gevaarlijk extremisme. Ook hier bereiken de *deugmensen* precies het omgekeerde van wat de bedoeling is.
De sociale media werken driftig mee aan verdachtmakingen, voorbarige veroordelingen, aanwijzen van zondebokken en haat zaaien. Arme man of vrouw die zich via internet laat informeren over de wereld van vandaag. Die worden makkelijk meegesleept in de ongefundeerde woede van links of van rechts. Dit verhindert de dialoog en de coöperatie die vooral in deze eeuw meer en meer noodzakelijk zullen worden.
Een bijkomend probleem is dat nuchtere feiten minder invloed hebben dan emoties. Emoties verhinderen logisch denken. Er is ook een gebrek aan humor, iets waar Pim Fortuyn een meester in was en wat ontbreekt bij Wilders. De humor van Fortuyn kon helaas niet verhinderen dat hij door een opgefokte gek koelbloedig werd vermoord. De kogel kwam inderdaad van links.
Wat is de remedie tegen deze woede en de maatschappelijke gevolgen ervan, zoals polarisatie, verbittering, extremisme en opstandigheid? In eerdere teksten heb ik lering getrokken uit mijn

ervaring als gezinstherapeut. In sommige gezinnen zijn de conflicten heel hoog opgelopen. Alle hulp heeft tot nog toe gefaald. De partijen staan lijnrecht tegenover elkaar en er kan enkel nog geschreeuwd worden. In deze omstandigheden kunnen snel resultaten worden geboekt als de therapeut niet meegaat, bijvoorbeeld door een destructieve diagnostiek, in alle ellende en verwijten over en weer. Als hij zelf goed luistert en alle gezinsleden het gevoel heeft dat ze worden gerespecteerd, leren ze ook naar elkaar te luisteren. Als de gezinsleden eenmaal de problemen leren te relativeren, ontstaat de wil om er samen het beste van te maken, ondanks alles wat in het verleden is gebeurd. Als de puber bijvoorbeeld ongelooflijk brutaal en gemeen is tegenover een ouder – iets wat in de beste gezinnen kan gebeuren – is het mijn taak de ouders te leren dat *vergeten en vergeven* de beste methode is om de puber weer tot zinnen te brengen en de gezinsverhoudingen te herstellen. Als de ouders tegen mijn advies in toch terugkomen op het incident van daarnet, begint de ruzie van voren af aan.

Naar analogie van deze klinische ervaring hebben politici en andere invloedrijke personen de plicht tegenpartijen en mensen met een andere mening te respecteren. Zij moeten het voorbeeld geven dat goed en respectvol luisteren naar de anderen, een voorwaarde is om verdere polarisatie in de samenleving te voorkomen. Dat voorbeeld zou in de Tweede Kamer toonaangevend moeten zijn, wat gelukkig meestal het geval is. Om de maatschappelijke problemen op te lossen zijn eerst en vooral goede structuren, instituties en wetten noodzakelijk, maar even belangrijk is dat de burgers van goede wil zijn, hoop hebben voor de toekomst, elkaar vertrouwen en vertrouwen hebben in de instituties. Een politicus is een staatsman als hij het volk inspireert en hen hoop en vertrouwen geeft.

De dialoog en het wederzijds respect zullen echter heel moeilijk worden bij een terroristische aanslag met dramatische gevolgen of als de bestaanszekerheid van de burgers ernstig in het gedrang komt. De angst en de woede die hier het gevolg van zullen zijn, maken dialoog en samenwerking onmogelijk. Misschien is er toch een krachtig rechts nodig om tijdig de juiste en gedurfde beslissingen te nemen, alsook een sterke leider die de woede van de bevolking weet te kanaliseren naar constructieve oplossingen.

8.2 *Schaf diplomatieke onschendbaarheid af*

Voetbal en diplomatie hebben dezelfde ontwikkeling doorgemaakt. Oorspronkelijk een bezigheid voor gentlemen, gekenmerkt door fair play en hoffelijkheid, zijn voetbal en diplomatie heden ten dage al te vaak te associëren met ernstig wangedrag. Voetbal is onlosmakelijk verbonden met

hooliganisme, omkoperij en immorele bedragen om de spelers te kopen en te betalen. Diplomatie gaat samen met het niet kunnen veroordelen van misdrijven begaan door diplomaten en het ongestoord kunnen smokkelen van geld, diamanten en drugs.
Sommige diplomaten lappen niet alleen de verkeersreglementen aan hun laars. Ze maken zich ook schuldig aan moord en foltering. De bekendste en meest trieste voorbeelden zijn het doodschieten van een Brits politieagente vanuit de Libische ambassade in Londen op 17 april 1984 en het folteren, vermoorden en in stukken hakken van de journalist Khashoggi in het Saudisch consulaat in Istanboel. Verder is het overbekend dat Afrikaanse diplomaten koffers vol geld en diamanten, gestolen van hun eigen volk, overbrengen naar bankkluizen in Europa.
We hoeven er geen doekjes om te winden. Het misbruik van de diplomatieke onschendbaarheid komt vrijwel uitsluitend voor bij Arabieren en zwarte Afrikanen. Daar is blijkbaar een fundamenteel gebrek aan beschaving. Dat geldt trouwens ook op andere terreinen. Denk bijvoorbeeld aan het vervoer van strijders, wapens en munitie in ambulances of aan het afvuren van raketten vanuit scholen of ziekenhuizen. Wandaden die het monopolie lijken te zijn van Arabieren.
Veel mensen trekken hier, in stilte of brutaal op de sociale media, de conclusie dat er iets fundamenteel fout is bij het Arabische en zwarte ras. Dit is een denkfout. In alle rassen zijn de talenten en is de intelligentie evenredig verdeeld. In elk ras zijn de meeste mensen van goede wil, rechtvaardig en vredelievend. Waar het hier om gaat is diegenen die misbruik willen plegen van de goedgelovigheid en het vertrouwen van anderen of van de samenleving als zodanig, tijdig de pas af te snijden. Het gaat altijd om een beperkte groep, waardoor helaas een gehele bevolkingsgroep er onder lijdt of er een slechte naam door verkrijgt.
Bij hooligans is de oplossing strenge straffen en hun gedrag is te voorkomen door ze als vee via hekken naar aparte hokken in het voetbalstadion te leiden. Ik heb eens in het kader van mijn onderzoek enkele zogenaamde risicowedstrijden bezocht. Ik voelde mij behandeld als een beest dat naar zijn hok werd geleid. Helaas was het moeite voor niks, want er waren geen incidenten en ik zag geen kans om het uit te lokken :-).
Bij immigranten die makkelijk kunnen frauderen omdat onze westerse instellingen gebaseerd zijn op het vertrouwen in de burgers, moet vanaf het begin streng worden opgetreden, zonder naïef geloof in de goedheid van de mens. Sommige linkse partijen hebben binnen hun eigen gelederen aan de lijve ondervonden waartoe hun goedgelovigheid kan leiden. Bij diplomaten ligt optreden moeilijker wegens hun diplomatieke onschendbaarheid, een erfenis uit de 19de eeuw toen diplomaten nog gentlemen waren.

Het grote probleem dat we in het Westen hebben met mensen uit het Midden-Oosten en Afrika is dat de regimes van die landen meestal dictaturen zijn of de leiders vormen een 'elite' die alle macht en vrijwel alle rijkdom naar zich toetrekt. Hun diplomaten en andere vertegenwoordigers in internationale instellingen, zoals de VN, Unicef of de Unesco, zijn familieleden of clangenoten van dezelfde 'elite'. Met andere woorden, een kleine groep mensen die hun eigen landgenoten wreed onderdrukt en besteelt, zetelt in al die organisaties en deze lieden genieten bovendien diplomatieke onschendbaarheid. Dit komt er op neer dat de internationale diplomatieke gemeenschap medeplichtig is aan diefstal en corruptie op grote schaal en de grove schendingen van de mensenrechten in die landen.
De oplossing ligt voor de hand. De beschaafde landen moeten zich terugtrekken uit de internationale organisaties en diplomatieke onschendbaarheid moet worden opgegeven. Dit lijkt mij een morele plicht, gezien de ernst en de hardnekkigheid van mensonwaardige wantoestanden in islamitische en Afrikaanse landen en het grove misbruik van de onschendbaarheid door diplomaten. De internationale organisaties houden, onder andere door het vetorecht van de landen, dictaturen in stand en ze verhinderen militair en ook humanitair ingrijpen. Europa en de Verenigde Staten kunnen best samen op eigen houtje interveniëren waar dat nodig is. De volkeren in de landen waar zoveel ellende heerst, zullen er ons dankbaar voor zijn.

8.3 *Een ideologie van haat maakt elk vergelijk onmogelijk*

Zijn we nu in oorlog of niet? Westerse politici gaan er prat op dat de vrede al bijna tachtig jaar duurt. Ook zijn er nauwelijks landen die met elkaar in oorlog zijn. Een precies antwoord op deze vraag is echter afhankelijk van hoe oorlog wordt gedefinieerd. Lang geleden was de vraag of we al of niet in oorlog zijn eenvoudig te beantwoorden. Oorlog was een zaak tussen landen. Er werd een oorlogsverklaring afgegeven. De legers bevochten elkaar op een slagveld en na enkele dagen, soms binnen één dag, was de strijd beslecht. Vanaf de eerste wereldoorlog werd de oorlog op meerdere, zeer uitgebreide fronten bevochten en de strijd duurde jaren lang. Maar ook in dit geval was het duidelijk wanneer de oorlog ten einde was, namelijk bij een wapenstilstand of een onvoorwaardelijke overgave.
In onze tijd is het onderscheid tussen oorlog en vrede minder duidelijk. De vijand zit overal. Er zijn naast de reguliere legers, allerlei rebellerende bendes en op individueel vlak zijn er de zogenaamde lone wolves. We hebben het weliswaar over tachtig jaar vrede, maar in de media krijgen we vrijwel dagelijks een portie oorlogsgeweld voorgeschoteld.

In het 800 pagina's tellende boek '*Une histoire de la guerre'*[56], waaraan tientallen experts hebben meegewerkt, is de conclusie dat er in deze tijd een poreuze grens is tussen oorlog en vrede. Grosso modo is er een ontwikkeling van een beslissende veldslag van korte duur, een oorlog die een eindeloze strijd is, tot wat de auteurs noemen 'secondaire vormen' van oorlog: burgeroorlogen, guerrilla, koloniale oorlogen, terrorisme. Deze laatste vormen zijn oorlogen die niet tussen landen worden gevoerd. Het begrip oorlog wordt voor alles en nog wat gebruikt. President Bush had het over de 'War on Terror'. Elke terroristische aanslag wordt als een oorlogsdaad gezien.

Ook vrede is een rekbaar begrip. Op 22 mei 1790 verklaarde de Franse Assemblée 'de vrede voor de hele wereld' en daarmee begon een oorlog die 24 jaar duurde, want de vijanden van de vrijheid moesten worden uitgeroeid. Ook de zogenaamde Vredeskorpsen creëren verwarring: afhankelijk van de kant waar men zich bevindt, worden de handelingen van zo'n korps al of niet als oorlogshandelingen ervaren.

De meest geciteerde auteur over oorlog is de Pruisische generaal von Clausewitz (1780-1831). Hij definieerde oorlog als de verlenging van de politiek met andere middelen. Die middelen zijn ondertussen veel dodelijker geworden. Een totale oorlog is mogelijk, waarbij de gehele bevolking wordt ingezet en de tegenstander compleet wordt uitgeroeid zonder morele, juridische of politieke normen in acht te nemen. Er zijn nu ook veel meer burgerslachtoffers: in de 19de eeuw was dit 20 procent, tijdens de Tweede Wereldoorlog 65 procent en nu is 90 procent van de oorlogsslachtoffers burger. Ook is er veel meer ideologisch geweld vanuit de haat die verankerd is in bepaalde ideologieën.

Waar het mij hier om gaat is of er een einde gemaakt kan worden aan de oorlogen in de wereld. Is een totale vrede mogelijk, waarbij de mensen zich massaal en standvastig houden aan elementaire morele normen? Dit lijkt enerzijds een hopeloze opdracht en misschien moeten we tevreden zijn met de conclusie van de Franse socioloog Raymond Aron: 'De vrede is onmogelijk, maar oorlog is onwaarschijnlijk'. Anderzijds is een einde van het oorlogsgeweld meer dan ooit tevoren noodzakelijk om meerdere redenen: de wereld stikt van massa-destructiewapens die de gehele mensheid kunnen vernietigen. Na zo'n oorlog leven we niet meer verder in onze kinderen en kleinkinderen, want ook zij zijn omgekomen. Een andere reden is dat moderne oorlogen met robotten gevoerd kunnen worden. Hierdoor kunnen we de controle erover verliezen. Ook is het mogelijk dat iemand naar zijn kantoor gaat om van daaruit via een drone, duizenden kilometers

---

[56] Collectif (2018). *Une histoire de la guerre: Du XIXe siècle à nos jours*. Paris: Éditions de Seuil.

verder mensen te doden. Ten slotte kan zelfs een eenling een oorlog voeren die de veiligheid van de burgers ernstig in het gedrang kan brengen.
Het is een biologische wetmatigheid dat als er overbevolking is, de agressie toeneemt. Wat nu gaande is in Derde Wereldlanden spreekt voor zich. De massa-immigratie die hiervan het gevolg is, leidt tot etnische spanningen en kan tot burgeroorlogen leiden in westerse landen. De grote stroom vluchtelingen in en vanuit het Midden-Oosten is een van de grootste humanitaire rampen sinds de Tweede Wereldoorlog.
Het idee dat met economische hulp vrede bereikt kan worden is een illusie gebleken. In 1990 toen de Koude Oorlog voorbij leek, werd gedacht dat met economische hulp en interventies van de VN oorlogen voorkomen konden worden. Enkele jaren later was er de genocide in Rwanda en op veel plaatsen laaiden burgeroorlogen op. Het Westen zelf wordt bedreigd door jihadisten en wordt in de strijd tegen de moslimterroristen verlamd door de ideologie van de mensenrechten en juridisch gebekvecht. Het dilemma van democratische leiders is hoe zich te verdedigen tegen individuen en groepen die de mensenrechten aan hun laarzen lappen.
Neem als voorbeeld de oorlog in het Midden-Oosten. Noch economische hulp, noch diplomatieke oplossingen kunnen in het Midden-Oosten tot vrede leiden. Het doel van de Palestijnen en van de moslims in het algemeen, is het joodse volk te vernietigen. Vredesonderhandelingen hebben daarom geen zin en dienen slechts als rookgordijn. Hier maakt de ideologie elk compromis onmogelijk.
De joden hopen al duizenden jaren op de komst van de Messias, die de eeuwige vrede onder alle volkeren zal brengen. Om de atheïstische lezers niet in de gordijnen te jagen, stel ik voor de komst van de Messias te zien als een allegorie van een nieuwe geest die de gehele mensheid inspireert. Zoals een therapie kan leiden tot een aha-erlebnis, een plotseling inzicht of een ingrijpende ervaring die een doorbraak betekenen en genezing brengen, zo zouden via de wereldomspannende sociale media en de internet-technologie de mensen overal ter wereld geïnspireerd kunnen worden tot meer verantwoordelijk gedrag tegenover elkaar en tegenover de natuur.
Dit keer geen '*fake news*' meer, maar '*glad news*', bedoeld om overal initiatieven te stimuleren die de haat van de ene mens tegenover een ander omkeert in de bereidheid zich voor de ander verantwoordelijk te voelen. Geef iedere volwassene, overal ter wereld, een creditcard met elke week een klein bedrag voor het levensonderhoud. *Mastercard for Messias*. Of elke burger die welvarend is, heeft een buddy in de Derde Wereld die hij wekelijks financieel steunt door een klein bedrag te storten op zijn mastercardrekening. Of elke christen en jood steunt op dezelfde wijze een arme moslim in het Midden-Oosten. *Bottom-up* beleid in plaats van de falende top-down politiek.

8.4 *Deugmensen leiden ons naar een goelag van wrok*

Omdat het zo vanzelfsprekend is, staan we er gewoonlijk niet bij stil dat ieder van ons de fundamentele behoefte heeft aan een eigen woning. Een helder inzicht in de functie van een eigen woning, een thuis, wordt geboden door de Franse filosoof Emmanuel Levinas[57]. De woning is volgens hem de plek van waaruit we onze verantwoordelijkheid in de buitenwereld kunnen opnemen. De woning staat voor het onthaal waar we veiligheid, rust en warmte vinden en waar we de maaltijden gebruiken. In de woning doen we de kracht op om de uitdagingen van de buitenwereld aan te kunnen. In de woning beschermen we ons tegen de wisselvalligheden van de natuur.

Het onthaal, de warmte, de veiligheid in de woning worden geboden door het vrouwelijke. Het mannelijke staat voor het in de wereld trekken om daar onze verantwoordelijkheid op te nemen. Bij Levinas staat dit los van het stereotiepe denken over de rol van de vrouw en de man. Beiden kunnen het vrouwelijke en het mannelijke op zich nemen of ze kunnen het onder elkaar verdelen.

De woning heeft een essentiële psychologische functie. In de woning vinden we stabiliteit en positiviteit: hier ben ik gevestigd, dit is mijn identiteit. Dit is de plaats waar ik mezelf kan zijn en mij kan ontplooien. Ik zie de buitenwereld vanuit mijn woning. Ik kan de objectieve wereld slechts tegemoet treden als ik een plaats heb van waaruit ik mij kan oriënteren. Ik moet eerst mijzelf in handen hebben, vooraleer ik de uitdagingen van de buitenwereld aankan. Vandaar dat een woning noodzakelijk is, als een thuis van waaruit ik de wereld kan benaderen. Zonder een woning ben ik niet alleen een prooi voor natuurgeweld, maar voor alles wat mij vreemd is.

Levinas ziet de woning in functie van de verantwoordelijkheid die ik voor anderen moet opnemen. Geen verantwoordelijkheid opnemen zou een verlies van mijn identiteit betekenen. Maar eerst en vooral moet ik mijn identiteit koesteren en bij mijzelf, in mijn woning, de kracht putten om mijn verantwoordelijkheid te kunnen dragen. Levinas' ethiek van de verantwoordelijkheid blijft altijd het ijkpunt om mijn gedrag aan te toetsen.

Hier wil ik bovenstaande redenering doortrekken naar de functie van de plek waar we wonen, het land en de Europese gemeenschap. Ook daar vinden we onze identiteit en kunnen we de kracht putten om onze verantwoordelijkheid in de wereld op te nemen. Gezien de uitdagingen die in deze eeuw op ons af komen, – denk aan de gevolgen van de klimaatverandering of aan de toenemende polarisatie tussen bevolkingsgroepen-, zal het van het grootste belang zijn dat we ons 'thuis voelen'

---

[57] Levinas. E. (1961). *Totalité et infini: Essai sur l'extériorité*. La Haye: Martinus Nijhoff.

op de plek waar we wonen. In die zin is het opkomend nationalisme een goede zaak: bij het volk groeit het besef dat er grote gevaren dreigen en dat ‘een eigen huis’ noodzakelijk is om in de toekomst onze veiligheid te verzekeren. In die zin zijn het Verdrag van Schengen en het waanzinnig immigratiebeleid binnen de Europese Unie de grootste ramp van de postmoderne tijd. De gevolgen hiervan voelt de gewone man nu al aan de lijve. De belangrijkste motivatie van een meerderheid van de Britten om voor Brexit te kiezen was het in stand houden van de ’Common Law’, de steunpilaar van de soevereiniteit van het volk en al eeuwenlang ingebakken in hun mentaliteit. Na een periode van chaos en twijfel, zal uiteindelijk blijken dat het Verenigd Koninkrijk de juiste weg heeft gekozen om de uitdagingen van de 21ste eeuw aan te kunnen.

Deugmensen veroordelen het nationalisme en moedigen immigratie aan. Het gevolg hiervan is dat de burgers zich niet meer thuis voelen in hun wijk en in hun land. Dit is een ernstige zaak omdat dit tot gevolg heeft of zal hebben dat de solidariteit afneemt. Een teken aan de wand is het toenemend aantal alleenwonende mensen, wat een vlucht is voor de verantwoordelijkheid om een gezin te stichten en op die manier de toekomst van de samenleving te verzekeren.

De weg naar de hel is geplaveid met goede bedoelingen. De deugmensen leiden ons onherroepelijk naar verschrikkelijke tijden. De politici die de laatste decennia de macht in handen hebben gehad hebben de mensen hun thuis ontnomen. De geschiedenis zal over hen vernietigend oordelen want zij hebben Europa tot op de rand van de afgrond gebracht of in het slechtste geval wordt door hun rampzalig beleid onze beschaving voorgoed vernietigd.

Mogen we ons nog Nederlander voelen? Mag een Amsterdammer nog een echte Amsterdammer zijn? Voel ik mij nog thuis als ik wandel in de Pijp? Het volgende rampzalig scenario kan een en ander verder verduidelijken. Stel dat de wereld in brand staat door het gebruik van wapens voor massadestructie en door herhaalde mislukte oogsten in grote gebieden ten gevolge van de klimaatverandering (wat in Syrië het geval is geweest). In die omstandigheden trekken de mensen zich terug in de plek waar ze zich veilig voelen, dus bij de mensen met wie ze verwant zijn. De anderen worden gezien als een gevaar. Onbeheersbare biologische krachten zwepen de mensen tegen elkaar op. Iedereen vlucht in paniek naar de landen van herkomst. Uiteindelijk, bij zeer ernstige dreigingen, is er alleen daar nog een kans om te overleven.

Tot slot een positieve noot. Als de komende tijd de politici, door de gebeurtenissen gedwongen, terug tot zinnen zijn gekomen, wordt het mogelijk een nieuw, ethisch verantwoord beleid te voeren. Dit zal er op neer komen dat iedereen terug naar zijn eigen thuis gaat en dat wie zijn eigen huis op orde heeft, solidair is met anderen. Uiteindelijk zullen het de nationalisten zijn die hun verantwoordelijkheid zullen opnemen om in het Midden-Oosten en in Afrika vrede, welzijn en

welvaart te brengen. Nationalisme zal een voorwaarde blijken te zijn voor ethiek in de internationale politiek, iets wat de deugmensen van links fel zullen betwisten. De joden zijn massaal naar hun eigen huis gegaan, naar Eretz Israël, dat het krachtigste en meest welvarende land is van het Midden Oosten. Als de omringende landen vrede zouden sluiten met Israël, zou op korte termijn dankzij de onderlinge solidariteit, de hele regio tot bloei komen.

Laten we integendeel het socialisme van de deugmensen het beleid bepalen, dan gaan we met z'n allen naar de goelag van de wrok, de censuur, de afgunst en de zelfhaat. De eerste tekenen hiervan zijn al zichtbaar. Zie hoe de halsstarrige houding van de Europese Commissie tegenover Brexit verdeeldheid zaaide onder de Britse bevolking. Of zie hoe de hetze tegen Orban vanuit Brussel leidt tot polarisatie binnen Europa. Zelfs de ChristenUnie doet hieraan mee. Hoe naïef kan men zijn?

Het zijn dezelfde deugmensen die in het Westen haat zaaien tegen Israël en op die manier indirect steun verlenen aan diegenen die de vernietiging van dat land nastreven.

Wie haat zaait, zal storm oogsten.

8.5 *Polarisatie is de kogel die van links komt*

David Horowitz is een merkwaardig man. Deze Amerikaanse jood groeide op bij communistische ouders, behoorde zelf lange tijd tot de linkse kerk en ontwikkelde zich tot een conservatief die fel campagne voert tegen de afbraak van de westerse beschaving door diezelfde linkse kerk. Hij noemt zich een agnost, maar hij is een sterk voorstander van een herstel van de protestants-christelijke waarden als fundament van onze beschaving. In zijn boek '*Dark agenda: The war to destroy christian America'*[58] houdt hij hiervoor een vurig pleidooi.

We kunnen uiteraard niet klakkeloos Horowitz's analyse van de Amerikaanse situatie toepassen op Europa. In zijn boek legt hij een proces bloot dat tot een goede diagnose van elke maatschappijvorm kan bijdragen. Zijn redenering en zijn argumenten wil ik in dit opstel hanteren om de toenemende polarisatie in onze samenleving te verklaren en om aan te geven waar een menswaardige democratie echt op steunt.

Vooraf wil ik benadrukken dat het hier niet gaat om een oproep tot bekering of om een herstel van het 'Rijke Roomse Leven'. Het gaat om de vraag welke waarden en normen wezenlijk zijn voor de Europese of Westerse beschaving. Daaruit volgt wat wij moeten doen om op te komen voor die waarden en normen en om hen met alle kracht te verdedigen tegen alles wat hen ondermijnt.

---

[58] Horowitz, D. (2018). *Dark agenda: The war to destroy christian America*. West Palm Beach: Humanix Books.

Horowitz heeft volkomen gelijk als hij stelt dat de ‘goede bedoelingen’ van links leiden tot polarisatie en in sommige gevallen tot massamoord. Stalin meende het goed en zag zich daardoor verplicht al wie hem tegenwerkte te vernietigen. Links gunt andersdenkenden niet het licht; daarin handelen zij stalinistisch. Linkse mensen denken verlicht te zijn, maar in feite brengen ze duisternis; vandaar de titel van het boek van Horowitz.

De stelling van Horowitz is dat de haat van links tegen het christendom, haat is tegen de Verenigde Staten zelf. Dat gaat in de VS heel ver, zoals in het verwijderen van alle teksten en symbolen die verwijzen naar God. In een expositie in het Capitool werd via Photoshop de verwijzing naar de geloofsbelijdenis van de *Founding Fathers* verwijderd. Links wordt hierbij gesteund door de *Supreme Court*. Horowitz noemt dit hooggerechtshof een dictatoriale instelling met niet-democratisch gekozen rechters, die door de presidenten op basis van hun politieke gezindheid worden gekozen. Europese gerechtshoven hebben trouwens ook een macht die niet altijd strookt met de democratische vrijheden van de burgers.

Het proces dat in zijn boek wordt blootgelegd gaat over twee tegengestelde krachten die bepalend zijn voor de manier waarop men de samenleving wil opbouwen. Aan de ene kant de protestantse visie op de mens als geneigd tot het kwaad. Aan de andere kant de meer linkse visie die de mens ziet als van nature goed. Dit vergt enige toelichting.

De Verenigde Staten zijn gesticht door christenen, waarvan de meesten religieuze vervolging in Europa waren ontvlucht. Dit laatste was de reden om de vrijheid van geweten en de vrije meningsuiting als de meest fundamentele rechten te beschouwen. De belangrijkste elementen van een moderne democratie, zoals inclusiviteit, diversiteit, gelijkheid van man en vrouw, respect voor minderheden en afschaffing van de slavernij, komen voort uit de christelijke ethiek.

Het is van belang de christelijke ethiek die de grondslag vormt van de democratie te zien als protestants. De katholieke kerk poneerde zich als de ene ware kerk, wat betekent dat alle anderen vervloekt zijn. De kerk van Rome was een totalitaire instelling, die eeuwenlang zich gedroeg als een criminele organisatie. De protestanten waren daarentegen principieel tolerant, maar gingen er wel van uit dat de mens van nature geneigd is tot het kwaad. Ook politici zijn ertoe geneigd en dat is dubbel gevaarlijk, omdat zij over de macht beschikken. Dat kwaad kan alleen bestreden worden met behulp van God of van de verlosser.

Links ziet de mens als van nature goed en het is de samenleving die hem corrumpeert. Dit is een herhaling van een ketterij uit de vijfde eeuw. Pelagius beweerde, in tegenstelling tot Augustinus, dat de mensen als goede mensen zijn geboren en de maatschappij maakt hen slecht. De mensen kunnen

de hemel op aarde creëren, zonder de genade van God en zonder goddelijke interventie. Het linkse Utopia of het arbeidersparadijs is daar een kopie van.
Links is zo vreselijk anti-christelijk omdat christenen de mensen niet zien als zielige slachtoffers van maatschappelijk onrecht, maar als daders van dat onrecht. Voor de goede orde: dat geldt ook voor arbeiders en voor asielzoekers. Volgens het christendom is een communistische heilstaat van sociale rechtvaardigheid onmogelijk te realiseren en het is monsterlijk om ernaar te streven. Gelijk hebben ze: zie wat er onder het stalinisme heeft plaats gevonden en zie hoe China verworden is tot een orwelliaanse politiestaat. Op kleinere schaal kunnen we in eigen land zien hoe zelfs op de universiteiten andersdenkenden de mond wordt gesnoerd. In Havanna aan de Waal stond ooit een katholieke universiteit.
We hoeven niet gelovig of kerkelijk te zijn om in te zien dat de protestants-christelijke mensvisie en ethiek de mensheid kunnen behoeden voor dictatuur. Zij vormen de basis voor een rechtvaardige wereld. Wie zich wel christen noemt, zal hieraan toevoegen dat we de hulp van God moeten inroepen om onze kwade neigingen (lees: egoïsme, hebzucht) te kunnen overwinnen. Maar dit laatste moet ieder individu voor zichzelf beslissen.
Tot slot wil ik mijn lezers verrassen met een persoonlijke verklaring. Als ik de Kieswijzer invul, kom ik steevast uit op de Christenunie. In de praktijk stem ik echter op de SP (in België zou dit de extreem-linkse PVDA zijn) ook al ben ik het met 80 procent van hun partijprogramma niet eens. Dat komt omdat volgens mij de prioriteit moet liggen in de versteviging van de positie van de arbeiders. In mijn klinische praktijk heb ik voornamelijk te maken met mensen uit de arbeidersklasse. Ik zie dat te veel arbeiders in bedrijven onder te grote druk moeten werken. Ook leven ze vaak in onzekerheid over de toekomst. Dit heeft zijn weerslag op de huwelijksrelaties en op de opvoeding van de kinderen. De socialistische partijen doen er daarom beter aan de waarden van de christelijke ethiek als uitgangspunt te nemen, zodat ze de rijken en de machthebbers aanzetten tot minder hebzucht. Bij de SP en in België de PVDA meen ik daar iets van te bespeuren, bijvoorbeeld als ze afstand doen van een te riant inkomen als volksvertegenwoordiger. Een bijkomend effect van dit uitgangspunt zou kunnen zijn dat hun islamitische achterban inziet dat de waarden van het christendom het fundament vormen van een rechtvaardige wereld, zonder haat. Kortom, het is tijd voor een zich christelijk noemende socialistische partij of een socialistische partij voor dewelke de ethiek van het christendom de blauwdruk is.

8.6 Polarisatie spreidt het bedje voor populisten

Het is merkwaardig dat in de VS onder de Republikeinen nauwelijks weerstand is tegen Trump. Er is een grote kans dat Trump zich voor de volgende presidentsverkiezingen opnieuw kandidaat zal stellen. Er zal binnen de Republikeinse partij hier weinig verzet tegen zijn. Moest Trump wegens de bestorming van het Capitool zich niet verkiesbaar kunnen stellen, dan zijn er genoeg Republikeinen die zijn politiek verder zullen zetten. Volgens de redactie van The Economist (2 juli 2022) wordt deze eensgezindheid verklaard doordat een intense haat tegen de Democraten de Republikeinen verbindt.

The Economist wijst er op dat al vóór zijn nominatie in 2016 bekend was hoe 'gemeen en corrupt' Trump was. Volgens dit Britse weekblad is het belangrijkste fenomeen van het Trump-tijdperk dat, tegen de redelijkheid in, miljoenen Amerikanen dwepen met Trump. Er is hier sprake van een wijd verbreide paranoia waardoor een populist alle kansen krijgt, zelfs om president van de VS te worden. Bij eerdere populisten zoals Barry Goldwater en George Wallace is dit niet gelukt. Bij Trump lukte het wel omdat de Amerikaanse samenleving meer dan ooit gepolariseerd is. Trump is diegene die de vrees van velen vertolkt voor een verlies van de cultuur en de identiteit in een multiraciale maatschappij. Trump legt de schuld van dit onheil bij de Democraten en bij al wat links is. De excessen van linkse bewegingen dragen hier uiteraard aan bij. Een sterk voorbeeld van dit laatste is de roep om 'Defund the police', net in een periode waarin de criminaliteit in Amerikaanse steden uit de hand dreigt te lopen. Een ander voorbeeld is de 'Critical race theory' waardoor veel ouders in opstand komen tegen scholen die deze onzin propageren. Een derde voorbeeld betreft de ongenadige strijd tussen voorstanders van de vrije keuze voor abortus en de pro-life activisten. De zege van de Republikeinen bij volgende verkiezingen ligt voor de hand, met dank aan alle linkse activisten.

In het onderwijs wordt het links gedachtegoed geïndoctrineerd

In dit hoofdstuk wil ik dieper ingaan op het effect van polarisatie in de multiculturele samenleving, omdat in Europa hetzelfde fenomeen zich ontwikkelt. In zijn boek met de sprekende titel '*The drift: stopping America's slide toward socialism*'[59], beweert Kevin Hassett, destijds economisch adviseur bij de Trump-administratie, dat ondanks het feit dat de VS nog steeds een zeer dynamische kapitalistische economie is met een economische groei van zes procent, het zaad voor socialisme wordt gelegd. Meer kinderen dan ooit gaan naar het hoger onderwijs en daar wordt het linkse gedachtegoed geïndoctrineerd. Straks zullen de afgestudeerden invloedrijke posities innemen in de

---

[59] Hassett, K. (2021).*The drift: stopping America's slide toward socialism*. Washington: Regnery.

media, het onderwijs, andere maatschappelijke instellingen en in de politiek. Links krijgt op die manier overal controle op. Dat is ook de oorzaak van de haat van het establishment tegen Trump. Kern van de zaak, volgens Hassett, is dat een socialistisch utopia niet realistisch is. Het kapitalisme heeft meer te bieden. Hoe meer winst de bedrijven maken, hoe productiever de werknemers, hoe hoger de lonen worden. Nadat Trump de belasting voor bedrijven verminderde, daalde het aantal arme mensen met zes miljoen. Ook de inkomensongelijkheid verminderde, waarbij diegenen met de laagste lonen er het meest op vooruit gingen. Helaas gingen veel goede resultaten verloren ten gevolge van de coronapandemie. Het grootste gevaar op dit moment is de koopkrachtvermindering van de middenklasse. Onder het beleid van Trump zou dit volgens Hassett zijn voorkomen.
De belastingverhoging die de Democraten invoeren leidde in het verleden al tot het verplaatsen van bedrijven naar het buitenland en tot minder investeringen in de VS. Ierland dat een belastingparadijs werd, kende hierdoor een hoge economische groei.
Ook voor het klimaatbeleid biedt rechts een beter alternatief. CO2-heffing is een goede zaak, op voorwaarde dat andere belastingen dan verminderen. Zelfs voor diegenen die niet geloven in de klimaatverandering is onder deze voorwaarde de CO2-heffing aanvaardbaar.

In de sociale media worden de mensen steeds brutaler en gemener

De sociale media spelen een belangrijke rol in de toename van de polarisatie. Er is daar een meedogenloze competitie om de aandacht te trekken. De mensen worden daarom steeds brutaler en gemener. In deze omstandigheden wordt het moeilijker om samen te werken, om compromissen te sluiten en om de goede kanten van de tegenstander te erkennen. We zien ook in Frankrijk dat de partij van Macron niet of nauwelijks kan rekenen op enige samenwerking met de tegenstanders. In België is een onmogelijke coalitie gevormd om ten koste van alles te vermijden dat rechts aan de macht komt. In eigen land wordt de VVD verweten de uitvoerder te zijn van links beleid.
Wat kunnen we hieruit besluiten voor de situatie binnen de Europese Unie? Er is binnen de EU al een zekere polarisatie tussen landen die eerder tot het oostblok behoorden en de rest. In eigen land zien we hoe bijvoorbeeld het stikstofprobleem leidt tot, zoals in de Duitse pers beschreven, een burgeroorlog. De tijd is rijp voor een populist, maar bij mijn weten is er nog nergens een geschikte kandidaat die een massabeweging op gang kan brengen.

Activisten zijn afgestudeerden die niet willen werken

Kan polarisatie ontkracht worden? Om die vraag te kunnen beantwoorden moet eerst onderzocht worden wat de oorzaken zijn van polarisatie. Het is onmogelijk hier uitgebreid op in te gaan, maar uit het bovenstaande blijkt dat economische factoren geen doorslaggevende rol spelen. Het gaat volgens Hassett eerder om macht en invloed. Hij verwijst naar de Oostenrijkse econoom Joseph

Schumpeter, die na de opkomst van de nazi's naar de VS emigreerde en hoogleraar werd in Harvard. Schumpeter voorspelde het gevaar van links. Ondanks de successen van het kapitalisme in de 20ste eeuw komt het socialisme telkens weer op de voorgrond omdat intellectuelen vijandig staan tegenover het kapitalisme en omdat de universiteiten te veel afgestudeerden afleveren die niet willen werken en geen echt beroep hebben; deze lieden geven het kapitalisme van alles de schuld en worden activisten voor linkse illusies. Schumpeter noemde als oorzaak ook de verzwakking van de religie. Dit laat een leegte achter die het socialisme weet in te vullen. Links zegt wat goed en nobel is en Marx voorspelde het paradijs. Tenslotte wordt ook de teloorgang van het kerngezin genoemd, waardoor te veel wordt verwacht van de staat.

Hassett constateert dat dankzij de sociale media de macht van links kan worden doorbroken. De tweets van Trump hebben een enorm effect gehad. Besturen van scholen en universiteiten kunnen worden aangeklaagd. De vernielingen door activisten worden op internet gedeeld. In de sociale media probeert iedereen in het centrum van de belangstelling te komen en zoveel mogelijk volgers en likes te werven. Een van de belangrijkste middelen om dit te bereiken is door zich van de anderen te onderscheiden en de verschillen zo extreem mogelijk voor te stellen. Dezelfde processen doen zich trouwens evenzeer voor in de politiek. Hier zien we dat partijen die opkomen voor de eigen cultuur en identiteit en zich verzetten tegen het establishment meer en meer kiezers weten te trekken. De autochtone bevolking wil haar macht en invloed niet verliezen.

Een groot probleem is dat het establishment de mainstream media en het onderwijs in handen heeft. Het idee van Baudet om eigen scholen op te richten moet worden gezien als een (knullige) poging om de invloed van links op de jeugd te ontwijken. Het christelijk onderwijsnet heeft verraad gepleegd. Zelfs de Vrije Universiteit Amsterdam, destijds opgericht door orthodox-protestantse christenen met het geld van 'kleine luiden', is nu een links bolwerk geworden waar de moslims worden vertroeteld. Oorspronkelijk rechtse partijen zijn niet meer te onderscheiden van socialistische partijen want politiek-correcte dogma's (lees: linkse dogma's) laten vrijheid van denken niet meer toe.

Net zoals in de VS streeft in Europa links een onrealistisch utopia na. De mensen met gezond verstand hebben dit door. Het verzet heen en weer neemt daardoor toe totdat de samenleving volledig gepolariseerd raakt en de opeenvolgende regeringen niet meer in staat zijn de meest dringende problemen aan te pakken.

Wat is hier tegen te doen? Ik denk dat we eerst door de zure appel heen moeten bijten. Er zullen onhoudbare toestanden ontstaan waaruit de onmacht van de machthebbers zal blijken. Het moet voor iedereen duidelijk worden dat de utopie van de multiculturele samenleving tot meer en meer

ellende zal leiden, dat de islam met de Europese beschaving niet te verenigen is, dat de Europese Unie een planeconomie nastreeft die net zoals in de Sovjetunie tot mislukking en tot het uiteenspatten van de unie zal leiden en dat we niet eindeloos kunnen doorgaan met de immens vervuilende agro-industrie. Bovendien is er een kans dat de coronapandemie blijft voortduren en zeer ernstige vormen aanneemt. In dat geval zullen extreme maatregelen noodzakelijk zijn.
In de huidige periode heeft men het voortdurend over allerlei crisissen: klimaatcrisis, stikstofcrisis, koopkrachtcrisis, zorgcrisis, wooncrisis, energiecrisis, immigratiecrisis, enzovoorts. Deze cumulatie van crises is niet toevallig en bewijst hoe dicht we bij een escalatie staan. Willen we ons voorbereiden op de uitbarsting van al deze crises zonder een populist een kans te geven, dan zal er toch een politieke beweging moeten ontstaan die teruggrijpt naar de waarden die onze beschaving hebben groot gemaakt.

8.7 *Stemmen voor of tegen het vaderland*

De Europese verkiezingen gaan telkens over een stemming voor of tegen het eigen vaderland. Wie de eigen staat wil opheffen, moet stemmen voor een partij die de Europese Unie wil bestendigen. Wie houdt van zijn land en trots is op zijn geschiedenis, cultuur en beschaving, kan best zijn stem uitbrengen op een partij die uit de Europese Unie wil stappen.
De Franse historica Barbara Lefebvre houdt in haar boek '*C'est ça la France'*[60], een vurig pleidooi voor patriotisme. Patriotisme is helemaal geen ouderwets begrip, maar is precies datgene wat mensen bijeenhoudt en verbindt. Zonder patriotisme ontbreekt de wil om onze cultuur en onze beschaving te verdedigen. Patriotisme stimuleert om het vaderland verder op te bouwen.
Nationalisme is eveneens een begrip dat een negatieve lading heeft gekregen. Nationalisme is echter geen racisme. Men zegt dat nationalisme leidt tot oorlog. In deze tijd is het de economie die tot oorlog leidt. Het ultra-liberalisme is een oorlog van allen tegen allen. Deze oorlog kan alleen gewonnen worden door supersterke naties zoals de VS en China. De Europese Unie is echter geen natie en zal er nooit een worden, volgens Lefebvre. De reden hiervan is dat de EU geen soevereiniteit heeft. Er is geen verbondenheid tussen de volkeren. De economische oorlog kan door de EU niet worden gewonnen.
Kijken we echter naar Israël: dit kleine land organiseert zich als een sterke natie, een joodse staat, weet toch op economische gebied fantastisch te presteren en slaagt erin met veel landen goede

---

[60] Lefebvre, B. (2019).*C'est ça la France...: Qu'a-t-on fait pour mériter ça ?*. Paris: Albin Michel.

handelsbetrekkingen te hebben. Net zoals in Europa is er hier geen sprake van een oorlogszuchtig nationalisme. De nadruk op de nationale identiteit biedt juist de kracht om op het wereldtoneel een gerespecteerde rol te spelen. Op dezelfde manier zou een Europese Confederatie van nationale staten voor elk land de mogelijkheid bieden krachtig op te komen voor de eigen belangen, maar ook om solidair te kunnen zijn met andere landen.

Helaas betekent globalisering, waaraan de EU zo driftig meewerkt, een ontworteling van de natiestaten. De natiestaat biedt het meest garantie voor een democratische politiek. Niet voor niets krijgt de EU het verwijt ondemocratisch te zijn en oekazen uit te vaardigen waar niemand om heeft gevraagd. In de natiestaat heeft de burger het gevoel tot een gemeenschap te behoren, waarin de individuele rechten goed kunnen samengaan met solidariteit binnen de samenleving. Kortom, de natie maakt een politiek op menselijke schaal mogelijk, wat wezenlijk is voor de emancipatie van de burgers.

De zogenaamde elite heeft het nationaal gevoel ondergraven. Hierbij werden ze geholpen door deconstructivistische intellectuelen die dit gevoel hebben onderuit gehaald en geen inhoud in de plaats hebben geboden. Dezelfde intellectuelen zijn verantwoordelijk voor de leegte van de onderwijsprogramma's, zodat onze kinderen geen trots op de geschiedenis, de cultuur en de beschaving van het vaderland meer wordt bijgebracht. 'Zonder patriotisme is de natie een lege huls', zegt Barbara Lefebvre.

Tegen de zogenaamde elite van globalisten en deconstructivistische intellectuelen kwamen in Frankrijk de Gele Hesjes in opstand. Nederland kent geen massale beweging van Gele Hesjes. Dat komt omdat het volk zich goed vertegenwoordigd weet in partijen zoals de PVV en FvD. Via deze partijen wordt hun stem gehoord. Het volk hoeft de straat niet op.

Een van de gevaarlijkste gevolgen van de ontworteling van een land als natiestaat is de onmacht tegenover krachten die een gevaar vormen voor onze beschaving. Met name de islam vormt een bedreiging voor de waarden waarvoor we staan. Volgens Lefebvre is het de islam die zich aan de staat moet aanpassen en niet omgekeerd. Elke andere religie heeft zich aan de normen en wetten van het land aangepast.

De islam is echter een imperialistische ideologie die haar eigen gebruiken, tradities en wetten wil opdringen, desnoods met geweld. Dat onze nationale politie heult met moskeebestuurders is een beschamend teken aan de wand. Lefebvre pleit er juist voor elke gelegenheid te benutten om inbreuken van moslims op onze wetten gerechtelijk te vervolgen. Een ambtenaar die een hoofddoek draagt, schendt het principe van de scheiding van kerk en staat. Elke bemoeienis van de islam in de openbare ruimte of in de politiek moet juridisch worden aangepakt.

Het is echter niet alleen de islam die een grote bedreiging vormt voor de Europese beschaving. In deze eeuw komen grote bedreigingen op ons af en niet alleen de hierboven genoemde economische oorlog. De gevolgen van de klimaatverandering, de massa-immigratie uit doodarme landen, de afbraak van ons ecosysteem of nieuwe pandemieën kunnen leiden tot enorme spanningen. Beschikken de landen dan nog over een leger dat de burgers zal verdedigen? De uitholling van het nationaal gevoel door de globalisten en deconstructivistische intellectuelen heeft tot gevolg dat het niet meer de moeite waard lijkt te beschikken over een leger, dat met volle overtuiging en uit vaderlandsliefde bereid is om te strijden. Een leger wordt hoogstens getolereerd om humanitaire acties in verre landen te ondernemen. Dat is echter niet de prioritaire taak van militairen.
Het enige wat het volk nog bijeenhoudt zijn sportevenementen en de beroering bij dramatische gebeurtenissen. Dit is echter een vluchtige verbondenheid. Willen we ons beschaving behouden, dan zullen we alle zeilen moeten bijzetten om opnieuw een trotse natie te worden.

8.8 *Het politiek correcte denken verduistert de geesten*

Atheïsten geloven noch in de hemel, noch in een hiernamaals. Agnostici wijzen de vraag naar wat volgt na de dood resoluut af. Zij proberen van het aardse bestaan er het beste van te maken. Christenen geloven in de hemel en de hel, waar respectievelijk de goede en de slechte mensen eeuwig zullen verblijven. De eersten in gelukzalige toestand; de laatsten worden eeuwig gefolterd in het hellevuur. Moslims hebben voor de martelaren een paradijs bedacht, met voor elk veertig maagden. Joden, vreemd genoeg, kennen geen hemel en geen hel. Het aards paradijs bestond in de begintijd van de mensheid, maar na de Zondeval werd de mens eruit verdreven. Joden hebben het slechts over de wederopstanding der doden. Wat tussen onze dood en de wederopstanding gebeurt, blijft in het ongewisse.
Mijn verwijzing naar de bijbel in meerdere hoofdstukken, betekent niet dat ik gelovig ben. ’s Ochtends sta ik gewoonlijk op als atheïst, maar tegen de middag bid ik vaak tot God om ons te bevrijden van alle ellende in de wereld. Bijbelse teksten gebruik ik als bronnen van wijsheid die voor onze tijd nuttig kunnen zijn. De gevolgen van de klimaatverandering bijvoorbeeld doen ons denken aan de zondvloed. Als alle ijs op de Noord- en Zuidpool zal zijn gesmolten, zal de zeespiegel acht meter zijn gestegen. De Rotterdammers in de Alexanderpolder zullen dan niet zeven meter onder de zeespiegel wonen, maar vijftien meter. De hoogbouw van de laatste jaren in Rotterdam getuigt van de vooruitziende blik van de bestuurders die een eigentijdse Ark van Noach bouwen.

Voor de Europese Unie die zo sterk de multiculturele samenleving promoot lijkt het bijbelse verhaal van de Toren van Babel een toepasselijke allegorie. In dit verhaal streefde de mensheid naar één regering en tot eenheid van denken en handelen. Dit leidde uiteindelijk tot chaos en spraakverwarring. Elk volk ging daarna zijn eigen weg.
De discussie over wat volgt na de dood lijkt mij zinloos. Ik wil het liever hebben over een opvallende gelijkenis bij joden, christenen en moslims. Deze gelijkenis bevat een wijsheid die voor de 21ste eeuw van belang kan zijn. We staan namelijk voor enorme uitdagingen, waarbij we moeten hopen dat onze politici met wijsheid zullen handelen. Die gelijkenis gaat niet over wat ons na de dood staat te wachten, maar over het uiteindelijk doel van de mensheid, hier op deze aardkloot.
Als de joden het bijvoorbeeld hebben over de wederopstanding der doden, dan gaat het om een terugkeer van alle overledenen naar de aarde. De messias zal hierbij als bemiddelaar optreden, zodat na de wederopstanding alle mensen die ooit hebben geleefd in vrede en welzijn zullen leven op de aarde zoals we die nu kennen.
De christenen hebben het over ‘Uw rijk kome’ en ‘Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel’. Ook hier zien we dat het onze aarde is die als een Godsrijk volmaakt zal worden. De christenen hebben het eveneens over een messias die zal terugkeren om Zijn koninkrijk op aarde te vestigen.
De moslims tenslotte willen ook de vrede in deze wereld bereiken. De voorwaarde hiervoor is dat iedereen zich bekeert tot de islam, want dat is de ene ware religie. Zolang dit niet gebeurt moet een jihad worden gevoerd als een oorlog om de ultieme vrede te bereiken. Ook de christenen hebben lang gedacht dat een oorlog gevoerd moest worden om hun ware leer te verspreiden. De rede heeft hen uiteindelijk tot bedaren gebracht.
Welke les kunnen we hieruit trekken? Het gaat er niet om of je gelovig bent of niet. Aanvaarden we de wijsheid van de Bijbel, het evangelie en de Koran dan is het de opdracht van de mensen om een ‘hemel op aarde’ te brengen of om van onze wereld een paradijs van eeuwige vrede te maken. De communisten die een arbeidersparadijs wilden creëren dachten op de goede weg te zijn. Dat liep fout. Ik heb niet de indruk dat de andere politieke regimes, ter linker- en ter rechterzijde, een beter alternatief bieden. In deze eeuw lijkt een paradijs op aarde verder weg dan ooit gezien alle onheilspellende berichten over de klimaatveranderingen, de pandemieën, het uitsterven van dieren en planten, het extremisme en religieus terrorisme, de vergrijzing en andere ontwikkelingen die gaande zijn. Het lijkt er eerder op dat we stevenen naar een door de mens veroorzaakte Apocalyps.
Ik heb enige tijd via internet debatten gevolgd op Amerikaanse universiteiten over islamofobie, *white supremacy* en nationalisme. Dat was een deprimerende ervaring. De tijd van academische debatten op hoog niveau lijkt voorbij. Het politiek correcte denken verduistert de geesten. Rechts is

trouwens geen haar beter. Vooroordelen en stereotiep denken alom. Iedereen meent het grote gelijk aan zijn kant te hebben, alsof men de waarheid in pacht heeft. Ik durf bijna niet meer te kijken naar Twitter, uit vrees *fake news* voor echt aan te nemen.

De waarheid ken ik niet. Als wetenschapper probeer ik de feiten zodanig te onderzoeken dat eventueel mijn meest dierbare overtuigingen verworpen kunnen worden. Dit lijkt me een goede leidraad voor politici die menen dat zij het grote gelijk aan hun kant hebben en dat de anderen volkomen fout zitten. Zo nieuw is dat niet; in 1580 schreef Michel de Montaigne: "*Je ne trace aucune ligne certaine, ny droicte ny courbe*" ('ik trek geen trefzekere lijn, noch recht noch krom'), waarmee hij bedoelt nooit van iets zeker te zijn.

In plaats van politiek te zien als een strijd tussen tegenstanders is het beter dit te zien als een gezamenlijke aanpak om de uitdagingen waar we voor staan, beter aan te kunnen. In plaats van andere partijen af te wijzen, is het beter te zoeken naar hoe zij mee kunnen bijdragen aan de oplossing. Dit laatste zie ik niet zo gauw gebeuren ten aanzien van zogenaamde populistische partijen. Toch is het beter uit te gaan van de feiten, te onderzoeken wat mogelijke oplossingen zijn en te evalueren wat de effecten zijn.

Enkele voorbeelden: hoe zorgen we ervoor dat de rijkdom rechtvaardiger verdeeld wordt? Hoe kunnen we bereiken dat in de islamitische landen er vrede heerst? Wat is er nodig opdat alle kinderen in Afrika goed onderwijs kunnen krijgen? Hoe kunnen we ons het best voorbereiden op hongersnood en watertekorten in sommige delen van de wereld? Welk voorbeeld kunnen we geven aan de rest van de wereld, van goed rentmeesterschap over het gebied dat ons is toevertrouwd? Bij dit alles is het niet de rol van politici om andere landen te bekritiseren of te beschuldigen van het schenden van de mensenrechten. Als we eerst zelf het goede voorbeeld geven, is de kans groter anderen ervoor te inspireren.

Wat bedoel ik hiermee? De verdachtmakingen over en weer, het licht niet gunnen in de ogen van de anderen, geen respect voor de voorstellen van de tegenpartijen, denken als enige de waarheid te weten, alle geruzie, stakingen en betogingen leiden ons af van onze verantwoordelijkheid. Ik zou liever horen hoe een einde kan worden gemaakt aan de belastingparadijzen. Welke rol de Europese moslims kunnen spelen om vrede, welzijn en welvaart te realiseren in de landen van herkomst. Hoe we immigranten uit Afrika kunnen voorbereiden en helpen om het onderwijs in zwart Afrika op peil te brengen. Hoe de voedselvoorziening en het waterbeheer op internationaal niveau gereguleerd kan worden. Hoe we in onze gebieden de vernietiging van het ecosysteem kunnen tegengaan.

De polarisatie in de samenleving lijkt wel het werk van een boze kracht, die wil verhinderen dat we onze verantwoordelijkheid opnemen. De wijsheid van de Bijbel is nooit veraf.

De studie van de Heilige Schriften is niet altijd een bloedserieuze aangelegenheid. Daarom wil ik eindigen met een wijze les uit de Talmoed. In de Talmoed (tractaat *Avodah Zarah* 17a) staat het volgend verhaal: Een rabbijn die vrijwel alle hoeren van het land had bezocht, hoorde van een hoer die zich onlangs in de stad had gevestigd en uiterst bedreven was. Ze vroeg veel geld voor haar diensten. De rabbijn bezocht haar en terwijl ze vreeën liet zij een wind. Toen zei deze hoer: 'Die wind kan niet terug in mijn kont komen en op dezelfde manier zullen jouw zonden niet worden vergeven, ook al toon je berouw'.

De rabbijn schrok zich kapot en onderweg naar huis barstte hij in huilen uit. Hij vroeg vergiffenis aan de maan, aan de zon en aan de bergen. Maar dat werd telkens geweigerd. Toen knielde hij neer en smeekte God hem te vergeven. God zei tot de rabbijn dat ook hij deel zal hebben aan de wederopstanding.

De rabbijnen die de Talmoed hebben opgesteld wisten dat het niet genoeg was om geboden en verboden te proclameren. Als je wilt dat de mensen luisteren dan moet je aansluiten bij hun lusten en behoeften. Niets menselijks was hen vreemd. Bovendien kan je met een grap de aandacht van de mensen vasthouden.

Een wijze politicus wordt herkend aan de grappen die hij maakt.

8.9 *De arbeidersklasse is verraden door de eigen socialistische partijen*

De waarden van de Verlichting zijn in gevaar. Niet alleen wegens de islam, maar evenzeer door de populistische stromingen in het Westen. Populisme is in zekere zin de verkeerde reactie op de islamitische invasie in het Westen. Het gaat mij niet gaat om kritiek op de islam, maar om de onverenigbaarheid van de islam met onze Europese, verlichte waarden. Een gescheiden ontwikkeling zou om die reden gunstiger zijn voor zowel de islamitische landen als voor Europa. Europa wordt dan niet gedwongen afstand te doen van de waarden die ons zo dierbaar zijn. Bovendien zou een moslimvrij Europa goed kunnen samenwerken met het Midden-Oosten. Sterker nog: hier kunnen twee nieuwe grootmachten ontstaan die de ethiek in de wereldpolitiek versterken en bewaken.

Door de rest van de wereld wordt Europa gezien als de bakermat van de mensenrechten. Als een veilig, stabiel en welvarend werelddeel, van waaruit nieuwe ideeën voortkomen. Populisme en de massa-immigratie verstoren dit evenwicht. Volgens de Turkse schrijfster Elif Shafak[61], een bekende

---

[61] Shafak, E. (2020). *How To Stay Sane In An Age Of Division*. London: Profile Books Ltd.

activiste voor mensenrechten in het Midden-Oosten en voor vrouwenemancipatie, gaan wereldwijd emoties meer en meer de politiek bepalen, ten koste van rationeel overleg. De politieke machthebbers en linkse intellectuelen kijken om die reden denigrerend naar de populisten die het volk weten mee te slepen.

Binnen de Europese Unie weet men geen raad met de opkomst van populistische partijen met als gevolg dat de EU meer en meer gaat lijken op een imperialistische macht die haar wil oplegt zonder democratisch overleg. De resultaten van referenda worden botweg genegeerd. De machthebbers en de betweterige intellectuelen voelen zich verheven boven het volk. Ondertussen is het de gewone man en vrouw die in hun wijk de gevolgen ondervinden van de massa-immigratie, met jonge vrouwen als voornaamste slachtoffers. De terreur in de zwembaden is er een triest voorbeeld van. De arbeidersklasse is nooit eerder zo verraden geweest door de eigen socialistische partijen. Met dank aan al die salonsocialisten die een grote mond opzetten in de politiek, in het onderwijs en in andere maatschappelijke instellingen. Door die denigrerende houding van de zogenaamde politieke en intellectuele ‘elite’ werd de afstand tussen de politiek en het volk steeds groter. De populisten sprongen met succes in dit vacuüm. Populisten pretenderen te spreken in naam van het volk, tegen de elite in. Hier ligt precies de fout: de elite is broodnodig in een democratie. De elite heeft de opdracht de waarden van de Verlichting met alle kracht te bewaken. We moeten daarom precies bepalen wat met elite wordt bedoeld.

De echte, in onze beschaving broodnodige elite moet de bewaker zijn van de waarden waarop onze beschaving is gefundeerd. Vooral in dit digitale tijdperk is er te weinig diepgaande kennis en nog minder wijsheid. De mensen krijgen over alles en nog wat aan informatie aangeboden. Ze hebben kennis, maar missen inzicht. Populisme is meestal een anti-intellectuele beweging. Dat is begrijpelijk omdat de gevestigde politiek geteisterd wordt door pseudo-intellectuelen, bij wie het wegkijken de norm is geworden.

Met twee voorbeelden wil ik verduidelijken waarvoor de ware elite een strijd moet voeren:

Mag een ambtenaar een kruisje of een keppel dragen? Natuurlijk, want tolerantie is een belangrijke waarde van de Verlichting. Mag een ambtenaar een hoofddoek dragen? Neen, want dat staat symbool voor de onderdrukking van de vrouw.

Is er vrijheid van onderwijs? Natuurlijk, want vrije meningsuiting en kritisch denken zijn cruciale waarden van de Verlichting. Is islamitisch onderwijs toegestaan? Neen, want dit onderwijs is gebaseerd op de Koran die aanzet tot haat en geweld tegen joden, ongelovigen en afvalligen.

De ‘elite’ die de logica van deze twee voorbeelden loochent is ofwel intellectueel onvoldoende begaafd ofwel is ze te laf om op te komen voor de meest wezenlijke waarden van de Verlichting.

8.10 *China vormt een grote bedreiging voor de wereldvrede*

De Europese Unie, in haar huidige vorm, is de slechtst denkbare constructie om onze beschaving in de 21ste eeuw te behoeden voor verval. Als onze Europese leiders bijvoorbeeld zeggen dat de buitengrenzen van Europa beter bewaakt moeten worden, dan staan ze met de mond vol tanden als gevraagd wordt wat dit betekent voor illegalen die met bootjes oversteken. Dezelfde zwakheid geldt ten aanzien van China. De dreiging van deze communistische dictatuur wordt niet gezien en daarom ontbreekt het aan een zinvolle politieke strategie. Dat verandert nu stilaan omdat overduidelijk is dat China een agressieve politiek voert ten aanzien van Taiwan en over delen van de zee die onder beheer van China zouden vallen.

Volgens Bill Gertz, *national security* columnist bij de *Washington Times*, in zijn in 2019 verschenen boek '*Deceiving the sky: Inside communist China's drive for global supremacy'*[62], wordt China meer en meer een grote bedreiging voor de wereldvrede. Het Westen is decennia lang naïef geweest door te denken dat China slechts een economische rivaal is. Ondertussen heeft China een arsenaal van kernwapens opgebouwd, waarvan niemand de omvang weet. In een 3000 km lang netwerk van tunnels liggen de lange-afstandsraketten verborgen.

We moeten ons volgens Gertz ook geen illusies maken over de Chinese leiders. China wordt geregeerd door een meedogenloze maffiabende. Het is gewoon een communistische dictatuur met als doel wereldoverheersing. Overigens, vanuit Chinees standpunt zouden de superrijken in het Westen ook een maffiabende zijn en de wereldoverheersing van de VS lijkt voor de hand te liggen. Meer dan één miljard mensen hebben weliswaar nu een betere levensstandaard, maar in wezen leven ze in slavernij. De controle van de staat over de bevolking is, met behulp van de meest geavanceerde IT, vrijwel waterdicht. In China beschikken de organisaties voor binnenlandse veiligheid over alle mogelijke middelen en mankracht om iedereen in de gaten te houden. Er zijn Chinezen die naar het platteland verhuizen om enigszins te ontkomen aan de alomtegenwoordige controle.

De technologie is trouwens gestolen van het Westen en wordt ook gebruikt voor spionage, voor financiële manipulaties en kan ook ingezet worden om de essentiële infrastructuur van het Westen, zoals het elektriciteitsnetwerk of de satellieten, te ontregelen. De VS en Europa zijn uiterst

---

[62] Gertz, B. (2019). *Deceiving the sky: Inside communist China's drive for global supremacy*. New York: Encounter Books.

kwetsbaar omdat ze zo afhankelijk zijn van het netwerk van satellieten. Het is niet voor niets dat de VS zich verzet tegen de verspreiding van een 5G netwerk door een Chinees bedrijf.
Het streven naar wereldoverheersing door China is nu al zichtbaar in de wijze waarop het ontwikkelingslanden in de greep krijgt via leningen en infrastructurele werken. Deze landen kunnen die leningen nooit terugbetalen en verkopen daarom aan China belangrijke delen van hun infrastructuur.
Niet alleen op militair gebied, maar ook op economisch vlak doet China er alles aan om het Westen voorbij te streven. Zogenaamd private bedrijven zijn in feite staatsbedrijven die sterk worden gesubsidieerd. Naast oneerlijke handelspraktijken, is de manipulatie van de valuta een andere methode om het Westen op oneerlijke wijze te beconcurreren.
Om de Chinese dreiging tegen te gaan doet Gertz een aantal aanbevelingen. Eerst en vooral moet het Westen Rusland als een bondgenoot zien. Door de huidige politiek, onder andere door Rusland sancties op te leggen, wordt dit land in de armen van China gedreven. Een tweede strategie is om rondom China een anti-missile netwerk op te bouwen in met het Westen bevriende landen zoals India en Japan. Ten derde moet het Westen China treffen in de meest kwetsbare sector, namelijk het dictatoriale regime. Vanuit het internationaal recht heeft zo'n regime geen bestaansrecht. Chinezen die verlangen naar vrijheid en democratie moeten waar mogelijk gesteund worden en in de politieke debatten, bijvoorbeeld in internationale organisaties, moeten steeds opnieuw voorstellen worden gedaan om democratie in China op vreedzame wijze te realiseren.
Wat mij persoonlijk opvalt is dat Europa in de wereldpolitiek geen enkele rol van betekenis speelt als het gaat om het machtsstreven van China. Het lijkt er eerder op dat Europese landen, net als ontwikkelingslanden, vrijwillig kiezen voor afhankelijkheid van China. Wat doet Europa om ons te verdedigen tegen raketaanvallen? Staan onze defensie-uitgaven in verhouding tot de kolossale opbouw van de militaire macht van China? Is er een beleid om ons minder afhankelijk te maken van productie in China?
Als we onze Europese beschaving, onze vrijheid en onze ethiek, willen redden, dan moeten we het vertrouwen in de Europese Unie opzeggen. Daar hebben we alle reden toe. Europa moet opnieuw opgebouwd worden vanuit de natiestaten. Een confederatie ligt het meest voor de hand. Sterke nationale staten kunnen met elkaar op defensiegebied en inzake buitenlands beleid een alliantie aangaan om serieus tegenwicht te kunnen bieden aan de grootste bedreiging die op ons afkomt

8.11 *Het basisinkomen als hoeksteen van de samenleving*

Voetbalhooligans die racistische leuzen schreeuwen in stadions behoren meestal tot de arbeidersklasse. Het zijn hardwerkende arbeiders die onze economie draaiende houden. Met de belastinginkomsten die zij opbrengen wordt de opvang van asielzoekers betaald en wordt de asielindustrie gesubsidieerd. Dit is niet bedoeld om het gedrag van deze hooligans goed te praten. Daarom voeg ik mij haastig bij het spreekkoor van de *gutmenschen* om mijn diepe verontwaardiging – mag ik zeggen: mijn zeer, zeer diepe verontwaardiging – hierover te uiten. Dan spreken we nog niets eens over oerwoudgeluiden en het gooien van exotische vruchten met een symboliek die iedereen wel kan raden.

Wat zijn de mogelijke gevolgen van de reacties van de politiek, de overheid en de *main stream media* op het wangedrag van voetbalhooligans? Het kan namelijk van kwaad tot erger worden. Het gaat voornamelijk om arbeiders die in hun wijken de gevolgen van de massa-immigratie van niet-westerse allochtonen ervaren. Het zijn hun kinderen die belaagd worden door groepen allochtone terreurzaaiers. Filmpjes hiervan leiden tot enorme woede onder de bevolking. Ook hun tradities worden bedreigd, zoals het getreiter rondom Zwarte Piet. Het zijn precies de scholen waar hun kinderen samen met allochtonen zitten, waar de kwaliteit van het onderwijs te lijden heeft en waar de meeste tekorten aan leerkrachten zijn. Dat een en ander bij de arbeidersklasse leidt tot frustraties die onder andere in voetbalstadions worden geuit, wordt het best verklaard in deze context.

Er is echter meer aan de hand. Het gaat niet alleen om de tweespalt die is ontstaan in de volkswijken tussen de autochtone bewoners en de allochtonen (in zoverre de oorspronkelijke bewoners en kleine middenstanders niet weggepest zijn). Er zijn veel gebroken gezinnen, de sociale cohesie brokkelt af, druggebruik en alcoholisme nemen epidemische vormen aan, verwaarlozing en kindermishandeling komen zo vaak voor dat de jeugdzorg de aantallen niet aankan, meer en meer kinderen groeien op in eenoudergezinnen, wat vaak samengaat met armoede en een gebrek aan autoriteit in de opvoeding.

Als bij dit alles de werkloosheid onder de arbeidersklasse zou toenemen kunnen we een explosie van geweld verwachten. Bij een economische recessie is de arbeidersklasse het belangrijkste slachtoffer. Dat geldt ook als ten gevolge van Artificiële Intelligentie banen voor halfgeschoolden en ongeschoolden grotendeels zullen verdwijnen. Dit laatste geldt niet voor de zorgsector, met als gevolg dat in veel gezinnen de vrouw de kost zal verdienen en de werkloze arbeider zijn machostatus helemaal verloren heeft. Als de economie het laat afweten komen biologische krachten bovendrijven en is de massa niet meer in toom te houden. De zondebokken zullen de allochtonen zijn en die zijn in de minderheid. De spreekkoren en al de haat waar sociale media van barsten zijn de voortekenen van wat komen gaat.

Dat de arbeidersklasse zich verraden voelt door de socialistische partijen en meer en meer vertrouwen heeft in populistische partijen is eveneens een van de tekenen aan de wand. Deze klasse wordt bevestigd in haar populistische identiteit dankzij de door salonsocialisten beheerste *main stream media* die hen afschilderen als racistisch, islamofoob, homofoob, seksistisch, enzovoorts. De heibel rond de racistische spreekkoren in de voetbalstadions, de algemene verontwaardiging die erover heerst terwijl wandaden van allochtone jongeren al te vaak stelselmatig werden en worden verzwegen, zal de arbeidersklasse niet op andere gedachten brengen.

Wat is dan wel de oplossing? Kijken we bijvoorbeeld naar een groep allochtonen met wie de autochtone bevolking nooit problemen heeft gehad: de Aziaten. Bij deze groep zijn de gezinnen intact, is er een sterke familieband, de kinderen doen het goed op school, ze passen zich goed aan de lokale wetgeving aan, jongens en meisjes worden gelijkwaardig behandeld. Er is bij deze groep simpelweg meer toezicht op elkaar. We kunnen echter niet verwachten dat het traditionele, stabiele gezinsleven zal worden hersteld of dat in islamitische gezinnen de ouders, en vooral de vaders, hun pedagogische verantwoordelijkheid beter zullen vervullen (thuis de taal van het land spreken, vrouwen gelijk en met respect behandelen, liefde voor het nieuwe vaderland bijbrengen inclusief de democratie en de wetten).

Wegens de forse toename van de staatsschuld zullen we onorthodoxe strategieën moeten bedenken. De meest voor de hand liggende is een basisinkomen voor alle volwassenen. Volgens de Amerikaanse socioloog Charles Murray[63] is een basisinkomen de beste manier om de socio-economische problemen van de 21ste eeuw op te lossen. Zo'n inkomen biedt veiligheid en geeft weer vertrouwen in de overheid. Basisveiligheid en -vertrouwen zijn juist afgebrokkeld doordat het kerngezin haar centrale rol minder en minder vervult en doordat door de massa-immigratie de verbondenheid in de buurtgemeenschappen ontbreekt. Er zijn minderheidsgroepen die hun eigen getto's en zelfs hun eigen politieke partij creëren.

Bij een netto basisinkomen van 800 euro kan men, bij een sobere levensstijl, net rondkomen. Mensen kunnen echter gaan samenwonen zodat ze kosten kunnen delen. Wie gaat werken behoudt tot aan een zekere grens zijn volledig basisinkomen. Vanaf een inkomen boven 1600 euro wordt men 50 euro gekort en de korting verhoogt zeer geleidelijk als het inkomen nog hoger wordt. Hoe dit bekostigd zal worden zal door een denkdank van economen onderzocht moeten worden. Als algoritmen uitwijzen dat de invoering van een basisinkomen zal leiden tot verhoogde productie en nieuwe economische activiteiten, kan dit beschouwd worden als een investeringsmogelijkheid voor

---

[63] o.c. hoofdstuk 5.12 voetnoot 33

de pensioenfondsen. Deze fondsen lenen geld aan de staat tegen twee procent rente. Deze lening wordt geleidelijk aan afbetaald zodra blijkt dat er een toename is van het Bruto Nationaal Product. Bij een basisinkomen kunnen talloze uitkeringen, subsidieregelingen en instanties zoals de sociale diensten verdwijnen. Er kan niet meer gefraudeerd worden met bijstandsuitkeringen. Vrouwen zijn niet meer financieel afhankelijk van hun man. Bij scheiding kan automatisch een deel van het basisinkomen van de vertrokken partner bestemd worden voor de opvoeding van de kinderen. Voedselbanken hebben geen functie meer. De burgers hebben meer tijd voor mantelzorg en voor vrijwilligerswerk. In de buurten zullen 'netwerken van solidariteit' verrijzen. Vanuit deze netwerken worden gezinnen bijgestaan, worden gratis klussen uitgevoerd, krijgen kinderen extra schoolbegeleiding, wordt meer toezicht in de buurten uitgeoefend waardoor de jeugdcriminaliteit fors zal afnemen. Misschien zal het belangrijkste gevolg zijn het toenemen van de creativiteit en van initiatieven: wie zich gedekt weet door een vast basisinkomen, durft veel meer aan.
Bij een basisinkomen wonen de burgers in een land waar maatschappelijke solidariteit heerst en de overheid zorg draagt voor alle burgers. De economische activiteiten hebben niet meer tot doel zelfverrijking van een kleine groep, maar het eerste doel is het opheffen van de armoede en de onzekerheid over de toekomst. Dit is een land waar de mensen kunnen rekenen op de staat. Het gezin is lange tijd de hoeksteen van de samenleving geweest, daar ontstond basisveiligheid. Nu dit meer en meer afbrokkelt, kan het gevoel van samenhorigheid worden hersteld door dit nieuwe initiatief. Een strijd van allen tegen allen en een toename van de agressie kunnen worden voorkomen. Het basisinkomen wordt de hoeksteen van een samenleving die de uitdagingen van deze eeuw aankan.

8.12 *De totalitaire trekjes van het socialisme*

Er zijn goede argumenten om een socialist te zijn. Niettemin leidt het socialisme onherroepelijk naar een destructie van onze beschaving. Het is niet toevallig dat socialisten zo welwillend staan tegenover de islam. Het einddoel van deze religie is de vernietiging van alle niet-islamitische beschavingen. Wie dit laatste niet gelooft, kan het vragen aan de christenen in het Midden-Oosten. Er is wel haast geboden, want ze zijn daar nagenoeg uitgeroeid. Aan de joden hoeft het niet gevraagd te worden. Islamitische leiders in die contreien zeggen het luidop.
Ook valt het op dat het vooral socialisten zijn die het klimaatbeleid omarmen. Dit beleid zal leiden tot een uitholling van onze welvaart en van onze welzijnsvoorzieningen. Ik moet er niet aan denken dat een 16-jarige Adolf opstaat, het Westen doorkruist in een gepantserde Mercedes Maybach en in

het Europees Parlement de socialistische klimaatpaus toeschreeuwt: '*How dare you!*' Het resultaat van het klimaatbeleid zal eindeloze opstandigheid zijn van de burgers met als gevolg een onherstelbaar verval van Europa.

Al jaren breek ik mij het hoofd over het dilemma dat het socialisme ons stelt. Aan de ene kant is deze beweging noodzakelijk om de onderdrukking en de uitbuiting van de arbeidersklasse tegen te gaan. Nooit eerder hebben werknemers zo onder druk gestaan en als de banken gered moeten worden moeten de spaarzame burgers ervoor opdraaien. Aan de andere kant zie ik met lede ogen aan hoe het socialisme een kerk is geworden voor fanatici die het contact met de werkelijkheid hebben verloren. Dat de socialistische partijen zich niet verzet hebben tegen de massa-immigratie wordt door de arbeidersklasse niet in dank afgenomen.

Ik meen een oplossing gevonden te hebben voor bovenstaand dilemma tijdens mijn studie van de filosofie van Emmanuel Levinas. Met schroom refereer ik naar deze filosoof die zich verre hield van politieke uitspraken. Het gaat hier om mijn persoonlijke interpretatie. Levinas heeft het over de tirannie van het universele en van het onpersoonlijke. Als we ons moeten gedragen overeenkomstig universele logische wetmatigheden zijn we niet vrij. Zich moeten gedragen volgens de voorschriften die anderen opleggen, maakt de mens onvrij. Het is precies de bureaucratie die de mens als individu aan banden legt. Die wetten, voorschriften en de daarmee samengaande bureaucratie leiden onherroepelijk tot de totalitaire staat. Dat is de vloek die berust op het socialisme waarin wordt gepleit voor een 'maakbare' maatschappij. Dat is een maatschappij die conformiteit eist van de individuen. Alle rechtszaken tegen burgers die niet politiek correcte uitspraken doen, zijn er het triest bewijs van.

Tegenover deze onvrijheid staat het individu dat zich geroepen voelt om zelf zijn verantwoordelijkheid op te nemen. Nu kom ik op een moeilijk punt: waar komt die roeping vandaan? Levinas zou zeggen: het is de stem van God die via de naaste aan mij appelleert. Die roeping komt niet vanuit de totalitaire staat met haar universele wetten, maar vanuit de oneindigheid. Een uiterst belangrijk kenmerk bij dit appel vanuit de naaste is dat de mens als individu wordt uitverkozen. Met andere woorden: ik kan het appel van de Ander dat gericht is tot mij, niet aan een ander overdragen. Ik ben onmisbaar en onvervangbaar. Dat geldt voor elke mens! Dit is zo belangrijk omdat het betekent dat niemand ooit het recht heeft om een ander te belemmeren om zijn verantwoordelijkheid op te nemen. Elk mens telt. De mens wordt hier niet gereduceerd tot zijn plaats en rol in een totaliteit, – dit is de samenleving met haar wetten en instituties -, maar hij wordt uitverkozen om zijn persoonlijke bijdrage te leveren. Hier ligt de weg naar persoonlijk initiatief volledig open.

Uiteraard is die verantwoordelijkheid waartoe elke mens geroepen is, synoniem van goedheid of naastenliefde. Het kenmerkende van de goedheid en de naastenliefde is dat het niet kan worden opgelegd. In de goedheid en de liefde is de mens als individu volkomen vrij. Het is precies de taak van de politiek om die vrijheid mogelijk te maken. Dit klinkt bijna als een religieuze opdracht voor politici. De individuele vrijheid die het liberalisme voorstaat is de vrijheid om zijn verantwoordelijkheid op te nemen (iets dat helaas vaak niet zo wordt begrepen).

De oplossing van bovengenoemd dilemma ligt in een *bottom up*-beleid. Concreet betekent dit voor het klimaatbeleid dat de oplossing niet mag worden verwacht van maatregelen om de industriële activiteiten of de energievoorziening te transformeren. Deze maatregelen leiden tot nog meer industriële activiteit en dus tot nog meer vervuiling. De productie van elektrische auto's bijvoorbeeld zal zeer veel CO2 uitstoot veroorzaken en windmolens zijn alles behalve milieuvriendelijk. Het enige wat ons kan beschermen tegen verdere milieuvervuiling is gedragsverandering bij alle burgers, bijvoorbeeld door hun consumptiegedrag te beperken en door te stoppen met dom toerisme naar platgetreden, stampvolle oorden. Dit lukt alleen als een charismatische leider en de leidinggevenden door hun voorbeeld anderen inspireren. Het beschermen van ons ecosysteem is een zaak waarbij elke individu zijn verantwoordelijkheid moet opnemen.

Dezelfde redenering kan worden toegepast op de positie van de arbeiders en andere werknemers. Een bedrijf is niet bedoeld om aan anonieme aandeelhouders hoge dividenden uit te keren. Een bedrijf is vanuit ethisch oogpunt een gezamenlijk project waar iedereen zijn eigen verantwoordelijkheid opneemt om goede producten op duurzame wijze te maken en om voldoende te innoveren om de werkzekerheid te waarborgen.

Misschien kunnen we best stoppen met partijpolitiek, de politieke partijen afschaffen en vervangen door netwerken van solidariteit waarin de burgers naar eigen inzicht en voorkeur hun verantwoordelijkheid opnemen. Het ene netwerk zal zich richten op het welzijn in de wijk, een andere netwerk zal internationaal opereren om teruggekeerde immigranten te ondersteunen.

8.13 *Europese socialisten zijn de nuttige idioten van het kapitalisme*

De coronapandemie biedt unieke kansen om immens rijk en oppermachtig te worden. Momenteel bezit één procent van de wereldbevolking 50 procent van het vermogen in de wereld. Volgens een studie in opdracht van het Britse parlement zal in 2030 die één procent 66 procent van het

vermogen bezitten en bij 0,01 procent zal de verhoging exponentieel zijn. De coronapandemie draagt bij aan deze ontwikkeling, zoals bijvoorbeeld het geval is bij Jeff Bezos van Amazon.
Een groot deel van de rest van de bevolking zal de nieuwe klasse van het precariaat vormen. Dat zijn lieden die nooit een eigen woning kunnen kopen, slechts tijdelijk werk kunnen krijgen voor een laag loon of als ze een hypotheek of andere schulden hebben zich moeten gedragen als gewillige slaven. Het zijn vooral millennials die dit lot ondergaan.
Alexis de Tocqueville waarschuwde al voor de toenemende kloof tussen arm en rijk. Hij noemde het een vulkaan waarop de rijke heersende klasse ligt te slapen. In de loop van de geschiedenis heeft dit altijd geleid tot opstanden, die de machthebbers probeerden te beteugelen door steeds meer beperkingen en controle op te leggen. We zitten wat dit laatste betreft er al midden in.
Om te ontsnappen aan de ellende en de slavernij kan men best ambtenaar worden, wetenschapper, leerkracht, arts en verpleegkundige, IT-specialist, jurist. Dit zijn vaak beroepen waar men thuis achter de pc kan werken, behalve in de zorgsector uiteraard. Bij intellectuele beroepen kan minstens 50 procent thuis werken; bij arbeiders is dit slechts 3 procent.
De grote verliezers bij de pandemie zijn mensen die werken in de horeca, in de sector van persoonlijke dienstverlening zoals kappers en schoonheidsspecialisten, verkopers in winkels en zzp'ers. Dit zijn ook beroepen waar het risico op infectie groot is. De winnaars zijn de grote restaurantketens en supermarkten, multinationals zoals in de farmacie en de online-verkoop, online opleidingen en bedrijven voor cloud computing. In volle crisis kon Amazon honderdduizenden nieuwe werknemers aanstellen. Dit is een voorbeeld hoe de een zijn dood (de kleine middenstanders) voor een ander zijn brood is.
De maatregelen die de regeringen tijdens de pandemie nemen versterken de positie van internetbedrijven en van experts. De vraag is in hoeverre deze maatregelen na de pandemie gehandhaafd zullen blijven. De kans dat de controle van de overheid en de macht van internetbedrijven in stand wordt gehouden is alles behalve denkbeeldig.
Het zou best kunnen zijn dat in het meest kapitalistische land ter wereld, de Verenigde Staten, bovengenoemde problemen het best aangepakt of vermeden zullen worden. President Trump bijvoorbeeld had volgens Kimberley Strassel, columniste bij de *Wall Street Journal*, in haar boek *'Resistance: How Trump haters are breaking America'*[64], de macht van de centrale overheid met een derde verminderd ten voordele van de staten. In de staten kunnen bestuurders beter rekening houden met lokale omstandigheden. Vanaf het begin van de pandemie werd een uitzonderlijke

---

[64] Strassel, K. (2019). *Resistance (At All Costs): How Trump Haters Are Breaking America*. New York: Twelve.

filosofie gehanteerd, namelijk dat de overheid en de private sector met elkaar moesten samenwerken, waarbij de overheid de laatste sector niet voor de voeten loopt. Strassel noemt dit een briljant idee want het bedrijfsleven is gewend om zo effectief mogelijk te werken. Bovendien kunnen op die manier de beste krachten in de Verenigde Staten hun steentje bijdragen. Veel bedrijven tonen daarom hun solidariteit en betalen hun werknemers door. Bernie Sanders werd in dit constructieve klimaat irrelevant.

De prominente rol die het Amerikaanse bedrijfsleven speelt in de bestrijding van de gevolgen van de pandemie staat in schril contrast met het Europese beleid en is door het Chinese autoritair regime helemaal niet te benaderen. In Europa is het de overheid die haar stempel drukt op het beleid. Vandaar dat het beleid gekenmerkt wordt door de klassieke tekortkomingen: Oostblok-kwaliteit, compromissen die leiden tot maatregelen die voor velen onbegrijpelijk zijn, niemand die aansprakelijk gesteld kan worden, onduidelijkheid over wie voor wat verantwoordelijk is en gesjacher achter de schermen door lobbygroepen. Deze treurnis kan maanden duren.

Het is paradoxaal dat een president die zelf miljardair was een beleid voerde dat een zegen was voor de Amerikaanse arbeiders. Dat komt onder andere omdat Trump als vastgoedontwikkelaar destijds dagelijks contact had met bouwvakkers. Hij spreekt hun taal en kent hun leefwereld. Trump komt beter op voor de gewone man dan de Europese salonsocialisten die door het promoten van de massa-immigratie de arbeiders hun wijken en hun solidaire gemeenschap hebben ontnomen. Europese socialisten zijn, zonder het zelf te beseffen, de nuttige idioten van het kapitalisme. De slogan ‘Verboden te verbieden’ van mei ’68 gaf het kapitalisme de vrijheid om *rücksichtslos* haar slag te slaan. Het door de linkse ideologie geïndoctrineerde journaille van de mainstream media wentelde zich in haat en greep elke gelegenheid aan om Trump de grond in te boren.

De haat van links bewijst het gelijk van Trump. Hij was president die de gewone man zijn stem heeft teruggegeven en daarmee de democratie heeft gered. Dat hij voor een Europeaan misschien af en toe wat vreemd overkomt doet er niet toe. Trump is gewoon een typische Amerikaan van de eerlijke en goede slag. Het siert hem dat tegen zijn instinct als zakenman om voor de economie te kiezen, hij toch akkoord ging met een *lockdown*. Dat laatste leidde weliswaar tot grote werkloosheid, maar op de iets langere termijn zullen de Verenigde Staten beter en eerder dan welk land ter wereld uit de recessie komen.

8.14 *Hippe, vrolijke politici en grote maatschappelijke problemen*

Aan de ene kant hebben we het nog nooit zo goed gehad. De economie draait op volle toeren en op de vraag of onze landgenoten zich gelukkig voelen, antwoorden de meesten volmondig ja. Aan de andere kant zitten we in een crisis op politiek en sociaal vlak en is er ook sprake van een klimaatcrisis, alhoewel sommigen dit laatste ontkennen. De politieke partijen zijn hopeloos verdeeld en versplinterd, de massa-immigratie brengt de problemen uit het Midden-Oosten en Afrika naar onze contreien en in de zomer is het 40 graden warm.

Volgens de Amerikaanse, in Israël geboren politiek analist Yuval Levin in zijn boek '*A time to build'*[65], zijn het ontbreken van verbondenheid en een gebrek aan vertrouwen in de instituties de belangrijkste oorzaken van de maatschappelijke malaise. De individuen kunnen zich best gelukkig voelen, maar de samenleving is geen lege ruimte die opgevuld wordt met individuen. Er zijn ook sociale instituties zoals de regering, de Tweede Kamer, het onderwijs, het gezin, het bestuur van het dorp of de stad waar we wonen. We maken die instituties tot wat ze zijn en de instituties geven ook vorm aan ons persoonlijk en sociaal leven. Dank zij de instituties werken de mensen samen om hun doelen te bereiken. Als de instituties falen en de burgers er geen vertrouwen meer in hebben, ontstaat een groot maatschappelijk probleem. Dat is de situatie waarin we nu zitten.

De meeste instituties zijn stabiel en bieden houvast aan de individuen. Onze democratische instellingen zijn er een voorbeeld van en vooral het gezin is eeuwenlang de hoeksteen van de samenleving geweest. Het kan echter noodzakelijk zijn dat de instituties zich aanpassen aan de nieuwe werkelijkheid. Nu beide ouders vaak werken of de huwelijkspartners geen kinderen kunnen verwekken omdat ze beiden van hetzelfde geslacht zijn, is het traditionele kerngezin geen vanzelfsprekendheid meer. De vraag is of daarmee de hoeksteen van de samenleving wegvalt, zodat de instorting nabij is.

Zijn onze democratische instellingen nog aangepast aan de nieuwe werkelijkheid? Is het poldermodel nog effectief nu boeren en vissers gedwongen moeten worden de natuur niet verder te vervuilen en uit te putten? Moeten we vrijheid van onderwijs nog verder garanderen indien bijvoorbeeld de Ku Klux Klan uit de VS het in haar hoofd zou krijgen hier een onderwijsnet op te richten?

Volgens Levin zijn politici meer bezig met hun PR dan met hun werkelijke opdracht. Het zijn *performers* geworden, een soort acteurs die zich beter moeten voordoen dan zij in werkelijkheid zijn. Hun gedrag passen zij aan hun volgers en toehoorders aan. De politiek biedt hen een platform voor bekendheid en invloed. Het gaat niet meer om expertise en ervaring. Neen, de politici van

---

[65] Levin, Y. (2020). *A Time to Build: From Family and Community to Congress and the Campus, How Recommitting to Our Institutions Can Revive the American Dream*. New York: Basic Books.

tegenwoordig moeten jong, vrolijk en hip zijn, al bekend van de televisie en het liefst zonder ervaring zodat ze de complexiteit van de problemen niet zien en daarom met simpele voorstellen de harten van de burgers weten te beroeren.
Wat hier ontbreekt zijn politici die hun verantwoordelijkheid opnemen voor alle burgers en voor de toekomstige generaties. De vraag die elke politicus zich voortdurend zou moeten stellen is: Hoe moet ik mij verantwoordelijk gedragen? Diezelfde vraag moeten academici, leerkrachten en andere invloedrijke volwassen zich ook stellen. Desnoods tegen de gangbare opinie en het politiek correcte denken in. Maar waar zijn de moedigen die dit aandurven?
Er zijn ook nieuwe instituties zoals Facebook, Twitter en YouTube. Die kunnen een grote impact hebben op individuen. De polarisatie in de samenleving neemt toe. Het onderscheid tussen waarheid en fake news is nog moeilijk te maken. De verkiezingen worden erdoor beïnvloed. Het vertrouwen in de journalistiek bevindt zich op een dieptepunt. De overheid weet zich geen raad met deze nieuwe ontwikkelingen.
Wat is de oplossing om de verbondenheid tussen de burgers en het vertrouwen in de instituties te herstellen? *Top-down* is geen optie. Evenmin de verwachting dat een macht van buitenaf het voor ons zal oplossen. Het gaat ook niet om afwijzing of vernietiging van de instituties, want ze zijn hard nodig om de burgers te behoeden voor eenzaamheid en deprivatie. Het gaat om het hervormen en versterken van de instituties. Dat kan het best van binnenuit en *bottom up*.
We moeten beginnen met de problemen die we elke dag ervaren, te benoemen. Neem bijvoorbeeld het lerarentekort. Honderden miljoenen extra subsidie zullen het niet oplossen. We voelen ons simpelweg niet meer verbonden met mensen die onze normen en waarden niet delen. Ik woonde destijds in een dorp in de Betuwe met uitsluitend blanke kinderen op de scholen. De leerkrachten waren gewaardeerde leden van onze gemeenschap. Op schoolfeesten deden ouders enthousiast mee. Het was heerlijk om op die scholen les te geven.
Vrienden van mij woonden in Mill, een Noord-Brabants dorp. Toen op een paar kilometer een groot asielzoekerscentrum werd gevestigd, was het eerste wat de dorpelingen leerden dat ze de was niet meer buiten te drogen konden hangen. Verbondenheid met deze vreemdelingen zou nooit tot stand komen.
Dit zijn twee concrete voorbeelden om aan te tonen waar we moeten beginnen om verbondenheid en vertrouwen in de instituties te herstellen. De multiculturele samenleving is een ramp omdat de verbondenheid tussen de burgers wegebt en het vertrouwen wegvalt in de politiek die deze problemen heeft veroorzaakt en laat doorsudderen.

8.15 *Dankzij de parlementaire democratie gaan we er allemaal aan*

In een interview met Martin Heidegger[66] in 1966 werd hem het volgende probleem voorgelegd: ’Alles functioneert. Er worden steeds meer elektriciteitscentrales gebouwd. Er wordt flink geproduceerd. De mensen hebben het goed in dat deel van de aarde waar de techniek het verst is gevorderd. We leven in welstand. Wat mankeert er eigenlijk aan?’. Hierop antwoordde Heidegger als volgt: ’Alles functioneert. Dat is juist het beangstigende, dat het functioneert en dat het functioneren aanzet is tot steeds verder functioneren en dat de techniek de mens steeds meer van de aarde losrukt en ontwortelt… We hebben geen atoombom meer nodig, de ontworteling van de mens is er al… Dat is geen aarde meer, waarop de mens nu leeft… Het land wordt op een onvoorstelbare wijze verwoest’.

We zijn nu meer dan een halve eeuw verder. De techniek is ondertussen informatietechnologie geworden. Er wordt zo extreem geproduceerd dat leven op aarde steeds meer wordt bedreigd. De natuur wordt zo verstoord dat de een na de andere natuurramp op ons afkomt. De landschappen worden verwoest door windmolenparken, snelwegen en nieuwe bouwprojecten. De moderne techniek heeft op planetair niveau de mens in haar greep. De politiek is machteloos, waardoor de vraag oprijst of democratie nog het juiste antwoord kan bieden.

Het vervolg van dit interview met de Duitse filosoof gaat over de vraag of we nog in staat zijn na te denken over hoe we aan de macht van de techniek kunnen ontsnappen. Is de absolute technische staat misschien nabij? Volgens Heidegger biedt de filosofie geen uitweg meer. We kunnen ons niet meer bezinnen over het karakter van de moderne techniek: ’Alleen nog een God kan ons redden’, want ’voor ons, mensen van nu, is de grootte van wat gedacht moet worden te groot’. Dat de grootste filosoof sinds Plato zoiets zegt, is een merkwaardigheid op zich. Met onze rationaliteit redden we het niet. We zijn overmeesterd door de door onszelf getechnologiseerde wereld.

De pessimistische voorspelling van Heidegger is ondertussen uitgekomen. In ons denken zijn we geen stap verder gekomen. Het probleem is te groot om het te kunnen vatten. Artificiële Intelligentie met behulp van big data zal ons niet helpen en integendeel ons nog verder in de greep van de techniek brengen. Bij AI weet men vaak niet wat de logica is achter de besluitvorming. Zijn we misschien al slaven geworden? Facebook, twitter, instagram en de alomtegenwoordige aanwezigheid van smartphones illustreren perfect onze ‘verslaafdheid’ en afhankelijkheid van de techniek. Zelfs de verkiezingen en de agenda van de parlementen en politici worden in sterke, soms

---

[66] Heidegger, M.(2002). *Alleen nog een God kan ons redden: Der Spiegel in gesprek met Martin Heidegger*. Kampen: Uitgeverij Klement.

absolute zin bepaald door wat op internet circuleert. Eén kort filmpje over een brutale aanhouding met fatale afloop, brengt de hele wereld in rep en roer en brengt een nieuwe beeldenstorm op gang. Ik heb enige tijd de illusie gehad een brug te kunnen leggen tussen links en rechts. Buitengewoon naïef in een wereld die meer en meer polariseert. Tegenstanders zijn niet bereid om naar elkaar te luisteren. Er is geen dialoog meer mogelijk. Schrijf ik iets dat links niet bevalt, dan ben ik een fascist. Is het niet naar de zin van rechts, dan ben ik een naïeve dromer. Het gebrek aan dialoog betekent noch min, noch meer dat mensen van links en mensen van rechts niet meer kunnen denken. Het is niet alleen meer de grootte van wat gedacht moet worden dat voor ons mensen te groot is, er wordt niet meer gedacht in de zin van diep en zelfkritisch nadenken.

Als Heidegger zegt dat alleen een God ons nog kan redden, dan kunnen we dit anders formuleren. De bedreigingen die op ons afkomen (of een God hier een hand in heeft, laat ik in het midden), zullen de mensheid dwingen tot gezamenlijke actie. Desnoods moet er een staatsgreep komen van politie en leger om te redden wat er nog te redden valt. De coronapandemie biedt hier een mooi voorbeeld van. De politie heeft ervoor gezorgd dat iedereen in het gareel liep en aan de afgekondigde maatregelen gehoorzaamde. In Kinshasa is het een paar keer gebeurd dat wie geen mondkapje droeg, werd neergeknald ondanks Black Lives Matter. In Frankrijk werden de Gele Hesjes maanden in toom gehouden door een onverbiddelijke en brutale politiemacht. De mainstream media zwijgen hier in alle talen over, want dat Macron in feite hiermee een staatsgreep heeft gepleegd en democratische grondrechten aan zijn laarzen lapt, mag niet worden gezegd. Ooit komen er NGO's met militaire macht om de regenwouden in Zuid-Amerika en Afrika te beschermen. Nu al worden stropers in natuurparken vanuit de lucht uitgeschakeld. Zodra andere bedreigingen plaatsvinden, kunnen we meer radicale ingrepen verwachten. De wereld is rijp voor een machtsovername, niet door Greta en haar apostelinnen, maar naar ik hoop door wijze staatsmannen. Als het volk niet meer kan denken, dan moet een wijze het voor hen doen. Einde parlementaire democratie om de mensheid en de aarde te redden, zo niet dan gaan we met z'n allen om zeep.

Als democratie wordt vervangen door wijsheid kunnen we opnieuw een wereld opbouwen op menselijke maat. Een wereld die zich heeft verlost van de dictatuur van de techniek. Wat wordt met wijsheid bedoeld? Daar kan een simpel antwoord op worden gegeven: we zijn niet de eigenaar van de aarde. De aarde is ons gegeven, is bestemd voor alle mensen en ook voor de toekomstige generaties. Wat de aarde voortbrengt, is voor allen bestemd. Dat geldt zowel voor de vruchten van de aarde als voor de grondstoffen. Wijsheid is respect voor wat ons is gegeven, is rekening houden

met de kwetsbaarheid van de aarde en van alles wat er op groeit en leeft en is rechtvaardigheid in de verdeling van de opbrengst. Met deze ene zin is het politiek en economisch programma voor de komende tijd omschreven. Of zou het moeten omschrijven.
Is dit laatste een illusie? De lockdown was noodzakelijk tijdens de pandemie. Het lucht- en autoverkeer lag nagenoeg stil. De mensen bleven in hun eigen omgeving. Het bleek hoe belangrijk het is om zelfvoorzienend te zijn. Er ontstond een zekere rust. Plotseling bleek dat veel grote kantoren niet noodzakelijk zijn. Nieuwe lokale initiatieven kwamen tot stand en zullen wellicht een vervolg krijgen. Dat zal waarschijnlijk onvoldoende zijn om een nieuw politiek en economische beleid op gang te brengen. Als een God ons wil redden, dan komt er een volgende catastrofe, misschien de grootste klap ooit. Dan hebben we onze les geleerd en zullen we tot bezinning komen. Het eindresultaat zal zijn dat we de menselijke maat terugvinden.
Om te eindigen met een optimistische noot verwijs ik naar al die mensen, overal in de wereld, die de straat opkomen voor minder racisme, voor het klimaat en voor al wat als onrecht wordt aanzien. Een wijze staatsman kan al deze mensen mobiliseren, zodat links en rechts solidair samenwerken om de bedreigingen die in deze 21ste eeuw op ons afkomen, aan te kunnen. Die staatsman zal ook weten dat de vrede en de welvaart in de islamitische landen en in zwart Afrika slechts tot stand kunnen komen als de moslims en de zwarten overal ter wereld hun verantwoordelijkheid voor hun eigen beschaving opnemen. We zullen in deze eeuw al onze krachten moeten bundelen en dat kan alleen door mensen die zich met elkaar verbonden weten door een gemeenschappelijke geschiedenis van eeuwen ver en gemeenschappelijke normen en waarden.

8.16 *Een superkrachtig antwoord op de destructie van onze beschaving*

De grootste overwinning van links is het volledig van tafel vegen van het christendom. De linkse dictators Stalin en Hitler waren daar bijna in geslaagd. Het werk werd afgemaakt door de West-Europese linkse beweging, achter het masker van de ‘Universele Rechten van de Mens’.
Rechts heeft niet de kracht om het gevaar van links af te wenden. Links breekt de westerse cultuur, moraal en sociale orde volledig af. Humanistisch en atheïstisch conservatief rechts beschikt niet over een coherente structuur en partij en ook niet over een leider die onze beschaving kan redden. Tijdens de Amerikaanse Eric Metaxas Radio Show van 23 juni 2020, was de bekende Britse journalist Peter Hitchens hier heel pessimistisch over.
Het is niet mijn bedoeling humanisten en atheïsten te overtuigen van de waarde van het christendom voor onze beschaving. Atheïsme zie ik trouwens als een noodzakelijke fase om tot een volwassen

levensvisie te komen. Hier wil ik de vraag beantwoorden hoe een superkrachtig antwoord gegeven kan worden op de afbraak van onze Europese beschaving door links. De kans ligt namelijk voor het grijpen, dankzij alle dreigingen waarmee we nu te maken hebben en die op ons afkomen. Voor de massa zal duidelijk worden tot welke puinhoop de ideologie van links leidt. Het krankzinnig idee van de multiculturele samenleving zal ooit in de geschiedenisboeken het 'Tijdperk van de Westerse Waanzin' genoemd worden. China, India en Japan hebben hier geen last van en zullen hun beschaving van vele duizenden jaren rustig kunnen vervolgen.

Het paradoxale is dat links het goed bedoelt. Gelijkheid en diversiteit vormen de heersende ideologie die het christendom heeft vervangen. Zoals iedereen weet zijn mensen niet gelijk. Er zijn bijvoorbeeld dommeriken en slimmeriken. En geen mens is identiek aan een andere. Diversiteit is mooi, maar tijdens de coronapandemie lijkt het toch beter de grenzen te sluiten voor wie ons kan besmetten.

De coronapandemie biedt een mooi inkijkje in de revolutionaire tijden die op gang zijn gekomen. Er is een overreactie van de politiek. Er wordt onder de bevolking constante paniek en angst gevoed. De pandemie wordt voorgesteld als iets waaraan we allemaal zullen doodgaan als er geen drastische maatregelen worden genomen. Die maatregelen brengen enorm veel schade toe, niet alleen op economisch gebied, maar ook in de geesten van de mensen. Het is nog gissen naar de psychosociale gevolgen op de langere termijn. De jeugd is al de dupe van tekort aan onderwijs. Angst en paniek zijn geen goede raadgevers en belemmeren de mensen om rationeel te denken.

De pandemie staat trouwens niet alleen. De klimaatbeweging blijft doorsudderen en zal beslist opnieuw opflakkeren. Black Lives Matter zal bij een nieuw incident in alle hevigheid losbarsten. Populistische groepen staan elkaar naar het leven. De polarisatie in de politiek is in de meeste westerse landen sterk toegenomen, naast een versplintering van het politieke landschap waardoor een efficiënt beleid moeilijk wordt. Het lijkt voor de hand te liggen dat er een verband is tussen al die opduikende vormen van opstandigheid. De mensen voelen aan dat er iets op handen is.

Om de zwakte van rechts aan te tonen, haalt Hitchens het voorbeeld aan van Boris Johnson. Volgens hem leidt Johnson een regering van *teenagers* die niet in staat zijn ordelijk te denken en zorgvuldig te kiezen tussen de mogelijke alternatieven. Tijdens de coronapandemie speelden ze paniekvoetbal. Ze konden geen fouten erkennen en leerden niet van hun fouten. Boris Johnson is een goed acteur, komt charismatisch over, maar mist de kwaliteiten om het land te leiden. Is er in de andere Europese landen een verschil? Zien we soms geen puberaal gedrag bij onze bekvechtende politici?

Door het gebrek aan leiderschap zal bij de bevolking meer en meer het besef groeien dat de veiligheid en voorspoed op het spel staan. Het failliet van het door de linkse ideologie geïnspireerde politieke beleid van de afgelopen decennia zal hard aankomen. De geschiedenis leert dat als de regering faalt in het in stand houden van de basisvoorwaarden voor de samenleving, de revolutie voor de deur staat. De coronapandemie brengt dit moment naderbij. De westerse regeringen verliezen de grip op de situatie.

Hierboven pleitte ik voor een superkrachtig antwoord op de destructie van onze beschaving door links. Drie prioriteiten kunnen als voorbeeld dienen. Het eerste betreft de instantie die over onze veiligheid moet waken. In de Verenigde Staten wil links '*defund the police*'. Hier is dat al min of meer het geval bij de politiemensen die als maatschappelijk werkers moeten optreden. Tweede voorbeeld is de macht van nationale en Europese rechtbanken, die bijvoorbeeld wat betreft het klimaat- en immigratiebeleid de plaats innemen van de parlementen en de regering. Ten derde is er het diversiteitsbeginsel dat verhindert de islam te zien als een imperialistische ideologie die zich met geweld wil opdringen; iets wat we al meer dan duizend jaar weten en daar zal GroenLinks niets aan veranderen. De laatste staatsmannen die voor het christendom durfden op te komen, Churchill en De Gaulle, hebben hier in de krachtigste termen voor gewaarschuwd. Zij zouden de massale en permanente immigratie nooit toegestaan hebben. Ik zie de aanwezigheid van miljoenen moslims in Europa als een meevaller, want met absolute zekerheid kan voorspeld worden dat de hel van Libanon zich hier zal herhalen. Het volk *moet* zich dan wel verzetten. Uiteindelijk zal blijken dat de massa-immigratie de ontwikkeling van islamitische landen en zwart Afrika heeft belemmerd. Rechts zal in deze eeuw, samen met de talloze moslims en zwarten van goede wil, vrede, welzijn en welvaart brengen in die landen.

Wat is dan dat superkrachtige antwoord? De grondwet van de Verenigde Staten begint met '*We the people*'. Het volk, dat is de grondwet. Zowel Europa als de VS bevinden zich nu in een existentiële crisis. De politie ondervindt elke dag aan den lijve wat er fout gaat in onze samenleving. Vanuit die hoek verwacht ik een staatsgreep, in de eerste plaats in Frankrijk, om orde op zaken te stellen. De macht van de parlementen moet worden hersteld. Dit zal automatisch volgen als rechts de absolute meerderheid zal behalen. '*We the people*' zullen met ons stemgedrag dit realiseren, want de ogen van de burgers gaan open.

Wat de massa-immigratie betreft valt te verwachten dat radicale economische ingrepen (bijvoorbeeld om de opwarming van de aarde tegen te gaan) een terugkeer naar de landen van

herkomst spontaan op gang zal brengen. Dit laatste zal velen nog onwaarschijnlijk lijken, maar elke revolutionaire verandering overviel ons tot grote verrassing van de massa.
Kortom, ik ben optimistisch. Aan corona, aan BLM, aan de economische turbulentie en aan andere chaos veroorzakende gebeurtenissen zullen we te danken hebben dat we de waanzin van links definitief achter ons laten. In Rusland is dat al min of meer gelukt en de orthodoxe kerk krijgt daar de plaats die haar toekomt.

8.17 *Hoe in een democratie ons bevrijden*

Waren alle mensen engelen dan was er geen regering nodig. Er lopen echter te veel schurken rond; daarom moeten de mensen geregeerd worden. Er zijn niet alleen schurken. Er zijn ook velen die menen de waarheid te bezitten. Daarom is niet alleen een regering nodig, maar ook een parlement en rechtbanken om te voorkomen dat de bezitters van de absolute waarheid een tirannie opleggen. In de Verenigde Staten en Europa wordt hier verschillend over gedacht.
De Verenigde Staten zijn al meer dan 200 jaar er wonderwel in geslaagd te voorkomen dat schurken naar de macht grijpen, dat Links of Rechts een dictatuur vestigt en als een president te veel macht naar zich toetrekt, is er het Congres en het Hooggerechtshof om hem tot de orde te roepen. In Europa daarentegen hebben monarchieën, communisten, socialisten en fascisten de afgelopen 120 jaar lelijk huis gehouden. Miljoenen mensen zijn gestorven ten gevolge van regeringen die het beter meenden te weten, die dachten het antwoord te hebben op alle problemen of die zeker wisten dat een minderheidsgroep een wereldwijd complot smeed tegen de Europese beschaving.
Wat is de oorzaak van dit verschil? Volgens John Yoo, hoogleraar aan de Rechtenfaculteit in Berkeley in zijn boek '*Defender in chief: Donald Trump's fight for presidential power*'[67], ligt de oorzaak in de Amerikaanse grondwet. Die grondwet vertraagt namelijk elke poging tot verandering. Wie een goed idee heeft, moet het eerst laten passeren in het Huis van Afgevaardigden, de Senaat, bij de president en het Hooggerechtshof. De grondleggers van die grondwet waren, als goede protestanten, nogal pessimistisch over de menselijke natuur. Het moest kost wat kost worden vermeden dat mensen die menen op alles het juiste antwoord te hebben, absolute macht zouden verkrijgen. Volgens Yoo is dat precies de reden waarom mensen van over de gehele wereld naar de VS willen komen.

---

[67] Yoo, J. (2020). *Defender in Chief: Donald Trump's Fight for Presidential Power*. New York: Macmillan.

Een ander belangrijk punt van de Amerikaanse grondwet is dat de uitvoerende en wetgevende macht gescheiden moeten blijven. In geval van crises en nood kan de president direct optreden. Indien de macht bij het Congres zou liggen, moeten de leden eerst bijeengeroepen worden, wat in het geval van ernstige bedreigingen rampzalig kan zijn. De president is er altijd en kan de natie beschermen. Het Congres kan de president niet dwingen om oorlog te gaan voeren en kan ook niet verhinderen dat hij de VS terugtrekt uit conflictgebieden, hoe hard de afgevaardigden in het Congres het ook willen.

Volgens Yoo is Trump de redder van de Amerikaanse grondwet en van de democratie. Hij verhinderde dat de administratie, die al jaren steeds in omvang groeide, te veel macht krijgt en buiten de controle van de politiek dreigt te komen. President Obama heeft destijds duizenden partijgenoten een vaste aanstelling gegeven in Washington. De *liberals* hebben er alles aan gedaan om het beleid van Trump te torpederen. Hier zien we opnieuw hoe Links de waarden ondermijnt waarop de samenleving steunt. Dit doet mij denken aan de uitspraak van Roger Scruton die, na zijn ervaring met de verwende babyboomers in Parijs die in opstand kwamen tegen de maatschappij en zelf niets te bieden hadden, het volgende zei: ’Er is een alternatief voor revolutionaire verandering en dat is niet veranderen’. Scruton voegde er sarcastisch aan toe dat alleen in de Anglosphere dit idee kan opkomen.

Nu zou opgemerkt kunnen worden dat de president teveel macht naar zich kan toetrekken. Als het Amerikaanse volk het daarmee niet eens is, kunnen ze hem al na vier jaar terug naar huis sturen. Volgens Yoo voerde Trump campagne als een populist, maar hij regeerde als een constitutionele conservatief. Hij verdedigde tradities, instituties en de grondwet. De administratie was zijn grootste vijand, want de administratie wil geen controle van de politiek.

De Amerikaanse grondwet heeft nog een ander mechanisme om te voorkomen dat demagogen of dictators in de VS aan de macht komen, namelijk het Kiescollege. Er zijn geen directe verkiezingen van de president. Dat loopt via dit college, waarin ook weinig bevolkte staten een belangrijke stem hebben. Zonder het Kiescollege zou Hillary Clinton president van de Verenigde Staten zijn geworden. In het bovenstaande zijn voldoende argumenten te vinden om te bewijzen aan welke ramp het Amerikaanse volk ontsnapt is.

Welke lessen kunnen we hieruit trekken voor Europa? Op grond van onze geschiedenis en cultuur zullen de Europeanen nooit een Verenigde Staten van Europa aanvaarden. Ook zie ik niet dat we ooit achter een Europese Leider zullen staan. We hebben in twee wereldoorlogen gevochten opdat elk land zijn soevereiniteit en vrijheid zou behouden. Toch kunnen we veel leren van de VS om oorlogen te voorkomen en van Trump in het bijzonder, om ons te bevrijden van de tirannie van

technocraten. De Europese Unie is geen door het volk gekozen regering, geen congres, maar gewoon een bureaucratie. Dat maakt het begrijpelijk waarom de EU geen grondwet heeft. De kern van het probleem is dat onduidelijk is wie voor wat verantwoordelijk is en wie kan worden aangesproken op het falen van het beleid. Bij Covid-19 bijvoorbeeld, de ergste crisis sinds de oorlog, leek het alsof de EU niet bestaat. De Europese beschaving staat op het spel door de massa-immigratie. Noord-Afrikaanse jongeren voeren in Europese landen een ware terreur uit en maken wijken tot een hel. Niemand durft hier een einde aan te maken.
Voor Europa ligt de oplossing in een confederatie van soevereine staten, die goed samenwerken op economisch gebied, alsook inzake het buitenlands beleid en defensie. Voor de veiligheid van de burgers en de bescherming van onze tradities, onze instellingen en onze ethiek is er echter in elk land een Trump nodig, die de bevoegdheid heeft om krachtig op te treden. Doet die leider z'n werk niet goed, dan vliegt hij bij de volgende verkiezingen de deur uit. Laat dus elk land zelf beslissen hoe de bovengenoemde, onze democratie ondermijnende problemen op te lossen. Een noodzakelijke maatregel om dit mogelijk te maken is het afschaffen van Europese rechtbanken, zodat elk land soeverein kan handelen. Zou Hongarije misschien het goede voorbeeld geven?

8.18 *Moraal ontbreekt in de politiek en de economie*

Er was weinig weerstand tegen de hypothese dat de Covid-19-pandemie langzaam zou uitdoven. Volgens deze hypothese zullen economische activiteiten opkrabbelen. De werkloosheid zal stilaan afnemen. De meeste mensen zijn voldoende veerkrachtig om tegenslagen te overwinnen. We zullen weer leven als vanouds. Diegenen die beweren dat na de pandemie het nooit meer zal zijn als voorheen, zullen zich met schaamte terugtrekken en hopen dat hun wartaal wordt vergeten.
In een beschaafd land is het uiteraard onzinnig om weerstand te hebben tegen een hypothese. Een hypothese is iets wat onderzocht moet worden. Als het resultaat onwelgevallig is, dan zal een rationeel mens zijn wereldbeeld aanpassen. Slechts lieden met gebrek aan beschaving voeren een strijd tegen de waarheid.
Het is belangrijk rekening te houden met andere hypothesen over deze pandemie. Stel dat de pandemie jarenlang aanhoudt en dat de gevolgen versterkt worden door crises op andere domeinen. De polarisatie in de samenleving kan nog sterker toenemen. De gevolgen van de klimaatverandering laten zich nu al voelen. De massa-immigratie houdt niet op. De mensen voelen zich niet meer thuis en veilig in hun eigen land. Die cumulatie van spanningen is hèt recept voor oorlogen, burgeroorlogen, anarchie en een nieuwe holocaust. Dan komt er een periode van barbarij

en duisternis. Als deze hypothese klopt, dan kan de mensheid slechts overleven als iedereen zich houdt aan morele normen en waarden. Het is nu juist een gebrek aan een gemeenschappelijke morele code dat de westerse beschaving in de gevarenzone brengt.

We leven in een crisissituatie en volgens Jonathan Sacks, een van de meest vooraanstaande rabbijnen in het Verenigd Koninkrijk, in zijn boek '*Morality: Restoring the common good in divided times'*[68], wordt dit veroorzaakt door een gebrek aan een sterke gemeenschappelijke morele code en de voorrang die wordt gegeven aan het eigenbelang boven het belang van de samenleving. Zorg en solidariteit voor de anderen worden gezien als een zaak voor de Staat, maar die zegt niets over hoe we moeten leven. Vrijheid is echter onmogelijk zonder moraal en zonder gevoel van verantwoordelijkheid. De moraal die ons met elkaar verbindt is een zaak van iedereen.

De moraal ligt aan de basis van een vrije samenleving. Deze waarheid is in het Westen op de achtergrond geraakt. Dit brengt de cohesie in de samenleving in gevaar. Er zijn drie instellingen die het fundament leggen voor die cohesie: de economie die welvaart creëert en verdeelt; de politiek die de macht wettigt en verdeelt; en de ethiek of het geheel van normen en waarden die we met elkaar delen.

De economie betaalt mensen om te doen wat van hen wordt verlangd. De politiek dwingt mensen om zich aan de wet te houden (in de coronatijd was dit zeer actueel). De ethiek overtuigt mensen om zich te houden aan de gedragsregels overeenkomstig de gemeenschappelijke waarden. Dit overtuigen, of liever inspireren van mensen om zich te houden aan de moraal wordt sinds mei 1968 steeds moeilijker. Om te voorkomen dat iedereen zijn persoonlijke vrijheid opeist ten koste van anderen, gaat de politiek ervan uit dat mensen betaald of gedwongen moeten worden om juist te handelen. Het vertrouwen in elkaar en het gevoel van verbondenheid ontbreken. De Duitse bondskanselier Merkel en andere voorstanders van de massa-immigratie en de multiculturele maatschappij hadden niet begrepen wat het fundament is van een ware, menselijke samenleving. Onder het mom van de mensenrechten zien ze slechts politieke en economische belangen.

Hoe kon het zo verkeerd lopen, vraagt Sacks zich af. Het is een wijsheid van duizenden jaren her dat onze vrijheid afhankelijk is van een gemeenschappelijke ethiek. De moraal creëert vertrouwen en verbondenheid, waardoor we niet steeds op de hoede moeten zijn voor geweld, uitbuiting en verraad. Als we ons bijvoorbeeld houden aan de regel dat vrouwen met respect behandeld moeten worden, dan hebben ze geen last van gesis op straat en kunnen ze vrij bewegen op straat of zich kleden zoals ze het zelf willen.

---

[68] Sacks, J. (2020). *Morality: Restoring the Common Good in Divided Times*. New York: Basic Books.

In de welvaartsstaat is er de neiging om alles over te laten aan de economie en de politiek. Daar profiteren de machtigen en rijken het meest van. De #MeToo-beweging was voornamelijk gericht tegen het machogedrag van machtige mannen. De politiek is een machtspel geworden, waarbij de tegenstander aanvallen wordt gezien als de beste strategie. Dit creëert nog meer verdeeldheid, cynisme en gebrek aan onderling vertrouwen. De economie en de politiek alleen zullen de huidige crisis niet oplossen.
Economie en politiek vormen de arena van de competitie. De moraal is de arena van samenwerking. Hoe meer competitie en hoe minder samenwerking, hoe ruwer de samenleving wordt, hoe meer verliezers er zijn, hoe minder vertrouwen in elkaar. Dit is voor de advocatuur een gouden tijd.
Het is duidelijk dat om onze beschaving op het goede spoor te brengen, we onze verantwoordelijkheid, onze gemeenschappelijke normen en waarden moeten terugvinden. Een Ik-gerichte samenleving wordt dan een meer Wij-gerichte samenleving. Wie rijk is, zorgt voor de armen. Wie sterk is, komt op voor de zwakkeren. Een gemeenschappelijke morele basis is in deze eeuw, waar zoveel dreigingen op ons afkomen, meer dan ooit noodzakelijk.
Mijn stelling is dat die gemeenschappelijke morele basis in een multiculturele samenleving er nooit zal komen. Zonder ethiek zijn economie en politiek gelijk te stellen aan oorlog. Biologische krachten hebben dan de overhand en bij een cumulatie van spanningen kunnen we het ergste verwachten. Als een herhaling van de pandemie zou leiden tot een diepe economische recessie, enorme stijging van de werkloosheid en een afbouw van de sociale voorzieningen, dan ontstaat zonder een gemeenschappelijke ethiek een strijd van allen tegen allen. Pandemieën zullen onweerlegbaar aantonen dat de multiculturele samenleving niet is vol te houden.
Om een oplossing aan te reiken geef ik het voorbeeld van allochtone jongeren die tot gewelddadige acties overgaan in de Europese steden. Velen van hen hebben geen toekomstperspectief en presteren niets waarmee ze waardering zouden kunnen krijgen. Dit probleem kunnen we in onze samenleving niet oplossen. De problematiek van de ene generatie wordt naar de volgende overgedragen. Enkele jaren geleden trokken er duizenden naar Syrië om te strijden voor de kalifaat. Toen hadden ze een doel en vonden ze een gemeenschap waar ze gewaardeerd werden. Hun ideaal was echter destructief. Indien ze nu massaal zouden helpen bij de wederopbouw van islamitische landen, ontsnappen ze uit de vicieuze cirkel van haat en verwerping.
Als de spanningen in de wereld ondraaglijk zouden worden en een oorlog van allen tegen allen dreigt, zal op dezelfde manier de multiculturele samenleving afgebouwd worden om in de landen van herkomst de verantwoordelijkheid op te nemen. Daar kunnen de moslims volgens hun eigen ethiek bijdragen aan de vrede, het welzijn en de welvaart. Nu wordt vaak met trots vermeld hoe een

immigrant een arts of een leraar is geworden. Hebben ze in het Midden-Oosten misschien geen artsen en leraren nodig?

8.19 *Het leven van de gewone man wordt door de politiek verwoest*

Er is een verband tussen het hedendaags conservatisme en het kabbalisme, een joodse mystieke beweging die ontstond in de twaalfde eeuw. Ik vraag de moderne, rationele en ongelovige lezer geduld om, ondanks de religieuze connotaties in dit opstel, aandacht te schenken aan de kern van de zaak. Het gaat om de vraag hoe we de menselijkheid van de mens kunnen begrijpen.
In deze overgerationaliseerde tijd begrijpen we wat de mens onderscheidt van de rest van het Zijn, als een wezen dat kan spreken en denken. In de Bijbel wordt daar heel anders over gedacht. De menselijkheid wordt hier niet begrepen vanuit de ratio, maar op grond van de notie dat de mens is geschapen naar het beeld en de gelijkenis van God. Wat betekent dit concreet? Volgens de kabbalisten is God de heerser van alle krachten. Alles wat lager is, heeft zijn wortel in de kracht van God. Zonder die kracht, de adem van God of de ziel houdt alle leven van het lagere op te zijn. Dood gaan is het verlaten van de geest uit ons lichaam. Dan sterft het lichaam onherroepelijk.
Hieruit volgt dat als de mens geschapen is naar het beeld en de gelijkenis van God, ook het bestaan van de wereld afhankelijk is van de mens. Dit zou betekenen dat de natuurverschijnselen, waaronder de natuurrampen en pandemieën, afhankelijk zijn van de mens: ’Er gaat geen detail van zijn daden, woorden en gedachten op enig moment verloren … de verstandige mens zal in zijn hart beven en vrezen wanneer hij overweegt hoe ver zijn daden reiken en aan het bederf en de verwoesting die zelfs een kleine fout teweeg kan brengen’. Dit is een citaat uit een talmoedles[69] van Levinas. In de mens ligt heel de gang van het universum besloten. De mens die niet aan de geboden gehoorzaamt zondigt niet tegenover God, maar vernietigt de wereld. Menselijkheid wordt vanuit de Bijbel gezien, gedefinieerd door het ‘voor de Ander’ zijn. De menselijke mens is fundamenteel niet-narcistisch.
De crises van deze tijd zouden de mensen er bewust van kunnen maken dat de verantwoordelijkheid bij hen ligt. De coronapandemie was er een tragisch voorbeeld van. Hier zien we nogmaals welke wijsheid er in de Bijbel zit. Ik durf zelfs te beweren dat het geen kwestie is van geloven in God, maar dat de mens moet openstaan voor de wijsheid van de Heilige Schriften, waar die ook moge vandaan komen. Om de wereld menselijk te houden, is het noodzakelijk ons dagelijks te bezinnen

---

[69] ’Naar het beeld van God’- volgens rabbi Chaim Voloziner. In: Levinas, E. (1989). *Aan gene zijde van het vers: Talmoedische studies en essays*. Hilversum: Gooi & Sticht, blz. 203.

over de Bijbelse wijsheid; dat is trouwens altijd de rol geweest van de religie. Al de rest die erbij wordt gedacht is bijzaak en kan ons afleiden van de kern van de zaak.

Wat is het verband met het conservatisme? In zijn boek '*Remaking one nation: The future of conservatism'*[70] houdt Nick Timothy, een Britse conservatieve commentator en ex-adviseur van Theresa May, een pleidooi voor een nieuw conservatisme dat respect voor persoonlijke vrijheid combineert met solidariteit. De vrijheid om rijk te worden is niet belangrijker dan onze verplichtingen tegenover elkaar. Het huidige politieke beleid, zowel van links of van rechts, is niet in staat de economische en sociale ongelijkheid te overbruggen. De politieke elite zit in haar eigen bubbel en heeft geen feeling voor wat de gewone mensen meemaken. Wie voor de gewone man opkomt, krijgt het verwijt een populist te zijn. In het licht van bovenstaande is er weinig menselijkheid in de politiek. Timothy verwijt de politici dat ze tegen beter weten in doorgaan met de massa-immigratie, het multiculturalisme en de afbraak van het gezinsleven.

Zijn onze politici, vooral dan in de Europese Unie, er zich van bewust welke 'verwoesting zij met hun daden aanrichten in het leven van de gewone man' – om dit in termen van de kabbalisten uit te drukken – ? De globalisering, de overdreven nadruk op de vrije marktwerking, de bureaucraten in Brussel die wetten uitvaardigen zonder rekening te houden met het eigene van elke lidstaat en het toelaten van miljoenen zogenaamde asielzoekers hebben een destructief effect op de cohesie, de identiteit en de cultuur van de samenleving.

In de twaalfde eeuw wezen joodse exegeten er al op dat de mensen zelf verantwoordelijkheid zijn voor wat er in de wereld gebeurt. Deze wijsheid ontbreekt door de huidige obsessie voor de rechten van de groep, de slachtofferrol die minderheden innemen, de intolerantie voor mensen met een andere mening en de ondermijning van de nationale identiteit en het patriotisme.

Volgens Nick Timothy ligt de oplossing in een herwaardering van het nationalisme in de westerse democratieën. Solidariteit berust op een gemeenschappelijke identiteit, op een wetgeving die door het volk tot stand is gekomen, op tradities, normen, waarden en een geschiedenis die mensen al eeuwen lang met elkaar delen. Roger Scruton (o.c.) wees er al op dat nationalisme niet berust op 'Bloed en Bodem', maar op respect voor de specifieke rechtspraak en de tradities die in de loop van de eeuwen in elk land tot stand zijn gekomen. Wie zich hieraan niet aanpast, hoort niet thuis in het land. Zoals ieder burger het recht heeft de privacy van zijn woning te verdedigen, zo moet het land als geheel het eigene kunnen verdedigen tegen al wie zich opdringt en de gebruiken niet respecteert. Dat is helemaal geen xenofobie, maar voor de cohesie noodzakelijk patriotisme. Zonder cohesie is

---

[70] Timothy, N. (2020). *Remaking one nation: The future of conservatism*. Cambridge: Polity Press.

er geen solidariteit en dan wordt de wereld volgens de bijbelse wijsheid vernietigt. Bij een conservatief beleid wordt de verantwoordelijkheid bij de burgers zelf gelegd en de staat wordt zodanig ingericht dat de burgers zich erbij betrokken voelen. Alleen binnen een Europese Confederatie is dit laatste mogelijk. Dat de politici in Brussel dit niet begrijpen is een kapitale vergissing.

8.20 *Populisme is gunstig voor de politieke agenda*

Wat wordt bedoeld met populisme? In een onderzoek van *The Guardian* in samenwerking met universiteiten in Frankfurt, Oxford en Utah, wordt populisme gedefinieerd als een strijd tussen goeden en slechteriken. De goeden vertegenwoordigen de wil van het volk. Bij de slechteriken hoort de samenzwerende elite, die rampzalige handelsverdragen sluit in het voordeel van een kleine groep mondiale spelers, die massale immigratie toelaat, banen verplaatst naar elders in de wereld en de nationale industrie vernietigt. Het corrupte politieke establishment moet vervangen worden door een regering die gecontroleerd wordt door het volk.
Populisme komt zowel aan de rechterzijde als aan de linkerzijde van het politieke spectrum voor. Populisme heeft ook sterke kanten: gemarginaliseerde groepen krijgen een stem, de politieke agenda wordt veranderd en meer mensen raken betrokken bij de politiek en gaan stemmen. De nadelen zijn de polarisatie, de achterdocht tegenover de media, de overtuiging dat de verkiezingen niet eerlijk verlopen (want als de populist de wil van het volk vertegenwoordigt waarom zou men dan tegen hem stemmen?) en het streven om de democratie te ondermijnen door alle instellingen in de invloedssfeer van de leider te plaatsen, zodat kritiek van binnenuit wordt afgezwakt.
Uit bovenvermeld onderzoek blijkt ook dat populisme overal in de wereld voorkomt. Als alle internationale data over populisme worden vergeleken, dan viel de Amerikaanse president Trump ergens in het midden. Trump is voornamelijk populistisch in *speeches* die door anderen zijn geschreven. Als hij voor de vuist weg spreekt, dan is hij het veel minder. Ook blijkt dat populistische gedachten overal sterk aanwezig zijn, maar vreemd genoeg volgt hieruit niet per definitie dat mensen massaal op populisten stemmen.
In landen waar niettemin miljoenen mensen op een populist stemmen is het verwijt van populisme een makkelijke manier om de vraag te ontwijken waarom ze zo massaal op hem stemmen. Populisme duikt namelijk op als de regering niet in staat is ernstige maatschappelijke problemen op te lossen. In die context kan een sterke leider op de voorgrond treden die beweert dat hij het volk vertegenwoordigt en dat hij de problemen kan oplossen. Die sterke leider zegt dat de

staatsinstellingen corrupt zijn en dat hij alleen de problemen kan oplossen indien hij over de macht beschikt. In westerse landen is populisme een rechtstreekse aanval op de democratie. Daar is een populist over het algemeen een sterke man die zal opkomen voor de westerse beschaving.
Om populisme effectief te bestrijden of te voorkomen is het van belang te erkennen dat de problemen die de populist benoemt meestal reële problemen zijn. Het is in deze tijd bijvoorbeeld duidelijk dat de westerse democratieën geen oplossing bieden voor de massa-immigratie, de oprukkende islamisering en de dreigingen die het gevolg zijn van de klimaatverandering. Ook tijdens de coronapandemie zagen we veel twijfel over de effectiviteit van onze democratische instellingen. Als regeringen falen in het beleid biedt dit kansen voor populisten.
Om onze democratieën overeind te houden is er slechts één middel en dat is een effectievere aanpak van de problemen die de burgers sterk beroeren. In het verleden is dit vaak goed gelukt, bijvoorbeeld tijdens de Grote Depressie, bij de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog en tijdens de financiële crisis in het eerste decennium van de 20ste eeuw. Ik vrees dat de democratieën niet in staat zullen zijn om de drie bovengenoemde problemen (massa-immigratie, islamisering, klimaatverandering) effectief aan te pakken. Nog even en deze problemen zullen zodanig escaleren dat populisten in Europa de macht in de schoot geworpen krijgen.
De vraag is dus niet of een populist de macht zal kunnen grijpen, maar wanneer? Kan een populist de problemen dan werkelijk oplossen zonder mensenrechten te schenden? Als dit het geval zou zijn kunnen we best een tijdlang, dit is tot de problemen zijn opgelost, een populist als leider van het land accepteren. Of is er een alternatief? Een oplossing voor het probleem van de voortschrijdende islamisering ligt niet voor de hand.
De leiding in handen geven van een populist is niet zo aantrekkelijk. Vooral niet in een beschaving die de Verlichting heeft gekend en waar de vrijheid van meningsuiting één van de fundamenten is. Populisme gaat vrijwel altijd samen met intolerantie tegenover mensen met een andere mening of gezichtspunt. Minderheden worden als een gevaar gezien. De vrije pers is de vijand van het volk. Andere politieke partijen worden voortdurend beschuldigd en geen enkele verdienste wordt aan hen toegekend. De polarisatie neemt almaar toe. Het gevolg hiervan is dat dialoog niet meer mogelijk is. Dit is dubbel gevaarlijk omdat maatschappelijke problemen en conflicten het best worden opgelost door een dialoog tussen partners die elkaar als gelijkwaardig beschouwen. De kans dat een populist maatschappelijke problemen kan oplossen is daarom vrij klein.
We kunnen aan de ene kant hopen dat er een populist komt om onze beschaving te redden; aan de andere kant moeten we erkennen dat diezelfde populist de fundamenten van onze beschaving compleet kan vernietigen. Hitler bouwde Duitsland na de Eerste Wereldoorlog weer op en leidde de

Duitse beschaving naar de complete ondergang. Eerst hoop bieden en dan de afgrond. Moet dit herhaald worden?

Om een herhaling van de gekte van het populisme te voorkomen moeten we zoeken naar een uiterst krachtig alternatief. Persoonlijk denk ik niet dat onze democratische instellingen de grote problemen van deze tijd zullen oplossen. Mijn grootste zorg is de zekerheid dat de islamisering van Europa ons continent tot het nieuwe Midden-Oosten zal maken. Kijk naar het lot van Libanon: toen de christenen daar nog in de meerderheid waren, werd Libanon beschouwd als het Zwitserland van het Midden-Oosten en als een van de mooiste landen in de wereld. Het land werd sedertdien overspoeld met moslims en nu is het een hel geworden.

We zien hetzelfde gebeuren in de Franse voorsteden. Het is zover gekomen dat in Europa leraren angstig moeten zijn om de woede van hun islamitische leerlingen niet op te wekken. Het is zover gekomen dat een leerkracht door een moslim wordt onthoofd. Dit doet mij denken aan de jodenvervolging in nazi-Duitsland. Dat begon met kleine intimidaties, totdat het uitmondde in het absolute kwaad. Nu is het absolute kwaad onder ons. Niets dat in de geschiedenis gevaarlijker is dan ontwikkelingen die quasi geruisloos en beetje voor beetje tot stand komen. Totdat het te laat is en velen het slachtoffer zullen zijn.

Wat is een uiterst krachtig alternatief om het populisme te voorkomen? De coronapandemie zette de zaken op scherp. De economische en sociale gevolgen van deze pandemie tastten de basisveiligheid van de burgers aan. Het geduld met de massa-immigratie en de islamisering raakt op. De gevolgen van de klimaatverandering zullen de gehele 21ste eeuw op de economie een negatieve invloed uitoefenen. We staan voor uitdagingen die alleen met een krachtdadig beleid aangepakt kunnen worden. Ik wil er daarom geen doekjes om winden en ik probeer aan te geven wat een krachtig alternatief is voor het politiek beleid.

Populisten worden het best bestreden door zich te richten op hun voornaamste verwijt. Zij zeggen namelijk dat het volk niet wordt gehoord. Hen aanvallen of demoniseren maken het nog erger. Beter is om empathisch te luisteren, kijken naar wat terecht is in hun klachten en zoeken naar oplossingen zonder dat geraakt wordt aan onze fundamentele waarden.

Onze Europese beschaving berust op de Verlichting, de scheiding van kerk en staat en op de joods-christelijke ethiek. Dit is wat de mensen op dit continent verbindt. Verbondenheid is een absolute voorwaarde voor vrede en vrijheid. Mijn voorstel berust op de gedachte dat we klein moeten beginnen met geëngageerde mensen, die door hun voorbeeld de gehele bevolking tot bewustwording brengen. Ik denk hierbij aan een politieke partij en een onderwijsnet die pal staan voor het behoud van onze westerse beschaving.

Meer concreet betekent dit dat er ten eerste een partij moet zijn die opkomt voor de autochtone bevolking, voor onze tradities, die de joods-christelijke ethiek uitdraagt in haar beleid, die werk maakt van het behoud en herstel van de landschappen en in stadswijken en dorpen netwerken van solidariteit organiseert voor mensen die er al generaties lang wonen.
Ten tweede pleit ik voor een klein onderwijsnet voor kinderen van ouders die de waarden van de Verlichting en de joods-christelijke ethiek onderschrijven. In deze elite-scholen wordt de kinderen trots op de Europese beschaving, op onze geschiedenis, op onze tradities en op onze fundamentele waarden bijgebracht.
Die politieke partij en dat onderwijsnet hoeven geen strijd te voeren tegen opponenten. Zij geven het voorbeeld, gaan de dialoog aan, luisteren naar de opvattingen van anderen en hebben als hoofddoel het herstel en behoud van de mooiste beschaving die de wereld heeft gekend.

8.21 *Het positieve verhaal van rechts*

Het probleem dat links heeft is dat zij een ideaal hebben. Aangezien een ideaal per definitie nooit bereikt kan worden, moeten er schuldigen gevonden worden voor dat falen. Voor de nationaal-socialist Adolf Hitler waren dat de joden. Voor de marxist Stalin was dat de bourgeoisie. Voor de huidige linkse mensen zijn dat blanke mannen. Op een gegeven moment escaleert dit en volgt een genocide. De haat van links leidt tot vernietiging van het beste dat een volk bezit.
Rechts kan hier tegenover met een positief verhaal komen. Voor vredevolle en hoffelijke relaties tussen de mensen, vriendschappelijke verhoudingen tussen de landen en solidariteit met diegenen die zich in moeilijke omstandigheden bevinden, is het van belang dat rechts het beleid bepaalt. In de tijd van de coronapandemie en andere beangstigende ontwikkelingen in deze 21ste eeuw, is het aanwakkeren van tegenstellingen tussen mensen, bijvoorbeeld in naam van een ideaal, en het ontkennen van het waardevolle in de eigen beschaving contraproductief. We zullen meer dan ooit onze positieve krachten moeten gebruiken om de huidige uitdagingen aan te kunnen.
Een productief verhaal betekent eerst en vooral dat de anderen, in dit geval de mensen van links, niet als tegenstanders worden gezien. Wij kunnen het met hun visie op de mens en op de samenleving volstrekt oneens zijn, maar dat verhindert niet dat we met hen discussiëren of dat we hen het recht tot spreken zouden ontzeggen. Het gaat er ook niet om dat ze onze opvattingen moeten delen en we zien hen niet als de vertegenwoordigers van het kwaad die het zwijgen moeten worden opgelegd. Op de universitaire campussen worden ze evengoed uitgenodigd. De campus zal

op die manier de arena van het vrije woord blijven. Een open forum in plaats van een *cancel culture*.

Ten tweede betekent een rechts beleid dat we het goede uit het verleden behouden en waar we tekortschieten het proberen te verbeteren. In het curriculum van de onderwijsinstellingen bijvoorbeeld is het fundament het waardevolle dat we geërfd hebben van vorige generaties. Het gaat er niet om dat de studenten 'zichzelf herkennen in het curriculum', maar dat ze leren open te staan voor wat onze beschaving heeft te bieden. Het is de taak van de leraren om hun enthousiasme voor onze cultuur op de leerlingen over te dragen.

Dat fundament voor de opvoeding en het onderwijs kan mensen van kleur, mensen die behoren tot de LHTB-groep en anderen de tools bieden om bij te dragen aan de emancipatie en de verlichting van de eigen groep. De oudere generatie heeft de plicht de erfenis van het verleden over te dragen op de nieuwe generaties. Het is precies die erfenis die jongeren en mensen uit minderheidsgroepen een houvast biedt om volwassen te worden en te emanciperen. Overgewaaid uit de VS zijn er nu studenten die het curriculum willen beïnvloeden, omdat zij zich erin 'niet herkennen' of ze hebben een ruimte nodig waar ze zich veilig kunnen voelen. Dat kan nooit de bedoeling zijn. De universiteit is er juist om de beste wetenschappers en denkers de gelegenheid te geven hun enthousiasme, hun kennis en meedogenloze kritische houding over te dragen op de jongere generatie.

Ten derde legt rechts de nadruk op de vrijheid van het individu. Zonder vrijheid kan ik mijn eigen leven geen vorm geven. Dit laatste is een basisvoorwaarde voor persoonlijk geluk en om een vervuld leven te leiden. Ik moet tot mezelf kunnen zeggen: 'Wat ik ben, is goed' en dan kan ik de vraag stellen waar ik mezelf kan verbeteren. Voor die vrijheid is het noodzakelijk dat we in volle vrijheid kennis kunnen nemen van het beste wat onze beschaving te bieden heeft. Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor literaire hoogtepunten, filosofische inzichten die een revolutie in ons denken hebben teweeggebracht of de wetgeving die in de loop der eeuwen in een democratie is ontstaan. Het gevaar van een *cancel culture* is dat juist die mensen worden geboycot die jongeren kunnen aanzetten tot kritisch denken. Een rechtse attitude betekent dat we beleefd omgaan met mensen die een andere mening hebben.

De Britse filosoof Roger Scruton illustreerde het belang van de erfenis uit het verleden aan de hand van de architectuur[71]. De glazen blokken die overal oprijzen zijn bedacht door ingenieurs die zich architect noemen. Wat bij hen prioriteit heeft is het toepassen van de modernste technieken met de

---

[71] Scruton, R. (2013). *The Aesthetics of Architecture*. Princeton: Princeton University Press.

nieuwste materialen. Zij hebben, ondermeer ten gevolge van een eenzijdige opleiding, geen benul meer van schoonheid. Zij creëren een stad zonder ziel, waar de mensen uit wegtrekken om in voorsteden te gaan wonen. Ingenieurs vergeten de esthetische waarde van een Griekse zuil of zien niet hoe belangrijk de schaduw is onder een schuin, overhellend dak. Stel de oerlelijke architectuur van de DDR tegenover een stad waar het erfgoed wordt gekoesterd om het verschil te zien tussen een linkse en een rechtse mentaliteit. Het gaat om dictatuur tegenover menselijkheid, om harde confrontatie tegenover gereserveerdheid.

Het gebrek aan gevoel voor schoonheid ontbreekt evenzeer in de hedendaagse kunst. Het negatieve en destructieve overheersen. In deze tijd van veel wanhoop is het van belang het mooie naar voren te halen. De overweldigende belangstelling voor oude kunst bewijst waar mensen van nu gevoelig voor zijn. Wie even afstand wil nemen van alle onheilstijdingen kan ik aanraden een uurtje naar cantates van Bach te luisteren. Dan zien we de relativiteit van onze dagelijkse zorgen.

Een ander belangrijk aspect van de erfenis uit ons verleden is de wetgeving. Die wetgeving kan altijd worden verbeterd, maar biedt wel het fundament voor de vrijheid en de rechtvaardigheid waar we nu van genieten. Revoluties of bewegingen die de bestaande wetgeving wilden vernietigen of radicaal vervangen, zoals de Franse revolutie, de revolutie van de bolsjewieken en van de nazi's hebben geleid tot de grootste onvrijheid en onrechtvaardigheid. Rechts heeft een belangrijke taak om de basis van ons rechtssysteem waar mogelijk te handhaven. Nu zien we helaas al te vaak dat dit systeem wordt ondermijnd door falende ambtenaren en frauderende burgers. Zou dit niet te wijten zijn aan linkse tolerantie ten aanzien van zogenaamde zielige slachtoffers, met als gevolg onverschilligheid is en gebrek aan durf om in te grijpen? Het vereist moed om te handhaven.

Scruton noemt zich een '*reluctant capitalist*'. Hij is met tegenzin een kapitalist. Enerzijds is economische vrijheid noodzakelijk om een grote samenleving draaiend te houden. Men moet vrij kunnen produceren, verkopen en kopen, ook de eigen arbeid. Anderzijds zijn er dingen die niet te koop zijn, waar marktdenken uit den boze moet zijn en waar een andere attitude vereist is. Bij dit laatste denken we aan kunst, sport en natuurlijk ook de seksuele relaties.

Als laatste voorbeeld wil ik naar het ontwikkelingswerk verwijzen. Voor Afrika is dit een ramp geweest en er zijn nauwelijks hoopvolle tekenen te zien. Een links beleid, hoe goed bedoeld ook, werkt hier niet. Het bloedvergieten, de verkrachtingen en de hongersnoden gaan maar door. Voor dit continent zou het een zegen zijn indien een doortastend rechts beleid wordt gevoerd. In het koloniale tijdperk hadden de Afrikanen het beter dan nu. Kolonialisme past niet meer in onze tijd, maar er moet wel nagedacht worden over hoe we de mensen daar uit de ellende kunnen halen. Een

'*reluctant capitalist*' zou hier alles in het werk stellen om in Afrika werkgelegenheid te creëren en tegelijkertijd zou hij respect hebben voor de eigen cultuur van de Afrikaanse volkeren. Ook daar is de culturele erfenis de trots van het volk en een basis om een betere samenleving op te bouwen. Meer in het algemeen in de internationale politiek is het niet onze taak niet-westerse landen te bekritiseren. Het volstaat zelf het goede voorbeeld te geven en de dialoog aan te gaan met partners die als gelijkwaardig worden beschouwd. Aan de praktijk van cancelen en veroordelen komt op die manier een einde. De armen, de verdrukten en de vernederden in de wereld zullen het meest baat hebben bij een doortastend rechts beleid.

8.22 *Radicalisering van links is een goede zaak*

Europa is een beschaafd continent. Beschaving wil zeggen dat we ons houden aan hogere normen en waarden in de omgang met anderen. Een noodzakelijke voorwaarde voor beschaafd gedrag is dat we vrij en autonoom zijn. In de Europese beschaving kiezen we zelfstandig en uit vrije wil om ons te houden aan de hogere normen en waarden. Ethiek is onlosmakelijk verbonden met vrijheid en autonomie.

Er zijn veel onbeschaafde landen en culturen. Daar zijn de mensen niet vrij. Ze kunnen niet zelfstandig beslissen. Ze zijn gedwongen te geloven wat anderen dicteren. Afvalligen worden verstoten. Van bovenaf worden ze in hun dagelijks doen en laten gecontroleerd. Iedereen houdt daarom iedereen in de gaten. Censuur alom.

In zekere zin leefden we tijdens de coronacrisis in minder beschaafde omstandigheden . We hoopten dat dit tijdelijk was, zodat we onze vrijheid en autonomie zouden herwinnen, wat de meerderheid vurig hoopte. Er zijn echter andere bewegingen die onze beschaving bedreigen, zoals de woke- en cancelcultuur, de massa-immigratie van mensen die niet opgegroeid zijn in een klimaat van vrijheid en autonomie, het constant in een negatief daglicht stellen van onze beschaving in de media en in het onderwijs, of de identiteitspolitiek waardoor de meerderheid die hogere ethische waarden voorstaat voortdurend wordt aangevallen en bekritiseerd, met toenemende polarisatie tot gevolg. Vertegenwoordigers van sommige minderheidsgroepen kunnen hierdoor ongestraft hun achterban met achterlijke en haatdragende denkbeelden indoctrineren.

George Nash[72], een Amerikaans historicus die veel heeft geschreven over de conservatieve beweging, wijst erop dat een aantal fundamentele waarden steeds verdedigd moeten worden om

---

[72] Nash, G. (2006). *The Conservative Intellectual Movement in America Since 1945*. Wilmington: ISI Books.

onze hoge beschaving te behouden. Vanuit linkse hoek wordt voortdurend in twijfel getrokken of onze beschaving wel zo hoogstaand is. Er zou sprake zijn van systemisch racisme en het slavernijverleden of het kolonialisme bewijzen hoe verdorven en slecht wij zijn. In het onderwijs worden kinderen en jongeren geïndoctrineerd door linkse leerkrachten. Respect voor onze beschaving en vaderlandsliefde worden de nieuwe generaties niet bijgebracht. Wie conservatief is moet voortdurend op zijn hoede zijn en leeft met de angst gecanceld te worden. Tijd dus om opnieuw sterk op te komen voor onze fundamentele waarden.

Volgens Nash blijft de tegenreactie niet uit. Links raakt zodanig geradicaliseerd dan veel van hun aanhangers beginnen af te haken. Ook in academische kringen komt een tegenbeweging op gang: er is een *Academic Freedom Alliance* waar honderden vooraanstaande professoren lid van zijn. Bovendien waarderen miljoenen immigranten die gekozen hebben voor de westerse beschaving precies onze vrijheid en autonomie. Helaas zijn er ook miljoenen immigranten die er voor kiezen in getto's te leven in een cultuur die geen vrijheid en autonomie toestaat.

Om de strijd voor onze beschaving te winnen is het noodzakelijk dat de conservatieven zich verenigen. We moeten gewoon strijdbaarder worden tegen de krachten die onze beschaving haten en geen respect hebben voor de enorme bijdrage die Europa en het Westen in het algemeen hebben geleverd voor een menselijker samenleving. Gelukkig is er een grote meerderheid die onze Europese waarden en normen koestert. Wat ontbreekt is een verbindende kracht die mensen aanzet om op te komen voor al het waardevolle van onze beschaving en voor de erfenis van vorige generaties.

Indien de liberale en christelijke partijen zouden samengaan, ontstaat een enorme macht om de ondermijning van onze beschaving door de linkse partijen een halt toe te roepen. Samenwerking met links is, gezien de destructieve kracht ervan, in deze tijd meer dan ooit een vorm van verraad. Nu lijkt die vereniging nog ver weg, maar zullen de komende ontwikkelingen er ons niet toe dwingen? Als de economische omstandigheden desastreus worden, zal er geen geld meer zijn voor linkse hobby's. Dan zal de bevolking uit pure angst en zelfbehoud kiezen voor de fundamentele waarden die in onze beschaving vrede, welzijn en welvaart hebben gebracht. Covid-19 kon een keerpunt zijn waardoor we de juiste weg terugvinden.

Kortom, in feite is het een goede zaak dat links zo geradicaliseerd is. Hoe meer transgenders en soortgelijk volk, hoe meer de meerderheid van de bevolking de waarde van het traditionele gezin zal beseffen. Hoe meer kleurpieten en lente-eieren, hoe meer men zal terug verlangen naar de tradities uit een tijd waarin er nog verbondenheid was tussen de mensen. Hoe meer er mensen zijn

die (moeten) kiezen voor euthanasie, hoe meer we ons zullen afvragen of we niet meer ons best moeten doen om onze 'vader en moeder te eren'.

Conservatief-rechts kan de aandacht weer op het positieve richten, tegen de media en linkse partijen die op het negatieve focussen. Conservatieven moeten de vraag stellen wat hun doelen zijn, hoe we onze vrijheid om te zeggen en te doen wat wij willen, kunnen heroveren. Zij kunnen bij de bevolking het gevoel aanwakkeren dat het de moeite waard is om onze waarden en normen te verdedigen en te verbeteren in plaats van ze te ondermijnen. Wij moeten gewoon strijdbaarder worden, want er staat zoveel waardevols op het spel.

8.23 De vuile handen van het Corps Diplomatique

Toen nieuwe verkiezingen werden uitgeschreven nodigde de toenmalige Congolese president Mobutu Seko Seko een opposant die in het buitenland in ballingschap leefde, uit om terug te komen zodat hij kon deelnemen aan de verkiezingscampagne. De president zou garant staan voor zijn veiligheid. Die oppositieleider ging op dit voorstel in. Zodra hij landde op het grondgebied werd hij door de politie opgepakt. Na dagenlange martelingen overleed hij. Dit soort barbaarsheden zijn schering en inslag in Afrikaanse en Arabische landen. De moord op Khashoggi in het Saudisch consulaat is een recent voorbeeld van hoe satanisch het eraan kan toegaan onder diplomaten. Hebben de Arabische diplomaten die hebben toegestaan dat dit gebeurde in hun consulaat geen schop onder de kont gekregen zodat ze voor altijd toegang werd ontzegd in beschaafde landen? De vraag is of we omwille van diplomatieke redenen dit crapuul met alle égards door de koning moeten laten ontvangen. Moeten handelsbetrekkingen zwaarder wegen dan de meest elementaire morele principes? Wordt misschien gehoopt dat door in gesprek te blijven we enige goede invloed kunnen uitoefenen? Alsof psychopaten zich iets aantrekken van goed bedoelde oprispingen. Deze schurken laten hun land vertegenwoordigen door hun handlangers en familieleden. Hoe armer en corrupter het land, hoe duurder de villa's van de diplomaten in de hoofdsteden. Hun luxe-leven wordt betaald met geld dat van hun doodarme bevolking wordt gestolen. Moeten we met dit soort onbenullen samen zitten in internationale organisaties zoals de Verenigde Naties of de Unesco? Zij vormen daar zelfs de meerderheid, zodat een meer verantwoorde en moreel acceptabele internationale politiek door hen kan worden tegengewerkt. We doen alsof de 19de eeuwse diplomatie in deze tijd nog houdbaar is. Toen waren diplomaten beschaafde blanke heren die zich discreet gedroegen en zich stipt hielden aan de lokale wetgeving. De vertegenwoordigers van schurkenstaten of shithole countries maken van de diplomatieke onschendbaarheid schaamteloos

gebruik om gestolen geld door de sluizen en om drugs te smokkelen. Ook lappen ze vaak de verkeersregels aan hun laarzen. Grove overtredingen van de wet blijven ongestraft. Jaren geleden schoot in Londen een Libische diplomaat een Britse politieagente dood. Hij kon ongehinderd het land verlaten. We kunnen dit verval van het corps diplomatique vergelijken met de voetbalwereld. In de 19de eeuw was dit een spel tussen beschaafde heren die fair play hoog in het vaandel hadden. Nu is de voetbalwereld een ethisch vieze boel vol hebzucht en corruptie. De exorbitante salarissen van de voetballers zijn een kaakslag voor de eerlijke, hard werkende burger. De hooligans symboliseren nog het best deze verziekte situatie. We kunnen hen zien als het corps diplomatique van de moderne voetbalwereld. Om al dat schorremorrie onder regeringsleiders en diplomaten in toom te houden is er slechts één middel: een ijzeren vuist. Zij begrijpen slechts de taal van de macht. Omwille van de moraal moet het systeem van diplomatieke onschendbaarheid worden opgegeven. Dit zou geen enkel probleem mogen zijn, want we mogen toch verwachten dat diplomaten het voorbeeld geven? Verder moeten de westerse landen zich onverwijld terugtrekken uit de internationale organisaties en stoppen met subsidiëren van een bodemloze put. De vrijgekomen financiële middelen kunnen soevereine westerse landen beter besteden aan solidaire samenwerking met de bevolking van Derde Wereldlanden.

8.24 Wie dubbele nationaliteit heeft is een inwoner, geen burger

Met de open grenzen zijn velen niet meer gebonden aan hun geboortegrond of aan een vaderland. Een van de gevolgen is dat het gemeenschappelijk gevoel te behoren tot een soeverein land meer en meer wordt ondermijnd. In zijn boek ’The dying citizen’[73], vraagt de Amerikaanse historicus Victor Hanson zich af of we nog burgers zijn van een land. Zijn we burgers van een vaderland of zijn we vreemden geworden in een vreemd land?
Een burger is iemand die hoort bij een land en daardoor rechten en plichten heeft die bij wet zijn vastgelegd. In westerse landen worden die rechten en plichten omschreven door de grondwet, de democratie, de vrijemarktwerking, recht op privaat eigendom, vrije meningsuiting en rationaliteit. Volgens Hanson worden deze rechten, plichten en waarden waarop westerse landen gevestigd zijn aangetast door de identiteitspolitiek, de woke cultuur, de critical race theory en een vorm van relativisme waardoor waardering voor onze beschaving meer en meer wordt gedeconstrueerd.

---

[73] Hanson, V. (2021). *The dying citizen: How Progressive Elites, Tribalism, and Globalization Are Destroying the Idea of America*. New York: Basic Books.

De gebeurtenissen van 2020 hebben als een katalysator gewerkt; dit wil zeggen dat er fundamentele veranderingen zijn opgetreden zonder dat we er zelf invloed op hadden en waarbij we nog steeds in het ongewisse zijn over de oorsprong of de oorzaak (bijvoorbeeld van covid-19 of van de klimaatverandering). We leefden tijdens de pandemie als het ware in een vreemd land waar een lockdown wordt opgelegd, waar miljoenen kinderen niet meer naar school mogen gaan, waar middenstanders beroofd worden van hun broodwinning, sommigen wel en anderen niet, en waar de media zich voortdurend aanpassen aan wat de overheid of de experts verkondigen.
De huidige eeuw wordt gekenmerkt door een aantal ontwikkelingen die een ernstig gevaar vormen voor de democratie. De koopkracht van de meesten is gevoelig verminderd. Huizenbezit wordt voor velen onhaalbaar. Studenten stapelen torenhoge schulden op. De leeftijd waarop men trouwt stijgt. Er worden minder kinderen geboren. Hanson heeft het in dit verband over een ’verlengde puberteit’. In Nederland kennen we het fenomeen van ’Hotel Mama’. Jong volwassenen leren op die manier geen rekening te houden met een partner of verantwoordelijkheid op te nemen voor de opvoeding van kinderen.
We komen terecht in een maatschappij vol volwassenen die nooit volwassen worden. Hiermee verdwijnt ook de burgerzin.
Vóór de moderne tijd hadden we de adel, de clerus, horigen en boeren. Er was een klasse die alle macht en geld had en de rest was vrijwel rechteloos. We zijn naar die fase aan het terugkeren. Er zijn nu de superrijken en de mediagiganten die het volk kunnen doen geloven wat zij willen. De rest moet proberen te overleven. Er zijn in westerse landen miljoenen illegalen die nergens bijhoren. Vreemd genoeg speelt het begrip ras weer een grote rol. Dat komt voornamelijk door allochtonen die komen uit culturen waar een clanmentaliteit heerst. Vóór de massa-immigratie speelde ras in de westerse landen geen rol. Mensen werden beoordeeld op basis van hun karakter, hun talenten en hun moraal. Nederlanders voelden zich Nederlander. Dit is veranderd met de komst van miljoenen niet-westerse immigranten die meestal een dubbele nationaliteit hebben. Wie een dubbele nationaliteit heeft is een inwoner, geen burger. Wie zich blijft identificeren als Turk of als Marokkaan werkt beoordeling op basis van huidskleur of etnische achtergrond in de hand. De critical race theory en de woke- en cancelcultuur zijn er een gevolg van. Volgens Hanson zijn deze ideologieën fataal voor burgerschap en burgerzin in een multiraciale samenleving.
Een blanke Europeaan die naar China emigreert zal zich nooit Chinees voelen en zal nooit als een Chinees door de Chinezen worden gezien. In Europa wordt verwacht dat niet-Europeanen als Europeanen worden gezien en zichzelf als Europeanen zien. Dit laatste is een vrome wens die nooit vervuld zal worden. In de multiculturele samenleving zijn het niet de mensen die racistisch zijn,

maar ze worden als racistisch omschreven omdat ze niet conformeren aan de dwang om geen verschillen te zien.
Er is een kleine, zeer welvarende klasse van kosmopolieten, die aan internationale businessscholen hun netwerk hebben opgebouwd en die carrière maken in multinationals of in supranationale instellingen. Deze kosmopolieten kijken neer op vaderlandlievende mensen die als burgers hun verantwoordelijkheid opnemen voor de mensen die hen nabij zijn en trotse verdedigers zijn van het cultureel erfgoed. Helaas heeft ook deze kleine, zogenaamde 'elite' veel macht en zij wordt hierbij gesteund door niet gekozen bureaucraten en experts van internationale instellingen, zoals de Europese Unie. Het volk reageert hierop uit machteloosheid met allerlei complottheorieën, maar in feite gaat het hier om een complot dat in alle openheid wordt uitgevoerd.
De conclusie van deze ontwikkelingen is dat de utopie van een multiculturele samenleving of van een wereld waar alle mensen wereldburgers zijn uiteindelijk zal leiden tot een dystopie. Een van de meest sprekende voorbeelden van deze van bovenaf opgelegde ideologie is de situatie in westerse universiteiten. Hier heerst de dwang van de 'pensée unique' en vrij onderzoek is vervangen door onderzoek dat de vooroordelen van de overheid en de belangen van kapitaalkrachtige organisaties moet bevestigen. Descartes heeft ons al eeuwen geleden gewaarschuwd: „ On a remarqué que plusieurs universités condamnèrent dans sa philosophie les seules choses qui fussent vraies, et qu'elles adoptèrent enfin toutes celles qui étaient fausses„ (We zien dat meerdere universiteiten de dingen veroordelen die waar zijn en alles wat vals is als waar aannemen).
Tot slot een voorbeeld van hoe een land haar burgers kan verliezen door hen van hun vrijheid van denken en van meningsuiting te beroven. In het NOS-journaal werden enkele Afghaanse vluchtelingen geïnterviewd. Het waren hoog opgeleide mensen die op bewonderenswaardige wijze hun visie verwoordden. Wat een tragiek dat deze burgers dat prachtige land moeten verlaten, omwille van een religie die zoveel landen in miserabele omstandigheden houdt. We kunnen beter de raad van Voltaire volgen: „Heureux encore les hommes s'ils n'étaient divisés que pour des sottises qui ne font point verser le sang humain" (Gelukkig zijn de mensen die zich slechts laten verdelen door zottigheden die geen bloed doen vergieten). Descartes en Voltaire draaien zich om in hun graf omwille van de krankzinnige situatie waarin Europa is terechtgekomen. Als de politiek zich niet laat inspireren door filosofen, nemen charlatans de leiding.

8.25 De leugen van de multiculturele samenleving

In 1691 veroordeelde het Parlement van Toulouse de toen 33-jarige Italiaanse filosoof Lucillio Vanini wegens atheïsme en godslastering. Zijn tong werd afgesneden, daarna werd hij aan een paal gewurgd en zijn lichaam werd verbrand. In de media van die tijd werd hij als een atheïst beschreven, terwijl Vanini in werkelijkheid in zijn schriften diep inzicht gaf in het wezen van God. Ook drie eeuwen geleden veroordeelden de mainstream media mensen, zonder zich te verdiepen in wat zij in waarheid verkondigen.

Het lijkt mij de moeite waard om hier kort weer te geven hoe Vanini God definieert, omdat hij op onovertroffen manier beschrijft hoe onze gangbare concepten niet van toepassing zijn op God. Daarna wil ik onderzoeken of er andere fenomenen zijn die nu spelen in de wereld en waarover onze gangbare concepten ons evenmin helpen om ze te begrijpen en aan te kunnen, met als gevolg dat de mainstream media een vals beeld geven van de eigenlijke werkelijkheid.

Vanini schrijft het volgende[74]: „God is zijn principe en zijn eindterm, zonder einde en zonder begin, zonder behoefte aan het een of aan het andere, vader van elk begin en van elk einde; hij bestaat altijd, maar in geen enkele tijd; voor hem was er geen verleden en komt er geen toekomst; hij heerst overal zonder ergens te zijn; hij is bewegingloos zonder te stoppen; hij is snel zonder beweging; hij is in alles, zonder opgesloten te zijn; hij staat buiten alles, zonder van iets uitgesloten te zijn; hij is goed, maar zonder eigenschap; hij is een geheel, maar zonder delen; zonder te bewegen verandert hij geheel het universum; zijn wil is zijn kracht; niets in hem is alleen maar mogelijk want alles is reëel; hij is de eerste, de middelste en de laatste daad; alles zijnde staat hij boven alle zijnden, buiten hen, in hen, over hen heen, altijd voor en altijd achter hen”.

Ons begrip van tijd en van ruimte en onze logische wetmatigheden helpen niet om God te begrijpen. Voor velen is dat een reden om goddeloos te zijn. De God die Nietzsche heeft doodverklaard is de God die past binnen het gewone denken van de mens. Die God is terecht dood, want een verzinsel van mensen. Voor veel mensen met een beperkt gezichtsveld is dit een argument om zich atheïst te noemen. Een atheïst is iemand die diep heeft nagedacht, maar niet diep genoeg. Hij heeft geen vermoeden dat er een ’realiteit’ kan zijn buiten onze tijd, buiten de ruimte waarin wij leven en waarover onze logica geen inzicht biedt. Een atheïst is in wezen iemand die niet gelooft dat er een gedachte is omdat een gedachte iets geestelijk is dat niet gemeten en geobserveerd kan worden. Uiteindelijk is een atheïst gedachteloos. Een atheïst begrijpt niets van de uitspraak: ’In het begin was het Woord en het Woord was God’ en daarom kan hij de macht van woorden niet verklaren.

---

[74] Geciteerd door Voltaire in zijn ’Dictionnaire Philosophique’ (1764).

Hedendaagse psychologen zijn trouwens even naïef. Zij denken dat de psyche empirisch onderzocht kan worden, terwijl de psyche juist iets is dat ontsnapt aan de wetmatigheden van de objectieve en meetbare wereld[75]. Wie probeert de liefde objectief en meetbaar te omschrijven, vernietigt de liefde. Het zal nog lang duren vooraleer de psychologen zullen beseffen dat de psychologie een geesteswetenschap is, ooit terecht 'zielkunde' genoemd; een inzicht dat zeventig jaar geleden gemeengoed was. Psychologieboeken van de jaren vijftig zijn om die reden interessanter dan de onleesbare en zinloze troep van tegenwoordig. Het is niet met hersenscans dat we de psyche oftewel de ziel van de mens zullen doorgronden.

Even gedachteloos zijn de mainstream media die niet kunnen vatten dat naast de wereld die zij beschrijven en naast de feiten waarover zij verslag doen, er ook feiten zijn die zij vanuit hun wereldbeeld niet kunnen vatten en zelfs niet kunnen zien. De journalisten van de mainstream media zitten gevangen in hun eigen tijds- en wereldbeeld, met als gevolg dat zij net als de atheïsten die God negeren, het meest waardevolle voor de mensheid over het hoofd zien. Wie daar op wijst, wordt in figuurlijke zin de tong afgesneden. Ik verklaar mij nader en zal mij beperken tot één fenomeen omdat in dit geval de mainstream media medeplichtig zijn aan het verval van onze beschaving.

De bijbel is het verhaal van het joodse *volk*. De ongeëvenaarde bijbelse wijsheid is de wijsheid van een volk, niet van een multiculturele samenleving. Een poging tot dit laatste leidde tot de chaos van Babel. Dit is een wijsheid die de mainstream media niet kunnen vatten. De mensen zullen de uitdagingen van deze eeuw slechts aankunnen als zij zich identificeren met het volk waartoe ze behoren. Een immigrant of een asielzoeker is in principe ontrouw omdat hij de verantwoordelijkheid voor zijn volk ontvlucht. Het joodse volk heeft al duizenden jaren zijn eigen identiteit behouden. Over de Chinezen kunnen we hetzelfde zeggen. Wie zijn identiteit koestert, heeft de toekomst. Arm Europa dat zijn identiteit aan het verliezen is. Deze weeklacht geldt eveneens voor het Midden-Oosten en zwart Afrika van waaruit mensen massaal hun verantwoordelijkheid ontvluchten. Wie voor de identiteit van zijn volk opkomt, wordt in Europa door de mainstream media en de machthebbers figuurlijk de tong afgesneden.

Voltaire die Vanini citeert wijst op de tegenstellingen tussen enerzijds de boeken en de encyclopedieën van die tijd ('immense archieven vol leugens') die Vanini valselijk veroordelen, en anderzijds de boeken van Vanini waarin hij meerdere godsbewijzen levert. Tussen de werkelijkheid

---

[75] Zie mijn tekst: 'Psychologie is geen empirische wetenschap' in Academia.edu

volgens de gangbare opinie en de waarheid kan er een immense kloof zijn. De leugen niet zien is het grootste gevaar voor de mensheid.

8.26 Volksopstanden veroorzaakt door oeroude mythen

'Vooral in deze tijd hangt de wereld aan een dun draadje en dat draadje is de psyche', zei de Zwitserse psychiater Carl Gustav Jung in een interview uit 1959. Hiermee bedoelde hij dat als een machtig regeringshoofd zijn geduld of zijn gezond verstand verliest, hij een nucleaire catastrofe kan veroorzaken. Het is niet het nucleair arsenaal dat een groot gevaar is, maar de menselijke psyche. De mens is het grote gevaar. De psyche is het grote gevaar.
Ook in ons dagelijks doen en laten speelt de psyche een doorslaggevende rol. Wat we vermoeden, fantaseren of ons inbeelden kan oorzaak zijn van conflicten en stoornissen. Wie zich inbeeldt dat achter covid-19 een wereldwijd complot zit, komt in conflict met diegenen die maatregelen opleggen of aansporen tot vaccinatie. Wie de fantasie heeft dat blanke mensen per definitie racistisch zijn, voert actie voor Black Lives Matter en tegen Zwarte Piet. Wie denkt dat we stevenen naar een wereldwijde apocalyps sluit zich aan bij Extinction Rebellion of bij Urgenda.
Als er iets fout gaat met de psyche, dan is het zeer belangrijk er iets over te weten en dat we beseffen dat we er niets over weten, zei Jung in hetzelfde interview. Het probleem is dat de huidige gedragswetenschappers ons niet kunnen helpen om meer inzicht te krijgen in onze psyche. Zij hebben slechts oog voor wat observeerbaar en meetbaar is en daar valt de psyche niet onder. Tijdens deze coronacrisis staan we om die reden vrij hulpeloos tegenover de vaak diep in het onbewuste verdrongen krachten. In dit hoofdstuk wil ik proberen duidelijk te maken welke onbewuste krachten een rol spelen in de psyche van mensen in de bovengenoemde bewegingen. Tevens wordt gezocht naar hoe de samenleving daar het best op kan reageren.
Een centrale gedachte bij psychologische verklaringen van de menselijke psyche, - uit de tijd dat psychologie nog psychologie was -. is dat we niet zelf de scheppers zijn van onze gedachten, fantasieën en wensen. Het gaat vaak om oeroude archetypische mythen die met de geboorte via de genen worden meegegeven. Dat is de reden waarom baby's zo sterk van elkaar verschillen. We worden geboren met een bepaald gedragspatroon dat ons karakter voor ons verder leven bepaalt. Elke moeder ziet die verschillen.
De meeste mensen kennen zichzelf niet. Ze weten niet wat er omgaat in hun eigen bewustzijn, omdat zij niet bewust zijn van het feit dat bij het bewuste leven dat zij leiden er altijd een mythe in het onbewuste meespeelt. Het zijn deze mythen die tot uitdrukking komen in politieke of spirituele

bewegingen. Als je weet welke mythen dit zijn, dan kan voorspeld worden voor welke grote veranderingen we komen te staan. Net zoals bruggen, huizen en kerken ooit begonnen zijn als een fantasie in de psyche van een mens of van een groep mensen, zo vindt elk politieke, spirituele en religieuze beweging haar oorsprong in een fantasie.
Omdat deze fantasieën opborrelen uit het diepste, collectieve onbewuste staan we er vrij weerloos tegenover. Rationele overwegingen helpen niet. Op deze wijze ontstaat een conflict tussen de in onze ogen 'reële' wereld en de krachten die vanuit ons onbewuste over ons heersen. We hebben allen een dubbele persoonlijkheid: de persoon die we in wereld spelen en de persoon die we in werkelijkheid zijn, tussen ons publiek optreden en ons intieme leven. Wie hier geen onderscheid in kan maken, kan in zeer onaangename conflictsituaties terechtkomen en lijdt aan een neurotische stoornis.
Mijn hypothese is dat de grote problemen van deze tijd en de opstandigheid van grote groepen burgers een gevolg zijn van het conflict tussen de objectieve wereld en de verdrongen wensen en fantasieën van de individuen. We weten namelijk geen raad met ons natuurlijk, door de genen doorgegeven gedragspatroon in een wereld die niet meer naar de maat van de mens is. De scheiding tussen het natuurlijk leven en het artificiële leven in onze huidige consumptiemaatschappij is oorzaak van het hoog aantal drugverslaafden. Dit verklaart evenzeer de opstandigheid van de burgers in de eerder genoemde bewegingen, bijvoorbeeld omdat de basisveiligheid ontbreekt bij alle dreigingen die in deze 21ste eeuw op ons af komen.
In feite willen we allen terug naar een natuurlijk leven. Ik heb enkele jaren in Afrika gewoond en gewerkt in een primitieve en dus natuurlijke omgeving. Ik voelde mij daar onmiddellijk thuis, alsof ik het goede leven had herontdekt. Als mijn hypothese klopt, dan kunnen we als overwinnaars uit de huidige apocalyptische tijd komen door in de mate van het mogelijke een meer natuurlijk toestand voor onszelf te creëren. Het gaat erom dat oeroude archetypische mythen de inspiratiebron zijn om het maatschappelijk leven her in te richten.
Wat zijn die oeroude archetypische mythen? Het zijn mythen die wijzen op het gezin waar elke mens een gevoel basisveiligheid ontwikkelt, op de groep van mensen met wie we ons verbonden voelen, op de waarden en normen die ons een houvast geven en die volgens de joden en de christenen door God aan de mensheid zijn geopenbaard, op het cultureel erfgoed waarin we onze voorouders eren en op het vaderland waar we toe behoren en dat we liefhebben.
In het gezin vinden we basisveiligheid. Bij de mensen met wie we ons verbonden voelen zijn we als dieren in een kudde die ons beschermt tegen vijandige krachten. Dankzij de waarden en normen die we met elkaar delen ontstaat er een basisvertrouwen tussen de mensen; in het Westen heeft de

christelijke ethiek deze rol vervuld en we staan onder de hoede van God die Liefde is. Het land of het territorium met grenzen beschermt ons tegen indringers. Het cultureel erfgoed verbindt ons met onze voorouders en draagt bij aan de continuïteit van onze gemeenschap.
De conclusie lijkt mij duidelijk. Willen we niet psychisch ten onder gaan bij alle ellende die de coronapandemie veroorzaakt, willen we de angst voor apocalyptische natuurrampen en klimaatverandering overwinnen of tenminste leren beheersen en willen we de steeds verder oplopende conflicten tussen rassen, volkeren en etnische groepen oplossen, dan is een herstel van een meer natuurlijke maatschappelijke situatie de enige remedie. Dit betekent concreet een terugkeer naar het traditionele gezin, een einde maken aan de multiculturele samenleving, leven in een land waar de mensen zich verbonden weten door de christelijke of humanistische ethiek (zodat God absoluut vernoemd moet worden in de grondwet) en waar de landsgrenzen opnieuw echte grenzen zijn. Als elk volk en elke etnische groep op dezelfde wijze een eigen territorium inricht en dus afziet van emigratie, om de verantwoordelijkheid op te nemen voor het eigen volk, als ieder volk het land waar men woont goed beheert en de passende maatregelen neemt om de gevolgen van de klimaatverandering te kunnen beheersen, dan is er een kans dat de 21ste eeuw de beste eeuw ooit wordt.
Mijn conclusie zal vooral weerstand oproepen bij diegenen die zich niet bewust zijn van de onweerstaanbare, onbewuste en oeroude krachten die de mensen beheersen.

8.27 *Zestien miljoen immigranten zijn welkom*

Het goede nieuws is dat met de klimaatverandering grote gebieden in het vaak dun bevolkte noordelijk halfrond, zoals Canada en Siberië, bestemd kunnen worden voor de landbouw. Het slechte nieuws is dat het zuidelijk halfrond, - met overbevolkte landen zoals Nigeria, Ethiopië en Soedan-, geteisterd wordt door langdurige droogte en sprinkhanenplagen. Nog slechter nieuws is dat volgens berekeningen van geografen bij elke stijging van de gemiddelde temperatuur met één graad Celsius één miljard mensen gedwongen zal zijn te emigreren naar vruchtbaarder oorden. Als we het een beetje redelijk verdeeld willen houden kan Nederland zich voorbereiden op het verwelkomen van 16 miljoen klimaatvluchtelingen.
De huidige verdeling van de mensen over de wereld wordt met de klimaatverandering onhoudbaar. Opdat de mensheid zou overleven zullen grote immigratiestromen noodzakelijk zijn. Dit is in feite al aan de gang. Hier moet geen complot achter worden gezocht. Deze migratiestrategie of de politiek-economische ideologie die mobiliteit van de mensheid promoot wordt in alle openheid in

de internationale organisaties en in Davos besproken. Er zijn internationale afspraken nodig om de migratiestroom in goede banen te leiden en om op grote schaal volkeren te verplaatsen. Net zoals er afspraken zijn gemaakt voor het beheer van de oceanen en de ruimte, moet er een 'global migration accord' in juridische termen opgesteld worden.

Volgens Parag Khanna in zijn boek '*Move:The forces uprooting us*'[76] staat de mensheid voor een nieuwe beschavingsfase. Hier zal mobiliteit en goed rentmeesterschap over de planeet Aarde worden nagestreefd. Khanna is een Indiaas-Amerikaanse specialist in geopolitiek en globalisering die talloze regeringsleiders heeft geadviseerd en in Davos als 'young global leader' werd genomineerd.

Khanna beschrijft een extreem scenario bij een gemiddelde temperatuurstijging van vier graden. In landen die nu veel voedsel produceren, - dat zijn de VS, Brazilië, India, China en Australië -, zal landbouw dan niet meer mogelijk zijn. Die ontwikkelingen gaan langzaam. Khanna geeft toe dat ook andere ontwikkelingen mogelijk zijn want de wereld zit zeer complex in elkaar. We moeten er wel op voorbereid zijn door bijvoorbeeld een technologie te ontwikkelen zodat mensen kunnen blijven waar ze wonen en nieuwe aangepaste land- en tuinbouw mogelijk is, of door dun bevolkte gebieden die geschikt zullen worden voor landbouw open te stellen voor honderden miljoenen klimaatvluchtelingen.

Khanna beschrijft vier mogelijke scenario's. Ten eerste kunnen de landen of grote regio's zich als een fort verdedigen tegen de toestroom. De nadruk wordt gelegd op een zelfvoorzienende economie, eigen voedselproductie en een beetje ondersteuning van andere landen. In een tweede scenario komt er een nieuw middeleeuws tijdperk met sterke en stabiele steden, verval van het platteland, militaire en commerciële netwerken en een fort tegen immigranten. In een derde scenario staan de barbaren voor de poort. Er woedt een oorlog voor water en voedsel. Rijke landen en groepen kopen de beste gronden op. Immigranten overspoelen de grenzen. Burgeroorlogen breken uit tussen etnische groepen. In een vierde scenario worden de noordelijke regio's bevolkt met twee miljard klimaatvluchtelingen. Dit wordt geregeld door internationale organisaties, er is veel meer mobiliteit, de migratiestromen worden goed gestructureerd en georganiseerd. Hier ontstaat een beschaving 3.0.

Parag Khanna heeft duidelijk een globalistische agenda. Het is allemaal goed bedoeld. Zij hebben het beste voor met de mensheid. De genoemde ontwikkelingen zijn volop aan de gang, alhoewel ze enigszins werden afgeremd door de lockdowns. Vóór de pandemie, in 2019, is de mobiliteit nooit

---

[76] Khanna, P. (2021). *Move: The forces uprooting us*. New York: Scribner.

eerder zo hoog geweest. Anderhalf miljard mensen passeerden dat jaar landsgrenzen. Driehonderd miljoen mensen woonden niet meer in hun eigen land. Nu komen de migratiestromen weer volop op gang, bijvoorbeeld van buitenlandse studenten. In veel landen weten ze beter dan ooit tevoren hoe belangrijk de komst van toeristen is. Andere landen smeken om buitenlandse arbeidskrachten.
Volgens Khanna zal xenofobie niet winnen en internationale contacten zullen niet worden vernietigd. Hij droomt van een paspoort app waar alle belangrijke gegevens op staan, zoals visa's, QR-code, diploma's, beroepservaring, bewijs van goed gedrag en dergelijke. Met deze app zullen de 4,5 miljard jongeren in de wereld zeer mobiel zijn en de wereld heeft hen hard nodig.
In mijn opvatting leidt de globalistische agenda tot de hel op aarde. We kunnen geen oplossing verwachten van diegenen die de huidige puinhoop hebben veroorzaakt. Met de industriële productie rookt de mensheid zichzelf uit. Alle technologische vernieuwingen zoals elektrische auto's of windmolenparken gaan gepaard met een uitputtingsslag van de natuurlijke hulpbronnen en met een gigantische vervuiling en afvalbergen. Maar het belangrijkste argument om die globalistische agenda te bestrijden is van metafysische aard. De belangrijkste filosoof sedert Plato, Martin Heidegger, schreef, zoals ik al in 1.28 gedeeltelijk heb geciteerd, in 1953: ' zijn beide metafysisch gezien hetzelfde: dezelfde troosteloze razernij van ontketende techniek en van de grenzeloze organisatie van de gemiddelde mens … dan hangt nog altijd als een fantoom boven al dat gespook de vraag waartoe? waarheen? en wat dan? Het geestelijk verval van de aarde is zo ver gevorderd, dat de volkeren de laatste geestelijke kracht dreigen te verliezen die het hen mogelijk maakt het verval ook maar te zien'.
Hier wil ik een vijfde scenario aan toevoegen met een andere invulling van beschaving 3.0. Het gaat erom dat een spiritueel tijdperk een aanvang neemt, waarin we onszelf zullen bevrijden van mateloos consumentisme en materialisme. Prioriteit zal worden gegeven aan zorg voor elkaar, te beginnen in het gezin, de bredere familie, de buren en voor het land dat we liefhebben. In elke soevereine staat zal er goed rentmeesterschap zijn voor de natuur. Soevereine staten met een sterke identiteit zullen veel krachtiger zijn en daarom solidair kunnen zijn met de rest van de wereld. Immigranten zullen terugkeren naar de landen van herkomst om deze landen op te bouwen, hierin gesteund vanuit de rijkere landen. Immigratiestromen zullen definitief stoppen. In het spirituele tijdperk zal dankzij de internationale netwerken van solidariteit niemand honger lijden, zullen alle kinderen in goede scholen hun talenten kunnen ontplooien en zullen de mensen gelukkiger zijn dankzij de verbondenheid met elkaar.
Om scherp aan te tonen waar de globalisten ons heen leiden, geef ik tenslotte het volgende ter overweging. De meeste globalisten hebben geen gezin, geen kinderen en als ze die hebben dan

verwaarlozen ze hun opvoedingsverantwoordelijkheid. Ze hebben geen respect voor de tradities. Ze ontkennen de nationale identiteit. Globalisten zijn verantwoordelijk voor de vergrijzing, die uiteindelijk leidt tot het uitsterven van de mensheid. Globalisten ontnemen de mensen wat het meest zin geeft aan hun leven en een waarborg is voor psychische gezondheid, namelijk de verbondenheid met elkaar. Zou Khanna bewust zijn van wat in de titel van zijn boek wordt aangegeven: het gaat om ontworteling? Als de wortels worden afgekapt, gaat elke plant dood. De globalisten zien dit blijkbaar over het hoofd.

8.28 *Meer immigratie hier, meer ellende daar*

Onder Orban in Hongarije en Duda in Polen voelen jonge vrouwen en christenen zich veilig. De regeringsleiders in de andere Europese landen kijken liever de andere kant op. In het Europese parlement wordt met afschuw gereageerd op het gezond verstand van Orban en Duda.
In Frankrijk gaat er geen week voorbij of vandalen slaan toe in kerken. Soms gaat een kerk in de vlammen op. Tijdens grote evenementen in Duitsland of Italië worden jonge vrouwen omsingeld en bepoteld. In onze steden kunnen blanke jonge vrouwen zich beter niet vertonen in bepaalde wijken en wee diegene die modieus gekleed is. Een onderzoek over sis-gedrag in Brussel maakte gedurende korte tijd enige ophef. De mainstream media hebben liever wekenlang aandacht voor flirtgedrag in artistieke kringen, waar nu eenmaal bloedmooie vrouwen komen die graag carrière maken.
Ik ben de eerste om te zeggen dat 95 procent van de moslims zich correct gedraagt en zich goed integreert in onze joods-christelijke beschaving. De moslims die ik persoonlijk ken zijn aangenaam in de omgang en erg gastvrij. De overige vijf procent, dat is toch nog meer dan drie miljoen fanatieke moslimextremisten in Europa, haat ongelovigen, atheïsten en christenen. Afvallige moslims zijn voor hen helemaal vogelvrij. Als die groep het voor het zeggen zou hebben lopen al onze vrouwen in een zwarte tent rond, vervangt de sharia onze grondwet, worden de kerken gesloopt en alle kunstwerken met menselijke afbeeldingen vernietigd.
Het grote probleem is dat die vijf procent, die meer dan drie miljoen op het Europees grondgebied, niet volledig te controleren valt. In sommige wijken hebben ze in feite al de macht in handen. Zij terroriseren de rest. Zij vormen een potentieel aan terroristen die de bloedigste aanslagen kunnen plegen.
Er is echter nog een probleem van een andere orde. Er komt een moment dat de meerderheid het niet langer zal pikken. Dit zal het geval zijn als een cumulatie van stress verwekkende

ontwikkelingen optreedt, bijvoorbeeld als tegelijkertijd de koopkracht gevoelig vermindert, de werkloosheid toeneemt, bezuinigd moet worden in uitkeringen, de woningnood nog ondraaglijker wordt, energietekorten ontstaan, en dergelijke. Als in het NOS-journaal een wetenschapper of een leraar wordt geïnterviewd zoekt de redactie bij voorkeur een allochtoon. Hiermee willen ze aantonen hoe goed geïntegreerd zij zijn en hoe mooi de multiculturele samenleving is. Als de spanningen echter hoog oplopen, wordt hiermee het omgekeerde effect bereikt. Op dat moment zullen velen luidop zeggen, wat ze nu al denken: 'Die pikken onze banen en onze huizen in'.

De pandemie biedt een voorproef van alle ellende die op ons kan afkomen en van de opstandigheid die opduikt. Bij een cumulatie van angstaanjagende ontwikkelingen komt beslist de ontlading. Dan zullen niet alleen die vijf procent extremisten de zondebok zijn, maar alle moslims. Wie de geschiedenis kent, weet dat een opstandig volk dat met de rug tegen de muur staat tot de meest extreme wandaden in staat is. Dit zien we bijvoorbeeld in oorlogssituaties: jonge mannen die goed zijn opgevoed en zich altijd beschaafd hebben gedragen kunnen na confrontatie van onnoemelijke wreedheden van de vijand, zelf overgaan tot de ergste oorlogsmisdaden.

In haar boek '*The vanishing: Faith, loss, and the twilight of Christianity in the land of the prophets*'[77] geeft de Amerikaanse oorlogscorrespondente Janine di Giovanni een inkijk in het lot van christenen in moslimlanden. Op grond van haar jarenlange aanwezigheid in Gaza, Irak, Egypte en Syrië zegt zij onomwonden dat de christen minderheden aldaar het risico lopen uitgeroeid te worden. Toch blijven ze ter plaatse omdat ze weten dat als ze vluchten het christendom definitief verdwijnt in het Midden-Oosten. Zelfs toen Isis grote delen van Irak en Syrië bezetten, bleven zij tot het laatste moment in hun dorpen. Onder Saddam Houssein waren er ongeveer anderhalf miljoen christenen in Irak. Nu zijn er nog naar schatting 150.000 (dit is niets nieuws onder de zon: in Turkije waren volgens de volkstelling van 1920, dus na de genocide op de Armeniërs, twee miljoen christenen; nu zijn er nog 2000 overgebleven). De invasie van de Amerikanen was de grootste schrik van de christenen, want onder dictators leefden ze relatief veilig. Dit laatste geldt ook voor Syrië onder Assad en Egypte onder al-Sisi.

In Gaza met een bevolking van twee miljoen zijn er nog 800 christenen, afstammelingen van de oorspronkelijke bewoners toen Gaza nog een christelijk gebied was. Gaza is een speciaal geval in het Midden-Oosten. De mensen die daar wonen kunnen geen kant op en zijn nooit de grens kunnen oversteken. Daar ligt de nadruk op scholing bij gebrek aan ander vertier. In Gaza zijn de best

---

[77] Giovanni,J.di (2021). *The vanishing: Faith, loss, and the twilight of Christianity in the land of the prophets.* New York: PublicAffairs.

opgeleide mensen van het Midden-Oosten te vinden. Daar zijn er meer tandartsen dan tanden om te trekken. In Gaza is er een enorm potentieel dat echter geen kansen krijgt.
In Egypte worden de christenen, dit zijn kopten, op basis van de grondwet gediscrimineerd. Zij kunnen geen kerken bouwen. Bepaalde overheidsfuncties zijn voor hen niet toegankelijk. Discriminerende wetten regelen huwelijken tussen moslims en kopten. Rijke kopten in Kairo hebben hier weinig last van. Op het platteland worden ze vervolgd. Hun kerken worden in brand gestoken. Kopten die naar de kerk gaan worden mishandeld. Zij leven compleet geïsoleerd van de rest. In de Sinaïwoestijn worden ze vermoord door moslimextremisten.
Volgens di Giovanni ligt de oplossing in goed onderwijs èn het creëren van werkgelegenheid. Dan worden de mensen mondiger en ze kunnen hun vitale behoeften bevredigen. Slechts onder deze voorwaarden kan weerstand geboden worden tegen radicalisering. Goed opgeleide mensen die werk kunnen vinden in hun eigen regio zullen niet emigreren. De christen minderheden in het Midden-Oosten bewijzen dat ze ten koste van alles daar willen blijven, ondanks alle discriminatie en vervolging. De westerse regeringen kunnen hen hierbij helpen, niet door een asielbeleid dat hen perspectief wil bieden in Europa, maar door een beleid dat gericht is op de ontwikkeling van hun landen.
Voor moslims geldt uiteraard ook dat ze het liefst in het land van hun voorouders blijven wonen. De joden die massaal teruggekeerd zijn naar het door God aan hen beloofde land van hun verre voorouders hebben in het Midden-Oosten een paradijs gecreëerd. Hun land behoort tot de wereldtop op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en industriële innovatie. Zelfs de gevolgen van de klimaatverandering die voor het Midden-Oosten catastrofaal zijn, worden door de Israeliërs goed aangepakt. Moslims zouden dit alles evenzeer kunnen verwezenlijken op voorwaarde dat de westerse regeringsleiders hun beleid wijzigen. Angela Merkel heeft een grote vergissing gemaakt toen ze honderdduizenden Syriërs aanzette te immigreren. Dat was een enorme aderlating voor dat land zodat het de komende decennia daar nooit wat wordt.
De oplossing zal uiteindelijk liggen in een beleid waarbij naast goed onderwijs werkgelegenheid in het Midden-Oosten wordt gecreëerd. Alleen bij een massale terugkeer van de moslims naar de landen van hun voorouders wordt dit mogelijk. De miljarden die de westerse landen nu besteden aan de asielopvang en uitkeringen voor allochtonen, kan beter besteed worden aan dit nieuwe beleid. Als de massa-immigratie niet wordt stopgezet worden de problemen van het Midden-Oosten naar Europa overgeheveld. De moslims zullen uiteindelijk de voornaamste slachtoffers zijn. Willen we een nieuwe Bartholomeusnacht? Wat mij betreft liever niet.

8.29 *Wokeness is gevaarlijker dan u denkt*

De jonge joods-Amerikaanse journaliste Bari Weiss heeft na een succesvolle aanvang van haar carrière, eerst bij The Wall Street Journal, daarna bij The New York Times, zelf haar ontslag ingediend om de strijd aan te binden tegen de *mainstream media*. Weiss is nu vooral actief via haar online platform '*Commonsense*' en een podcast. Ook is zij columnist voor de liberaal-conservatieve Duitse krant *Die Welt* en is zij lid van de bestuursraad van de onlangs opgerichte University of Austin, een universiteit waar de beste, maar gecancelde hoogleraren een nieuwe kans krijgen. Bari Weiss had deze vrijheid van handelen dank zij haar vermogende vader; iets wat ze trouwens zelf toegeeft.

Weiss behoorde altijd tot het linkse kamp, maar zij verzet zich tegen de excessen zoals de woke ideologie. Zoals oudere lezers (lees: stokoude lezers) zich zullen herinneren werd Amerika na de Tweede Wereldoorlog gezien als het land dat fundamenteel goed is (een kenschets die nu op de lachspieren werkt), een plaats waar vrijheid heerst en mensen alle kansen krijgen om te presteren. Leven, studeren en werken in Amerika was voor velen een droom. Die droom is voorbij. De Amerikaanse media, Hollywood, de uitgeverijen en de universiteiten keren zich tegen dat beeld. De VS is volgens de 'elite' het land geworden van White Supremacy, onderdrukking van vrouwen en minderheden en met een geschiedenis van slavernij, racisme, uitroeing van de oorspronkelijke bevolking en van discriminatie van minderheden. Daarmee keert volgens Weiss de 'elite' zich tegen Amerika.

Een groot gedeelte van het gewone volk denkt daar echter anders over. Internet biedt de gewone man de kans om zich tegen de 'elite' te verzetten en zich buiten de mainstream te gaan informeren. Zo is er een diepe kloof ontstaan tussen de 'elite' en het volk. De tegen alle voorspellingen ingaande verkiezing van Donald Trump was hiervan een voorbeeld, want volgens de peilingen van The New York Times had Hillary Clinton 99 procent kans om die verkiezingen te winnen. Tijdens de coronapandemie werd via sociale media, zowel in de VS als bij ons, duidelijk dat de 'elite' zich niet houdt aan de regels die ze aan het volk oplegt. Wie wil weten of een ernstig misdrijf of een aanslag al of niet door volgelingen van de Profeet werd gepleegd of veroorzaakt, kan het best twitter raadplegen. Wie op de hoogte wil blijven van wat er werkelijk speelt in de Nederlandse politiek vindt zijn gading bij Geenstijl en ThePostOnline. Kortom, de 'elite' heeft niet meer het monopolie over de informatie en over wat waarheid is.

Wat Bari Weiss de mainstream media verwijt is dat in de redacties een open communicatie niet meer mogelijk is. Alhoewel zij zelf het linkse gedachtegoed deelde, lesbisch is, getrouwd met een

vrouw en haar stem altijd had uitgebracht op de Democratische Partij, werd ze uitgescholden voor nazi en racist omdat ze wees op de gevaren van de woke ideologie en de cancel cultuur. Volgens haar is dit nochtans een ideologie die tegen de realiteit ingaat en daarom geen stand kan houden. In de redacties wordt alles, ook persoonlijke meningen, gepolitiseerd; alles wordt getoetst aan het politiek correcte. Zodra iemand over zelfs een kleinigheid een minder 'correcte' mening heeft, wordt zij of hij beschouwd als een ketter binnen de kerk.

De oorzaak van de zelfcensuur in de mainstream media is vooral het verlies van advertentie-inkomsten na de opkomst van de sociale media. De mainstream media moeten zich daarom richten naar een publiek dat zich identificeert met de krant of het televisiekanaal. Dat is een redelijk beperkte groep van mensen die niet willen horen wat niet past binnen hun eigen denkbeelden. De sociale media hebben de toekomst want veel mensen willen weten wat er echt gaande is in de wereld, ook al is die waarheid onaangenaam.

Hetzelfde zien we in het onderwijs. Meer en meer ouders vinden het afschuwelijk dat hun kinderen geïndoctrineerd worden door de linkse ideologie en dat leerlingen en studenten niet meer durven te zeggen wat ze denken. Onderzoekers hebben aangetoond dat zelfs 7-jarigen al weten dat ze sommige dingen moeten verzwijgen. Kinderen die op Tik Tok een verkeerd liedje hebben gezongen, kunnen uit school worden gezet. Schoolbesturen en de Raden van Besturen van de universiteiten worden door de militanten van de woke ideologie gegijzeld. Wie zich niet conformeert wacht ontslag en levenslange verbanning. Excuses helpen niet, want links kent geen vergiffenis.

De woke ideologie en de cancelcultuur zijn de moderne versie van wat in vroegere tijden als magie en ketterij werd veroordeeld. Montesquieu zegt in 'De l'esprit des lois' (deel X, hoofdstuk 5) hierover het volgende: 'Een burger is altijd in gevaar, want zelfs het beste gedrag, de meest zuivere moraal en al zijn plichten vervullen bieden geen garantie tegen een vermoeden van deze misdrijven' en verder over de mensen die deze burger veroordelen: 'Zij zijn zo overdreven idioot dat bij de grootste onzekerheid over het misdrijf, de meest onzekere bewijzen gezocht worden'.

De plaats van de joden in westerse landen is een ander, interessant voorbeeld van hoe het fundament van de Amerikaanse en ook de Europese beschaving wordt aangetast. In de Middeleeuwen was iedereen katholiek. Dat moest wel, anders wachtte foltering door de Inquisitie en eventueel de brandstapel. Toch waren er ook joden in Europa. Hun aanwezigheid was een bewijs dat verschillen mogelijk waren, alhoewel er af en toe vreselijke vervolgingen plaatsvonden. Een land waar de joden werden getolereerd was dan ook een land waar meer vrijheid was. Dit kwam ten goede aan de ontwikkeling van het land, er was meer welvaart, de geesten kwamen tot verlichting

en wetenschappelijke vooruitgang werd mogelijk. Nu krijgen de joden in de VS van links het verwijt dat zij dankzij White Supremacy teveel macht hebben verworven. De Amerikaanse joden zijn namelijk blank (dat is een van de idiote bewijzen waar Montesquieu het driehonderd jaar geleden al over had), omdat de meesten nakomelingen zijn van de Ashkenazi. Ook is er verzet tegen Israël omdat volgens links dit het laatste bastion is van het kolonialisme. Joden zijn daarom racisten en neo-nazi's!
Weiss is optimistisch omdat zij meent dat Amerika altijd het land is geweest dat zichzelf weet heruit te vinden en zich te vernieuwen. Zij voorspelt een counter-revolution die de principes van de Constitution en van de Founding Fathers zal herstellen zodat de ware democratie, een vrije pers en goede scholen terug zullen komen.
Ik deel haar optimisme niet. De westerse beschaving heeft twee pijlers: (1) de joods-christelijke ethiek gekenmerkt door barmhartigheid, schuldgevoel en vergevingsgezindheid, en (2) de Verlichting die de liefde voor de waarheid en openheid voor rationale argumenten heeft gepromoot. Deze beschaving is het resultaat van tweeduizend jaar geschiedenis. Helaas zijn de VS en Europa overspoeld geworden door niet-westerse immigranten die deze historische ontwikkeling van eeuwen ver gemist hebben en daarom onze fundamentele waarden niet delen of hoogstens na twee of drie eeuwen met ons zullen delen. De gevolgen hiervan zijn catastrofaal. Vreemd genoeg zijn er onder de blanken useful idiots die in plaats van barmhartig en vergevingsgezind te zijn de haat tegen de westerse beschaving verder aanwakkeren. In Europa komt daar nog bij dat door de ontkerkelijking de meesten alle zin voor spiritualiteit hebben verloren. Dit leidde tot een nihilisme dat ruimte biedt voor gestagneerde religies die onverdraagzaamheid en fanatisme prediken.
Ik zal pas optimistisch worden als de regeringleiders en de traditionele media voldoende verlicht zouden worden om hun gezond verstand te gebruiken, als ze de moed hebben de feiten onder ogen te zien en als Europa kiest voor een grondwet waarvan de joods-christelijke ethiek de grondslag is.

8.30 *Onze tijd vergt moreel leiderschap*

Existeren gaat om het innerlijke, zei Kierkegaard. De objectieve wereld is niet de realiteit, maar wat zich in ons binnenste afspeelt. Deze wijsheid uit 1846 is nagenoeg volledig verloren geraakt, niet alleen op persoonlijk vlak maar ook in de samenleving als geheel. Politiek is louter een kwestie geworden van economische belangen, dus van uiterlijke zaken. Wie denkt dat dit geen probleem hoeft te zijn, beseft niet dat objectieve belangen leiden tot chaos en een oorlog van allen tegen allen omdat mensen het over die zaken niet eens kunnen worden en met elkaar in competitie zijn. Het

lijkt daarom zinvol eens na te gaan wat het zou betekenen indien politiek (weer) een kwestie wordt van innerlijke beweegredenen.
In het licht van gebeurtenissen zoals de pandemie, de oorlog in Oekraïne, de spanningen tussen de machtsblokken, de verontrustende voorspellingen inzake de klimaatverandering, dreigende voedseltekorten, massa immigratie en andere plagen die op ons kunnen afkomen in de nabije toekomst, wil ik onze tijd eens vergelijken met de tien plagen van Egypte zoals die worden geïnterpreteerd door joodse talmoedgeleerden, waaronder een van de meest prominente onder hen: Rambam, een rabbijn en arts die in de 12de eeuw werkzaam was in Egypte.
Zo gek is die vergelijking niet. Neem bijvoorbeeld de derde plaag: Egypte werd overspoeld met luizen, zeer klein ongedierte. Die plaag konden de magiërs van de farao niet zelf veroorzaken. Het covid-19 virus is heden ten dage het minuscule wezentje dat de wetenschappers niet wisten onder controle te krijgen en een wereldwijde plaag veroorzaakte.
De strijd tussen polytheïsme en monotheïsme
De farao staat voor het polytheïsme. De joden belijden het monotheïsme. Het doel van de plagen in Egypte was de joden te bevrijden uit de slavernij. Het duurde echter lang eer de farao de almacht van de ene God wilde erkennen en de joden de vrijheid gaf om te vertrekken. In onze tijd leven we ook in een polytheïsme. Onze goden zijn de idolen, de influencers, de honderd Quote afgoden, de technologische hypes, de wetenschappers, de medici die tijdens de pandemie machtiger waren dan de politici. In het polytheïsme voeren de goden een onderlinge strijd die tot chaos leidt. De God van het monotheïsme brengt eenheid en verenigt de mensen. In deze tijd zou de bevrijding van de moderne mens betekenen dat hij zichzelf terugvindt en niet meer de slaaf is van economische belangen, van de technologie en van de systemen en algoritmen die wetenschappers bedenken.
De overgang van het polytheïsme naar het monotheïsme vergde tien plagen. Eerst zei God tot Mozes dat Hij het hart van de farao zal verharden, zodat hij de joden niet zal laten vertrekken (Exodus 4,21). Met het hart wordt het innerlijke van de farao bedoeld. De farao is koppig, hoogmoedig en heeft de moed om de plagen aan te kunnen. De farao wil niet zwak zijn. Er komt echter een cumulatie van plagen (net zoals in onze tijd), zodat uiteindelijk de vraag gesteld moet worden of er een almachtige God is, een God die de goden vertegenwoordigd door de farao, de baas is. We zien dan ook dat bij de opeenvolgende plagen de farao de joden wil laten vertrekken, maar hij bedenkt zich en houdt hen in slavernij. Slechts bij de tiende plaag, waarbij de eerstgeborenen worden gedood, slaagt Mozes erin zijn volk te bevrijden. De farao was bang ook te zullen sterven.
Rambam biedt nog een boeiende uitleg bij de laatste twee plagen. Als de duisternis invalt, dan is deze duisternis niet de afwezigheid van licht. Een kaars aansteken zou niet helpen. De duisternis

gold slechts voor de Egyptenaren en niet voor de joden. Het licht is namelijk in de blik van wie kijkt. De joden zien het licht in de ontmoeting met de ene God. De Egyptenaren verblijven in de duistere wereld van de magie en van de krachten die elkaar bestrijden. We kunnen dit vergelijken met de mensen die in onze tijd verslaafd zijn aan de technologie, de sociale media, de hypes en alles wat hen belemmert in hun innerlijk de zin van hun bestaan te ontdekken. Onze sociale relaties worden als het ware kapotgemaakt door technologische gadgets. Wie op zijn smartphone zit te staren, ziet de ander niet meer en zichzelf nog minder. Wat we nu de virtuele wereld noemen, was vroeger de wereld van de magie.

Bij de laatste plaag, de dood van de eerstgeborenen, wordt het hart van de joden bewerkt. De joden moeten tijdens deze plaag in hun woning blijven en met het bloed van een lam een teken op de deur zetten. Voor de Egyptenaren was het lam een heilig dier. In de woning blijven staat voor niet in aanraking komen met de exterioriteit van het Egyptisch polytheïsme. In de woning is men bij zichzelf en laat men zich niet betoveren door de uiterlijke wereld. In het heidendom en het polytheïsme staan de goden buiten de mens; zij kunnen en willen niets doen voor de mens. In het monotheïsme heeft elke mens een persoonlijke relatie met God, een God die barmhartig is en die iets voor de mens kan doen. Dit speelt zich af in het innerlijk als de stem van het geweten. In de intimiteit van onze woning horen we die innerlijke stem.

De waanzin en de magie van onze tijd doorbreken

Welke lessen kunnen we hieruit trekken? Het gaat uiteraard over de symboliek, over de wijsheid die al duizenden jaren is overgeleverd, over verhalen die symbool staan voor existentiële ervaringen van de mens, over zinvragen die van alle tijden zijn. De interpretaties van dit bijbelverhaal toepassen op hedendaagse ontwikkelingen is om die reden legitiem. Ze kunnen ons helpen de waanzin en de magie van onze tijd te doorbreken, om opnieuw de vraag te kunnen stellen naar de zin van ons bestaan. Dat geldt ook voor de politiek: wat is zinvol of waar moet het in de politiek echt om gaan?

Ook bij Kierkegaard gaat het over de strijd tussen het innerlijke en de objectieve, uiterlijke werkelijkheid. Het polytheïsme is bij deze Deense filosoof de wetenschap, de kennis, de systemen waarmee de mens probeert de werkelijkheid te vatten, en ook een religie die mensen dwingt tot geloof zoals de staatsgodsdienst die toentertijd in Denemarken heerste. De zin van ons bestaan vinden we niet dankzij de wetenschap en zeker niet door denkconstructies en systemen waarmee we de werkelijkheid proberen te verklaren, zoals ideologieën. De zin van het leven ontdekken is een puur individuele, dus subjectieve zaak; een kwestie van innerlijkheid. Het is de enkeling die moet beslissen wie hij is, wie hij wil zijn en wie hij zal zijn. Kierkegaard noemt daarom een aanhanger

(van een staatsgodsdienst of van een ideologie) het vreselijkste van alle onwaarheden want een aanhanger wordt gewonnen door iemand te overreden.

Kierkegaard heeft het over de werkelijke mens en de mens die leeft in abstracties. Hij zegt: 'Het ongeluk van deze tijd is dat de mens te veel te weten is gekomen en is vergeten wat existeren is en wat innerlijkheid te betekenen heeft … En zo jaagt men door alle wetenschappen en kennissferen heen, en toch leeft men niet. En waarom? Omdat de innerlijkheid meer en meer verloren gaat' en verder: 'Zouden deze wonderbaarlijk zuivere denkers niet een teken zijn dat de mensheid een ongeluk te wachten staat, bijvoorbeeld dat haar het ethische en het religieuze ontvalt?'. Meer concreet betekent dit dat de mens zich bevindt in de slavernij van de hedendaagse afgoden, wat zichtbaar is in de materialistische levenshouding. Om materiële doelen te bereiken, verwaarlozen we in ons leven ethische doelen. Hoe meer we streven naar rijkdom, comfort en status, hoe minder we oog hebben voor het lijden van anderen, voor de behoeften en verlangens van onze medemensen. Is niet het overdreven accent op het materialisme de oorzaak van de destructie van onze planeet?

De duisternis ten gevolge van het hedendaags polytheïsme

Dat duizenden miljarden elk jaar besteed worden aan bewapening terwijl honderden miljoenen kinderen goed onderwijs ontberen en honderden miljoenen in extreme armoede leven, bewijst de afstand tussen de politiek en de ethiek. Dat het verschil tussen rijk en arm toeneemt, wijst op hebzucht ten koste van mededogen. Of dichter bij huis: de vermindering van de kwaliteit van het onderwijs en van de zorg is een teken aan de wand dat ethische verantwoordelijkheid de strijd aan het verliezen is tegen een politiek die andere prioriteiten heeft. Dat is geen kwestie van geld, want miljarden worden besteed aan onderwijs en zorg, maar het gaat om gebrek aan moreel leiderschap dat mensen inspireert om zich onvoorwaardelijk en onbaatzuchtig voor anderen in te zetten. Precies deze twee diep menselijke eigenschappen bevinden zich meer en meer in de duisternis ten gevolge van het hedendaags polytheïsme.

Met moreel leiderschap bedoel ik leiderschap dat mensen inspireert om het goede te doen. Deze leider verdeelt niet om te heersen. Bij hem is politiek geen strijd tussen tegenstanders, maar een gezamenlijk project om het goede te verwezenlijken. Moreel leiderschap inspireert de bureaucratie om mensen te vertrouwen en hen vrijheid van initiatief te bieden. Moreel leiderschap inspireert elke burger om zijn verantwoordelijkheid voor mens en natuur op te nemen. Zo'n leiderschap vereist een visie die allen willen aanvaarden. Een moreel leider vertegenwoordigt geen partij en geen ideologie, maar zichzelf.

Onze beschaving heeft destijds hoogtepunten bereikt dankzij het christendom dat mensen verenigde en een appel deed op het innerlijke van elk individu, dit is op het persoonlijk geweten. Moeten we om de plagen van deze tijd te kunnen overwinnen een leider hebben die weet dat Iemand hem de baas is? Een leider die zich laat inspireren door een macht die boven hem staat en die op hem een appel doet tot onvoorwaardelijke liefde voor de medemensen, zonder uitzondering, ook voor de tegenstander en de vijand? Zo'n leider zal de mensen niet opzwepen om een ander land binnen te vallen. Zo'n leider kent geen tegenstanders, maar slechts mensen naar wie goed moet worden geluisterd. Politieke partijen opheffen zal een einde maken aan de polarisatie in de samenleving. Tussen de programma's van de traditionele politieke partijen zijn er nauwelijks verschillen, zodat om de eigen identiteit te bevestigen men ofwel op de man speelt, ofwel conflicten over onbenulligheden op de spits drijft, vandaar toenemende polarisatie. Indien politieke partijen worden opgegeven zullen alleen enkelingen zich kandidaat stellen voor een politiek mandaat, zodat een door iedereen aanvaarde morele leider op de voorgrond kan treden.

8.31 De opkomst van sterke politieke leiders

Het begin van deze eeuw wordt gekenmerkt door de opkomst van sterke, autoritaire leiders overal in de wereld, ondanks grote politieke en ideologische verschillen tussen de betreffende landen. Het lijkt wel alsof de wereld behoefte heeft aan leiders die de macht en de durf hebben om de noodzakelijke beslissingen te nemen. Staan we in de 21ste eeuw voor uitdagingen die niet op democratische wijze kunnen worden opgelost? Is een pandemie zo'n uitdaging, of de massa-immigratie, of de klimaatverandering of zoals in ons land het stikstofprobleem?

In zijn boek '*The Age of the Strongman: How the cult of the leader threatens democracy around the world*'[78] analyseert de Britse journalist Gideon Rachman de recente opkomst van sterke mannen in de wereldpolitiek. Rachman is hoofd van de buitenlandredactie van de Financial Times en was eerder vijftien jaar medewerker van The Economist. 'Strongmen' zoals hij die leiders noemt, worden gekenmerkt door een persoonlijkheidscultus, autoritair handelen, nationalisme, traditionalisme en soms zijn ze gewelddadig.

Verkeerde verwachtingen in het Westen

Het curieuze is dat vrijwel alle sterke leiders in deze eeuw eerst door het Westen werden geprezen. Men had grote verwachtingen. Toen Poetin op 31 december 1999 aan de macht kwam, werd hij gezien als iemand die democratie in Rusland zou brengen. De Amerikaanse president Clinton zie

---

[78] Rachman, G. (2022).*The Age of the Strongman: How the cult of the leader threatens democracy around the world*. Other Press.

letterlijk dat Poetin van Rusland een democratie zou maken. Poetin sprak ook die taal. In 2007, tijdens een lezing in München, veranderde hij van retoriek en uitte zijn onvrede over de ontwikkelingen na de Koude Oorlog. Merkel vergoelijkte dit en zei over Poetin dat hij nog leefde in de 19de eeuw en moeilijk zijn plaats kon vinden in de 21ste eeuw.
Ook toen Erdogan in 2003 aan de macht kwam werd hij gezien als een liberale, democratische hervormer. In 2012 kwam Xo Jinping in China aan de macht en over hem had men in het Westen hoge verwachtingen, totdat het tegendeel bleek en Xi zich ontpopte als een autoritaire leider die onbeperkt aan de macht kan blijven en zijn ideeën heeft laten vastleggen in de grondwet. Modi in India is een apart geval, want deze leider had in 2002 niet verhinderd dat tijdens de rellen van Gujarat hindoes meer dan duizend moslims vermoordden. Toen hij in 2014 premier van India werd, hadden westerse leiders het daar niet meer over.
Deze verkeerde verwachtingen zijn een gevolg van de aanname in het Westen dat als de markt opengaat voor globalisering politieke hervorming zal volgen. Economische processen zijn echter niet hetzelfde als politieke. Landen als Rusland, China en India verzetten zich tegen de dominantie van westerse grootmachten die hun waarden willen opleggen. Volgens hen is er geen verzameling van universele waarden. Ze willen hun eigen weg gaan.
Wat ondenkbaar was in het Westen vond plaats in 2016 toen Trump werd gekozen tot president. Hij toonde meteen zijn bereidheid om te breken met de regels, de globalisten verweet hij niet loyaal te zijn aan het land en zelfs onwettige maatregelen zoals het niet meer toelaten van moslims vond Trump noodzakelijk.
De persoonlijkheidscultus is eigen aan sterke leiders. Zij maken duidelijk dat zij alleen het land kunnen redden. Hierbij maken ze handig gebruik van korte en krachtige slogans zoals ’Make America great again’, ’Get Brexit done’ of ’Shoot the drug dealers’ in de Filipijnen. Daarnaast is het creëren van een vijandbeeld handig. Erdogan meent dat het Westen een complot voert tegen Turkije. De vijand van de anti-globalisten is Georges Soros, een rijke jood, bankier, een liberale internationalist die via fondsen NGO’s subsidieert. Volgens China en Rusland sponsort de VS contrarevoluties om hun regeringen ten val te brengen. De sociale media spelen volgens Rachman een cruciale rol in de opkomst van deze leiders

Een nieuw koloniaal tijdperk is aangebroken

De analyse van Rachman is interessant en verhelderend, maar zijn interpretaties en conclusies zijn beïnvloed door politieke correctheid. Rachman is de spreekbuis van de globalistische elite die weet wat goed is voor de gehele wereld. Hij is ervan overtuigd dat de door hem beschreven sterke leiders uiteindelijk zullen verliezen omdat hun politiek leidt tot een puinhoop of een ramp. De verkeerde

beslissing van Poetin om Oekraïne binnen te vallen is er een voorbeeld van. Het strenge lockdownbeleid van Xi Jinping kan hem de kop kosten als dit beleid op een mislukking uitloopt, want dan is hij niet meer de wijze en onfeilbare leider zoals hij zichzelf presenteert. Sterke leiders hebben de 'check and balances' vernietigd en echte verkiezingen zijn niet mogelijk, zodat zij niet gecorrigeerd of vervangen kunnen worden.

Rachman zou naar mijn mening er best volstrekt naast kunnen zitten. Ik denk niet dat de mensheid zit te wachten op de overheersing door een zelfingenomen elite. Een nieuwe koloniale periode lijkt aangebroken. De deelnemers van het World Economic Forum in Davos zijn de nazaten van diegenen die eeuwen geleden de slavernij op gang brachten en in de 19de eeuw de halve wereld koloniseerden. Hun hebzucht, arrogantie en hoogmoed zijn zo groot dat de gehele wereld hun kolonie moet worden. De middenklasse komt daarbij terecht in een soort moderne slavernij. Om die reden is het begrijpelijk dat overal in de wereld sterke mannen opduiken die voor het gewone volk opkomen.

De apocalyptische ontwikkelingen die in deze eeuw op gang zijn gekomen (klimaatverandering, pandemieën, massa-immigratie e.d.) zullen de volkeren tot inzicht brengen. De basisveiligheid en de basale behoeften van de mensen staan op het spel. Dit vraagt om een vaderfiguur die hen in bescherming neemt en nieuw perspectief biedt. Om deze ontwikkelingen in goede banen leiden hebben de landen 'goede' leiders nodig die aan de ene kant opkomen voor de belangen van hun eigen volk en aan de andere kant de kracht van hun landen inzetten voor solidariteit met volkeren die in grote moeilijkheden verkeren. In plaats van een pathologisch nationalisme is dit een pleidooi voor een ethisch nationalisme. We kunnen het best hopen dat in de Europese landen sterke leiders opstaan die fel opkomen voor het herstel van onze waarden en zelf een voorbeeld zijn van soberheid, opoffering en onbaatzuchtigheid.

8.32 *De crises van deze tijd en falende regeringen*

Wat hebben de covid-19 pandemie, de klimaatcrisis, de immigratiecrisis en de stikstofcrisis met elkaar gemeen? In alle gevallen zien we verhitte discussies tussen voor- en tegenstanders van de voorgestelde maatregelen en van het beleid. We zien dit niet alleen onder de bevolking, maar ook onder politici en zelfs onder wetenschappers. Deze onenigheid is geen goede zaak want het kan een succesvolle aanpak in de weg staan. Hier wil ik nagaan welke strategie geschikt is om de bevolking te bewegen eensgezind en solidair hun gedrag aan te passen of het beleid te ondersteunen. Gezocht wordt naar een strategie die breed wordt gedragen en waarbij wordt vermeden dat politici en

wetenschappers de bevolking in verwarring brengen door tegenstrijdige verklaringen en voorspellingen.

Komt er een nieuwe coronagolf dan zal het niet eenvoudig zijn om de bevolking te motiveren voor bijvoorbeeld een lockdown. De gevolgen van de klimaatverandering kunnen ondraaglijk worden als de burgers hun gedrag niet grondig veranderen. Aan de massa-immigratie van vooral moslims lijkt geen eind te komen en niemand weet een oplossing. De stikstofproblematiek kan mogelijkerwijs naar een burgeroorlog leiden als grote groepen burgers zich solidair verklaren met de boeren.

Aanpak covid-19 pandemie als goed voorbeeld

Het kan onmogelijk lijken om een passende strategie te bedenken om deze crises goed aan te pakken. Het gaat om zo'n complexe zaken met zoveel onvoorspelbare gevolgen dat zelfs wetenschappers geen voldoende zekerheden kunnen bieden om een beleid uit te stippelen. Voor de covid-19 pandemie hebben we echter een goed voorbeeld. Dit laatste wordt uitgewerkt door Deborah Birx in haar boek '*Silent Invasion: The untold story of the Trump administration, covid-19, and preventing the next pandemic before it's too late*'[79].

Dr. Birx coördineerde onder Trump het covid-19 beleid. Zij had niet de voorkeur van Trump, maar vice-president Pence benoemde haar omdat Birx incontournable was. Zij had onder andere in Afrika enorm veel ervaring opgedaan in de succesvolle bestrijding van het HIV-virus. Zij vermeed om Trump in het openbaar tegen te spreken, maar ze werd door zijn administratie vaak tegengewerkt en ze kreeg het verbod te spreken in de nationale media. Vanuit liberale hoek kreeg Birx het verwijt dat ze met Trump samenwerkte. Haar reactie hierop was dat als ze vertrekt, ze geen enkele invloed meer heeft. Birx is een moedige vrouw die vasthoudt aan haar principes en haar mond niet houdt. Zij slaagde er uiteindelijk in deze onvoorspelbare president te overtuigen van het gevaar van het coronavirus.

Deborah Birx noemt enkele problemen die een doeltreffend beleid bemoeilijken. Ten eerste worden de burgers op den duur moe van alle beperkingen. Ten tweede besteden de experts meer tijd aan het verdedigen van hun strategie, zodat zij dit moeilijk kunnen aanpassen aan veranderende omstandigheden. Ten derde hebben sommige politici er belang bij het gevaar te ontkennen. Covid-19 wordt bijvoorbeeld voorgesteld als een griepje. Ten vierde zijn ook wetenschappers moeilijk te motiveren voor verandering van inzicht. Birx zei hierover dat hoe meer ze wetenschappers aanzet tot verandering van mening, hoe dieper zij zich ingraven. Dit laatste is

---

[79] Birx, D. (2022).*Silent Invasion: The untold story of the Trump administration, covid-19, and preventing the next pandemic before it's too late*. New York: Harper

herkenbaar op alle wetenschapsterreinen (ik probeer al jaren psychologen te overtuigen dat psychologie geen empirische wetenschap is, maar dat is vloeken in de kerk).

Data op lokaal niveau dagelijks bijhouden

Wat stelt Birx voor? Bij een pandemie die zoveel levens kost, hebben we geen tijd te verliezen. Direct optreden is noodzakelijk. Daarvoor moeten we zo snel mogelijk beschikken over precieze data van de spreiding, van de symptomen, van de sterfgevallen. Deze data moeten dagelijks worden bijgehouden en cruciaal is dat de data op lokaal niveau worden verzameld zodat we precies weten wanneer, waar en hoe moet worden ingegrepen. De ongelooflijk snelle ontwikkeling van efficiënte vaccins was uiteraard een meevaller.

Het beleid op nationaal niveau moet in praktijk gebracht worden op lokaal niveau. Om die reden moet goed worden geluisterd naar de mensen in de wijken, op scholen, in zorgcentra. Voor de VS is dit extra belangrijk omdat een beleid dat past voor de grote steden onhaalbaar is voor het platteland waar er geen eerstelijnszorg is.

De data bieden ook inzicht in de opkomst van nieuwe varianten. Deze zijn per definitie besmettelijker omdat ze het resultaat zijn van een selectieproces, maar er zijn minder symptomen. Bij een gezonde populatie is dit geen probleem, maar 15 procent van de bevolking is kwetsbaar. Een ander probleem is dat infectie met het coronavirus geen immuniteit oplevert. '*Herd immunity*' verwachten is hier onzinnig. Er moet een lange termijn protectie tegen infectie en ziekte georganiseerd worden. De data geven het signaal in welke regio de infecties stijgen. Het begint bij jonge kinderen, dan adolescenten, jong volwassenen tot de kwetsbare groep van ouderen wordt bereikt. Mondmaskers voor allen in die regio is preventief een goed middel.

Om te voorkomen dat de gezondheidscrisis wordt gepolitiseerd is het van belang het publiek de volledige verzamelde informatie te geven die continu beschikbaar moet zijn en zoals gezegd ook op lokaal niveau. Op die manier begrijpen de burgers de maatregelen en de gegeven adviezen. Door een goed contact met de lokale bevolking ontstaat vertrouwen. Na elke nieuwe golf kan dankzij de data duidelijk worden gemaakt hoeveel mensenlevens zijn gered. De opoffering wordt dan als zinvol ervaren.

Tot slot zegt Birx dat preventie van obesitas, hoge bloeddruk, diabetes, enzovoort eveneens constante dataverzameling vereist. Het bedrijfsleven past deze tactiek toe om de productie voortdurend bij te stellen aan de noden en de behoeften van de consumenten. Op dezelfde wijze moeten we de bovengenoemde strategieën in de gezondheidszorg van de 21ste eeuw toepassen. Dat lukte goed in Afrika bij het indammen van de aids-epidemie. Waarom werd in westerse landen zo lang gewacht terwijl de technieken beschikbaar waren?

Politici kijken liever de andere kant op

Wat zegt dit voor de aanpak van de stikstofproblematiek, de gevolgen van de klimaatverandering, de massa-immigratie en de toenemende invloed van een imperialistische religie die integratie en de scheiding van kerk en staat verwerpt?

Wat het stikstof- en mestbeleid betreft komen de oekazen uit Brussel zonder directe inspraak van de belanghebbenden en zonder rekening te houden met de lokale behoeften. Dat dit leidt tot wantrouwen is al te begrijpelijk.

De duizenden miljarden die Europa zal besteden om de opwarming van de aarde tegen te gaan zijn zinloos. De CO2-uitstoot in de rest van de wereld blijft de volgende decennia stijgen. In Brazilië moet eerst nog de laatste boom in het Amazonewoud gekapt worden. Europa kan het geld beter besteden aan aanpassingen om met de gevolgen van de klimaatverandering om te gaan.

Bij de massa-immigratie en de toenemende invloed van de islam kijken de politici te vaak de andere kant op of zij leven in de ontkenning. De overgrote meerderheid van de burgers wil dit niet, zodat het draagvlak verdwijnt. De Europese Unie belemmert bij dit probleem pogingen van soevereine landen om de eigen identiteit te beschermen en de veiligheid van de burgers te verzekeren. Dit betekent dat de regeringen hun meest elementaire opdracht niet nakomen. Hierdoor verliest de bevolking het vertrouwen in de politiek. Het zaad voor een volksopstand wordt hier gelegd.

Ik kan geen pasklare oplossingen bieden voor de actuele crises. Uit de hierboven beschreven aanpak van de covid-19 pandemie kunnen wel enkele hoofdprincipes worden afgeleid. Bij elke crisis moeten de adviezen van eminente en ervaren experts naast elkaar worden gelegd. De regering stelt op basis hiervan een reeks maatregelen op. De bevolking kan zich in een referendum uitspreken over de te kiezen maatregelen. Deze raadpleging kan dankzij internet vrij snel georganiseerd worden. Ondertussen worden data bijgehouden om inzicht te behouden in het verloop van de crisis en de effecten van de maatregelen. Als het moment passend lijkt worden de maatregelen aangepast en opnieuw voorgelegd aan de bevolking.

Bij deze strategie is het allerbelangrijkste de voorbeeldfunctie van de experts en de politici. Zij mogen best hun onzekerheden en twijfels toegeven. Zij moeten bereid zijn hun opvattingen bij te stellen. Cruciaal is dat ze in alle openheid opereren en wat er leeft onder de bevolking serieus nemen.

Partijpolitiek mag bij zeer ernstige crises geen rol spelen. Politiek moet in dit geval een gezamenlijk project zijn om de veiligheid en het welzijn van allen te verzekeren. Het is mijn overtuiging dat de Europese Unie de slechtst denkbare constructie is om bovengenoemde strategieën met succes toe te passen. Alleen soevereine landen die goed met elkaar samenwerken zullen de uitdagingen van de

21ste eeuw aankunnen. Ook mogen we militaire middelen niet schuwen om Derde Wereldlanden te dwingen de verantwoordelijkheid voor hun eigen bevolking en de wereld in het algemeen op te nemen. Het gaat namelijk om de keuze tussen een door de mensen veroorzaakte apocalyps of een eeuw die de beste ooit kan worden.

§9 *Religie voor volwassenen*

9.1 *Digitale theologie voor ongelovigen*

Dank zij internet technologie is de voorspelling van Dante in La Divina Commedia (1472) uitgekomen, namelijk dat we 'trasumanar' worden, dit is de overgang naar een soort engel of supermens in een hemels paradijs. In de huidige tijd noemen we dit transhumanisme waarbij de mens een update heeft gehad dank zij computers, software, sociale media en apparaten waarmee we kunnen communiceren zoals met Amazon's Alexa, Google Assistant, ChatGPT en robothonden. Deze update kwam het sterkst tot uiting tijdens het AlphaGo toernooi in 2016 waar een computer het Go-spel won tegen de wereldkampioen. Go is een Chinees spel dat veel complexer is dan het schaakspel (aantal mogelijke permutaties respectievelijk 10 in de 360ste macht en 10 in de 120ste macht) . Een toeschouwer riep uit dat God de tegenspeler was.

Het internettijdperk is ook de vervulling van wat de kerkvaders in de derde en vierde eeuw voorspelden, namelijk de verrijzenis uit de doden. Dank zij cloud computing hebben we het eeuwig leven, althans wat betreft onze ideeën. Toen was er al een discussie over een verrijzenis van het lichaam of alleen van de geest. Met hologrammen wordt het mogelijk doden op te wekken. De pre-destinatieleer wordt bevestigd door voorspellende algoritmen. Met grote zekerheid kunnen we nu weten welke kanker we zullen krijgen. De oneindige wijsheid van God wordt nu vertegenwoordigd door Artificiële Intelligentie die inzichten biedt die we met ons menselijke brein nooit kunnen ontdekken. We kunnen zelfs niet achterhalen hoe AI tot conclusies komt, net zoals Gods wegen voor ons ondoorgrondelijk waren.

We hoeven niet meer in God te geloven. We beschikken nu over een nieuwe digitale theologie waarin een soort goddelijke geest dwaalt over cyberspace. Dat had Voltaire goed gezien: 'Als God niet zou bestaan, dan moeten we hem uitvinden'. In Silicon Valley is dit gelukt en is een digitale God geschapen.

In de 20ste eeuw hebben de mensen in het Westen massaal het christendom verlaten. Dat was de ultieme overwinning van de Verlichting, het rationele denken en de moderne natuurwetenschappen.

Nu zijn er nog anderhalf miljard moslims die zich in de duisternis bevinden. De meeste moslims zijn intelligent genoeg zodat dankzij hun contact met de Europese beschaving zij uiteindelijk zullen kiezen voor de vrijheid van denken en de waardigheid van het individu, vrouw en man, boven dat akelige en onderdrukkende groepsdenken van de oemma.

In deze eeuw komt, met het hierboven beschreven transhumanisme, echter een nieuwe fase op gang. We zijn namelijk niet meer zo tevreden met de resultaten van de natuurwetenschappen en de technologie. De wereld wordt stilaan een puinhoop, bijvoorbeeld ten gevolge van de klimaatverandering, de luchtvervuiling, de afvalberg en het uitsterven van plant- en diersoorten. De pandemie brengt ontzettend veel angst en onzekerheid teweeg. Honderd jaar geleden zouden de mensen massaal naar de kerken zijn gegaan om God te smeken om verlossing. Dat is niet gebeurd! In die tijd bood de kerk troost en na al het lijden volgde in elk geval de hemelse zaligheid op voorwaarde dat we kuis leefden en gehoorzaamden aan de geboden. Waar moeten we nu troost en geruststellende zekerheid halen? In Japan combineren ze de internet technologie met religie. Als een robothond die een bejaarde jarenlang gezelschap heeft gehouden onherstelbaar defect raakt, krijgt hij een heuse begrafenis onder leiding van een Shinto priester. Ik denk dat we in het Westen ondertussen te rationeel zijn geworden om ons heil te zoeken in een combinatie van religie en technologie.

De digitale theologie biedt een uitkomst. In haar boek '*God, human, animal machine: Theology, metaphor, and the search of meaning*'[80] bespreekt de Amerikaanse filosofe Meghan O'Gieblyn hoe de internet technologie de traditionele epistemologie heeft veranderd, zodat we nu op een andere manier kunnen denken over hoe de wereld in elkaar zit. We zijn meer bewust van de beperkingen van ons denkvermogen om de complexiteit van de wereld te begrijpen. De computers maken het echter mogelijk beter inzicht te verkrijgen in de 'transcendente' waarheid over de wereld. Die waarheid is transcendent in die zin dat het ons menselijk verstand te boven gaat. We hebben geen God meer nodig die ons via de openbaring de waarheid verkondigt. Met Artificiële Intelligentie kunnen computers ons de waarheid verkondigen. We kunnen daarom onze hoop vestigen op IT en AI voor de oplossing van al onze problemen. Of is deze hoop even ijdel als de hoop in God die het ultieme kwaad in de vorige eeuw niet heeft verhinderd?

O'Gieblyn is streng calvinistisch opgevoed, maar tijdens een hogere opleiding Bijbelstudies zag ze het licht en zei ze zonder rancune 'adieu et merci' tot de Kerk. In haar boek zoekt ze naar verbanden tussen oude theologische en filosofische vraagstellingen en de moderne internet technologie.

---

[80] O'Gieblyn, M. (2021).*God, human, animal machine: Theology, metaphor, and the search of meaning*. New York: Doubleday.

Geloofsvragen worden nu ’outsourced’ naar algoritmen, computertechnologie en machines die kunnen leren. Vragen over de vrije wil of over onsterfelijkheid worden overgenomen door IT en AI. Deze technologieën maken het mogelijk de beperkingen van het menselijk brein te overkomen zodat zij als het ware de ’transcendente’ realiteit kunnen begrijpen. Dan is er geen God meer nodig. Het transcendente is dankzij IT en AI voor de mens te doorgronden.

Is hiermee alles opgelost? Zullen de geheimen waar de mensheid al duizenden jaren mee worstelt, definitief worden beantwoord? Ik vermoed dat we hier een denkfout maken waar Heidegger al op wees. Hij had het over ’zijnsvergetelheid’ in het filosofisch vragen. De ultieme vraag die wordt vergeten is de vraag naar de zin van het zijn. Het is hier niet de plaats om diepgaand in te gaan op deze vraag. Ik beperk mij hier tot een concreet en actueel voorbeeld.

We leven nu onder de covid-19 pandemie die ons leven op z’n kop zet. Het is ons overkomen. Er heerst grote verdeeldheid en wantrouwen. Een kleine groep experts heeft ongekende macht. We hebben nog geen inzicht in de gevolgen op pedagogisch, sociaal, politiek of economisch gebied. Wellicht zullen de mensen veerkrachtig genoeg zijn om de meeste nadelige gevolgen weg te werken als de pandemie eenmaal voorbij is. De informatie technologie heeft beslist een belangrijke rol gespeeld in het onder controle krijgen van de pandemie en dat zal in de nabije toekomst ook het geval zijn. Ik hoop dat mijn optimisme zal uitkomen.

Wat nog onbeantwoord blijft is hoe we moeten omgaan met elkaar tijdens een pandemie als deze. Wie bepaalt dat de arts of de verpleegkundige haar of zijn leven op het spel moet zetten om covid-patiënten te verzorgen? Wie bepaalt hetzelfde voor leerkrachten die kinderen als superverspreiders van het virus in de klas hebben? Wie bepaalt dat we solidair moeten zijn met mensen die in armoede vervallen? Niemand kan hen ertoe dwingen en toch nemen miljoenen mensen dag in dag uit het risico of ze bieden onbaatzuchtig hulp. Dat geldt en zal gelden tijdens alle rampen en onheil die ons overkomen. Er is geen algoritme dat mensen zal aanzetten tot onbaatzuchtige en onvoorwaardelijke naastenliefde. Dat naastenliefde precies de zin inhoudt van ons zijn of, met andere woorden, van onze menselijkheid wordt tijdens de pandemie uit de vergetelheid gehaald. Elke mens moet zelf bepalen wat zin geeft aan zijn leven, waarom hij voor die zin uit vrije wil kiest en of dit gehoor geven is aan een appel. Een appel van Wie?

In de trasumanar van Dante wordt de mens een engel, als gelijke van God. In het transhumanisme wordt de mens een robot, als gelijke van machines. We staan voor de keuze tussen een spiritueel en een hypermaterialistisch tijdperk, afhankelijk van ons geloof in God of van de vergoddelijking van machines.

9.2 Het misverstand over de scheiding van kerk en staat

De spirituele leegte van de EU is ons noodlot

Bij laïcité in Frankrijk denken we aan een strikte scheiding van kerk en staat, aan het uitbannen van religie in openbare instellingen en aan een lekenmoraal die niet berust op een geopenbaarde waarheid. Dit is een misverstand. De Franse filosoof en politicus Vincent Peillon, lid van de Parti Socialiste, die eerder minister van onderwijs was onder François Hollande, wijst in zijn boek '*Pierre Leroux: D'une religion nationale ou du culte*'[81] erop dat de grondleggers van de laïcité in Frankrijk, Pierre Leroux (1797-1871) en Ferdinand Buisson (1841-1932) meenden dat de samenleving niet zonder religie kan. Een samenleving zonder religie is een pure abstractie, absurd, een hersenschim die nooit heeft bestaan. Buisson stelde dat 'de religie van Jezus de religie is van elke burger in de republiek'. Leroux verwees naar de drie pijlers van de Franse revolutie: vrijheid, gelijkheid en broederschap. Vrijheid is individueel. Bij gelijkheid is iedereen gelijk. Broederschap verzoent deze tegenstelling. Religie is volgens hem een voorwaarde voor broederschap.
Peillon is een jood die onder zijn voorouders een hele resem beroemde Fransen heeft, waaronder politici, wetenschappers, een bankier, een communist, een van de eerste voorvechters van de vrouwenemancipatie. Volgens Peillon, die hierbij verwijst naar Emmanuel Levinas, heeft een overdreven nadruk op vrijheid en gelijkheid geleid naar de verschrikkingen van de 20ste eeuw. De mens bepaalde zelf zijn regels. De Eerste Wereldoorlog, de Shoah en Hiroshima konden plaatsvinden ten gevolge van een vergeten van de hoogste, religieuze norm van broederschap. In de 21ste eeuw doemen nieuwe verschrikkingen op zoals de destructie van de natuur, de uitputtingslag van de planeet door de agro-industrie, de enorme luchtvervuiling en de opwarming van de aarde. Waar blijft in onze tijd de broederschap die noodzakelijk is om de vrede en de rechtvaardige verdeling van de welvaart te behouden of mogelijk te maken?

Een neutrale staat bestaat niet

De Franse revolutie maakte een einde aan de macht van de clerus en stelde een cultus van de Rede in de plaats. Robespierre verwees echter naar een 'Etre Suprême' want met de rede alleen worden geen wetten gemaakt. Een neutrale staat bestaat niet want een staat heeft waarden, doet aan opvoeding, de staat heeft een rechtspraak Hier is een externe instantie noodzakelijk en daarom is religie onmisbaar. Een samenleving zonder religie berooft de mensen van het spirituele, van wat de mensen met elkaar verbindt, van de gemeenschappelijke waarden die mensen gebieden een aantal

---

[81] Peillon, V. (2021).*Pierre Leroux: D'une religion nationale ou du culte*. Lormont: Editions Le Bord de l'eau.

verboden te respecteren. Is dit laatste niet het geval dan is de weg vrij naar oorlog, opstanden, genocides en alle vormen van schendingen van fundamentele mensenrechten.
In de tijd van Ferdinand Buisson kwam de industrialisatie op gang met een verschrikkelijke uitbuiting van de arbeiders, vrouwen en kinderen uit de lagere sociale klasse (80 procent van de bevolking) leefden in ellendige omstandigheden. Een klein groepje mensen werd steeds machtiger en rijker. In deze situatie was er geen verbondenheid meer tussen de burgers. De religie die eerst werd bestreden werd niet vervangen, vandaar al die excessen bij gebrek aan broederschap of naastenliefde.
De vergelijking met onze tijd ligt voor de hand. Ook nu zien we een toenemende massa van mensen die steeds armer worden. Er is een kleine groep superrijken die steeds machtiger en rijker wordt. De polarisatie in de samenleving neemt toe. De ontkerkelijking heeft geleid tot een spirituele leegte waarin voor religie geen plaats meer is. Vandaar de excessen van deze tijd en het gebrek aan broederschap of naastenliefde, ook ten aanzien van de toekomstige generaties die zullen moeten leven op de planeet die we voor hen achterlaten.
We zijn in slaap gesust
Hoe is het zover kunnen komen? Waarom werden fundamentele religieuze waarden vergeten? Peillon geeft hier een interessante verklaring. We zijn in slaap gesust omdat zoveel is gelukt: er is algemeen kiesrecht, er is gelijkheid voor vrouwen, aan kinderarbeid is een einde gemaakt, we hebben een pensioenstelsel, onderwijs is gratis, er is de 8-urige werkdag en we hebben recht of vakantie. Hierdoor is een spirituele leegte ontstaan waardoor de weg werd geopend naar de bovengenoemde hedendaagse excessen.
Het gaat er niet om dat een staatsgodsdienst wordt opgelegd zoals in de islamitische landen. Een staatsgodsdienst wordt met macht afgedwongen en is daarom mensonwaardig. Het gaat om fundamentele waarden zoals verdraagzaamheid, respect voor de Ander, gewetensvrijheid, vrije meningsuiting, kritisch denken. Het zijn precies deze waarden die in islamitische landen worden ontkend, waardoor ze zich daar voortdurend en ongegeneerd schuldig maken aan schendingen van de mensenrechten. De islam is een imperialistische religie die zich overal dwingend wil opleggen en steeds meer privilegies opeist.
De asielcrisis is een asielcatastrofe
Peillon pleit voor een terugkeer naar de bronnen van onze beschaving, niet om hetzelfde te herhalen, maar om de mogelijkheden om iets nieuws te creëren te ontdekken. Tradities en vernieuwing worden samengevoegd. Dit is een typisch joods idee dat een ’profetisme van het verleden’ wordt genoemd. Het joods-christelijk fundament van onze beschaving wordt echter

voortdurend ondermijnt, niet alleen door de islamitische invasie maar ook door de spirituele leegte van de Europese Unie. Mijn conclusie is daarom erg pessimistisch. De verbondenheid tussen de mensen brokkelt meer en meer af. Polarisatie neemt toe. De asielcrisis is eerder een asielcatastrofe. Het is aandoenlijk om te zien hoe de overheid naïeve oplossingen bedenkt en verdringt dat de komende jaren nog honderdduizenden, misschien miljoenen asielzoekers erbij komen. Zolang Europa geen confederatie van soevereine landen wordt, komt er geen oplossing. De Europese Unie is een lege huls die verhindert dat de meest elementaire waarden van de Europese beschaving beschermd worden. Zelfs de veiligheid van de eigen burgers wordt bedreigd en straks wellicht ook de vitale behoeften ten gevolge van een oorlog die vermeden had kunnen worden.
Niettemin wil ik eindigen met een positieve boodschap. Volksverhuizingen kwamen regelmatig voor in de geschiedenis. Hugenoten en verstandige Vlamingen vluchtten destijds naar Holland. Ieren emigreerden massaal naar Amerika. Nu komen zwarten en moslims naar hier om hun geluk te zoeken. Waarom zouden wij niet hetzelfde kunnen? Als autochtone Nederlanders massaal emigreren naar Hongarije komen hier een paar miljoen huizen vrij voor asielzoekers. De Nederlanders in Hongarije zullen geen last meer hebben van ’jongeren’ en hoofddoeken zijn in geen velden te bespeuren. Iedereen blij.

9.3 *Een keerpunt in het denken over het universum is in zicht*

Dank zij Copernicus, Galilei en Newton weten we dat het scheppingsverhaal in de bijbel een sprookje is en dat de meeste natuurlijke verschijnselen door de wet van de zwaartekracht kunnen worden verklaard. Met Copernicus begon het wetenschappelijk denken over het universum, terwijl voorheen de mensen voor waar aannamen wat in de bijbel stond over de schepping. De wetenschap maakt steeds meer vorderingen. Volgens Darwin is de mens het product van de evolutie, waarbij de mensapen hem voorafgingen. Freud verklaarde religie als een sublimatie van verdrongen driftwensen. De natuur en de mens werden steeds beter begrepen. Wetmatigheden werden ontdekt zodat er steeds minder behoefte bestond aan magische of religieuze verklaringen. De religie moest zich steeds defensiever opstellen, maar het materialisme triomfeerde in de 20ste eeuw. Na vierhonderd jaar wetenschappelijke vooruitgang culmineerde dit in de jaren zestig tot de ontkerkelijking van de grote massa.
Een rationeel mens gelooft niet meer in God en verwerpt religieuze dogma’s over de Openbaring, de menswording van God en andere vrome geloofsartikelen. De rationele mens vestigt zijn visie over het universum en over de mens op wetenschappelijke ontdekkingen en inzichten. Dit lijkt het

einde te zijn van de religie of is dit even naïef als de aankondiging van het einde van de geschiedenis door Fukuyama?

In het boek '*Dieu, la science, les preuves*'[82] van Michel-Yves Bolloré en Olivier Bonnassies wordt precies het omgekeerde van bovenstaande beweerd. Bolloré is ingenieur en informaticus. Bonnassies is een ondernemer die naast een technische opleiding ook theologie heeft gestudeerd. Als we kijken naar de wetenschappelijke ontdekkingen van de laatste decennia dan is het volgens deze auteurs niet meer rationeel het bestaan van God te ontkennen. Het zijn precies de atheïsten die nu irrationeel zijn en wie agnostisch is, is gewoon naïef. Atheïsten en agnostici hebben geen weet van de nieuwste wetenschappelijke inzichten.

Dit boek is geen pleidooi voor religies of voor de waarheid van de Heilige Schriften. De auteurs beperken zich tot de vraag of God bestaat. God wordt door hen gedefineerd als 'een entiteit die niet ruimtelijk is, niet in de tijd bestaat, niet materieel is en aan de oorsprong ligt van de schepping van het universum en die ervoor heeft gezorgd dat de mens kan bestaan'. Volgens Bolloré en Bonnassies staan we voor een keerpunt in het denken van de grote massa, waarbij het wetenschappelijk en religieus denken met elkaar verzoend worden.

Ik beperk mij hier tot vier bewijzen uit dit lijvig boek. In feite gaat het niet om bewijzen, maar om theorieën die door steeds meer feiten worden bevestigd. Volgens de auteurs bestaan absolute waarheden slechts in de wiskunde (de som van drie hoeken van een driehoek is 180 graden; over duizend jaar is dit nog waar). Over de wereld en de mens kunnen we slechts theorieën ontwikkelen die al of niet worden bevestigd door nieuw onderzoek. Volgens de auteurs van 'Dieu, la science, les preuves' is het materialisme steeds moeilijker vol te houden, dit wil zeggen dat er geen geest zou zijn noch binnen, noch buiten het universum.

Het eerste 'bewijs' betreft de theorie van de thermische dood van het universum. De zon bestaat sinds vier miljard jaar en over vijf miljard jaar zal de zon volledig uitgedoofd zijn. Dan is de brandstof op en wordt de zon zwart en koud. Dat zal bij alle sterren van het universum het geval zijn. Er komt dus een dag, over miljarden jaren, waar alle sterren zullen uitgedoofd zijn en waar de ruimte koud en leeg zal zijn. Indien het universum al eeuwig zou bestaan, dan zou het universum al lang uitgedoofd zijn. De theorie van de thermische dood dwingt ons daarom te denken dat er een begin is en dat iets of iemand er aan de oorsprong van ligt, want de schepping kan niet zomaar ex nihilo. Rationeel gezien zou dit laatste een absurde aanname zijn.

---

[82] Bolloré, Y. & Bonnassies, O. (2021). *Dieu, la science, les preuves: À l'aube d'une révolution*. Paris. Trédaniel.

Een tweede theorie die het bestaan van een God bevestigt is de Big Bang theorie. Deze theorie is contra-intuïtief, want men heeft altijd gedacht dat het universum stabiel is. De Big Bang theorie zegt dat het universum steeds verder uitdijt. Die theorie werd in eerste instantie niet als wetenschappelijk beschouwd en belachelijk gemaakt. Spectroscopische waarnemingen van het sterrenstelsel toonden echter aan dat het heelal uitdijt en ook werd de snelheid van de explosie gemeten. Er is dus een begin geweest en iemand heeft de ruimte gecreëerd. De bevestiging van de Big Bang theorie vanuit verschillende hoeken dwingt ons na te denken over hoe dit op gang werd gebracht.

Een derde theorie gaat over de fijne regulering van het universum. Het universum is zo oneindig complex dat het niet bij toeval ontstaan kan zijn. De auteurs vergelijken dit laatste met de aanname dat een Boeing 747 bij toeval zou kunnen ontstaan uit de kosmische stof. Bij de zojuist genoemde snelheid van de Big Bang zou een minimale verandering in de snelheid betekend hebben dat er geen planeten en sterren geweest zouden zijn. Hetzelfde geldt voor het klimaat op de aarde: een verhoging van twee graden van de temperatuur zou tot gevolg hebben dat er nooit leven ontstond op aarde. Als de verklaring door het toeval onmogelijk is of volstrekt irrationeel, dan moet er iemand zijn die het zo heeft geregeld.

Tenslotte is er de theorie van het ontstaan van leven. In de vorige eeuw hebben wetenschappers geprobeerd levende cellen te creëren. Na de ontdekking van ADN, chromosomen en proteïnen werden deze experimenten beëindigd. Een levende cel is zo ingewikkeld (dat weet men dus slechts sinds twintig jaar) dat de kans dat zo'n cel spontaan ontstaat zo klein is als de kans dat men twee jaar lang elke week de hoofdprijs van de lotto wint waaraan alle mensen op aarde deelnemen. Richard Dawkins dacht nog de idee van God te kunnen verwerpen op basis van de theorie dat op miljarden planeten er een kans is dat er ergens leven ontstaat bij toeval. Er zijn 10 in de 23ste macht planeten. Nu weten we echter dankzij het ADN onderzoek dat de kans op toevallig ontstaan van een levende cel kleiner is dan 1 op 10 in de macht 100.000. Het is daarom absoluut irrationeel om te denken dat leven bij toeval is ontstaan.

We staan volgens Bolloré en Bonnassies aan de dageraad van een revolutie. De nieuwste ontdekkingen van de wetenschap convergeren naar het inzicht dat er een zeer intelligente, scheppende geest is die aan de oorsprong ligt van het universum, van het leven op aarde en van de mens die kan denken en nu in staat lijkt te zijn God te ontdekken.

Uit een enquête blijkt dat op dit moment vooral jonge wetenschappers weer geloven in God. Terecht, want de nieuwste wetenschappelijke ontdekkingen wijzen in die richting. Ik heb een vriend gehad die zestig jaar monnik is geweest in een cisterciënzerklooster. Hij was een van de meest wijze

en gelukkige mensen die ik ooit heb gekend. Hij straalde de harmonie uit van iemand die de waarheid nabij was. Deze monnik wist toen al wat de meest geavanceerde wetenschappen van onze tijd beginnen te ontdekken. Het kan echter nog honderd jaar duren eer dit inzicht zal doordringen bij massa. De lezers van dit artikel weten nu beter en mogen zich gelukkig prijzen.

9.4 *De herhaling van de chaos van de Toren van Babel*

De alom bekende Britse auteur Karen Armstrong heeft meerdere bestsellers geschreven over religie[83]. Zij is een begenadigd spreker die ondermeer de TED-prijs heeft gewonnen en een eredoctoraat verkreeg aan de Universiteit van Amsterdam. Zij was gedurende zeven jaar een katholieke non en studeerde daarna Engelse Letterkunde in Oxford. Nu neemt zij een afstandelijke houding in ten aanzien van de diverse wereldgodsdiensten.
Een centraal thema bij Armstrong is dat volgens alle wereldreligies compassie het leidend principe moet zijn voor menselijk gedrag. Confucius bijvoorbeeld zegt dat we niet moeten wachten tot de Verlichting komt. De Verlichting wordt bereikt door het helpen van andere mensen. De ware Verlichting is zich in de plaats van de ander kunnen stellen. Ook in het Evangelie wordt gezegd dat het Rijk der Hemelen niet bestemd is voor diegenen die almaar God aanroepen, maar voor wie de hongerigen spijst, de dorstigen laaft en de zieken, de naakten en de gevangenen helpt.
De Heilige Schriften van de religies ziet Armstrong als kunstwerken die niet letterlijk mogen worden opgevat. De mensen hebben de natuurlijke neiging om te vergeten in plaats van zich te herinneren. De Heilige Schriften leren ons wat we ons moeten blijven herinneren. Die Schriften staan ook vol met tegenstrijdigheden, met als gevolg dat er in elke religie meerdere afsplitsingen in de loop van de geschiedenis zijn opgetreden. In Genesis bijvoorbeeld wordt God eerst beschreven als een goedaardig wezen dat alles onder controle heeft. God zegt in hoofdstuk 1 van Genesis dat alles goed is. In het derde hoofdstuk echter zien we dat God de controle heeft verloren en met de Zondvloed roeit Hij het menselijk ras nagenoeg uit. Ook in de Koran zien we aan de ene kant een barmhartige Allah en aan de andere kant een Allah die dreigt met verdoemenis en straf. Deze tegenstrijdigheden worden volgens Armstrong opgelost als we de Heilige Schriften niet zien als iets wat we moeten geloven. Ook Confucius zei dat de Heilige Schriften niet zeggen wat we moeten geloven, maar ze openen onze geest en ons hart.

---

[83] zie bijvoorbeeld: Armstrong, K. (2014). *Een geschiedenis van God: Vierduizend jaar jodendom, christendom en islam*. Amsterdam: De Bezige Bij.

Verder geeft Armstrong aan dat een terugkeer naar de oorspronkelijke betekenis van de schriften niet mogelijk en ook niet nodig is. De joden geven hier het goede voorbeeld. Op elk moment kan een nieuwe betekenis ontdekt worden, zelfs een kind kan hieraan bijdragen. Een oude islamitische wijsheid zegt: 'Iedere keer dat je een tekst uit de Koran reciteert, moet het iets anders betekenen voor jou en als het niet iets anders betekent, dan heb je het niet goed gereciteerd'.

Het is niet mijn bedoeling Karen Armstrong te bekritiseren. Haar charisma inspireert velen en haar wijsheid is in deze onzekere tijden hard nodig. Ook is zij gewoon een goed mens. Het geld van de TED-prijs heeft zij besteed om aan de wereld een '*Charter for Compassion*'. te geven. Hier wil ik mij beperken tot een aantal persoonlijke bedenkingen bij de rol die de religie zou kunnen spelen bij de uitdagingen van deze 21ste eeuw.

Islamofoben zullen allicht steigeren bij de stelling dat ook volgens de islam compassie een hoofdprincipe is. De islam wordt vaak smalend de 'religie van de vrede' genoemd. Ik vermoed dat de islam hetzelfde meemaakt als het christendom in de Middeleeuwen. Zodra een religie gegijzeld wordt door wie de macht heeft, wordt religie een instrument om anderen te onderdrukken en zelf een decadent leven te leiden. Dat het rijkste islamitisch land, Saudi Arabië, ligt naast het armste islamitisch land, Jemen, spreekt boekdelen. Die gijzeling geldt trouwens ook voor politieke ideologieën. Het gevolg hiervan is dat de meest verheven idealen kunnen leiden tot de grootste misdaden tegen de menselijkheid. Kijken we echter naar de gewone vrouw of man, dan zien we dat de overgrote meerderheid van goede wil en vol compassie is voor de medemensen. Op de 70 miljoen moslims in Europa zijn er 69,5 miljoen die menslievend zijn en helaas is er een restgroep die terreur zaait.

Zorgwekkend is de ontwikkeling waarbij de religie minder en minder een rol gaat spelen in de samenleving. Dit betekent, in de terminologie van Armstrong, dat we ons dan niet meer herinneren wat we ons zouden moeten blijven herinneren. Dan stellen we ons hart en onze geest niet meer open voor het appel tot compassie voor onze medemensen. Materialisme, consumentisme en onverantwoordelijk gedrag ten aanzien van de planeet Aarde, waar ook toekomstige generaties moeten kunnen leven, zijn er het gevolg van. Het allergrootste gevaar is echter dat biologische krachten de plaats van de Verlichting door de Heilige Schriften zullen innemen. Zodra onze materiële behoeften niet meer bevredigd kunnen worden, breekt de oorlog van allen tegen allen uit, worden minderheden de zondebok en ze moeten uitgeroeid worden. Als een pure *struggle for life* losbarst dan wordt ook de meerderheid van de mensen meegesleept. Een goed signaal voor dit gevecht is als de massa begint te hamsteren.

Is dit een pleidooi voor een herstel van het religieuze leven? Niet in de zin van een terugkeer naar een dom geloven in sprookjes en verzinsels. We kunnen het begrip religie misschien beter vervangen door het begrip wijsheid. Die wijsheid vinden we inderdaad in de Heilige Schriften. Als de exegese ervan verdwijnt, zoals het geval is in westerse landen, laten we ons niet meer inspireren door de wijsheid die in de loop van duizenden jaren door het mensdom werd opgebouwd. Is dat misschien dè oorzaak van de puinhoop waarin we nu terecht zijn gekomen? Is de klimaatcrisis niet een gevolg van gebrek aan compassie voor de toekomstige generaties? Is de massa-immigratie niet te wijten aan de onrechtvaardige verdeling van de welvaart in de wereld?
Klimaatactivisten, Social Justice Warriors, Extinction Rebellion en andere actiegroepen zijn in zekere zin religieus geïnspireerd. Zij zijn de profeten die de mensen willen wakker schudden, zodat ze zich weer herinneren waar het in het leven om gaat en waar onze verantwoordelijkheid ligt. De belangrijkste profeten van de 21ste eeuw zijn echter politici als Wilders, Baudet, Orban en Trump. Zij hebben helder inzicht in de chaos die de massa-immigratie teweegbrengt. Die chaos is een herhaling van wat in de Bijbel staat beschreven in het verhaal van de Toren van Babel. Politici van de traditionele partijen en diegenen die de macht hebben binnen de EU hebben oogkleppen op. Onbedoeld kunnen zij verantwoordelijk zijn voor een herhaling van de verschrikkingen van de 20ste eeuw.
Deze chaos kan vermeden worden als alle volkeren terugkeren naar de landen van herkomst om daar, uit compassie, hun verantwoordelijkheid op te nemen voor hun landgenoten. Vanaf dat moment zal Europa en de gehele westerse wereld weer krachtig worden en compassie kunnen hebben, dit is: solidair kunnen zijn met de volkeren die hun eigen land willen opbouwen.

9.5 *De religie voor volwassenen volgens Levinas*

In 1940 moest de toen 81-jarige Henri Bergson zich op bevel van de Duitse bezetter laten registreren in een Parijs politiekantoor. Op het formulier vulde hij in als beroep: ‘Filosoof, académicien, nobelprijswinnaar, jood’. Het wrange was dat deze filosoof die over de moraal schitterende teksten had geschreven, vernederd werd door het meest immorele regime dat de mensheid ooit heeft gekend. Achteraf gezien zijn het uiteraard de nazi’s die zichzelf ten diepste hebben vernederd.

Nog steeds is Bergson's boek '*Les deux sources de la morale et de la religion'*[84] zeer lezenswaardig, niet alleen omwille van het prachtige Frans dat hij hanteert en de helderheid van het betoog, maar ook omdat het duidelijk maakt wat de mensen bijeenhoudt in een samenleving. Aangezien de sociale cohesie in onze huidige samenleving op het spel staat, wil ik aangeven wat mijn interpretatie is van wat Bergson hierover heeft te zeggen.

De morele ontwikkeling begint in de opvoeding. Die ontwikkeling is geslaagd als het kind de morele gedragsregels heeft geïnternaliseerd. Het kind volgt dan de regels op, zonder dat toezicht of sancties noodzakelijk zijn. De internalisatie lukt het best als de opvoeders het waarom van de regels vaak uitleggen en zelf het goede voorbeeld geven. Dat lukt het minst bij een autoritaire opvoeding met veel dwang en een koele bejegening. Ook voor volwassenen geldt dat verplichting of dwang vaak weerstand oproept. Wordt echter op de volwassene een appel gedaan om zich conform de morele regels te gedragen, dan zal hij er zich voor engageren. Dat appel gaat bijvoorbeeld uit van charismatische mensen. In zekere zin gaat bij elke ontmoeting met een ander mens er een appel uit om ons verantwoordelijk tegenover hem te gedragen.

Bergson vergelijkt een menselijke samenleving met een mierenkolonie. Mieren gedragen zich instinctmatig en voeren dwangmatig hun taken uit. Dit verloopt al miljoenen jaren op gelijkaardige wijze. In een menselijke samenleving is er weliswaar ook sprake van instinctief gedrag, maar de mens heeft een vrije wil om al of niet aan de verplichtingen te gehoorzamen en hij beschikt over intelligentie om zelf (nieuwe) doelen te stellen. Hoe primitiever de samenleving, hoe meer de mensen gevangen zitten in een quasi onveranderlijk systeem van verplichtingen en tradities. Hier geldt het bevel 'Het moet omdat het moet' of 'Het moet omdat het nu eenmaal zo hoort'. Een verlichte samenleving daarentegen wordt gekenmerkt door complexiteit, dynamiek en persoonlijk engagement.

Een ander onderscheid dat Bergson maakt is dat tussen een gesloten en een open moraal. In het gezin, de clan en het vaderland heerst een gesloten moraal. Hier gehoorzamen we aan de verplichtingen omdat we ons verbonden voelen met de andere gezinsleden, met de clan of met het vaderland. Bij een open moraal gaat het om de universele rechten van de mens en om universele broederschap. Moreel gedrag wordt dan niet meer beperkt tot de eigen groep, maar betreft de gehele mensheid. Volgens Bergson zal een samenleving die de gehele mensheid zal omvatten, ook in de toekomst nooit bestaan, evenmin als er in het verleden er een menselijke samenleving is geweest

---

[84] Bergson, H. (1932). *Les deux sources de la morale et de la religion*. Paris: Presses Universitaires de France.

die puur organisch functioneerde als een mierenkolonie. Uitzonderlijke figuren bewegen de mensen in de richting van het ideaal van een open moraal.
Een cruciale vraag is wat de bron is van de moraal. Is dit nu de rede of biedt de religie de basis van de moraal? Ook al ben ik een wetenschapper, toch houd ik mijn hart vast als de rede zou moeten bepalen hoe we ons horen te gedragen. De wetenschap geeft een antwoord op wat is, maar niet op wat hoort te zijn. Religie kan berusten op fabeltjes en bijgeloof, zodat het botst met onze rationaliteit. Dit probleem wordt opgelost door wat Levinas noemt ‘een godsdienst voor volwassenen’. Het fundament van de moraal is hier het geraakt worden door de Ander, op zo’n manier dat we ons voor hem verantwoordelijk voelen. De Ander: dat zijn de mensen die ons nabij zijn, de mensen ver weg en ook de toekomstige generaties die zullen moeten leven op de planeet die we voor hen achterlaten. De Ander doet een appel op mij om goed voor hem te zijn. Via de Ander spreekt God tot mij. Een atheïst die het bestaan van God ontkent, maar zich verantwoordelijk voelt voor de Ander is evengoed een ‘volwassen gelovige’ als diegene die belijdend lid is van een kerk. Een ‘volwassen’ moraal maakt duidelijk welke religies en ideologieën getuigen van een gebrekkige morele ontwikkeling. Een volwassen moraal is een open moraal en legt de prioriteit bij de verantwoordelijkheid van het individu voor eender welke ander, ook al heeft die ander een ander geloof of helemaal geen geloof. De rede helpt ons om die verantwoordelijkheid zo goed mogelijk in te vullen. Een kritische houding ten aanzien van de religie of van de ideologie, voortdurende dialoog en aanpassing zijn cruciaal. Als ik als orthopedagoog de bijbel letterlijk zou toepassen dan ‘moet ik opstandige kinderen die niet willen luisteren voor de stamoudsten brengen, die hen zullen laten stenigen’ (Deuteronomium 21:18-21).
In de koran staan 164 oproepen tot geweld. Als die letterlijk worden genomen, wordt de wereld een hel. Als vijf procent van de moslims bereid is tot terroristische aanslagen in naam van Allah, dan zijn er binnen de Europese Unie drie miljoen potentiële terroristen.
Elke religie en elke ideologie is in staat haat te zaaien. Hierdoor staat de sociale cohesie van onze samenleving op het spel. Dit laatste kan makkelijk leiden tot escalatie, gezien de enorme uitdagingen waarvoor we in deze eeuw komen te staan. De in deze tijd twee belangrijkste bedreigingen van de sociale cohesie zijn ten eerste de toename van de verschillen tussen rijk en arm, met vooral de verarming van de middenklasse. Ten tweede de aanwezigheid van miljoenen moslims in Europa, die zich niet willen en kunnen integreren. De geslotenheid van de oemma en de voortdurend door de koran bevolen doodsbedreigingen van andersgelovigen, ongelovigen en afvalligen, maakt een ontwikkeling naar een hogere fase in de moraal onmogelijk. Beide oorzaken

tonen aan hoe ver we hierdoor verwijderd zijn van de liefde voor de mens of van de universele broederschap.

Wat is hiertegen te doen? De 57 miljoen overige moslims in de Europese Unie, die van goede wil zijn en hebben ervaren wat een Verlichte maatschappij betekent, hebben volgens mij de opdracht dezelfde Verlichting in de landen van herkomst te brengen. In die landen lijden hun zusters en broeders enorm. Christenen brengen tot in de verste uithoeken van de wereld de boodschap van liefde voor elke naaste, zonder uitzondering, ook voor diegenen die vijandig staan tegenover het Christendom. Waarom verzaken de Europese moslims deze taak?

9.6 *Wie van Kerstmis een Winterfeest maakt, lijdt aan een neurose*

Stel dat de president van de Europese Centrale Bank zegt:'In 2020 is een recessie hoogstwaarschijnlijk', dan zou dit enorme gevolgen hebben. Beleggers en investeerders raken in paniek. Niet alleen in Europa, maar over de gehele wereld storten de beurzen in. Banken gaan over de kop. De werkloosheid explodeert. Een negatieve spiraal ontwricht de samenleving. Zes woorden 'In 2020 is een recessie hoogstwaarschijnlijk', uitgesproken door de president van de ECB, zijn voldoende om dit proces op gang te brengen. Ook al zou zij geen enkele reden hebben om deze voorspelling te maken en ook al zouden er geen ontwikkelingen zijn die een recessie kunnen veroorzaken, toch kunnen die woorden deze vreselijke gevolgen hebben. En komt er inderdaad een recessie.

Laat mij toe een rare sprong te maken. Naar het evangelie van Johannes. Dat begint met een tekst die voor velen het absolute hoogtepunt vormt van wat ooit door mensen is geschreven: 'In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Dit was in het begin bij God. Alle dingen zijn door het Woord geworden en zonder dit is geen ding geworden'. Hier zien we ook dat een woord, in dit geval één Woord, voldoende is om een heel proces op gang te brengen. Dit proces ligt, volgens de Bijbel, aan de basis van de gehele kosmos en van alle leven in de kosmos.

Waarom deze sprong? In beide gevallen gaat het om een schepping uit het niets. Aan de woorden van de president van de ECB gaat niets vooraf. Er is niets dat een recessie zal veroorzaken en toch komt die recessie. Die zes woorden waren bij de president en die woorden waren de president. De

recessie is door die zes woorden ontstaan en zonder die woorden zouden al die verschrikkelijke dingen niet gebeuren. Precies hetzelfde als bij Johannes. De president is als God die schept uit het niets.

Iedereen kan hetzelfde ervaren met woorden. Als een van de geliefden tot de ander zegt dat hij haar niet meer lief heeft en de relatie beëindigt, dan stort voor de ander de wereld in elkaar. Of als op school kinderen elkaar pesten, kunnen een paar woorden voldoende zijn om een puber tot zelfmoord te bewegen.

Niemand zal twijfelen aan het belang van woorden in de politiek, de economie en in de dagelijkse omgang. Er is echter iets vreemd aan de hand dat de rationele westerse mens heeft verdrongen. Woorden zijn iets geestelijk. Ze komen voort uit het niets. Dit laatste is wetenschappelijk gezien onaanvaardbaar. Rationeel gezien zoeken we naar feitelijkheden, objectief waarneembare oorzaken. Sinds de Verlichting wordt de zinvraag of de vraag naar Wie de woorden heeft uitgesproken die de ethiek op de wereld hebben gebracht, gemakshalve verwezen naar het privé domein. Het gevolg hiervan is dat vrijwel niemand zich nog de vraag stelt waarom we ons aan bepaalde morele regels moeten houden. Zeggen dat dit een kwestie is van de individuele keuze is een mager antwoord. Dit zou namelijk betekenen dat er geen grond is voor onze moraal. Voor ons gaapt de afgrond van het Niets. Aangezien het gaat om een verdringing, is hier sprake van een neurose met alle mogelijke stoornissen tot gevolg.

Hieruit kan niet worden afgeleid dat rationele mensen die elke vorm van religie verwerpen, immoreel zijn. Zij zijn het product van een eeuwenlange geschiedenis. In onze cultuur betekent dit dat atheïsten de essentie van de christelijke moraal in hun eigen levenswandel toepassen. Wat echter wordt verdrongen bij allen die de Kerk hebben verlaten, is de vraag naar het waarom. Het argument dat het gaat om een sociaal contract is onvoldoende. Als de ander zich niet houdt aan de voorwaarden van dat contract, dan gelden de morele regels niet meer tegenover hem. Als iemand uit een cultuur komt waar geweld en intolerantie inherent aan zijn, zouden die wederkerige regels evenmin gelden. Dit is het begin van alle geweld en oorlog.

Toch maar Kerstmis blijven vieren als de komst van het Woord onder de mensen? Ook de westerse rationele atheïst kan dit aanvaarden als hij Kerstmis ziet als een herinnering aan de komst van de woorden die de ethiek onder de mensen hebben gebracht. Dat kan natuurlijk ook in andere culturen en bij andere religies. Maar aangezien de Westerse cultuur het minst racistisch is, het minst discrimineert, vrouwen en homo's het meest rechten biedt, vrijheid voor elke individu hoog in het vaandel heeft, beter dan andere culturen zorgt voor een rechtvaardige verdeling van de welvaart en de beste sociale voorzieningen heeft om onze naasten te ondersteunen, kunnen we ons best houden aan de traditie van Kerstmis.

9.7 *Ons leven in het perspectief van de Oneindige*

De vraag wat ons te wachten staat na de dood, is onzinnig. Nog nooit is een dode teruggekeerd om te vertellen wat hij heeft meegemaakt. Voor gelovigen is er een hemel als beloning voor diegenen die een vroom leven achter de rug hebben, een hel waar de verdoemden eeuwig zullen branden en een paradijs voor de martelaren die, zonder last te ondervinden van een MeToo-beweging, hun lusten kunnen botvieren met veertig maagden. Dat zijn sprookjes voor simpele zielen.
Ondanks de onmogelijkheid die vraag te beantwoorden zou het ongelooflijk interessant zijn moesten we op een of andere manier iets meer te weten komen over wat er volgt na de dood. We kunnen op z'n minst ons oor te luisteren leggen bij geleerden die daar al eeuwen over discussiëren. Het gaat met name over het judaïsme. In deze joodse religie wordt zelden of nooit over een hemel gesproken. Dat is een voordeel, want de joodse exegeten kunnen hierdoor vrij onpartijdig oordelen over wat volgt na de dood.
De Bijbel gaat over zaken die zich hier op aarde hebben afgespeeld. Joden leren van kinds af de heilige schriften te interpreteren om telkens nieuwe betekenissen te ontdekken. Kritisch denken wordt vanaf het begin sterk aangemoedigd. Dat is een van de reden waarom er zoveel joodse wetenschappers zijn die vaak zo superieur zijn dat joden oververtegenwoordigd zijn onder de Nobelprijswinnaars. Misschien is wat joodse schriftgeleerden antwoorden op de vraag wat er komt na de dood even superieur. Vandaar dat ik hier wat dieper op in wil gaan.
De uitleg van joodse exegeten begint verrassend: de vraag of er leven is na de dood is een ridicule vraag. Leven kan namelijk niet sterven! Dit vergt uiteraard enige toelichting. Ons lichaam is inherent geen levend ding. Een lichaam komt slechts tot leven als er een geest in verblijft. Gaat de

geest weg, dan keert het lichaam terug tot stof. Het lichaam leent als het ware tijdelijk het leven van de geest. Die geest kunnen we de ziel van de mens noemen.
De ziel sterft niet. Dat is onmogelijk want de ziel is leven. In de ziel zitten onze emoties, ons geheugen, onze relaties, onze wijsheid, onze kennis, ons lijden en onze vreugde. Volgens de Bijbel is de mens door God geschapen, maar van de ziel wordt niet gezegd dat zij geschapen is. De ziel heeft altijd geleefd en zal altijd blijven leven.
De situatie verandert als de Messias komt op het Einde der Tijden. Dan zullen onze lichamen verrijzen en ze worden verenigd met onze zielen. Onze herrezen lichamen zullen nooit meer sterven. We zitten dan voor eeuwig opgescheept met onze herinneringen wat voor sommigen een ware hel kan zijn en voor anderen een zoete vreugde.
Voor de goede orde: dit is niet mijn uitleg of geloof. Ik zeg gewoon wat joodse exegeten zeggen. Ik ga dus nog even door want het gaat mij om de diepere betekenis die ik op het eind wil samenvatten.
De ziel is niet geschapen door God. De ziel is een deeltje van God. De ziel krijgt de opdracht van God om naar de aarde te gaan om zich daar in een lichaam te vestigen. Dat gebeurt drie maanden vóór de conceptie want in Genesis 18 zegt God tot Sara dat ze over een jaar een zoon zal baren; dus niet over negen maanden. De ziel moet zich namelijk voorbereiden op haar komst op aarde. Zij heeft de opdracht de mens te doen deelnemen aan het goddelijke. Dat kan de mens door te gehoorzamen aan de geboden en door de studie van de Heilige Schriften. Die schriften zijn namelijk volgens de kabbalisten goddelijke vonken die ons eraan herinneren wie we echt zijn: namelijk geschapen naar het beeld en de gelijkenis van God.
De diepere betekenis van dit alles is dat God een plan had met de schepping. De mensen zijn de uitvoerders van dat plan. Zij moeten van de wereld een plek maken die God behaagt, die Hem verwelkomt zodat Hij er zich thuis kan voelen. De wereld zal dan één zijn met Hem. Dit maakt meteen duidelijk waarom joden het niet hebben over de hemel. Het is onze opdracht van de aarde een hemel te maken. In het Midden-Oosten hebben de joden al min of meer hun paradijs gecreëerd. Andere volkeren maken er een hel van.
Of je dit nu een sprookje vindt of niet, de uitleg van deze exegeten dwingt ons diep na te denken over de zin van ons leven. Die uitleg geeft een goddelijke dimensie aan een mensenleven, waardoor onze horizon veel wijder wordt. We zien ons leven in het perspectief van de oneindige.
Het valt niet te ontkennen dat de mens lichaam en geest is. Wat heeft die geest ons te zeggen? Is de dialoog die we met onszelf voeren misschien een gesprek met onze ziel, dat stukje van God? Ligt de zin van ons leven dan niet in het gehoorzamen aan het voornaamste gebod dat van de liefde voor de medemensen en voor de schepping? Als de mens de opdracht heeft van de aarde een hemel te

maken, dan hebben onze economische en politieke activiteiten tot doel alle mensen op aarde te dienen. Dan moeten we goede rentmeesters zijn over de planeet Aarde.
Een en ander verklaart ook de jodenhaat. Het joodse volk is het licht voor de wereld om de mensen eraan te herinneren wat God van ons verlangt. Dat is leven in dienst van de Ander. Een leven zonder hebzucht, zonder macht over anderen om hen te onderdrukken en uit te buiten. Een leven gewijd aan studie. De joodse wetenschappers en kunstenaars hebben de wereldgemeenschap al een enorme dienst bewezen. Alle reden voor de door hebzucht en machtswellust bezeten mensen onder ons om jaloers te zijn op het joodse volk. Dat geldt nog meer voor diegenen die wetenschappelijk en cultureel zo weinig te bieden hebben aan de mensheid.
Tot slot: je zou bijna denken dat we in God moeten geloven om van de wereld een betere plek te maken. Maar dan wel in een God die van de mens verlangt Zijn gelijke te zijn, een schepper die in het hier en nu Zijn opdracht vervult. Als dat zo is dan moeten we ons haasten om in de grondwet van de toekomstige Europese Confederatie te verwijzen naar de God van het joodse volk en moet Israël lid worden van die confederatie.

9.8 *Het traditionele gezin waarborgt het voortbestaan van de mensheid*

Als we het hebben over beschaving dan denken we aan de mate waarin een volk ontwikkeld is op maatschappelijk, geestelijk en zedelijk gebied. Hier gaan we voornamelijk in op het ethisch aspect van de beschaving; dit is op de normen en waarden die de omgang tussen de mensen onderling bepalen. Die omgang kan variëren van geweldpleging, uitbuiting en uitsluiting tot vrede, naastenliefde en opoffering voor de anderen. Het is vanzelfsprekend dat in een superieure beschaving de mensen hun verantwoordelijkheid voor elkaar opnemen, zelfs als dit ten koste gaat van het eigenbelang.
Het is niet via wetten en instituties dat een superieure beschaving tot stand kan komen. Verantwoordelijkheid kan niet via wetten of instituties worden afgedwongen. Er is namelijk geen rationele reden te bedenken om mijn eigenbelang geen prioriteit te geven. Rationeel gezien zal ik hoogstens rekening houden met anderen in de vorm van een sociaal contract tot wederzijds profijt. Als mijn profijt wegvalt, zal ik mij niet meer houden aan het contract. Op die manier vallen zwakkeren er makkelijk uit.
Ik neem verantwoordelijkheid voor de Ander op omdat ik mij daartoe geroepen voel. Die roeping komt niet van de wetgever en wordt ook niet door de Rede verklaard. Het gaat om een innerlijke

stem die van buiten mij komt. Ik ben niet de oorzaak van mijn verantwoordelijkheid, maar ik geef antwoord aan die stem.

Ethisch gezien ben ik niet zelf de oorzaak van mijn gedachten en daden: wat ik hoor te doen, wordt aan mij geopenbaard. Het is in de relatie tot een ander mens dat ik geconfronteerd word met een appel om mij tegenover hem correct te gedragen. Ik moet hem zijn plaats gunnen op de aarde. Ik moet aanvaarden dat hij verschillend is van mij. Ik mag hem niet objectiveren. Racisme is de Ander herleiden tot bepaalde kenmerken, zonder hem te zien als naaste voor wie ik verantwoordelijk ben. Volgens Levinas[85] wordt de rechtvaardige staat geïnspireerd door de naastenliefde, ook door de liefde voor de tegenstanders, los van raciale of andere kenmerken. De staat kan gewelddadig zijn, bijvoorbeeld door allen tot gelijkheid te dwingen, waardoor het individuele verdwijnt. Deze gewelddadigheid staat haaks op de ethiek waarin de alteriteit van de Ander wordt erkend. We kunnen een staat of een politiek regime beoordelen volgens de mate waarin er individuele vrijheid heerst. Dat is een noodzakelijke voorwaarde om hogerop te komen. Een totalitaire staat is gedoemd om te verdwijnen of hij kan de hele mensheid meeslepen in de ondergang als deze staat de wereld zou overheersen.

Er is voortdurende waakzaamheid vereist ten aanzien van de wetten en de instellingen. Er is altijd het gevaar dat geen gehoor wordt gegeven aan het appel dat uitgaat van individuele burgers. 'De staat ziet de tranen van de burger niet', zei Levinas. De politiek heeft de neiging totalitair te worden, zodat het individu beschermd moet worden tegen het geweld dat de staat hem kan aandoen. Binnen de staat kan het individu herleid worden tot zijn functie, tot zijn plaats in de structuur van de samenleving of tot zijn lidmaatschap van een cultuur of groep. De staat wordt in dit geval een totaliteit, waarbinnen het individu zich moet voegen volgens wat van hem wordt verwacht. De ethiek van de individuele verantwoordelijkheid biedt tegenwicht tegen elk totalitarisme en opent de weg naar een hogere fase in de beschaving.

Bij de vraag aan welke voorwaarden moet worden voldaan om een hogere fase te bereiken, kom ik op een moeilijk punt. De superieure beschaving vereist een breuk met de gangbare politiek. Politiek is gewoonlijk een politiek van gewapende vrede en een competitie tussen tegenstanders. Wederzijdse afschrikking moet oorlog voorkomen. Compromissen worden gesloten om de tegenstander te sussen. Als de spanningen echter te hoog oplopen en er een cumulatie van stressfactoren optreedt, neemt de polarisatie toe. Het gevaar van escalatie loert in dit geval om de hoek. In deze omstandigheden wordt de multiculturele samenleving onhoudbaar. De hoop is dat een

---

[85] Levinas, E. (1974). *Autrement qu'être ou au-delà de l'essence*. La Haye: Martinus Nijhoff.

staatsman opstaat, die de moed heeft de juiste maatregelen te nemen die het geweld kunnen voorkomen. In de onderstaande vier voorstellen geef ik hiertoe een aanzet.

Welke breuk met de gangbare politiek is noodzakelijk? De Bijbel biedt hier een les, namelijk in het verhaal van de Toren van Babel. De mensen van Babel waren hoogmoedig. Allen moesten verenigd worden in één groot rijk onder één regering. Hun macht moest reiken tot in de hemel. God greep toen in. Er ontstond spraakverwarring en chaos. Alle volkeren keerden terug naar de plek waar ze hoorden.

Met ons wapenarsenaal waarmee we onze gehele planeet kunnen vernietigen, met onze technologische mogelijkheden waarmee we alles onder controle proberen te houden tot in de verste uithoeken van de wereld, door een wereldomvattend communicatienetwerk en door de grenzeloze productie van consumptiegoederen zijn we helemaal in de ban geraakt van en betoverd door onze macht. In deze wereld is geen plaats meer voor het transcendente. We verwachten alle heil of de verlossing van de rede. Er is een ingrijpen van buitenaf nodig om de mens te redden van zijn hoogmoed. ’Zijn is oorlog’, schreef Levinas. Willen we oorlog voorkomen, dan moeten we het immanente openen voor het transcendente. Wat ik hier wil verdedigen is dat wij niet alleen moeten vertrouwen op de rede, maar luisteren naar het appel dat via de naasten tot ons komt. Dit zal onze relaties met anderen, ons economisch en politiek handelen grondig veranderen.

Waarom en waarvan moet de mens worden gered? Onze macht verblindt ons. We horen niet meer de stem van de Ander. We weten niet meer wat echte liefde is. Het lijkt alsof de mens slechts bestaat om te genieten en te consumeren, waardoor er geen wezenlijk verschil meer is met de zoogdieren. In zekere zin zijn we in de postmoderne tijd teruggevallen in een primitief stadium. Moet er een herschepping komen van de mens?

Ik beperk me hier tot enkele concrete voorbeelden van de verblinding waarin we zijn terechtgekomen, waaruit ik telkens een voorwaarde afleid om een hogere beschavingsfase te bereiken:

1. Een hoog aantal huwelijken eindigt in echtscheiding. Het gaat om een liefdesrelatie die wordt verbroken. Liefde kan echter slechts onvoorwaardelijk en onbaatzuchtig zijn. Dit wil zeggen dat er nooit een reden gevonden kan worden om de Ander te laten vallen. In een hogere beschaving vormt huwelijkstrouw de basis van een solidaire samenleving. In een stabiel huwelijk wordt een van de belangrijkste waarden van een superieure beschaving aan de kinderen doorgegeven: de onvoorwaardelijke en onbaatzuchtige liefde voor de Ander. De liefde kan alleen op die manier worden begrepen als de mens openstaat voor het transcendente. Dat is de reden waarom katholieken het huwelijk een sacrament noemen.

’Wat God heeft verbonden, dat scheidt de mens niet’ betekent: de mens die de Ander werkelijk liefheeft, geeft er een oneindige, eeuwige of transcendente zin aan.

2. Er worden te weinig kinderen geboren om de mensheid in stand te houden. Er zijn te veel volwassenen die geen relatie aangaan en de vervulling van hun leven zien als ‘er zelf goed van leven’, zonder verantwoordelijkheid op te nemen. Traditionele gezinnen met twee à drie kinderen zullen onze beschaving in stand houden en de kinderen inspireren tot verantwoordelijkheid voor elkaar en voor de toekomst.
3. De kloof tussen arm en rijk neemt toe. De armoede in de wereld neemt weliswaar af vooral dankzij het beleid in China, maar mensen worden onderverdeeld in wie macht en wie geen macht heeft, in wie prioriteit heeft en wie op de tweede plaats komt, in wie hoog geacht wordt en wie wordt misprezen, in wie meetelt en wie als nutteloos wordt beschouwd of wordt genegeerd. Een hoger beschavingspeil zal slechts worden bereikt als ieder mens zijn eigen talenten kan ontplooien, zijn eigen plek krijgt in de samenleving en er voor wordt gewaardeerd. In een superieure beschaving heeft ieder mens status. Op die manier ontstaat verbondenheid tussen de burgers en elke burger voelt zich gewaardeerd. Dat is, onder andere, de beste remedie om criminaliteit drastisch te doen afnemen. In zo’n beschaving is racisme ondenkbaar.
4. Veel mensen voelen zich genoodzaakt om te emigreren. In hun eigen land dreigen ze van honger om te komen, een heel leven lang werkloos te blijven en er is weinig of geen perspectief op verbetering. De meest energieke en creatieve krachten trekken weg uit het land en de armen worden aan hun lot overgelaten. Een betere toekomst voor de Derde Wereld zal mogelijk gemaakt worden als alle emigranten terugkeren naar de landen van herkomst, investeren in de lokale economie, het onderwijs en de zorgsector op peil brengen en hierbij kunnen rekenen op de solidaire steun vanuit de welvarende landen.

De breuk met de gangbare politiek bestaat hierin dat niet de rechten van de burgers vooropstaan, maar de plichten. De rol van politici en van de overheid ligt in het geven van het voorbeeld om de bevolking te inspireren. Er zijn geen politieke partijen meer, want waarom zouden we tegenstellingen koesteren. Wie aan politiek doet of bij de overheid werkt stelt zich dienstbaar op en luistert naar wat de burgers op het hart ligt. De volksvertegenwoordigers worden lokaal gekozen, promoten er de solidariteit en komen regionaal en landelijk bijeen om netwerken van solidariteit te helpen opbouwen. Kleine, dagelijkse voorbeelden van betrokkenheid met anderen, kunnen een

algemene geest van solidariteit in het leven roepen. Dit staat haaks op een politiek bedrijf vol ruzies, verdachtmakingen, kritiek, wantrouwen en in het slechtste geval vol corruptie.
Hoe kan een nieuwe geest van solidariteit ontstaan, te beginnen in het gezin, de bredere familie, de buurt, het land totdat op mondiaal niveau de volkeren hun verantwoordelijkheid voor elkaar opnemen? In Babel greep God in. In onze tijd kunnen we op de wereld ruimte vrij maken voor wat de rede overstijgt. Uiteindelijk zal de superieure beschaving mogelijk worden als we naast de Rede de eerste plaats bieden aan een volwassen geloof. Dit wil zeggen dat ons individueel handelen, onze economische en politieke activiteiten geïnspireerd worden door onbaatzuchtige en onvoorwaardelijke bekommernis voor de Ander, welke eigenschappen hij ook moge hebben.
Hierboven hebben we herhaaldelijk de onbaatzuchtigheid en onvoorwaardelijkjheid van de liefde voor de Ander beklemtoond. Hoe hiervan de basis wordt gelegd in het gezin wordt perfect geïllustreerd door de volgende Zwitserse reportage[86]:
Aina, een Japanse vrouw, leed al sinds haar eerste levensjaren aan een zeldzame neurologische aandoening. Zij kwam naar Bazel om te sterven. Gedurende de reis dacht ze na over haar motivatie en welke argumenten er waren om verder te leven.
Aina zoog aan het rietje dat in het glas zat met de vloeistof die haar dood zou veroorzaken. Haar vader hield haar hand stevig vast. Zij ogen waren rood. Hij deed zijn best om niet van zijn dochter weg te kijken. Slechts één druppel van het gif viel op haar tong en het smaakte heel bitter.
Zij zag in een schicht het gezicht van haar ouders en haar twee zussen. Zij zag haar hond. Zij zag levendige scenes. Zij zag de beelden van de mensen die haar altijd onvoorwaardelijk lief hadden gehad en haar beschermden. Toen kon zij het gif niet meer verder opzuigen.
Tranen stroomden over haar wangen. Haar ademhaling versnelde. Zij hoestte. ’Wat is er mis?’ vroeg de dokter die erbij was. Huilend antwoordde Aina dat zij niet kan stoppen met te denken aan haar familie.
Aina woont bij haar ouders in het zuiden van Japan. Toen ze zes was werd de stoornis gediagnosticeerd want haar motoriek ontbrak. Zij is volledig afhankelijk van haar moeder. Haar benen zijn verlamd vanaf de heupen en zij kan haar armen niet bewegen behalve de rechter pols. Zij kan niet recht staan en niet wandelen.
Nu is Aina dertig jaar oud. Vanaf de leeftijd van veertien werden allerlei behandelingen geprobeerd. Heel veel tijd bracht ze door in ziekenhuizen. De artsen hebben gezegd dat er geen hoop is op genezing.

---

[86] link: https://www.swissinfo.ch/eng/a-life-or-death-decision-japanese-woman-assisted-suicide-switzerland/47026906

Zolang Aina haar medicijnen neemt is er geen levensbedreigende situatie. De medicijnen houden haar toestand stabiel en dat is zo pijnlijk voor Aina, want er is geen einde in zicht.
Vijf jaar geleden kwam ze op het idee van geassisteerde zelfmoord. Dat idee heeft haar nooit verlaten. Maar zelf kan ze het niet doen en in Japan is geassisteerde zelfmoord niet toegestaan.
In september 2019 schreef Aina naar de Zwitserse organisatie Lifecircle. Een maand later kreeg ze bericht dat ze naar Zwitserland mocht komen.
Aina zegt dat haar ziekte het leven van haar ouders helemaal heeft omgegooid. Haar moeder moet ook zorgen voor haar moeder. Haar vader die helikopterpiloot was zou normaal op 53 jaar op pensioen gegaan zijn. Maar om de hoge ziektekosten te kunnen blijven betalen heeft hij een andere baan gezocht en bleef hij werken tot hij 67 was. ’Zonder mij zouden mijn ouders een heel ander leven gehad hebben’, zegt Aina, ’Zij zouden gereisd hebben en kunnen genieten van hun hobby’s zonder financiële zorgen’.
Toen ze in februari haar ouders zei dat ze wilde sterven, waren zij daar faliekant tegen. Zij smeekten Aina er nog eens goed over na te denken.
Aina maakte toch een afspraak in Bazel. Dat zou doorgaan in maart 2020, maar door de coronapandemie werd dit uitgesteld. Ze moest de afspraak diverse keren afzeggen. Haar ouders bleven zich ertegen verzetten. Haar zussen kwamen elk weekend naar het ouderlijk huis om zoveel mogelijk tijd bij haar te zijn.
’Ik kan mijn eigen verlangens niet volgen en mijzelf prioriteit geven voor mijn familie die zo goed voor mij zorgt’, zegt Aina. Haar doodwens bleef, maar ze voelde ook dat ze bezweek onder de wensen van anderen.
In de zomer was de reis mogelijk. Haar ouders zeiden:’Wij kunnen niet eisen dat je voor ons blijft leven. Wij keuren het niet goed, maar we verzetten ons niet’.
Op 2 septembers 2021 zou de geassisteerde zelfmoord plaatsvinden. Haar moeder bleef in Japan, want ze kon het niet aan haar dochter te zien sterven. Ze huilde toen Aina met haar vader vertrok.
Op 31 augustus kwam de dokter naar het hotel waar Aina verbleef. Na het gesprek over haar levensloop en haar wens om te sterven, concludeerde de arts dat er geen reden is om haar verzoek te verwerpen. Aina was opgelucht. Over twee dagen zou het gebeuren.
Gedurende de nacht hoorde Aina haar vader, die in dezelfde kamer sliep, zachtjes huilen. Hij begon hevig te schudden en Aina hield zijn hand vast.
’Ben ik nu egoïstisch omdat ik wil sterven of zijn zij egoïstisch omdat zij mij niet willen laten gaan?’, vroeg Aina zich af. Aina kon die nacht nauwelijks slapen.

Toen ze naar Lifecircle gingen vroeg de arts of ze er klaar voor was. Aina antwoordde: 'Ik ben er niet zeker van '. De arts keek bezorgd en vroeg: 'Is het omwille van jouw ouders? Als je niet zeker bent te willen sterven, dan moet je het niet doen'. De arts stelde dezelfde vraag aan haar vader die zei: 'Als ze wenst te sterven, dan moet ik dat respecteren'.

Na twintig minuten discussiëren brak Aina het gesprek af en zei dat ze wilde sterven. Haar vader zei nogmaals haar wens te respecteren en hij bedankte haar voor haar leven bij hem.

Toen de arts zag dat Aina niet echt zoog aan het rietje zei ze: 'Je moet terug naar huis gaan. Je bent er niet klaar voor'. 'Echt?', zei Aina. De arts zei: 'Je wil dit jouw ouders niet aandoen. Het lot wil dat je nog wat langer leeft'. Aina zie OK en haar vader omhelsde haar. Toen nam hij haar terug mee naar huis.

Deze reportage bewijst dat de onbaatzuchtige en onvoorwaardelijke liefde in alle culturen, onder alle religies en ideologieën voorkomt. Zonder katholiek te zijn zouden deze Japanse ouders heiligverklaard kunnen worden. Miljoenen ouders hebben hun kinderen op deze wijze lief. Deze mensen maken het de moeite waard om op de planeet Aarde te leven. Als hun voorbeeld politici, bedrijfsleiders en superrijken zou inspireren creëren we een nieuwe Hof van Eden voor alle mensen op aarde.

9.9 *De onmisbare rol van religie voor de toekomst van de mensheid*

Een van de meest enigmatische boeken dat in de vorige eeuw is verschenen is *Der Stern der Erlösung* (Nederlandse vertaling: *De Ster van de Verlossing*) van Franz Rosenzweig[87]. Dit boek werd grotendeels geschreven in de loopgraven van het Balkanfront tijdens de Eerste Wereldoorlog. Rosenzweig stuurde het op dienstpostvelletjes deeltje voor deeltje naar zijn moeder. Rosenzweig (1886-1929) was een joods-Duitse filosoof en theoloog die in zijn boek de relatie bespreekt tussen God, de wereld en de mens. Hier beperk ik mij tot wat Rosenzweig ziet als de plaats van de religie in de geschiedenis van de mensheid. Straks zal duidelijk worden wat zijn inzichten kunnen betekenen voor de Europese politiek, zelfs voor wie zich verre houdt van elke vorm van religieus denken.

De wereld heeft geen reden in zichzelf. De wereld is niet zijn eigen oorzaak. De wereld is geschapen, net zoals de mens. De mens is niet, zoals Heidegger zegt, op de wereld geworpen. De

---

[87] Ik baseer mij voor deze tekst op de Franse vertaling: Rosenzweig, F. (1976). *L'étoile de la rédemption*. Paris: Éditions du Seuil.

schepping van de mens had een bedoeling: de Bijbel begint met de woorden ’In den beginne’ (Bereshit), dit wil zeggen het begin van iets; dat iets is een doel.
Er is een relatie tussen de wereld, de mens en God. De mens kan dit ontkennen of hij kan zich onderwerpen aan zijn passies, aan wat in de mode is, aan de consumptie. Als we echter de mens en de wereld zien in relatie tot God, dan zien we de liefde van de Schepper voor zijn schepping. De geboden die God heeft geopenbaard, zijn niets anders dan geboden om de mensen en de schepping lief te hebben. Via de liefde tot de naaste bewijzen we onze liefde tot God. Er is dus een Schepping, een Openbaring van de geboden en uiteindelijk de Verlossing doordat de mens zijn naasten en de wereld liefheeft.
Zonder religieus jargon kunnen we stellen dat de wereld en de mensheid een zin hebben, een doel en dat er één middel is om dat doel te bereiken, namelijk de liefde voor mens en natuur. Als we stellen dat de Europese beschaving een joods-christelijk fundament heeft dan betekent dit nog min, nog meer dat Europa verantwoordelijkheid moet opnemen voor de wereld en de gehele mensheid. Helaas is sinds de ontkerkelijking deze missie van Europa op de achtergrond geraakt, waardoor we onze verantwoordelijkheid als Europeanen ontlopen. De kolonisatieperiode was voor veel landen een tijd van vrede en beginnende welvaart. Na de onafhankelijkheid begon de ellende opnieuw en Europa haakte af. De kolonisatie is helaas niet opgevolgd door een broederband tussen landen die elkaar respecteren. De eenzijdige nadruk die nu wordt gelegd op de slavernij en op de wandaden tijdens de koloniale periode verdringt volledig het werk van de tienduizenden blanken die zich, uit christelijke naastenliefde, met hart en ziel ingezet hebben voor andere volkeren. Heeft die eenzijdige nadruk de bedoeling om de haat tegen de blanken aan te wakkeren zodat ze verhinderd worden het goede in de wereld te brengen? Ik vrees dat dit het geval is. Sterker nog: ik vermoed dat door de ontkerkelijking de Satan vrij spel heeft.
Het verlies van onze missie wordt verder in de hand gewerkt door de massa-immigratie van volkeren die de Openbaring hebben gemist. Is democratie niet in Europa ontstaan en zijn andere volkeren, zonder de steun vanuit Europa, nauwelijks in staat de democratische waarden van vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid in praktijk te brengen? Een vergelijking tussen Europese landen en islamitische of Afrikaanse landen spreekt boekdelen.
Religie hoeft niets anders te zijn dan de vervulling van de geboden. Milieubescherming is religie. Solidariteit, rechtvaardigheid en respect voor anderen zijn religie. Kortom, alles wat het lot van de mens en van de planeet Aarde met liefde omgeeft zal de uiteindelijke Verlossing brengen. Het hangt van de mens af of we afstevenen naar een Apocalyps of naar het Rijk Gods op aarde. De Openbaring, ondermeer van de geboden, is bedoeld om de mens aan te zetten bij te dragen aan de

Verlossing. De religie, als vervulling van de geboden, is daarom onmisbaar voor het lot van de mensheid. De Openbaring is het werk van God. De Verlossing is het werk van de mens. Het is de religie die het verloop van de geschiedenis, - naar de Apocalyps of naar de Verlossing -, zal bepalen. Met de ontkerkelijking hebben we in Europa onze roeping verloren en daar kan de rest van de wereld onder lijden.

Het is een typisch joodse gedachte, namelijk dat niet God maar de mens verantwoordelijk is voor de Verlossing. Moslims daarentegen verwachten de Verlossing van Allah met als gevolg dat zij zichzelf niet verantwoordelijk voelen om liefde in de wereld te brengen. In extreme vorm zou dit kunnen betekenen dat wie niet in Allah gelooft of afvallig is, gedood moet worden om het werk van Allah niet te belemmeren. Allah is de Barmhartige die de Koran aan de mensheid heeft gegeven en zeker niet alleen aan de Arabieren. De Koran was er al voor Adam, voor Abraham en voor de profeten. Helaas zijn er volkeren die deze gave van de Barmhartige niet hebben aanvaard of hebben vervalst. De moslims moeten daarom een heilige oorlog voeren totdat alle volkeren de Koran zullen aanvaarden. Gehoorzaamheid is belangrijker dan de liefde voor de naaste. Een van de meest invloedrijke islamitische theologen, Al-Ghazali (1050-1111) stelde dat gebeden, de rituelen en de sharia voldoende zijn en al de rest is verspilling van de tijd. Een renaissance werd hierdoor voor de islam onmogelijk gemaakt. De islamitische filosoof Averroes (1126-1198) die hier wel voor pleitte werd verbannen naar Marokko en in de Arabische wereld werden zijn boeken gecensureerd en verbrand.

Rosenzweig is kritisch over de islam. Er is een wezenlijk verschil tussen Allah en de God van joden en christenen. Allah is de Almachtige, terwijl God de dialoog aangaat met de mensen. In die zin is de islam volgens Rosenzweig een voortzetting van de afgoderij van de heidenen. Mohammed heeft de ware betekenis van de Openbaring niet begrepen want hierin stelt God zich afhankelijk van de mensen. Het is aan de mensen om de Verlossing te realiseren. Islam en democratie kunnen in principe nooit samengaan want de islam aanvaardt niet de scheiding van Kerk en Staat. Er hoeft geen Staat te zijn als er een almachtige Allah is, zoals in Iran het geval is. De wet, zoals in de Koran beschreven, is eeuwig en onveranderlijk. De mens hoeft er slechts aan te gehoorzamen. De moslim is inherent niet vrij. Ik vraag me af of dit ook geldt voor de Universele Rechten van de Mens. Ook hier bestaat het gevaar dat de liefde voor de naaste en het respect voor het individu ondergeschikt zijn aan de gehoorzaamheid aan de wet.

Een tweede belangrijke gedachte is dat, alhoewel slechts een individu goed kan zijn, de Verlossing alleen tot stand kan komen dank zij de gemeenschap van gelovigen. De jood leeft al in de eeuwigheid door aan de *mitsvot* te gehoorzamen. Een orthodoxe jood houdt zich elk moment van

dag aan de 613 *mitsvot* of geboden in solidariteit met zijn gemeenschap. Op de sabbath vragen mijn joodse buren mij soms het gasfornuis af te sluiten of het licht in de gang uit te doen, want op die dag mogen zij niet werken. Deze levenswijze lijkt belachelijk, maar het houdt een eeuwige wijsheid in: we zijn op elke moment van de dag in relatie met God. Zonder de geest van God in ons zouden we sterven. Door te gehoorzamen aan al die kleine geboden bewijst de jood dat God altijd in zijn gedachten is.

Terwijl de orthodoxe jood al leeft in de eeuwigheid, is de christen op weg naar de eeuwigheid. De jood hoeft geen land te veroveren of volkeren te bekeren. De christen gaat op missie. De jood getuigt van de waarheid van God. De christen brengt de waarheid van God onder de mensen. De jood volgt daarom strikt de geboden van God, wat inhoudt dat hij de mensen liefheeft. De christen stelt daden van liefde om de wereldgemeenschap naar de Verlossing te leiden. Beide vormen van religie vullen elkaar aan. Voor Rosenzweig die op het punt stond zich tot het christendom te bekeren, was dit een reden om toch het joodse geloof te behouden.

De jood is een *getuige* van de goddelijke Waarheid. De christen is een *uitvoerder* om die Waarheid in de wereld te brengen, in de politiek, in de economie en op relationeel vlak. Het gaat hier om de accenten, want een jood kan evengoed een uitvoerder zijn en de christen is, door zijn werken, ook een getuige. De jood is getuige op directe wijze. De christen doet het via zijn werken.

Wat kan dit alles nu betekenen voor de Europese politiek? We kunnen best Kerk en Staat strikt gescheiden houden. We kunnen best liberaal en vrijzinnig zijn. Wat we echter niet kunnen afwijzen is het fundament van de westerse beschaving die, – hoezeer het ook op weerstand kan stuiten -, berust op de Openbaring van God op de berg Sinaï. Er is hier een radicaal verschil met de islam: de Koran was er al vóór de mens werd geschapen en eist gehoorzaamheid; de Bijbel begon op Sinaï en kwam geleidelijk tot stand. De Bijbel geeft de mens een opdracht.

Europa is Europa in de mate dat de Europeanen die Openbaring uitvoeren. We hebben de plicht in de wereld de liefde voor de naasten en voor de schepping in het algemeen tot uitvoering te brengen. Om alle ellende van deze eeuw aan te kunnen, zoals bijvoorbeeld tijdens de coronapandemie, zal veel naastenliefde noodzakelijk zijn. Dank zij het joods-christelijk fundament van de Europese beschaving kunnen en moeten we een baken van hoop zijn voor de gehele mensheid.

We moeten ervoor zorgen dat we onze roeping als Europeanen niet laten ondermijnen door een massale aanwezigheid van de islam op ons grondgebied. Sterker nog: het lijkt alsof de globalisering en de massa-immigratie het werk zijn van de Satan om ons te verhinderen uitvoerder te zijn van de wil van God. Net zoals het antisemitisme van de islam een duivels werktuig is om de getuigen van Gods Openbaring uit te roeien. Kortom, de 21ste eeuw zal slecht vrede kennen als

Europa haar roeping weer erkent, zoals haar joods-christelijk fundament het bevestigt. Een belangrijke stap zou zijn als Israël volwaardig lid wordt van de Europese Confederatie om samen het licht te zijn voor de wereld.

9.10 *Het ontbreekt aan een hogere morele instantie*

In het historisch centrum van Antwerpen is een kloostergebouw uit de 12de eeuw omgebouwd tot het ’Botanic Sanctuary Antwerp’. Botanic verwijst naar de kruidentuin die bij dat klooster hoorde en nog steeds bestaat. Met Sanctuary of ’heiligdom’ wordt gerefereerd naar de nonnen die acht eeuwen lang hier waren gehuisvest. Hun heiligdom waar ze in armoede, kuisheid en gehoorzaamheid hun leven hebben gewijd aan de ziekenzorg is nu het heiligdom geworden van rijke stinkers die in een van de drie sterrenrestaurants van dit complex à 1000 euro per tafel zich volvreten om daarna hun roes uit te slapen in een King Size bed in een Suite à 450 euro per nacht, om de volgende ochtend in het wellnesscentrum met zwembad weer tot hun positieven te komen. Dit nieuwe complex lijkt een groot succes te worden. ’Sanctuary’ staat als cynisch symbool voor het verval van het Avondland.
Ik kwam tot deze laatste gedachte bij het bekijken van een videofilmpje van de wereldberoemde Canadese psycholoog Jordan Peterson dat op 29 januari 2022 op youtube werd geplaatst en in drie weken tijd 2.342.000 keer werd bekeken. In dit filmpje waarschuwt hij voor de spirituele leegte waarin we zijn terechtgekomen. Als voorbeeld verwijst hij naar de jaren vijftig toen de mensen nog massaal naar de kerk gingen en dus minstens één uur in de week zich konden bezinnen over spirituele zaken zoals de zin van het bestaan en de roeping van de mens.
Peterson gaat, net als ikzelf, nooit naar de kerk, maar beiden missen we het gemeenschapsgevoel en de tradities. Tradities verbinden mensen en de gemeenschap van gelovigen appelleert ons aan wat zin geeft aan ons bestaan. De kerk is altijd de morele autoriteit geweest die na de ontkerkelijking door niets is vervangen. De moderne mens is iemand die dwaalt in de realiteit (de waan van elke dag) en die zijn ware existentie is kwijtgeraakt. Hij is een oneigenlijke mens geworden.
Peterson lost dit tekort aan een externe morele autoriteit op door zich te gedragen ’alsof God bestaat’. Dit laatste is volgens hem de definitie van het geloof. Als je doet alsof God bestaat, dan kan je de openbaring niet ontvluchten, wat betekent dat het leven van elke mens een zin heeft en elke mens om die reden waardevol is.
Peterson citeert Nietzsche die zei dat er maar één christen is en dat is Christus. Gelijk heeft hij want als je de evangelische boodschap serieus neemt kan een rijke bijvoorbeeld nooit een christen zijn.

Dat zal niemand accepteren, en toch: moesten alle rijken hun rijkdom over de gehele mensheid verdelen dan is er geen extreme armoede, geen oorlog en geen terrorisme meer. Waar wachten we eigenlijk op? Helaas zijn het de rijken die bepalen wat realiteit is en zij beschikken over de middelen om de massa hierin te indoctrineren.
Heidegger (niet door Peterson geciteerd, maar mijn eigen interpretatie) maakte een onderscheid tussen existentie en realiteit. Wie in de realiteit leeft, leeft volgens de gangbare opinie. Hij leeft zoals van hem wordt verwacht. Zijn leven gaat zijn beloop. Die mens zal de evangelische boodschap naast zich neer leggen, want dan kan hij tenminste genieten van elk moment van de dag. Existentie daarentegen wijst op het eigenlijke mens-zijn. Dat is de mens die het geheel overziet, die ook zijn toekomst mee in zijn beschouwing neemt, dit zijn de mogelijkheden die hij heeft en de tijd die hem nog beschikbaar is. Die mens die existeert neemt ook zijn dood mee in zijn beschouwing, want de mens is een zijn-ten-dode.
De realist is oneigenlijk, niet authentiek, niet persoonlijk. Het trieste is dat de realist denkt het gelijk aan zijn zijde te hebben. Wil je eigenlijk of echt leven, dan moet je de gegeven tijd en mogelijkheden benutten in de wetenschap dat op een gegeven moment alles ophoudt. Als ik dit toepas op het christendom, dan existeer ik pas echt als ik bijdraag aan de komst van het ’Koninkrijk Gods’ op aarde. De bijdrage die de rijke kan leveren is de mogelijkheden die zijn rijkdom hem biedt benutten om arme mensen lief te hebben. Ook dit zullen de meeste mensen onzin vinden want met geld kan je nu genieten, dus waarom zou ik mij druk maken over de toekomst en het zijn-ten-dode? Peterson schroomt er niet voor te huilen vóór een miljoenenpubliek. Hij huilt bij de gedachte van de hel. Het gaat niet zozeer om de hel die de verdoemden te wachten staat, maar de hel die we van de wereld maken. Persoonlijk begrijp ik de reactie van Peterson al te goed. Alleen al de gedachte aan Auschwitz stemt immens verdrietig. Wat staat ons deze eeuw te wachten met de gevolgen van de klimaatverandering die we zelf veroorzaken, van de etnische spanningen, van de vijandbeelden die in het leven worden geroepen en de gevolgen van de haat die wordt opgewekt?
Peterson vraagt zich af wie onze vijanden zijn. Het probleem is dat zoveel mensen blind zijn, onwetend, te arrogant, te wraakzuchtig. Zien we nog wel wie op een positieve manier bijdraagt aan de voorspoed, het welzijn en het geluk in de samenleving? Willen we wraak nemen of willen we het recht herstellen? Willen we anderen verachten of zullen we barmhartig zijn? Zien we overal vijanden? De media doen aan dit laatste driftig mee, alsook de politiek en de actiegroepen. ’Dit moet stoppen’, roept Peterson hartstochtelijk uit in het youtube filmpje, ’anders maken we van de wereld een hel’. De echte vijand is diegene die verdeeldheid zaait, die ons verhindert de hand te reiken aan onze tegenstander. Bemin uw vijanden en ook de vijand die in jezelf zit. We moeten ons

laten leiden door de hoogste morele instantie. Om die reden moeten we doen alsof God als hoogste morele instantie bestaat. Het gaat om de keuze tussen de hel of een paradijs op aarde.
Ik heb net als Peterson een decennia lange klinische praktijkervaring. In mijn geval met zeer problematische gezinnen waar incest, mishandeling en verwaarlozing al jarenlang aansleepte en met jongeren die ernstige geweldsdelicten hadden gepleegd. Dan wordt het wel heel moeilijk om de christelijke boodschap van elke mens is waardevol te accepteren. En toch. Als deze mensen ervaren dat andere mensen echt om hen geven en aangesproken worden op hun positieve mogelijkheden, kan er een kentering komen die niemand verwacht. Haat geneest niet met haat en wraak. Uiteraard heb ik het hier niet over psychopaten die niet te behandelen zijn.
Is het verval van het Avondland onvermijdelijk? Neen als we leven als de nonnen destijds in wat nu de Botanic Sanctuary Antwerp heet, in dienst van de anderen als de ware toepassing van het christelijk geloof. Of paradoxaal gezegd: niet als de realist die geniet van zijn rijkdom, maar als de existentiële mens die zijn mogelijkheden en tijd benut om zijn bestaan een zin te geven. Voor anderen.

9.11 *Het joods-christelijk fundament van Europa*

Velen krijgen de kriebel als gerefereerd wordt naar de christelijke wortels van de Europese beschaving. Tegenwoordig wordt het christendom geassocieerd met pedofiele priesters, de pracht en praal in Rome, elkaar de tent uitvechtende monniken in de kerken van Jeruzalem, dom bijgeloof in bedevaartplaatsen, steenrijke predikanten die een decadent leven leiden en wat dies meer. Dit is een typisch voorbeeld van het kind met het badwater weggooien.
Waar staat het christendom echt voor? Het gaat om een levenshouding die gekenmerkt wordt door:
- mededogen en zorg voor de armen, de zwakkeren, de weduwen en wezen
- zich onbaatzuchtig engageren voor het welzijn van de anderen (dus een economie zonder winstbejag)
- onvoorwaardelijke liefde (waardoor echtscheiding geen optie is[88] en oorlog evenmin)
- zich opofferen (zoals die diep gelovige Franse politieman die de plaats van een gegijzelde vrouw innam en op laffe wijze werd vermoord door een moslim).

[88] Dit is geen pleidooi voor een verbod op echtscheiding. Integendeel, de wet moet echtscheiding zo makkelijk mogelijk maken; pas dan wordt duidelijk wie de liefde - die per definitie onvoorwaardelijk en onbaatzuchtig is - werkelijk heeft begrepen.

Het gaat dus niet om een geloofsbelijdenis, om geloven in God, om het aanvaarden van een credo of om het bijwonen van rituelen. Je bent christen als je leeft in dienst van de anderen, onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk. Macht is hier een vorm van gezag dat ten dienste staat van de medemensen.
Deze christelijke levenshouding heeft Europa gemaakt tot wat het is. Dit vinden we nog het best terug in landen als Nederland en de Scandinavische landen. Dit zijn de beste landen ter wereld om geboren te worden. Er is nauwelijks corruptie, mensen met verschillende levensovertuigingen staan elkaar niet naar het leven, de sociale voorzieningen worden nergens geëvenaard, de politici zijn nette mensen die geen misbruik maken van hun machtspositie, er is geen eerwraak en nergens ter wereld hebben vrouwen het zo goed. In deze landen worden bovenstaande kenmerken van een christelijke levenshouding in praktijk gebracht. Er zijn daar weliswaar ook misbruiken zoals graaiende bankiers en werkgevers die hun werknemers onder druk zetten en uitbuiten, maar dat zijn mensen die de ethiek die onze Europese beschaving schraagt, aan hun laars lappen.
Een ander fundament van de Europese beschaving is het kritisch, wetenschappelijk denken. Dit heeft geleid tot ongeëvenaarde wetenschappelijke en technische prestaties. Dank zij de medische vooruitgang hoeven mensen niet meer met vreselijke pijn te sterven, de levensverwachting is nooit zo hoog geweest, de technologie heeft de menselijke mogelijkheden enorm uitgebreid. Kritisch denken heeft nieuwe inzichten opgeleverd in de psychologie en de filosofie, waardoor we een steeds hoger beschavingspeil hebben bereikt.
De twee fundamenten, de christelijke levenshouding en het kritisch, wetenschappelijk denken moeten echter samengaan. Wetenschap zonder christendom leidt tot hebzucht, de ecologische ramp, de vernietiging van ons erfgoed, de wapenwedloop en in bijzondere omstandigheden tot de totalitaire staat.
Christendom zonder wetenschap leidt tot bijgeloof, magie, hypocrisie en eventueel tot een nieuwe inquisitie. Dit laatste vinden we terug in het politiek correcte denken en de zelf opgelegde censuur van de media over de islam bijvoorbeeld.
Welke conclusies moeten we hieruit trekken? Ik beperk mij tot de twee belangrijkste:
(1) Europa moet haar beschaving en de ethiek die er het fundament van is, zo streng mogelijk bewaken. De toekomst van de mensheid en de bescherming van de planeet Aarde zijn er afhankelijk van. Europa moet door haar eigen beschaving zo goed mogelijk in praktijk te brengen, een voorbeeld zijn voor de rest van de wereld. Geen voorbeeld dat anderen dwingt tot imitatie, maar een voorbeeld dat mensen inspireert.
(2) De islam tast de christelijke wortels van de Europese beschaving aan omdat het een imperialistische religie is die dwingend en zo nodig met geweld wordt opgelegd. De islam

verhindert ook kritisch nadenken, waardoor de ontwikkeling in moslimlanden al achthonderd jaar stagneert. Moslims horen daarom niet thuis in Europa. Maar als Europa krachtig is, dan kunnen de Europeanen solidair zijn met de moslims om de landen van herkomst op te bouwen en een Verlichting mogelijk te maken.
Ter illustratie het volgende toekomstbeeld: In Europa zijn er geen bloedige aanslagen meer en geen wijken waar blanke Europeanen zich niet meer thuis voelen. De islamitische landen van Turkije tot Marokko kennen vrede, welzijn en welvaart zodat in deze prachtige landen het voor iedereen goed leven is. Alle kinderen, meisjes en jongens, in die landen kunnen naar school gaan, de medische voorzieningen zijn van goede kwaliteit, er is voldoende werkgelegenheid en voor wie uit de boot valt is er de bijstand. Dit toekomstbeeld is ook voor landen zoals Irak, Afghanistan, Jemen en Pakistan mogelijk als de moslims uit Europa terugkeren en met solidaire steun van Europa het onderwijs en de ziekenhuizen op peil brengen en lokale werkgelegenheid tot stand brengen. Als dit is gerealiseerd zal Europa samen met de islamitische landen een nieuwe wereldmacht worden die de ethiek in de economie en de politiek terugbrengt. Dit wil zeggen dat de economie bedoeld is om armoede en miserie uit de wereld te helpen en het doel van de politiek is geen machtsstrijd tussen tegenstanders, maar vrede en welzijn voor iedereen.

Naschrift en conclusies

Profetie

De sprong naar spiritualiteit
Deze nacht, 3 augustus 2022, was er een wolkenloze hemel, maar geen enkele ster te zien. Zo vervuild is de atmosfeer. Moest zoiets van de een op de andere dag gebeuren, dan schrikt de gehele mensheid op. Nu zijn we heel langzaam naar deze toestand geëvolueerd. Ik kan me met moeite de prachtige sterrenhemel herinneren uit mijn jeugd, zeventig jaar geleden.
Deze situatie zou een onmogelijke en onvoorstelbare verandering teweeg moeten brengen. De industriële productie zou per direct stilgelegd moeten worden. Het vervoer op land, op zee en in de lucht zou beëindigd moeten worden. De mensen zouden moeten blijven in de omgeving waar ze wonen. Elke samenleving zou zelfvoorzienend moeten worden met de nadruk op ecologische landbouw en zorg voor elkaar.
Dit is echter niet te realiseren.

Al meer dan drie miljoen jaar zijn er mensen op aarde. Er zijn prachtige prestaties geleverd op wetenschappelijk, artistiek en spiritueel gebied. Er is ontzettend veel liefde geweest. Het positieve in de balans overtreft ruimschoots alle ellende waaraan mensen zich schuldig hebben gemaakt.
Er is natuurlijk een God die het allemaal bekijkt en de mensen hun vrijheid laat. Maar zal Hij toelaten dat het leven op aarde definitief verdwijnt? Ik verwacht het niet. We staan dus voor gebeurtenissen die de mensen de prikkel zullen geven om radicaal van gedrag te veranderen. Dit zal de nieuwe Zondvloed zijn, waarvan we nu nog niet weten welke goddelijke ingreep het concreet zal zijn.
Van materialisme maken we de sprong naar een spiritueel leven. We schaffen slechts de dingen aan die onmisbaar zijn om te leven. De nadruk komt te liggen op het samenleven met onze dierbaren en met de mensen met wie we ons verbonden voelen door een gemeenschappelijke geschiedenis en gedeelde normen en waarden. Rechtvaardigheid, verantwoordelijkheid voor elkaar en solidariteit tussen rijk en arm, tussen de machtigen en de zwakkeren zullen een sfeer creëren waarin ieder mens zal weten dat anderen om haar of hem zullen geven.
Die sprong naar spiritualiteit is een herhaling van de geschiedenis van de Toren van Babel. Na de chaos keren alle volkeren terug naar het land waar ze horen.
De Zondvloed is zeer nabij. Onze hoop ligt in Babel.

De 21ste eeuw: naar de apocalyps of naar een nieuwe Hof van Eden?

1. Verantwoordelijk gedrag in de 21ste eeuw

Hoe handelen om de uitdagingen van de 21ste eeuw te overkomen: pandemieën, klimaatverandering, grote bosbranden, voedseltekorten, (kern-)oorlogen, massa-immigratie, uitsterven van planten en dieren, …?
We zien hier een herhaling van bijbelse rampen: de verbanning uit de Hof van Eden, de Zondvloed, de Toren van Babel, de Tien Plagen van Egypte. Kan de wijsheid uit de bijbel ons helpen de huidige ontwikkelingen te begrijpen?
Wat is de oorzaak van de rampen die op ons afkomen in deze eeuw? Is het God die ingrijpt?
Hoe werden volgens de Bijbel de rampen overkomen:

1. De verbanning uit de Hof van Eden: kan slechts beëindigd worden door slechts de ene ware God te erkennen en met de kennis van goed en kwaad de Tien Geboden te gehoorzamen.
2. De Zondvloed: het gezin van Noach werd gered en van elk dier een paar. Dit wil zeggen dat het traditionele gezin en de geslachtsverschillen, man en vrouw, werden hersteld.
3. De Toren van Babel: de volkeren scheiden zich en elk volk ging terug naar het eigen soevereine land.

4. De Tien Plagen van Egypte: de joden trokken naar het door God beloofde land. De slavernij werd afgeschaft.

2. Wat moeten we dus doen om de apocalyps te voorkomen?

1. Erkennen dat er slechts één God is en geen afgoden. De hedendaagse afgoderij is zichtbaar in het materialisme, het consumentisme, de hypes, de idolen-verering. Afstand nemen van deze afgoden kan door het beperken van de aankopen tot het hoogst noodzakelijke. Dat zal de industriële vervuiling met 90 procent verminderen.
2. Gehoorzaamheid aan de ene ware God die zich heeft geopenbaard in de Tien geboden die alle de uitdrukking zijn van de liefde voor de naasten. Deze liefde is onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk, zodat ouderen kunnen rekenen op goede zorg, zodat echtscheiding wordt vermeden want er kan dankzij de onvoorwaardelijkheid van de liefde nooit een argument gevonden worden om te scheiden, zodat er niet wordt gestolen en de welvaart rechtvaardig wordt verdeeld, zodat nooit geweld wordt gebruikt.
3. Centraal stellen van het gezins- en familieleven. We blijven wonen en werken in de omgeving van de mensen met wie we ons verbonden weten. Verplaatsingen worden beperkt tot het hoogst noodzakelijke, waardoor er 90 procent minder verkeer is te lande, in de lucht en op zee.
4. Erkenning van de stelling 'man en vrouw schiep Hij hen' zoals in het scheppingsverhaal beschreven. Dit wordt in de opvoeding overgedragen. Een en ander betekent niet een veroordeling van wie afwijkt van de traditionele rolverdeling, maar een bevestiging van het moederschap en het vaderschap waardoor het voortbestaan van de mensheid verzekerd is.
5. Er komt geen wereldregering en geen vereniging van landen. Elk volk is verantwoordelijk voor het land van de voorouders. Daarom keren alle immigranten en hun kinderen terug naar de landen van herkomst. Slecht wie sinds minstens vijf generaties woont in het land, kan er blijven. De teruggekeerde immigranten krijgen hierbij voldoende solidaire steun van de landen van waaruit ze zijn vertrokken.
6. De joden gaan naar Israël en de moslims trekken zich uit dit land terug. De tempel wordt heropgebouwd. Dit is een absolute voorwaarde om vrede, welzijn en welvaart te bereiken in de islamitische landen. Wordt aan deze eis van God niet voldaan dan blijft als een straf van God de ellende in die landen voortdurend, moorden de moslims elkaar verder uit en vernietigen ze nog meer hun cultureel erfgoed.

De bovenstaande voorstellen lijken nog veraf of illusoir. We kunnen ons echter nog nauwelijks voorstellen wat ons te wachten staat, alhoewel er zoveel tekens zijn dat de apocalyps zich aan het

ontwikkelen is. De mensen houden zich voorlopig liever blind en onwetend uit angst hun veiligheid te verliezen. Hier komt spoedig een doorbraak, bijvoorbeeld een nieuwe pandemie waarbij de helft van de wereldbevolking overlijdt. Maar het kan ook iets totaal anders zijn, die niemand nu ook maar kan vermoeden. Dan zal voor de meesten duidelijk worden dat de redding van de mensheid toch nog mogelijk is, mits de zes bovenstaande voorstellen opgevolgd worden.
De mensheid kan het Hof van Eden terugvinden. De 21ste eeuw kan de beste eeuw ooit worden indien de zes bovenstaande richtlijnen worden opgevolgd. In het andere geval steven we verder naar een door de mensen veroorzaakte apocalyps.

Het spirituele tijdperk
Als we erin zullen slagen de uitdagingen die op ons afkomen in de 21ste eeuw onder controle te krijgen, dan zal de wereld er anders uitzien dan de wereld die we gewend zijn. Kort samengevat zal na het industriële en post-industriële tijdperk een spiritueel tijdperk volgen.
In dit spirituele tijdperk zullen we ons bevrijd hebben van het materialisme en de overdreven consumptie. De nadruk komt te liggen op de relaties, in eerste instantie met diegenen met wie we ons verbonden voelen. De mens komt weer op de voorgrond. In het spirituele tijdperk zullen de mensen prioriteit geven aan zorgzaamheid voor elkaar en voor hun omgeving. Economische en industriële activiteiten worden beperkt tot datgene wat die zorgzaamheid mogelijk maakt en optimaliseert.
In Europa vinden we de kracht om dit spirituele tijdperk binnen te gaan, in de joods-christelijke ethiek die dankzij de Verlichting en het Humanisme geëvolueerd is naar een ethiek die de gehele wereld menswaardig kan maken. Om die reden is het noodzakelijk dat de Europese beschaving haar fundament in stand houdt. Europa is onmisbaar voor de wereldvrede. Wij moeten durven onze beschaving te verdedigen. Het is nog niet te laat. Europa kan haar kracht terugvinden en daardoor de hele wereld behoeden voor een door de mensen veroorzaakte apocalyps.
De drie belangrijkste en dringende adviezen die uit dit boek afgeleid kunnen worden zijn:
(1) onze materiële behoeften, onze consumptie en het reizen beperken tot het hoogst noodzakelijke. Op die manier kunnen we alle aandacht en zorg besteden aan onze naasten en komt er een einde aan de destructie van onze planeet.
(2) ons bevrijden van de duisternis die de islam over Europa brengt en de moslims motiveren om hun eigen beschaving in de landen van hun voorouders op te bouwen. Uiteindelijk zullen de islamitische landen kunnen opbloeien in solidaire samenwerking met Europa.

(3) de dreigingen die op ons afkomen of waarmee we nu al te maken hebben, zoals de pandemieën en de gevolgen van de klimaatverandering, zullen we slechts kunnen overkomen als we ons verantwoordelijk gedragen in onze eigen omgeving. Dankzij de nadruk op de spiritualiteit zullen we de psychische kracht hebben om elkaar te ondersteunen.
Het opvolgen van deze adviezen zal verhinderen dat Europa een hel wordt zoals Libanon en andere islamitische landen. Dankzij onze ethiek zullen we gevrijwaard blijven van een alles controlerende dictatuur. Door de nadruk op zinvolle relaties met de mensen die ons nabij zijn, zullen we ondanks alle tegenspoed gelukkig kunnen zijn. Mensen die om elkaar geven, onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk, zijn de voorbereiders van een toekomstig Aards Paradijs en zij kunnen van de 21ste eeuw de beste eeuw ooit maken, zelfs als heel veel tegenzit.
Soevereine landen zijn het best in staat om welvaart te realiseren en de nodige kracht te bieden voor het behoud van de eigen beschaving. Het zijn precies soevereine landen die zolang als nodig is solidaire hulp kunnen bieden aan landen en volkeren die in moeilijkheden verkeren. Niemand in deze wereld hoeft honger te lijden. Niemand hoeft uitgesloten te zijn van medische hulp. Geen kind, een meisje of een jongen, mag de kans missen om haar of zijn talenten te ontplooien. Niemand hoeft het gevoel te hebben dat niemand om hem geeft. Als dit streven de internationale verhoudingen in de 21ste eeuw zal kenmerken, wordt deze eeuw niet het einde van de mensheid, maar het begin van een nieuw tijdperk en een hoger stadium in de evolutie.
De voor mij als pedagoog belangrijkste conclusie van mijn analyse van actuele ontwikkelingen is dat prioriteit moet worden gegeven aan goed onderwijs voor alle kinderen, meisjes en jongens, overal in de wereld. Als dit tot stand komt, kunnen alle kinderen hun talenten ontplooien om later bij te dragen aan een betere wereld. Europese landen kunnen samen met de teruggekeerde immigranten een beslissende rol spelen om in islamitische landen en in zwart Afrika het onderwijs op een hoog peil te brengen, te beginnen met goed basisonderwijs. Goed onderwijs legt de basis voor gelijkheid, vrijheid en broederlijkheid.
Het is vanzelfsprekend dat om wereldvrede te bereiken elk volk een eigen huis moet hebben. In het eigen huis vinden de mensen de veiligheid en de verbondenheid die hen de nodige kracht geven om de wereld aan te kunnen. Een machtig volk, hoe klein ook, kan solidair zijn met andere volkeren. Op het eigen huis zijn de mensen trots. Ze delen er gemeenschappelijke normen en waarden. Ze dragen de cultuur verder en waken over het erfgoed. De gemeenschappelijke geschiedenis van tientallen generaties ver is het fundament om verder te werken aan de eigen beschaving.
Om van de 21ste eeuw de beste eeuw ooit te maken, is het noodzakelijk een beleid te voeren dat een einde maakt aan de globalisering en de multiculturele samenlevingen. Elk volk heeft de talenten en

de mogelijkheden om vrede, welzijn en welvaart in het eigen land te realiseren. De Derde Wereld verliest helaas door de massa-emigratie voortdurend haar dynamische krachten. De globalisering verhindert dat elk volk zich verantwoordelijk voelt voor het eigen land en de eigen mensen. Slechts soevereine landen zijn in staat om via een stapsgewijze ontwikkeling betere levensomstandigheden te creëren en een efficiënt beleid in praktijk te brengen om de gevolgen van de klimaatverandering te beheersen. In een soeverein land kan een charismatisch leider de bevolking inspireren tot het brengen van de in deze tijd noodzakelijke offers. Vandaar het in dit boek bepleite voorstel om niet-westerse immigranten in de landen van herkomst te laten meewerken aan de opbouw van het vaderland van hun voorouders.

We kunnen best stoppen met de globalisering en de multiculturaliteit want dit zijn de logische gevolgen van het materialisme en individualisme. Hebzucht en gebrek aan verantwoordelijkheid gaan er vaak mee samen. In dit boek pleit ik voor een terugkeer naar het gewone leven, bij de mensen met wie we ons verbonden voelen en in de streek waar onze voorouders hebben gewoond. In plaats van materialisme wordt in mijn visie gekozen voor een zinvol leven, gekenmerkt door zorg voor elkaar, voor het erfgoed uit het verleden, voor de landschappen en voor de fauna en de flora die het leven op aarde zo aangenaam maken. Het einde van de globalisering en een afnemend belang van materialistische behoeften zijn trouwens noodzakelijk om te voorkomen dat onze planeet onbewoonbaar wordt. Het einde van de multiculturaliteit zal tot gevolg hebben dat de Derde Wereld eindelijk een menswaardige wereld wordt.

Vrouwenemancipatie is een van de belangrijkste verworvenheden van de 20ste eeuw. Dit getuigt van een hogere vorm van beschaving. In de 21ste eeuw zullen de rechten van de LHBTI-groep beschermd worden en zal er meer respect en gelijkwaardige behandeling zijn voor deze mensen. Ook dit is een belangrijke stap in het beschavingsproces. Deze gelukkige ontwikkelingen mogen ons echter niet doen vergeten dat elk kind een biologische moeder en vader heeft, dat de optimale omstandigheid voor de opvoeding van een kind het opgroeien is bij beide biologische ouders die elkaar trouw zijn en het kind onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk liefhebben. De voortplanting is ook een voorwaarde voor het voortbestaan van de mensheid. Een opdracht die al in het begin der tijden aan de mens werd gegeven.

De vraag die rest is hoe al deze voorstellen gerealiseerd kunnen worden op mondiale schaal. In deze eeuw van ’vrees en beven’ ten gevolge van de enorme uitdagingen die op ons afkomen, zijn het uiteindelijk de burgers zelf die hun verantwoordelijkheid moeten opnemen. Het grote gevaar van deze tijd is de onoprechtheid van goedmenenden die de gevaren niet willen zien waardoor onze beschaving wordt ondermijnd. In dit boek probeerde ik de leugens die we onszelf wijsmaken door

te prikken.Volgens Catharina van Siëna ’moet je een mes in je hand hebben om jezelf te verdedigen. Dit mes moet twee kanten hebben, haat en liefde, liefde voor de deugd en haat voor het kwaad’. Kierkegaard schatte de enkeling hoger in dan het universele, wat betekent dat het individu zich niet kan verschuilen achter zijn rechten of achter de ’normale’ gang van zaken. Zoals Abraham niet de slaaf wilde zijn van de gangbare normen en waarden, maar zijn persoonlijke verantwoordelijkheid opnam voor zijn keuzen, zo moet elk individu zelf bepalen wat zijn bijdrage kan zijn om de uitdagingen van deze eeuw te overwinnen. De oplossing moeten we niet verwachten van de politiek of van nationale of internationale organisaties. Om die reden zijn er staatsmannen nodig die door hun voorbeeld en charisma de burgers inspireren voor verantwoordelijk gedrag, zodat zij hartstochtelijk strijden voor de deugd en even hartstochtelijk strijden tegen het kwaad..
Er is echter meer: de enkeling moet waarlijk vrij zijn om zijn verantwoordelijkheid te kunnen opnemen. Hij moet als het ware boven zijn rechten en plichten staan, als het evenbeeld van God; ik zou durven zeggen als gelijke van God, die zich niet moet onderwerpen aan God, die zich ook niet moet beroepen op God, die zelfs God kan verloochenen en dat alles omdat hij en hij alleen voor zijn gedrag verantwoordelijk is. Is dit niet de betekenis van het joods-christelijk fundament van de Europese beschaving?